

T.C

TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**1 VE 11 NUMARALI SİVAS AHKÂM DEFTERLERİNDEKİ TIMAR SİSTEMİ
İLE İLGİLİ HÜKÜMLERİN TRANSKRİPSİYONU VE
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Hazırlayan

Yılmaz Kılıç

Tarih Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Danışman

Prof. Dr. Ali Açkel

TOKAT 2019

T.C

TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**1 VE 11 NUMARALI SİVAS AHKÂM DEFTERLERİNDEKİ TIMAR SİSTEMİ
İLE İLGİLİ HÜKÜMLERİN TRANSKRİPSİYONU VE
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Hazırlayan

Yılmaz Kılıç

Tarih Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Danışman

Prof. Dr. Ali Açkel

TOKAT 2019

1 VE 11 NUMARALI SİVAS AHKÂM DEFTERLERİNDEKİ TIMAR
SİSTEMİ İLE İLGİLİ HÜKÜMLERİN TRANSKRİPSİYONU VE
DEĞERLENDİRİLMESİ

Tezin Kabul Ediliş Tarihi: 24 / 07 / 2019

Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı)

Başkan : Prof. Dr. Ömer DEMİREL

Üye : Prof. Dr. Ali AÇIKEL

Üye : Prof. Dr. Alpaslan DEMİR

Üye : .....

İmzası

Bu tez, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun .27/06/2019 tarih ve 35/22 sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Enstitü Müdürü: Prof. Dr. İlhan Eroğlu

ETİK SÖZLEŞME

T.C.

GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Bu belge ile, bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik ilkelere uygun olarak toplanıp sunulduğunu, bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçlara atıf yaptığımı ve kaynağını gösterdiğimi beyan ederim.

(/ /2019)

Yılmaz Kılıç

İmzası

TEŞEKKÜR

Çalışmamı yaptığım uzun zaman içerisinde bana sürekli olarak destek olan “en kıymetli hazinem” anneme, hem akademik hem insani açıdan birçok özelliğini kendime idol olarak kabul ettiğim ve üzerimde çok emeği bulunan “manevî annem” Prof. Dr. Songül Çolak’a, benim için her bakımdan ciddi anlamda ferâgat edip çaba harcayan, kendisi olmasa bu çalışmayı ortaya koyamayacağım, çok değerli ve saygıdeğer danışmanım Prof. Dr. Ali Açıkeli’e, tanışmaktan şeref duyduğum hocam Prof. Dr. Ömer Demirel’e tüm yardımlarından dolayı teşekkür ederim.

İTHAF

Bu çalışmamı evlâdı olmaktan gurur duyduğum rahmetli babam Selahattin Kılıç'a ve en kıymetli hazinem annem Seçim Kılıç'a ithaf ediyorum.

ÖZET

Ahkâm defterleri, Osmanlı Devleti'nin sosyal, iktisadi ve idari yapısı hakkında bilgi veren kaynaklardır. Bu yüzden sosyo-ekonomik tarih araştırmaları için çok önemli veriler sağlamaktadır. Bu defterler 1742'den itibaren eyâlet esasına göre düzenlenmiştir.

Bu tez çalışması 1 ve 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defterleri'nde yer alan tımar sistemine ilişkin hükümlerin transkripsiyon ve değerlendirilmesini kapsamaktadır. Tezin temel kaynağını bu iki Sivas Ahkâm Defteri'ndeki 1742-1744 ve 1765-1767 yılları arasındaki iki döneme ait tımar sistemine dair hükümler oluşturmaktadır. Tez çalışmasının amacı, her iki defterdeki tımar hükümlerini nicelik ve içerik yönünden karşılaştırma yoluyla 1742-1767 döneminde tımar sisteminde yaşanan sorunları tespit etmek ve sistemdeki çözülmeyi ortaya çıkarmaktır.

Tez, giriş, üç ana bölüm, sonuç ve ekler kısmından oluşmaktadır. Birinci bölümde, tımar sistemi ve Divân-ı Hümâyûn'da tutulan defterler hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde, iki Sivas Ahkâm Defteri'nde tespit edilen tımar sistemi ile ilgili hükümlerin yıllara göre sayısal dağılımı ile şekil ve içerik olarak değerlendirmesi yapılmıştır. Önce tımar, zeamet ve mirliya hassları ile ilgili hükümler yıllara göre dağılımı yapılarak değerlendirilmiştir. Sonra tımar sistemi ile ilgili hükümler içerik olarak kategorize edilerek veriler tablolar halinde gösterilmiştir. Daha sonra her bir kategoride yer alan hükümler örnekleme yöntemi ile incelemeye tabi tutulmuştur. Tezin üçüncü bölümünde, tımar hükümlerinden elde edilen bulgular, sancak ve nahiye isimleri tablolar halinde beyân edilmiştir. Sonuç kısmında tezin ana bölümlerinden elde edilen bulgulardan ulaşılan sonuçlar üzerinde durulmuştur. Ekler kısmında ise incelenen iki defterden tespit edilen hükümlerin özetleri ve transkripsiyonu ile her iki ahkâm defterinden örnek sayfalara yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ahkâm Defterleri, Hüküm, Tımar Sistemi, Osmanlı Devleti, Adalet.

ABSTRACT

Ahkâm Registers are sources that provide information about the social, economic and administrative structures of the Ottoman Empire. Therefore, it provides very important data for researches of social and economic history. These registers are arranged on a province basis since 1742. Transcription and evaluation of the provisions related to the timar system in these two registers constitute the main subject of our thesis

This thesis study comprises the transcription and evaluation of the provisions related to the timar system in the 1st and 11 of Sivas Ahkâm Registers. The main sources of the thesis are composed of the provisions related to the timar system in these two registers of Sivas Ahkâm Registers which are dated the periods of 1742-1744 ve 1765-1767 respectively. The objective of the thesis study is to determine the problems in the timar system during the period of 1742-1767 and point out the dissolution in the system by comparing the timar provisions in both registers.

The thesis consists of introduction, five main chapters, conclusion and appendices section. In the first chapter of the thesis, it has been given information about timar system and the registers which kept in the imperial council. In the second chapter, the provisions determined in two Ahkâm registers of Sivas have been evaluated in respect to form and content. First of all, the provisions related to the timar, zeamet ve mirliha hass subsistences have been dispersed by years and then evaluated. Later the timar provisions have been classified according to their contents and given in a table. Afterthat the judgements in each category have been examined by giving examples. In the third chapter, the findings obtained from the timar judgements have been shown in tables. In the conclusion, the findings from the mentioned chapters of the thesis have been evaluated. In the section of appendices, summaries and transcriptions of the timar judgements obtained from 1st and 11 of Sivas Ahkâm Registers and examples of pages from two examined registers are added.

Key Words: Ahkâm Registers, Provision, Timar System, Ottoman Empire, Justice.

ÖN SÖZ

Tez çalışmasında, 1 ve 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defterleri'ndeki tımar sistemine dair hükümlerin transkripsiyonu, veri tablolarının hazırlanması ve elde edilen verilerin mukayeseye dayalı analitik metotla incelemesi yapılmıştır. Bu tezin ana kaynağını oluşturan 1 ve 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defterleri'ndeki tımar sistemine ilişkin hükümler 1742-1744 ve 1765-1767 yıllarını kapsamaktadır. Tez çalışması her iki defterdeki tımar hükümlerini sayısal ve içerik yönünden karşılaştırma yoluyla 1742-1767 döneminde tımar sisteminde yaşanan sorunları tespit etmek ve sistemdeki çözülmeyi ortaya koymayı amaçlamıştır.

Çalışmaya ilk olarak 1 ve 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defterleri'ndeki tımar sistemine ilişkin hükümlerin tespiti ve transkripsiyonun hazırlanması ile başlanmıştır. Hükümlerin tespitinde tımar, zeamet ve mirliya hass dirliklerine dair hükümler dikkate alınmış, padişah hassları ile ilgili hükümler konu dışında bırakılmıştır. Bunun nedeni tımar, zeamet ve mirliya hass dirliklerine dair hükümlerin çok fazla olması ve padişah hasslarının merkezi hazineye ait olması hasebiyle ayrı bir niteliğe sahip olmasıdır. Daha sonra tımar hükümlerinin tablo halinde özetleri hazırlanmıştır.

Transkripsiyon çalışmasında karşılaşılan bazı durumlar sebebiyle bunları işaret etmek için bazı ifadeler kullanılmıştır. Hükümler içerisinde bazı şahıs ve yer adlarının yazılmadığı vâkidir. Bu boşluklar çalışmamızda [Boş] şeklinde gösterilmiştir. Transkripsiyon sırasında bazı sözcükler okunamamıştır ki bu kelimeler üç nokta (...) ile belirtilip dipnotta o yerde kaç kelimenin okunamadığı ifade edilmiştir. Okunmasında zorluk çekilen ve kesin doğruluğu şüpheli olan şahıs isimleri, yer adları veya diğer kelimeler soru işareti (?) kullanılarak tasrih edilmiştir. Hükmü kaleme alan kâtip tarafından sehven veya tasarruf amacıyla yazılmamış olan kelimeler, harfler veya rakamlar köşeli parantez [ ] içerisine tarafımızca eklenmiştir. Bunun en belirgin örnekleri hüküm tarihi atılırken yapılan eksik tarihlendirme işlemidir. 1155 tarihinin 155, 1156 tarihinin 156, 1157 tarihinin 157, 1179 tarihinin 179, 1180 tarihinin 180, 1181 tarihinin 181 şeklinde gösterildiği yerler bulunmaktadır. Çalışmamızı yaparken biz bu eksik olan bir rakamını [1] olarak ilave ettik. Bazen aylar yazılmamış bazen de parçanın normal akışı içerisinde bulunması gereken kelimeler görevli kâtip tarafından unutulmuştur. Aynı tarzda bu noksanlıkları da köşeli parantez içerisinde belirtmiş

bulunmaktayız. Örneğin; “[deyü]”¹, “[etmekle]”², “[C]”³ gibi. Bir-iki kelime ile de olsa eksik bırakılarak nihâyeteye erdirilmemiş hükümler mevcuttur. Bu durumda da aynı yöntem kullanılarak hükmün eksik bırakıldığı ifade edilmiştir. Örneğin; “[hüküm tamamlanmamıştır.]”⁴ gibi. Arapça kökenli kelimelerin transkripsiyonunda ayn harfi (‘) işareti, hemze (’) işareti ile gösterilmiştir.

Tezimiz hazırlanırken tanımlanmasında güçlük çekilen yer adları ve tarih terimleri için mevcut modern eserlere başvurulmuştur⁵.

---

¹ Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA) Sivas Ahkâm Defteri (SAD) 1, 205/1.

² BOA. SAD 11, 79/2.

³ BOA. SAD 1, 10/3.

⁴ BOA. SAD 1, 261/4, 128/7.

⁵ Örnek olarak bk. Tahir Sezen, Osmanlı Yer Adları; Ali Açık, “15-16. Yüzyıllarda Artukabad Kazasının Sosyak Yapısı”, Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat; Şemseddin Sami, Kâmûs-ı Türkî.

İÇİNDEKİLER

ETİK SÖZLEŞME	i
TEŞEKKÜR	ii
İTHAF	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖN SÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ	xi
KISALTMALAR LİSTESİ	xii
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	4
1. TIMAR SİSTEMİ VE DİVÂN-I HÜMÂYÛN'DA TUTULAN DEFTERLER	4
1.1 TIMAR SİSTEMİ	4
1.2. DİVÂN-I HÜMÂYÛN'DA TUTULAN DEFTERLER.....	18
1.2.1. Rûûs defterleri.....	18
1.2.2. Ahidnâme defterleri	19
1.2.3. Nâme defterleri	19
1.2.4. Tahvil defterleri.....	19
1.2.5. Mühimme, Şikâyet ve Ahkâm Defterleri	19
1.2.5.1. Mühimme Defterleri.....	20
1.2.5.2. Şikâyet Defterleri	20
1.2.5.3. Ahkâm Defterleri	21
1.2.5.5. Sivas Ahkâm Defterleri.....	22
1.2.5.6.2. Ahkâm Defterleri'nin Yazı Özellikleri	23
1.2.6.3. Ahkâm defterlerinin Önemi ve Sağladığı Faydalar.....	24
İKİNCİ BÖLÜM	26
2. 1 VE 11 NUMARALI SİVAS AHKÂM DEFTERLERİ'NİN ŞEKİL VE İÇERİK BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	26

2.1. 1 ve 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defterleri ve Defterlerde Yer Alan Hükümlerin Teknik ve Biçimsel Özellikleri.....	26
2.2. 1 VE 11 NUMARALI SİVAS AHKÂM DEFTERİNDEKİ TIMAR SİSTEMİNE İLİŞKİN HÜKÜMLERİN KATEGORİK DAĞILIMI VE DEĞERLENDİRİLMESİ	33
2. 2. 1. Sivas Ahkâm Defterlerindeki Tımar Sistemine İlişkin Hükümlerin Yıllara Göre Dağılımı	33
2. 2. 2. Sivas Ahkâm Defterlerindeki Tımar Sistemine İlişkin Hükümlerin Konularına Göre Dağılımı	34
2. 2. 3. 1 ve 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defterlerindeki Tımar Sistemine İlişkin Hükümlerin İçerik Olarak Değerlendirilmesi	40
2. 2. 3. 1. Tımar, zeamet ve mirliva hassı tevcihlerinde yaşanan sorunlar ile ilgili hükümler	40
2. 2. 3. 2. Tımar, zeamet ve mirliva hassı reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi ile ilgili hükümler.....	42
2. 2. 3. 3. Haksız cebelü bedeli talep etme veya alma ile ilgili hükümler	45
2. 2. 3. 4. Tımar, zeamet ve mirliva hassı reayasının karyesini terk etmesi ile ilgili hükümler	46
2. 2. 3. 5. Tımar, zeamet ve mirliva hassı gelirine müdahale ile ilgili hükümler	47
2. 2. 3. 6. Tımar ve zeamet iltizâmında yaşanan sorunlar ile ilgili hükümler	49
2. 2. 3. 7. Tımara ve hissesine müdahale, zeamete ve hissesine müdahale, mirliva hassı ve hissesine müdahale ile ilgili hükümler	50
2. 2. 3. 8. Tımar, zeamet ve mirliva hassı reayasının yükümlülüklerini yerine getirmemesi ile ilgili hükümler.....	51
2. 2. 3. 9. Haksız vergi talebi veya alma ile ilgili hükümler	52
2. 2. 3. 10. Reayaya yapılan zulüm ile ilgili hükümler	54
2. 2. 3. 11. Diğer hükümler	55
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	57
3.1. ELDE EDİLEN VERİLER	57
SONUÇ.....	61
KAYNAKÇA	66
EKLER.....	71
EK.1.1. 1 NUMARALI SİVAS AHKÂM DEFTERİ'NDEKİ TIMAR SİSTEMİ İLE İLGİLİ HÜKÜMLERİN ÖZETLERİ.....	71
EK.1.2. 11 NUMARALI SİVAS AHKÂM DEFTERİ'NDEKİ TIMAR SİSTEMİ İLE İLGİLİ HÜKÜMLERİN ÖZETLERİ.....	111
EK.2.1. 1 NUMARALI SİVAS AHKÂM DEFTERİNDE TIMAR SİSTEMİ İLE İLGİLİ HÜKÜMLERİN TRANSKRİPSİYONU.....	165

EK.2.2. 11 NUMARALI SİVAS AHKÂM DEFTERİNDE TİMAR SİSTEMİ İLE İLGİLİ HÜKÜMLERİN TRANSKRİPSİYONU.....	277
EK:3. 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri Kapak Sayfası	449
EK:4. 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri Künyesi	450
EK:5. 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri Kapak Sayfası	451
EK: 6. 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri Künyesi	452
EK: 7. Ze'âmet Dirliği İle İlgili Hüküm Örneği (SAD 1:60/3).....	453
EK: 8. Tımar Dirliği İle İlgili Hüküm Örneği (SAD 1:64/2)	454
EK: 9. Ze'âmet Dirliği İle İlgili Hüküm Örneği (SAD 11: 12/1).....	455
EK: 10. Tımar Dirliği İle İlgili Hüküm Örneği (SAD 11: 83/2)	456
EK: 11. Mirliva Hass Dirliği İle İlgili Hüküm Örneği (SAD 11: 149/1)	456
ÖZGEÇMİŞ	457

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1.16.yüzyılda Osmanlı Devleti'nde bulunan tımar ve zeametler	9
Tablo 2. Ahkâm Defterleri'nin düzenlenmesinde esas alınan bölgeler	22
Tablo 3. 1 ve 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defterleri'nde Tımar Sistemine İlişkin Hükümlerin Yıllara Göre Dağılımı	33
Tablo 4. 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde Bulunan Tımar Sistemine İlişkin Hükümlerin Sınıflandırılması	34
Tablo 5. 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde Bulunan Tımar Sistemine İlişkin Hükümlerin Sınıflandırılması	37
Tablo 6. 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde Adı Geçen Sancaklar	57
Tablo 7. Canik Sancağına Bağlı Nahiyeler	57
Tablo 8. Sivas Sancağına Bağlı Nahiyeler	57
Tablo 9. Amasya Sancağına Bağlı Nahiyeler	57
Tablo 10. Arapkir Sancağına Bağlı Nahiyeler	57
Tablo 11. Divriği Sancağına Bağlı Nahiyeler	57
Tablo 12. Canik Sancağına Bağlı Nahiyeler	58
Tablo 13. Bozok Sancağına Bağlı Nahiyeler	58
Tablo 14. Çorum Sancağına Bağlı Nahiyeler	58
Tablo 15. Malatya Sancağına Bağlı Nahiyeler	58
Tablo 16. 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde Adı Geçen Sancaklar	58
Tablo 17. Sivas Sancağına Bağlı Nahiyeler	58
Tablo 18. Amasya Sancağına Bağlı Nahiyeler	59
Tablo 19. 5.2.3. Bozok Sancağına Bağlı Nahiyeler	59
Tablo 20. Canik Sancağına Bağlı Nahiyeler	59
Tablo 21. Kastamonu Sancağına Bağlı Nahiyeler	59
Tablo 22. Divriği Sancağına Bağlı Nahiyeler	59
Tablo 23. Maraş Sancağına Bağlı Nahiyeler	59
Tablo 24. Maraş Sancağına Bağlı Nahiyeler	59
Tablo 25. Çorum Sancağına Bağlı Nahiyeler	60
Tablo 26. Konya Sancağına Bağlı Nahiyeler	60
Tablo 27. Karahisar-ı Şarkî Sancağına Bağlı Nahiyeler	60
Tablo 28. Trabzon Sancağına Bağlı Nahiyeler	60

KISALTMALAR LİSTESİ

A.Ü.	Atatürk Üniversitesi
AÜDTCF.	Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi
a.g.e.	Adı Geçen Eser
a.g.t.	Adı Geçen Tez
B.	Recep
Bk.	Bakınız
C.	Cemâzi'el-âhîr
C.	Cilt
Ca.	Cemâzi'el-evvel
E.Ü.	Ege Üniversitesi
L.	Şevvâl
M.	Miladi
M.	Muharrem
M.	Mükerrer
N.	Ramazan
OTAM.	Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi
R.	Rebi'ül-âhîr
Ra.	Rebi'ül-evvel
SAD.	Sivas Ahkâm Defteri
S.	Safer
s.	Sayfa
ss.	Sayfa Aralığı
Ş.	Şaban
T.D.V.	Türkiye Diyanet Vakfı
Z.	Zilhicce
Za.	Zilkade

GİRİŞ

Osmanlı Devleti'nde ekonomi, sanayi öncesi ekonomilerin genelinde olduğu gibi, büyük ölçüde tarıma dayalı idi. Devletin askeri, idari ve mali kurumları temel olarak tarım sektörüne bağlı olarak şekillenmişti. Bu kurumların en önemlisi tımar sistemi olup devletin güvenliğini sağlamaktaydı.

Tımar sistemi, ekonomisi tarıma dayalı Osmanlı Devleti'nde, para ekonomisinin ve ulaşım imkânlarının yeteri derecede gelişmemiş olduğu devirlerde, askeri ve idari bir takım hizmetler karşılığında devlet vergi gelirlerinden pay tahsisini ifade etmekteydi⁶. 16. yüzyılın ortalarına doğru, devlet gelirlerinin % 37'si irili ufaklı 37.500 civarında tımar sahibine tahsis edilmişti. Tımarlı sipahi ordusunun mevcudu, tımar sahiplerinin savaşa beraberinde getirmekle yükümlü olduğu "cebelü" tabir edilen silahlı ve zırlı askerlerle beraber, 70-80 bin kişiye ulaşmıştı. Padişahın hassa ordusu demek olan İstanbul'daki Kapu-kulu ocaklarının bu devirdeki mevcudu henüz 27 bin civarında bulunmaktaydı⁷.

Devletin vergi gelirlerinden merkezi hazineye aktarılmaksızın doğrudan tahsis edilen tımar gelirleri, güçlü bir taşra (eyaletler) ordusunun oluşumuna kaynak teşkil etmekteydi. Böylece tımar gelirleri ile askeri ve idari hizmetlerin doğrudan finansmanı sağlanmaktaydı. Dönemin teknolojisi, ulaşım imkânları ve iktisadi şartları altında vergilerin paraya çevrilmesi, sonra merkezi hazineye aktarılması, oradan da yeniden maaş olarak verilmesi oldukça maliyetli olacağından tımar sisteminin uygulanması tarihi bir zaruret olarak ortaya çıkmıştı. Bu şekilde tarihi bir zaruret olarak ortaya çıkan tımar sistemi, Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan 17. yüzyıla kadar, hem ordu ve bütçe içindeki büyüklüğü hem de içtimai işlevi bakımından Osmanlı askeri, iktisadi ve sosyal tarihi içinde oldukça önemli bir yere sahip olmuştu.

Osmanlı Devleti'nin en önemli kurumlarından biri olan tımar sistemi üzerine bugüne kadar yapılan çalışmalarda, tımarın menşei, oluşumu, gelişimi, büyüklüğü, işlevi veya dönüşümüne dair konular öne çıkmakta ve daha çok 16. ve 17. yüzyıllara

---

⁶ Halil İnalçık "Tımar", Diyanet İslam Ansiklopedisi, 2012, Cilt 41, s. 168.

⁷ Ömer Lütfi Barkan, "Tımar", *Türkiye'de Toprak Meselesi Toplu Eserler*, 1. Sayı 1. Gözlem Yayınları, İstanbul 1980, s. 806-807.

yoğunlaşmaktadır⁸. Bununla beraber, tımar sisteminin 18. yüzyıldaki durumu ile ilgili birkaç çalışma göze çarpmaktadır⁹.

Bu tez çalışmasının amacı, 1742-1767 döneminde Sivas eyaleti ölçeğinde tımar sisteminde yaşanan sorunları tespit etmek ve sistemdeki çözülmeyi ortaya çıkarmaktır. Çalışma, 1742-1744 ve 1765-1767 yılları arasındaki iki döneme ait 1 ve 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defterleri'nde yer alan tımar sistemine ilişkin hükümlerin transkripsiyon ve değerlendirilmesini kapsamaktadır. Çalışmaya esas teşkil eden iki adet Sivas Ahkâm Defteri aşağıda ayrıntılı olarak tanıtılacağı üzere, tımar sisteminin işleyişinde yaşanan sorunlar hakkında önemli bilgiler içermektedir. Tez çalışmasında tımar sistemi ile alakalı toplam 412 adet davada verilmiş hükümler dikkate alınmıştır.

Tez çalışmasında ahkâm defterlerinin sunduğu zengin veriler dolayısı ile toplam 36 Sivas Ahkâm Defteri'nden sadece ikisi ana kaynak olarak seçilmiştir. Bu teze kaynak teşkil eden iki Sivas Ahkâm Defteri dışında 18. yüzyılın ortalarında tımar rejiminin işleyişiyle ilgili olarak üzerinde çalışılacak diğer belge türleri de mevcuttur. Defterhane-i Amire'de muhafaza edilen Tımar Ruznamçe Defterleri, Yoklama Defterleri ve diğer defterler ile sadaret ve defterdarlığın muhtelif kalemlerinde üretilmiş belge türleri de konuyla ilgili zengin veriler sunmaktadır. Bütün bu defterler ve belgeleri incelemek bu yüksek lisans tez çalışmasının süresini aşacağından dikkate alınmamıştır.

Tez çalışması, giriş, üç ana bölüm, sonuç ve ekler kısmından oluşmaktadır. Birinci bölümde, tımar sistemi ve Divân-ı Hümâyûn'da tutulan defterler ile bu defterler arasında yer alan Sivas Ahkâm Defterleri hakkında bilgiler verilmiştir. İkinci bölümde, iki Sivas Ahkâm Defteri'nde tespit edilen tımar sistemi ile ilgili hükümlerin yıllara göre sayısal dağılımı ile şekil ve içerik olarak değerlendirmesi yapılmıştır. Önce tımar, zeamet ve mirliwa hassları ile ilgili hükümler yıllara göre dağılımı yapılarak değerlendirilmiştir. Sonra tımar sistemi ile ilgili hükümler içerik olarak kategorize edilerek veriler tablolar halinde gösterilmiştir. Daha sonra her bir kategoride yer alan

⁸ Bu hususta birkaç örnek çalışma için bk. Nicoara Beldiceanu, *XV Ve XVI. Yüzyıllarda Osmanlı Devleti'nde Tımar*, Çev.: Mehmet Ali Kılıçbay, Ankara, 1985; Douglas Howard, *The Otoman 'Tımar' System And Its Transformation (1563-1656)*, Indiana University, Basılmamış Doktora Tezi, 1987; Mehmet Doğan, *Ankara Sancağında Tımar Sisteminin Dönüşümü*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara, 2006.

⁹ Örnek olarak bk. Muhammet Bedrettin Toprak, *İstanbul Ahkâm Defterleri'ne Göre 18. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul ve Çevresinde Tımar Sisteminin İşleyişi*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2016.

hükümler örnekleme yöntemi ile incelemeye tabi tutulmuştur. Tezin üçüncü bölümünde, tımar hükümlerinden elde edilen bulgular, sancak ve nahiye isimleri tablolar halinde sunulmuştur. Sonuç kısmında tezin ana bölümlerinden elde edilen bulgulardan ulaşılan sonuçlar üzerinde durulmuştur. Ekler kısmında ise incelenen iki defterden tespit edilen hükümlerin özetleri ve transkripsiyonu ile her iki ahkâm defterinden örnek sayfalara yer verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. TIMAR SİSTEMİ VE DİVÂN-I HÜMÂYÛN'DA TUTULAN DEFTERLER

1.1 TIMAR SİSTEMİ

1.1.1. Tımarın Kelime ve Terim Anlamları

Timâr, kelime olarak “yara bakımı, ağaç bakımı, hayvanı temizleme, beslediği sipâhîlerle harbe giden beylere öşrünü almak üzere ayrılan arazi” gibi anlamlara gelir¹⁰ ve dirlik (dirilik) ile eş anlamlıdır¹¹. Terim olarak, Osmanlı İmparatorluğu’nda geçimlerini veya hizmetlerine ait masrafları karşılamak için bir kısım asker ve memurlara, muayyen bölgelerden kendi nam ve hesaplarına tahsili selâhiyeti ile tahsis edilmiş vergi kaynaklarını ve yıllık geliri 20.000 akçeye kadar olan askeri dirlikleri ifade etmektedir¹². Ayrılan askeri tahsisatlar tevârüs¹³ yolu ile geçmeyen gelirlerdir. Halil İnalçık’a göre; timar sistemi, muayyen bir arazinin tevcihi veya araziye ait bazı hakların verilmesinden ziyade bazı vergilerin havalesinden ibarettir. Tımar, havalenin özel bir uygulanış şeklidir¹⁴.

Tımar kelimesinin kökeni ile ilgili olarak farklı görüşler mevcuttur ve kesin bir yargıya varmak güçtür. Bu konuya ilk değinen kişilerden biri Leunclavius olmuştur. Tımar kelimesinin Grekçe’den geldiğini ifade etmiştir ve Michel Baunder ile Du Cange de bu görüşü kabul etmiştir¹⁵.

Venedikli Lazaro Soranzo, 1598 yılından itibaren tımarın Farsça’dan geldiğini ifade etmiş ve Hammer de bu fikre katılmıştır. Ancak bu görüşün eleştirilebilir bir yönü bu kelimenin Farsça’da askeri ikta anlamında kullanılmamış olmasıdır¹⁶.

Jean Deny, *Encyclopedic de Islam*’da yazdığı makalede tımar kelimesinin

¹⁰ Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, “Timâr”, Aydın Kitabevi, Ankara 2010, s.1293.

¹¹ Halil İnalçık, “Tımar”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 41, İslâm Araştırmaları Merkezi, İstanbul 2012, s.168.

¹² Ömer Lütfi Barkan, “*Timar*” *Türkiye’de Toprak Meselesi Toplu Eserler 1*, Sayı 1, Gözlem Yayınları, İstanbul Kasım 1980, s.805.

¹³ **Tevârüs:** Mirasa konma, birinden diğerine irsen geçme anlamlarına gelmektedir. Bk. Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, “Tevârüs”, Aydın Kitabevi, Ankara 2010, s.1281.

¹⁴ Halil İnalçık, “İslâm Arazi ve Vergi Sisteminin Teşekkülü ve Osmanlı Devrindeki Şekillerle Mukayesesi”, *İslâm İlimleri Enstitüsü Dergisi*, Sayı 1, Ankara 1959, s.43.

¹⁵ Barkan, a.g.e., s.805.

¹⁶ Barkan, a.g.e., s.805.

Bizans'taki pronoya (pronia)¹⁷ kelimesine karşılık geldiğini ifade etmiştir¹⁸. Ancak bu fikre karşı çıkanlar da olmuştur. Karşı çıkanlar bu durumu iktâ konusundaki ifadelerin anlamca diller arasındaki bağlantı ile geliştiğini ifade ederek açıklamışlardır. Bazı araştırmacılar ise tımar ifadesinin Rumca “timarion” kelimesinden geldiğini kabul etmiştir. Nicoara Beldiceanu, bu düşünceye karşı çıkararak Rumcadaki “timarion” kelimesinin Osmanlılardan Rumca'ya 16. yüzyılda geçtiğini söylemiştir¹⁹.

1.1.2.Tımar Sisteminin Menşei Hakkında

Osmanlı Devleti, tımar sistemini oluştururken diğer devletlerin benzer yapılarından etkilenmiş midir ? Etkilendi ise ne ölçüde etkilenmiştir? Araplardan mı, Orta Asya Devletlerinden mi alınmıştır? Dini esaslara göre mi düzenlenmiştir? Yoksa tamamen devlet ihtiyaçları göz önüne alınarak mı düzenlenmiştir? Bu soruların cevabı tarih araştırmacılarının ilgisini çekmiş ve araştırmacılar farklı görüşler beyan etmişlerdir. Temel olarak menşei konusundaki görüşleri üç grupta toparlamak mümkündür.

- a) Tımar sistemi, Bizans toprak sistemi esas alınarak oluşturulmuştur.
- b) Tımar sistemi, Sasanilerden Araplara ve Araplardan da Türklere intikal etmiştir.
- c) Tımar Sistemi, İslam iktâ sistemi esas alınarak oluşturulmuştur²⁰.

1.1.2.1.Tımar Sisteminin Bizanslılardan Alındığı Görüşü

Jean Deny, Bizans'ın donanma hizmetine mahsus tımarlarını en önemli delil göstermek sureti ile tımar sisteminin Bizans proniasının bir kopyası olduğu görüşünü savunmuştur²¹. Deny, bu görüşü ile iki devlet yapısı arasındaki doğal bir etkilenmeden ziyade bir taklit olduğu kanaatindedir. Bu düşüncenin ne kadar gerçekçi olduğunu anlamak için Bizans'taki yapıyı gözden geçirmek faydalı olacaktır. Bizans ordusu genel

¹⁷ **Pronia:** Belli şartlar dâhilinde kişilere verilmiş bir devlet-özel mülkiyet türüdür. Bir çeşit karma mülkiyet anlayışının ürünüdür. Bu Osmanlılardaki malikâne arazilerinin statüsü ile benzerlik göstermektedir. Bk. Yücel Öztürk, “Tımar-Thema Teriminin Ortaya Çıkması, Bizans Uygulaması ve Osmanlı ile Mukayesesi”, *OTAM*, 31/Bahar/2012, s.193.

¹⁸ M. Fuad Köprülü, *Bizans Müesseselerinin Osmanlı Müesseselerine Tesiri*, 3. Baskı, Akçağ, Ankara 2012, s.28.

¹⁹ Zekai Mete, “16. Yüzyılın İkinci Yarısında Bozok Sancağı Tımarlı Sipahileri”, *I. Uluslararası Bozok Sempozyumu Bildiri Kitabı*, Bozok Üniversitesi Yayınları, Yozgat 06.05.2016, s.191.

²⁰ Coşkun Üçok, “Osmanlı Devleti Teşkilâtından Tımarlar”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 1, Sayı 4,1944, s.528.

²¹ Köprülü, a.g.e., s.94.

olarak ücretli ve yabancı askerlerden müteşekkil idi²². Zorunlu bir askerlik hizmeti anlayışı bulunmadığı için devlet askerliği ilgi çekici hale getirmek adına bazı menfaatler ve toprak sağlamak durumunda kalmıştır. Bu da Bizans tımarını ortaya çıkarmıştır²³. Askeri topraklar askeri nitelikli kişilere fief olarak verilmiştir. Yapması gereken görevleri yapmayanlardan bu fiefler geri alınmıştır. Bu topraklar sebepsiz geri alınmadığı gibi mirasçılara da intikal edebilmektedir. Fief tevcihi için Bizanslı olma şartı bulunmamaktadır²⁴.

Deny, Osmanlı arazi kanunlarında İslam tesirinin bulunduğunu kabul etmekle birlikte tımar arazileri hakkında Osmanlı kanunnamelerindeki hükümlerin şer'î esaslarla oluşturulmasının zor olduğunu ifade etmiştir²⁵.

Sokolov, özellikle arazi kanunlarında ve arazi vergilerinde Bizans'ın önemli tesiri olduğunu savunmuştur. Sokolov'a göre, Osmanlılar benzer Bizans müesseselerinden ilham almakla birlikte sosyal ve iktisadi şartların tesiri altında bu müesseseler sonradan özel şekiller almıştır²⁶. Tımarın Bizanslılar'dan alındığını ve sonra diğer İslam memleketlerine geçtiğini ifade etmiştir. Osmanlı dönemindeki toprak ve köylü durumunun Bizans devrine aşırı derecede benzediği görüşündedir. Sokolov'un görüşü Deny ve Scala'ya göre daha basit niteliktedir²⁷.

M. Fuad Köprülü'nün tımar sisteminin Bizans'tan alındığı yönündeki düşüncelerin yanlışlığını ifade ederken öne sürdüğü deliller şunlardır:

- a) Eski İslam devletlerindeki ikta sistemi, Selçuklularda tekâmül ederek Türk tımar sistemini vücuda getirmiştir.
- b) Selçuklular'dan sonra bu ikta sistemi devam etmiştir.
- c) Tımarın Bizans'tan alındığını savunanların en önemli delillerinden biri olan donanma tımarı Anadolu Selçuklu Devleti'nde de bulunmaktadır.
- d) 14. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde tımar sisteminin var olması, bu sisteminin Anadolu Selçuklu Devleti'nden alındığının bir kanıtıdır.

²² Üçok, a.g.m., s.532.

²³ Üçok, a.g.m., s.533.

²⁴ Halil Cin, *Osmanlı Toprak Düzeni ve Bu Düzenin Bozulması*, 4. Baskı, Berikan Yayınevi, Ankara 2016, s.77.

²⁵ Harun Şahin, "Osmanlı Tımar Sisteminin Menşei Meselesi", *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, Yıl 4, Sayı 12, Eylül 2013, s.63.

²⁶ Şahin, a.g.m., s.63.

²⁷ Köprülü, a.g.e., s.31.

e) Tımar sisteminde kullanılan tımar, zeamet, has, sipahi gibi ifadeler Osmanlı'dan önceki Türk-İslam Devletleri'nde de kullanılmaktadır²⁸.

J.R.Barnes, bu konuda daha ihtiyatlı davranarak Osmanlı tımarlarının Bizans tımarlarının bir devamı olabileceğini, lakin Bizans'tan kopya edildiği görüşünün zayıf ihtimal olduğunu ifade etmiştir²⁹.

1.1.2.2.Tımar sisteminin Sasanilerden Araplara ve Araplardan da Türklere İntikal Ettiği Görüşü

Hammer, tımar kelimesinin Farsça'dan geldiği tezinden yola çıkarak Osmanlı ve Bizans tımar teşkilatının menşei konusunda İran tesirine fazlaca önem vermiştir³⁰.

İran'da da feodal beylerden oluşan zırhlı süvariler bulunmaktadır. Lakin bu beyler yanlarında süvari getirmekle yükümlü değillerdir. Buna ilaveten beyler kendilerine verilen arazinin miras yolu ile intikal eden mülkiyetine sahiptirler. "Osmanlı Devleti'nde tımarlar ancak soyu soppu belli olup sipahizâde olduklarını ispat edenlere veya muayyen askeri hizmetler görüp, yararlılıkları görülenlere verildiği halde, İran'da yabancı ırklara mensup esirlere de toprak verilmiş ve bunlar askeri hizmetle mükellef tutulmuşlardır."³¹ Osmanlı tımar sistemi ile İran feodalitesindeki tek ortak nokta süvarilerdir³².

1.1.2.3.Tımar Sisteminin İslam İkta Sistemi Esas Alınarak Oluşturulduğu Görüşü

Tımar sisteminin menşei konusunda ileri sürülen üç görüş arasında belki de en genel kabul gören görüş, tımar sisteminin İslam ikta sisteminden gelmesidir. İkta, miri arazinin özel şahıslara ait olmadığı, arazinin yıllık gelirlerinin ya da öşrünün hizmet karşılığı kişiye verildiği sistemdir³³. 10. yüzyılın sonlarında kurulan Büyük Selçuklu Devleti ikta sistemini geniş kapsamlı olarak kullanmıştır. İslam ülkelerindeki özel mülkiyet anlayışına karşın Anadolu'daki arazilerin mülkiyeti devlete aittir. Mülkiyetin devlete ait olması sistem üzerindeki devlet hâkimiyetini artırmıştır. Anadolu'da ikta hayat boyu verilmesine rağmen çoğunluk olarak tasarruf hizmet ile devam etmiştir. İkta,

²⁸ Cin, a.g.e., s.79.

²⁹ Cin, a.g.m., s.63.

³⁰ Şahin, a.g.m., s.63.

³¹ Üçok, a.g.m., s.532.

³² Cin, a.g.e., s.77.

³³ Üçok, a.g.m., s.530.

mülkiyet olarak verilmemiştir. Bu bakımdan ikta ve tımar arasında güçlü ilişki olduğu aşikârdır³⁴.

İkta, genel olarak devletin yüksek maaş ödemesi gereken kişilere verilmiştir³⁵. Bu sistem Osmanlı Devleti'nde tımar uygulamasının sağladığı faydalara benzer yararlar sağlamıştır. Öncelikle devlet bu kişilere sürekli maaş ödemek zorunda kalmamıştır. İlaveten dönemin şartlarına göre çok zor bir iş olan vergi toplama problemine de pratik bir çözüm bulmuştur. Arazinin gelirinden başka hizmet karşılığı verilen iktar da bulunmaktadır. Bu türden iktalar zamanla İslam Devletleri'nde yaygınlaşmıştır³⁶. İslam Devletleri'nde zaman geçtikçe mülkiyet üzere verilen iktalar artmıştır. Bu durum İslam feodalizminin oluşmasına zemin hazırlamıştır. Bu durum köylüye zulmü bereberinde getirdiğinden dolayı Selçuklu veziri Nizâmü'l-mülk askeri hizmete karşılık miras yolu ile geçebilen iktalar tanzim etmiştir³⁷.

Anlatılan özellikler ikta ve tımar sistemleri arasında ciddi benzerlikler olduğunu ortaya koymaktadır. Belirli gelire karşılık belirli askeri getirmek sorumluluğu tımar için en temel hususlardan biri iken ikta sisteminde böyle bir sorumluluk yoktur. Tımar sisteminin ikta sisteminden etkilendiğini söylemek mümkündür. Ancak tımarın menşei ile ilgili başka sistemleri de araştırmak gereklidir³⁸. Şimdilik kesin olarak söyleyebileceğimiz şey, Osmanlı tımar teşkilatı benzeri yapı Büyük Selçuklularda ve Anadolu Selçukluları'nda ve daha birçok Türk Devleti'nde varolmuş ve bu yapı Osmanlı'da daha da geliştirilmiştir³⁹.

1.1.3.Osmanlı Devleti'nde Tımar Uygulaması

Bu Osmanlı kurumu Klasik Dönem ifadesini kullanabileceğimiz 1300-1600 yılları arasını kapsayan zaman diliminde birçok devlet kurumlarının işleyişi açısından hayati öneme sahip olmuştur. Tımar sistemine ilişkin ilk belgeye dayalı atıf Orhan Bey dönemine kadar gitmektedir⁴⁰. Tımar sisteminin Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan

³⁴ Fatma Acun, "Klasik Dönem Eyalet İdare Tarzı Olarak Tımar Sistemi ve Uygulaması", *Türkler*, C.9, (2002), s.900.

³⁵ Coşkun Üçok, a.g.m., s.530.

³⁶ Üçok, a.g.m., s.530.

³⁷ Üçok, a.g.m., s.531.

³⁸ Üçok, a.g.m., s.531.

³⁹ A.g.m., s.536.

⁴⁰ İnalçık, a.g.m., s.168.

itibaren kullanıldığı resmi belgelerce sabittir⁴¹. II. Murat döneminde, tımar sisteminin temel ilkeleri belirginleşmiş ve daha sistemli hale gelmiştir. 16. yüzyılda ülkenin çok geniş kesiminde uygulanmıştır. Sadece Mısır, Bağdat, Lahsa, Yemen, Habeş, Basra, Cezayir ve Tunus gibi salyeneli eyaletler bu teşkilatın dışında bırakılmıştır⁴². Aşağıda Tablo 1’de verilen bilgiler, 16. yüzyılda Osmanlı Devleti’nde bulunan tımar ve zeametler ile ilgilidir.

Tablo 1.16. yüzyılda Osmanlı Devleti’nde bulunan tımar ve zeametler⁴³

	Tımar Bulunan Eyalet	Ze’âmet	Tımar	Tutarı (Kılıç)
Avrupa Kitasında	13	3.306	37.389	40.695
Asya Kitasında	20	1.571	41.286	42.857
Toplam	33	4.877	78.675	83.552

1.1.3.2. Tımar Sistemi Neden Uygulanmıştır?

Tımar teşkilatı zamanın ve devletin ihtiyaçları göz önüne alınarak oluşturulmuş bir yapıdır. Daha önce menşei konusu ile ilgili bazı görüşleri verdiğimiz tımarın menşei hususunda herhangi bir devletten kopya edilmesinden ziyade zamanın şartları sistemin şekillenmesinde daha etkili olmuştur. Şunu belirtmek yerinde olacaktır ki tımar sistemi sadece Osmanlı toprak yapısı için hayati önem taşımaz. Aynı zamanda askeri, iktisadi ve içtimai açıdan da çok faydalı bir sistem olmuştur.

Tımar teşkilatı, prekapitalist ekonomik yapıda var olan bir devleti ayakta tutan önemli bir yapı olmuştur⁴⁴. Para ekonomisinin çok gelişmiş olmadığı bir dönemde verginin nakit olarak toplanması ve askere ödenmesi gereken maaşın nakit olarak ödenmesi çok kolay bir işlem değildir. İlaveten araziden hasıl olan toprak mahsulünün bir yerden bir yere taşınması ve taşınan mahsulün nakite çevrilip maaş ödemesi yapılması neredeyse imkânsızdır. Bu durum devletin kendine has özellikler taşıyan bir teşkilat oluşturmasına sebep olmuştur. Bu teşkilat Osmanlı Devleti’nde *Tımarlı sipâhi*

⁴¹ Mehmet Ali Ünal, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, 10. Baskı, Fakülte Kitabevi, Isparta 2013, s.189.

⁴² H.Veli Aydın, “Tımar Sisteminin Kaldırılması Süreci Ve Bazı Değerlendirmeler”, *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma Ve Uygulama Merkezi Dergisi*, Sayı 12, Ankara:2001, s.68.

⁴³ Barkan, a.g.e., s.816.

⁴⁴ Aydın, a.g.m., s.66.

denilen bir eyalet süvari ordusunun teşkilinde yüzyıllarca başarı ile kullanılmıştır.⁴⁵

Askeri açıdan değerlendirecek olursak, devletin hazinesi askerine her ay düzenli olarak maaş verebilecek büyüklükte değildir. Az önce de ifade ettiğimiz gibi aynı verginin nakte çevrilme zorluğundan dolayı devlet bu vergileri sipâhilere tahsis ederek hem onların geçimini sağlamış hem de büyük bir ordu oluşturabilmiştir⁴⁶. Tımar teşkilatının askeri anlamda özellikle süvari birliklerini güçlendirdiğini söylemek yanlış olmaz. Çağdaş devletler ile kıyasladığımızda muazzam bir süvari ordusunun teşkil edilmesi askeri açıdan çok önemli bir adımdır.

İdari açıdan değerlendirecek olursak, bu yapı ülkenin birçok yerine nüfuz ettiği için devlet otoritesinin ve halkın güvenliğinin temini açısından çok fayda sağlamaktadır. Merkezden yapılan tevcihler, merkeze bağlı görevliler sayesinde devlet gücünün baskınlığı en uzak noktalarda dahi hissettirilmiştir. Tımar sisteminin yapmış olduğu bu katkı güvenlik ve toplumsal açıdan çok değerlidir. Özellikle devlet kendisine karşı oluşabilecek tehditleri önlemiş veya tehdit meydana gelmiş ise de bunu bertaraf edebilmiştir.

İktisadi açıdan değerlendirecek olursak, devlet vergi gelirlerini sipâhilere tahsis ederek vergi toplama zahmetinden ve bu işi yapacak memur külfetinden kurtulmuştur. Vergi memuru yetiştirme, memura maaş ödeme gibi bir yükün altına girilmediği gibi dönemin şartlarına göre belki de en pratik vergi toplama yöntemi tercih edilmiştir.

1.1.3.3.Tımar Çeşitleri

1.1.3.3.1.Mülkiyet Durumlarına Göre Tımarlar

a) Mülk tımarlar

Mülk tımarlar, Anadolu'nun bazı vilâyetlerinde bulunmaktaydı⁴⁷. Bu tımar çeşitine sahip olanlar sefer zamanında belirli sayıda cebelü göndermiştir ve kendisinin sefere katılma zorunluluğu bulunmamaktadır. Mülk statüsünde olduğu için bu gruptaki tımar sahibi vefat eder ise tımar oğluna veya başka mirasçılara geçebilmektedir. Erkek veya kadın olsun savaş olduğunda cebelü göndermek zorundadırlar⁴⁸.

⁴⁵ Barkan, a.g.e., s.806.

⁴⁶ Aydın, a.g.m., s.67.

⁴⁷ Cin, a.g.e., s.85.

⁴⁸ Cin, a.g.e., s.86.

b) Mülk Olmayan Tımarlar

Bu grupta bulunan tımarlar hizmet karşılığı verilen tımarlardır⁴⁹. Bu tımarlar miri sistem içerisinde bulduklarından dolayı tımar gelirlerinin alınıp-satılması, vakfedilmesi veya miras yolu ile bırakılması söz konusu değildir⁵⁰.

1.1.3.3.2. Gelirlerine Göre Tımar Çeşitleri

a) Tımar

Osmanlı tımar sisteminin esasını ve sayı olarak ana grubunu bu tımarlar teşkil eder. Tımar ifadesi zeamet ve has yerine de kullanılmıştır⁵¹. Yıllık gelirleri, 19.999 akçeye kadar olan, hizmet karşılığı askerlere verilen dirliklerdir. Tımar sahipleri (sipahi), senelik gelirlerden kılıç adı verilen bir kısmın ayrılmasından geriye kalan gelirin her 3.000 akçesi için bir cebelü getirmeye mecburlardır. Bu kılıç geliri illere ve tımarın tezkireli ve tezkiresiz olmasına göre 2.000, 3.000 ve 6.000 akçe arasında değişmiştir. Zeamet ve tımarlar sahiplerinin ölümü halinde ölen kişinin oğluna verilmiştir. Cephede şehit olan tımar sahibinin oğluna, yatakta ölen tımar sahibinin oğluna verilen daha büyük tımar verilmiştir⁵².

b) Zeamet

Aynî Ali Efendi, zeamet tanımını şu şekilde yapmaktadır: “Ze‘âmet yirmi bin akçedir. Mesela vilayet kâtibi Defter-i İcmalde bir kimsenin üzerine yine yirmi bin akçe ze‘âmet kayd eder ise ana icmâlli kılıç ze‘âmet derler”⁵³. Genel olarak askeri hizmette bulunanlara verilen, 20.000 ile 100.000 akçe arasındaki dirliklere verilen isimdir. Bu dirlikleri tasarruf edenlere zâ‘im denilmektedir⁵⁴. Zeamet sahipleri kesin olarak cebelüleri ile sefere katılmak zorundadır. Zeamet sahipleri her 5.000 akçe için bir cebelü göndermekle yükümlüdür. Tımar sahibinin başka sancaktan gelir elde etmek hakkı bulunmaz iken zeamet sahibinin bu hakkı vardır⁵⁵.

c) Has

⁴⁹ Cin, e.g.e., s.86.

⁵⁰ Mete, a.g.m., s.192.

⁵¹ Ünal, a.g.e., s.192.

⁵² Cin, a.g.e., s.86.

⁵³ Tayyib Gökbilgin (Ed.), *Ayn-ı Ali Risalesi Ve Osmanlı İmparatorluğu Teşkilat Ve Müesseselerini Aydınlatmadaki Büyük Önemi*, Enderun Kitabevi, İstanbul 1979, s.62.

⁵⁴ Erhan Afyoncu, “Ze‘âmet”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 44, TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, İstanbul 2013, s.162.

⁵⁵ Mete, a.g.m., s.193.

Senelik geliri 100.000 akçe ve üzeri olan dirliklere verilen isimdir⁵⁶. Bir yerde tahrir işlemi yapıldıktan sonra ilk olarak Padişah, Vezirler, Beylerbeyi ve Sancakbeyi haslarına düşen kısım ayrılmıştır. Bu işlemden sonra kalan gelirler tımar, mülk ve vakıflara tahsis edilmiştir⁵⁷. Bir sancağa ait gelirler taksim edilirken en büyük pay padişah haslarına ayrılmıştır. Padişahların anneleri, kız kardeşleri, kızları ve haseki kadınlara da paşmaklık ismi verilen haslar verilmiştir⁵⁸.

1.1.3.3.3.Tımar Sahiplerinin Yaptıkları Görevlere Göre Tımar Çeşitleri

a) Eşkinci Tımarları

Kanuni'nin tahta çıkışını takip eden yıllar içerisinde yapılan tahrirlere göre 27.868 tımar eşkincili tımar statüsündedir⁵⁹. Eşkinci tımarları müstakil, be-nevbet ve müşterek olmak üzere üç gruba ayrılabilir⁶⁰. Bu grup tımara sahip kişiler savaş zamanında cebelüleriyle savaşa katılmıştır⁶¹.

Eşkincili mülk tımarlarda miri arazi rejiminin uygulandığı yerlerde devlete ait olması gereken toprağın yüksek mülkiyet hakkı ya birisine satılmış ya da bağışlanmıştır. Ömer Lütfi Barkan'ın ifadesine göre;

“Devlet toprağın gerçek sahibi olmakla bereber, gerek toprak sahibi olarak ve gerekse devlet olarak kendisine ait olması lazım gelen her türlü hak ve resimleri toplama hakkını, bütün hayatı boyunca ve ölümünden sonra mirasçıları tarafından mülk olarak tasarruf edebilecek bir gelir halinde bedeli mukabilinde satmış, bağışlamış veya eşkincili mülk olarak askerlere dağıtmıştır”⁶².

Bu tür tımar sahipleri kendileri bizzat savaşa katılmasalar bile tam teçhizatlı cebelü göndermek zorundadırlar. Aynî Ali Efendi'nin ifadesine göre; “*Eşkincili mülk tımar tasarruf eden bir kişi göndermesi gereken cebelüyü göndermez ise o yılki gelirine el konur. Ancak diğer tımar türlerinde olduğu gibi tımar başkasına tevcih edilmezdi*”⁶³. Bu tür tımarlara nadir de olsa rastlamak mümkündür. Defterdar Sarı Mehmet Paşa, Nasayıh-ul Vüzerâ ve'l-ümerâ isimli eserinde tımarın kız evlâda verilemeyeceğini ifade

⁵⁶ Ünal, a.g.e., s.191.

⁵⁷ Mete, a.g.m., s.192.

⁵⁸ Ünal, a.g.e., s.190-191.

⁵⁹ Barkan, a.g.e., s.806.

⁶⁰ Mete, a.g.m., s.197.

⁶¹ Cin, a.g.e., s.87.

⁶² Barkan, a.g.e., s.898.

⁶³ Barkan, a.g.e., s.899.

etmiştir. Ancak, Ömer Lütfi Barkan bu görüşün yanlış olduğu kanaatindedir⁶⁴.

b) Mustahfiz Tımarları

Gedik tımarlar olarak da bilinen bu türden tımarlar daha ziyade kale muhafızlarına tevcih edilmiştir⁶⁵. Gedik tımarlar icmâlli ve göreve ait olduklarından dolayı bölünemez ve görev dışında birine verilemezdi⁶⁶.

c) Hizmet Tımarları

Bu türden tımarların sayısı oldukça azdır. Padişah sarayının hizmetlerini görmekle yükümlü olan bu tür tımar sahipleri ayrıca saraya yılda 300.000 sümbül soğanı götürmek, şahin ve çakır kuşlarını temin etmek görevlerini de üstlenmiştir⁶⁷.

1.1.3.3.4. Veriliş Şekillerine Göre Tımar Çeşitleri

a) Tezkireli Tımarlar

Yıllık geliri 6.000 akçeden yüksek olan tımarlardan tımar almak isteyen kişinin öncelikle Beylerbeyinden aldığı tezkire ile merkeze müracaat etmesi gereklidir. Bu tezkire mucibince padişah beratı hazırlanıp tımar verilirdi. Bu prosedürden dolayı bu tımarlara “tezkireli tımarlar” ismi verilmiştir. Tezkireli tımarlar kesin suretle icmâl defterine kayıt edilmelidir⁶⁸.

b) Tezkiresiz Tımarlar

Beylerbeyilerin doğrudan doğruya beratlarını tanzime salâhiyetli oldukları 6.000 akçeden az dirliklere “tezkiresiz tımar” ismi verilmiştir. Bu tımar çeşitinin büyüklüğü eyaletlere göre değişmiştir. Rumeli, Budin, Bosna, Temeşvar’da 5.999 akçeye kadar tezkiresiz fazlası tezkireli; Karaman, Maraş ve Rum beyliklerinde 2.999 akçeye kadar tezkiresiz fazlası tezkireli; Anadolu’da 4.999 akçeye kadar tezkiresiz fazlası tezkireli; Diyarbakır, Erzurum, Şam, Halep, Bağdat ve Şehrizor eyaletlerinde 5.999 akçeye kadar tezkiresiz fazlası tezkireli; Kıbrıs adasında 4.999 akçeye kadar tezkiresiz fazlası tezkireli; Cezayir-i Bahr-i Sefit eyaletinde 4.999 akçeye kadar tezkiresiz fazlası tezkireli

⁶⁴ Barkan, a.g.e., s.898-900.

⁶⁵ Ahmet Akgündüz, “Gedik”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C.13, TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, İstanbul 1996, 541.

⁶⁶ Mete, a.g.m., s.197.

⁶⁷ A.g.m., s.539.

⁶⁸ Mete, a.g.m., s.196.

tımar olarak kayıt edilmiştir⁶⁹.

1.1.3.3.5.Mali Açından Tımar Çeşitleri

a) Serbest Tımarlar

Padişah hasları, sultan ve vezir vakıfları, vezir, beylerbeyi, sancakbeyi, nişancı, defterdar, divan kâtipleri, çavuşlar, vb. yüksek rütbeli görevli ve askerlerin has ve zeametleri serbest tımar statüsündedir. Bu yerlerin rüsum-ı serbestiye (resm-i arus, tapu resmi, adet-i deştbanı, koyun, tütün, otlak ve kışlak resimleri, cürüm, cinayet vs.) isimli vergileri dirlik sahibine tahsis kılınmıştır⁷⁰.

b) Serbest Olmayan Tımarlar

Tımar sistemi içerisinde serbest olmayan tımarlar geniş yer kaplamaktadır. Bu tür tımarlara sahip olan kişiler miktarı daha önceden belli olmayan bâd-ı hevâ isimli vergileri almaya tam yetkili değildir⁷¹. Sancakbeyi ve subaşları bu tür tımarların bâd-ı hevâsına müdahale etmek hakkına sahip değildir⁷². Serbest olmayan tımara sahip bir kişi vergilerin bir kısmını serbest tımar sahipleri ile paylaşmak durumundadır.

1.1.3.4.Tımar Tevcihi

Tımar tevcihatının genelde savaşlarda yararlılık gösteren kişilere yapıldığını söylemek mümkündür. Tımar almak isteyen kişi bulunduğu yerin sancakbeyinden veya beylerbeyinden tavsiye mektubu alıp merkeze konu ile ilgili bir dilekçe verir. Eğer kabul edilirse beylerbeyi tarafından kendisine tezkire verilir⁷³. Önceleri tüm tımarlar beylerbeyi tarafından tevcih edilip merkez tarafından onaylanmaktaydı. 1530'dan itibaren sadece küçük tımarları (Aynî Ali Efendi'ye göre; 6.000 akçeden az tımarlar) tevcih etmişlerdir. Beylerbeyi bu tevcihi merkeze bildirmek zorundadır. Sipahinin beratını altı ay içerisinde alması şarttır. Almaz ise bu hakkını kaybetmekteydi⁷⁴. Tımar ve zeamet tevcihatı Nevruz'dan Nevruz'a yapılmaktaydı⁷⁵. Tımar tevcihatına ilişkin

⁶⁹ Üçok, a.g.m., s. 537.

⁷⁰ Ünal, a.g.e., s. 193.

⁷¹ Üçok, a.g.m., s. 539.

⁷² Cin, a.g.e., s. 88.

⁷³ Mehmet Doğan, "Osmanlı Tımar Sisteminde Tevcih Prosedürü", *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1), 2011, s.2.

⁷⁴ Doğan, a.g.m., s. 3.

⁷⁵ Emine Erdoğan, "Tımar Tevcih Sebepleri Üzerine Bir Kaynak Değerlendirmesi", *OTAM*, Sayı 19, 2006, s.178.

kayıtlar Defterhane’de tutulup, ruznamçe adı verilen defterlere kaydedilmiştir⁷⁶.

IV. Murad döneminde tımar tevcihi yapılan kişinin fiziki özellikleri de tezkirelerde ifade edilmiştir. Orta boylu, ela gözlü, çatık gözlü vs⁷⁷.

Tımar alacak kişi ya nüfuzlu bir kişi tarafından arz edilmeli veya şehzadelerden birinin kapı halkından olmalı ya da bu kişinin savaşta yararlılık göstermesi gerekmekte idi. Savaşa katılanlara tımar sözü verildiği de olmuştur. II. Bayezid döneminde 1484’te yapılan Boğdan Seferine katılacaklara hak ederlerse tımar vaad edilmiştir. Reayadan olan birinin tımar sahibi olması zor ancak imkânsız değildi. Ömer Lütfi Barkan, reayadan birinin (mahall-i himmet) tımar alması durumunu şöyle ifade etmiştir:

“gönlünde kahramanlık olan “garip yiğitlerin”, sipâhi hizmetkarı olup seferlere giderek veya hudut boylarındaki askeri harekâta “kale fethinde bayrak dikmek “yarar diller (esirler) ele getirmek ve başlar kesüb defeatle yararlılığı ve dilaverliği görülme”⁷⁸

Tımar, sadece askerlere değil, maaş veya emekli maaşı olarak saray ve hükümet görevlilerine de verilmiştir. Çavuş, müteferrika, katipler tımar alabilmiş; sultan gözdelerine paşmaklık ismi verilen tımar ve haslar verilmiştir⁷⁹.

1.1.3.5.Tımar Sisteminin Bozulması ve Bozulan Sistemin Kaldırılması

1.1.3.5.1.Tımar Teşkilatının Bozulma Nedenleri

Tımar teşkilatı 1500’lü yıllardan itibaren bozulmaya başlamıştır. Boşta kalan tımarlar hak eden kişilere verilmeyerek hass-ı hümâyûna katılmıştır. Saray halkı, ümera, devlet görevlilerine has olarak verilmiştir. Durum o kadar bozulmuştur ki devlet ileri gelenlerinin hizmetlileri dahi tımar sahibi olmuştur⁸⁰. Aynî Ali Efendi’ye göre, savaşta 10 tımara 1 adam düşmez iken mahsul zamanında 1 tımara 10 kişi sahip çıkmaktadır⁸¹. Beylerin rüşvet karşılığında tımar dağıtması sonucunda 1500’lü yıllarda birçok reaya sipahi olmuştur. Tımarlarını kaybetmiş sipahiler, kapıkulu askerleri, sınır bölgelerindeki gönüllüler tımar alabilmek için devlete baskı yapmıştır ki bu da birçok ayaklanmanın etkenidir. Ayrıca tımar dağıtımı yapabilmek için devletin sürekli olarak fetih yapması ihtiyacı vardır. Sınır boylarında tımar bekleyen gönüllüler ile iç bölgedeki tımarlı

⁷⁶ Erdoğan, a.g.m., s.175.

⁷⁷ Doğan, a.g.m., s.8.

⁷⁸ Doğan, a.g.m., s.3-4.

⁷⁹ Halil İnalçık, *Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ (1300-1600)*, 19. Baskı, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2014, s.121.

⁸⁰ Mustafa Akdağ, “Tımar Rejiminin Bozulması”, *AÜDTCF Dergisi*, C. 3, Sayı 4, Ankara, 1945, s.420.

⁸¹ Gökbilgin (Ed.), a.g.e., İstanbul:Enderun Kitabevi, s.76.

sipahiler bu durumdan dolayı çatışma halindedir⁸². Tımar almak umudu savaşta itici güç olmuştur. Devlet, savaş kazanamayıp fetihler durunca tımar dağıtımında ciddi sorunlar yaşamıştır.

Koçi Bey, tımar sistemindeki bozulmanın ilk nedenini 1584 yılında Özdemiroğlu Osman Paşa tarafından Acem Seferi'nde sipahizâde veya kuloğlu olmayan kişilere yararlılıklarına karşılık dirlik verilmesi olarak kabul etmektedir⁸³. Ancak bu görüşün yanlışlığını ispat eden şöyle bir durum vardır ki I. Süleyman döneminde sipahi olmayan kişilere tımar tevcihi yapılmıştır. Daha sonra Sultan bu politikasını değiştirmiş ve sipahizâde olmayanlara tımar verilmemesi için ciddi önlemler almıştır⁸⁴. 1555'ten I. Ahmet'in saltanatının sonuna kadar geçen dönem tımarın askeri bir yapıdan çıkarıldığı dönem olarak ifade edilebilir. Zamanla tımar ve tımarlı sipahiler konusunda yaşanan problemlerden dolayı sipahiler isyana yatkın hale gelmiştir. Kanuni'nin son dönemlerinde özellikle 1559 Şehzade Bayezid'in isyanı olayında (birçok tımarlı sipahinin asi şehzadeyi destekleyerek Kanuni'yi devirme çabasından dolayı) devletin tımarlı sipahilere olan güveni iyice azalmıştır. Anadolu'nun güvenliğinin sağlanması hususunda tımarlı sipahiler yerine kapı kullarının Anadolu'da görev yapmalarına izin verilmiştir⁸⁵.

Tımar sisteminin çökmesinde etkili olan unsurlardan birisi de iltizam uygulaması olmuştur. Tımar sisteminde ilk iltizam uygulaması Vezir Rüstem Paşa döneminde hayata geçirilmiştir. Mültezimlerin vergi toplama kastından dolayı halk zarar görmüş, haksız vergi alınması çabaları halkın devlete karşı olan güveninin azalmasına neden olmuştur. Dirlik sahipleri, vezir ve beylerbeyilerine rüşvet vererek tımar gelirlerini iltizama verip görevlerine sırt çevirmişlerdir. Mültezimler vergisini ödemeyen reyanın toprağına veya mahsulüne el koymuştur⁸⁶.

Tımar sistemindeki bozulmanın zirveye çıktığı dönem 1584 yılında Özdemiroğlu Osman Paşa'nın 300 akçeye hak etmeyenlere tımar dağıtması hadisesidir. III. Mehmet döneminde (1595-1603) tımar kanunlarına uyulmaz hale gelinmiştir⁸⁷.

---

⁸² İncalçık, a.g.e., s.120.

⁸³ Akdağ, a.g.m., s.421.

⁸⁴ İncalçık, a.g.e., s.120.

⁸⁵ Akdağ, a.g.m., s.422-423.

⁸⁶ Cin, a.g.e., s.89.

⁸⁷ Cin, a.g.e., s.89.

Tımar teşkilatındaki bozulmalar sadece iç faktörlerden kaynaklı değildir. Aynı zamanda dünyada yaşanan gelişmeler ile de ilgilidir. En önemli dış etkenler arasında fiyat devrimi ve nüfus artışı gelmektedir. Amerika'dan gelen gümüş piyasalarda ciddi değişimlere neden olmuştur. Tarımsal üretim açısından yetersiz olan Avrupa ülkeleri tarım ürünü ithal etmeye başlamıştır. Bu durum Osmanlı Devleti'ndeki tarım ürünleri fiyatlarını artırıp, halkı ve devleti ciddi bir enflasyonla karşı karşıya bırakmıştır. Piyasaya olan bağıllık ve yaşanan enflasyon kaynaklı tesir tımar sisteminin bozulması sonucunu doğurmuştur⁸⁸.

Silah teknolojisi ve savaş tekniklerindeki hızlı değişim sipahilerin savaş alanlarındaki başarılarına ciddi anlamda darbe vurmuştur. Dönemin şartlarına göre gelişmiş ateşli silahlar kullanan, iyi eğitilmiş piyade orduları karşısında hafif silah kullanan süvariler gerekli mukavemeti gösterememiştir. Birçok problemle uğraşan devlet bir de etkili gücü olan tımarlı sipahilerinin etkisizleşmesi ile iyice zor duruma düşmüştür. Savaş kazanılmadıkça yeni topraklar fethedilememiştir ki bu durum tevhid problemlerini artırmıştır⁸⁹.

1.1.3.5.2. Tımar Teşkilatının Lağvedilmesi

Bu yapı iyi işlediği dönemlerde devlete askeri, idari ve iktisadi açıdan ciddi faydaları olmuştur. Ancak yapısı bozulduğunda ciddi zararlar vermiştir. Artık faydadan çok zarar getiren bir sistemin devamının gereksizliği yüzünden devlet tarafından bu yapının lağvedilmesi yolu tercih edilmiştir. Elbette bu sistemin kaldırılması hadisesi kısa zaman içinde olmamıştır. İlk adım 1703 yılında Girit adasındaki tımarlar üzerinden atılıp burada maaşlı memurluk düzenine geçilmiştir⁹⁰. 18. yüzyılda bir taraftan tımar arazileri mukataaya çevrilirken bir taraftan da sistemin revize edilmesi için çaba sarf edilmekteydi. 1768-1774 Osmanlı-Rus Savaşı'nda katılmayan tımar ve zeamet sahiplerinin tımarları alınıp hak edenlere verilmiştir⁹¹. Ancak mukataalaşma çabası istenilen sonucu vermemiştir.

1800'lü yılların başlarından itibaren tımar, devletin temel kurumlarından biri olma vasfını yitirmiştir. Lakin bu tamamen ortadan kaldırıldığı anlamına gelmez.

⁸⁸ Aydın, a.g.m., s.70.

⁸⁹ Aydın, a.g.m., s.70-71.

⁹⁰ Cin, a.g.e., s.91.

⁹¹ Aydın, a.g.m., s.76.

Osmanlı, bu konuda net bir politika izlememekle beraber I. Abdülhamid döneminde alaybeylerinin atanmaları konusunda yeni kurallar getirilerek tımarlı sipahilerin ıslahı amaçlanmıştır⁹². III. Selim döneminde yayınlanan kanun ile İrad-ı Cedid Hazinesine tımarın ıslahı ile ilgili bazı görevler verilmiştir. Lağvedilme politikalarından ilki mahlûl tımarların tekrar tevcih edilmeyerek hazine tarafından zapt edilmesi adımı olmuştur. İkinci adım tımarlı sipahilerin yeni kurulan veya modernleştirilen kurumlarda lağımçı ve humbaracı olarak kullanılması düşüncesidir. Sistemin tasfiyesine yönelik en ciddi adımlar II. Mahmut döneminde atılmıştır⁹³. 7 Haziran 1844 tarihinde alınan karar gereğince tımar sahiplerinin bir kısmı zaptiye teşkilatında görevlendirilmiş, bu görevi yapamayacak olanlar tımar bedellerinin yarısı ile emekliye ayrılmıştır⁹⁴.

1.2. DİVÂN-I HÜMÂYÛN'DA TUTULAN DEFTERLER

Osmanlı Devleti arşivlerini besleyen en önemli kaynaklardan birisi de Divân-ı Hümâyûn'dan çıkan evrak ve defterlerdir. Divân-ı Hümâyûn'un üstlenmiş olduğu yasama ve yargı erkleri tutulan arşiv kayıtlarının sayı ve hacimce artmasına neden olmuştur. Farklı kalemlerce oluşturulan defterler çeşitli tür ve niteliktedir. Tanzimat öncesi merkez teşkilâtı daireleri olan Divân-ı Hümâyûn ve Bâb-ı Âsafî'nin elimizde mevcut olan defterleri dört grupta tanzim edilmiştir. Bunlar ilk fonda yer alan 989 numaralı Divân-ı Hümâyûn Defterleri Kataloğu, ikinci fonda yer alan 980 numaralı Bâb-ı Âsafî Defterleri Kataloğu, üçüncü fonda yer alan 986 numaralı Kâmil Kepeci Tasnifi Kataloğu, dördüncü fonda yer alan Maliyeden Müdevver Defterler Kataloğu'dur⁹⁵.

Divân-ı Hümâyûn'un farklı yetki ve görevlerinden dolayı tutulan defterlerin sayı ve nitelikleri bir hayli fazladır. Bunların içinden en önemlileri ahkâm, tahvil, rûûs, nâme ve ahidnâme defterleridir⁹⁶.

1.2.1. Rûûs defterleri

Divânın toplanma günlerinin tarih başlığı altında kaydedilen, form itibariyle

⁹² Aydın, a.g.m., s.75.

⁹³ Aydın, a.g.m., s.79-80-81.

⁹⁴ Aydın, a.g.m., s. 89.

⁹⁵ Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, 2. Baskı, İstanbul, 2000, s.58. <https://www.devletarsivleri.gov.tr>.

⁹⁶ Uzunçarşılı, a.g.e., s.79.

değişken özelliğe sahip, miri ahkâm ve tevcihatlarla ilgili⁹⁷, 16. yüzyıl sonlarına kadar bir takım resmi tاینlerin kaydedildiği⁹⁸ defter türüdür.

1.2.2. Ahidnâme defterleri

Ahidnâme, “muahede” ve “antlaşma kâğıdı” gibi anlamlara gelmektedir⁹⁹. Osmanlılar’da yabancı devletlere verilen ticari imtiyazları veya sulh antlaşmalarını içeren belgelere ahidnâme denilmektedir¹⁰⁰.

1.2.3. Nâme defterleri

Nâme, bir taraftan diğer tarafa yazılan kâğıt için kullanılan mektup ifadesine karşılık gelmektedir¹⁰¹. Bu defterler, nâmelerin kaydı için Divân-ı Hümâyûn’da hususi olarak tutulan defterlerdir. Başbakanlık arşivinde 1699-1896 yıllarını ihtivâ eden 15 adet nâme defteri bulunmaktadır¹⁰². Padişah tarafından İslâm ve Hristiyan hükümdarlar ile Osmanlı Devletine bağlı imtiyazlı halde bulunan Mekke Şerifine, Kırım Hanına, Erdel Kralına, Eflak ve Boğdan voyvodalarına, Gürcü ve Dağistan Hanlarına gönderilen mektuplara “nâme-i hümâyûn” ismi verilmiştir¹⁰³.

1.2.4. Tahvil defterleri

Tahvil, kelime olarak “değiştirmek” anlamını taşımaktadır. Osmanlı merkez teşkilatında mahlûl olan tımar ve zeametlerin el değiştirmesinde gerekli olan tahvil hükmünü hazırlayan şubeye verilen isimdir¹⁰⁴.

1.2.5. Mühimme, Şikâyet ve Ahkâm Defterleri

Tarihsel bir gelişim silsilesi içerisinde birbirlerinin devamı niteliğinde olan mühimme, şikâyet ve ahkâm defterleri Osmanlı Devleti’nin adalet anlayışının birer

⁹⁷ Feridun M. Emecen, “Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri: Ahkâm-ı Mirî, Ahkâm-ı Kuyûd-ı Mühimme ve Ahkâm-ı Şikâyet”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, C.3, Sayı 5, 2005, s.118.

⁹⁸ Dursun, a.g.t., s.4.

⁹⁹ Meryem Kaçan Erdoğan, “1701 Tarihli Osmanlı-Venedik Ahidnamesi”, *Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 4, Sayı 1, 2003, s.64.

¹⁰⁰ Mübahat S. Kütükoğlu, “Ahidnâme”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C.1, TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, İstanbul 1988, s.536.

¹⁰¹ Mehmet Zeki, Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü II*, “Nâme”, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1993, s.651.

¹⁰² Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü II*, “Nâme Defteri”, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1993, s.652.

¹⁰³ Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü II*, “Nâme-i Hümâyûn”, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1993, s.652.

¹⁰⁴ Recep Ahışalı, “Tahvil”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 39, TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, İstanbul 2010, s.440.

tezâhürleridir. Reyanın veya herhangi bir rütbedeki yöneticilerin sorunlarının çözülme esasına dayalı olan kayıtlardır. Halkın problemlerini padişaha iletebilmesine ve bu problemlerin çözümü için pratik şekilde karar verilebilmesi konusunda dikkat edildiğini söylemek mümkündür. Osmanlı'nın ilk hükümdarlarından, Orhan ve II. Murad'ın sabahları saray kapısı önünde yüksek bir yere çıkarak doğrudan reyanın şikâyetlerini dinleyip konu ile ilgili olarak hüküm verdikleri bilinmektedir¹⁰⁵. Divân-ı Hümâyûn'a yapılan şikâyetler bizzat padişaha iletilmiş olarak kabul görmüştür. Padişah, Cuma namazında, ava çıkarken, sefer gidiş ve dönüşlerinde arzı-ı hâl (rik'a) toplamıştır. 17. yüzyılda İngiliz tüccarlar saraya yakın yerlerde ateş yakmak sureti ile hükümdara ulaşmaya çalışmışlardır¹⁰⁶. Osmanlı sultanları, tebaasının adalet talebine ve bu talep doğrultusunda hak arayışlarına daima saygı ve ihtimam göstermiştir. Çünkü; sultan en üst rütbede adalet temininden mesûl kişidir. Hak ve adalet konusunda gösterilen bu hassasiyet bize bazı kurum ve arşivleri miras bırakmıştır¹⁰⁷.

1.2.5.1. Mühimme Defterleri

Bu konu ile ilgili olarak değineceğimiz ilk defter grubu mühimme defterleridir. Tanımını yapacak olursak; Divân-ı Hümayûn'da tutulan zabıt suretlerinin toplandığı defterlere verilen isimdir¹⁰⁸. Sadrazamı ilgilendiren beylik-siyasi işlere ait emirlerin, bu arada hükümdar adaletinin yerine getirilmesi işlemi bir padişah hükmüne konu olmuş ise bu hükümlerin kopyaları veya tutanakları önceleri mühimme defterlerine yazılmıştır¹⁰⁹.

1.2.5.2. Şikâyet Defterleri

1649 yılından itibaren arazi, sınır, su, mera, yaylak ve kışlak anlaşmazlıkları, alacak-verecek gibi şahsi davalar, mülki ve askeri amir ve memurlardan gelen şikâyetlerle ilgili olarak hazırlanan fermanların şikâyet defterlerine yazılması yoluna gidilmiştir. Bu durum mühimme defterleri içerisinde bir ayrışmayı da beraberinde

¹⁰⁵ Halil İncılık, “*Adaletnâmeler*” *Osmanlı'da Devlet, Hukuk, Adâlet*, Yayın No:88, Eren Yayıncılık, İstanbul 2000, s.75.

¹⁰⁶ İncılık, “Şikâyet Hakkı: ‘Arz-i Hal ve ‘Arz-i Mahzarlar”, a.g.e., s.49.

¹⁰⁷ İncılık, a.g.e., s.49.

¹⁰⁸ Mübahat S. Kütükoğlu, “Mühimme Defteri”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 31, TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, İstanbul 2006, s.520.

¹⁰⁹ İncılık, a.g.e.,s.49.

getirmiştir¹¹⁰. H.1059-1229/1649-1813 yılları arasındaki zaman dilimini kapsayan şikâyet defterleri içerisindeki hükümler kronolojik olarak tanzim edilmiş olup tüm ülkeyi kapsamaktadır. Şikâyet defterleri ile ahkâm defterleri arasında kapsam açısından bir farklılık olduğunu söylemek mümkündür. Şikâyet defterleri ülkeyi kapsar iken ahkâm defterleri bölgelere göre düzenlenmiştir¹¹¹. 1742 yılında eyalet esasına göre düzenlenmiş ahkâm-ı şikâyet isimli defter grubu tanzim edilmeye başlanmıştır. 1742 tarihine kadar tutulan defterler atik şikâyet defterleri ismi ile anılmaktadır. Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde 1649-1814 yıllarını kapsayan bu nitelikli 208 adet defter mevcuttur¹¹².

1.2.5.3. Ahkâm Defterleri

Ahkâm, kelime olarak “emirler, hükümler” gibi anlamlara gelmektedir¹¹³. Hüküm sözcüğünün çoğul hali olup kesin emir ve karar manalarını ihtivâ etmektedir¹¹⁴. Padişah buyruğu olan hükümler bizzat padişah tarafından kaleme alınmayıp; yetki verilmiş makam ve dairelerce yazılmıştır. Defterdalıktan çıkan hükümler ahkâm-ı mâliye defterlerine, Divân-ı Hümâyun'a yapılan şikâyetlere ait (çoğunlukla 17. yüzyılda görülen şikâyetler) hükümlerin yazıldığı defterlere ahkâm-ı şikâyet ismi verilmiştir¹¹⁵.

Eyalet esasına göre tertip edilen ahkâm defterleri, (Mora Ahkâm Defteri dışında) 1742'de tutulmaya başlanıp II. Meşrutiyet dönemine kadar bu durum sürmüştür¹¹⁶. Bütün defterler aynı zamanda kapanmamış olup değişik tarihlerde nihâyete ermiştir¹¹⁷. Şikâyet defterlerine göre şekil bakımından daha dar ve uzun bir niteliğe sahip olan ahkâm defterlerinin oluşturulma sebebi 18. yüzyılda şikâyetlerin artmasına çözüm olarak Reisü'l-küttâb Ragıp Efendi tarafından mahallî sistemin oluşturulması gösterilebilir. Bu işlemin temel mantığı bölgelere göre yapılan tasnif neticesinde ilgili kararın ihtiyaç halinde kolay bulunabilmesi, merkeze iletilen şikâyetlere ait çözümün

¹¹⁰ Necati Aktaş, “Atik Şikâyet Defteri”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 4, TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, İstanbul 1991, s.68.

¹¹¹ Nahide Şimşir, “Ahkâm Defterlerinin Tarihi Kıymeti ve 107 No'lu Anadolu Ahkâm Defterindeki İzmir İle İlgili Hükümler”, E.Ü., *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 9, İzmir, 1994, s.359-360.

¹¹² Aktaş, a.g.m., s.68.

¹¹³ Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, “Ahkâm”, Aydın Kitabevi, Ankara 2010, s.19.

¹¹⁴ Şimşir, a.g.m., s.358.

¹¹⁵ Halil Sahillioğlu, “Ahkâm Defteri”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 1, TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, İstanbul 1988, s.551.

¹¹⁶ Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, 2. Baskı, İstanbul, 2000, s.76. <https://www.devletarsivleri.gov.tr>.

¹¹⁷ Şimşir, a.g.m., s.360.

daha hızlı elde edilip ilgili bölgeye daha hızlı gönderilmesinin sağlanmasıdır¹¹⁸.

Tablo 2. Ahkâm Defterleri'nin düzenlenmesinde esas alınan bölgeler¹¹⁹

Eyalet Adı	Defter Sayısı	Başlangıç Tarihi	Bitiş Tarihi
Adana	9	1742	1878
Anadolu	185	1742	1889
Bosna	9	1742	1867
Cezayir ve Rakka	25	1746	1875
Diyarbakir	9	1742	1875
Erzurum	19	1742	1879
Halep	9	1742	1850
İstanbul	26	1742	1910
Karaman	39	1742	1878
Maraş	6	1742	1867
Mora	21	1716	1840
Özi ve Silistre	49	1742	1877
Rumeli	85	1742	1908
Sivas	36	1742	1908
Şam-ı Şerif	9	1742	1908
Trabzon	8	1742	1911

1.2.5.5. Sivas Ahkâm Defterleri

1742-1908 yılları arasındaki dönemi içeren 36 adet defter bulunmaktadır. Defterlerde Sivas eyaletine bağlı Amasya, Karahisar-ı Şarkî ve Tokat sancakları ile Amasya, Gümüşhacıköy, Havza, Köprü, Ladik, Mecidözü, Merzifon, Alucra, Hamidiye, Karahisar-ı Şarkî, Koyulhisar, Suşehri, Aziziye, Bünyan-ı Hamid, Darende, Divriği, Gürün, Hafik, Kangal, Tenos, Yıldızeli, Zara, Erbaa, Niksar, Tokat ve Zile kazalarına ait hükümler yer almaktadır¹²⁰.

1.2.5.6. Ahkâm Defterleri'nin Şekil ve Yazı Özellikleri

1.2.5.6.1. Ahkâm Defterleri'nin Şekil Özellikleri

Ahkâm defterlerinin mühimme ve şikâyet defterlerine göre hitâp ettiği bölge açısından daha spesifik olduğunu söylemek mümkündür. Ahkâm defterlerinin dış kapakları ebru baskı tekniği ile hazırlanmıştır. İlâveten kapak bölümünde defterin nereye ait olduğu beyan edilmiştir¹²¹. Örneğin; “*Haza kuyûd-ı ahkâmü’ş-şikâyet li-*

¹¹⁸ Şimşir, a.g.m., 361.

¹¹⁹ Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, 4. Baskı, İstanbul, 2017, s.30-41. <https://www.devletarsivleri.gov.tr>.

¹²⁰ Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, 2. Baskı, İstanbul, 2000, s.82. <https://www.devletarsivleri.gov.tr>.

¹²¹ Dursun, a.g.t., s.9.

eyâlet-i Sivas”¹²². Bu defterler aynı zamanda şikâyet defterleri olarak da isimlendirilmektedir¹²³.

Hükümler kaleme alınırken evvelâ hitab kısmı ile başlanmaktadır. Burada yazılan kişi, makam vs. bu bilgiler zikredilmektedir. Örneğin; “*Ber-vech-i Arpalık Bozok Sancağı mutasarrıfına ve Akdağ Kazâsı Nâibine hüküm ki,*”¹²⁴.

Bundan sonra şikâyet sahibi ve şikâyetin yapılma methodu ile ilgili bilgi verilmektedir. Örneğin; “*Tımar karyelerinden kazâ-i mezbûre tâbi Mezgidin nâm karye âhâlileri südde-i sa‘adetime arz-ı hâl edüb*”¹²⁵.

Daha sonra şikâyet konusu anlatılmaktadır. Örneğin;

“*bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen beşte bir oşrleriyle sâ’ir hukûk ve rüsûmların kânun ve defter mûcibince karyelerinin ber-vech-i iştirâk sipâhîlerine edâ edüb ziyâde talebiyle rencîde ve te‘âddî olunmaları icâb etmez iken sipâhî-i mezkûrlar kânun ve defter mûcibince almağa kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı kânun ve defter ziyâde talebiyle te‘âddî eyledilerinden gayrî vakitlü vakitsüz onar beşer atlu ‘adem [ile] karyelerine gelüb ehl ve ı‘yâlleriyle sâkin oldukları evleri üzerlerine konub müft ve meccânen yem ve yemek ve koyun ve kuzu ve arpa ve saman ve bal ve yağ ve odun ve tavuk ve sair zahirelerin ağalık ve kâtibiye ve residiye ve hizmetkâr akçesi nâmıyla ve sâ’ir bahâne ile külli akçelerin alub bunun emsâli zulm ve te‘âddîlerinin nihâyeti olmayub ahvâlleri diğergûn ve perâkende ve perişân olmalarına bâ‘is olduğun bildirüb*”¹²⁶.

Hükümün son kısmında problem ile ilgili çözüm hakkında bilgi yer almaktadır. Örneğin; “*men‘ ve def‘ olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecîlden kânun üzere amel olunmak için emr-i şerîf yazılmıştır.*”¹²⁷.

Son olarak hüküm tarihi beyân edilmiştir. Örneğin; “*Fî Evâsıt-ı Ra sene [1]179*”¹²⁸.

1.2.5.6.2. Ahkâm Defterleri’nin Yazı Özellikleri

İranlıların Talik, Arapların Tevki‘ yazı grubuna denk gelen Osmanlı’daki divâni yazı, süslü, gösterişli ve resmi nitelikli (Divân-ı Hümayûn’un yazı şekli) bir yazı

¹²² BOA. SAD 11, s.1.

¹²³ Dursun, a.g.t., s.9.

¹²⁴ BOA. SAD 11, 1/1.

¹²⁵ BOA. SAD 11, 10/1.

¹²⁶ BOA. SAD 11, 10/1.

¹²⁷ BOA. SAD 11, 10/1.

¹²⁸ BOA. SAD 11, 10/1.

türüdür¹²⁹. Divân-ı Hümâyûn'da tutulan kayıtlarda kullanılan bir yazı türü olduğu için bu isimle anılmaktadır¹³⁰. Bu yazı türündeki harflerin çiçekli kûfidekine benzer şekilde birbirinin içine girmesi ve yumuşak, köşeli olmayan, esnek çizgilere sahip olması gibi tipik özellikleri vardır¹³¹. Ahkâm defterleri de divâni yazının bir çeşiti olan kırık veya kırma divâni ile yazılmıştır. Divânî ile kırma karışımı olan bu yazıda nokta kullanılmaması okuma açısından işleri biraz daha zorlaştırmaktadır¹³².

1.2.6.3. Ahkâm Defterlerinin Önemi ve Sağladığı Faydalar

Doğrudan halkın şikâyetlerine ve bu şikâyetlere getirilen çözümler doğrultusunda hazırlanmış olan ahkâm defterleri, yangın ve çeşitli sebeplerle muhafaza edilemediği için günümüze kadar ulaşamayan şer'îye sicilleri için birer alternatif olarak karşımıza çıkmaktadır¹³³. Bu defter grubu iktisat tarihi ve hukuk gibi alanlarda çalışma yapacak araştırmacılar için kıymetli birer araştırma kaynağıdır. Bugün varlığını devam ettiremeyen bazı fiziki yapıların yer tespiti, halkın ne türden sorunlarının bulunduğu ve bunlara ne gibi çözümler getirildiğinin tespiti hususunda faydalı olmaktadır¹³⁴.

Ahkâm defterleri aynı zamanda sosyal açıdan da bize kıymetli veriler sunmaktadır. Örneğin, bir defterde geçen hükümde şikâyetçi, şikâyet edilen veya hükme konu olan kişilerin lakaplarının ifade edildiği olmuştur. Bu durumda fiziksel özelliklere göre mi, memleketlere göre mi, yoksa başka bir etkene göre mi lakapların kullanıldığı konusunda fikir sahibi olabilmekteyiz. “Köle Mehmed”¹³⁵, “Çubukçu Mustafa”¹³⁶, “Tırnakçı Süleyman”¹³⁷, “Kara Hasan, Kova Hasan, Kadın Ali”¹³⁸, “Kör Halil”¹³⁹, “Dokuzlu Torun Osman”¹⁴⁰ gibi.

Tezimizin konusunu tımar sistemine ilişkin hükümler teşkil ettiği için genel

¹²⁹ M.Tayyib Gökbilgin, *Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlmî*, 2. Baskı, Enderun Kitabevi, İstanbul 1992, s.44.

¹³⁰ Mübahat S. Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili*, Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı, İstanbul 1994, s.61.

¹³¹ Gökbilgin, a.g.e., s.44.

¹³² Gökbilgin, a.g.e., s.46.

¹³³ Şimşir, a.g.m., s.363.

¹³⁴ Şimşir, a.g.m., s.363.

¹³⁵ BOA. SAD 11, 15/1.

¹³⁶ BOA. SAD 11, 96/3.

¹³⁷ BOA. SAD 11, 105/1.

¹³⁸ BOA. SAD 11, 115/3.

¹³⁹ BOA. SAD 11, 116/2.

¹⁴⁰ BOA. SAD 11, 120/ 4.

olarak benzer tipteki davalar üzerinde yoğunlaşmıştır. Ancak ahkâm defterlerine daha geniş bir boyuttan bakacak olursak bize Osmanlı aile yapısı, geçim kaynakları, yaşayış tarzı, ticaret unsurları gibi meselelerde de yorum yapma imkânı tanıyacak veriler sağlamaktadır.

Osmanlı toplumu çok uluslu bir yapıya sahiptir. Müslim-Gayrimüslim veya Gayrimüslimlerin kendi aralarındaki sorunlar ve bu sorunlara yönelik üretilen çözümler bize devletin adalet anlayışı konusunda çıkarımlar yapma fırsatı sunmaktadır. Şu görülecektir ki Gayrimüslimlere adalet konusunda en az Müslimlere olduğu kadar adil davranılmaktadır. Daha doğru bir ifade ile bu defterler ülke adalet felsefesi ve işleyişi hakkında çıkarımlar yapmamızı sağlayan bilgiler vermektedir.

Halkın yaşamış olduğu problemlere ilişkin üretilen çözümleri ihtivâ eden bir defter türü olan ahkâm defterlerinde emrin ilgili olduğu sancak, kaza, nahiye ve köyler ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Bu özellikle araştırmacılar için değerli kaynaklardır¹⁴¹. Ahkâm defterlerinde bulunan hükümler halkın en üst rütbede adalet arama istek ve haklarının olduğunun bir kanıtıdır. Reayanın böyle bir hakkının varlığı yaşadığı bölgedeki nüfuzlu kişi ve görevlilerin daha temkinli hareket etmesine katkıda bulunmuştur¹⁴².

Özellikle tezimizin konusunu oluşturan tımar sistemi ile ilgili ve diğer bazı hükümler sayesinde devletin iktisadi yapısı, vergi sistemi ve askeri yapısı hakkında çıkarımlar yapmamız mümkün olmuştur. Tımar tevcihleri nasıl yapılmakta, kimlerin tımar sahibi olabilmesi hakkı bulunmakta, hangi durumlarda tımar kişinin elinden alınmakta veya tımarı azaltılmaktadır? Tüm bu soruların cevaplarını bulmak için ahkâm defterleri birincil kaynak konumundadır.

¹⁴¹ Ramazan Günay, “Osmanlı Arşiv Kaynakları İçerisinde Ahkâm Defterleri: Gelişim Seyri, Muhtevası ve Önemi”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2013/1, Sayı 17, s.23.

¹⁴² Günay, a.g.m., s.24.

İKİNCİ BÖLÜM

2. 1 VE 11 NUMARALI SİVAS AHKÂM DEFTERLERİ’NİN ŞEKİL VE İÇERİK BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

2.1. 1 ve 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defterleri ve Defterlerde Yer Alan Hükümlerin Teknik ve Biçimsel Özellikleri

Başbakanlık Osmanlı Arşivi’nde yer alan ahkâm defterlerinden 36 tanesi Sivas eyaletine aittir. Bu 36 defterin ihtivâ ettiği zaman aralığı Hicri 1155-1326/ Milâdi 1742/1908 yılları arasındadır. Yapmış olduğumuz çalışmanın konusunu 1 ve 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defterleri içerisinde yer alan tımar sistemi ile ilgili hükümler teşkil etmektedir.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi A. {DVNS.AHK.SS.D,00001 sıra numarasında yer alan 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri’nin boyutu 48 x 18 cm’dir. Ciltli ve ebrulu olan bu defter toplam 289 sayfadır. 1, 21-22, 221-222 numaralı sayfalar mükerrer olarak yazılmıştır. Defter kapağının üst kısmında “*Sivas Defteri. Min Evâ’il-i Cemâzi’el-âhir sene 1155 ilâ Evâhir-i Cemâzi’el-âhir sene 1157*” ifadesi yer almaktadır¹⁴³. İfade edilen zaman aralığı Ağustos 1742-Ağustos 1744 tarihleri arasını ihtivâ etmektedir. Tekrar edilen diğer birinci sayfada çiçek motifli bir çember ortasında künyesini belirtmek için “*Bi-ismihi Te’âlâ Hazâ kuyûd-ı ahkâmü’s-şikâyât fi zamân-ı sadr-ı südür’ül-vüzerâ Hazreti Ali Paşa yesserallâhû mâ-yeşâ ve fi eyyân-ı Hazreti Mehmed Ragıp Efendi Re’is’ül-küttâb nâle mâ yetemennâhû*” yazmaktadır¹⁴⁴.

1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri’nde hüküm uzunluklarına göre değişmekle birlikte bir sayfada genel olarak 3 veya 5 tane hüküm bulunmaktadır. Çalışma konumuz olan tımar sistemi ile ilgili olarak 181 adet hüküm tespit edilmiştir. Tımar sistemi içinde tımar, zeamet ve mirliha hass dirlikleri ile ilgili şikâyet hükümleri genel olarak uzun tutulmuştur. Hükümlerin oluşturulma aşamaları genel olarak şu şekilde meydana gelmektedir. Öncelikle yapılan şikâyetin çözümü kime ve hangi makama hitâben yazılmış ise bu ifade edilmiştir. Örneğin;

“Merzifon Kâdisına hüküm ki,”¹⁴⁵

“Sivas Vâlisine ve Sonisa ve Karakuş Kâdılarına hüküm,”¹⁴⁶

¹⁴³ Bk. **Ek:1.** 1 Numaralı BOA. SAD kapak sayfası.

¹⁴⁴ Bk. **Ek:2.** 1 Numaralı BOA. SAD künyesi.

¹⁴⁵ BOA. SAD 1, 2/4.

“Sivas Kâdısına ve Satılmış ve [Boş] Kâdılarına hüküm ki,”¹⁴⁷

Bu bilgi verildikten sonra hükmün ilk satırlarında şikâyeti yapan kişinin ismi, lakabı, bulunduğu görevi vs. ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Örneğin;

“Ömer zîde salâhû gelüb”¹⁴⁸ Bu hükümden de anlaşılacağı gibi şikâyeti olan kişi şikâyetini doğrudan Asıtane’ye giderek bildirebilmiştir.

“Erbâb-ı timâr karyelerinden Sivas Sancağında Niksar Nâhiyesine tâbi‘ Üçgöl nâm-ı diğer Alurdes ve Giralne nâm karye re‘âyâları arz-ı hâl idüb”¹⁴⁹ Bu hükümden de anlaşılacağı üzere şikâyetçi olan kişiler şikâyetlerini dilekçe vasıtası ile Asıtane’ye bildirebilmişlerdir. Bireysel başvuru yapılabildiği gibi grup halinde veya toplu şekilde de başvuru yapılabildiği görülmektedir.

“Sen ki Gedegra Kâdısı Molla El-Hac Salih zîde fazlıhûsun mektub gönderüb Gedegra Kazâsına tâbi‘ Emircek nâm karyede vâki‘ Emir Gazi Sultan Zâviyesinin bi’l-fi‘il berât-ı şerîfimle evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere zâviyedârı olan Karaman Dede ve Ebubekir Dede ibn-i Niyaz Dede nâm kimesneler meclis-i şer‘-e varub”¹⁵⁰.

Bu hükümden de anlaşılacağı gibi şikâyetçi olan kişiler şikâyetlerini yerel bir yetkiliye iletip onun vasıtası ile Asıtane’ye ulaştırabilmişlerdir.

Şikâyetçi veya şikâyetçilere dair bilgi verildikten sonra problemin ne olduğuna ilişkin anlatım yer almaktadır. Örneğin;

“...bu Kal‘a-i Cedîdde gedik timara mutasarrıf ve hâlâ berât-ı şerîfimle kal‘a-i mezbûre imâmı olub edâ-yı hizmet edüb ve emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlifden tahammülüne göre hissesine düşeni cem‘ine me‘mûra edâ edüb bilâ-emr-i şerîf tekâlif mütâlebesiyle te‘âddî icâb etmez iken kal‘a-i mezbûr dizdârı ve sâ‘ir ehl-i ‘örf tâifesi taraflarından bilâ-emr-i şerîf vâki‘ olan tekâlif-i şakka mütâlebesiyle te‘âddî eylediklerin bildirüb”¹⁵¹

“...bunların cediti Hasan mukaddemâ ebnâ-yı sipâhiyân mütekâ‘idler ve babaları mezkûr Mehmed ve bunlar bi’l-fi‘il sefer eşer sahîhü’l-esâmi ebnâ-yı sipâhiyândan ebâ‘an-ced kul oğullarından olub Yeniil hassa karyelerinden [Boş] ve [Boş] ve [Boş] nâm karyelerin defterde mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyeti oğullarından değil iken hass-ı merkûm voyvodası hilâf-ı kânûn ve defter rüsûm-ı ra‘iyyet mütâlebesiyle te‘âddî ve rencide

¹⁴⁶ BOA. SAD 1, 5/1.

¹⁴⁷ BOA. SAD 1, 8/1.

¹⁴⁸ BOA. SAD 1, 10/3.

¹⁴⁹ BOA. SAD 1, 19/1.

¹⁵⁰ BOA. SAD 1, 221(M)/1.

¹⁵¹ BOA. SAD 1, 10/3.

eylediklerin bildürüb”¹⁵²

“...berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmet karyelerinden Amasya Kazâsına tâbi‘ Kuyucak [Boş] ve [Boş] ve [Boş] ve [Boş] nâm karyelerinin defterde mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyeti oğullarından ba‘zıları sâkin karyelerinden kalkub varub taht-ı kazânızda vâki‘ ba‘zı kasabat ve kurâ ve ‘askerî çiftliklerinde sâkin ve mütemekkîn olmalarıyla ma‘rifetinizle ol-makûle re‘âyâsını buldukları mahalden kaldırub kadimî sâkin oldukları karyelerine nakl ve iskân etdirilmek istedikde te‘âllül ve muhâlefet ve ze‘âmeti mahsûlüne gadr olduğun bildürüb”¹⁵³

Tüm bu safhalardan sonra konu ile ilgili olarak verilen karar kaleme alınmıştır.

Örneğin;

“men‘ ve def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecîlden kânûn üzere ‘amel olunmak için yazılmıştır”¹⁵⁴

“hilâf-ı kânun ve defter ol-vecîhle olan te‘âddîleri men‘ ve def‘ olunmak bâbında hükmi hümayûnum ricâ eylediği ecîlden kânun üzere ‘amel olunmak için yazılmıştır”¹⁵⁵

“voyvodası ma‘rifetiyle kadîmi karyelerine nakl ve iskân etdirilmek bâbında hükmi hümayûnum ricâ eylediği ecîlden kânun üzere iskân etdirilmek için yazılmıştır”¹⁵⁶

Artık son olarak hükme tarih kaydı düşülmektedir. Burada söylenmesi gereken hususlardan bir tanesi de şudur ki, bir aylık süre üç kısma ayrılarak ve aylar için rumuz kullanılarak bir tarihlendirme yapılmış olmasıdır. Sözü ettiğimiz üç safha şu şekilde meydana getirilmiştir. Evâ‘il, bir ayın ilk on günlük kısmını; evâsıt, ikinci on günlük kısmını; evâhir, son on günlük kısmını temsil edecek tarzda bir düzen sağlanmıştır.

Örneğin;

“Fî Evâ‘il-i C sene 1155”¹⁵⁷

“Fî Evâsıt-ı C sene 1155”¹⁵⁸

“Fî Evâhir-i C sene 1155”¹⁵⁹

¹⁵² BOA. SAD 1, 15/3.

¹⁵³ BOA. SAD 1, 18/3.

¹⁵⁴ BOA. SAD 1, 10/3.

¹⁵⁵ BOA. SAD 1, 15/3.

¹⁵⁶ BOA. SAD 1, 18/3.

¹⁵⁷ BOA. SAD 1, 2/4.

¹⁵⁸ BOA. SAD 1, 8/1.

Tarihlendirme işlemi yapılırken doğal olarak belirli bir silsile izlenmiştir. Ancak çalışma alanımız içerisinde bunun ihlâl edildiği 14 yer tespit edilmiştir.¹⁶⁰

Bir-iki kelime ile de olsa tamamlanmamış emirler mevcuttur. "... defter-i hakâni mûcibince 'amel'"¹⁶¹, "...defter-i hâkâni mûcibince 'amel olunmak bâbında'"¹⁶²

Sehven yazılan hüküm de mevcuttur.¹⁶³

Çalışma konumuza dair hükümlerden 55 tanesi sadece kadınlara, diğer hükümler kadılar ile birlikte diğer yetkililere veya sadece diğer yetkililere gönderilmiştir.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi A.{DVNS.AHK.SS.d,00011 sıra numarasında kayıtlı bulunan 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nin ebâdı 46 x 16 cm'dir. Şekil bakımından ciltli ve ebrulu bir defter olma özelliğini taşımaktadır. Sayfa usulü ile hazırlanmış olan bu defter 375 sayfadır. Defter kapağının üst bölümünde çiçekli bir motif içinde tanıtıcı bilgi olarak "*Sivas Defteri. Min evâ'il-i Rebi'ül-evvel sene 1179 ilâ evâ'il-i Muharremü'l-harâm sene 1181*" yazmaktadır¹⁶⁴. İfade edilen zaman aralığı Ağustos 1765-Haziran 1767 tarihleri arasını ihtivâ etmektedir. 1. sayfada hükümlerden önce defter künyesini beyân etmek için "*Bi-ismihî Sübhânehu ve Te'alâ hazâ kuyûd-ı ahkâmü's-şikâyât eyâlet-i Sivas fî zaman-ı sadr-ı sūdûrû'l-vüzerâ Muhsin-zâde Hazreti Muhammed Paşa yesserallâhû mâ-yeşâ ve fî eyyân-ı Hazreti Ömer Efendi Re'isü'l-küttâb tâle bekâhu el-vâki' fî evâ'il-i şehri-i Rebi'ül-evvelî li-sene tis'a ve seb'in ve mi'e ve elf*"¹⁶⁵ ifadesi bulunmaktadır. Bu defterde çalışma konumuz olan tımar sistemi ile ilgili olarak 231 adet hüküm bulunmaktadır.

¹⁵⁹ BOA. SAD 1, 13/1.

¹⁶⁰ BOA. SAD 1, 2/5, evâ'il-i C sene 1155 şeklinde tarihlendirilecek iken evâ'hîr-i C sene 1155 olarak; 21/1, evâsıt-ı B sene 1155 şeklinde tarihlendirilecek iken evâ'il-i B sene 1155 olarak; 57/1, evâ'il-i Za sene 1155 şeklinde tarihlendirilecek iken evâ'il-i Z olarak; 60/3, evâsıt-ı Za sene 1155 şeklinde tarihlendirilecek iken evâ'il-i Za sene 1155 olarak; 97/1, evâsıt-ı M sene 1156 şeklinde tarihlendirilecek iken evâ'il-i M sene 1156 olarak; 110/6, evâ'il-i S sene 1156 şeklinde tarihlendirilecek iken evâsıt-ı S sene 1156 olarak; 133/4, evâ'hîr-i Ra sene 1156 şeklinde tarihlendirilecek iken evâsıt-ı Ra sene 1156 olarak; 142/2, evâ'il-i R sene 1156 şeklinde tarihlendirilecek iken evâsıt-ı R sene 1156 olarak; 152/7, evâ'hîr-i R sene 1156 şeklinde tarihlendirilecek iken evâsıt-ı R sene 1156 olarak; 169/4, evâsıt-ı Ca sene 1156 şeklinde tarihlendirilecek iken evâ'il-i Ca sene 1156 olarak; 178/1, evâ'il-i C sene 1156 şeklinde tarihlendirilecek iken evâ'il-i Z sene 1156 olarak; 178/4, evâ'il-i C sene 1156 şeklinde tarihlendirilecek iken evâ'hîr-i Ca sene 1156 olarak; 266/6, evâsıt-ı R sene 1157 şeklinde tarihlendirilecek iken evâ'hîr-i R sene 1157 olarak; 284/2, evâsıt-ı C sene 1157 şeklinde tarihlendirilecek iken evâ'hîr-i C sene 1157 olarak tarihlendirilmiştir.

¹⁶¹ BOA. SAD 1, 261/4.

¹⁶² BOA. SAD 1, 128/7.

¹⁶³ BOA. SAD 1, 157/3.

¹⁶⁴ Bk. Ek:3. 11 Numaralı BOA. SAD Kapak Sayfası.

¹⁶⁵ Bk. Ek: 4. 11 Numaralı BOA. SAD Künyesi.

11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde bir sayfada beş hükmün bulunduğu da, bir hükmün 4 sayfaya yakın yer kapladığı da görülmektedir. Tımar teşkilatı ile ilgili meseleler üzerine çalıştığımız içindir ki (tımar, zeamet, has veya vakıf ile ortak konularda hisse detayları açıklandığından dolayı) genelde uzun hükümlerdir. Bazı hükümlerin başlarında açıklamalar yer almaktadır¹⁶⁶. Çalışmamızın diğer bir parçası olan 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri ile yazı netliği açısından kıyaslayacak olursak 11 numaralı defterin daha açık yazıldığını söylemek mümkündür. Ancak okunmasında sıkıntı çekilen hükümler de vardır. Kâtiplerce defter sayfaları olabilecek en ekonomik şekilde kullanılıp belgenin öneminden dolayı daha sonradan ekleme yapılamaması için bazen sayfa sonuna denk gelen hükümler yatık yazılmıştır¹⁶⁷. 217. ve 218. sayfalar mükerrer olarak yazılmıştır.

Hükümlerin oluşturulma aşamaları 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde olduğu gibi gerçekleşmiştir. Hükmün ilk kısmında emir kime ve hangi makama hitâben yazılmış ise bu beyân edilmiştir. Örneğin;

“Ber-vech-i Arpalık Bozok Sancağı Mutasarrıfına ve Akdağ Kazası Naibine hüküm ki,”¹⁶⁸

“Sivas vâlisine Hüseyinabad kâdisına hüküm ki,”¹⁶⁹

“Sivas vâlisine ve Divân-ı Sakız kâdisına ve Bergoma Nahiyesi Naibine hüküm ki,”¹⁷⁰

Bu bilgi verildikten sonra şikâyetçinin ismi, lakabı, bulunduğu görevi vs. ile başvuru methodu hakkında bilgi verilmiştir. Örneğin;

“Erbâb-ı tıardan sâdât-ı kirâmdan Seyyid Ebubekir ve Seyyid Ömer nâm sipâhiler gelüb,”¹⁷¹ Bu örnek hükümden de anlaşılacağı gibi şikâyeti olan bir kişi bu şikâyetini bizzat kendi Asıthane'ye giderek Divan-ı Hümâyûn'a iletebilmiştir.

“Zü'amâdan kıdvet'ül-emâcid ve'l-akrân Mehmed Kemankeş zîde kadrihû arz-ı

¹⁶⁶ BOA. SAD 11, 268/3. “Der-kenârı mûcibince hasmının huzûr-u şer'e ihzârı için emr-i şerîf yazılmıştır.”

¹⁶⁷ BOA. SAD 11, 295/4, 296/4.

¹⁶⁸ BOA. SAD 11, 1/1.

¹⁶⁹ BOA. SAD 11, 3/1.

¹⁷⁰ BOA. SAD 11, 20/2.

¹⁷¹ BOA. SAD 11, 32/4.

hâl edüb,¹⁷²

Bu hükümden de anlaşılabilceği gibi şikâyeti olan bir kişi bu şikâyetini bir dilekçe ile Asıtane'ye bildirebilmiştir.

“Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'in İnallu Ballu Kazası Naibi Mevlana Hüseyin südde-i sa'adetime mektub gönderüp Dergâh-ı Mu'allâm müteferrikalarından El-Hac Mustafa zîde mecdihûnun subaşısı olan Seyyid Halil nâm kimesne meclîs-i şer'e varub¹⁷³

Bu hükümden de anlaşılabilceği gibi şikâyeti olan bir kişi bu şikâyetini önce yerel görevliye bildirip o yerel görevlinin vasıtası ile Asıtane'ye bildirebilmiştir.

Şikâyetçinin bilgisi verildikten sonra problemin ne olduğu üzerine açıklama yapılmaktadır. Örneğin;

“karye-i mezbûre toprağında zira'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden beşte bir öşrlerini ve rüsûm-ı ra'ıyyet ve sâ'ir hukûk ve rüsûmlarını dâhî kânun ve defter mûcibince karye-i mezbûre zâbiti olanlara tamamen edâ edüb kusurları olmayub müdâhale olunmaları icâb etmez iken karye-i mezbûrenin iştirâken mültezimleri olan kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Çivi Cuma ve Bıyık Hüseyin dimekle ma'rûf kimesneler bin yüz yetmiş yedi senesinde hilâf-ı şer'-i şerîf ve bî-gayri hakk ikiyüz kile mahsûllerini ahz ve ziyâde gadr eylediklerin bildirüb¹⁷⁴

“berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı aklâmından Akdağ Kazâsında Haliçe nâm karyesinin bin yüz yetmiş beş senesinden berü hâsıl olan öşr mahsûlâtından müctemi der-keyl ve der-anbar olmuş yüz kile mahsûlatında âhârın alâka ve medhâli yoğunken Sivas sâkinlerinden Ömer Efendi dimekle ma'rûf kimesne benimdir deyü mâruz-zikr mahsûlâtını bilâ-sened fuzûli zabt ve ahz ve kabz ve gadr etmekle mürâfa'a-i şer' olduklarında kat'â mezbûrun alâkası olmayub fuzûli zabt eylediği bâ-muvacehe şer'an sâbit ve buna hüküm ve edâya tenbîh birle hüccet-i şer'îye dâhî verilmişken mücerred 'adem-i itâ'atinden nâşî vermeyüb zimmetinde kaldığın bildirüb¹⁷⁵

“berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı karyelerinden Mehmedlü karyesinde vâki' der-anbar olmuş on iki müd mahsûl-ü şa'irinde âhârın alâkası yoğunken kazâ-i mezbûrda sâkin Polad oğlu Osman nâm kimesne bin yüz yetmiş sekiz senesinde anbarını açub mâruz-zikr mahsûlünü âher kazâyâ nakl ve kendü anbarına vaz' ve zabt etmekle taleb eyledikte mezbûr vermemek için mukaddemâ karye-i mezbûre re'âyâsından Habib nâm kimesneyi vâli tarafından gelen mübâşir ahz eyledikte mezbûr Habib bana emr eylediğine binâen ol-cümle mahsûl-ı mezbûru merkûm Habib'den taleb

¹⁷² BOA. SAD 11, 42/2.

¹⁷³ BOA. SAD 11, 138/3.

¹⁷⁴ BOA. SAD 11, 156/2.

¹⁷⁵ BOA. SAD 11, 158/3.

eyle deyü bî-vech-i şer'-i şerîf vermekte te'âllül ve gadr murâd eylediğün bildirüb"¹⁷⁶

Hükümün son bölümünde yapılan şikâyet ile ilgili olarak verilen karar bulunmaktadır. Örneğin;

“berâtı mücibince tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rüsûm tevcîh edenlerden tahsîl ve tarafından kabzına me'mûra aliverilmek bâbında hükm-i hümayûnum südürünü istidâ'a etmeğın kânun üzere 'amel olunmak için yazılmıştır"¹⁷⁷

“sipâhî-i mezkûre hilâf-ı kânun ve defter rüsûm-ı ra'ıyyet ve iskân teklîfi ile te'âddî etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecîlden kânun üzere 'amel olunmak için yazılmıştır"¹⁷⁸

“hilâf-ı kânun rüsûm-ı serbestiyesine müdâhaleleri men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eylediği ecîlden imdi bu makûle havâs-ı hümayûnum karyeleri mefrûzü'l-kalem ve maktu'ul-kadem min külli'l-vücûh serbest olmak kânun-ı mukarrerdır hâricden dahl olunmak câiz değıldir bu bâbda kânun üzere 'amel olunmak için yazılmıştır"¹⁷⁹

Bu ifadelerden sonra hüküm tarihi verilmiştir. Burada ifade edilecek hususlardan birisi tarihlendirmelerin ay bazında üç kısma ayrılarak yapılmış olmasıdır. Bir aylık zaman aralığı evâ'il, evâsıt, evâhîr, şeklinde gösterilmiştir. Evâ'il, ayın ilk 10 günlük; evâsıt, ikinci 10 günlük; evâhîr, son 10 günlük kısmını ifade etmektedir. Örneğin;

“Fî Evâhir-i Ca sene 1156"¹⁸⁰

“Fî Evâsıt-ı C sene 1156"¹⁸¹

“Fî Evâ'il-i C sene 1156"¹⁸²

Deftere kayıt edilen hükümler belirli bir tarih silsilesi çerçevesinde yazılmıştır. Ancak bunun istisnalarına da rastlanılmıştır. 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde çalışma konusu ile ilgili dokuz hükümde bahsedilen tarzda hata tespit edilmiştir¹⁸³.

¹⁷⁶ BOA. SAD 11, 158/4.

¹⁷⁷ BOA. SAD 11, 160/1.

¹⁷⁸ BOA. SAD 11, 164/1.

¹⁷⁹ BOA. SAD 11, 173/1.

¹⁸⁰ BOA. SAD 11, 173/3.

¹⁸¹ BOA. SAD 11, 183/1.

¹⁸² BOA. SAD 11, 179/3.

¹⁸³ BOA. SAD 11, **54/3**, evâsıt-ı C sene 1179 şeklinde tarihlendirilecek iken evâhir-i C sene 1179 olarak; **105/4**, evâsıt-ı N sene 1179 şeklinde tarihlendirilecek iken evâ'il-i N sene 1179 olarak; **112/1**, evâ'il-i veya evâsıt-ı L sene 1179 şeklinde tarihlendirilecek iken evâhir-i L sene 1179 olarak; **154/4**, evâsıt-ı Z sene 1179 şeklinde tarihlendirilecek iken evâ'il-i Z sene 1179 olarak; **161/1**, evâhir-i Z sene 1179 şeklinde tarihlendirilecek iken evâ'il-i Z sene 1179 olarak; **230/1**, evâsıt-ı Ra sene 1179 şeklinde tarihlendirilecek iken evâ'il-i Ra sene 1179 olarak; **271/1**, evâ'il-i C sene 1180 şeklinde tarihlendirilecek

Çalışma konusu ile ilgili hükümlerden 76 tanesi sadece kadılara, diğer hükümler kadılar ile diğer yetkililere veya sadece diğer yetkililere gönderilmiştir. İnceleme konusu ile alakalı 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde beylerbeyine hitaben yazılmış hükümler varken 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde beylerbeyine hitaben yazılmış hiçbir hüküm bulunmamaktadır.

2.2. 1 VE 11 NUMARALI SİVAS AHKÂM DEFTERİNDEKİ TİMAR SİSTEMİNE İLİŞKİN HÜKÜMLERİN KATEGORİK DAĞILIMI VE DEĞERLENDİRİLMESİ

2.2.1. Sivas Ahkâm Defterlerindeki Tımar Sistemine İlişkin Hükümlerin Yıllara Göre Dağılımı

1 ve 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defterleri'nde tespit edilen tımar sistemine ilişkin hükümlerin yıllara göre sayısal olarak dağılımı aşağıda Tablo 3'de verilmiştir. Tablodaki veriler değerlendirildiğinde, ilk olarak, her defterdeki hükümlerin üçer yıllık döneme ait oldukları görülmektedir. Ancak her iki defterin başlangıç (1742; 1765) ve bitiş (1744; 1767) yılları tam yıl kayıtlarını ihtivâ etmemektedir. 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri, 1155/1742 yılının Ağustos ayında başlamakta, 1157/1744 yılının Ağustos ayında nihâyete ermektedir. Aynı durum 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde yer alan hükümler içinde de geçerlidir. İlgili hükümler 1179/1765 yılının Ağustos ayında başlamakta ve 1181/1767 yılının Haziran ayında nihâyete ermektedir. Bundan dolayı başlangıç ve bitiş yıllarındaki tımar sistemi ile ilgili hükümlerin sayıca az olduğu görülmektedir.

Tablo 3. 1 ve 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defterleri'nde Tımar Sistemine İlişkin Hükümlerin Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar(H/M)	SAD 1			SAD 11			Toplam
	1155/1742	1156/1743	1157/1744	1179/1765	1180/1766	1181/1767	
Tımar dirlikleri ile ilgili hükümler	36	47	16	66	90	2	257
Ze'âmet dirlikleri ile ilgili hükümler	21	30	22	36	31	4	144
Mirliva	1	6	2	1	1	0	11

iken evâsıt-ı C sene 1180 olarak; **313/3**, evâsıt-ı N sene 1180 şeklinde tarihlendirilecek iken; **323/1**, evâsıt-ı L sene 1180 şeklinde tarihlendirilecek iken evâ'il-i L sene 1180 olarak tarihlendirilmiştir.

hass dirlikleri ile ilgili hükümler							
Toplam	58	83	40	103	122	6	412

İkinci olarak, her defterdeki tımar sistemine dair hükümlerin içinde tımar dirlikleri ile ilgili hükümler sayı bakımından ilk sırada yer almaktadır. Bir başka ifade ile toplam 412 hükümden 257'si tımar dirlikleri ile alakalıdır. Zeamet dirlikleri ile ilgili hükümler ikinci sırada (412 hükümden 144'ü), mirliva haslarına dair hükümler ise son sırada (412 hükümden 11'i) gelmektedir. Osmanlı Devleti'nin genelinde ve Sivas eyaletinde tımar dirlik sahipleri, zeamet ve mirliva hassı tasarruf edenlerden fazla olduğundan tımar dirlikleri ile ilgili şikâyet hükümlerinin fazla olması gayet doğaldır.

Son olarak, 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'ndeki tımar sistemi ile ilgili hükümlerin toplamı 181, 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'ndeki tımar sistemi ile ilgili hükümlerin toplamı ise 231'dir. Her defterdeki tımar hükümleri mukayese edildiğinde, 11 numaralı defterde daha fazla tımar şikâyet hükmünün yer aldığı anlaşılmaktadır. 1765-1767 döneminde tımar şikâyet davalarındaki bu artış, tımar sisteminde giderek sorunların arttığı ve sistemin çözülmeye doğru gittiği şeklinde yorumlanabilir.

2. 2. 2. Sivas Ahkâm Defterleri'ndeki Tımar Sistemine İlişkin Hükümlerin Konularına Göre Dağılımı

1742 yılının Ağustos ayında tutulmaya başlanıp 1744 yılının Ağustos ayında nihâyete eren 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde 181 adet tımar sistemine ilişkin hüküm tespit edilmiştir. İlgili hükümler önce transkribe edilmiş daha sonra bu hükümler özet formatına dönüştürülmüştür. Aşağıdaki tabloda ise hükümlerin konularına göre kategorik olarak dağılımı yapılmıştır.

Tablo 4. 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde Bulunan Tımar Sistemine İlişkin Hükümlerin Sınıflandırılması

Kategori	Hüküm sayısı	Yüzde (%)	İlgili hükümlerin referansları
Tımar tevcihinde yaşanan sorun	5	2,76	77/2, 174/4, 256/5, 263/5, 269/1
Zeamet tevcihinde yaşanan Sorun	0	0	x
Mirliva hassı tevcihinde yaşanan sorun	0	0	x
Tımar reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	9	4,97	14/4, 46/1, 46/2, 52/2, 80/4, 81/1, 86/4, 100/5, 179/3
Zeamet reayasının ödemesi gereken	14	7,73	40/4, 60/3, 65/3, 96/1, 97/1,

vergiyi ödememesi			99/4, 136/1, 167/5, 211/4, 221/4, 240/1, 256/1, 264/2, 279/2
Mirliva has reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	1	0,55	110/3
Haksız cebelü bedeli talep etme veya alma	7	3,86	89/1, 91/1, 98/4, 121/1, 123/3, 123/4, 181/1
Tımar reayasının karyesini terk etmesi	4	2,20	73/4, 107/1, 195/2, 198/2
Ze'âmet reayasının karyesini terk etmesi	7	3,86	18/3, 61/4, 82/1, 112/1, 112/2, 264/1, 270/3
Mirliva hassı reayasının karyesini terk etmesi	0	0	x
Tımar gelirine müdahale	27	14,91	16/5, 21/1, 22/4, 24/4, 26/1, 32/5, 44/1, 64/2, 79/5, 101/3, 111/3, 130/1, 130/5, 159/2, 178/4, 185/2, 188/2, 193/1, 200/3, 208/1, 250/4, 254/1, 259/2, 260/1, 267/2, 270/4, 284/2
Zeamet gelirine müdahale	20	11,04	2/4, 45/3, 53/2, 58/1, 66/4, 88/4, 126/1, 131/4, 170/4, 172/1, 173/3, 178/1, 178/3, 197/4, 203/1, (M) 221/2, 232/4, 276/4, 287/1, 287/6
Mirliva hass gelirine müdahale	1	0,55	76/5
Tımar ve zeamet iltizamında yaşanan sorunlar	5	2,76	81/5, 83/2, 87/2, 110/2, 233/2
Tımara ve hissesine müdahale	20	11,04	27/5, 37/3, 39/4, 47/2, 80/1, 93/1, 94/3, 99/1, 99/2, 127/1, 134/1, 147/2, 157/1, 169/2, 204/4, 205/1, 230/3, 237/2, 264/3, 278/3
Zeamete ve hissesine müdahale	13	7,18	14/1, 17/1, 52/3, 61/2, 65/1, 108/5, 183/1, 186/4, 237/3, 240/3, 243/4, 261/4, 277/1
Mirliva hassa ve hissesine müdahale	0	0	x
Tımar karyesi reayasının yükümlülüklerini yerine getirmemesi	1	0,55	61/1
Zeamet karyesi reayasının yükümlülüklerini yerine getirmemesi	0	0	x
Mirliva hass karyesi reayasının yükümlülüklerini yerine getirmemesi	0	0	x
Haksız vergi talebi veya alma	13	7,18	2/5, 10/3, 19/1, 58/5, 128/7, 129/1, 140/2, 143/2, 161/2, 172/5, 199/6, 236/1, 251/4
Reayaya yapılan zulüm	14	7,73	35/3, 50/1, 73/2, 81/4, 81/6, 96/4, 129/3, 152/4, 152/7, 156/5, 161/1, 195/4, 285/2, 285/3
Diğer	20	11,04	4/2, 5/1, 13/1, 18/1, 28/1, 80/3, 85/1, 102/3, 107/4, 113/1, 114/2, 133/1, (M) 221/1, 255/4, 256/6, 259/1, 266/6, 273/1, 282/3, 286/3
Toplam	181	100	

Tablo 4'te görüleceği üzere, 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde tımar sistemine ilişkin 181 adet hüküm tespit edilmiştir. Bu hükümlerin konularına göre dağılımının sayısal durumları hakkında şu genel değerlendirmeler yapılabilir.

Bu defterde yer alan 181 hüküm içinde beş adet tımar tevcihinde yaşanan problemler ile ilgili hüküm bulunmuştur. Bunlardan hiçbiri zeamet ve mirliva hassı tevcihine ilişkin değildir.

Dokuz adet tımar reayasının, 14 adet zeamet reayasının ve bir adet mirliva has reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesinden kaynaklı soruna bağlı hüküm vardır. Bu grup içerisinde en az sıkıntı yaşanan alan mirliva hasları ile ilgili iken en fazla sıkıntı zeamet ile ilgilidir. Yedi tane haksız cebelü bedeli talebine veya zorla almaya bağlı hüküm bulunmaktadır. Dört adet tımar reayasının, yedi adet zeamet reayasının karyesini terk etmesinden kaynaklı problem vardır. Ancak mirliva hassı ile ilgili bu grupta sorun yaşanmamıştır.

Sayı olarak en fazla hükmün bulunduğu grup tımar, zeamet ve mirliva hasları gelirlerine müdahale olmuştur. Bu kategoride mirliva hassına ilişkin bir tane hüküm var iken 20 tane zeamet ve 27 tane tımar ile ilgili emir mevcuttur. Beş adet tımar ve zeamet iltizamına bağlı problem bulunmaktadır. 20 tane tımara ve hissesine, 13 tane zeamet ve hissesine müdahale ile ilgili hüküm var iken yine mirliva hassına ilişkin bu kategoride de hüküm bulunmamaktadır.

Kategorik olarak en az emrin bulunduğu grup reayanın yükümlülüklerini yerine getirmemesine dair hükümler grubudur. Sadece bir tane tımar karyesi reayasının yükümlülüklerini yerine getirmemesinden kaynaklı problem tespit edilebilmiş iken zeamet ve mirliva has reayasına ilişkin bu kategoride hüküm tespit edilememiştir. 13 adet haksız vergi talebi veya almaya bağlı, 14 adet reayaya yapılan zulme bağlı ve 20 adet diğer isimli kategoride topladığımız hükümler mevcuttur.

1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nden elde edilen hükümler ışığında genel olarak bir değerlendirme yapacak olursak mirliva haslarına ilişkin hükümlerin sayısı oldukça az iken yaşanan sorunlar tımar ve zeamet ile diğer kategorilerde yoğunlaşmıştır. Kategorik dağılım içerisinde en geniş yeri tımar, zeamet ve has dirlikleri gelirin müdahalelere ilişkin hükümler kaplamaktadır. Tımar sistemine ilişkin hükümler bu defterde geniş yer almaktadır ve genel olarak şekil açısından

uzundur ve teferruatlıdır.

1765 yılının Ağustos ayında tutulmaya başlanıp 1767 yılının Haziran ayında nihâyete eren 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde tımar sistemine ilişkin 231 adet hüküm tespit edilmiştir. Önce ilgili hükümlerin transkripsiyonu yapılmış, daha sonra bu hükümler özet formatına dönüştürülmüştür. Aşağıdaki tabloda ise ilgili hükümlerin konularına göre kategorik dağılımları verilmiştir.

Tablo 5. 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde Bulunan Tımar Sistemine İlişkin Hükümlerin Sınıflandırılması

Kategori	Hüküm sayısı	Yüzde (%)	İlgili hükümler referansları
Tımar tevcihinde yaşanan sorun	9	3,89	69/3, 100/1, 117/3, 140/3, 148/2, 219/3, 237/4, 254/1, 346/3
Zeamet tevcihinde yaşanan sorun	1	0,43	370/3
Mirliva hası tevcihinde yaşanan sorun	0	0	X
Tımar reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	22	9,52	20/2, 99/1, 104/1, 105/4, 108/1, 113/1, 118/1, 134/1, 134/2, 152/2, 211/2, 214/1, 217/2, 225/3, 253/1, 315/1, 331/3, 340/3, 349/1, 353/3, 369/3, 372/1
Zeamet reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	10	4,32	16/1, 138/2, 204/1, 204/2, 260/1, 297/2, 328/1, 328/3, 359/2, 369/2
Mirliva has reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	0	0	X
Haksız cebelü bedeli talep etme veya alma	0	0	X
Tımar reayasının karyesini terk etmesi	6	2,59	74/1, 111/5, 167/1, 336/3, 350/1, 351/1
Zeamet reayasının karyesini terk etmesi	2	0,86	39/4, 331/1
Mirliva hası reayasının karyesini terk etmesi	0	0	X
Tımar gelirine müdahale	48	19,91	11/2, 13/3, 15/1, 32/4, 34/4, 45/4, 59/2, 76/1, 83/2, 91/1, 92/2, 98/3, 94/1, 94/2, 101/1, 106/3, 110/3, 112/1, 115/3, 120/4, 129/1, 140/2, 144/2, 158/3, 158/4, 160/2, 171/1, 184/1, 190/2, 193/1, 196/1, 213/1, 213/2, 216/3, 241/1, 243/1, 244/4, 246/2, 256/1, 262/4, 280/2, 295/4, 305/2, 307/4, 313/3, 318/1, 344/4, 345/2
Zeamet gelirine müdahale	38	16,45	12/1, 39/3, 55/2, 62/4, 74/2, 78/1, 84/2, 91/2, 96/3, 101/2, 103/4, 118/2, 120/1,

			128/1, 131/1, 137/1, 138/3, 139/1, 139/2, 146/5, 147/1, 160/1, 172/1, 175/2, 178/1, 192/3, 199/1, 205/2, (M)218/1, 233/1, 233/2, 271/1, 277/3, 284/1, 294/1, 299/1, 324/2, 374/1
Mirliva hass gelirine müdahale	0	0	X
Tımar ve zeamet iltizamında yaşanan sorunlar	1	0,43	71/1
Tımara ve hissesine müdahale	37	16,01	12/2, 36/1, 75/2, 87/2, 88/1, 90/2, 126/2, 138/4, 161/1, 168/1, 177/1, 212/1, 228/3, 234/1, 238/2, 258/1, 268/3, 286/3, 288/1, 291/1, 299/3, 306/2, 310/1, 312/2, 313/1, 322/1, 322/2, 334/3, 339/1, 342/1, 343/1, 343/2, 348/3, 356/1, 360/3, 361/1, 367/1
Zeamete ve hissesine müdahale	14	6,06	42/2, 79/2, 102/5, 115/1, 116/2, 178/2, 210/3, 218/1, (M)217/1, 249/4, 250/1, 265/4, 329/1, 329/2
Mirliva hassa ve hissesine müdahale	1	0,43	225/2
Tımar karyesi reayasının yükümlülüklerini yerine getirmemesi	2	0,86	67/2, 293/4
Zeamet karyesi reayasının yükümlülüklerini yerine getirmemesi	3	1,29	229/2, 229/3, 237/3,
Mirliva has karyesi reayasının yükümlülüklerini yerine getirmemesi	0	0	X
Haksız vergi talebi veya alma	14	6,06	10/1, 60/3, 84/1, 88/3, 131/2, 149/1, 154/3, 164/1, 236/1, 251/1, 286/1, 288/3, 298/6, 309/4
Reayaya yapılan zulüm	4	1,73	242/3, 288/2, 295/1, 321/2
Diğer	19	8,22	78/2, 83/3, 85/3, 111/3, 121/1, 126/1, 127/1, 153/1, 169/1, 170/1, 224/1, 230/1, 235/4, 238/1, 242/2, 253/2, 256/3, 300/4, 371/1
Toplam	231	100	

Tablo 5'te görüleceği üzere, 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde tımar sistemine ilişkin 231 adet hüküm tespit edilmiştir. Bu hükümlerin konularına göre dağılımının sayısal durumları hakkında şu genel değerlendirmeler yapılabilir.

Dokuz adet tımar ve bir adet zeamet tevcihine ilişkin problem tespit edilmiş iken mirliva hassının tevcihine ilişkin hüküm tespit edilememiştir. 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nden farklı olarak bir adet zeamet tevcihine bağlı problem tespit edilmiştir. 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri ile bu açıdan benzer bir unsur olarak mirliva hassına ilişkin tevcih problemi yaşanmamıştır.

22 tane tımar reayasının ve 10 tane zeamet reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesinden kaynaklı soruna rastlanmıştır. Lakin miriliva hassı ile ilgili bu kategoride bir sorun tespit edilememiştir. 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nden farklı olarak miriliva hassına ilişkin bu kategoride hüküm bulunmaz iken 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde bir adet miriliva hassını ilgilendiren bu meseleye ilişkin hüküm bulunmaktadır.

Haksız cebelü bedeli talep etme veya alma hususunda 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde hüküm tespit edilemez iken 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde yedi adet hüküm tespit edilmiştir.

Altı adet tımar reayasının ve iki adet zeamet reayasının karyesini terk etmesine bağlı hükme rastlanılmış iken bu kategoride de miriliva hassı ile ilgili hüküm tespit edilememiştir. 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri ile bu hususta bir ortak nokta vardır ki iki defterde de miriliva hassı reayasının karyesini terk etmesi açısından hüküm bulunmamaktadır.

11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde de çalışma alanımız içerisinde kategorik dağılım başlığı altında en geniş yeri tımar, zeamet ve has gelirlerine yapılan müdahaleler kapsamaktadır. Bunlardan 48 tanesi tımar gelirlerine, 38 tanesi zeamet gelirlerine müdahale ile ilgili iken miriliva has gelirlerine müdahaleye ilişkin hükme bu defterde rastlanmamıştır. 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde miriliva has gelirin müdahale ile ilgili bir adet hüküm tespit edilmiştir.

11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde bir adet tımar ve zeamet iltizamında yaşanan soruna ilişkin emir tespit edilmiştir. İltizamda yaşanan sorun 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde beş adet idi. Bu durumda bu başlığın altında 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde daha az hüküm bulunduğu sonucuna varılabilmektedir.

11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde 37 tane tımar ve hissesine, 14 tane zeamet ve hissesine, bir tane de miriliva has ve hissesine müdahale ile ilgili hüküm tespit edilmiştir. Bu kategoriyi 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'ndeki ilgili hükümler açısından değerlendirecek olursak hüküm sayısının arttığını söylemek mümkündür.

11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde iki tane tımar reayasının ve üç tane de zeamet reayasının yükümlülüklerini yerine getirmemesinden kaynaklı toplam beş tane şikâyet hükmü var iken bu kategoride miriliva hassı ile ilgili hüküm bulunmamaktadır. 1

Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde tımar reyayasının yükümlülüklerini yerine getirmemesinden kaynaklı bir adet hüküm var iken bu kategoride zeamet ve mirliva hassı ile ilgili hüküm bulunmamaktadır. Tımar ve zeamet konusunda bu kategoride yaşanan problemlerde küçük bir artış olduğu söylenebilirken mirliva hassı açısından durum sabit kalmıştır.

11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde 14 tane haksız vergi talebi veya alma ile ilgili, dört tane reyaya yapılan zulüm ile ilgili ve 19 tane de diğer olarak isimlendirdiğimiz kategoride hüküm mevcuttur. Bu kategorideki hükümleri 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'ndekiler ile kıyaslayacak olursak, haksız vergi talebi ile ilgili hükümlerin sayısının nerede ise sabit kaldığını, reyaya yapılan zulümle ilgili hükümlerin azaldığını ve diğer isimli gruptaki hükümlerin sayısının ise neredeyse sabit kaldığını söylemek mümkündür.

11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde tespit edilen tımar sistemine ilişkin hükümlerin genel bir değerlendirmesini yapacak olursak 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde de olduğu gibi en az problem mirliva hassında yaşanmış iken yoğunluk tımar ve zeamet alanında olmuştur. Hüküm sayısını genel olarak ele alacak olursak 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'ne göre artış göstermiştir. 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde toplam olarak 181 adet hüküm var iken 11 Numaralı Defterde 231 adet hüküm vardır.

2. 2. 3. 1 ve 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defterlerindeki Tımar Sistemine İlişkin Hükümlerin İçerik Olarak Değerlendirilmesi

Bu başlık altında yukarıda Tablo 4 ve Tablo 5'te konularına göre 23 başlık altında tasnif edilen tımar sistemine ilişkin hükümler, 10 ana konuya indirgenerek içerik olarak değerlendirilecektir.

2. 2. 3. 1. Tımar, zeamet ve mirliva hassı tevcihlerinde yaşanan sorunlar ile ilgili hükümler

Bu başlık ile ilgili olarak 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde toplam beş adet hüküm (Beş hükmün hepsi tımar ile ilgilidir ve zeamet ya da mirliva hassı ile ilgili olan hüküm yoktur.), 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde on adet hüküm (On hükmün dokuzu tımar, bir tanesi zeamet ile ilgilidir. Mirliva hassı ile ilgili hüküm bu defterde de bulunmamaktadır.) mevcuttur.

Tımar alma hakkı olan bir kişiye herhangi bir sebepten dolayı tımarının tevcih edilmeyip o tımarın başkasına tevcih edildiği olaylar vâkidir. Bu hususta iki örnek vermek gerekirse, ilk örneğe göre, Sivas sancağından Budaközü nahiyesine tabi Sungurlu ve bazı köylerden 8.300 akçe tımara mutasarrıf Ali, Erzurum’da vefat edince bu tımar iki yaşında olan oğlu Mehmet’e tevcih edilecek iken Hacı Hasan Çavuş isimli kişiye tevcih yapılmıştır.¹⁸⁴ İkinci örneğe göre, Divriği kazası Kesme nahiyesinde Gürünler ve bazı köylerden 1.400 akçe gedik tımar ile Divriği kalesi mustahfızlığına ve Eyneabad nahiyesinde Üçpınar ile bazı köylerden 4.570 akçe gedik tımara iki ayrı beratla Osman bin İbrahim mutasarrıftır. Ancak iki ayrı beratla tımar mutasarrıflığı kanuna aykırı olduğundan gedik tımar İbrahim veled-i Mahmud’a tevcih edilmiştir. Osman bin İbrahim ve bazı zorbaların bu karara uymayacağı ortada olduğu için İbrahim veled-i Mahmud’un talebi ile gedik tımar ile kale mustahfızlığının İbrahim veled-i Mahmud üzerinde olduğu ve bu karara göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.¹⁸⁵

Tevcih için verilen arzın zâyi edilmesinden kaynaklı problemler de yaşandığı olmuştur. Örneğin, Amasya sancağı Gedegra nahiyesinde Kuyucak ve bazı köylerden 1.600 akçe gedik tımar mutasarrıfı Ali, kaleyi terk etmiştir. Bunun üzerine, Ali’nin tımarının El-Hac Mustafa’ya verilmesi için arz verilmiştir. El-Hac Mustafa, Asitâne’ye gelirken arzı zâyi olmuştur. Bunun yeni arz talebi üzerine durumun kale mustahfızlarından ve konu hakkında bilgisi olanlardan soruşturulması için hüküm yazılmıştır.¹⁸⁶

Tımar dirliğinin birkaç kez el değiştirdiği durumlar da söz konusu olmuştur. Örneğin, Amasya sancağı Merzifon nahiyesinde Saru köyü ve diğer yerlerden 9.100 akçe tımara mutasarrıf eski Kırım Hanı Arslan Giray Han’ın defterlülerinden Mahmut, bilâ-veled vefat edince tımarı kardeşi olan Kırım Hanı Selim Giray Han’ın divan kâtibi Hamit’e arz yazılmıştır. Ancak tımar miralay Mustafa arzıyla Mehmet’e tevcih olunmuştur. Daha sonra Selim Giray Han’ın yeniden arzı üzerine Mehmet’in refiyle tımar Hamit’e verilmiştir. Fakat miralay aynı tımarı Hamit’in refinden tekrar Mehmet’e tevcih etmiştir. Kırım Hanı’nın tekrar arzı ile tımar Hamit’e verilmiş olup Hamit tımarı gelirinin mültezimi tarafından müdahalesiz toplanması için merkezden hüküm talep

¹⁸⁴ BOA. SAD 1, 77/2.

¹⁸⁵ BOA. SAD 11, 219/3.

¹⁸⁶ BOA. SAD 1, 263/5.

etmiştir.¹⁸⁷

Tımar tevcihi hususunda alınan arz akçesinden kaynaklı problem de bulunmaktadır. Örneğin, Çorum sancağı eski alaybeği İsmail, Sivas sükkânından Abbas'a tımar tevcihi için iki kıta arz vermiştir. Ancak İsmail ve Abbas arasında verilecek olan arz akçesinden dolayı bir anlaşmazlık yaşanmıştır. Eski alaybeği İsmail, Abbas'tan fazla para talep etmiştir.¹⁸⁸

Tımar sahibi kişi tüm yükümlülüklerini yerine getirdiği halde haksız bir şekilde dirliğinin elinden alındığı da vâkidir. Örneğin, Seyyit Süleyman, Bozok sancağı Akdağ nahiyesinde Kurucaöz ve bazı köylerden 9.000 akçe tımara mutasarrıftır. Kendisi Gürcistan Seferi'ne katılıp görevlerini yerine getirmiştir. Kimsenin karışma hakkı yokken Mehmet Emin, Seyyit Süleyman hizmetini terk etti diyerek alaybeği ile bir olup tımarı üzerine tezkere ettirmiştir.¹⁸⁹

Zeamet tevcihinde yaşanan sorunlar da hükümlere yansımıştır. Örneğin, Bozok sancağı Gedik nahiyesinde Üstekbel ve bazı köylerden 24.670 akçe zeamete mutasarrıf Osman, ferağ edince oğlu Hasan'a 25 Receb 1180 tarihinde tevcih edilmiştir. Ancak Osman hasta iken Hasan'a ferağ verip kadıdan arz alıp alaybeğisinden arz olmadan bir gün sonra vefat etmiştir. Büyük oğlu Hasan, babasının vefatından altı gün sonra alaybeğiden arz alarak zeameti tamamen kendi üzerine berat ettirmiş ve kardeşi Ömer'e gadr etmiştir. Adı geçen zeametin yarısı babası fevtinden ve kardeşi Hasan'ın refinden Ömer'e tevcihi için Sivas Alaybeğisi Mehmet Emin, züamâ ve erbâb-ı tımar mahzar ve Gedikçubuk kazası naibi Mustafa mühürsüz arzda bulunmuştur. Ömer, adı geçen kişinin öz oğlu mudur, ferağ kanununa uygun olarak yeterli sıhhat şartlara sahip midir? Bu soruların cevap bulması için iyi niyetli, bilgisi olan, sözüne güvenilir kişilerden durumun soruşturulup der-aliyyeye bildirilmesi için emir yazılmıştır.¹⁹⁰

2. 2. 3. 2. Tımar, zeamet ve mirliva hassı reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi ile ilgili hükümler

Bu konu başlığı altında 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde 24 adet hüküm tespit edilmiştir. Bunların dokuz tanesi tımar reayası ile ilgili, 14 tanesi zeamet reayası

¹⁸⁷ BOA. SAD 11, 254/1.

¹⁸⁸ BOA. SAD 11, 69/3.

¹⁸⁹ BOA. SAD 11, 140/3.

¹⁹⁰ BOA. SAD 11, 370/3.

ile ilgili, bir tanesi de mirliva hassı reayası ile ilgilidir. Aynı kategoride 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde 32 tane hüküm tespit edilmiştir. Bunların 22 tanesi tımar reayası ile ilgili iken 10 tanesi de zeamet reayası ile ilgilidir. Ancak mirliva hassı reayası ile ilgili hüküm ise bulunamamıştır.

Reaya tımar, zeamet ve mirliva hassı sahibine bazen vergiyi hiç ödemek istememiş bazen de beşte bir veya onda bir yerine maktu olarak ödemek istemiştir. Bu durum kabul edilemeyeceği için problemin düzeltilmesi için Divân-ı Hümâyûn'a müracaat edilerek gerekli adımlar atılmıştır. Örneğin; El-Hac Ali isimli sipahi, Zile kazasına bağlı Derziköyü'nün tımar mutasarrıfıdır. Bu köy reayasından Mehmet ve bazılarından ödemeleri gereken vergileri talep ettiğinde alamamıştır.¹⁹¹ Başka örneğe göre, El-Hac Hasan, Darende kazasına bağlı tımar karyelerinden Tokmak'ın mutasarrıfıdır. El-Hac Hasan, bu karyede belli yeri ziraat eden Ali ve iki kardeşinden beşte bir öşr talep ettiğinde bu kişiler “onda bir veririz” diyerek vergi toplamak için görevlendirilen kişiyi darp etmişlerdir. Birkaç yıldır hiç para ödemediklerinden dolayı tımar mahsulüne zarar gelmiştir.¹⁹² Bir başka örneğe göre, İsa isimli sipahi, Sivas sancağı Kuştaş nahiyesinde, Ağcaviran ve bazı köylerden 17.259 akçe tımara mutasarrıftır. Yine Budaközüne bağlı karye-i Alacaviran köyü ve Behrin İnek, Kızılhevlek, İntihan Sapağı, Nazarkaya ve Horan Öyüğü mezraaları müştereki olan Ağcaviran karyesi ve bazı yerlerden 23.432 akçe zeamete mutasarrıf Süleyman ve diğer müşterekleri ile İsa'nın kaydına dahildir. İsa, adı geçen köy reayasından beşte bir öşrü subaşı ile talep ettiğinde dışarıdan köye gelip yerleşen Yahya Bölükbaşı vermediği gibi etrafındakilere de verdirmemiştir.¹⁹³ Son olarak, İsa isimli sipahi, Sivas sancağı Kuştaş nâhiyesinde Ağcaviran ve bazı köylerden 17.259 akçe tımara mutasarrıftır. Yine Venk nahiyesine bağlı Difye karyesinin tamam malikanesi Kabilü Zâviyesi Vakfına ve divânisi müştereki olan Ağcaviran ve bazı köylerden 23.432 akçe zeamete mutasarrıf Süleyman ve diğer müşterekleri ile İsa'nın kaydına dahildir. İsa'nın subaşı Difye köyü hudutlarında yer alan Hanyazusu isimli yerde ziraat eden Sıraç köyü halkından divâni canibine ait beşte bir öşr talep ettiğinde öşr yerine yıllık 15 kuruş vermek için ellerinde temessük olduğunu iddia ederek muhalefet etmişlerdir.¹⁹⁴

¹⁹¹ BOA. SAD 1, 46/1.

¹⁹² BOA. SAD 1, 179/3.

¹⁹³ BOA. SAD 11, 99/1.

¹⁹⁴ BOA. SAD 11, 113/1.

İnsanların vergi ödememek için raiyyet olmadıklarını iddia ettikleri de olmuştur. Örneğin, İbrahim isimli sipahi, Sivas sancağında Karakuş nahiyesine tabi Sorunlu ve bazı köylerden 14.155 akçe tımara mutasarrıftır. Tımarı karyelerinden Avar'ın deftere kayıtlı raiyyet ve raiyyet oğullarından Mehmet, Ömer ve İsmail'den rüsum-ı raiyyetlerini almak istediğinde dedelerinin sipahi olduğunu, bundan dolayı askeri olduklarını söyleyerek vermemişlerdir.¹⁹⁵ Diğer bir örneğe göre, İsmail oğlu Mehmet, Sivas sancağı Zile nahiyesinde Azarya ve bazı köylerden 9.500 akçe tımara; Halil, Azarya ve bazı köylerden 9.500 akçe tımara; Mehmet, Turhal nahiyesinde Turhal Merkez ve bazı yerlerden 13.000 akçe tımara mutasarrıftır. İsmail oğlu Mehmet ve Halil'in tımarları hissesi bulunan ve Mehmet'in tımarının başkalemi olan nefs-i Turhal'ın rub' malikanesi Vakf-ı Zâviye-i Ahî Yusuf'a, sülüs-i erbâ'ı ve divânisi müşterekleriyle adı geçen sipahilerin kaydına dahildir. Bunlar nefs-i Turhal'ın defterde kayıtlı raiyyet ve raiyyet oğullarının ere verdikleri bekar kızlarından dolayı resm-i arusanelerin almak istediklerinde içlerinden bazıları sadât, sipah, silahdar ve yeniçerilik iddiasıyla muhalefet etmişlerdir.¹⁹⁶ Bir başka örnekte ise, Züamâdan Ali, tasarrufunda olan Divriği kazası Ovacık nahiyesinde Aşudi karyesi reayasından rüsum-ı raiyyet almak istediğinde içlerinden bazıları yeniçeri ve kuloğlu olduklarını söyleyerek vergilerini ödememiştir.¹⁹⁷

Reayanın düzenledikleri sahte belgelerle vergi yükümlülüğünden kurtulmaya çalıştıkları da vâkidir. Örneğin, Mehmet isimli sipahi, Sivas sancağı Budaközü nahiyesinde Dubah ve bazı köylerden 8.634 akçe tımara mutasarrıftır. Yine Budaközüne bağlı İshakviranı ve Mehmet Fakih Kışlası isimli mezraalar müştereki ile kaydına dahildir. Davetlü Kışla (Dürerenlü) isimli karye, Akseki mezraası ve bazı yerlerden 5.200 akçe tımara mutasarrıf Mustafa isimli sipahinin müştereki ile kaydına dahildir. İki sipahinin tımarları, icmal ve mufassalları başka başkadır. Sungur oğlu Hacı Mehmet ve yeğeni Ali isimli kişiler İshakviranı mezraası için Davetlü Kışla yaylağıdır, senin alakan yoktur diyerek kadıdan aldıkları sahte hüccet ile ziraatlerinden dolayı vermeleri gereken öşrlerini vermemişlerdir.¹⁹⁸

Halkın vergi ödememek için ikamet ettiği yeri terk ettiği olaylar da yaşanmıştır.

¹⁹⁵ BOA. SAD 1, 80/4.

¹⁹⁶ BOA. SAD 11, 134/1.

¹⁹⁷ BOA. SAD 11, 328/3.

¹⁹⁸ BOA. SAD 11, 104/1.

Örneğin, Mehmet isimli sipahi Eğin kazasına tabi Karanlı köyünün mutasarrıfıdır. Bu köyde deftere kayıtlı reaya, vergilerini ödememek için başka yere taşınmışlardır.¹⁹⁹

2. 2. 3. 3. Haksız cebelü bedeli talep etme veya alma ile ilgili hükümler

1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde bu başlık altında yedi adet hüküm tespit edilmiştir. 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde ise bu kategori ile ilgili hüküm bulunamamıştır.

Cebelü tahsildarları, herhangi bir sebepten dolayı haksız bir şekilde tımar mutasarrıflarından cebelü bedeli²⁰⁰ talebinde bulunmuştur. Örneğin, Sabi Mustafa, Amasya sancağı Geldigelen nahiyesine tabi Ahiöyük ve bazı köylerden 8.999 akçe tımara mutasarrıfken vefat edince bu tımar 15 Safer 1153/ 12 Mayıs 1740 tarihinde Ali isimli sipahiye tevcih edilmiştir. Ancak cebelü tahsildarları bu tımar önceden cebelü kayıt olundu bahanesi ile cebelü bedeli isteyerek reayayı taciz etmiştir.²⁰¹

Bir kişinin cebelü kaydı merkezdeki Başmuhasebe defterinden düştükten sonra istenmemesi gerektiği halde cebelü bedeli talep edildiği de olmuştur. Örneğin, Muhammet Emin, önceden bir nefer cebelü ile Amasya sancağında Simre-i Lâdik nahiyesine bağlı Mısmılağaç ve bazı köylerden 8.000 akçe tımara mutasarrıftır. Divân-ı Hümâyûn şakirdleri arasına dahil olunca 1152/1739 senesinde cebelü kaydı kaldırılmıştır. Ancak cebelü tahsildarı 1153/1740 ve 1155/1742 seneleri için zorla reyadan cebelü bedeli almıştır.²⁰²

Tespit ettiğimiz hükümlerin bir tanesinde yarım cebelü bedeli alınması gerekirken tam bedel istenerek tacizde bulunulduğu görülmüştür. Örneğin, İvaz isimli kişi Amasya sancağı Gedegra nahiyesinde Uluçağacı ve bazı köylerden 5.500 akçe tımara mutasarrıfken vefat edince tımarı çocuk yaşta olan Hüseyin ile kardeşi Ali'ye iştirâken tevcih edilmiştir. Çocuk yaşta olduklarından dolayı bir cebelü bedeli ödemektedirler. Ali, büyüyünce 1155/1742 senesinde cebelü kaydı kaldırılıp sefere

¹⁹⁹ BOA. SAD 11, 353/3.

²⁰⁰ Sipahiler gelirleri karşılığı cebelü çıkartmazlarsa, kendilerinden “bedel-i cebelü” adı altında bir vergi talep edilirdi. Bu konuda ayrıntılı bilgi için bk. Ali Açık, “1722-23'te Sivas Eyaletinde Cebelü Bedeli Uygulaması”, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler araştırmaları Dergisi, 13/2, Kış-2018, s. 113-140.

²⁰¹ BOA. SAD 1, 89/1.

²⁰² BOA. SAD 1, 98/4.

görevli hale getirilmiştir. Diğer kardeş Hüseyin'nin artık yarım cebelü bedeli ödemesi gerekirken cebelü tahsildarları tam bedel istemiştir.²⁰³

2. 2. 3. 4. Tımar, zeamet ve mirliva hassı reayasının karyesini terk etmesi ile ilgili hükümler

Bu başlık altında 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde toplam olarak 11 adet hüküm tespit edilmiştir. Bunlardan dört tanesi tımar reayası ile ilgili, yedi tanesi zeamet reayası ile ilgilidir. Mirliva hassı reayasının bu kategoride bağlı hükmü mevcut değildir. Aynı kategoride 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde toplam sekiz adet hüküm görülmüştür. Bunlardan altı tanesi tımar reayası ile ilgili, iki tanesi zeamet reayası ile ilgilidir. Mirliva hassı reayası bağlamında ise hüküm mevcut değildir.

Reyanın herhangi bir sebepten dolayı karyesini terk ettiği ve bu durumun tarım faaliyetlerini ve vergi toplama hususunu etkilemesi neticesinde yapılan şikâyetlerle bu konuda gerekli adımlar atılmıştır. Örneğin, Seyyit Hasan, Sivas sancağında mustahfiz tımarı karyelerinden Kafirni Ovacığ'ın mutasarrıfıdır. Defterde kayıtlı raiyyet ve raiyyet oğullarından bazıları köylerini terk edip başka kasaba, köy ve askeri çiftliklerine yerleşmişler ve tımar mahsulünün azalmasına neden olmuşlardır.²⁰⁴ Diğer örnekte, ismi yazılmamış sipahi Malatya nâhiyesine bağlı Ağca ve Bırağaç karyelerinin tımar mutasarrıfıdır. Bu köydeki defterli raiyyet ve raiyyet oğullarından bazıları karyelerini terk edip başka yere yerleşmişlerdir. Bu sipahi, resm-i raiyyet talep ettiğinde muaf olduklarını ifade ederek ödememişlerdir.²⁰⁵ Diğer bir örnek hükümde, Hacı Hüseyin isimli kişi Amasya sancağı Geldigelen nâhiyesinde Yurdlar köyü tımar gelirin'e mutasarrıftır. Ancak bu köydeki Ömer ve kardeşi Abdullah, İsmail, Mevlâ Mustafa, Kara Halil ve bazı reaya kalkıp Amasya ve Amasya'ya bağlı Eynepazarı köyüne ve askeri çiftliklerine yerleşmişlerdir.²⁰⁶

Zeamet reayasının karyesini terk etmesine dair hükümlerden örnek vermek gerekirse, örneğin, Dergâh-ı Muallâm çavuşlarından Hüseyin'in zeamet karyelerinden bazıları Amasya kazasına bağlı Kuyucak ve ismi yazılmamış dört karyedir. Bu köylerdeki reaya kadimi topraklarını terk edip başka kasaba, köy ve askeri çiftliklerine

²⁰³ BOA. SAD 1, 181/1.

²⁰⁴ BOA. SAD 1, 73/4.

²⁰⁵ BOA. SAD 1, 195/2.

²⁰⁶ BOA. SAD 11, 74/1.

yerleşmişlerdir.²⁰⁷ Diğer bir örnek hükümde, Osman Çavuş oğlu Ali, Sivas ve Canik sancaklarında Niksar ve gayri nahiyelerde Eskidir ve bazı köylerden 56.140 akçe zeamete mutasarrıftır. Yine tasarrufunda olan Niksar'a bağlı Ağros köyünden Kösdan oğlu Murad Kethüda'nın oğlu ve bazı zimmiler köylerinden ayrılıp Boyabad ve çevre köylere yerleşmiştir.²⁰⁸

2. 2. 3. 5. Tımar, zeamet ve mirliva hassı gelirine müdahale ile ilgili hükümler

Bu kategori bağlamında 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde toplam olarak 48 adet hüküm tespit edilmiştir. Bunlardan 27 tanesi tımar, 20 tanesi zeamet ve bir tanesi de mirliva hassı ile ilişkilidir. Aynı kategoride 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde 86 tane hüküm tespit edilmiştir. Bunlardan 48 tanesi tımar gelirine, 38 tanesi zeamet gelirine müdahale ile ilgilidir. Ancak mirliva hassı gelirine müdahale ile ilgili hüküm bulunamamıştır. Yapılan müdahaleler farklı sebep ve usullerle meydana gelmiştir.

Bazen bir yerleşim yerinde vakıf hissesinin mutasarrıfı tarafından tımar hissesi gelirine müdahalenin yaşandığı olmuştur. Örneğin, Hasan isimli sipahi, Canik sancağında Bafra nahiyesinden, Urku ve bazı köylerden 14.600 akçe tımara mutasarrıftır. Tımarının başkalemi müstakillen kaydına dahil Urku'dur. Bu köyde sonradan orman ve dağlık yerlerden açılan zeminlerin vergisi de tımar tarafından alınmaktadır. Civarda bulunan havâs-ı hümâyûn karyelerinden Mandar Hay'da bulunan Mescîd Hay Vakfı'nın imâmı bu zeminlerin vakfa ait olduğunu söyleyerek müdahale edip gelirlerine el koymuştur.²⁰⁹

Bazen tımar gelirlerinin toplanmasına reayadan olmayanlar engel olmuştur. Örneğin, Hüseyin sipahi, Canik sancağı ve nahiyesine tabi Barbaran ve bazı köylerden 3.000 akçe tımara mutasarrıftır. 1150 senesinde hakkı olan vergileri almak istediğinde bazı kimseler buna engel olmuşlardır.²¹⁰ Diğer bir örnekte, Mustafa isimli kişi, Sivas sancağında Budaközü nahiyesinde Birun Kışla ve bazı yerlerden 11.800 akçe tımara mutasarrıftır. Alaybeği, hizmetkâr Süleyman adına beğlerbeğinden tezkere alarak bu

²⁰⁷ BOA. SAD 1, 18/3.

²⁰⁸ BOA. SAD 11, 39/4.

²⁰⁹ BOA. SAD 1, 16/5.

²¹⁰ BOA. SAD 1, 21/1.

tımarın mahsulünü almıştır.²¹¹

Tımar gelirine reaya tarafından müdahale de yapılmıştır. Örneğin, Tımar tekaüdlerinden El-Hac Ahmet, Sivas sancağından, Eymür ve bazı köylerden 19.499 akçe tımara mutasarrıftır. Artukabâd nahiyesine bağlı 9.300 akçe yazılı Çakırı karyesi müştereki ile kaydına dahildir. Bunun subaşı vâki olan mahsul ve vergiyi almak istediğinde Çakırı halkı ve müşterekleri, “senin karyede alakan yok” diyerek engel olmaya çalışmışlardır. El-Hac Ahmet, bu müdahalenin önlenip vergilerin müşterekleri ile kendine zapt ettirilmesi için hüküm talep etmiştir.²¹²

Tımar gelirine müdahale başlığı altında incelediğimiz bir hükmün üç kez yazıldığı durum da vâkidir. İlgili örnek; Evâhîr-i Ş 1179 (2-11 Şubat 1766)²¹³ tarihinde yazılan hüküm, Evâ‘il-i N 1179 (11-20 Şubat 1766)²¹⁴ ve Evâ‘il-i L 1179 (13-22 Mart 1766)²¹⁵ tarihlerinde tekrar kaleme alınmıştır. Bahsi geçen hükmün özeti şudur: Yusuf, tasarruf ettiği tımar karyelerinin gelirlerini toplamaları için 1178 senesinde Receb ve Sadullah isimli kişileri görevlendirmiştir. Ancak bu kişiler ecr-i misillerinden sonra kalan parayı Yusuf’a vermemiştir. Yusuf’un şikâyeti ile meselenin yerel mahkemece çözülmesi için emir yazılmıştır.

Yine aynı şekilde bir hükmün çok benzer şekilde tekrar farklı tarihlerde yazıldığı olmuştur. İlgili örnek; Evâsıt-ı L 1179 (23 Mart-1 Nisan 1766) tarihinde yazılan Sivas Ahkâm Defteri 11, 115/3 numaralı hüküm (Seyfullah’ın iltizamında olan tımar karyelerinden Ortaalagöz karyesinden toplanmış ve anbara konulmuş 200 kile buğday ve 150 kile arpa aynı köyden Dirlikoğlu Halil, Aşçı Mustafa, Kara Hasan oğlu Mustafa, Yazıcıoğlu Mahmut, Kova Hasan, Kadın Ali oğlu ve Sungurlu Sorun Osman isimli kişiler birlik olup haksız yere zapt etmiştir. Seyfullah’ın şikâyeti ile haksız yere alınan mahsullerin alıverilmesi için emir yazılmıştır.), Evâsıt-ı L 1179 (23 Mart-1 Nisan 1766) tarihinde Sivas Ahkâm Defteri 11, 120/4 numaralı hükümde çok benzer şekilde (Seyfullah’ın iltizamında olan tımar karyelerinden Ortaalagöz köyünden toplanmış ve anbara konulmuş 150 kile mahsulünü yine aynı köyden Dirlikoğlu Halil, Aşçı Mustafa, Kara Hasan oğlu Mustafa Bey, Yazıcıoğlu Mahmut, Kul Hasan, Kadın Ali oğlu,

²¹¹ BOA. SAD 11, 13/3.

²¹² BOA. SAD 1, 22/4.

²¹³ BOA. SAD 11, 94/2.

²¹⁴ BOA. SAD 11, 101/1.

²¹⁵ BOA. SAD 11, 110/3.

Dokuzlu Torun Osman birleşerek kanunsuz olarak zapt etmiştir. Seyfullah'ın şikâyeti ile bu kişilerin aldığı mahsulün geri alıverilmesi için emir yazılmıştır.) tekrar kaleme alınmıştır.

Zeamet gelirine müdahale ile ilgili hükümlere örnek vermek gerekirse, örneğin, Seyyit Abdülkadir, zeamet karyelerinden Amasya sancağı Merzifon kazasına tabi Tarince ve Kavacık'ın hâl-i hazırda zabitidir. Zabit, zeamet karyesi reayasından aşar ve diğer vergilerini almak istediğinde Ali Bey isimli kişi bu köylerin halkını tahrik etmiş ve vergilerin toplanmasına engel olmuştur.²¹⁶ Başka bir örnek hükümde, Süleyman isimli kişi Karahisar-ı Şarki sancağında, Bayramlı kazasında, Bucak nahiyesinde Kaller ve bağlı köylerden zeamete ait rüsum-ı serbestiyeyi almaya müstehaktır. Ancak mir-i mirân, mir-livâ ve ehl-i örf taifesi bu gelirin alınmasına haksız yere engel olmaya çalışmıştır.²¹⁷

Son olarak mirliva hassı gelirine müdahale ile ilgili örnek hükme göre, Mustafa, mirlava haslarından Canık kazasına bağlı Sağırlı köyünü tasarruf etmektedir. Ancak civardaki tımar karyelerinden birinin sipahisi, bunun tasarruf ettiği yerlerin kendi tımarına dahil olduğunu söyleyerek zapt etmiştir.²¹⁸

2. 2. 3. 6. Tımar ve zeamet iltizamında yaşanan sorunlar ile ilgili hükümler

Bu kategori ile ilgili olarak 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde beş adet hüküm tespit edilmiştir. Aynı kategori ile alakalı 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde sadece bir adet hüküm tespit edilmiştir.

Tımar gelirinin iltizamında yaşanan sorunla ilgili örnek hükme göre, Alaybeğoğlu Osman, 1177/1763 senesinde mutasarrıf olduğu tımarı her yıl 100 guruş olmak üzere üç yıl süresince Seyfi isimli kişiye iltizam etmiş ve buna ilâveten 300 guruş da borç almıştır. Ancak Seyfi, tımarı bir yıl tasarruf ettikten sonra Alaybeğoğlu Osman, aynı tımarı başkasına iltizam etmiştir. Seyfi, kalan 200 guruşu ve 300 guruşluk borcunu geri alamayınca Divân'a şikâyette bulunmuştur.²¹⁹

Zeamet gelirinin iltizamında yaşanan sıkıntı ile ilgili örnek hükme göre, züamâdan, eski baştabip Ahmet, Sivas sancağı ve nahiyesinde Karındar ve bazı

²¹⁶ BOA. SAD 1, 2/4.

²¹⁷ BOA. SAD 11, 39/3.

²¹⁸ BOA. SAD 1, 76/5.

²¹⁹ BOA. SAD 11, 71/1.

köylerden zeamete mutasarrıftır. 1155/1742 senesinde bu zeameti El-Hac Bekir'e iltizama vermiştir. Bekir, zeameti zapt ettikten sonra zarar iddiasında bulunmuştur. Zâim Ahmet'in şikâyeti üzerine Bekir'in zarar edip etmediğinin araştırılması ve gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.²²⁰

2. 2. 3. 7. Tımara ve hissesine müdahale, zeamete ve hissesine müdahale, mirliva hassı ve hissesine müdahale ile ilgili hükümler

Bu kategoride 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde toplam olarak 33 adet hüküm yer almaktadır. Bunlardan 20 tanesi tımar, 13 tanesi zeamet ile ilgilidir. Mirliva hassına ilişkin hüküm bulunmamaktadır. Aynı kategori ile alakalı 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde toplam olarak 52 adet hüküm yer almaktadır. Bunlardan 37 tanesi tımar, 14 tanesi zeamet ve bir tanesi de mirliva hassı ile ilgilidir.

Tımara ve tımar hissesine yapılan müdahaleler ile ilgili hükümlere örnek verecek olursak; örneğin, Mehmet, Sivas sancağının Sorgun nahiyesine bağlı Gököyük ve bazı köylerden 5.000 akçe tımara mutasarrıftır. Tımarının başkalemi olan Gököyük'den 2.000 akçesi alınıp fazlası ise Venk nahiyesinde İzvesti ve bazı köylerden 29.500 akçe zeamete mutasarrıf Mehmet'in kaydındandır. 29.500 akçelik zeamet 1143 senesinde Hacı Mustafa'ya tevcih edilmiştir. Hacı Mustafa ve subaşı Gököyük köyünden tımar hissesi olan 2.000 akçenin zeamete ait olduğunu söyleyerek zapt etmiştir.²²¹ Bir başka örnek hükme göre, Bozok kasabasından Nasuh, Salih, Güllabi oğlu Mehmet, Gürg Ahmet oğlu İbrahim ve Kızılcaoğlu Osman bir takım kişileri rüşvetle şahit tutarak Seyfi ve İsmail isimli kişilerin tımarlarını almak istemişlerdir.²²²

Zeamete ve hisselerine yapılan müdahalelere örnek verecek olursak; örneğin, Zâim Mahmut, Bozok sancağının Akdağ nâhiyesinde Beğlü ve bazı köylerden 48.435 akçe zeamete mutasarrıftır. Bu zeamette iki kılıç cem olmuştur. Zeametine ait Taraklu karyesinden 3.000 akçelik bir kılıcı, Muhammet'e tefrik edilmiştir. Taraklu karyesinin zeametine ait 5.000 akçe yazısı hissesinde iken haricden İsmail, Erzurum Seraskeri tarafından 3.000 akçesi kılıç olmak üzere tezkere ettirmiştir. Daha sonra bunun ferağından diğer İsmail berat almıştır.²²³ Bir diğer örnek hükme göre, Amasya ve Sivas

²²⁰ BOA. SAD 1, 83/2.

²²¹ BOA. SAD 1, 27/5.

²²² BOA. SAD 11, 12/2.

²²³ BOA. SAD 1, 14/1.

sancaklarında Gedegra ve diğer nahiyelere tabi Gulam ve diğer köylerden 30.250 akçe zeamete mutasarrıf Es-Seyyid veled-i Ammar çocuksuz vefat edince zeameti Mehmet Kemankeş'e tevcih edilmiştir. Ancak kötü niyetli bazı kişiler Mehmet'in zeameti tasarruf etmesine engel olmak istemiştir.²²⁴

Mirliva hassını ilgilendiren hükme göre ise; Mehmet, Bozok ve Sivas sancaklarında Gedik ve bazı nahiyelerde Kaymak ve bazı köylerden 22.800 akçe zeamete mutasarrıftır. Gedik nahiyesine bağlı Karapınar (Yakub Abdal Bostanı) mezraası hass-ı hümâyûna dahildir. Kaymak karyesinin hudutları içinde yer alan 50 kilelik alandan alınan oşır ve vergiler zeamet tarafına aittir. Ancak Ali isimli kişi cediti Yakup Abdal'a ihsan olunduğunu ve Hasan ile birlikte evlâdiyetlik iddiasıyla 50 kilelik alanın Karapınar (Yakub Abdal Pınarı) mezraasına ait olduğunu iddia etmiştir. Mehmet'in şikâyeti ile ruznamçe, icmâl ve mufassal defterleri incelenmiştir. İnceleme sonucunda mezraanın hassa ait olduğu, Mehmet'in arazi nizâ'ında olduğu, mezraa mutasarrıfı ile mahallinde mahkemeleşmesi yönünde karar yazılmıştır.²²⁵

2. 2. 3. 8. Tımar, zeamet ve mirliva hassı reayasının yükümlülüklerini yerine getirmemesi ile ilgili hükümler

Bu başlık altında 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde toplam olarak bir adet hüküm mevcuttur. Tek hüküm tımar karyesi reayası ile ilgilidir. Bu kategoride zeamet ve mirliva hassı karyesi reayasını ilgilendiren hüküm bulunmamaktadır. Aynı kategori ile alakalı 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde beş adet hüküm vâkidir. Bunların ikisi tımar karyesi reayası, kalan üç tanesi zeamet karyesi reayası ile ilgilidir. Mirliva hassı karyesi reayasını ilgilendiren hüküm mevcut değildir.

Tımar reayasının yükümlülüklerini yerine getirmemesi ile alakalı hükümlere iki örnek vermek gerekirse, ilk örnek hükme göre, Ahmet ve Mustafa, Zile kazasında Divani ve Fergankaya isimli köylerin tımar mutasarrıflarıdır. Bu köylerdeki defterli reayadan ve defterli reaya yeri tasarruf eden hariç reayadan hâsıl oşrlerini önce köylerindeki anbara daha sonra en yakın hafta pazarına götürmeleri istendiğinde muhalefet etmişlerdir.²²⁶ İkinci örnek hükme göre, Tozanlı kazasında Tozanlı evlâdları sefer oldukça bir eşkinçi göndermek ile yükümlüdürler. Ancak Tozanlı evlâdlarından

²²⁴ BOA. SAD 11, 42/2.

²²⁵ BOA. SAD 11, 225/2.

²²⁶ BOA. SAD 1, 61/1.

bazıları bu yükümlülüğe “asker ve sadat taifesindeniz” gibi bahanelerle riayet etmemiştir.²²⁷

Zeamet reayasının yükümlülüklerini yerine getirmemesi ile alakalı üç hükmün içeriği aynıdır. Buna göre, Mehmet Emin, Sivas kazasına bağlı zeamet köylerinden Kuzviran’ı tasarruf etmektedir. Önceden beri bu köyün ziraatçıları olan hariç reayanın hâsıl eylediği tereke anbara konulmuş ve yakın pazara yine reaya tarafından götürülmüştür. Ancak içlerinden bazıları sipahilik ve yeniçerilik iddiasıyla bu işleri yapmak istememiştir.²²⁸ Evâsıt-ı Ra 1180 (17-26 Ağustos 1766) tarihinde yazılan bu hüküm aynı tarihte neredeyse birebir tekrar yazılmıştır.²²⁹ Takvim yaprakları Evâhîr-i Ra 1180 (27 Ağustos-5 Eylül 1766)²³⁰ tarihini gösterdiğinde köyün mültezimi Ahmet aynı şekilde reayadan şikâyetçi olmuştur.

2. 2. 3. 9. Haksız vergi talebi veya alma ile ilgili hükümler

Bu kategori ile ilgili 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri’nde 13 hüküm, 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri’nde 14 hüküm olmak üzere toplam 27 hüküm yer almaktadır.

Zaim ve sipahilerin reayadan haksız yere vergi istediği ve aldığı durumlar olmuştur. Bu konuda üç örnek vermek gerekirse, ilk örnek hükme göre, Canik sancağı Satılmış nahiyesinde, Davarbarlı ve Derecik karyeleri ahalileri, zeamet ve tımar sahiplerinin halktan beşte bir öşr almakla yetinmeyip atlı adamlar ile köylere gidip fazla vergiler aldığı yönünde şikayette bulunmuşlardır.²³¹ İkinci örnek hükme göre, tımar köylerinden Darendede kazasına tabi Mezgidin isimli köy halkı ödemeleri gereken beşte bir öşrlerini ödemediği halde sipahiler daha fazla para talep etmişler ve köye gelip zorla yiyecek ve ağalık, kâtibiye, residiye ve hizmetkâr akçesi almışlardır.²³² Son örnek hükme göre, Sivas sancağı züema ve tımar erbâbından kassamiye namıyla gereksiz vergi talebinde bulunulmuştur. Eskiden beri bu kişiler savaşta veya hizmette çaba sarf edip öldükten sonra terekeleri kadılar ve naiblerce tahrir edilip kassamiye ismiyle akçe

²²⁷ BOA. SAD 11, 67/2.

²²⁸ BOA. SAD 11, 229/2.

²²⁹ BOA. SAD 11, 229/3.

²³⁰ BOA. SAD 11, 237/3.

²³¹ BOA. SAD 1, 2/5.

²³² BOA. SAD 11, 10/1.

talep edilmemişken bu sancakta vefat eden züama ve tımar erbabının terekelerinden kassamiye namıyla akçe istenmiştir.²³³

Ehl-i örf veya diğer görevlilerin tımar sahiplerinden haksız vergi talebinde buldukları olmuştur. Örneğin; Kal'a-i Cedid'de gedik tımar mutasarrıfı Ömer'in hizmetinde ve ödemesi gereken vergilerinde herhangi bir kusuru yoktur. Bu kale dizdarı ve sair ehl-i örf taifesi tarafından haksız olarak tekâlif-i şakka istenerek taciz edilmiştir.²³⁴

Mirliva hassı zabitlerinin reayadan fazla vergi talebinde buldukları görülmektedir. Örneğin; Fazlı isimli sipahi Amasya sancağı Geldigelen nahiyesine tabi Surlu oğlanı ve bazı köylerden 12.400 akçe tımara mutasarrıftır. Gökoluk karyesinin malikanesi Amasya'da bulunan Hasırcı Zâviyesi Vakfi'nin, divânisi tımar olup müştereki ile bunun kaydına dahildir. Amasya mirliva hassı zabitleri, Gökoluk'dan hâsıl olan niyabet, aded-i ağnam, bâd-ı hevâ ve arusiyenin yarısını almaya kanaat etmeyerek hakları olmayan zemin-i mücerred ve zemin-i mevkuf adlı zeminleri için öküzlerden ikişer kuruş vergi talebi ile halkı rencide etmişlerdir.²³⁵ Diğer örnek hükme göre, Çorum sancağı ve nahiyesinde, nefs-i Çorum ve tahtında neferat ve zemin hâsılı iki baştan gayr-i ez yazar Pazar-ı Esb ve Pazar-ı Kır çift ve hinta 130.663 akçe niyabet, nısf-ı bâd-ı hevâ, nısf-ı resm-i arusane tımarhâ-i sipâhiyan ve tımarhâ-i merdân-ı kal'a, resm-i arusane-i sipâhiyan, sipâhi-i zâdegân ve bâd-ı hevâ, resm-i arusane-i dizdârân, dizdar-zâdegân, gayr-i ez havâs-ı hümâyûn ve züamâ ve tımarhâ-i serbest der-kaza-i Çorum hassı 35.000 akçe yazı ile mufassal defterine kayıt yapılmıştır. Nefs-i Çorum'da kadimi reaya yerleri tasarruf edenler kanun üzere vermeleri gereken çift resimlerini, adı geçen kasabadaki defterli raiyyet ve raiyyet oğullarının evlileri bennak resmini, büyümüş olan mücerredleri mücerred resimlerini Çorum sancağı mutasarrıfına edâ etmeye razılar iken mutasarrıflar kanaat etmeyerek fazla para talep etmiştir.²³⁶

Bazen de halkın sipahilerden haksız olarak vergi vermelerini istediği vâkidir. Örneğin; Mustafa Beğ, Yusuf oğlu Osman Beğ, Mehmet Beğ, Sadık Beğ, Hüseyin Beğ, Veli Beğ, Ali oğlu Osman isimli kişiler seferde vazifeli sipahilerdir. Ayrıca Şerefabâd kazasına bağlı Hacılar Kışlası köyünde rüsum-ı ra'iiyet vermelerini gerektirecek emlak

²³³ BOA. SAD 11, 84/1.

²³⁴ BOA. SAD 1, 10/3.

²³⁵ BOA. SAD 1, 143/2.

²³⁶ BOA. SAD 11, 149/1.

yerleri olmadığı gibi bu köyde reaya da değillerdir. Ancak adı geçen köyün halkı bu kişilerin rüsum-ı raiyyet vermeleri gerektiğini söyleyerek tacizde bulunmuştur.²³⁷

Bazen reayadan bir köyün reayası olmadığı halde o köyün sipahisi tarafından raiyyet vergisi talep edildiği olmuştur. Örneğin, Budaközü kazasına tabi Beşpınar köyü halkı raiyyet vergisini sipahilerine vermişlerdir. Ancak Vesi köyü sipahisi Küçük Mehmet, Hacı oğlu İbrahim'den sen 30 yıl önce benim köyümde iskan oldun benim reayam olursun diye raiyyet rüsumu istemiş ve O'nu iskan ettirmeye çalışmıştır.²³⁸

2. 2. 3. 10. Reayaya yapılan zulüm ile ilgili hükümler

Bu kategori altında 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde 14 hüküm, 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde sadece dört adet hüküm tespit edilmiştir.

Yapılan zulümler farklı makamlardaki kişilerden farklı şekillerde olabilmektedir. Kimi zaman zorla yiyecek, içecek, erzak alınarak kimi zaman para alınarak zulm yapıldığı vâkidir. Bu konuda birkaç örnek vermek gerekirse, ilk örnek olarak, Eğin kazasına bağlı tımar karyelerinden Tavuk ve ismi yazılmamış karyenin halkı ziraat ettikleri terekelerinden beşte bir öşrlerini ve diğer vergilerini zâbitlerine ödemiş ve kusurları bulunmamaktadır. Muharrem oğlu Osman Ağa, 1150 senesinden beri karyelerinin mültezimidir. 15 atlı adam ile karyelerine gelip zorla yem-yemek alıp kanunda belirlenenden fazla öşr ve vergi alıp zulm etmiştir.²³⁹ İkinci örnek olarak, tımar karyelerinden Çiftlik'in sipahilerinin subaşı Seyyit Ahmet Veli hem toplamaları gereken vergileri fazla toplamış hem de zorla halktan yem-yemek, arpa, saman, koyun, kuzu, tavuk almıştır.²⁴⁰ Üçüncü örnek olarak, Arapkir kazasına tabi Dikizdar? karyesi halkının hayvanları kazaen tımar karyelerinden Etme toprağında Şahin isimli kişinin tarlasına girip zarar vermiştir. Zarara karşılık 24 İstanbul kilesi hınta ve şair Şahin'e, zarar tespiti yapan mübaşire de 100 kuruş ödeme yapılmıştır. Ancak Dikizdar karyesinin sipahileri Hacı İvaz oğlu Ali, Yakup oğlu diğer Ali, Ömer ve Abdullah biz mahsulden öşr alacaktık diye karyenin 40'tan fazla adamını zincire vurmak sureti ile zulm etmişlerdir.²⁴¹ Son örnek olarak, Erak kazası halkı yükümlülükleri olan vergileri kanun gereğince sipahilerine vermektedir. Sipahileri haksız şekilde atlı adamlar ile

²³⁷ BOA. SAD 1, 172/5.

²³⁸ BOA. SAD 11, 164/1.

²³⁹ BOA. SAD 1, 35/3.

²⁴⁰ BOA. SAD 1, 73/2.

²⁴¹ BOA. SAD 11, 242/3.

köylerine gelip zorla yem-yemek, koyun, kuzu, arpa, saman almıştır.²⁴² Bu hüküm aynı tarihte çok benzer şekilde tekrar yazılmıştır. Tımar karyelerinden Erak kazasında resm-i çift tımara hâsıl yazılmıştır. Kaza halkı vermeleri gereken resm-i çifti sipahilerine eda etmiştir. Ancak sipahi kanunsuz bir şekilde fazla vergi talebinde bulunmuştur. Erak kazası halkının şikâyetleri ile bu kanunsuz talebin önlenmesi için emir yazılmıştır.²⁴³

Reayaya vergi dışında tımarlı sipahiler tarafından bazı angaryalarla zulüm yapıldığı vâki olmuştur. Örneğin, Sivas kazasında Karacahisar tımar köyünde sadât-ı kiramdan Seyyit Mehmet, Seyyit Osman ve Seyyit İbrahim; sipahiyandan İbrahim, hâsıl eyledikleri mahsulü köydeki anbara götürerek yükümlülüklerini yerine getirmişlerdir. Buna ilâveten mahsulün yakın pazara götürülmesi ve başka yere nakli gibi yükümlülükleri yoktur. Bekir ve Mehmet isimli sipahiler, mahsulün kendi karyesindeki yere ve uzak mesafeye nakl edilmesi isteği ile tacizde bulunmuştur.²⁴⁴

Reayaya zulüm yapıldığı zeamet topraklarında da görülmektedir. Örneğin, zeamet karyelerinden Sivas sancağına ve nahiyesine bağlı Birkil köyü halkı ziraatlerinden dolayı vermeleri gereken beşte bir oşr ve diğer vergilerini zâimlerine edâ etmiştir. Ancak Zâim Feyzullah Çavuş, kanuna aykırı olarak bunlardan zorla aldığı fazla vergiye ilâveten 15-20 atlı adam ile köylerini basıp zorla yem-yemek, koyun, kuzu, arpa, saman, içecek, yoğurt, ekmek, yumurta, peynir ve gerdek vergisi olarak 100 guruş almıştır.²⁴⁵

2. 2. 3. 11. Diğer hükümler

Yukarıda 10 ana kategori kapsamına girmeyen farklı türdeki konularla alakalı hükümler diğer hükümler başlığı altında gruplanmıştır. Bu kategori ile ilgili 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde 20 hüküm, 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde de 19 hüküm olmak üzere toplam 39 hüküm bulunmaktadır.

Bu gruptaki hükümlerden bir kısmı şikâyet kasdı taşımamaktadır. Örneğin, Ahmet, Amasya sancağı Merzifon kazasında bulunan icmâlli serbest zeamet karyelerinden Narince ve bağlı karyelerin mutasarrıfıdır. Bu karyelerin 1155 senesi vergilerini zapt etmesi için çukadârı Seyyit Abdülkadir'i tayin etmiştir. Ahmet, Seyyit

²⁴² BOA. SAD 11, 288/2.

²⁴³ BOA. SAD 11, 288/3.

²⁴⁴ BOA. SAD 11, 295/1.

²⁴⁵ BOA. SAD 1, 96/4.

Abdülkadir'in vergi toplamasına kimsenin karışmaması için hüküm talep etmiştir.²⁴⁶

Tımar, zeamet ve mirliya hassı mutasarrıfları tarafından vakıf tarafına yapılan müdahaleler de bu başlık altında ele alınmıştır. Örneğin, El-Hac Mustafa'nın mütevellisi olduğu Amasya'da bulunan Müteveffa Yörgüç Paşa Vakfı'na ait Bergoma köyü gelirine civardaki tımar karyelerinden Kal'a ve Cellak'ın sipahileri müdahale etmişlerdir.²⁴⁷

Mülk meyve ağaçlarına tımarlı sipahi tarafından müdahale edilmesi de bu kategori içine alınmıştır. Bu konu ile ilgili hükme göre, El-Hac Ömer Ağa, vefât edince Arapkir kazasına bağlı tımar karyelerinden Suz toprağında bulunan hudutları belli yerler tapuya müstehak olmuştur. Oğlu, kızı, baba bir erkek kardeşi ve tapu verilecek kimsesi yoktur. Tasarrufundaki 500'ü bulan mülk meyve ağaçları Ebubekir ve Osman isimli kişilere intikâl etmiştir. Bu kişiler hudutları belli yerleri tapu ile almak istediğinde sahib-i arz Veli isimli sipahi bu kişilere vermeyerek haksız şekilde hevâsına bağlı ismi yazılmamış kimseye vermiştir. Ebubekir ve Osman, şikâyet ederek bu yerlerin kendilerine verilmesi için hüküm talep etmişlerdir.²⁴⁸

Tımar erbâbından olan kişilere reaya kökenli kimseler tarafından yapılan müdahaleler de bu gruba alınmıştır. Örneğin, Çorum eski alaybeğisi, İsmail isimli sipahidir. Kendisi Gürcü asıllıdır ve kanunlara uygun bir hayat sürdürmektedir. Ancak Sivas sâkinlerinden Abbas isimli kişi kadıdan peydâ eylediği düzmece belge ile İsmail'in Gürcü değil Acem olduğu bahanesi ile alaybeğliğini ref ettirip 600 kuruştan fazla parasını almıştır. İsmail'in Gürcü olduğu mahkemede güvenilir, Müslüman kişilerce ifade edilmiş ise de Abbas kani olmamıştır.²⁴⁹

Tımarlı sipahinin alaybeği tarafından eşkinci tımar hizmeti teklifi ile tacizi de bu gruba dahil edilmiştir. Bu hükme göre, Ahmet, Amasya sancağı Geldigelen nahiyesinde Çalak ve bazı köylerden 12.825 akçe tımara mutasarrıftır. Amasya sancağı alaybeğisi tarafından eşkinci tımar hizmeti teklifi ile taciz edilmiştir.²⁵⁰

²⁴⁶ BOA. SAD 1, 4/2.

²⁴⁷ BOA. SAD 1, 28/1.

²⁴⁸ BOA. SAD 1, 107/4.

²⁴⁹ BOA. SAD 11, 78/2.

²⁵⁰ BOA. SAD 11, 230/1.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. ELDE EDİLEN VERİLER

Tablo 6. 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde Adı Geçen Sancaklar

Amasya	Arapkir	Bozok	Budaközü	Canik	Çorum
Divriği	Hüdavendigâr	Kastamonu	Kayseriye	Kilis	Konya
Malatya	Sivas	Yeniil			

Tablo 7. Canik Sancağına Bağlı Nahiyeler

Arıca/Erince	Arım	Bafra	Budak	Satılmış
--------------	------	-------	-------	----------

Tablo 8. Sivas Sancağına Bağlı Nahiyeler

Artukabad	Akçabad (Kazabad)	Budaközü	Gelmuad	Haleb
Kafirni	Karakuş	Karahisar-1 Behram Şah	Kazabad	Niksar
Özikavağı (Özükavak)	Sivas	Sonisa	Sorgun	Sivasili
Turhal	Ulubad	Venk	Yenice	Yıldızili
Yılduz	Zile			

Tablo 9. Amasya Sancağına Bağlı Nahiyeler

Akdağ	Argoma	Argun	Aydıncık	Bergun
Gazilerovacığı	Gedegra	Geldigelen	Koçkayası	Meşetabad
Simre-i Lâdik (Lâdik)	Veray	Yavaş	Zeytun	

Tablo 10. Arapkir Sancağına Bağlı Nahiyeler

Abad	Ağraz	Arapkir	Boşadı	Dağabad
Dağili	Eğın	Emir	Yavşadi	

Tablo 11. Divriği Sancağına Bağlı Nahiyeler

Aşgar	Ayvalu	Darende	Divan	Gürün
Hakime	Hekim	Kemse	Sur	Ovacık

Tablo 12. Canik Sancağına Bağlı Nahiyeler

Akkuyu	Bürümsofu	Erim	Kavak	Samsun
Satılmış	Terme	Ünye		

Tablo 13. Bozok Sancağına Bağlı Nahiyeler

Baltı	Boğazlıyan	Çubuk	Gedik	Gedikçubuk
Emlak	Kabak-1 Bala			

Tablo 14. Çorum Sancağına Bağlı Nahiyeler

Çorum	Divan-1 Emlak	Divân-1 Kaya-i Büzürk	Divan-1 Sakız	İskilib
Karahisar-1 Demirlü	Osmancık			

Tablo 15. Malatya Sancağına Bağlı Nahiyeler

Ağcadağ	Kasaba	Malatya			
---------	--------	---------	--	--	--

Tablo 16. 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde Adı Geçen Sancaklar

Akşehir	Amasya	Amid	Ankara	Arapkir
Avlonya	Beğşehir	Bozok	Canik	Çorum
Delvine	Divriği	Hüdavendigâr	Karahisâr-1 Şarkî	Karesi
Kastamonu	Kayseriye	Kilis	Konya	Kütahya
Maraş	Niğde	Saruhan	Sivas (Sivasabâd)	Tarsus
Trabzon				

Tablo 17. Sivas Sancağına Bağlı Nahiyeler

Akşehir	Artukabad	Budaközü	Ferik Hisarı	Gelmuad
Hafik	İcacı	Kafirni	Kal'a-i Yeni	Karakuş
Kazabad	Kızılkümbet	Koçhisar	Komanat	Kuşabad
Kuştaş	Mecidözü	Niksar	Özükavağı	Silis
Sivas	Sonisa	Sorgun	Şarkpare	Taşabad
Turhal	Venk	Yeni Müslüman	Yılduz	Zile
Gürün	Kuhi Karakuş	Hüseyinabad		

Tablo 18. Amasya Sancağına Bağlı Nahiyeler

Akdağ	Argoma (Ergoma)	Bergoma	Gedegra	Geldigelen
Geldigelenabad	Merzifon	Meşedabad	Simre-i Lâdik (Lâdik)	Yavaş
Zeytun				

Tablo 19. 5.2.3. Bozok Sancağına Bağlı Nahiyeler

Alici	Baltı	Baltıayağı	Boğazlıyan	Çubuk
Deliceözü	Emlak	Gedik	Kabak-ı Bâlâ	Karadere
Konak-ı Zir	Süleymanlu			

Tablo 20. Canik Sancağına Bağlı Nahiyeler

Arım	Bafra	Bayram	Erim	Kavak
Samsun	Satılmış			

Tablo 21. Kastamonu Sancağına Bağlı Nahiyeler

Sinob				
-------	--	--	--	--

Tablo 22. Divriği Sancağına Bağlı Nahiyeler

Dağabad	Divriği	Eski	Eyneabad	Eyne Ali?
Hamu	Kesme	Ovacık		

Tablo 23. Maraş Sancağına Bağlı Nahiyeler

Abad	Ağraz?	Boşadı	Eğın	Meşed
------	--------	--------	------	-------

Tablo 24. Maraş Sancağına Bağlı Nahiyeler

Aynu'l-arus	Maraş			
-------------	-------	--	--	--

Tablo 25. Çorum Sancağına Bağlı Nahiyeler

Bayat	Çorum	Divan-1 Bayır	Divan-1 Berk	Divan-1 Karaberk
Divan-1 Karabörk	Divan-1 Pelit Yüğü	Divan-1 Sakız	Divan-1 Saz	Karahisar-1 Demürlü
İskilib	Pelit Yüğü			

Tablo 26. Konya Sancağına Bağlı Nahiyeler

Konya				
-------	--	--	--	--

Tablo 27. Karahisar-1 Şarkî Sancağına Bağlı Nahiyeler

Bucak				
-------	--	--	--	--

Tablo 28. Trabzon Sancağına Bağlı Nahiyeler

Kürtün				
--------	--	--	--	--

SONUÇ

Devletin sahip olduğu adalet mekanizmasının bir tezâhürü olan ahkâm defterleri, birçok Osmanlı kurumu hakkında araştırmacılar için ciddi bir veri kaynağı konumundadır. Bir Osmanlı vatandaşı en üst derecede hakkını arayabilmektedir. Buradaki “vatandaş” ifadesini kullanma nedenimiz herhangi bir grup veya zümreye ayrıcalık tanınmamış ve herkesin hukuk önündeki eşitliğinin kabul edilmiş olduğunun vurgulanması içindir. Günlük hayat içerisinde veya resmi ilişkilerden kaynaklı yaşanan bir sıkıntıdan dolayı hukuk mücadelesi veren bir kişinin bu konudaki tek seçeneği bağlı bulunduğu yerdeki yerel mahkeme değildir. Devlet içerisindeki en yetkili kurum olan Divân-ı Hümâyûn’da hakkını arama şansının bulunması adalet konusundaki hassasiyeti vurgulamaktadır. Osmanlı coğrafyası çok geniş bir alanı kaplamaktadır. Ülkenin merkeze en uzak yerlerinde ikâmet eden birisi de bu adalet talebi olanağından faydalanabilmiştir ki bu da eşitlik ve ayrımcılığın reddedilmesi ilkesinin güzel bir örneğidir.

Ahkâm defterlerinin zengin muhtevası sebebiyle sunduğu veriler birçok devlet kurumunun işleyinde yaşanan sorunları irdelemeye imkân sağlamaktadır. Osmanlı Devleti’nin başından itibaren eyalet ordusuna vücut vererek devletin idari, askeri ve mali yapısını şekillendiren tımar sistemi hakkında da ahkâm defterleri önemli veri sunmaktadır.

18. yüzyılın ortalarından itibaren tutulmaya başlanan Sivas Ahkâm Defterleri’ndeki tımar sistemine dair hükümler, sistemin işleyişinde yaşanan sorunlarla alakalı önemli veriler ihtivâ etmektedir. Bu tez çalışmasında Sivas Ahkâm Defterleri’nden 1742-1744 ve 1765-1767 yılları arasındaki iki dönemi kapsayan 1 ve 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defterleri’nde yer alan tımar sistemine ilişkin hükümler inceleme konusu yapılmıştır. Başka bir ifade ile adı geçen iki döneme ait iki ahkâm defterindeki tımar, zeamet ve mirliwa has dirlikleri ile alakalı şikâyet hükümleri sayı, şekil ve içerik olarak incelenmiştir.

1 ve 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defterleri’nde yer alan tımar sistemine dair toplam 412 adet şikâyet hükmü tespit edilmiştir. Bu toplamdan 181’i 1 numaralı ahkâm defterinde, 231’i ise 11 numaralı ahkâm defterinde yer almaktadır. Bu hükümleri incelemeye başlamadan önce, tezin birinci bölümünde tımar sistemi ile Sivas Ahkâm

Defterleri hakkında genel bilgiler verilmiştir. Bu bilgilerin verilmesindeki amaç, tımar sistemine dair hükümlerin daha iyi anlaşılmasına katkı sağlamaktır.

Tezin ikinci bölümünde temel kaynak olan 1 ve 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defterleri önce şekil yönünden diplomatik olarak incelemeye tabi tutulmuştur. İnceleme neticetinde söz konusu defterlerdeki her bir hükmün hitap, şikâyet edenin tanımı, şikâyet konusu, şikâyet hakkında Divân-ı Hümâyûn'un kararı ve son olarak tarih kısımlarından oluştuğu görülmüştür. Hükümlerin hitap kısmında şikâyet konusunun çözümü için vali, sancakbeyi, kadı, voyvoda ve benzeri yerel yöneticilere emir verilmiştir. Tımar sistemi ile ilgili toplam 412 hükümden 131'inde sadece kadınlara hitap edildiği, diğer hükümlerde kadınlara birlikte vali, sancakbeyi, mütesellim, voyvoda vesair yerel yöneticilere emirler yazıldığı tespit edilmiştir. Bu bilgi, adalet arayışında kadının önemli rolünü ortaya koymaktadır.

Yine tezin ikinci bölümünde 1 ve 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defterleri'ndeki tımar sistemine ilişkin hükümlerin tımar, zeamet ve miriliva has dirlikleri bakımından yıllara göre dağılımı değerlendirilmiştir. 1742, 1743, 1744, 1765, 1766 ve 1767 yıllarında tımar, zeamet ve miriliva has dirliklerine ait hükümlerin sayıları karşılaştırıldığında, 1742-1767 döneminde tımar şikâyet davalarında kademeli bir artış yaşandığı görülmektedir. 1742-1744 döneminde 181 olan şikâyet davası sayısı, 1765-1767 döneminde 231'e çıkmıştır. Tımar şikâyet davalarındaki bu artış, tımar sisteminde giderek sorunların arttığı ve sistemin çözülmeye doğru gittiği şeklinde yorumlanabilir.

Tezin ikinci bölümünün son kısmında 1 ve 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defterleri'ndeki tımar sistemine ilişkin hükümler, içerik bakımından değerlendirmeye tabi tutulmuştur. İçerik değerlendirmesinde önce tımar şikâyet hükümleri 23 kategoride sınıflandırılmış ardından nicelik bakımından değerlendirilmiştir. Değerlendirmede tımar, zeamet ve miriliva hass dirlikleri gelirlerine müdahaleye dair hükümlerin her iki defterde de büyük çoğunluğu (1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri: % 44,72; 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri: % 58,86) oluşturduğu tespit edilmiştir. Rakamlara dikkat edilirse, 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde tımar, zeamet ve miriliva hass dirlikleri gelirlerine müdahaleye dair hükümlerin sayısı daha yüksektir. Bu durum, tımar sisteminde gelir paylaşımında giderek sorunların arttığı ve sistemin çözülmeye doğru gittiği şeklinde değerlendirilebilir.

1 ve 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defterleri'ndeki tımar sistemine ilişkin hükümlerin içerik değerlendirmesinde konular 11 ana kategoriye ayrılmış, ardından her bir kategori ile ilgili hükümler örnekleme yöntemi ile değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Toplam 11 kategoriden birincisinde tımar ve zeamet tevcihinde yaşanan sorunlar ile ilgili her iki defterde toplam 15 hüküm bulunmaktadır. Bu hükümlerde tımar ya da zeamet sahibi bir kişi vefat ettiğinde veya herhangi bir sebepten dolayı tımar ya da zeamet başkasına tevcihi söz konusu olduğunda zikredilen tımar ya da zeamet hak etmeyen kişilere verildiği, iki ayrı beratla tımar mutasarrıflığı kanununa aykırı hareket edildiği, bazı tımarların kısa süre içinde birkaç kez el değiştirdiği, alaybeyilerin hazırladıkları arzlar için fazla para talep ettiği ve sipahizadelere babalarının tımarı verilirken haksızlık yapıldığına dair şikâyetler yer almaktadır. Bu şikâyetler sebebiyle mağdur olanların durumları Divân-ı Hümâyûn'daki defterlerdeki (Mufassal ve İcmal Tapu Defterleri, Tımar Ruznamçe Defterleri) kayıtlara göre çözülmüştür.

Tımar, zeamet ve mirliva hassı reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi ile ilgili hükümler ikinci ana kategoriyi oluşturmaktadır. Bu kategoride her iki defterde toplam 56 hüküm bulunmaktadır. Bu hükümlerde reaya, ödemek zorunda olduğu vergiyi fazla bulma veya başka nedenlerden dolayı ya tam ödememiş ya da eksik ödeme yapmıştır. Bu durum devlet adına maaş olarak vergi toplayan tımar, zeamet ve mirliva hassı mutasarrıflarını sıkıntıya sokmuş, bu nedenle şikâyetçi olmuşlardır. Bu şikâyetler sebebiyle mağdur olanların problemleri Divân-ı Hümâyûn'daki Mufassal ve İcmal Tapu Defterleri ile Tımar Ruznamçe Defterleri kayıtlarına göre çözülmüştür.

Haksız cebelü bedeli talep etme veya alma ile ilgili hükümler bir diğer ana kategoriyi oluşturmaktadır. Bu kategoride sadece 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nde toplam yedi hüküm bulunmaktadır. Bu hükümlerde cebelü tahsildarları, herhangi bir sebepten dolayı haksız bir şekilde tımar mutasarrıflarından ve tımar reayasından cebelü bedeli talep etmiş ve almışlardır. Bu türden problemler, Başmuhasebe Defterleri'ndeki kayıtlara göre çözüme kavuşturulmuştur.

Tımar, zeamet ve mirliva hassı reayasının vergi ödememek veya herhangi bir sebepten dolayı kendi karyesini terk ederek farklı yerlerdeki kasaba, köy veya askeri çiftliklere yerleşmeleri ile ilgili hükümler bir başka grubu meydana getirmektedir. Bu kategoride her iki defterde toplam 19 hüküm bulunmaktadır. Reayanın köylerini terk

etmesi hem ziraat açısından hem toplanması gereken vergilerin toplanamaması açısından genelde ülke ekonomisine özelde tımar, zeamet ve mirliwa hassı mutasarrıflarına zarar vermektedir. Devlet bu konuda kararlı davranarak köyünü terk eden kişilerin kadîm (eski) yerlerine iskânı yönünde karar almıştır.

Tımar, zeamet ve mirliwa hassı gelirlerine müdahale ile alakalı şikâyet hükümleri bir başka ana grubu oluşturmaktadır. Bu kategoride her iki defterde toplam 134 hüküm bulunmaktadır. Sivas eyaletinde vergilemede “mâlikâne-divânî sistemi”nin²⁵¹ uygulanmasından dolayı divani hisseler tımar, zeamet ve mirliwa hassı mutasarrıflarına malikâne hisseler mülk sahipleri ve vakıflara tahsis edilmiştir. Bu kategorideki hükümlerde malikane hisse mutasarrıfı vakıfların divani hisse mutasarrıfı tımar-zeamet-mirliwa hassı gelirlerine ya da divani hisse mutasarrıflarının malikane hisse mutasarrıfları gelirlerine müdahale ettikleri görülmektedir. Bir başka ifade ile genelde taraflar hisselerine kanaat etmeyerek diğer tarafın hissesine ya da gelirine müdahale etmiştir. Tımar, zeamet ve mirliwa hassı mutasarrıflarının da birbirlerinin hisselerine müdahale ettikleri vâkidir. Bu bakımdan incelediğimiz iki ahkâm defterinde 85 adet hüküm bulunmaktadır. Müdahaleye dair problemlerin çözümü için Divân-ı Hümâyûn’daki Mufassal ve İcmal Tapu Defterleri ile Tımar Ruznamçe Defterleri kayıtlarına göre hareket edilmesi yönünde yerel yöneticilere emirler yazılmıştır.

Tımar ve zeamet gelirlerinin iltizamında yaşanan sorunlarla ilgili hükümler de bir grup oluşturacak sayıdadır. Bu grupta her iki defterde toplam altı hüküm bulunmaktadır. Bu hükümlerde mültezimler ile tımar ve zeamet mutasarrıfları arasında yaşanan sorunlar öne çıkmaktadır. Bu sorunların mahallinde halledilmesi için yerel yöneticilere emirler yazılmıştır.

Haksız vergi talebi veya alma ile ilgili hükümler bir başka kategori oluşturmaktadır. Bu kategori ile alakalı her iki defterde toplam 27 hüküm mevcuttur. Bu hükümlerde sipahiler, zaimler ve mirliwa hassı zabitlerinin reayadan haksız yere vergiler aldığı, ehl-i örf veya diğer görevlilerin tımar sahiplerinden haksız vergi talebinde

²⁵¹ Mâlikâne-divânî sistemi, bir vergi birimi (köy veya mezra) gelirinin *divânî hisse* ve *malikâne hisse* olarak paylaşıldığı bir çifte vergileme sistemini ifade etmektedir. Bu konuda ayrıntılı bilgi için bk. Ömer Lütfi Barkan, “Türk-İslam Hukuku Tatbikatının Osmanlı İmparatorluğu’nda Aldığı Şekiller: Mâlikâne-Divânî Sistemi”, *Türk Hukuk ve İktisat Tarihi Mecmuası*, cilt: 2, İstanbul 1939, s. 119-184 (Aynı yayının yeniden basımı için ayrıca bkz. Ömer Lütfi Barkan, *Türkiye’de Toprak Meselesi, Toplu Eserler, I*, Gözlem Yayınları, İstanbul 1980, s. 151-208).

buldukları ve bazen de halkın sipahilerden haksız olarak vergi vermelerini istedikleri görülmektedir. Bu türden problemlerin çözümü için Divân-ı Hümâyûn'daki Mufassal ve İcmal Tapu Defterleri ile Tımar Ruznamçe Defterleri kayıtlarına göre hareket edilmesi yönünde yerel yöneticilere emirler gönderilmiştir.

Reayadan haksız vergi talebi, ücretsiz yiyecek ve yem talebi ile vergi mahsulünün uzak pazara taşınması gibi angaryalar sebebiyle yapılan zulüm ile ilgili hükümler de başka bir kategoriye meydana getirmektedir. Bu kategoride her iki defterde 18 hüküm tespit edilmiştir.

Yukarıda özetlenen 10 ana kategori kapsamına girmeyen farklı türdeki konularla alakalı hükümler diğer başlığı altında gruplanmıştır. Bu kategori ile ilgili incelenen iki ahkâm defterinde toplam 39 hüküm bulunmaktadır. Bu hükümlerden bir kısmı şikâyet kasdı taşımamaktadır.

Son olarak, 1 ve 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defterleri'ndeki tımar sistemine dair kayıtlar, tımar sisteminin 1742-1767 dönemindeki hukuki çerçevesinin, geçmiş dönemlerle büyük benzerlikler gösterdiğini ortaya koymaktadır. 15 ve 16. yüzyıllarda tesis edilen 17. yüzyılda kısmen yenilenen tımar mevzuatını koruma yönünde kararlar alındığı ve ihtilaflar hakkında önceki dönemlerdeki kanunlar ve defterlerdeki kayıtlar üzerinden hükümler verildiği görülmüştür. Bu temel tespite, İstanbul Ahkâm Defterleri'ne göre 18. yüzyılın ikinci yarısında İstanbul ve çevresinde tımar sisteminin işleyişi üzerine yapılan yüksek lisans çalışmasında²⁵² da ulaşılmıştır.

---

²⁵² Toprak, *a.g.t.*, s. 90.

KAYNAKÇA

ARŞİV KAYNAKLARI

Bâb-1 Asafî Divân-ı Hümâyûn Sicilleri 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri.

Bâb-1 Asafî Divân-ı Hümâyûn Sicilleri 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri.

ARAŞTIRMA ESERLERİ

Acun, Fatma, “Klasik Dönem Eyalet İdare Tarzı Olarak Tımar Sistemi ve Uygulaması”, *Türkler*, C. 9, (2002), ss.899-908.

Açıkel, Ali, “15-16. Yüzyıllarda Artukabad Kazasının Sosyal Yapısı”, *A.Ü.Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Sayı 25, Erzurum:2004, ss.181-220.

Açıkel, Ali, “1722-23’te Sivas Eyaletinde Cebelü Bedeli Uygulaması”, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 13/2, Kış-2018, ss. 113-140.

Açıkel, Ali, “Sivas Ahkâm Defterlerine Göre Sivas Eyaletinden Merkeze Yansıyan Mer‘a, Yaylak ve Kışlak Davaları ve Çözüm Önerileri”, *XVII. Türk Tarih Kongresi*, Türk Tarih Kurumu, Ankara 2014, ss.371-394.

Afyoncu, Erhan, “Zeâmet”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 44, TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, İstanbul 2013, ss.162-164.

Ahışhalı, Recep, “Tahvil”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 39, TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, İstanbul 2010, ss.440-442.

Akdağ, Mustafa, “ Tımar Rejiminin Bozuluşu”, *AÜDTCF Dergisi*, C. 3, Sayı 4, 1945, ss.419-431.

Akgündüz, Ahmet, “Gedik”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C.13, TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, İstanbul 1996, ss.541-543.

Aktaş, Necati, “Atik Şikâyet Defteri”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 4, TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, İstanbul 1991, ss.68.

Apaydın, Mustafa, *16 Numaralı Şer‘iye Siciline Göre Sivas*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,

Tokat, 2010.

Aydın, H. Veli, “Tımar Sisteminin Kaldırılması Süreci ve Bazı Değerlendirmeler”. *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, Sayı 12, 2001, ss.65-104.

Barkan, Ömer Lütfi, “*Tımar*” *Türkiye’de Toprak Meselesi Toplu Eserler 1*, Sayı 1. Gözlem Yayınları, İstanbul 1980.

Barkan, Ömer Lütfi, “Türk-İslam Hukuku Tatbikatının Osmanlı İmparatorluğu’nda Aldığı Şekiller: Mâlikâne-Divânî Sistemi”, *Türk Hukuk ve İktisat Tarihi Mecmuası*, cilt: 2, İstanbul 1939, s. 119-184 (Aynı yayının yeniden basımı için ayrıca bkz. Ömer Lütfi Barkan, *Türkiye’de Toprak Meselesi, Toplu Eserler, I*, Gözlem Yayınları, İstanbul 1980, s. 151-208).

Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, 2. Baskı, İstanbul, 2000, s.35, <https://www.devletarsivleri.gov.tr>.

Başol, Ömer, *20 Numaralı Sivas Şer’iye Sicili’nin Transkripsiyonu*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Tokat, 2010.

Beldiceanu, Nicoara, *XV ve XVI. Yüzyıllarda Osmanlı Devleti’nde Tımar*, Çev.: Mehmet Ali Kılıçbay, Ankara, 1985.

Cin, Halil, *Osmanlı Toprak Düzeni ve Bu Düzenin Bozulması*, 4. Baskı, Berikan Yayınevi, Ankara 2016.

Demirel, Ömer, “Osmanlı Dönemi Sivas Vakıfları’nın İdari Organizasyonu ve Problemleri”, *Tarih Araştırmaları Dergisi*, C.17, Sayı 28, 1995, ss.65-69.

Demirtaş, İnan, *19 Numaralı Sivas Tahrir Defteri’nin Transkripsiyon ve Değerlendirmesi*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Tokat, 2011.

Devellioğlu, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, “Timâr”, “Tevârüs”, Aydın Kitabevi, Ankara 2010.

Doğan, Mehmet; *Ankara Sancağında Tımar Sisteminin Dönüşümü*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Doktora Tezi, Ankara, 2006.

- Doğan, Mehmet, “Osmanlı Tımar Sisteminde Tevcih Prosedürü”, *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1), 2011, ss.1-11.
- Emecen, M.Feridun, “Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri: Ahkâm-ı Mîrî, Ahkâm-ı Kuyûd-ı Mühimme ve Ahkâm-ı Şikâyet”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, C.3, Sayı 5, 2005, ss.107-139.
- Erdoğan, Emine, “Tımar Tevcih Sebepleri Üzerine Bir Kaynak Değerlendirmesi”. *OTAM*, Sayı 19, 2006-Basım tarihi 2008, ss.175-187.
- Erdoğan, Meryem Kaçan, “1701 Tarihli Osmanlı-Venedik Ahidnamesi”, *Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 4, Sayı 1, 2003, ss.63-75.
- Gökbilgin, M.Tayyib, *Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlimi*, 2. Baskı, Enderun Kitabevi, İstanbul 1992.
- Gökbilgin, Tayyib (Ed.), *Ayn-ı Ali Risalesi ve Osmanlı İmparatorluğu Teşkilat ve Müesseselerini Aydınlatmadaki Büyük Önemi*, Enderun Kitabevi, İstanbul 1979.
- Howard, Douglas; *The Otoman ‘Tımar’ System and its Transformation (1563-1656)*, Indiana University, Basılmamış Doktora Tezi, 1987.
- İnalcık, Halil, “*Adaletnâmeler*” *Osmanlı’da Devlet, Hukuk, Adâlet*, Yayın No:88, Eren Yayıncılık, İstanbul 2000.
- İnalcık, Halil, “İslâm Arazi ve Vergi Sisteminin Teşekkülü ve Osmanlı Devrindeki Şekillerle Mukayesesi”, *İslâm İlimleri Enstitüsü Dergisi*, Sayı 1, 1959, ss.29-46.
- İnalcık, Halil, “Tımar”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 41, İslâm Araştırmaları Merkezi, İstanbul 2012, ss.168-173.
- İnalcık, Halil, *Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ (1300-1600)*, 19.Baskı, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2014.
- Köprülü, M.Fuad, *Bizans Müesseselerinin Osmanlı Müesseselerine Tesiri*, 3.Baskı, Akçağ, Ankara 2012.
- Kütükoğlu, S. Mübahat, “Ahidnâme”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C.1, TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, İstanbul 1988, ss.536-540.
- Kütükoğlu, S. Mübahat, “Mühimme Defteri”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 31,TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, İstanbul 2006, ss.520-523.

- Kütükoğlu, S. Mübahat, *Osmanlı Belgelerinin Dili*, Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı, İstanbul 1994.
- Mete, Zekai, “16. Yüzyılın İkinci Yarısında Bozok Sancağı Tımarlı Sipahileri”, I. Uluslararası Bozok Sempozyumu Bildiri Kitabı, Bozok Üniversitesi Yayınları, Yozgat, 06.05.2016, ss.191-201.
- Öztürk, Yücel, “Timar-Thema Teriminin Ortaya Çıkması, Bizans Uygulaması ve Osmanlı ile Mukayesesi”, *OTAM*, 31/Bahar 2012, ss.157-208.
- Pakalın, Mehmet Zeki. Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü II, “Nâme”, “Nâme Defteri”, “Nâme-i Hümayûn”, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1993.
- Pekdoğan, Sibel, *19 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri'nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi (1-60)*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tokat, 2014.
- Sahillioğlu, Halil, “Ahkâm Defteri”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 1, TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, İstanbul 1988, s.551.
- Sezen, Tahir, *Osmanlı Yer Adları*, Yayın Nu:21. Başbakanlık Basımevi, Ankara 2006.
- Şahin, Harun, “Osmanlı Timar Sisteminin Menşei Meselesi”, *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 12, 2013, ss.58-74.
- Şahingöz, Fatih, *9 Numaralı Şer'îye Siciline Göre Sivas*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tokat, 2010.
- Şemsettin Sami, “Kâmûs-ı Türkî”. İstanbul:Çağrı Yayınları, 2010.
- Şimşir, Nahide, “Ahkâm Defterlerinin Tarihi Kıymeti ve 107 No'lu Anadolu Ahkâm Defterindeki İzmir İle İlgili Hükümler”, E.Ü., *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 9, 1994, ss.357-390.
- Toprak, Muhammet Bedrettin, *İstanbul Ahkâm Defterleri'ne Göre 18. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul ve Çevresinde Timar Sisteminin İşleyişi*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2016.
- Üçok, Coşkun, “Osmanlı Devleti Teşkilâtından Tımarlar”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 1, Sayı 4, 1944, ss.525-551.

Ünal, Mehmet Ali, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, 10. Baskı, Fakülte Kitabevi, Isparta 2013.

Yüksel, Hasan, “Sivas Eyaletinden İstanbul’a Ulaşan Şikayetler”, Revak, Sivas 1992.

EKLER

EK.1.1. 1 NUMARALI SİVAS AHKÂM DEFTERİ'NDEKİ TIMAR SİSTEMİ İLE İLGİLİ HÜKÜMLERİN ÖZETLERİ

Sayfa ve Hüküm Numarası	Hüküm Tarihi (Hicri/Milâdi)	Hüküm Konusu	Hüküm Özeti
2/4	Evâ'il-i C 1155 (3-12 Ağustos 1742)	Zeamet gelirine müdahale	Merzifon kâdısına hitaben yazılmıştır. Seyyid Abdülkadir, zeamet karyelerinden Tarince ve Kavacık'ın hâl-i hazırda zabıtidir. Zabıt, zeamet karyesi reayasından aşar ve diğer vergilerini almak istediğinde Ali Bey isimli kişi bu köylerin halkını tahrik etmiş ve vergilerin toplanmasına engel olmuştur. Seyyid Abdülkadir'in şikâyeti ile bu durumun düzeltilmesi ve kanun gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
2/5	Evâhîr-i C 1155 (23 Ağustos-1 Eylül 1742)	Zaim ve sipahilerin reayadan fazla vergi talebi	Satılmış ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Canik sancağı Satılmış nahiyesinde, Davarbarlı ve Derecik karyeleri ahâlileri şikâyetçi olarak zeamet ve tımar sahiplerinin halktan beşte bir öşr almakla yetinmeyip atlı adamlar ile köylere gidip fazla vergiler aldıklarını bildirmiştir. Bu zulme son verilmesi için hüküm talep edilmiştir. Ruznamçe, icmal ve mufassal defterlerindeki kayıtlara göre vergi alınması için emir yazılmıştır.
4/2	Evâ'il-i C 1155 (3-12 Ağustos 1742)	Zaim vekilinin vergi tahsilini kolaylaştırmak için hüküm talebi	Merzifon kâdısına hitaben yazılmıştır. Ahmet, Amasya sancağından, Merzifon kazasında bulunan icmalli serbest zeamet karyelerinden Narince ve bağlı karyelerin mutasarrıfıdır. Bu karyelerin 1155 senesi vergilerini zapt etmesi için çukadarı Seyyit Abdülkadir'i tayin etmiştir. Ahmet, Seyyit Abdülkadir'in vergi toplamasına kimsenin karışmaması için hüküm talep etmiştir. Seyyit Abdülkadir'in elindeki mühürlü senet gereğince hareket etmesi için emir yazılmıştır.
5/1	Evâ'il-i C 1155 (3-12 Ağustos 1742)	Zaim vekilinin vergi tahsilini kolaylaştırmak için hüküm talebi	Sivas vâlisine, Sonisa ve Karakuş kâdılarına hitaben yazılmıştır. Zaim Kaftanî-ı Sadr-ı Sâbık Mustafa, zeameti olan Sivas sancağında Derenara ve bazı köylerden 1150 yılındaki 4.200 akçelik hissesini tahsil için senetle Turhal mütevellisi El-Hac İsmail'i tayin etmiş ve kendisine vergi toplamada kimsenin engel olmaması için hüküm istemiştir. El-Hac İsmail'in elindeki senede göre hareket etmesi için Divan'dan hüküm yazılmıştır.
10/3	Evâsıt-ı C 1155 (13-22 Ağustos)	Gedik tımar sahibinden kale dizdârı ve ehl-i örfün haksız	Sivas kâdısına hitaben yazılmıştır. Kal'a-i Cedid'de gedik tımar mutasarrıfı Ömer'in hizmetinde ve ödemesi gereken vergilerinde herhangi bir kusuru yoktur. Ömer, kale dizdârı ve sâir ehl-i örf tâifesi tarafından haksız olarak

	1742)	vergi talebi	tekâlif-i şakka istenerek taciz edilmiştir. Ömer, fazla vergiden sebep hüküm talep etmiştir. Kanuna göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
13/1	Evâhîr-i C 1155 (23 Ağustos- 1 Eylül 1742)	Zeametın iki ayrı tımara taksimi sonrasında gelir tahsilinde anlaşmazlık	Kazabâd kâdısına hitaben yazılmıştır. Sivas sancağı, Kazabâd nahiyesinde, Geldigelen ve bazı köylerden 20.171 akçe zeamete mutasarrıf İsmail vefat edince zeametının 5.000 akçesi oğlu Mehmet'e, kalanı 20 Şaban 1150'de Ali'ye tevcih edilmiştir. Ali, çocuksuz olarak vefat edince üzerinde olan 15.171 akçelik hisse 20.000 akçeye tamamlanarak 27 Cemâzi'el-âhîr 1153 tarihinde Cündibaşı Mustafa'ya tevcih edilmiştir. Mehmet'in babası İsmail'in zeametine müteferrikalık gediği ilhakıyla 1.100 kuruş murisin hazineye teslimi ile zeametine ilhak olunması için rû'us-ı hümâyûn verilmiştir. Müteferrikalık gediği ilhakından dolayı 27 Rebiülahir 1155 tarihinde Mehmet'in hissesi 8.000 akçe olmuştur. Subaşısı zapt etmek istediğinde ortağı Cündibaşı Mustafa'nın subaşısı muhalefette bulunmuştur. Bunun üzerine Mehmet bin İsmail hissesinin subaşısı El-Hac Mustafa'ya zapt ettirilmesi için emr-i şerîf talep etmiştir. Divan'da yapılan inceleme sonucunda Mehmet'in 8.000 akçelik hissesinin 20.000 akçe toplamdan alınması için emir yazılmıştır.
14/1	Evâhîr-i C 1155 (23 Ağustos- 1 Eylül 1742)	Zeamet hissesine müdahale	Akdağ ve [ ] kâdılarına, Bozok sancağı mütesellimine hitaben yazılmıştır. Zaim Mahmut, Bozok sancağının Akdağ nahiyesinde Beğlü ve bazı köylerden 48.435 akçe zeamete mutasarrıftır. Bu zeamette iki kılıç cem olmuştur. Zeametine ait Taraklu karyesinden 3.000 akçelik bir kılıcı, Muhammet'e tefrik edilmiştir. Taraklu karyesinin zeametine 5.000 akçe yazısı hissesinde iken haricden İsmail, Erzurum Seraskeri tarafından 3.000 akçesi kılıç olmak üzere tezkere ettirmiştir. Daha sonra bunun ferağından diğer İsmail berat almıştır. Mahmut, zeametine ait Taraklu karyesi hissesine yapılan bu tacizin önlenmesi için hüküm talep etmiştir. Divan'da yapılan inceleme sonucunda, Mahmut'un talebi üzere hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
14/4	Evâ'il-i B 1155 (2-11 Eylül 1742)	Tımar reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	Arapkir ve [ ] kâdılarına, Arapkir voyvodası keban maden eminine hitaben yazılmıştır. Halil, Arapkir sancağından, Abâd nahiyesinden, Sürülü ve bazı köylerden 6.900 akçe tımara; Mütekâ'id Ali, Enderi ve bazı köylerden 1.600 akçe tımara mutasarrıflardır. Enderi, Halil'in tımarındandır ve Ali'nin de tımarının başkalemi olup müştereki ile kaydına dahildir. Bu köydeki reaya hasılından tahrirden beri beşte bir öşr alınmaktadır. Yine bu köydeki Mahmud veled-i Melik Beğ zemini için 300 akçe kaydedilmiştir. Bu yerdeki kişiler sadece 300 akçeyi vererek öşre muadil resimlerini vermemişlerdir. Halil ve Ali, şikâyetçi olmuş ve öşre muadil resimlerin alınması için hüküm talep etmişlerdir. Merkezdeki defterler incelendiğinde, Halil ve Ali'nin haklı olduğu görüldüğünden, defter kaydına göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
16/5	Evâsıt-ı B 1155	Tımar karyesi gelirlerine vakıfdan	Bafra ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Hasan isimli sipahi, Canik sancağından, Bafra nahiyesinden,

	(12-21 Eylül 1742)	müdahale	Urku ve bazı köylerden 14.600 akçe tımara mutasarrıftır. Tımarının başkalemi müstakillen kaydına dahil Urku'dur. Bu köyde sonradan orman ve dağlık yerlerden açılan zeminlerin vergisi de tımar tarafından alınmaktadır. Civarda bulunan havâs-ı hümayûn karyelerinden Mandar Hay'da bulunan Mescid Hay Vakfı'nın imamı bu zeminlerin vakfa ait olduğunu söyleyerek müdahale edip gelirlerine el koymuştur. Hasan, şikâyetçi olmuştur. Ruznamçe, icmal ve mufassal defterleri incelendiğinde, Urku ve Mandar Hay köylerindeki zeminlerin farklı olduğu anlaşıldığından, defter kayıtlarına uyulması için emir yazılmıştır.
17/1	Evâsıt-ı B 1155 (12-21 Eylül 1742)	Zeamet malikâne hissesine vakıf malikâne hissesi sahibinin müdahalesi	Sivas vâlisine ve kâdısına hitaben yazılmıştır. Abdullah ve Ali, Sivas sancağının Niksar nahiyesinde Eskidir ve bazı köylerden 28.069 akçe zeamete mutasarrıflardır. Zeametleri mülhakatından Çayırılı köyü malikânesinin nısfı Vakf-ı evlâd-ı Benan Ağa ve Ahmet Ağa, nısf-ı âhârî ise Sivas tımarı ile zeametlerine dahildir. Nısf malikâne vakıf mutasarrıfı hissesine kanaat etmeyerek zeamet hissesine müdahale etmiştir. Abdullah ve Ali, şikâyetçi olup bu duruma son verilmesi için hüküm talep etmişlerdir. Divan'daki defter incelemesinde şikâyetçilerin haklı olduğu görüldüğünden Defter-i Hakani gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
18/1	Evâsıt-ı B 1155 (12-21 Eylül 1742)	Tımarlı sipahilerin vakıf gelirine müdahalesi	Bafra, [ ] kâdılarına ve Canik muhassılı vekiline hitaben yazılmıştır. Hasan isimli kişi Bafra kazasına bağlı Taşköy Camii'nin hatibidir. Bu köydeki bazı yerler caminin banisine temlik olup o da buraların gelirini caminin hatibine tayin etmiştir. Hasan, bu yerlerin gelirini almak istediğinde o civarda bulunan Aşur isimli köyün sipahileri Abdülkerim, Ömer ve Ahmet bu yerlerin tımarlarına dahil olduğunu söyleyerek müdahale etmiştir. Bu müdahalenin önlenmesi için hüküm talep edilince kanun üzere hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
18/3	Evâsıt-ı B 1155 (12-21 Eylül 1742)	Zeamet reayasının köyünü terk etmesi	Amasya ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Dergâh-ı Muallâm çavuşlarından Hüseyin'in zeamet karyelerinden bazıları Amasya kazasına bağlı Kuyucak ve ismi yazılmamış dört karyedir. Bu köylerdeki reaya kadimi topraklarını terk edip başka kasaba, köy ve askeri çiftliklerine yerleşmişlerdir. Hüseyin, reayasını geri getirmek istediğinde muhalefet ile karşılaştığından hüküm talep etmiştir. Kanuna göre iskân ettirilmeleri için emir yazılmıştır.
19/1	Evâsıt-ı B 1155 (12-21 Eylül 1742)	Tımar köylerinden niyabet vergisi mutasarrıfı vakıf mütevellisinin fazla vergi talebi	Niksar ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Tımar karyelerinden Sivas sancağının Niksar nahiyesine bağlı Üçgöl (Alurdes) ve Kirane köylerin niyabet vergileri Rum eyaleti valisi hassı iken tahsil memurları ziyade para tahsil ederek halka zulm ettiğinden Hacı Hamza Derbendi Vakfına tahsis edilmiştir. Bu sefer de bu vakfın mütevellisi fazla vergi talep ettiğinden reaya şikâyetçi olmuştur. Defter-i Hakani gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
21/1	Evâ'il-i B 1155	Tımar gelirinin toplanmasına	Bafra ve [ ] kâdılarına, Canik muhassılı vekiline hitaben yazılmıştır.

	(2-11 Eylül 1742)	engel olma	Hüseyin sipahi Canik sancağı ve nahiyesine tabi Barbaran ve bazı köylerden 3.000 akçe tımara mutasarrıftır. 1150 senesinde hakkı olan vergileri almak istediğinde bazıları buna engel olmuşlardır. Hüseyin, gelirlerin kendince alınması için hüküm talep edince kanun üzere hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
22/4	Evâsıt-ı B 1155 (12-21 Eylül 1742)	Tımar gelirine tımar reayasının müdahalesi	Sivas vâlisine, Artukabâd ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Tımar tekaüdlerinden El-Hac Ahmet, Sivas sancağından, Eymür ve bazı köylerden 19.499 akçe tımara mutasarrıftır. Artukabâd nahiyesine bağlı 9.300 akçe yazılı Çakırı karyesi müştereki ile kaydına dahildir. Bunun subaşı vâki' olan mahsûl ve vergiyi almak istediğinde Çakırı halkı ve müşterekleri senin karyede alakan yok diyerek engel olmaya çalışmışlardır. El-Hac Ahmet, bu müdahalenin önlenip vergilerin müşterekleri ile kendine zapt ettirilmesi için hüküm talep etmiştir. Divan'daki defterler incelendiğinde, El-Hac Ahmet'in Çakırı karyesinden 3000 akçe geliri olduğu görüldüğünden, Defter-i Hakani'ye riayet edilmesi için emir yazılmıştır.
24/4	Evâhîr-i B 1155 (22-30 Eylül 1742)	Tımar gelirine el koyma	Sivas vâlisine ve Sorgun kâdisına hitaben yazılmıştır. Sipahi Hacı Mehmet, Sivas sancağının Sorgun nahiyesine bağlı Güloluk ve bazı köylerden 6.000 akçe tımara mutasarrıftır. Tımarının 1150 senesi gelirinin tahsisli olduğu bazı şahıslar mani olup kendileri zapt etmişlerdir. Hacı Mehmet şikâyetçi olarak zorla alınan mahsûl ve vergilerin geri alınması için hüküm talep etmiştir. Hakkı olan gelirin gasp edenlerden geri alınması için emir yazılmıştır.
26/1	Evâhîr-i B 1155 (22-30 Eylül 1742)	Tımar gelirlerinin toplanmasına müdahale	Sivas vâlisine, Artukabâd ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Hasan isimli sipahi, Sivas sancağı Artukabâd nahiyesine tabi Musacık ve bazı köylerden 9.000 akçe tımara mutasarrıf olup Kars Vâlisi Vezir Yahya Paşa'nın halen hizmetindedir. Bunun subaşı tımar karyelerinden vergilerini almak istediğinde Sivas Alaybeğisi buna engel olmuştur. Hasan, şikâyetçi olarak mahsûl ve vergilerin tarafından subaşıncı alınması için hüküm talep etmiştir. Ruznamçe defteri incelendiğinde tımarın Hasan'ın üzerinde olduğu ifade edilip Defter-i Hakani gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
27/5	Evâ'il-i Ş 1155 (1-10 Ekim 1742)	Tımar hissesine zeamet sahibinin müdahalesi	Sivas vâlisine, Sorgun ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Mehmet, Sivas sancağının Sorgun nahiyesine bağlı Gököyük ve bazı köylerden 5.000 akçe tımara mutasarrıftır. Tımarının başkalemi olan Gököyük'den 2.000 akçesi alıp fazlası ise Venk nahiyesinde İzvesti ve bazı köylerden 29.500 akçe zeamete mutasarrıf Mehmet'in kaydındadır. 29.500 akçelik zeamet 1143 senesinde Hacı Mustafa'ya tevcih edilmiştir. Hacı Mustafa ve subaşı 2.000 akçe için zeamete ait olduğunu söyleyerek zapt etmiştir. Mehmet, bu müdahalenin önlenmesi için hüküm talep etmiştir. Divan'daki defterler incelendiğinde, Mehmet'in İzvesti karyesinden 2000 akçe geliri olduğu görüldüğünden, Defter-i Hakani'ye riayet edilmesi için emir yazılmıştır.
28/1	Evâ'il-i Ş	Tımarlı	Sivas vâlisine ve Amasya kâdisına hitaben yazılmıştır.

	1155 (1-10 Ekim 1742)	sipahilerin vakıf gelirine müdahalesi	El-Hac Mustafa'nın mütevellisi olduğu Amasya'da bulunan Müteveffa Yörgüç Paşa Vakfı'na ait Bergoma köyü gelirine civardaki tımar karyelerinden Kal'a ve Cellak'ın sipahileri müdahale etmişlerdir. Müteveli bunun önlenmesi için hüküm talep etmiştir. Kanun gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
32/5	Evâ'il-i Ş 1155 (1-10 Ekim 1742)	Tımar mahsulüne eşkiya müdahalesi	Sivas vâlisine, [ ] kâdisına ve Tokat nâibine hitaben yazılmıştır. Sipahi Mehmet'in Tokat kazasına bağlı Difye ve ismi yazılmamış karye topraklarında bulunan bağların öşr ve aded-i deştânisi tımarına hasıl yazılmıştır. Eşkiyadan Deli Molla ve avanesi bağların mahsulünü itlâf ve insanları katlettiğinden bağ halkı çalışamaz hale gelmiştir. Mehmet, şikâyetçi olarak güvenilir kişilerin bu bağlara bekçi tayin edilmesi ve eşkiyaların zorbalığının sona erdirilmesi için hüküm talep etmiştir. Kanun üzere hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
35/3	Evâhîr-i Ş 1155 (21-30 Ekim 1742)	Tımar karyesi mülteziminin reayaya zulmü	Eğîn kâdisına ve Maden eminine hitaben yazılmıştır. Eğîn kazasına bağlı tımar karyelerinden Tavuk ve ismi yazılmamış karyenin halkı ziraat ettikleri terekelerinden beşte bir öşrlerini ve diğer vergilerini zabitlerine ödemiş ve kusurları bulunmamaktadır. Muharrem oğlu Osman Ağa, 1150 senesinden beri karyelerinin mültezimidir. 15 atlı adam ile karyelerine gelip zorla yem-yemek alıp kanunda belirlenenden fazla öşr ve vergi alıp zulm etmiştir. Bu iki karye halkı şikâyet ederek bu zulme son verilmesi için hüküm talep etmişlerdir. Kanun üzere hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
37/3	Evâhîr-i Ş 1155 (21-30 Ekim 1742)	Tımar karyesindeki yaylak ve kışlağa müdahale	Sivas vâlisine Vezir Osmancık [ ] ve kâdılarına hitaben yazılmıştır. Osmancık kazasına bağlı ismi yazılmamış tımar karyesinden bazı reaya bu karye sınırları içinde yer alan Kürtünarı isimli yerdeki yaylak ve kışlak için sâhib-i arza ödemeleri gereken yaylak ve kışlak resimlerini ödemişlerdir. Ancak âhârdan iki kişi biz o yerleri tapu ile aldık sizi yaylak ve kışlağa çıkartmayız, merada hayvanlarınızı otlatmayız diyerek kanuna aykırı şekilde tacizde bulunmuşlardır. Tacize maruz kalan kişiler şikâyetçi olup bu tacizin önlenmesi için hüküm talep etmişlerdir. Kanuna göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
39/4	Evâhîr-i Ş 1155 (21-30 Ekim 1742)	Sipahinin işlettiği araziye müdahale	Sivas vâlisine, Sivas ve Yeniil kâdılarına hitaben yazılmıştır. Hüseyin isimli sipahi Yeniil kazasına bağlı Çorum köyünde toprak tasarruf edip öşr ve resmini her yıl sâhib-i arza ödemiştir. Meresis isimli karyeden Kuloğlu İbrahim ve Mustafa, Hüseyin'in zapt ettiği yerlere kanuna aykırı olarak müdahale etmiş ve 60 keyl buğdayını almışlardır. Hüseyin, şikâyetçi olarak bu yerlerin alınması için hüküm talep etmiştir. Meselenin yerel mahkemede görülmesi için emir yazılmıştır.
40/4	Evâ'il-i N 1155 (30 Ekim-8 Kasım)	Zeamet reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	Sivas vâlisine, Zile ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Sadât-ı kirâmdan Seyyit Ebubekir, Kavak karye sakinidir. Bu karye ve bazı yerlerden 21.000 akçe zeamete iştirâken mutasarrıf Seyyit İsmail, Seyyit Mehmet, Seyyit Mustafa bin Seyyit Ömer isimli sagirlerin vasisidir. Seyyit Ebubekir, bu

	1742)		köyde reayadan İbrahim bin Osman'dan resm-i raiyyet talep etmiş ancak alamamıştır. Seyyit Ebubekir, şikâyetçi olarak resm-i raiyyetin alınması için hüküm talep etmiştir. Kanun üzere hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
44/1	Evâ'il-i L 1155 (29 Kasım-8 Aralık 1742)	Tımar gelirinin toplanmasına müdahale	Sivas vâlisine, Amasya ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Amasya kazasında bulunan Kızılcaköy ve bazı yerlerden 12.500 akçelik tımar 17 Receb 1155 tarihinde Mehmet'e tevcih edilmiştir. Bunun tahvili tarihine düşen mahsul ve vergileri almasına bazı kişiler engel olmuştur. Sipahi Mehmet, bu müdahalenin önlenmesi için hüküm talep etmiştir. Kanuna göre hareket edilmesi yönünde emir yazılmıştır.
45/3	Evâ'il-i L 1155 (29 Kasım-8 Aralık 1742)	Zeamet gelirin müdahale	Sivas vâlisine ve Kazabâd kâdısına hitaben yazılmıştır. Zaim Salih, Sivas sancağının Kazabâd nahiyesine tabi Çayköy ve bazı köylerden 50.343 akçe zeamete mutasarrıftır. Bunun 1155 senesi gelirlerine bazı kişiler haksız bir şekilde müdahale etmiştir. Salih, şikâyetçi olup bu gelirlerinin kendisince alınması için hüküm talep etmiştir. Kanun üzere hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
46/1	Evâ'il-i L 1155 (29 Kasım-8 Aralık 1742)	Tımar reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	Sivas vâlisine, Zile ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. El-Hac Ali isimli sipahi, Zile kazasına bağlı Derziköy'nün tımar mutasarrıftır. Bu köy reayasından Mehmet ve bazılarının ödemeleri gereken vergileri talep ettiğinde alamamıştır. Bunun üzerine şikâyetçi olarak bu vergilerin alınması için hüküm talep etmiştir. Kanun üzere hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
46/2	Evâ'il-i L 1155 (29 Kasım-8 Aralık 1742)	Tımar reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	Sivas vâlisine, Merzifon ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Hacı Ali isimli sipahi, Merzifon Kazasına bağlı tımar karyelerinden Hacıköy'ün mutasarrıftır. Bu karyenin defterde kayıtlı raiyyet ve raiyyet oğullarından Mehmet ve bazılarının beşte bir öşr ve rüsumu talep ettiğinde alamamıştır. Hacı Ali, şikâyetçi olarak bu vergilerin alınması için hüküm talep etmiştir. Kanun ve defter gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
47/2	Evâsıt-ı L 1155 (9-18 Aralık 1742)	Tımar hissesine müştereklerin müdahalesi	Sivas beğlerbeğisine, Gedegra ve Simre-i Lâdik kâdılarına hitaben yazılmıştır. Ali isimli sipahi, Amasya sancağı Gedegra nahiyesine bağlı Beğviran ve bazı köylerden 11.900 akçe tımara mutasarrıftır. Tımarına dahil olan Haydar isimli karyeye müşterekleri ile mutasarrıftır. Ali, beratına göre hissesine düşen mahsul ve rüsumu almak istediğinde müşterekleri senin hissen cüz'i diyerek noksan teklif ile tacizde bulunmuşlardır. Ali, şikâyetçi olarak herkesin beratına göre mahsul ve rüsumu alması için hüküm talep etmiştir. Divan'da defterler incelendiğinde, Ali'nin kaydı olduğundan, Defter-i Hakani ve beratlarına göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
50/1	Evâhîr-i L	Tımar sipahisinin	Sivas beğlerbeğisine ve Zile kâdısına hitaben yazılmıştır.

	1155 (19-28 Aralık 1742)	reayaya zulmü	Zile kazasına bağlı bir tımar karyesi halkı ödemeleri gereken vergileri ödemeye razı iken köyün iki sipahisi buna kanaat etmemiş, atlı adamlar ile köye gelip halkın yem-yemeğini zorla almışlardır. Köy halkı bu duruma son verilmesi için hüküm talep etmişlerdir. Kanun gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
52/2	Evâhîr-i L 1155 (19-28 Aralık 1742)	Zeamet ve tımar reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	Sivas beğlerbeği [ ] Paşa'ya, Niksar ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Müteferrika Mehmet ve sipahiler Ahmet, Mustafa ve Mehmet iştirâken zeamet ve tımarlara mutasarrıflardır. Zeamet ve tımarlarına ismi yazılmamış üç köy toprağında Dutdüş, Alaca, Dünverecam, Sürügel, Palamud, İncesu, Eğricesu, Alacalı yaylakları hasil yazılmıştır. Adı geçen mutasarrıflar, bu yerlerin ziraate uygun yerlerini kullanan kişilerden beşte bir öşr istemiştir. Ancak bu kişiler tereke öşrlerini vermeyerek zeamet ve tımar mahsulüne zarar vermişlerdir. Adı geçen zeamet ve tımar mutasarrıfları şikâyetçi olunca beşte bir öşr alınıp muhalefetin önlenmesi için emir yazılmıştır.
52/3	Evâ'il-i Za 1155 (28 Aralık 1742-6 Ocak 1743)	Zeamet ve tımar arazisine malikâne mutasarrıfının müdahalesi	Arapkir ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Hassa silahşörlere Ali'nin Arapkir sancağında bulunan zeameti ve tımar erbabından Hüseyin ve Osman'ın hisseleri bulunan Haseki karyesi arazisinden bir miktarı ve Karacaviran mezraası arazisinin tamamını Numan Efendi malikâne mukataasına ait olduğunu iddia ederek zapt etmiştir. Numan'ın zapt ettiği Beşpınar, Hanış Dibi ve Çanakçı isimli yerlerin Ali, Osman ve Hüseyin'e ait olduğu iyi niyetli kişilerce beyân edilmiştir. Bu müdahalenin önlenmesi için başdefterdâr olan Ali'nin ilamı gereğince hareket edilmesi için fermân-ı alişân yazılmıştır.
53/2	Evâ'il-i Za 1155 (28 Aralık 1742-6 Ocak 1743)	Zeamete ait malikâne gelirine divani mutasarrıflarının müdahalesi	Sivas beğlerbeğisine, [ ] kâdısına, Kâfirni nahiyesi nâibine hitaben yazılmıştır. Zaim Mehmet, Ulubâd ve gayri nahiyelerden Suyusu ve bazı yerlerden 25.758 akçe zeamete mutasarrıftır. Zeametine dahil Kurusekü karyesinin malikânesi müstakil olarak Mehmet'e, divanisi Sivas sancağı Niksar nahiyesine tabi Kırlos ve bazı köylerden 15.900 akçe tımara mutasarrıf Musa ve müşterekine hasil yazılmıştır. Kurusekü'nün malikâne tarafına ait gelire divanisine mutasarrıf tımarlı sipahiler müdahale etmiştir. Mehmet, şikâyetçi olup malikâne gelirlerinin subaşısınca toplanması ve müdahalenin engellenmesi, haksız alınan mahsulün geri alınması için hüküm talep etmiştir. Defter-i Hakani gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
58/1	Evâsıt-ı Za 1155 (7-16 Ocak 1743)	Zeamet gelirine ehl-i örfün müdahalesi	Divriği ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Divan kâtiplerinden İbrahim, Divriği sancağı Kesme nahiyesine bağlı Deman ve bazı köylerden 22.400 akçe zeamete mutasarrıftır. Zeametinin başkalemi Deman karyesi, müstakillen kaydına dahildir. Deman karyesi ve icmaline dahil kura ve mezraalar serbest olup rüsum-ı serbestiyesine kimsenin karışma hakkı yokken ehl-i örf taifesi tarafından müdahale edilmiştir. İbrahim şikâyetçi olarak adı geçen karyenin kendi ve subaşısı tarafından zapt ettirilip, mahsul ve vergilerinin aldırılıp, ehl-i örf

			taifesinden kaynaklanan müdahalenin sona erdirilmesi için hüküm talep etmiştir. İcmalli zeamet karyelerinin serbest olduğu ifade edilip kanun gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
58/5	Evâsıt-1 Za 1155 (7-16 Ocak 1743)	Tımar sipahisinin zımmî reayadan haksız vergi alması	Divriği kâdısına hitaben yazılmıştır. Aşuda köyü zımmilerinden Dönek ve İvaz resm-i ispençlerini karye zabıtlarına vermişlerdir. Tımar karyelerinden Berkay'ın defterli reayası değillerdir. Lakin Berkay'ın sipahileri kanuna aykırı olarak 10 yıldan fazla bu kişilerden resm-i ispenç ismiyle akçe almışlardır. Daha önce ilgili makamlarca bu zulümden men edilmişler ise de tacizlerinde ısrar etmişlerdir. Dönek ve İvaz şikâyet ederek bu tacizin sona erdirilmesi için hüküm talep etmiştir. Taciz ettirilmemeleri için kâdıya emir yazılmıştır.
60/3	Evâ'il-i Za 1155 (28 Aralık 1742-6 Ocak 1743)	Zeamet reayasının vergi ödememesi	Sivas beğlerbeğisine, Turhal ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Müteferrika Ali Kethüdâ-i Enderûn-ı Hümâyûn, Sivas sancağı Turhal nahiyesine bağlı Gülüd ve bazı köylerden 46.913 akçe zeamete mutasarrıftır. Venk nahiyesine bağlı Alaaddin köyü divanisi müştereki ile Ali'nin zeametine dahildir. Alaaddin köyünde belli yerleri Emir Seyyit Cemaati halkı ziraat etmektedir. Ali'nin ve müşterekinin subaşı Emir Seyyit Cemaati halkından beşte bir öşr talep ettiğinde içlerinden bazıları vermeyerek zeamet mahsulüne zarar vermişlerdir. Ali, şikâyetçi olarak beşte bir öşr alınması için hüküm talep etmiştir. İnceleme sonucunda, Alaaddin köyünün Ali'nin zeameti olduğu görüldüğünden Defter-i Hakani gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
61/1	Evâsıt-1 Za 1155 (7-16 Ocak 1743)	Tımar karyesi reayasının yükümlülüklerin i yerine getirmemesi	Zile kâdısına hitaben yazılmıştır. Ahmet ve Mustafa, Divani ve Fergankaya isimli köylerin tımar mutasarrıflarıdır. Bu köylerdeki defterli reayadan ve defterli reaya yeri tasarruf eden hariç reayadan hasıl öşrlerini önce köylerindeki anbara daha sonra en yakın hafta pazarına götürmeleri istendiğinde muhalefet etmişlerdir. Ahmet ve Mehmet'in şikâyeti üzerine bu muhalefetin önlenmesi ve kanunlara göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
61/2	Evâsıt-1 Za 1155 (7-16 Ocak 1743)	Zeamet mezralarına müdahale	Bafra ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Halil isimli zaim, Canik sancağı Kavak nahiyesine bağlı Asur ve bazı köylerden 31.920 akçe zeamete mutasarrıftır. Müştereki ile beratına dahil Bafra nahiyesinde Burunalan, Mesahcı ve Bünyan isimli mezraalara Mehmet isimli kişi bu mezralarda hissesi olduğunu ve elinde eski berat olduğunu söyleyerek tacizde bulunmuştur. Şikâyet üzerine icmal ve mufassal defterleri incelenmiş, kanun ve defter gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
61/4	Evâhîr-i Za 1155 (17-26 Ocak 1743)	Zeamet reayasının karyesini terk etmesi	Sivas, [ ] ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Zaim Mehmet Emin'in tasarruf ettiği zeamet karyeleri Havra ve Havâs'ın defterli reayaları başka yerleri kendilerine vatan kabul etmişlerdir. Zeamet subaşı Seyyit İbrahim marifeti ile bu kişilerin eski karyelerine iskân ettirilmeleri için emir yazılmıştır.

64/2	Evâhîr-i Za 1155 (17-26 Ocak 1743)	Tımar gelirine el koyma	Sivas beğlerbeğisine, Sivas ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. İbrahim isimli sipahi Sivas sancağında Niksar nahiyesine tabi Melik ve bazı köyleri tasarruf etmektedir. 1150 senesinde almaya hakkı olduğu mahsul ve vergileri Sivas'tan Çeribaşı oğlu [ ] isimli kişi zorla zapt etmiştir. İbrahim'in şikâyeti ile gasp edilen gelirlerin geri alınması için emir yazılmıştır.
65/1	Evâhîr-i Za 1155 (17-26 Ocak 1743)	Zeamet ve tımar karye ve mezraasına malikâne mutasarrıfının müdahalesi	Arapkir ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Hassa silahşörlere Ali, tımar erbabından Hüseyin ve Osman'ın Arapkir sancağında Dağili nahiyesine tabi Haslı karyesi zeamet ve tımarları icmalarına dahildir. Haslı karyesinden bir miktar yeri ve Karacaviran mezraası arazisinin tamamını Numan Efendi malikâne mukataasına ait olduğunu söyleyerek zapt edip zeamet ve tımara zarar vermiştir. Numan'ın zapt ettiği Beşpınar, Hayızdeni, Çanakçıbaşı isimli yerler Haslı karyesi ve Karacaviran mezrasından olup tımar ve zeamet tarafından zapt edildiği iyi niyetli kişilerce mahkemeye bildirilmiştir. Defter emini Ali Kâtibî, adı geçen Haslı mezraası ve Karacaviran'ın zeamet ve tımar dahilinde, derûn-ı arzda tahrir olan Dağabâd nahiyesinde olmak üzere Beşpınar, Hayızdeni ve Çanakçıbaşı adlı karye ve mezraa kaydı yoktur şeklinde arzda bulunmuştur. Ancak Numan, haksız şekilde müdahaleye devam etmiştir. Ali, Hüseyin ve Osman şikâyetçi olup hüküm talep etmiştir. Daha önce verilen emr-i şerif gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
65/3	Evâhîr-i Za 1155 (17-26 Ocak 1743)	Zeamet reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	Sivas beğlerbeğisine, Akdağ ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Akdağ kazasına bağlı ismi yazılmamış karye Hüseyin isimli kişinin zeametine dahildir. Bu karye toprağındaki Akçaağıl ve Yenice Kışlak (Kilisebükü) isimli kışlak yerlerini kullanan Türkmen taifesinden bazıları resm-i kışlak ödememiştir. Hüseyin'in şikâyeti ile bu verginin alınıp, muhalefet ettirilmemesi için hüküm talep edilince bu emir yazılmıştır.
66/4	Evâhîr-i Za 1155 (17-26 Ocak 1743)	Zeamet gelirine reayanın zarar vermesi	Sivas beğlerbeğisine, Gedikçubuk ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Hüseyin, Bozok sancağında Gedikçubuk nahiyesine tabi Oluk ve sair köylerden 29.700 akçe zeamete mutasarrıftır. Oluk'a kayıtlı reayadan bazıları başka karye toprağında ziraat etmektedir. Harman işlemini de bunun karyesinde yaptıklarından dolayı buna gadr eylemişlerdir. Hüseyin'in şikâyeti ile başka karyede ziraati yapılan terekenin yine o karyede harman edilmesi için emir yazılmıştır.
73/2	Evâ'il-i Z 1155 (27 Ocak-5 Şubat 1743)	Tımarlı sipahi subaşısının karyesi halkına zulmü	Sivas vâlisine ve kâdısına hitaben yazılmıştır. Tımar karyelerinden Çiftlik'in sipahilerinin subaşı Seyyit Ahmet Veli hem toplamaları gereken vergileri fazla toplamış hem de zorla halktan yem-yemek, arpa, saman, koyun, kuzu, tavuk almıştır. Çiftlik halkının şikâyeti ve adı geçen kişinin subaşılıktan alınıp yerine dindar, düzgün birinin subaşı tayin edilmesi talebi üzerine kanuna göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.

73/4	Evâ'il-i Z 1155 (27 Ocak- 5 Şubat 1743)	Tımar karyesi reayasının karyesini terk etmesi	Sivas beğlerbeğisine, Yıldızlı ve [Boş] ve [Boş] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Seyyit Hasan, Sivas sancağında mustahfız tımarı karyelerinden Kafiri Ovacığ'ın mutasarrıfıdır. Defterde kayıtlı raiyyet ve raiyyet oğullarından bazıları köylerini terk edip başka kasaba, köy ve askeri çiftliklerine yerleşmişler ve tımar mahsulünün azalmasına neden olmuşlardır. Seyyit Hasan'ın şikâyeti ile bu reayanın eski karyelerine iskanı için emir yazılmıştır.
76/5	Evâsıt-ı Z 1155 (6-15 Şubat 1743)	Mirliva hassı karyesi gelirine tımarlı sipahisinin el koyması	Akçay ve [Boş] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Mustafa, Mirlava haslarından Canik Kazasına bağlı Sağırılı köyünü tasarruf etmektedir. Ancak civardaki tımar karyelerinden birinin sipahisi, bunun tasarruf ettiği yerlerin kendi tımarına dahil olduğunu söyleyerek zapt etmiştir. Mustafa'nın şikâyeti ile bu zorbalığın engellenmesi ve kanuna uygun hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
77/2	Evâsıt-ı Z 1155 (6-15 Şubat 1743)	Tımar tevcihinde yaşanan sorun	Sivas beğlerbeğisine hitaben yazılmıştır. Sivas sancağından Budaközü nahiyesine tabi Sungurlu ve bazı köylerden 8.300 akçe tımarı mutasarrıf Ali, görevli olduğu Erzurum'da vefat etmiştir. Tımarı iki yaşında olan oğlu Mehmet yerine Sivas ve Canik sancaklarında İhsu ve bazı köylerden zeamete mutasarrıf Dergâh-ı Ali çavuşlarından Hacı Hasan Çavuş'a 1155 senesi Recebi'nde tevcih edilmiştir. Taşabâd kâdısı, Ali'nin çocuksuz olarak vefat ettiğini bildirmiştir. Meselenin mahkemece görülüp Mehmet'in Ali'nin oğlu olup olmadığının iyi niyetli, bilgisi olan kişilerden soruşturulması ve gerçeğin arz edilmesi için emir yazılmıştır.
79/5	Evâsıt-ı Z 1155 (6-15 Şubat 1743)	Tımar gelirine müdahale	Divriği kâdisına hitaben yazılmıştır. Divriği sancağında ve Divan nahiyesinde bazı yerlerden 6.500 akçe tımarı mutasarrıf Mehmet el çekince bu tımar Ali isimli kişiye tevcih edilmiştir. Bu Diyarbakır Vâlisi Hüseyin Paşa hizmetinde olduğundan sancağı askeri ile alaybeği bayrağı altında mevcut değil diye tımarına zarar gelmemesi için kaydına şerh verilmiştir. Ancak kötü niyetli bazı kişiler hizmetini terk etti diye Artukabâd canibi seraskerine tezkere ettirerek tımarı zapt etmişlerdir. Ali'nin şikâyeti ile tımarın kendine zapt ettirilip bu müdahalenin önlenmesi için hüküm talep edilmiştir. Tımarın Ali'nin kaydında olduğu ve tımarına zarar gelmemesi için şerh verildiğinin anlaşıldığından beratına göre zaptı için emir yazılmıştır.
80/1	Evâsıt-ı Z 1155 (6-15 Şubat 1743)	Tımar çiftliğine vakıf tarafından müdahale	Sivas beğlerbeğisine ve kâdisına hitaben yazılmıştır. Hacı Ebubekir, Sivas sancağı ve nahiyesine tabi Eylük ve bazı köylerden 1.900 akçe gedik tımar ile Sivas kalesi mustahfızlığına mutasarrıftır. Tımarına dahil olan 900 akçe yazılı Şeyh Hasan Çiftliği mahsulüne İshak isimli kişi çiftliğin malikânesinin vakfa ait olduğunu söyleyerek müdahale etmiştir. Bu müdahalenin önlenmesi için Hacı Ebubekir için hüküm talep etmiştir. Yapılan incelemede çiftliğin bunun tımarına ait olduğu anlaşıldığından Defter-i Hakani gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.

80/3	Evâhîr-i Z 1155 (16-25 Şubat 1743)	Bakiye kalan tımâr gelirinin tahsili için hükûm talebi	Sivas beğlerbeğisine, Budaközü ve [Boş] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Himmat, Budaközü sancağı ve nahiyesine tabi Aksekü ve bazı köylerden 9.020 akçe tımara mutasarrıf iken vefat edince tımârı Hasan'a tevcih edilmiştir. Hasan, Erzurum tarafında seferde olduğundan 1155 yılı tımârı mahsulünü tahsil edememiştir. Bu nedenle Hasan, tımârı gelirinin kimler üzerinde ise alınması için hükûm talep etmiştir. Divan'dan kanuna göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
80/4	Evâhîr-i Z 1155 (16-25 Şubat 1743)	Tımâr reayasının vergi ödememesi	Sivas beğlerbeğisine ve Eyâlet-i Sivas'da vâki' [ ] kâdısına hitaben yazılmıştır. İbrahim isimli sipahi, Sivas sancağından Karakuş nahiyesine tabi Sorunlu ve bazı köylerden 14.155 akçe tımara mutasarrıftır. Tımârı karyelerinden Avar'ın deftere kayıtlı raiyyet ve raiyyet oğullarından Mehmet, Ömer ve İsmail'den rüsüm-ı raiyyetlerini almak istediğinde dedelerinin sipahi olduğunu, bundan dolayı askerî olduklarını söyleyerek vermemiştirlerdir. İbrahim şikâyetçi olup rüsüm-ı raiyyetlerin kanun gereğince alınması için hükûm talep etmiştir. Kanun ve defter gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
81/1	Evâhîr-i Z 1155 (16-25 Şubat 1743)	Tımâr reayasının vergi ödememesi	Sivas beğlerbeğisine ve Sivas'da vâki' [ ] kâdısına hitaben yazılmıştır. İbrahim isimli sipahi Sivas sancağından Karakuş nahiyesine tabi Sorunlu ve bazı köylerden 14.155 akçe tımara mutasarrıftır. Tımârına dahil Avar isimli köyün reayasından Köşker Mustafa vermesi gereken rüsüm-ı raiyyeti vermemek için sipahi oğlu olduğunu söylemiştir. İbrahim'in şikâyeti ve rüsüm-ı raiyyetin alınması için hükûm talebi üzerine emir yazılmıştır.
81/4	Evâhîr-i Z 1155 (16-25 Şubat 1743)	Tımârlı sipahinin reayadan haksız para alması	Sivas beğlerbeğisine, Geldigelen ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Veray nahiyesine bağlı tımâr karyelerinden Ortaköy'ün halkı, karye sipahisi olan Sivasî El-Hac İsmail, faili meçhul davasına istinâden halkın 400 kuruşlarını alarak zulm etmiştir. Bu paranın geri alınması için hükûm talep edilmiştir. Meselenin mahkemece görülmesi için emir yazılmıştır.
81/5	Evâhîr-i Z 1155 (16-25 Şubat 1743)	Tımâr geliri mülteziminin hükûm talebi	İskilip kâdısına hitaben yazılmıştır. Çorum sancağında İskilip nahiyesinde Nefs-i İskilip ve bazı yerlerden 11.000 akçe tımara mutasarrıf İbrahim, 1156 senesi Muharrem'i başında tımârı zapt etmesi için Mehmet Beşe ve Koca Mehmet Beşe isimli kişilere derûhte etmiştir. Ancak bu kişileri güçleri olmadığı için ref edip 320 kuruşa Menzilci Ali Ağa'ya iltizama vermiştir. Menzilci Ali Ağa kimsenin karışmaması için hükûm talep etmiştir. Bu talep üzerine elindeki temessüke göre hareket etmesi için emir yazılmıştır.
81/6	Evâhîr-i Z 1155 (16-25 Şubat 1743)	Tımârlı sipahinin reayasına ek hizmet ve para talebi ile zulmü	Amasya sancağı mutasarrıfına ve Geldigelen kâdısına hitaben yazılmıştır. Geldigelen kazası Veray nahiyesine bağlı tımâr köyü Ortaköy'de sakin yeniçeri, kuloğulları ve sipahi oğulları öşrlерinin yakın pazara götürülmesi veya para ödenmesi talebi

	1743)		ile sipahileri tarafından taciz edilmiştir. Yeniçeri, kuloğulları, sipahi oğullarının şikâyeti ile bu tacize son verilmesi için emir yazılmıştır.
82/1	Evâhîr-i Z 1155 (16-25 Şubat 1743)	Zeamet reayasının karyesini terk etmesi	Sivas ve [ ] ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Sivas Eyâleti'nin defter kethüdâsı Halil, Sivas sancağı ve nahiyesine tabi İncik ve bazı köylerden 80.200 akçe zeamete mutasarrıftır. Defterde kayıtlı raiyyet ve raiyyet oğullarından çoğu önceden başka kasaba, köy ve askeri çiftliklerine yerleşmişler ve zeamet mahsulünün azalmasına neden olmuşlardır. Halil'in talebi ile bu kişilerin buldukları yerden subaşı marifeti ile eski yerlerine nakl ettirilmesi için emir yazılmıştır.
83/2	Evâhîr-i Z 1155 (16-25 Şubat 1743)	Zeamet mülteziminin zarar edip etmediğinin araştırılması	Sivas beğlerbeğisine ve kâdısına hitaben yazılmıştır. Züamadan, eski baştabip Ahmet, Sivas sancağı ve nahiyesinde Karındar ve bazı köylerden zeamete mutasarrıftır. 1155 senesinde bu zeameti El-Hac Bekir'e iltizam etmiştir. Bekir zeameti zapt ettikten sonra zarar iddiasında bulunmuştur. Zaim Ahmet'in şikâyeti üzerine Bekir'in zarar edip etmediğinin araştırılması ve gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
85/1	Evâhîr-i Z 1155 (16-25 Şubat 1743)	Zeamet mutasarrıfının vakıf arazisine müdahalesi	Sivas beğlerbeğisine, Merzifon ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Ömer isimli kişi Amasya'da bulunan Hüseyin Ağa Vakfı'nda kaymakam mütevellidir. Vakfın Merzifon kazasına bağlı Şeyhyeni karyesi öşr ve vergisine civarda bulunan zeamet karyesi Kırık'ın zaimi ve mültezimi Bıçakcızâde El-Hac Ali, kanuna aykırı olarak müdahale etmiştir. Ömer'in şikâyeti ile yapılan incelemede, bu yerlerin öşr ve vergisinin vakfa ait olduğu anlaşıldığından, müdahalenin durdurulması için emir yazılmıştır.
86/4	Evâ'il-i M 1156 (25 Şubat-6 Mart 1743)	Tımar reayasının vergi ödememesi	Argoma ve [ ] kâdılarına, Sivas sancağı mütesellimine hitaben yazılmıştır. Mehmet isimli sipahi, Amasya sancağından Argoma nahiyesine tabi Göl ve bazı köylerden 12.373 akçe tımara mutasarrıftır. Tımarında üç kılıç olup bu durumun kanuna aykırı olması nedeniyle Sahoy köyü gelirinden 3.000 akçelik bir kılıç Abdullah'a tefrik edilmiştir. Daha sonra 25 Zilhicce 1155 tarihinde Sahoy köyü kendi tımarında bırakılarak Abdullah'a Akdağ nahiyesinde Haban köyü verilmiştir. Sipahi Mehmet Sahoy köyü gelirini almak istediğinde reayası bu köy senin üzerinde değil diye vergi ödemedi muhalefet etmiştir. Bu muhalefetin kalkması için hüküm talep edilmiştir. Defterlerde yapılan incelemede Sipahi Mehmet'in kaydı olduğundan Defter-i Hakaniye uyulması için emir yazılmıştır.
87/2	Evâ'il-i M 1156 (25 Şubat-6 Mart 1743)	Zeamet geliri mülteziminin hüküm talebi	Osmancık kâdısına hitaben yazılmıştır. Kemankeş Mustafa, hassa silahşörlerinden Abdullah'ın tasarruf ettiği zeametine ait Çorum sancağında nefsi-i Osmancık'ın 1156 yılı gelirini 650 guraşa iltizama almıştır. Bunun talebi üzerine, elindeki temessük mücibince hareket etmesi için emir yazılmıştır.

88/4	Evâ'il-i M 1156 (25 Şubat-6 Mart 1743)	Zeamet gelirine müdahale	Osmancık kâdisına hitaben yazılmıştır. Hassa silahşörlерinden Abdullah, nefс-i Osmancık ve bağı köylerden zeamete mutasarrıftır. Bu köylerin reayasının yükümlülüğü olan aşar-ı şer'іye ve vergileri subaşı Mustafa almak istediğinde kötü niyetli bazı kişiler halkı tahrik edip vergilerin toplanmasına engel olmuşlardır. Abdullah'ın şikâyeti ile bu tacizin önlenmesi için emir yazılmıştır.
89/1	Evâ'il-i M 1156 (25 Şubat-6 Mart 1743)	Tımar köyünden haksız cebelü bedeli alma	Sivas beğlerbeğisine, Geldigelen ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Sabi Mustafa, Amasya sancağı Geldigelen nahiyesine tabi Ahiöyük ve bazı köylerden 8.999 akçe tımara mutasarrıfken vefat edince bu tımar 15 Safer 1153'de Ali isimli sipahiye tevcih edilmiştir. Ancak cebelü tahsildarları bu tımar önceden cebelü kayıt olundu bahanesi ile cebelü bedeli isteyerek reayayı taciz etmiştir. Sipahi Ali'nin şikâyeti ve bu tacizin sonlandırılması için hüküm talebi üzerine reyadan zorla alınan cebelü bedelinin geri alınması için emir yazılmıştır.
91/1	Evâ'il-i M 1156 (25 Şubat-6 Mart 1743)	Cebelü kaydı düşülen tımardan bedel istenmemesi için hüküm talebi	Amasya sancağı mutasarrıfına, Argoma ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Amasya sancağı Argoma nahiyesine tabi Yakub ve bazı köylerden 3.000 akçe tımara mutasarrıf Ali, vefat edince tımarı 5 Receb 1146'da 10 yaşında olan oğlu Ahmet'e tevcih edilmiştir. Ahmet, kılıca kâdir olduğundan 24 Zilhicce 1155'de cebelü kaydı kaldırılmıştır. Kendisi ve reayasının cebelü bedeli ile taciz edilmemesi için hüküm talebi üzerine, kanuna göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
93/1	Evâ'il-i M 1156 (25 Şubat-6 Mart 1743)	Tımar karyesine zeamet subaşısının müdahalesi	Bafra ve [ ] kâdılarına ve Canik muhassılı vekiline hitaben yazılmıştır. Mehmet isimli sipahi, Canik sancağında Bafra nahiyesine bağlı Çiftlik ve bazı köylerden 13.750 akçe tımara mutasarrıftır. Tımarın başkalemi olan Çiftlik karyesi 2.600 akçe gelirinden 800 akçesi Mehmet'in tımarına aittir. Bafra nahiyesinde Çiftlik-i hassa evlâd-ı haraptan 550 akçe, adı geçen Çiftlik köyünden ifraz olunan 1800 akçe, Bafra nahiyesinde Virancık ve bazı yerlerden 3.200 akçesi ile Amasya, Konya ve Canik sancaklarında Gedegra ve diğer nahiyelerde Alucağaç ve bazı yerlerden 56.989 akçe zeamete mutasarrıf Süleyman'ın zeametına dahildir. 3.000 akçesi Virancık ve bazı yerlerden 13.050 akçe tımara mutasarrıf diğer Mehmet'in tımarı olup bakisi müştereki kaydındandır. Ancak Süleyman'ın subaşı Mehmet'e senin çiftlik-i hassa 'an-evlâd-ı harapta alakan yoktur diyerek kanuna aykırı şekilde müdahale etmiştir. Mehmet, şikâyetçi olarak Çiftlik karyesinin müştereki ile kendine zapt ettirilmesi ve müdahalenin önlenmesi için hüküm talep etmiştir. Ruznamçe, icmal, mufassal defterleri incelenmiş ve kanun gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
94/3	Evâsit-1 M 1156 (7-16 Mart)	Tımar arazisine vakıf mütevelisinin müdahalesi	Sivas beğlerbeğisine, Geldigelen ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Ahmet Teberdâr-ı Saray-ı Atik isimli sipahi, Amasya sancağında Geldigelen nahiyesinde Halak ve bazı köylerden

	1743)		12.825 akçe tımara mutasarrıftır. Tımarının başkalemi Halak karyenin malikânesi Bayezid Paşa İmaretı Vakfına ve divanı sı tımara aittir. Bu karyede başka vakfın arazısı yokken Mehmet ve diğ er bir kişi mütevellisi oldukları Seyyit Kubat ve Seyyit Hüsamet tin Vakfı'nın Halak'da bir çift yeri var diyerek bir çift araziyi haksız şekilde zapt edip tımara zarar vermişlerdir. Ahmet şikâyetçi olup bu müdahalenin önlenmesi için hüküm talep etmiştir. Divan'da defter incelemesinde Seyyit Kubat ve Seyyit Hüsamet tin Vakfı'nın Halak köyü ile ilgisi olmadığı anlaşıldığından deftere göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
96/1	Evâsıt-ı M 1156 (7-16 Mart 1743)	Zeamet reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	Keşderesi, Aybastı ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Seyyit İbrahim, zeameti köylerinden Emir Yakub sınırları içinde olan Soğukoluk Yaylağı'ndan hasıl olan yaylak resmi de bu zeamete aittir. Aybastı kazasına bağı Yakacık köyünden Hatip Ahmet Efendi bin Ali, Ali bin Mehmet, İlyas bin Pîrî ve sair kişiler davalarıyla bu yaylağı kullandıkları halde hem yaylak resmini hem de ziraatlarından dolayı ödemeleri gereken öş r vergisini Seyyit İbrahim'in subaş ına ödememişlerdir. Daha önce Seyyit İbrahim'in vekili Mustafa, adı geç en kişiler ile mahkemeleşmiş, hem yaylak hem de öş r vergisinin zeamete ait olduğı tespit edilmiştir. Ancak adı geç en kişiler bu karara uymamıştır. Seyyit İbrahim'in şikâyeti ve hüküm talebi üzere, yaylak ve öş r vergisinin bunun subaş ısına verilmesi için emir yazılmıştır.
96/4	Evâsıt-ı M 1156 (7-16 Mart 1743)	Zaimin reayaya zılmü	Sivas beğlerbeğisine, Sivas ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Zeamet karyelerinden Sivas sancağına ve nahiyesine bağı Birkil köyü halkı ziraatlerinden dolayı vermeleri gereken beşte bir öş r ve diğ er vergilerini zaimlerine edâ etmiştir. Ancak zaim Feyzullah Çavuş, kanuna aykırı olarak bunlardan zorla aldığı fazla vergiye ilaveten 15-20 atlı adam ile köylerini basıp zorla yem-yemek, koyun, kuzu, arpa, saman, içecek, yoğurt, ekmek, yumurta, peynir ve gerdek vergisi olarak 100 guruş almıştır. Köy halkının şikâyeti ile bu zulme son verilmesi için emir yazılmıştır.
97/1	Evâ'il-i M 1156 (25 Şubat-6 Mart 1743)	Zeamet ve tımar reayasının öş rlerini maktuu ödemek istemesi ve bu talebin reddi	Ünye, Samsun, Arın, Bafra, Terme, Kavak, [ ] kâdılarına ve Canik mütesellimine hitaben yazılmıştır. Sivas Defter Kethüdası Halil, tımar defterdarı Musa, Sivas, Amasya, Bozok, Çorum, Canik, Divriğ i, Arapkir sancaklarının alaybeleri ile Canik sancağı züema ve tımar sahipleri Divan'a mahzar gönderip reayalarından şikâyetçi olmuşlardır. Canik sancağ ında Satılmış nahiyesinde Ömerlücek karyesi, Ünye nahiyesine bağı nef s-i Ünye, Samsun nahiyesine bağı Sarmusak karyesi, Samsun nahiyesine bağı Arhadivi karyesi, Arın nahiyesine bağı Hâsıl karyesi, Arın nahiyesine Derik karyesi, Bafra nahiyesine bağı Virancık karyesi, Terme nahiyesine bağı Rüst em Balcı karyesi, Kavak nahiyesine bağı İliç karyesi, Ünye nahiyesine bağı Saylak karyesi reayas ı zeamet ve tımar sahiplerine öş rlerini kanunlara aykırı olarak maktuu vermek istemişlerdir. Zeamet ve tımar sahipleri maktuu verginin az olması sebebiyle kabul etmeyerek Divan'dan hüküm istemişlerdir. Yapılan incelemede reaya öş rlerinin maktuu

			olmadığı anlaşıldığından öşürün tam olarak zaim ve sipahilerce alınması için emir yazılmıştır.
98/4	Evâsıt-1 M 1156 (7-16 Mart 1743)	Tımar reayasından haksız cebelü bedeli alma	Sivas beğlerbeğisine, Simre-i Lâdik ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Muhammet Emin, önceden bir nefer cebelü ile Amasya sancağında Simre-i Lâdik nahiyesine bağlı Mısmılağaç ve bazı köylerden 8.000 akçe tımara mutasarrıftır. Divan-ı Hümâyûn şakirdleri arasına dahil olunca 1152 senesinde cebelü kaydı kaldırılmıştır. Ancak cebelü tahsildarı 1153 ve 1155 seneleri için zorla reayadan cebelü bedeli almıştır. Muhammet Emin'in şikâyeti üzerine 1153 ve 1155 seneleri için cebelü bedeli alınmış ise bu bedelin geri alınması için emir yazılmıştır.
99/1	Evâsıt-1 M 1156 (7-16 Mart 1743)	Tımar hissesine malikâne mutasarrıfının müdahalesi	Sivas beğlerbeğisine, Özikavağı ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Mehmed b. Mustafa isimli sipahi, Sivas sancağı Niksar nahiyesinde Kekün ve bazı köylerden 7.200 akçe tımara mutasarrıftır. Tımarının başkalemi Hisarözü karyesi olup bu karyenin sülüs malikânesi Mehmet Beğ ve Emir Hasan Beğ mülkü ve nısf sülüsân malikânesi Medine-i Münevvere Vakfı, nısf-ı âhâr malikânesi ve divani tımara aittir Mehmet isimli sipahi, Hisarözü karyesinin divani mutasarrıfları ve müşterekleri zapt ve malikâne mahsulünden beratı yazısına göre hissesine isabet edenin verilmediğini bildirmiştir. Yapılan incelemede, Mehmet isimli sipahinin de malikâne hissesi olduğu anlaşıldığından Defter-i Hakani gereğince hareket edilmesi için hüküm yazılmıştır.
99/2	Evâsıt-1 M 1156 (7-16 Mart 1743)	Tımarlı sipahi hissesine başka bir tımarlı sipahinin müdahalesi	Bafra ve [ ] kâdılarına, Canik muhassılı vekiline hitaben yazılmıştır. Hüseyin isimli sipahi, Canik sancağında Bafra nahiyesinde Kayalu ve bazı köylerden 5.623 akçe tımara mutasarrıftır. Karındar isimli karyenin 2.000 akçesi Hüseyin'in tımarı mülhakatı bakisi müştereki kaydındadır. Günkilim ve bazı köylerden 9.756 akçe tımara mutasarrıf tekaüd Mehmet, hissesine kanaat etmeyerek Hüseyin'in müştereki ile kaydına dahil Karındar karyesine müdahale etmiştir. Hüseyin, bu durumdan şikâyetçi olmuş ve Mehmet'in müdahalesinin önlenmesi için hüküm talep edilmiştir. Divan'daki defterlere bakıldığında, Hüseyin'in haklı olduğu anlaşıldığından Defter-i Hakani gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
99/4	Evâsıt-1 M 1156 (7-16 Mart 1743)	Zeamet reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	Sivas vâlisine ve Aybastı ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Canik sancağında alaybeği Seyyit İbrahim'in, Canik sancağında tasarruf ettiği zeameti olan Bolaman, Kara Hamza, Hun, Safcı, Güler, Salim ve Eskiti köylerindeki yaylaklardan alınan resm-i yaylak zeamete aitken Aybastı kazasında sakin zorba El-Hac İbrahim birkaç yıldır Seyyit İbrahim'in seferde olduğunu fırsat bilerek yaylağa çıkıp yararlandığı halde yaylak vergisini subaşına vermemiştir. Buna ilâveten Seyyit İbrahim'in ortakçılarının koyunlarını zorla almış ve şahin yuvalarını da zapt etmiştir. Seyyit İbrahim'in şikâyeti ile alınan koyunların geri alınması ve resm-i yaylağın tahsili için meselenin yerel

			mahkemece görülmesi için emir yazılmıştır.
100/5	Evâsıt-ı M 1156 (7-16 Mart 1743)	Tımar reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	Çorum sancağı mutasarrıfına, Çorum ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Mehmet isimli sipahi, Çorum sancağında Divan-ı Emlak nahiyesine bağlı Çukurviran ve bazı köylerden 5.999 akçe tımara mutasarrıftır. Tasarruf ettiği tımar yerlerinden mahsul ve vergilerini almak istediğinde tımar bazı kişiler buna engel olmuşlardır. Hatta reayası dahi mahsul ve vergilerini edâ etmemiştir. Mehmet'in şikâyeti ile bu muhalefetlerin önlenmesi için emir yazılmıştır.
101/3	Evâsıt-ı M 1156 (7-16 Mart 1743)	Tımara ait vergiye muhasılların müdahalesi	Samsun, Bafra, Arım, Terme, Kavak, Ünye ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Şikâyetçi olan kişiler Sivas'ın defter kethüdâsı Halil, tımar defterdârı Musa, Sivas ve Canik alaybeğleri, Canik sancağının zeamet ve tımar sahipleridir. Canik sancağına bağlı Samsun nahiyesinde Sarmusak köyü, Bafra nahiyesinde Virancık Köyü ve Değirmenözü, Samsun'a bağlı Ermez köyü, Arım nahiyesinde Öğümkavak, Terme'ye bağlı Saldık köyü, Gülümcek, Esad, Hacılar (Evranalı) köylerinin gelirleri Canik Mirlivâsına aittir. Ancak Canik muhasılları ve adamları serbest olmayan zeamet köylerinden toplanan vergilerin kendilerine ait kısmına kanaat etmemiştir. Yapılan şikâyet üzerine ruznamçe, icmal ve mufassal defterleri incelenmiştir. Toplanan vergilerin yarısı tımar mutasarrıflarına yarısı da Canik muhasıllarının olduğu ifade edilip muhasıllarının hakkında fazlasına tamâh etmemeleri için hüküm talep edilmiştir. Kanun ve defter gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
102/3	Evâhîr-i M 1156 (17-26 Mart 1743)	Zeamet köyüne zarar verme	Sivas beğlerbeğisine, Amasya ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Bekir oğlu Osman, zeamet köylerinden Amasya kazasına bağlı Said köyüne koyun ağılı yapmıştır. İlaveten davarları bağ ve bahçelere zarar vermiştir. Said köyü halkının şikâyeti ile bu zarar-ziyânın önlenmesi için emir yazılmıştır.
107/1	Evâhîr-i M 1156 (17-26 Mart 1743)	Tımar reayasının köyünü terk etmesi	Divriği, Bozok, Kangırı, Kalecik Keskin, [ ], [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Sipahi Ali, Divriği sancağında tasarruf ettiği tımar köylerinden Ayvalı nahiyesine bağlı Sultanlı Köyü'nün defterli raiyyet ve raiyyet oğullarından Arif oğlu Ahmet, Kulu oğlu Hasan, Servan oğulları ve bazıları köylerini terk edip başka kasaba, köy ve askeri çiftliklerine yerleşmişlerdir. Sipahi Ali bu kişileri eski köylerine yerleştirmek istediğinde muhalefet ile karşılaşmıştır. Sipahi Ali'nin şikâyeti ile bu muhalefetin önlenmesi ve reayanın eski köylerine iskanı için emir yazılmıştır.
107/4	Evâhîr-i M 1156 (17-26 Mart 1743)	Tımarlı sipahinin tımardaki mülk ağaçların intikaline müdahalesi	Sivas beğlerbeğisine ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. El-Hac Ömer Ağa, vefat edince Arapkir kazasına bağlı tımar karyelerinden Suz toprağında bulunan hudutları belli yerler tapuya müstehak olmuştur. Oğlu, kızı, bababir erkek kardeşi ve tapu verilecek kimsesi yoktur. Tasarrufundaki 500'ü bulan mülk meyve ağaçları Ebubekir ve Osman isimli kişilere intikâl etmiştir. Bu kişiler hudutları belli yerleri tapu ile almak

			istediğinde sahib-i arz Veli isimli sipahi bu kişilere vermeyerek haksız şekilde hevâsına bağlı ismi yazılmamış kimseye vermiştir. Ebubekir ve Osman, şikâyet ederek bu yerlerin kendilerine verilmesi için hüküm talep etmişlerdir. Kanun üzere hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
108/5	Evâ'il-i S 1156 (27 Mart- 5 Nisan 1743)	Mirliva hassı mutasarrıfının zeamet karye ve mezraasına müdahalesi	Sivas beğlerbeğisine, Boğazlıyan ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Mehmet isimli kişi Bozok sancağı Boğazlıyan nahiyesine tabi İsmail Hacı ve bazı köylerden 20.000 akçe zeamete mutasarrıftır. Boğazlıyan'a bağlı 1.500 akçe yazılı Göllü mezraası ve yine Boğazlıyan'a bağlı diğer yerlerden toplam 30.400 akçe zeamet geliri olup bunun 20.000 akçesi Mehmet'in zeametidir. 5.200 akçesi 7 Receb 1120'de havâs-ı hümayûna tahsis edilmiştir. İğdecik karyesi ve Göllü mezraası tahrirden beri zeamet ve tımar tarafından zapt olunmakta ve mirlivâ hassına hisse vermemektedir. Ancak Bozok sancağı hass voyvodası Mehmet'in zeametinden olan mezraa ve karyeye hassa ait diyerek haksız yere müdahale etmiştir. Bozok sancağının eski alaybeği Mahmut, livâ-i mezbûrun zü'ama ve erbâb-ı tımarı şikâyetçi olmuştur. Hassa zabitanın müdahalesinin önlenip, mahsul ve vergilerin zeamet mutasarrıfı tarafından alınması için hüküm talep edilince emir yazılmıştır.
110/2	Evâ'il-i S 1156 (27 Mart- 5 Nisan 1743)	Tımar iltizam bedelinden sipahinin alacak hakkı	Bozok ve [ ] Kâdılarına ve Bozok sancağı Mütesellimine hitaben yazılmıştır. Hacı Hüseyin, Bozok sancağı Baltı nahiyesine tabi Kalaycık ve bazı köylerden tasarruf ettiği tımar gelirlerini Divanlı köyünde Babalı oğlu Mustafa'ya iltizam etmiştir. Bu iltizandan dolayı Hacı Hüseyin'in Mustafa'dan 1150 senesinden beri bir miktar alacağı olup ancak bir türlü bu parayı alamamıştır. Hacı Hüseyin'in şikâyeti ile bu ücretin vekiline aliverilmesi için emir yazılmıştır.
110/3	Evâ'il-i S 1156 (27 Mart- 5 Nisan 1743)	Mirliva hassı reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	Amasya sancağında bulunan kâdılarına hitaben yazılmıştır. Argoma nahiyesine bağlı Revancı; Ladik nahiyesine bağlı Kara Mahmud Kürecik, Kavak; Gedegra nahiyesine bağlı Havsud, Eğris, Saraycık, Gökçe; Gaziler Ovacığı'na bağlı Balgalı karyeleri Amasya mirlivası hassıdır. Mirliva Cevher'in mütesellimi, rüsumatı toplamak istediğinde içlerinden bazıları vermemiştir. Cevher, şikâyetçi olup muhalefetin önlenmesi için hüküm talep etmiştir. Kanun ve defter gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
111/3	Evâ'il-i S 1156 (27 Mart- 5 Nisan 1743)	Tımar gelirine müdahale	Sivas vâlisine, Amasya ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Hüseyin isimli sipahi, Amasya sancağı Yavaş nahiyesine tabi Balcı ve bazı köylerden 7.067 akçe tımar mutasarrıftır. Bazıları bunun mahsul ve vergilere haksız şekilde müdahale etmiştir. Hüseyin'in şikâyeti ve hüküm talebi üzerine bu müdahalenin ortadan kaldırılması için emir yazılmıştır.
112/1	Evâ'il-i S 1156 (27 Mart-	Zeamet reayasının köyünü terk	Yıldızili, [ ] ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Mehmet Raşid, Sivas sancağı Yıldızili nahiyesinde tasarruf ettiği zeametine ait Beduhyun ve bağlı köylerinin defterli

	5 Nisan 1743)	etmesi	reayasından bazıları eski köylerini terk edip başka kasaba, köy ve askeri çiftliklerine yerleşmişlerdir. Bu kişileri voyvoda marifeti ile eski köylerine geri yerleştirmek istediğinde muhalefet ile karşılaşmıştır. Mehmet Raşid'in şikâyeti ile reayanın eski köylerine yerleştirilmesi için emir yazılmıştır.
112/2	Evâ'il-i S 1156 (27 Mart-5 Nisan 1743)	Zeamet reayasının köyünü terk etmesi	Sivas beğlerbeğisine, Yıldızlı ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Mehmet Raşid, Sivas sancağından, Yıldızlı nahiyesinden tasarruf ettiği zeametine tabi Tekke köyü defterli reaya ve defterli reaya yeri ziraat eden hariç reayası buradaki yerlerini tam olarak ziraat etmeden başka yerde ziraate başlamışlardır. Mahsulün azalmasına neden olduklarından dolayı Mehmet Raşid'in şikâyeti ve talebi ile bu durumun önlenmesi için emir yazılmıştır.
113/1	Evâsıt-ı S 1156 (6-15 Nisan 1743)	Zeamet gelirinin bir kısmının ödenmemesi	Sivas beğlerbeğisine ve Darende kâdısına hitaben yazılmıştır. Mehmet Çavuş, Divriği sancağı Ayvalı nahiyesine bağlı Zekeriyaözü ve bazı köylerden 44.588 akçe zeamete mutasarrıftır. Darende Boyahanesi mahsülü de (tahminen 1.000 akçe) zeamete aittir. Tahrirden sonra inşa edilen Ahmet Paşa Boyahanesi geliri de Mehmet Çavuş'a aittir. Boyahane nin kiracılarından hakkı olan gelirlerini almak istediğinde kiracılar ya vermemiş ya da az vermek istemişlerdir. 1145 senesinden beri zimmetlerinde alacağı bulunmaktadır. Mehmet Çavuş'un şikâyeti ile bu bedellerin alınması için emir yazılmıştır.
114/2	Evâsıt-ı S 1156 (6-15 Nisan 1743)	Sipahinin vakıf karyesi gelirine müdahalesi	Sivas beğlerbeğisine ve Amasya kâdısına hitaben yazılmıştır. Yalvanzâde Es-Seyyid Mehmet Emin, Anadolu Kazaskeri ve Amasya'da bulunan Yakup Paşa İmaret Vakfı'nın mütevellisidir. Bağlan isimli köyün öşr ve vergisi bu vakıf tarafından alınmaktadır. İsmi yazılmamış karyenin sipahisi El-Hac Ali, vakfa ait yerlerin tımarına ait olduğunu söyleyerek müdahale etmiştir. Vakfın cabisi Abdullah'ın da 100 kuruşunu haksız olarak almıştır. Mütevellinin şikâyeti ve gelirin vakfa aktarılması için hüküm talebi üzerine, meselenin yerel mahkemece görülmesi için emir yazılmıştır.
121/1	Evâhîr-i S 1156 (16-25 Nisan 1743)	Zeamet sahibinden haksız cebelü bedeli talep etme	Çorum ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Mehmet, Çorum sancağı Divân-ı Sakız nahiyesinde 41.800 akçe zeamete mutasarrıfken vefat edince zeameti Mustafa ve Salih isimli çocuklarına verilmiştir. Salih, çocuksuz olarak vefat edince hissesi kardeşi Mustafa'ya geçmiştir. Ancak Mustafa'nın yaşı küçük olduğu için cebelü bedeli ödemektedir. Kılıç kullanma yaşına geldiğinden 8 Zilhicce 1155 tarihinde cebelü kaydı kaldırılmıştır. Ancak cebelü tahsildarları haksız olarak 1156 senesi için cebelü bedeli istemişlerdir. Mustafa'nın şikâyeti ile bu tacize son verilmesi için emir yazılmıştır.
123/3	Evâ'il-i Ra 1156 (25 Nisan-4 Mayıs)	Tımarlı sipahiden haksız cebelü bedeli talep etme	Divân-ı Sakız ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Çorum sancağı Divân-ı Sakız nahiyesine bağlı Ortaca ve bazı köylerden 9.319 akçelik tımar yeri bir nefer cebelü bedeli ile İbrahim'e tevcih edilmiştir. Kendisi harp edebilecek yaşa geldiğinden 8 Zilhicce 1155 tarihinde cebelü kaydı

	1743)		kaldırılmıştır. Cebelü tahsildarı 1156 senesi için bedelü bedeli isteyerek tacizde bulunmuştur. İbrahim'in şikâyeti ile bu tacize son verilmesi için emir yazılmıştır.
123/4	Evâ'il-i Ra 1156 (25 Nisan-4 Mayıs 1743)	Zeamet sahibinden haksız bedeli etme cebelü talep	Sivas beğlerbeğisine, Yıldız ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Mehmet Raşid, Sivas sancağı Yıldız nahiyesinde Beduhtun ve bazı köylerden 23.000 akçe zeamete mutasarrıftır. 1153 sene sinde tekaüdlüğü varken 1155 senesinde kaldırılmıştır. Yine 28 Receb 1155 tarihinde defter-i hakani kitabeti gediği beratına dahil edilmiştir. Cebelü bedeli ödemesi gereksiz iken cebelü tahsildarları cebelü bedeli isteği ile tacizde bulunmuştur. Mehmet Raşid'in şikâyeti ile bu tacize son verilmesi için emir yazılmıştır.
126/1	Evâ'il-i Ra 1156 (25 Nisan-4 Mayıs 1743)	Zeamet gelirine müdahale	Sivas beğlerbeğisine, Sivas ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Mehmet ve Safer, Sivas sancağı Venk nahiyesine tabi Mardos ve bazı köylerden 17.319 akçe, toplam olarak 20.000 akçe zeamete mutasarrıftır. 1155 senesinde zeametini Seyyit Ali'ye 300 guruşa iltizama vermiştir. Seyyit Ali'nin bu sene için topladığı mahsul ve vergiler iltizam bedelini aşmıştır. Zaim 1156 senesi gelirini buna değil Seyyit İbrahim'e iltizam etmiştir. Seyyit Ali iltizamının iki yıl olduğunu söyleyerek Seyyit İbrahim'in hakkı olan Mart mahsülünü zorla almıştır. Mehmet ve Safer'in şikâyetleri üzerine Seyyit Ali'ye müdahale edilmemesi ve zorla alınan gelirin geri alınması için emir yazılmıştır.
127/1	Evâ'il-i Ra 1156 (25 Nisan-4 Mayıs 1743)	Tımar mezraasına başka tımar mutasarrıfının müdahalesi	Bozok sancağında vâki mevlânâ [ ] kâdisına ve Bozok sancağı mütesellimine hitaben yazılmıştır. Ömer isimli sipahi, Bozok sancağı Kabak-ı Bâlâ nahiyesine tabi Musa Kethüdâ ve bazı köylerden 12.900 akçe tımara mutasarrıftır. Selimî nahiyesinde Kuzulu mezraasının 1.500 akçe yazısından 600 akçesi de Ömer'e aittir. Emlak nahiyesinde Öyük ve bazı köylerden 6.800 akçe tımara mutasarrıf Ali isimli sipahi adı geçen mezraada alakan yok diyerek haksız şekilde müdahale etmiştir. Ömer sipahi, Ali sipahiden şikâyetçi olup mezraası gelirinin müştereki ile kendine zapt ettirilmesi için hüküm talep etmiştir. Yapılan incelemede Kuzulu mezraasında Ali'nin alakası olmadığı anlaşıldığından kanuna göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
128/7	Evâsıt-ı Ra 1156 (5-14 Mayıs 1743)	Zeamet subaşısının hisareri bağlarından haksız vergi talebi	Osmancık ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Nefs-i Osmancık'ta Yusuf, Ahmet, Mustafa, Ömer, diğer Ömer ve Mehmet isimli hisârieller ellerinde bulunan bağardan tahrir zamanından beri behre alınmamıştır. Ancak Osmancık zaimi Abdullah'ın subaşısı olanlar adı geçen bağlardan öşr ve vergi talep ederek kanuna aykırı davranmışlardır. Bu müdahalenin engellenmesi için hüküm talep edilmiştir. Defter incelemesinde bu bağların vergiye tabi olmadığı anlaşıldığından Defter-i Hakani gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
129/1	Evâ'il-i Ra 1156	Sipahinin Reayadan	Sivas beğlerbeğisine, Çorum ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır.

	(25 Nisan-4 Mayıs 1743)	Haksız Vergi Talebi	Çorum sancağı Divân-ı Sakız nahiyesine bağlı Yavi köyü halkı, topraklarından hasıl olan üzüm ve meyveden vermeleri gereken öşre muadil vergilerini sipahilerine tamamen edâ etmiştir. Ancak sipahi kanaat etmeyerek zemin akçesi ismiyle para talep ederek tacizde bulunmuştur. Bu tacize son verilmesi için hüküm talep edilmiştir. Yavi köyü halkının şikâyeti ile Defter-i Hakani gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
129/3	Evâsıt-ı Ra 1156 (5-14 Mayıs 1743)	Rum vilayeti mir-i miran hassı mültezimlerinin halka zulmü	Sivas beğlerbeğisine, Mevlânâ Sivas kâdısına hitaben yazılmıştır. Sivas sancağı ve nahiyesinde 1.590 akçe yazılı Akpınar karyesinin divanisi mir-i mirân-ı vilâyet-i Rum hassı ve malikânesi Şeyh Şemseddin Tekkesi Vakfına aittir. Akpınar karyesi divanisi mültezimlerinin zorbalığı dolayısı ile halk perişan olmuştur. Yapılan şikâyet üzerine senede iki taksitte mir-i mirân tarafına 4.000 akçe ile Akpınar karyesi divanisinin adı geçen vakfa verilmesi için 1156 Rebiülevveli başında tashih olunup icmal sureti verilmiştir. Bu surete göre hareket edilmesi için hüküm yazılmıştır.
130/1	Evâsıt-ı Ra 1156 (5-14 Mayıs 1743)	Tımar gelirine müdahale	Sivas beğlerbeğisine, Divriği ve [ ] kâdularına hitaben yazılmıştır. Bekir isimli sipahi, Divriği kazası Ayvalu nahiyesinde Karasakı Ulya ve bazı köylerden 6.500 akçe tımara mutasarrıftır. Bunun 1155 senesinde vâki olan gelirlerine zorbadan iki kişi müdahale etmiştir. Sipahi Bekir'in şikâyeti ile bu müdahalenin önlenmesi ve hakkı olan gelirlerin zabt ettirilmesi için emir yazılmıştır.
130/5	Evâsıt-ı Ra 1156 (5-14 Mayıs 1743)	Gedik tımar gelirlerinin yetersizliği sebebiyle geçim için bağ-bahçe eken kale muhafızlarına dizdarın müdahalesi	Sivas beğlerbeğisine, Niksar nâibine hitaben yazılmıştır. Niksar'da bulunan Kal'a-i Nârin mustahfızları gedik tımarlara mutasarrıf olup hizmetlerinde kusurları yoktur. Lakin tımarları gelirleri az olduğundan geçimleri için temin ettikleri bağ ve bahçe mezruatını gözetmelerine kale dizdârı engel olmuş ve mahsullerin dökülüp-saçılmasına neden olmuştur. 20 nefer kale mustahfızı şikâyetçi olarak bu zorbalığın engellenmesi için hüküm talep etmiştir. Meselenin mahkemece görülmesi için emir yazılmıştır.
131/4	Evâhîr-i Ra 1156 (15-25 Mayıs 1743)	Tımar ve zeamet mahsulüne zarar	Sivas beğlerbeğisine ve kâdısına hitaben yazılmıştır. Ali isimli kişinin Sivas sancağından uhde ve iltizamında olan zeamet ve mukataa karyelerinden hasıl edip anbara koyduğu 1200 kuruşluk mahsulü Derviş isimli kişi telef etmiştir. Ali'nin şikâyeti ile telef edilen mahsulün geri alınması için emir yazılmıştır.
133/1	Evâhîr-i Ra 1156 (15-24 Mayıs 1743)	Zeamet mahsulü alacağı	Sivas beğlerbeğisine ve kâdısına hitaben yazılmıştır. Ali isimli kişinin Sivas sancağı ve kazasında 1150 senesinde uhde ve iltizamında olan zeamet karyelerinden Yarhisar köyünden Agop isimli gayr-i müslim zimmetinde 101 kile hınta ve 11 kile şair bedeli alacağı, Burgucu oğlu isimli gayr-i müslim zimmetinde 50 kuruşluk mahsul alacağı, ismi belli bazı zimmilerden de bir miktar alacağı bulunmaktadır. Ancak talep ettiği halde alamamıştır. Ali'nin şikâyeti ile alacağının tahsili için emir yazılmıştır.

134/1	Evâhîr-i Ra 1156 (15-24 Mayıs 1743)	Tımar hissesine müştereklerin müdahalesi	Sivas beğlerbeğisine, Divriği ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Tımar tekaüdlerinden İsmail, Divriği sancağı Aşgar nahiyesinde, ... ve bazı köylerden 6.545 akçe tımara mutasarrıftır. Yenice nahiyesine bağlı 3.739 akçe yazılı Ödek isimli karyenin icmalde 2.739 akçesi ifrâz, Ödek yakınındaki Ayaş mezraasının 560 akçe yazısından 260 akçesi ile biriktirilip 2.999 akçe ber-icmal ve icmâl-i mezbûrun 999 akçesi İsmail'in kaydında kalan 2000 akçesi mütekâid Hüseyin'in tımarındandır. Müşterekleri beratları yazılarına göre hareket etmeyip İsmail'e senin karye ve mezraada 700 akçen var diyerek müdahale etmişlerdir. İsmail şikâyetçi olup müştereklerinin müdahalesinin önlenmesi için hüküm talep etmiştir. Defter-i Hakani gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
136/1	Evâ'il-i R 1156 (25 Mayıs-3 Haziran 1743)	Zeamet ve tımar reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	Sivas beğlerbeğisine, Arapkir ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Bektaş Çavuş, Arapkir ve Kayseriye sancaklarında Dağabâd ve gayri nahiyelerde Kastamur ve bazı köylerden 33.150 akçe zeamete; Halil, Arapkir sancağı Boşadı nahiyesinde Çoruk ve bazı köylerden 6.900 akçe tımara; Ali, Emir nahiyesinde Enderi ve bazı köylerden 7.600 akçe tımara ayrı beratlar ile mutasarrıflardır. Bektaş ve Halil'in tımarına dahil, Ali'nin tımarının başkalemi olan Enderi karyesinde 300 akçe yazılı Mahmut veled-i Melik Beğ ma'a birâderânına ait zeminin öşr ve resmi zeamet ve tımar tarafından alınmaktadır. Ancak sonradan bu zemin yeni arazi açmalarla büyümüştür. Bu yerdeki bazı kişiler öşr ve vergilerini bir bahane ile vermeyerek zeamet ve tımar mahsulüne zarar vermişlerdir. Yapılan şikâyet ile bu muhalefetin önlenmesi için hüküm talep edilmiştir. Divan'daki inceleme sonucunda, adı geçen zeminin 1155 senesinde yeniden yazımı yapıldığı anlaşıldığından buna göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
140/2	Evâ'il-i R 1156 (25 Mayıs-3 Haziran 1743)	Tımarlı sipahinin fazla vergi talebi	Sivas beğlerbeğisine, Artukabâd ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Tımar karyelerinden Artukabâd kazasına bağlı Ortaviran ve Büğdüs köylerinde sakin bazı kişiler dışarıdan bu köylere yerleşmiştir. Evlileri altı akçe duhan vergilerini karyeleri sipahilerine edâ ettiği halde sipahileri kanaat etmeyip zorla 1.000 kuruşlarını almıştır. Kanun gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
143/2	Evâsıt-ı R 1156 (4-13 Haziran 1743)	Mirliva hassı zabitlerinin tımar reayasından haksız vergi talep etmesi	Sivas beğlerbeğisine, Geldigelen ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Fazlı isimli sipahi Amasya sancağı Geldigelen nahiyesine tabi Surlu oğlanı ve bazı köylerden 12.400 akçe tımara mutasarrıftır. Gökölük karyesinin malikânesi Amasya'da bulunan Hasırcı Zâviyesi Vakfı'nın, divanisi tımar olup müştereki ile kaydına bunun dahildir. Amasya mirliva hassı zabitleri Gökölük'dan hasıl olan niyabet, aded-i ağnam, bād-ı hevâ ve arusiyenin yarısını almaya kanaat etmeyerek hakları olmayan zemin-i mücerred ve zemin-i mevkûf adlı zeminleri için öküzlerden ikişer kuruş vergi talebi ile halkı rencide etmişlerdir. Bu zorbalığın önlenmesi için emr-i şerif talep edilmiştir. Yapılan

			incelemede zeminlere ek vergiye rastlanılmadığından Defter-i Hakani gereğince hareket edilmesi için hüküm yazılmıştır.
147/2	Evâ'il-i R 1156 (25 Mayıs-3 Haziran 1743)	Tımar hissesine ortakların müdahalesi	Sivas beğlerbeğisi paşa'ya, Geldigelen ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Musli, Amasya sancağı Koçkayası nahiyesinde Daruçay ve bazı köylerden 9.400 akçe tımara tekaüd olarak mutasarrıftır. Bunun Geldigelen nahiyesine tabi Elük isimli karyedeki hissesine müşterekleri müdahale etmişlerdir. Musli, bu durumdan şikâyetçi olmuş ve haksızlığın giderilmesi için hüküm talep etmiştir. Yapılan defter incelemesinde Musli'nin Elik'te hissesi olduğu görüldüğünden Defter-i Hakani gereğince hareket edilmesi için hüküm yazılmıştır.
152/4	Evâhîr-i R 1156 (14-23 Haziran 1743)	Tımarlı sipahilerin zımni reayasına zulmü	Sivas beğlerbeğisine ve kâdısına hitaben yazılmıştır. Tımar karyelerinden Bingöl'ün zımni halkı ziraatlerinden dolayı vermeleri gereken beşte bir öşrlerini, resm-i arusanelerini ve resm-i ispençlerini ödemeye razılar iken sipahilerinin subaşuları zorba kişiliğe sahip olduğundan kanuna aykırı davranmıştır. Varolan üç sipahi halka beslemeleri için ikişer at vermiş; zorla otlak, arpa, saman, hane başına birer araba odun, yem-yemek akçesi, bal, yağ, koyun, kuzu, tavuk almışlardır. Resm-i arusane bahanesi ile 15'er-20'şer kuruş almışlardır. Zımni halkın şikâyetleri ile bu zulmün sona erdirilmesi için emir yazılmıştır.
152/7	Evâsıt-ı R 1156 (4-13 Haziran 1743)	Sipahinin zımni reayaya zulmü	Sivas beğlerbeğisine ve Divriği kâdısına hitaben yazılmıştır. Haris isimli köyün gayr-i müslim halkı yükümlülükleri olan vergileri ödedikleri halde sipahileri İsmail, kanuna aykırı olarak fazla vergi talebinde bulunmuş, atlı adamlar ile köyü basıp zorla yem-yemek, koyun, kuzu, bal, yağ almıştır. Gayr-i müslim halkın şikâyetleri ile bu zulme son verilmesi için emir yazılmıştır.
156/5	Evâhîr-i R 1156 (14-23 Haziran 1743)	Zeamet reayasına sipahisinin zulmü	Sivas beğlerbeğisine, Sivas ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Müteferrika El-Hac Mustafa, zeamet karyelerinden Dodurga ve bağlı köylerini müştereki İsmail ile tasarruf etmektedir. İsmail, beratı yazısına riayet etmeyerek fazla vergi talebinde bulunmuştur. Buna ilaveten 10-15 atlı adamlar köyleri basıp zorla yem-yemek alıp, halkı zincire vurarak haps etmiştir. Tüm bunlardan dolayı zeamet mahsulünün azalmasına neden olmuştur. El-Hac Mustafa'nın şikâyeti ile bu zulme son verilmesi için emir yazılmıştır.
157/1	Evâhîr-i R 1156 (14-23 Haziran 1743)	Tımara müdahale	Çorum kâdısına ve Çorum sancağı mütesellimine hitaben yazılmıştır. Mehmet isimli sipahi Çorum sancağı ve kazasında Divân-ı Emlak nahiyesine bağlı Çukurviran ve bazı köylerden 5.999 akçe tımara 11 Zilkade 1141 tarihinden beri mutasarrıftır. Kavşud Köyü de tımarına dahildir. Beratını kaybetmiştir. Ancak Mustafa isimli kişi Kavşud köyüne berat ettirdim bahanesi ile haksız bir şekilde müdahalede bulunmuştur. Mehmet'in şikâyeti ile bu müdahalenin önlenmesi için emir yazılmıştır.

159/2	Evâ'il-i Ca 1156 (23 Haziran- 2 Temmuz 1743)	Tımar gelirine müdahale	Saz ve [ ] kâdılarına ve Çorum sancağı mütesellimine hitaben yazılmıştır. Çorum sancağı Saz nahiyesinde Bucak ve bazı köylerden 3.000 akçe emekli tımarına mutasarrıf olan Ali, çocuksuz olarak vefat edince bu tımar Ahmet isimli sipahiye tevcih edilmiştir. 1156 yılı gelirleri de kendisine aittir. Ancak, merhûm Ali'nin subaşı 1156 senesi gelirlerinin kendine ait olduğunu ifade ederek müdahalede bulunmuştur. Ahmet'in şikâyeti ve gelirine müdahalenin önlenmesi için hüküm talebi üzerine bu emir yazılmıştır.
161/1	Evâ'il-i Ca 1156 (23 Haziran- 2 Temmuz 1743)	Sipahilerin reayaya zulmü	Sivas beğlerbeğisine, Sivas ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Sivas kazasına bağlı tımar karyelerinden İmran köyü halkı resm-i nikâh, resm-i gerdek vb. yükümlülükleri olan vergilerini sipahilerine edâ etmektedir. Ancak sipahiler buna kanaat etmeyerek kanunda belirlenenden fazla vergi talebinde bulunmuşlar; zorla yem-yemek, arpa, saman, koyun, kuzu istemişlerdir. Bunlara ilaveten her evden birer araba odun, gerdekden birer altın talep etmişlerdir. İmran halkının şikâyetleri ile bu zulme son verilmesi için emir yazılmıştır.
161/2	Evâ'il-i Ca 1156 (23 Haziran- 2 Temmuz 1743)	Beyleybeyi hassı gelirini iltizama alanın fazla vergi alması ve zulüm yapması	Sivas beğlerbeğisine, Lâdik ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Amasya sancağı Simre-i Lâdik nahiyesinde Balay köyünün yarım malikânesi Hızır Paşa Medresesi Vakfı, rub malikânesi Mehmet Çelebi bin Tursun Beğ mülkü ve diğer rub malikânesi Firuz Ağa Medresesi Vakfı, divanisi tımara aittir. Niyâbet, nisf bâd-ı hevâ, nisf resm-i arusane, aded-i ağnam Vilâyet-i Rum vilâyeti mîr-i mirâmı hassı mülhakatındadır. Balay ve 17 karyenin niyâbet, nisf bâd-ı hevâ, nisf resm-i arusane, ve aded-i ağnam mahsulü bedeli olarak Tokat mizân-ı harîri mukataası malından 30.000 akçe Sivas Beğlerbeğisi hassına tayin edilmiştir. Ziraat edenler terekelerinden dolayı vermeleri gereken beşte bir öşr ve vergileri karye sipahilerine, malikâne mutasarrıflarına, nisf resm-i arusane ve aded-i ağnamları Tokat Voyvodalarına ödemişlerdir. Koca Ali oğlu Ahmet, Bolay köyünün hassa vergilerini iltizama almıştır. Ancak bu vergilere kanaat etmeyerek 30-40 kuruş alıp halka zulüm etmiştir. Bu zulme son verilmesi için hüküm talep edilmiştir. Defter-i Hakani gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
167/5	Evâsıt-ı Ca 1156 (3-12 Temmuz 1743)	Zeamet reayasının öşr-i bağatı maktu ödemek istemesi	Sivas beğlerbeğisine, Akdağ ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Dergâh-ı Muallâm çavuşlarından El-Hac İsmail, Sivas ve Amasya sancaklarında Meşetabâd ve gayri nahiyelere bağlı Eymür ve bazı köylerden 64.528 akçe zeamete mutasarrıftır. Zeametine dahil Akdağ nahiyesinde Rana isimli karyenin malikânesinin nisf-i Amasya'da bulunan Pervâne Cami'-i Şerîfi Vakfı'na aittir, nisf-ı âhârı cihet-i tevliyet, divanisi tımar müştereki ile El-Hac İsmail Çavuş'un kayıt ve beratına dahildir. Rana karyesindeki bağ ve bahçeler hasılı maktu değil, öşr-i bağat olarak kayıt yapılmıştır. El-Hac İsmail, bağ ve bahçe halkından üzüm ve meyveler için onda bir öşr talep ettiğinde biz maktu verimiz diyerek muhalefet etmişlerdir. Zeamet

			<p>mahsulüne zarar geldiğinden dolayı El-Hac İsmail, şikâyetçi olup onda bir öşr alınıp muhalefetin önlenmesi için hüküm talep etmiştir. Defter incelemesinde öşr-i bağat kaydı tespit edildiğinden Defter-i Hakani'ye göre hareket edilmesi için hüküm yazılmıştır.</p>
169/2	<p>Evâsıt-ı Ca 1156 (3-12 Temmuz 1743)</p>	<p>Timar mutasarrıflarının başka timar karye ve mezraasına müdahalesi</p>	<p>Sivas beğlerbeğisine, Karakuş ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır.</p> <p>Osman b. Mehmet, Sivas sancağı Karakuş nahiyesinde Sorunlu ve bazı köylerden 14.655 akçe timara tekaüd olarak mutasarrıftır. Timarının başkalemi Sorunlu'dur. Gökse, Kışlacık karyesi, Kışlacık ma'a Halgedik, Abbas mezraası timarına dahildir. Bu yerlerin 499 akçe mütekâ'id Osman'ın timarı, 3.000 akçe Mehmed b. Osman'ın timarı, 1.499 akçesi Sorunlu'dan ve gayriden 14.655 akçe timara mutasarrıf İbrahim b. Mehmed'in timarıdır. Mütekaid Ali ise Venk nahiyesinde Kırkoros ve bazı köylerden 10.600 akçe timara mutasarrıftır. Sorunlu karyesinde hissesi bulunan Mehmed ve Ali, hisselerine kanaat etmeyerek haksız bir şekilde Gökse, Kışlacık ma'a Halgedik mezra'a-i Abbas, Uban'a müdahale edip timar mahsulüne zarar vermişlerdir. Osman, şikâyetçi olarak bu müdahalenin önlenmesi için hüküm talep etmiştir. Defter incelemesinde Osman'ın haklı olduğu görüldüğünden, Defter-i Hakani gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.</p>
170/4	<p>Evâsıt-ı Ca 1156 (3-12 Temmuz 1743)</p>	<p>Zeamet gelirine müdahale</p>	<p>Bozok kazası mütesellimine hitaben yazılmıştır.</p> <p>Züamâdan Abdullah Bozok sancağı Gedik nahiyesinde Kaçık ve bazı köylerden 20.000 akçe zeamete mutasarrıftır. 1155 senesi mahsul ve vergileri de kendine aittir. Ancak Hacı Mustafa isimli kişi haksız şekilde mahsulü almak için müdahalede bulunmuştur. Abdullah'ın şikâyeti ile bu müdahalenin ortadan kaldırılması için bu emir yazılmıştır.</p>
172/1	<p>Evâhîr-i Ca 1156 (13-22 Temmuz 1743)</p>	<p>Zeamet gelirine müdahale</p>	<p>Sivas beğlerbeğisi [ ] paşa'ya, Sivas ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır.</p> <p>Müteferrika Ahmet Sivas sancağı ve nahiyesinde Ferandar ve bazı köylerden serbest zeamete mutasarrıftır. Ferandar köyünden Kara Mahmut, bilinen varisi olmadan vefat edince tasarruf ettiği yerler tapuyla verilecek duruma gelmiştir. Subaşı mahsulü zapt etmek ve boş kalan yerleri tapuya vermek istediğinde Sivas kazası beytü'l-mâl emini haksız bir şekilde mahsulü almak ve bu yerleri zapt etmek istemiştir. Müteferrika Ahmet'in şikâyeti ile haksız müdahalenin önlenip talep eden kişiye bu yerlerin tapu ile verilmesi için emir yazılmıştır.</p>
172/5	<p>Evâhîr-i Ca 1156 (13-22 Temmuz 1743)</p>	<p>Köy halkının sipahilerden haksız şekilde vergi talebi</p>	<p>Sivas beğlerbeğisine, Şerefabâd ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır.</p> <p>Mustafa Beğ, Yusuf oğlu Osman Beğ, Mehmet Beğ, Sadık Beğ, Hüseyin Beğ, Veli Beğ, Ali oğlu Osman isimli kişiler seferde vazifeli sipahilerdir. Ayrıca Şerefabâd kazasına bağlı Hacılar Kışlası köyünde rüsum-ı ra'iyet vermelerini gerektirecek emlak yerleri olmadığı gibi bu köyde reaya da değildir. Ancak adı geçen köyün halkı bu kişilerin rüsum-u raiyyet vermeleri gerektiğini söyleyerek tacizde bulunmuştur. Adı geçen sipahilerin şikâyetleri ile vergi talebinden dolayı zahir</p>

			olan müdahaleye son verilmesi için emir yazılmıştır.
173/3	Evâhîr-i Ca 1156 (13-22 Temmuz 1743)	Zeamet mahsulünün gasp edilmesi	Sivas beğlerbeğisine, Kavak ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Züamâdan Halil, Canik sancağı Kavak nahiyesinde Esar ve bazı köylerden 30.902 akçe zeamete mutasarrıftır. Bu zeamet karyelerinin 1150 yılı hasılından mahsul ve vergilerini toplaması için Hacı İbrahim'i vekil tayin etmiştir. Çerişlü isimli köyden Kavaklı Solak, zorba kişiliğe sahip olduğundan Hacı İbrahim'in oğlunun konağını basıp öşr mahsulünü ve eşyalarını almıştır. Halil'in şikâyeti ile gasp edilen öşr mahsulünün geri alınması ve meselenin yerel mahkemece görülmesi için emir yazılmıştır.
174/4	Evâhîr-i Ca 1156 (13-22 Temmuz 1743)	Tımar tevcihinde yaşanan sorun	Erzurum canibi seraskeri vezir Ahmet Paşa'ya hitaben yazılmıştır. İsa isimli şahsın Arapkir sancağında Belpınarı ve bazı köylerden mutasarrıf olduğu tımarı ilk olarak Ali isimli kişiye tevcih edilmiştir. Ancak bu livadan tımar sahibi birisi çocuksuz olarak vefat eder ise o tımarın İsa'ya tevcihi için fermân-ı alı verilmiştir. Payası Küçük ve bazı köylerden 2.000 akçe tımara mutasarrıf Yusuf oğlu Mehmet çocuksuz olarak vefat edince bu tımar İsa'ya verilecek iken Taşluca ve bazı köylerden 5.400 akçe tımara mutasarrıf Osman'a isteyeni çıkması halinde iade edilmesi şartıyla tevcih edilmiştir. Osman'ın tımarında iki kılıç cemi kanuna aykırı olduğundan sonradan eklenen tımar ferman gereğince 1153 senesinde İsa'ya tevcih yapılmıştır. Bu tımar İsa ve Osman arasında 1154, 1155 ve 1156 yıllarında birkaç defa el değiştirmiştir. En sonunda İsa'nın sefere katılıp hizmette bulunması ve Osman'ın katılmaması üzere tımarın İsa'ya tevcihi bâbında re'is'ül-küttâb Mehmet Ragıp'ın ilamı gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
178/1	Evâ'il-i Z 1156 (16-25 Ocak 1744)	Zeamet gelirine malikâne sahibinin müdahalesi	Amasya kâdısına, Amasya sancağı mütesellimine hitaben yazılmıştır. Züamâdan Hasan, Amasya sancağı Akdağ nahiyesine tabi Halala ve bazı köylerden 30.000 akçe zeamete mutasarrıftır. Zeametın başkalemi Halala karyesinin malikânesi Seyyid Yahya Zaviyesi Vakfı, divanisi müstakil olarak beratına kayıt yapılmıştır. Bu köyde Kasım Beyoğlu Ali Bey evlâdından Mustafa, Hacı İsmail, diğer İsmail, Derviş, Hızır ve Mümin tasarruflarında olan bağları ve Hacı Muhyiddin çiftliğini zabta kanaat etmeyerek Hasan'ın zeameti gelirlerine müdahale etmişlerdir. Bu müdahalenin önlenmesi için hüküm talep edilmiştir. Yapılan incelemede Halala'nın divanisinin zeamete ait olduğu anlaşıldığından Defter-i Hakani'ye göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
178/3	Evâ'il-i C 1156 (23 Temmuz-1 Ağustos 1743)	Zeamet gelirine malikâne sahibinin müdahalesi	Amasya kâdısına, Amasya sancağı mütesellimine hitaben yazılmıştır. Şikâyetçi olan kişi züemadan Hasan'dır. Hasan, Amasya sancağından, Akdağ nahiyesinden, Halala ve bazı köylerden 30.000 akçe zeamete mutasarrıftır. Zeametın başkalemi Halala karyesinin malikânesi Seyyid Yahya Zaviyesi Vakfı, divanisi müstakil olarak beratına kayıt yapılmıştır. Bu köydeki Ali

			Çelebi b. Rüstem Bey evlâdından Mustafa, Hacı İsmail, diğer İsmail, Derviş, Hızır ve Mümin tasarruflarında olan bağları ve Hacı Muhyiddin Çiftliğini zabta kanaat etmeyerek Hasan'ın zeameti gelirlerine müdahale etmişlerdir. Bu müdahalenin önlenmesi için hüküm talep edilmiştir. Yapılan incelemede Halala'nın divanisinin zeamete ait olduğu anlaşıldığından Defter-i Hakani'ye göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
178/4	Evâhîr-i Ca 1156 (12-21 Ağustos 1743)	Tımar gelirine malikâne mutasarrıfının müdahalesi	Sivas ve [ ] kâdılarına ve Sivas mütesellimine hitaben yazılmıştır. Hasan isimli şahıs, Sivas sancağı Karahisar-ı Behramşah nahiyesinde Kesrin ve bazı köylerden tımara mutasarrıftır. Sivas nahiyesine bağlı Küçük Göl mezraasının malikânesi mülk ve divanisi tımar olup müstakil olarak Hasan'ın kayıt ve beratına dahildir. Kesrin karyenin Sivas'da sakin malikâne mutasarrıfı malikâne mahsulüne kanaat etmeyerek adı geçen mezraanın divani tarafına ait mahsule müdahale edip üç-dört senelik geliri zapt etmiştir. Bu müdahalenin önlenmesi için hüküm talep edilmiştir. Yapılan defter incelemesi ve defter emini Seydî Ali Kâtibi'nin arzına göre Küçük Göl mezraasının divanisinin Hasan'a ait olduğu anlaşıldığından arz gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
179/3	Evâ'il-i C 1156 (23 Temmuz-1 Ağustos 1743)	Tımar karyesi reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	Sivas beğlerbeğisine, Darende ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. El-Hac Hasan, Darende Kazasına bağlı tımar karyelerinden Tokmak'ın mutasarrıfıdır. El-Hac Hasan bu karyede belli yeri ziraat eden Ali ve iki kardeşinden beşte bir öşr talep ettiğinde bu kişiler "onda bir veririz" diyerek vergi toplamak için görevlendirilen kişiyi darp etmişlerdir. Birkaç yıldır hiç para ödemediklerinden dolayı tımar mahsulüne zarar gelmiştir. El-Hac Hasan'ın şikâyeti ile kanun gereğince hareket edilip 5'te 1 öşr alınması için emir yazılmıştır.
181/1	Evâ'il-i C 1156 (23 Temmuz-1 Ağustos 1743)	Cebelü tahsildarlarının haksız cebelü bedeli talebi	Sivas beğlerbeğisine, Gedegra ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. İvaz isimli kişi Amasya sancağı Gedegra nahiyesinde Uluçağacı ve bazı köylerden 5.500 akçe tımara mutasarrıfken vefat edince tımarı çocuk yaşta olan Hüseyin ile kardeşi Ali'ye iştirâken tevcih edilmiştir. Çocuk yaşta olduklarından dolayı bir cebelü bedeli ödemektedirler. Ali, büyüyünce 1155 senesinde cebelü kaydı kaldırılıp sefere görevli hale getirilmiştir. Artık yarım cebelü bedeli ödenmesi gerekirken cebelü tahsildarları tam bedel istemiştir. Hüseyin'in şikâyeti ile ruznamçe defteri incelenmiş ve yarım cebelü bedelinden fazlasının istenmemesi için emir yazılmıştır.
183/1	Evâsıt-ı C 1156 (2-11 Ağustos 1743)	Zeamet müşterekinin diğer müşterekinin hissesine müdahalesi	Sivas beğlerbeğisine, [ ] kâdısına ve Nıksar kazası nâibine hitaben yazılmıştır. Sivas ve Canik sancaklarında Nıksar ve gayri nahiyelerde Eskidir ve bazı köylerden 56.140 akçe zeamete mutasarrıf Osman Çavuş, Hazine Hisarcık Savaşı'nda şehit olmuştur. Zeameti özoğulları Ali ve Abdullah arasında 14 Cemaziyevevvel 1152 tarihinde yarı yarıya tevcih edilmiştir. Abdullah, Asitâne'de; Ali ise Nıksar'dadır. Şehitin zeameti Nıksardadır.

			Üvey baba Abdullah, Ali'ye vasi tayin edilmiştir. Vasi, zeameti tasarruf edip sabi Abdullah'ın zeamet hissesini, kisve bahasını ve nukudunu göndermemiştir. Bunun üzerine çocukların annesi Hatice vasi tayin edilmiştir. Eski vasi Abdullah'ın zimmetinde kalan sabi Abdullah'ın iki yıllık zeamet hissesini zapt etmesi için yeni vasiye hüküm talep edilmiştir. Defter incelemesinde talebin doğruluğu Reisü'l-küttâp Mehmet Ragıp'ın ilamı ile anlaşıldığından buna göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
185/2	Evâhîr-i C 1156 (12-21 Ağustos 1743)	Tımar gelirine müdahale	Sivas beğlerbeğisine ve Sonisa kâdısına hitaben yazılmıştır. Sivas sancağı Sonisa nahiyesinde Evyaba ve bazı köylerden timara mutasarrıf olan Mehmet sipahi bu karyelerin 1152 yılı gelirlerini toplaması için Mahmut isimli kişiyi mültezim tayin etmiştir. Mahmut, bu sene için gelirleri zapt etmiş, topladığı öşr mahsulünden bir kısmının parasını sonra almak üzere Evyaba köyünden bazı kişilere satmıştır. Mahmut, anbara konulup kalan mahsulü ile sattığı mahsulü parasını almak istediğinde Süleyman ve Ali, Mehmet ölmeden önce 1152 senesinde tımarı bize iltizam etti bahanesiyle tımarın mahsulünü ve anbarda olan mahsulünü almak istemişlerdir. Mahmut'un şikâyeti ile bu tacize son verilmesi için emir yazılmıştır.
186/4	Evâhîr-i C 1156 (12-21 Ağustos 1743)	Zeamet karyesine müdahale	Çorum kâdısına hitaben yazılmıştır. Züamâdan İbrahim, Çorum sancağı Emlak ve Karahisar-ı Behramşah nahiyelerinde zeamet mutasarrıfidir. Zeametine ait yerlere kimsenin karışma hakkı olmadığı halde bazı kimseler müdahale etmişlerdir. Bu müdahalenin sona erdirilmesi için hüccet dahi verilmiştir. Tekrar problem yaşanmıştır. Daha önce verilen hüccetin Çorum mahkemesi sicillâtından ihraç olunup durumun arz edilmesi için hüküm talep edilmiştir. Meselenin yerel mahkemece görülmesi için emir yazılmıştır.
188/2	Evâ'il-i B 1156 (21-30 Ağustos 1743)	Malikâne mutasarrıfının tımara gelirlerine müdahalesi	Sivas beğlerbeğisine, Divriği ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Şikâyetçi olan kişiler Divriği kazasında bulunan Cami-i Kebir ve Zinet Medresesinin mütevellisi Ebubekir, diğer Ebubekir, Ali, diğer Ebubekir, Divriği kalesi topçularından Abdullah ve Ali isimli mustahfızlardır. Divriği kazasına bağlı Selimiye, Duhanker ve Türkmen Yurdu ve Kalaycı Yurdu isimli karyelerin nısfı vakf, nısf-ı âhârı Ebubekir ve Ali'nin malikâneleri, divanileri Divriği kalesinin topçularının gedik tımarına aittir. Bu köylere kimsenin karışma hakkı yokken başka bir karyenin malikâne mutasarrıfı Numan, o köylerin kendi malikânesine ait olduğunu söyleyip öşr ve vergilerine müdahale etmiştir. Daha önce konu ile ilgili hüccet dahi verilmiş ise de Numan tacizinde ısrarcı olmuştur. Tacizin engellenmesi için hüküm talep edilince hüccet gereğince meselenin yerel mahkemece görülmesi için emir yazılmıştır.
193/1	Evâsıt-ı B 1156 (31 Ağustos- 9 Eylül 1743)	Tımar gelirine müdahale	Tokat kazası nâibine hitaben yazılmıştır. Ahmet isimli sipahinin Sivas sancağı Tokat kazasına bağlı Akçabâd [Kazabad] nahiyesinde tasarruf ettiği tımar karyelerinden Çiftlik'in 1150 senesi öşr mahsulünü tımarın eski mutasarrıfı sipahinin vereseleri haksız yere zapt etmek istemiştir. Ahmet'in şikâyeti ile bu müdahalenin sona

			endirilmesi için emir yazılmıştır.
195/2	Evâhîr-i B 1156 (10-19 Eylül 1743)	Tımar reayasının karyesini terk edip vergi ödememesi	Hüseyinabâd kâdısına ve Sivas mütesellimine hitaben yazılmıştır. İsmi yazılmamış sipahi Malatya nahiyesine bağlı Ağca ve Birağaç karyelerinin tımar mutasarrıfıdır. Bu köydeki defterli raiyyet ve raiyyet oğullarından bazıları karyelerini terk edip başka yere yerleşmişlerdir. Bu sipahi resm-i raiyyet talep ettiğinde muaf olduklarını ifade ederek ödememişlerdir. Sipahinin şikâyeti ile verginin kanunda belirlendiği şekilde alınması için emir yazılmıştır.
195/4	Evâhîr-i B 1156 (10-19 Eylül 1743)	Sipahinin reayasına zulmü	Sivas beğlerbeğisine, Sivas ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Tımar karyelerinden ismi yazılmamış iki karyenin âhâlisi yükümlülükleri olan vergiyi sipahilerine ödemektedir. Sipahileri olan Derviş Ağa, kanun ve defterden fazla vergi talebinde bulunmuştur. Buna ilaveten atlı adamlar ile evlerini basıp zorla yem-yemek alıp türlü eziyetlerde bulunmuştur. Köy halkının şikâyetleri üzerine bu zulme son verilmesi için emir yazılmıştır.
197/4	Evâ'il-i Ş 1156 (20-29 Eylül 1743)	Zeamet gelirine müdahale	Boğazhyan ve [ ] kâdılarına ve Sivas mütesellimine hitaben yazılmıştır. Züamâdan Halil, Bozok sancağı ve nahiyesinde Aşağı Kışla ve bazı köylerden zeamete mutasarrıftır. Bunun subaşısı mahsul ve vergileri toplamak istediğinde Boğazlıyanlı oğlu Ahmet buna engel olmuştur. Halil'in şikâyeti ile bu engellenmenin ortadan kaldırılması için emir yazılmıştır.
198/2	Evâ'il-i Ş [1]156 (20-29 Eylül 1743)	Tımar reayasının karyesini terk edip vergi ödememesi	Hüseyinabâd ve [Boş] kâdılarına ve Sivas mütesellimine hitaben yazılmıştır. Mahmut, Malatya sancağında Kasaba nahiyesinde Selma/Salma köyü ve diğer köylerden 7.587 akçe tımara mutasarrıftır. Ağcadağ nahiyesine tabi Pirağaç karyesinin divanisi de bunun kayd ve beratına dahildir. Bu köyden bazıları bundan akdem kadîmi köyü terk ederek Sivas eyaletindeki kazalarda kasabalar, köyler ve askeri çiftliklerine yerleşmişlerdir. Mahmut sipahi, bu reyadan raiyyet rüsumu talep ettiğinde örfî vergilerden muaf olduklarını söyleyerek ödememişlerdir. Mahmut sipahinin bu kişilerden raiyyet vergisinin alınması için hüküm talebi üzerine, yapılan incelemede Pirağaç köyünün bunun dirliği olduğu görüldüğünden gereği için emir yazılmıştır.
199/6	Evâsıt-ı Ş 1156 (30 Eylül- 9 Ekim 1743)	Tımar köyünde mültezimin reyadan fazla vergi talebi	Bozok kâdısına ve Bozok sancağı mütesellimine hitaben yazılmıştır. Bozok kazasında İncesu isimli tımar köyünün sipahisi, zorba kişiliğe sahip Ahmet Beğ'e bu köyü iltizam vermiştir. Ahmet Beğ, toplaması gereken vergileri kanun ve defterden fazla toplamaya teşebbüs ettiğinden halk perişan hale gelmiştir. Köy halkının şikâyeti ile bu zulme son verilmesi ve düzgün, dindar birinin subaşı tayin edilmesi için emir yazılmıştır.
200/3	Evâsıt-ı Ş 1156	Zeamete eklenen tımar gelirine	Sivas beğlerbeğisine, Gelmuad ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır.

	(30 Eylül-9 Ekim 1743)	müdahale	Dergâh-ı Muallâm çavuşlarından Ahmet, Sivas sancağı Artukabâd nahiyesinde Sulusaray ve bazı köylerden 43.774 akçelik zeamete mutasarrıftır. Lakin zeamet bi-hâsıl kalmıştır. Gelmuad nahiyesinde Alayuntlu ve bazı köylerden 3.500 akçe tımara mutasarrıf Ahmet rızasıyla tımarını bırakınca bu tımar zeamete ilhak edilmiştir. Sivas'tan Sarızâde Osman, Ahmet'in ferağını inkâr ederek düzenlediği sahte mahzar ile gadr etmiştir. Çavuş Ahmet'in şikâyeti ile tahvil tarihine düşen mahsul ve vergilerin subaşısınca zapt ettirilmesi için emir yazılmıştır.
203/1	Evâhîr-i Ş 1156 (10-19 Ekim 1743)	Zeamete gelirine müdahale ve	Darende kâdısına ve Sivas mütesellimine hitaben yazılmıştır. Dergâh-ı Muallâm çavuşlarından Mehmet, Divriği ve Sivas sancaklarında Ayvalu ve diğer nahiyelerde Zekeriyaözü ve bazı köylerden 44.588 akçe zeamete mutasarrıftır. 150 akçe yazılı, Ovacık nahiyesine bağlı Gökçeyar mezraası da müştereki ile beratına dahildir. Bazı kişiler Gökçeyar mezraasına müdahale ederek burayı ziraat eden Germür köyü halkının öşrlerini zorla alarak zeamet gelirinin azalmasına neden olmuşlardır. Mehmet Çavuş'un şikâyeti ile yapılan defter incelemesinde adı geçen mezraada bunun hissesi olduğu görüldüğünden müdahalenin sona erdirilmesi için emir yazılmıştır.
204/4	Evâhîr-i Ş 1156 (10-19 Ekim 1743)	Beylerbeyi hassı mutasarrıfının tımar arazisine müdahalesi	Sivas beğlerbeğisine ve kâdısına hitaben yazılmıştır. Mütekaid Hüseyin, Sivas sancağında ve nahiyesinde Alakilise ve bazı köylerden 11.200 akçe tımara tekaüd olarak mutasarrıftır. Müştereki ile kaydına dahil olan Seydi Ali Çiftliğine, Rum eyaleti mir-i miran hassı mutasarrıfı, Germenlik adını verip hassıma dahil diyerek müdahale edip zapt etmiştir. Adı geçen çiftliğin müştereki ile Hüseyin tarafından zapt ettirilip müdahalenin önlenmesi için hüküm talep edilmiştir. Defter incelemesinde, adı geçen çiftlikte Hüseyin'in hissesi olduğu görüldüğünden bu kayda göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
205/1	Evâ'il-i N 1156 (19-28 Ekim 1743)	Sipahinin başka tımar mezraasına müdahalesi	Sivas beğlerbeğisine ve kâdısına hitaben yazılmıştır. Emekli tımarı tasarruf eden Abdullah, Sivas sancağı ve nahiyesinde Lâtifhanı ve bazı köylerden 3.000 akçe tımara mutasarrıftır. Lâtifhanı ve buna bağlı Kavakboğan, Göllüviran, Karaağıl ve Ziyaretardı mezraalarına da müştereki ile beratına dahildir. Mustafa isimli sipahi, Kavakboğan mezraasına kanunsuz şekilde müdahale etmiştir. Abdullah'ın şikâyeti ile yapılan defter incelemesinde, adı geçen mezraanın bunun tımarı olduğu görüldüğünden Mustafa'nın aldığı mahsulün iadesi ve müdahalesinin menî için emir yazılmıştır.
208/1	Evâhîr-i N 1156 (8-17 Kasım 1743)	Cebelü olan kaydı tımar gelirine müdahale	Budaközü ve [ ] kâdılarına, Sivas mütesellimine hitaben yazılmıştır. Şaban sipahinin Sivas sancağı Budaközü nahiyesinde Yassı Kışla ve bazı köylerden 5.900 akçelik tımarı, vefatıyla yaklaşık iki yaşında olan oğlu Yakup ve kardeşi Mustafa'ya verilmiştir. Daha sonra Mustafa vefat edince hissesi 1153 senesi Ramazani'nda Yakup'a tevcih edilmiştir. Yakup, 1155 senesi Zilhiccesi'nde 12 yaşına gelince yanlışlıkla cebelüsü kaldırılıp seferli hale getirilmiştir. Daha sonra kaydına şerhle cebelü

			bedeli ödemeye başlamıştır. Bu sırada kötü niyetli bazı kişiler tımar mahsulüne ve vergilerine taarruzda bulunmuştur. Yakup'un şikâyeti ile yapılan defter incelemesinde, cebelü kaydı görüldüğünden kimsenin bunun tımarına karıştırılmaması için emir yazılmıştır.
211/4	Evâ'il-i L 1156 (18-27 Kasım 1743)	Zeamet reayasının vergisini ödememesi ve müştereklerin zeamet gelirine müdahalesi	Darende ve [ ] kâdılarına ve Sivas mütesellimine hitaben yazılmıştır. Dergâh-ı Muallâm çavuşlarından Mehmet, Divriği ve Sivas sancaklarında Ayvalı ve diğer nahiyelerde Zekeriyaözü ve bazı köylerden 44.588 akçe zeamete mutasarrıftır. Germür yakınındaki 1.500 akçe yazılı Gökçeyar (halk dilinde Gökçebayır ve Çemersırt) isimli mezraa müştereki ile kaydına dahildir. Mehmet, Germür halkından Gökçeyar'ı tasarruflarından dolayı öşr talep ettiğinde bazıları vermek istememiştir. İlaveten müşterekleri de hisselerine riayet etmeyip fazlasına tecavüz etmişlerdir. Mehmet'in şikâyeti ile zeamet gelirine verilen zararın önlenmesi için emir yazılmıştır.
221/4	Evâsıt-ı Za 1156 (27 Aralık 1743-5 Ocak 1744)	Zeamet reayanın daha az vergi ödeme talebi	Darende, Yeniil, [ ] kâdılarına ve Sivas mütesellimine hitaben yazılmıştır. Dergâh-ı Muallâm çavuşlarından Mehmet, Divriği ve Sivas sancaklarında Ayvalı ve diğer nahiyelerde Zekeriyaözü (Süleymanlı) ve bazı köylerden 44.588 akçe zeamete mutasarrıftır. Zeametine dahil olan Ayvalı nahiyesine bağlı Fındıklı, Elmalukol, Karimulya; Ovacık nahiyesine bağlı Arslantaşı Ulya mezraalarında ve Gürün nahiyesine bağlı Ahun köyünde yer tasarruf edenlerden beşte bir öşr talep ettiğinde onda bir vermek istemişlerdir. Mehmet'in şikâyeti ile ruznamçe, icmal ve mufassal defterleri incelenmiş ve kanuna göre beşte bir öşr alınıp taciz ettirilmemesi için emir yazılmıştır.
(M) 221/1	Evâhîr-i Za 1156 (6-15 Ocak 1744)	Vakıf mütevellilerinin ve tımar mutasarrıfının vakıf çiftliğine müdahalesi	Gedegra ve [ ] kâdılarına, Amasya sancağı mütesellimine hitaben yazılmıştır. Gedegra kazasına bağlı Emircek karyesinde bulunan Emir Gazi Sultan Zâviyesi'nin zâviyedârları Karaman Dede ve Ebubekir Dede b. Niyaz Dede, bu köyde zaviye vakfına ait bir çiftlik yere Emircek karyesinin malikânesi vakfı mütevellileri Yörgüçoğulları Hacı Mustafa ve Hacı Ali ile tımar mutasarrıfı sipahinin kanuna aykırı olarak müdahale etmeleriyle şikâyetçi olmuşlardır. Daha önce mahkeme konu ile ilgili olarak karar vermiş ise de adı geçen kişiler mütenebbih olmamıştır. Konu ile ilgili yapılan defter incelemesinde, adı geçen zaviyenin Emircek'te bir çiftlik yeri olduğu anlaşıldığından buna göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
(M) 221/2	Evâhîr-i Za 1156 (6-15 Ocak 1744)	Malikâne hissesi tasarruf edenlerin zeamet mahsulüne müdahalesi	Akdağ kâdisına hitaben yazılmıştır. Dergâh-ı Muallâm müteferrikalarından Mahmut, Bozok sancağı Akdağ nahiyesinde İsabeğli ve bazı köylerden 58.235 akçe zeamete mutasarrıftır. Zeamete dahil Rumdiken isimli karyenin malikânesi Mahmut'un ecdâdı Çerkes Beğ evladına vakıf kılınmıştır. Mahmut amcası Hüseyin ile iştirâken malikâneyi mutasarrıfken amcası oğlu Hasan hissesi zeminini Bektaşoğlu Mehmet'e 700 kuruşa satmıştır. Rumdiken karyesi halkı bu köye bağlı olup malikâne tarafının alakası olmayan mezraaları

			<p>ziraat etmektedir. Bektaşoğlu Mehmet, Rumdiken karyesi halkı tasarrufunda olduğu bahanesi ile mezraaları zapt ile halkının 300 kuruşunu da haksız şekilde alıp Mahmut'un zeamet mahsulüne zarar vermiştir. Müdahalenin önlenip alınan paranın iadesi için meselenin toprak kadısı huzurunda görülmesi istenilmiş ancak mahkemeye gelmemiştir. Reis'ül-küttâb Mehmet Ragıp'ın ilamı gereğince tekrar mahkemeleşilip çavuş mübaşeretini ile hakkın alınması için hüküm istida'a edilmiştir. Yapılan defter incelemesinde Rumdiken köyü divanisi ile bağlı mezraaların Mahmut'un zeameti içinde olduğu anlaşıldığından müdahalenin menî ve haksız alınan paranın iadesi için Mehmet'in çavuş marifeti ile mahkemeye getirilmesi yönünde hüküm verilmiştir.</p>
230/3	<p>Evâhîr-i Z 1156</p> <p>(5-14 Şubat 1744)</p>	<p>Timar arazisine bir başka sipahinin müdahalesi</p>	<p>Arapkir ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır.</p> <p>Şikâyetçi olan kişi İsa isimli sipahidir. Arapkir sancağında Yavşadi nahiyesinde Koşlu ve bazı köylerden 7.400 akçe timara mutasarrıf Osman'ın tımarında iki kılıç cem olmuştur ve bu durum tasarruf kanununa aykırıdır. Abad nahiyesinde Yapuse-i Küçük ve bazı köylerden 2.000 akçe bir kılıcı tefrik ve 18 Zilhicce 1153 tarihinde İsa'ya tevcih edilmiştir. Sonra Osman, bir takrib ile yine kendisine ibkâ ettirmiştir. 1156 senesine gelinceye kadar farklı tarihlerde taraflara ibkâ ve tevcih olunmuştur. Timar halen İsa'nın üzerindedir. Ancak Osman, açgözlü bir kişiliğe sahip olduğundan dolayı kendi tahvil tarihine kanaat etmeyerek İsa'nın mahsul ve rûsumunu zorla almıştır. Mahsul ve vergilerin tahsil edilmesi için hüküm talep edilmiştir. Yapılan defter incelemesinde, adı geçen tımarın farklı tarihlerde İsa ile Osman arasında el değıştirdiği ve halen İsa üzerinde olduğu anlaşıldığından İsa'nın tahvili tarihine düşen ve Osman'ın zapt ettiği gelirlerin alınması için yerel mahkemede yargılama yapılması için hüküm yazılmıştır.</p>
232/4	<p>Evâ'il-i M 1157</p> <p>(15-24 Şubat 1744)</p>	<p>Zeamet gelirine müdahale</p>	<p>Akdağ ve [ ] kâdılarına ve Sivas mütesellimine hitaben yazılmıştır.</p> <p>Dergâh-ı Muallâm müteferrikalarından Mahmut, Bozok sancağı Akdağ nahiyesinde Arapbeğlü ve bazı köylerden zeamete mutasarrıftır. Kabak-ı Bâlâ nahiyesine bağlı Çokkuyu, Yalınayak ve Gökçeler mezraaları da müştereklikle zeametine dahildir. Seyyit Hasan ve Seyyit Mustafa, adı geçen mezralara kimsenin kaydına dahil değildir bahanesi ile haksız şekilde müdahale etmiştir. Mahmut'un şikâyeti ile bu müdahalenin önlenmesi ve haksız yere alınan mahsulün geri alınması için emir yazılmıştır.</p>
233/2	<p>Evâ'il-i M 1157</p> <p>(15-24 Şubat 1744)</p>	<p>Zeamet karyesinin iltizamı ile ilgili sorun</p>	<p>Sivas sancağında [ ], [ ], [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır.</p> <p>Sivas sancağında, Yıldızlı ve gayri nahiyelerde bulunan zeamet karyelerinden Köprülü'nün mutasarrıfı Ahmet, bu köyün 1155 senesi vergilerini zapt için Kapıcıbaşı Mehmet'e 2.000 kuruşa vermiştir. Sonra Mehmet bu işi 3.000 kuruşa Bekir isimli kişiye iltizam etmiştir. Bekir, kanun ve deftere göre mahsul ve vergileri toplamıştır. Ancak iltizam bedeli toplanamamıştır. Makbuzun 2.000 kuruşa eriştiğini söylemiştir. El-Hac Bekir'in şikâyeti ile durumun mahallinde mahkemece görülüp, karye halkından soruşturulup, durumun bildirilmesi için emir</p>

			yazılmıştır.
236/1	Evâsıt-ı M 1157 (25 Şubat-5 Mart 1744)	Mirliva hassı mütesellimlerini n haksız vergi talebi	Sivas ve Çorum kâdılarına hitaben yazılmıştır. Konar-göçer Türkmen taifesinden Dedesülü Cemaatlerinden bazıları zeamet ve tımar köyleri sınırlarında bulunan yaylak ve kışlaklardan kullanmışlar ve ödemeleri gereken vergiyi de zamanında ödemişlerdir. Mirlivâ hass karyelerinde ne yaylanmış ne de kışlamışlardır. Sivas ve Çorum mütesellimleri haksız şekilde resm-i yaylak ve kışlak resmi talep ederek tacizde bulunmuştur. Mağdur cemaatlerin şikâyetleri ile bu tacize son verilmesi için emir yazılmıştır.
237/2	Evâsıt-ı M 1157 (25 Şubat-5 Mart 1744)	Vakıf mülteziminin tımar hissesine müdahalesi	Zile ve [ ] kâdılarına, Sivas mütesellimine hitaben yazılmıştır. Tımar erbâbından Mehmet, Sivas sancağı Niksar nahiyesinde Kakün ve bazı köylerden 7.200 akçe tımara mutasarrıftır. Özükbavak nahiyesine bağlı Hisarözü karyesinin divanisi tımar, malikânesinin üçte biri mülk-i Mehmet Beğ ve Emir Hasan Beğ, üçte ikisinden bir kısmı Vakf-ı Medine-i Münevvere ve bir kısmı 620 akçe ile beratına dahildir. Mehmet, Hisarözü köyü hissesi olan 620 akçeyi almak istediğinde Medine Vakfı mültezimleri Seyyit Mehmet ve adı yazılmamış kişi bunun hissesini vermemiştir. Bu zorbalığın önlenmesi için hüküm talep edilmiştir. Defter incelemesinde, Mehmet'in adı geçen köyde hissesi olduğu anlaşıldığından buna göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
237/3	Evâsıt-ı M 1157 (25 Şubat-5 Mart 1744)	Zeamet karyesine mirliva hassı mutasarrıfının müdahalesi	Erim ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Züamâdan Hasan, Canik sancağı Erım nahiyesinde Sülaha ve bazı köylerden 42.162 akçe zeamete mutasarrıftır. Canik mirlivâ hassı aklâmından Erım nahiyesine bağlı Çelebi Mahallesi'nin mutasarrıfları bunun zeametinin başkalemi olan Sülaha karyesine müdahale etmiş ve zorla gelirlerini almıştır. Hasan'ın şikâyeti ile yapılan defter incelemesinde Sülaha köyü gelirinde Canik mirliva hassı hissesi olmadığı anlaşıldığından zorbalığın önlenmesi için emir yazılmıştır.
240/1	Evâhîr-i M 1157 (6-15 Mart 1744)	Zeamet reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	Kâdısına, Konya ve Boğazlıyan kazaları nâiblerine, Konya Mmütesellimine, Bozok sancağı mütesellimine hitaben yazılmıştır. Şikâyetçi olan kişi bir mültezim olup Maraş sancağı ve nahiyesinde Cemaat-i Dilkaç ve bazı köylerden 20.000 akçelik zeamet karyelerini 1156 senesi için mutasarrıfı Mustafa'dan iltizamen almıştır. Mültezim zeamet reayalarından Sarıcalar kürt taifesinden ismi belli kişilerden raiyyet rüsümünü almak için Boğazlıyan'a gittiğinde bu kişiler vergilerini vermedikleri gibi üç adamını da darp edip at ve rahtını gasp etmişlerdir. Boğazlıyan nâibi Mevlânâ Eş-Şeyh Mehmet'in arzı üzerine, bu kişilerin buldukları mahalde yargılanıp gasp ettikleri at ve rahtın geri alınması için emir yazılmıştır.
240/3	Evâhîr-i M 1157 (6-15 Mart)	Zeamet mezraasına tımar mutasarrıflarının	Sivas ve [ ] kâdılarına, Sivas mütesellimine hitaben yazılmıştır. Dergâh-ı Muallâm çavuşlarından Ali Çavuş Çukadâr-ı Enderûn Sadr-ı Alî, Sivas sancağı ve nahiyesinde Yarıhırka ve bazı

	1744)	müdahalesi	köylerden 25.349 akçe zeamete mutasarrıftır. Zeametine 500 akçe yazılı Sivas nahiyesine tabi Gümüşviranı mezraası da müştereki ile beratına dahildir. Sivas nahiyesine bağlı Damlaluca mezraası ve bazı yerlerden 9.350 akçe timara mutasarrıf Ali ve 3.350 akçe timara mutasarrıf diğer Ali, Karahisar-ı Behram Şah nahiyesinde Börekçi ve bazı köylerden 4.900 akçe timara mutasarrıf Tekaud Ahmet oğlu Mehmet, Yıldız nahiyesinde Çiftlik ve bazı köylerden 4.900 akçe timara mutasarrıf Mehmet ortaya çıkıp Damlaluca, Yoğunsöğüt ve Sekbanviranı mezraalarını zabta kanaat etmeyerek Gümüşviranı mezraasına müdahale etmişlerdir. Bu müdahalenin önlenmesi için hüküm talep edilmiştir. Yapılan defter incelemesinde adı geçen mezraanın Ali Çavuş ve müşterekine ait olduğu anlaşıldığından buna göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
243/4	Evâ'il-i S 1157 (16-25 Mart 1744)	Zeamet mülteziminin müşterek hissesine müdahalesi	Geldigelen ve [ ] kâdılarına, Sivas mütesellimine hitaben yazılmıştır. Şikâyetçi olan kişi Amasya sancağından, Geldigelen Nahiyesinde bulunan zeamet karyelerinden Doğanlık ve Zaho gibi bazı köylerin mültezimi Hacı Süleyman'dır. Zaho isimli karyenin müştereki Ali Bosnevi'nin subaşı Hancı Hacı Ali adı geçen karyeden hasıl olan gelirden hakkına düşene kanaat etmeyerek fazlasına tecavüz etmiştir. Bu müdahalenin önlenmesi için hüküm talep edilmiştir. Yapılan defter incelemesinde adı geçen köyün gelirinin müşterek olduğu görüldüğünden Defter-i Hakani gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
250/4	Evâhîr-i S 1157 (5-14 Nisan 1744)	Timar gelirine müdahale	Çorum ve İskilip kâdılarına, Çorum sancağı mütesellimine hitaben yazılmıştır. Hasan isimli sipahiye Çorum sancağı ve kazasına tabi Emük karyesi ve İskilip nahiyesinde Karanlı ve bazı köylerden 3.500 akçe timar 9 Cemazi'el-âhîr 1155 tarihinde tevcih edilmiştir. Yabancı bazı kişiler timara ve gelirine el koymak için seraskerden tahvil ve tezkere yaptırdıklarını ifade etmiştir. Hasan'ın şikâyeti ile bu tacizin önlenip timarın Hasan'a zapt ettirilmesi için emir yazılmıştır.
251/4	Evâhîr-i S 1157 (5-14 Nisan 1744)	Timar karyesi sipahisinin haksız vergi talebi	Lâdik ve [ ] kâdılarına, Sivas mütesellimine hitaben yazılmıştır. Ladik kazasından Hamza ve oğlu Ahmet, Sarı Mehmet, Kuru Mehmet Lâdik kazasına bağlı timar karyelerinden Tunus, Kurd...., [ ] karyelerinin defterli reayası değillerdir. Bu yüzden raiyyet rüsumu ödemeleri gerekmez. Ancak Ebubekir isimli sipahi, bu kişilerin adı geçen timar köyleri reayası olduğunu ve sekiz yıllık raiyyet vergisi alacağı bulunduğunu ifade ederek tacizde bulunmuştur. Mahkeme daha önce Ebubekir ve vekili Abdurrahman'ı haksız bulmuş ise de bu sipahi tacizinde ısrarcı olmuştur. Hamza ve oğlu Ahmet, Sarı Mehmet ve Kuru Mehmet'in şikâyetleri ile bu tacizin sona erdirilmesi için emir yazılmıştır.
254/1	Evâ'il-i Ra 1157 (14-23	Timar gelirine vekilin el koyması	Ladik kâdisına ve Amasya sancağı mütesellimine hitaben yazılmıştır. Amasya sancağı Simre-i Ladik nahiyesinde Mısmılağaç ve bazı

	Nisan 1744)		köylerden 8.000 akçe tımara mutasarrıf Müteferrika Ahmet vefat edince 1140 tarihinde tımarı oğlu Mehmet Emin'e tevcih edilmiştir. Kendisi Divân-ı Hümâyûnum kâtibi olarak umûr-ı mühimme tahriri hizmetinde müstahdem olduğundan tımarının cebelü yükümlülüğü yoktur. 1150 senesinden beri tımarı bunun adına zapt eden Abdullah aşar ve vergileri toplayıp her sene bir miktar nesne gönderip kalanını almıştır. Makbuzu olan mahsul ve vergilerini talep ettiğinde tımarı cebelü tahsildarları zapt etti veya tımarın ahara tevcih olanlarını zapt ettim bahaneleri ile tımar mahsulünü vermemiştir. Mehmet Emin, şikâyet ederek alınan vergi ve mahsullerin geri alınması için hüküm talep etmiştir. Mahsul ve vergilerin geri alınması için emir yazılmıştır.
255/4	Evâ'il-i Ra 1157 (14-23 Nisan 1744)	Zeamet mülteziminin malikâne gelirine müdahalesi	Boğazlıyan ve [ ] kâdılarına, Sivas mütesellimine hitaben yazılmıştır. Fazlı isimli kişi Boğazlıyan kazasına bağlı Halil Viranı adlı karyenin malikâne mutasarrıfıdır. Buna kimsenin karışma hakkı yokiken civarda bulunan zeamet karyelerinden Karacaili'nin mütezimi Halil Viranı'ndaki yerlerin kendi zeametine dahil olduğunu söyleyerek vergileri almak istemiştir. Daha önce konu ile ilgili olarak mahkeme görülmüş ve müdahalenin önlenmesi için hüccet verilmiş ise de taciz devam etmiştir. Fazlı, öşr ve resmine müdahale ettirilmemesi için hüküm talep edilmiştir. Kanun gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
256/1	Evâ'il-i Ra 1157 (14-23 Nisan 1744)	Zeamet reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	Sivas, Amasya, [ ], [ ] kâdılarına ve Sivas mütesellimine hitaben yazılmıştır. Dergâh-ı Muallâm müteferrikalarından Kasım, zeamet karyelerinden Hacı Hasan ve Zeytun'u 1157 yılı için El-Hac Mehmet'e iltizam etmiştir. El-Hac Mehmet, kanun ve defter gereğince öşr ve vergileri toplamak istediğinde 30 yılda bir tedâhül olur diye mahsul ve vergilerini vermek istememişlerdir. El-Hac Mehmet'in şikâyeti üzerine bu muhalefete son verilmesi için emir yazılmıştır.
256/5	Evâ'il-i Ra 1157 (14-23 Nisan 1744)	Tımar tevcihinde yaşanan sorun	Divriği kâdisına ve Divriği dizdarına hitaben yazılmıştır. Divriği sancağı ve kazası Hekim nahiyesine tabi Merkerik isimli köyden 1.400 akçe gedik tımar ile Divriği kalesi mustahfızlığına mutasarrıf olan Seyyit Süleyman vefat edince gedik tımarı Ali isimli kişiye tevcih edilmiştir. Ali'nin el çekmesinden dolayı kardeşi Mehmet'e verilmiştir. Mehmet de el çekince 1157 senesi Muharremi'nde Seyyit Abdullah'a tevcih edilmiştir. Seyyit Süleyman'ın oğlu olduğu iddiasıyla bunu tacizde bulunmuştur. Seyyit Abdullah'ın şikâyeti ile meselenin yerinde mahkemece görülüp görevi kim hak ediyorsa görevin ona verilmesi için emir yazılmıştır.
256/6	Evâ'il-i Ra 157 (14-23 Nisan 1744)	Kale dizdarının haksız şekilde tımarı başkasına vermesi	Zile kâdisına hitaben yazılmıştır. Zile kalesi mustahfızlarından Şaban isimli kişi Sivas sancağında Zile nahiyesinde Yenice ve bazı köylerden 1.550 akçe gedik tımara mutasarrıftır. Görevinde herhangi bir kusuru yok iken Zile kalesi dizdarı haksız yere rağbet etmedi bahanesi ile Ömer isimli kişiye tımarı vermiştir. Şaban'ın şikâyeti ile Zile Kalesi mustahfızlarından durumun soruşturulması ve gerçeğin arz

			edilmesi için emir yazılmıştır.
259/1	Evâsıt-1 Ra 1157 (24 Nisan-3 Mayıs 1744)	Zaimin vakıf hissesine müdahalesi	[ ] kâdısına hitaben yazılmıştır. Şikâyetçi olan kişi Mehmet isimli şahıstır. Divân-ı Emlak nahiyesine bağlı Burhan ve Çiftlik karyelerinin malikâneleri Hamdi Beğ oğulları vakfına, divanileri tımara aittir. Mehmet, Hamdi Beğ ebnasından olup malikâne mahsulünü almak istemiştir. Ancak divani mutasarrıfı Fethullah isimli zaim hissesine kanaat etmeyerek malikâne mahsulüne müdahale etmiştir. Bunun üzerine Mehmet, bu tacizin önlenmesi için hüküm talep etmiştir. Yapılan defter incelemesinde, adı geçen köylerin malikânesinin Hamdi Beğ ebnasına ait olduğu görüldüğünden müdahaleye son verilmesi için hüküm yazılmıştır.
259/2	Evâsıt-1 Ra 1157 (24 Nisan-3 Mayıs 1744)	Tımar gelirine müdahale	Amasya kâdısına hitaben yazılmıştır. Osman sipahinin mutasarrıf olduğu Geldigelen nahiyesinde Ulus ve bazı köylerden 5.000 akçe eşkincili mülk tımarı 1156 senesinde tımar erbâbından Halil bin Mehmet'in iltizamındadır. 1156 senesi gelirleri Osman'ın tahvil tarihine düştüğünden Mehmet bu gelirleri almıştır. Daha sonra Es-Seyyid Hasan isimli sipahi bu tımarın 11 Cemâzi'el-âhîr 1156 tarihinde Mehmet isimli kişiye tevcih edildiğini ve harçlıkçı olduğunu söyleyerek müdahalede bulunmuştur. Seyyid Hasan'ın müdahalesinin kanuna aykırı olduğunu bildiren hüccet verilmiş ise de tacizinde ısrarcı olmuştur. Müdahalenin önlenmesi için hüküm talep edilince tahrir tarihinin muteber olduğu ve kanun üzere hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
260/1	Evâsıt-1 Ra 1157 (24 Nisan-3 Mayıs 1744)	Tımar gelirine müdahale	Erim, [ ] kâdılarında ve Canik sancağı muhassılı vekiline hitaben yazılmıştır. İbrahim isimli sipahi, Canik sancağı Erim nahiyesinde Hasbağçe ve bazı köylerden 13.610 akçe tımara mutasarrıftır. Aynı nahiyede Kilisealanı isimli köy de tımarına dahildir. Ancak Ayvacık serdarı buranın camii vakfı olduğunu ifade ederek haksız yere mahsul ve vergilerine el koymuştur. İbrahim'in şikâyeti üzerine defter incelemesi yapıldığında, Kilisealanı'nın bunun tımarı içinde olduğu görüldüğünden defter kaydına göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
261/4	Evâhîr-i Ra 1157 (4-13 Mayıs 1744)	Zeamet müştereklerinin zeamet hissesine müdahalesi	Darende ve [ ] kâdılarında, Sivas mütesellimine hitaben yazılmıştır. Şikâyetçi olan kişi Dergâh-ı Muallâm çavuşlarından Mehmet Çavuştur. Kendisi Divriği ve Sivas sancaklarında Ayvalı ve gayri nahiyelerden, Zekeriyaözü ve bazı köylerden 45.088 akçe zeamete mutasarrıftır. Zeametine dahil olan 8.000 akçe yazılı Sarık-i Ulya, 4.200 akçe yazılı Güdül karyesi, 10.448 akçe yazılı Sarık-i Sagir karyesi ma'a mezraa-i Ovadepe (Mihmadlu Damı), Kızılhisar Mezraası, 5.626 akçe yazılı Soros karyesi müştereki ile kaydına dahildir. Adı geçen yerlerdeki müşterekleri hisselerine kanaat etmeyerek Mehmet Çavuş'un hissesi olan mahsul ve vergileri zorla almıştır. Mehmet Çavuş, şikâyetçi olarak subaşısına zeametini zapt ettirmesi ve müştereklerinin müdahalesinin önlenmesi için hüküm talep etmiştir. Yapılan defter incelemesinde, adı geçen köy ve

			mezraaların Mehmet Çavuş'un müştereki ile kaydında olduğu anlaşıldığından bu kayda göre hareket edilmesi için hüküm yazılmıştır.
263/5	Evâ'il-i R 1157 (14-23 Mayıs 1744)	Tımar tevcihinde yaşanan sorun	Gedegra kâdısına ve Gedegra kalesi dizdarına hitaben yazılmıştır. Şikâyetçi olan kişi El-Hac Mustafa'dır. Amasya sancağı Gedegra nahiyesinde Kuyucak ve bazı köylerden 1.600 akçe gedik tımar mutasarrıfı Ali, kaleyi terk etmiştir. Bunun üzerine, Ali'nin tımarının El-Hac Mustafa'ya verilmesi için arz verilmiştir. Asîtâne'ye gelirken arzı zayi olmuştur. Durumun kale mustahfizlarından ve konu hakkında bilgisi olanlardan soruşturulması için hüküm talep edilmiştir. Defter incelemesi sonucunda Reis'ül-küttâp olan El-Hac Mustafa'nın ilamı gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
264/1	Evâ'il-i R 1157 (14-23 Mayıs 1744)	Zeamet reayasının karyesini terk etmesi	Havza, [ ] ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Amasya sancağında Ilıca ve Serinlik karyeleri, Dergâh-ı Muallâm çavuşlarından El-Hac Hasan Çavuş'un mutasarrıf olduğu zeamet karyelerindedir. Bu karyelerin defterli reayasından bazıları karyelerini bırakıp farklı kasaba, köy ve askeri çiftliklerine yerleşmişlerdir. El-Hac Hasan Çavuş'un ismi yazılmamış subaşı bu kişileri buldukları yerden kaldırıp eski köylerine yerleştirmek istediğinde içlerinden bazıları muhalefette bulunmuştur. Bundan dolayı zeamet gelirine zarar gelmiştir. El-Hac Hasan'ın şikâyeti ile bu kişilerin buldukları yerden kaldırılıp eski karyelerine subaşınca iskân ettirilmesi için emir yazılmıştır.
264/2	Evâ'il-i R 1157 (14-23 Mayıs 1744)	Zeamet reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	Canik sancağında bulunan Mevlânâ [ ] kâdısına ve Canik muhassılına hitaben yazılmıştır. Dergâh-ı Muallâm çavuşlarından El-Hasan Çavuş, Canik sancağı Akkuyu nahiyesinde mutasarrıf olduğu zeamet karyelerinden üç köyün reayasından hakkı olan vergileri subaşı marifetiyle istemiştir. Ancak bu üç köyün halkı öşr değil maktu vereceklerini ifade etmiştir. El-Hac Hasan'ın şikâyeti ile öşr ve diğer vergilerin subaşınca kanuna göre alınması için emir yazılmıştır.
264/3	Evâ'il-i R 1157 (14-23 Mayıs 1744)	Gedik tımara müdahale	Gedegra ve [ ] kâdılarına, Sivas mütesellimine hitaben yazılmıştır. Gedegra kalesi mustahfizlarından Ali isimli mustafız Amasya sancağı Gedegra nahiyesine bağlı Kuyuhan ve bazı köylerden 1.600 akçe gedik tımar ile Gedegra kalesi mustahfizlığına sahiptir. Yine Gedegra nahiyesinden Hacı Mustafa isimli kişi haksız bir şekilde mustahfiz Ali'nin tımarına müdahale etmiştir. Mustahfiz Ali'nin şikâyeti ile bu tacize son verilmesi için emir yazılmıştır.
266/6	Evâhîr-i R 1157 (3-12 Haziran 1744)	Tımarlı sipahisinin vakıf arazisine müdahalesi	Sivas ve [ ] kâdılarına, Sivas mütesellimine hitaben yazılmıştır. Mehmet isimli kişi, Sivas'ta Ganem Mahallesinde hayır sahibi birinin yaptırdığı camii vakfının hatip, imam ve mütevellisidir. Çayköye bağlı Miyadun isimli bölgenin gelirleri vakfa aittir. Ancak Sarı köyünün sipahileri, buralar bizim tımarımıza aittir

			diyerek müdahale ettiğinden dolayı Mehmet şikâyetçi olmuştur. Bu müdahalenin sona erdirilmesi için emir yazılmıştır.
267/2	Evâsıt-ı R 1157 (24 Mayıs-2 Haziran 1744)	Timara gelirine müdahale	Sivas Eyâletinde bulunan Mevlânâ [ ] kâdısına ve Sivas mütesellimine hitaben yazılmıştır. Sivas sancağı Kafirni nahiyesinde Uğru ve bazı köylerden 9.245 akçe tımar mutasarrıfı emekli Ahmet vefat edince tımarı 17 Muharrem 1157 tarihinde hademe-i enderûn-ı sadr-ı azâmîden Osman'a tevcih edilmiştir. Buna kimsenin karışma hakkı yok iken müteveffâ Ahmet tarafından bazı kişiler Osman'ın subaşısının tımarı zabtna ve gelirine müdahalede bulunmuşlardır. Osman'ın şikâyeti ile ruznamçe defterine müracaat edilmiştir. Defterde tımar, hala Osman'ın üzerinde olduğu görüldüğünden bu kayda göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
269/1	Evâsıt-ı R 1157 (24 Mayıs-2 Haziran 1744)	Tımar tevcihinde yaşanan sorun	Divriği kâdısına ve Divriği kalesi dizdarına hitaben yazılmıştır. Divriği sancağı Hakime nahiyesinde Dergerik ve bazı köylerden 1.700 akçe tımar ile Divriği kalesi mustahfızlarından Seyyid Süleyman vefat edince tımarı oğlu Seyyid Mustafa'ya arz olunmuştur. Ancak Ali isimli kişi hile ile kendi üzerine tevcih ettirmiştir. Daha sonra Ali, tımarı kardeşi Mehmed'e ferağ, bu da Es-Seyyid Abdullah'a ferağ emiştir. Abdullah İstanbul'da olup mustahfızlık hizmeti yapmadığından Seyyid Mustafa, mustahfızlığın kendine verilmesini talep etmiştir. Gedik tımarın durumu ve bunun hakkında inceleme yapılmıştır. İncelemeye göre, Es-Seyyid Süleyman vefat edince tımarının oğlu Es-Seyyid Mustafa'ya geçmesi mustahfız tımarında kanun olmadığı için dokuz ay önce tımarı Ali, üzerine berat ettirmiştir. Ali, daha sonra tımarı kardeşi Mehmet üzerine geçirtmiştir. 40 gün sonra Mehmet, tımarı Es-Seyyid Abdullah'a geçirmiştir. Abdullah tevcihten beri Asıtane'dedir. Mahmut Paşa Mahallesi nâibi Mevlânâ Mehmed Hâfız, mustahfızlık hizmetinin halen Seyyid Mustafa tarafından edâ olunduğunu ilam etmiştir. Meselenin mahkemece görülüp görevi kim hak ediyor ise ona verilmesi için emir yazılmıştır.
270/3	Evâ'il-i Ca 1157 (12-21 Haziran 1744)	Zeamet reayasının karyesini terk etmesi	Tokat mollasına, Niksar ve [ ] kâdılarına, Sivas mütesellimine hitaben yazılmıştır. Defter-i Hakani kâtipleri şakirtlerinden Ömer Rüştü, Sivas sancağı Niksar kazasında Fatlı ve bazı köylerden zeamete mutasarrıftır. Yine zeametine ait Artukabâd kazasından Tahtabâd ve [ ] karyelerin deftere kayıtlı Müslüman ve gayr-i müslim reayasından bazıları farklı kasaba, köy ve askeri çiftliklerine yerleşmiştir. Ömer Rüştü, bu reayanın Müslümanlarından rüsum-ı raiyyet, gayr-i müslimlerinden resm-i ispenç almak istediğinde vermemişlerdir. Bundan dolayı zeamet mahsulü zarar görmüştür. Ömer Rüştü'nün şikâyeti ile bu muhalefetin önlenip kanuna göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
270/4	Evâ'il-i Ca 1157 (12-21	Zeamet mülteziminin tımar gelirine	Bozok ve [ ] kâdılarına, Bozok sancağı mütesellimine hitaben yazılmıştır. Ali isimli sipahi, Bozok sancağı Bozok kazasına bağlı Timurhan

	Haziran 1744)	müdahalesi	Beğ Kışlası ve bazı köylerden 3.000 akçe tımara mutasarrıftır. Ali Sipahi adı geçen köyü müşterekleri ile tasarruf etmektedir. Herkesin beratına göre mahsul ve vergisini alması gerekmektedir. Ancak Çubuk nahiyesinde Yenice (Dokuzlu) ve bazı köylerden 39.759 akçe zeamete mutasarrıf sabi Mahmut'un mültezimi hissesine kanaat etmeyip tımar mahsulünün zarar görmesine sebep olmuştur. Ali'nin şikâyeti ile herkesin beratında belirlenen hisseye göre hareket etmesi için emir yazılmıştır.
273/1	Evâ'il-i Ca 1157 (12-21 Haziran 1744)	Zeamet sahibinin vekilinden haksız talebi para	Boğazlıyan, [ ] kâdılarına ve Sivas mütesellimine hitaben yazılmıştır. Bozok sancağı Boğazlıyan kazasında Aşağı Kışla ve bazı köylerden zeamete mutasarrıf Halil isimli zaim mahsulü toplayıp kendine teslim etmesi için Hasan isimli kişiyi 1156 senesinde vekil tayin etmiştir. Ancak Halil, açgözlü bir kişiliğe sahip olduğundan zeamet karyelerinin iltizam edildiğini ve Hasan'dan alacağı olduğunu iddia ederek akçe talep etmiştir. Hasan'ın şikâyeti ile bu tacizin önlenip kanuna göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
276/4	Evâsıt-ı Ca 1157 (22 Haziran-1 Temmuz 1744)	Zeamet karyesine gelirine müdahale ve	Sivas, [ ] ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Dergâh-ı Muallâm çavuşlarından El-Hac İsmail Çavuş, Amasya ve Sivas sancaklarında Meşetabâd ve gayri nahiyelerde Salur ve bazı köylerden 64.528 akçe zeamete mutasarrıftır. Sivas kazasına bağlı Kızılkümbet nahiyesinin havâs-ı hümâyûn ve serbest olmayan züamâ ve erbâb-ı tımarın niyâbet ve bâd-ı hevânın yarısı ve arusane vergisinin yarısı müştereki ile El-Hac İsmail'in zeametine dahildir. Ancak bazıları kanuna aykırı şekilde müdahale etmişler ve zeamet gelirinin azalmasına neden olmuşlardır. El-Hac İsmail'in şikâyeti ile bu müdahalenin önlenmesi için emir yazılmıştır.
277/1	Evâsıt-ı Ca 1157 (22 Haziran-1 Temmuz 1744)	Zeamete müdahale	Sorgun ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Ali ve Abdullah isimli kişiler, Sivas sancağı Niksar nahiyesinde Eskidir ve bazı köylerden 28.069 akçe zeamete mutasarrıflardır. Yine zeametlerine ait Sorkun nahiyesine tabi Bağlupınar (Urlupınar) karyesi hasılını müşterekleriyle tasarruf etmekte olup kimsenin buna karışma hakkı yok iken Sorgun nahiyesine bağlı Arutam isimli karye zeametinin mültezimi Kiriloğlu Deli Hızır, kardeşi Osman ve diğer bir kişi Bağlupınar'dan hasıl olan vergiye ve bir miktar araziye müdahale etmiştir. Bu müdahalenin önlenmesi için hüküm talep edilmiştir. Divan kayıtları incelendiğinde Ali ve Abdullah'ın babaları zamanında konu ile ilgili hüküm dahi verildiği görüldüğünden bu hüküm çerçevesinde hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
278/3	Evâsıt-ı Ca 1157 (22 Haziran-1 Temmuz 1744)	Malikâne mutasarrıfı vakfın tımara ait hassa çiftliğine müdahalesi	Kazabâd ve [ ] kâdılarına, Sivas mütesellimine hitaben yazılmıştır. Tokat kalesi mustahfizlarından ismi yazılmamış bir mustahfiz, Sivas sancağı Kazabâd nahiyesinde Çiftlik ve bazı köylerden 1.600 akçe gedik tımara sahiptir. Tımarının başkalemi Çiftlik köyünün malikânesi Yağıbasan medresi vakfı ve divânisi tımarıdır. Bu karyede iki tane hassa çiftlik vardır ve bu çiftliklerde malikâne tarafının alakası yoktur. Müşterekler ile

			gedik tımar tarafından zapt edilmesi gereklidir. Ancak malikâne tarafı, çiftliklerden öşr almak isteyerek müdahalede bulunmuştur. İsmi yazılmamış mustahfızın şikâyeti ile ruznamçe, icmal ve mufassal deferleri incelenmiş, yapılan tacize son verilmesi için emir yazılmıştır.
279/2	Evâsıt-ı C Ca 1157 (22 Haziran-1 Temmuz 1744)	Zeamet reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	Niksar ve [ ] kâdılarına, Sivas mütesellimine hitaben yazılmıştır. Şikâyetçi olan kişiler Ali ve Abdullah'tır. Sivas sancağı Niksar nahiyesinde Eskidir ve bazı köylerden 28.069 akçe zeamete mutasarrıflardır. Zeametlerinin başkalemi Eskidir karyesidir. Bu karyenin malikânesi Sunguriye Zâviyesi Vakfı ve divanisi müşterekleri ile Ali ve Abdullah'ın beratına dahildir. Ali ve Abdullah, Eskidir'de zeamet yeri tasarruf edenlerden resm-i çift talep ettiğinde bu kişiler asker taifesinden olduklarını söyleyerek vermemiş ve zeamet gelirine zarar vermişlerdir. Bu muhalefetin önlenmesi için hüküm talep edilmiştir. Defter incelemesinde, Eskidir'in divani hasılının zeamete ait olduğu görüldüğünden Defter-i Hakani gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
282/3	Evâ'il-i C 1157 (12-21 Temmuz 1744)	Yeniçerinin zeamet karyesi halkından haksız para talebi	Tokat mollasına hitaben yazılmıştır. Tokat kazasına bağlı zeamet karyelerinden Difye ve Yelpe halkı, bağlarını beklemesini kimseden istememiştir. Lakin yine bu karyeler sakini olan zorba kişiliğe sahip ismi yazılmamış dört yeniçeri bağları beklediklerini söyleyerek herkesten bekçi akçesi namıyla ikişer kuruş almışlardır. Difye ve Yelpe halkının şikâyetleri ile bu zulme son verilmesi için emir yazılmıştır.
284/2	Evâhîr-i C 1157 (1-10 Ağustos 1744)	Tımar gelirine müdahale	Çorum ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Şikâyetçi olan kişi tımar erbâbından Veli isimli sipahidir. Çorum sancağında Divân-ı Hüseyin nahiyesinde Hamdiler ve bazı köylerden 10.800 akçe tımar mutasarrıfı Mehmet, çocuksuz olarak vefat edince, arz-ı hali üzere 23 Muharrem 1157 tarihinde Asitâne'den kendine tevcih yapılmıştır. 1157 senesi mahsul ve vergileri kendisine aittir. Ancak ismi yazılmamış bir kişi Mehmet'in oğlu olduğunu, tımarı tezkere ettirdiğini söyleyerek haksız olarak gelirlere el koymuştur. Mahsul ve vergilerin Veli'nin subaşınca alınması, yapılan müdahalenin engellenmesi için hüküm talep edilmiştir. Tımarın Veli'nin üzerinde olduğu ifade edilip berat gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
285/2	Evâsıt-ı C 1157 (22-31 Temmuz 1744)	Zeamet karyesi halkına mültezim zulmü	Merzifon ve [ ] kâdılarına hitaben yazılmıştır. Merzifon kazasına bağlı zeamet karyelerinden Bazancı reayası yükümlülükleri olan aşar-ı şer'îye ve sâir vergileri kanuna ve deftere göre karyeleri zaimi Kara El-Hac Ahmet'e vermektedir. Kara El-Hac Ahmet, zeamet karyelerini birkaç yıldır Bıçakçioğulları'ndan iki kişiye iltizam etmiştir. Bu kişiler atlı adamlar ile köye gelip zorla yem, yemek, kanunda belirlenenden fazla vergi almışlardır. Bu zulümlerinden dolayı reaya perişan olmuştur. Bazancı reayasının şikâyeti ile bu kişilerin subaşılıktan alınması, bundan sonra dindar ve düzgün kişilere iltizam edilmesi için emir yazılmıştır.

285/3	Evâsıt-ı C 1157 (22-31 Temmuz 1744)	Mültezimin zeamet karyesi halkına zulmü	Merzifon ve [ ] kâdularına, Sivas mütesellimine hitaben yazılmıştır. Merzifon kazasına bağlı zeamet karyelerinden Bazancı'dan ismi yazılmamış üç kişi yükümlülükleri olan aşar-ı şer'îye ve vergilerini eski iltizamcılarını Bıçakçioğulları'ndan iki kişiye vermişlerdir. Ancak Bıçakçioğulları buna kanaat etmeyip bu kişilere üç gün para vermeden orak ve üç gün bağ hizmeti, taş ve çorak taşıma yükümlülükleri ile zulm etmişlerdir. Buna ilaveten 1550 senesinden beri haksız yere insanların akçelerini almışlardır. Bazancı'dan üç kişinin şikâyetleri ile meselenin mahkemece görülüp, reayadan zorla alınanların hak sahiplerine geri verilmesi için emir yazılmıştır.
286/3	Evâsıt-ı C 1157 (22-31 Temmuz 1744)	Timarlı sipahinin zaviye çiftliğine müdahalesi	Sivas, [ ] kâdularına ve Sivas mütesellimine hitaben yazılmıştır. Seyyit İshak, Sivas'ta bulunan Melik Acem Zâviyesi'nin zâviyedâr ve mütevellisidir. Vakıf çiftliğinde kimsenin alakası yok iken gedik timar sahibi Habibullah isimli sipahi kendisine ait çiftlikle yetinmeyerek vakfa ait çiftliğe müdahale etmiştir. Seyyit İshak'ın şikâyeti ile bu müdahaleye son verilmesi için emir yazılmıştır.
287/1	Evâsıt-ı C 1157 (22-31 Temmuz 1744)	Zeamet geliri zabtına müdahale	Çorum sancağı mutasarrıfına ve Çorum sancağında bulunan [ ] kâdisına hitaben yazılmıştır. Çorum sancağında Karahisar-ı Demirli nahiyesinde Kozluviran ve bazı köylerden 3.000 akçe timara mutasarrıf emekli Ahmet vefat edince tımarı 3 Zilkade 1155 tarihinde Kastamonu sancağında Erikli ve bazı köylerden zeamete mutasarrıf müteferrika Bayram'ın zeametine ilhak edilmiştir. Ancak dışarıdan Halil isimli kişi 3.000 akçelik tımarı serasker tarafından tahvil ettirdiğini söyleyerek kanuna aykırı olarak Bayram'ın zabtına mani olmuştur. Bayram'ın şikâyeti ile bu muhalefetin önlenip tımarın zeamet tarafından zapt ettirilmesi için emir yazılmıştır.
287/6	Evâhîr-i C 1157 (1-10 Ağustos 1744)	Zeamete ve mahsulüne el koyma	Çorum sancağı mutasarrıfına ve Çorum kâdisına hitaben yazılmıştır. Züamâdan Hasan, seferde görevli iken Çorum kasabası sâkinlerinden zorba kişiliğe sahip Ömer Efendi ve ortağı Solak Süleyman 100 kuruş alacakları olduğunu söyleyerek Hasan'ın tasarrufunda olan Çorum'a bağlı Tekke isimli köyün 1155 ve 1156 seneleri gelirlerini zorla zapt etmişlerdir. Hasan, hakkı olan mahsulü Ömer vefat ettiği için ismi yazılmamış oğlundan ve Süleyman'dan istemiştir. Ancak alamamıştır. Hasan'ın şikâyeti ile mahsulün geri alınması için emir yazılmıştır.

EK.1.2. 11 NUMARALI SİVAS AHKÂM DEFTERİ'NDEKİ TIMAR SİSTEMİ İLE İLGİLİ HÜKÜMLERİN ÖZETLERİ

Sayfa ve Hüküm Numarası	Hüküm Tarihi (Hicri/Miladi)	Hüküm Konusu	Hüküm Özeti
10/1	Evâsıt-1 Ra 1179 (28 Ağustos-6 Eylül 1765)	Timarlı sipahilerin fazla vergi talebi	Sivas vâlisine ve Darende kâdısına hitaben yazılmıştır. Timar köylerinden Mezgidin isimli köy halkı ödemeleri gereken beşte bir öşrlerini ödediği halde sipahiler daha fazla para talep etmişler ve köye gelip zorla yiyecek ve ağalık, kâtibiye, residiye ve hizmetkâr akçesi almıştır. Köy halkının şikâyeti üzerine bu zulmün engellenmesi için emir yazılmıştır.
11/2	Evâhîr-i Ra 1179 (7-16 Eylül 1765)	Timar gelirine müdahale	Çorum sancağı mutasarrıfına ve Saz kâdısına hitaben yazılmıştır. Şikâyetçi olan kişi timar erbâbından Abdullah oğlu Ali'dir. Çorum sancağından Divân-ı Saz nahiyesinden Karımış ve bazı köylerden 3.000 akçe timara mutasarrıf Osman, çocuksuz olarak vefat edince 24 Safer 1178 tarihinde bunun timarı Ali'ye tevcih edilmiştir. Kendisi Avlonya ve Delvine sancaklarına mutasarrıf İsmail Paşa hizmetinde olduğu için aşar ve rüsumu alması için Hüseyin isimli kişiyi tayin etmiştir. Ancak Hüseyin açgözlü bir kişiliğe sahip olduğundan Osman'ın varisi ile bir olup çeltik aşarına ve rüsumatına zarar vermişlerdir. Timarın vekiline zapt ettirilip tahvil tarihine düşen mahsul ve verginin tevcih edenlerden alınması için hüküm talep edilmiştir. Ruznamçe defteri incelemesinde, timarın Ali üzerinde olduğu görüldüğünden Defter-i Hakani gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
12/1	Evâhîr-i Ra 1179 (7-16 Eylül 1765)	Zeamet gelirini zimmete geçirme	Çorum sancağı mutasarrıfı ve Divân-ı Saz kâdısına hitaben yazılmıştır. Abdülkadir Çavuş, Çorum sancağı Divân-ı Saz nahiyesinde Seherman ve bazı köylerde toplam 38.349 akçe zeamete mutasarrıftır. 1177 yılı zeamet gelirlerini toplamak için Hasan isimli sipahiye görevlendirmiştir. Ancak Hasan topladığı vergiyi az gösterip zimmetine para geçirmiştir. Bunun üzerine Abdülkadir Çavuş, gelirleri toplaması için İbrahim'i subaşı tayin etmiştir. Hasan'ın zimmetine geçirdiği paranın Hasan'dan alınıp İbrahim'e verilmesi için emir yazılmıştır.
12/2	Evâhîr-i Ra 1179 (7-16 Eylül 1765)	Timara müdahale	Kayseri mollasına ve Bozok nâibine hitaben yazılmıştır. Bozok kasabasından Nasuh, Salih, Güllabi oğlu Mehmet, Gürg Ahmed oğlu İbrahim ve Kızılca oğlu Osman bir takım kişileri rüşvetle şahit tutarak Seyfi ve İsmail isimli kişilerin timarlarını almak istemişlerdir. Seyfi ve İsmail Divan'a şikâyette bulununca bu zulmün önlenmesi için emir yazılmıştır.
13/3	Evâhîr-i Ra 1179 (7-16 Eylül 1765)	Timar gelirlerine müdahale	Sivas vâlisine ve Budaközü kâdısına hitaben yazılmıştır. Mustafa isimli kişi, Sivas sancağında Budaközü nahiyesinde Birun Kışla ve bazı yerlerden 11.800 akçe timara mutasarrıftır.

	1765)		Alaybeği, hizmetkâr Süleyman adına beğlerbeğinden tezkere olarak bu tımarın mahsulünü almıştır. Mustafa'nın Divan'a şikâyeti ile birlikte bu haksızlığın engellenmesi için emir yazılmıştır.
15/1	Evâ'il-i R 1179 (17-26 Eylül 1765)	Tımar gelirlerine müdahale	Akdağ kâdisına hitaben yazılmıştır. Mehmet, Ammarviran ve Çatalviran köylerinin tımar gelirlerine sahiptir ve 1178 yılı gelirleri de kendisininidir. Ancak Rumdiken köyünden Köle Mehmet haksız yere 1178 senesi gelirine el koymuştur. Mehmet'in Divan'a şikâyeti ile bu haksızlığın engellenip bu yıla ait gelirin Mehmet'e iadesi için emir yazılmıştır.
16/1	Evâ'il-i R 1179 (17-26 Eylül 1765)	Zeamet reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	Bozok sancağı mutasarrıfına ve Süleymanlı kâdisına hitaben yazılmıştır. Zaim Ömer, Bozok sancağının Süleymanlı nahiyesinde İshak, Kırılarsağruğu, Bennaköyüğü (Yenice), İvaz Hacılı (Düdek Kışla) köyleri ile Akçaağıl (Kara Himmet), Küçük Kopus, Ereklı ve Bennak Öyüğü mezraalarının zeamet gelirlerine mutasarrıftır. Bu köy ve mezraalarda ziraat edenlerden beşte bir öşrlerini toplamak için El-Hac Mehmet'i göndermiştir. Bu ziraatçiler Mamalı Türkmanı'ndan olduklarını ileri sürerek beşte bir değil, daha az bir miktarda öşr vermek istemiştir. Ömer'in durumu Divan'a bildirmesi ile Türkmen taifesi ve sair her kim olursa olsun beşte bir öşr vermeleri yönünde emir yazılmıştır.
20/2	Evâsıt-ı R 1179 (27 Eylül-6 Ekim 1765)	Zeamet ve tımar reayasının vergi ödememesi	Sivas vâlisine ve Divân-ı Sakız kâdisına ve Bergoma nâibine hitaben yazılmıştır. Süleyman Çavuş oğlu Mustafa Çavuş, çocuğu olmadan vefat edince, Divân-ı Sakız nahiyesi Şehirman ve nefsi Bağrak köylerindeki 5.849 akçelik zeameti boş kalmıştır. Tevfik Mustafa Paşa'nın yirmi beş seneden fazla çukadarlık hizmetinde bulunan Çalık Halil'in de Paşa'nın vefatından sonra bir geliri kalmayınca bahsedilen zeametle beraber Divân-ı Sakız'a bağlı Avruk köyü ve Amasya sancağında Bergoma nahiyesinde Kal'a köyünden 7.000 akçelik yer Çalık Halil'e tevcih edilmiştir. Ancak tımar köyleri ahâlileri üzerlerine düşen mahsul ve rüsumu tımar üzerinden kaldırılmıştır diyerek ödememişlerdir. Meselenin Divan'a intikali ile bahsedilen hususun ortadan kaldırılması emrini hâvî hüküm yazılmıştır.
32/4	Evâ'il-i Ca 1179 (16-25 Ekim 1765)	Tımar gelirlerine müdahale	Bozok sancağı mutasarrıfına ve kâdisına hitaben yazılmıştır. Bozok'un Yozgat köyünden Seyyid Mustafa, Bozok kazasında Saray köyü tımarlı sipahilerinden Seyyid Ebubekir ve Seyyid Ömer'in tımarlarını zapt ederek, mahsullerine el koymuştur. Bunların şikâyetleri ile Seyyid Mustafa'nın aldığı mahsulün geri alınması ve meselenin yerel mahkemece çözüme kavuşturulması için emir yazılmıştır.
34/4	Evâ'il-i Ca 1179 (16-25 Ekim 1765)	Sipahilerin başka tımar gelirlerine müdahalesi	Sivas vâlisine ve Karakuş kâdisına hitaben yazılmıştır. Musa ve Muhammet, Sonisa'nın Emkine Köyü ve çevresi ile Karakuş nahiyesinin Çayıralan köyü dahilindeki tımarlara müştereken mutasarrıftır. Seyyid İbrahim, Sivas'ın Kınık köyü ve çevresine; Mehmet ve oğlu İbrahim ise Sorgun'un Özüviran köyü ve çevresine mutasarrıf sipahilerdir. Musa kendi hissesine

			düşen mahsul ve rüsumu toplayacakken, diğer sipahiler bunun tımar gelirlerine müdahale ve taarruzda bulunmuşlardır. Musa'nın Divan'a şikâyeti üzerine haksız müdahalenin engellenmesi için emir yazılmıştır.
36/1	Evâsıt-1 Ca 1179 (26 Ekim-4 Kasım 1765)	Tımara müdahale	Sivas vâlisine ve Sivas kâdisına hitaben yazılmıştır. Abdülkerim oğlu Ahmet'in, Sivas sancağının Özükaşağı nahiyesinin Kilit Köyü ve çevresinde 5.999 akçe tımarı vardır. Alaybeği Mehmet Emin, kendi sorumluluğu altında olmadığı halde, Abdülkerim'in Gürcistan Seferine katılmadığını ileri sürerek tımarına el koymuş ve etbandan Mustafa'ya vermiştir. Abdülkerim'in Divan'a şikâyeti ile müdahalenin engellenmesi için emir yazılmıştır.
39/3	Evâsıt-1 Ca 1179 (26 Ekim-4 Kasım 1765)	Zeamet gelirlerine müdahale	Bayramlı kâdisına hitaben yazılmıştır. Süleyman isimli kişi Karahisar-ı Şarki sancağında, Bayramlı kazasında, Bucak nahiyesinde Kaller ve bağlı köylerden zeamete ait rüsum-ı serbestiyeyi almaya müstehaktır. Ancak mir-i mirân, mir-livâ ve ehl-i örf taifesi bu gelirin alınmasına haksız yere engel olmaya çalışmıştır. Süleyman'ın Divan'a şikâyeti ile bu haksızlığın engellenmesi için emir yazılmıştır.
39/4	Evâst-1 Ca 1179 (26 Ekim-4 Kasım 1765)	Zeamet reayasının karyesini terk etmesi	Nıksar, Lâdik, Karayaka, Erak, Fatsa kâdılarına ve Boyabad, Tokad nâiblerine hitaben yazılmıştır. Osman Çavuş oğlu Ali, Sivas ve Canik sancaklarında Nıksar ve gayri nahiyelerde Eskidir ve bazı köylerden 56.140 akçe zeamete mutasarrıftır. Yine tasarrufunda olan Nıksar'a bağlı Ağros köyünden Köşden oğlu Murat Kethüda'nın oğlu ve bazı zımmiler köylerinden ayrılıp Boyabad ve çevre köylere yerleşmiştir. Bu kişilerin eski yerlerine yerleştirilmesi için Zaim Ali, Mustafa'yı subaşı tayin etmişse de başarılamamıştır. Bu kişiler eski köylerine döndürülemeyince durum Divan'a bildirilmiş ve döndürülmeleri için emir yazılmıştır.
42/2	Evâhîr-i Ca 1179 (5-14 Kasım 1765)	Zeamete müdahale	Gedegra kâdisına hitaben yazılmıştır. Amasya ve Sivas sancaklarında Gedegra ve diğer nahiyelerde, Gulam ve diğer köylerden 30.250 akçe zeamete mutasarrıf Es-Seyyid veled-i Ammar çocuksuz vefat edince zeameti Mehmet Kemankeş'e tevcih edilmiştir. Ancak kötü niyetli bazı kişiler Mehmet'in zeameti tasarruf etmesine engel olmak istemiştir. Mehmet Kemankeş'in durumu Divan'a bildirmesi ile meselenin çözümü için emir yazılmıştır.
45/4	Evâ'il-i C 1179 (15-24 Kasım 1765)	Tımar gelirlerine müdahale	Bozok sancağı mutasarrıfına ve Bozok kâdisına hitaben yazılmıştır. Seyyid Ebubekir ve Seyyid Ömer, Saray, Elmahacılı, Ekinçiçek ve Alifakılı karyelerinin tımar mutasarrıflarıdır ve 1177 senesinden beri toplanan mahsul ve vergileri kendilerine aittir. Çıyanoğlu Mustafa Bey, haksız yere tımar mahsulüne tasallut etmiştir. Seyyid Ebubekir ve Seyyid Ömer'in şikâyetleri ile Çıyanoğlu Mustafa Bey'in haksız yere aldığı mahsul ve vergilerin iadesi ve meselenin yerel mahkemece çözüme kavuşturulması için emir yazılmıştır.

55/2	Evâsıt-ı C 1179 (25 Kasım-4 Aralık 1765)	Zeamet geliri tahsiline müdahale	Sivas vâlisine ve Sivas-Amasya-Bafra kâdılarına hitaben yazılmıştır. Şikâyetçi olan kişi Dergâh-ı Muallâm çavuşlarından El-Hac Hasan Çavuş'tur. Kendisi Sivas, Amasya ve Canik Sancaklarından, Kızılkümbet ve gayri nahiyelerde Ilisu ve bazı köylerden 54.896 akçe zeamete mutasarrıftır. Zeamet karyelerini subaşısı zapt edip mahsul ve vergilerini almak istediğinde kötü niyetli bazı kişiler biz bu karyeleri Gürcistan canibinden mîr-i mirân'dan tezkere ettirdik diyerek muhalefet etmişlerdir. Bu müdahalenin önlenip subaşısınca mahsul ve vergilerin alınması için hüküm talep edilmiştir. Ruznamçe Defteri incelendiğinde 1175 yılında zeametın Hacı Hasan Çavuş üzerinde olduğu görüldüğünden Defter-i Hakani mûcibince amel olunmak emir yazılmıştır.
59/2	Evâhîr-i C 1179 (5-14 Aralık 1765)	Tımar gelirlerine müdahale	Sivas vâlisine ve Çorum kâdısına hitaben yazılmıştır. Lütfullah, Çorum'un Divân-ı Karabörk nahiyesinde Amuk ve bazı köylerden tımara mutasarrıftır. Tımar mahsullerinin toplanması için de Osmancıklı Halil'i görevlendirmiştir. Tercanzâde Hüseyin Ağa, bu tımar köylerine haksız yere müdahale etmiştir. Erzurum Vâlisi Numan Paşa durumu Divan'a bildirince bu haksızlığın engellenmesi için emir yazılmıştır.
60/3	Evâhîr-i C 1179 (5-14 Aralık 1765)	Sipahinin haksız vergi talebi	Divriği kâdısına hitaben yazılmıştır. Divriği Hekime nahiyesinde Bahtiyar Köyünde Süleyman, Bektaş, Veli, diğer Süleyman, İbrahim, Hasan, Mehmet ve diğer İbrahim adlı yeniçeriler divani tımar ve malikâne vakfı olan köy toprağında ziraat etmektedirler. Sipahi Hasan, mahsulleri anbara nakledip, beşte bir öşrlerini sipahiye verdikleri halde bunlardan haksız olarak arusiye ve bennak vergisi almış ve ayrıca mallarını pazara taşımalarını istemiştir. Yeniçerilerin durumu Divan'a bildirmesi ile bu haksızlığın önlenmesi için emir yazılmıştır.
62/4	Evâ'il-i B 1179 (14-23 Aralık 1765)	Zeamet gelirine müdahale	Sivas vâlisine ve Kazabâd kâdısına hitaben yazılmıştır. Sivas sancağı Kazabâd nahiyesinde Erkilet ve bazı köylerden 25.438 akçe zeamete mutasarrıf hassa silahşörlerinden Abdullah seferli-i sâbika başka zeamet verilip bunun zeameti züamâdan Çavuşzâde Ahmet'e 10 Şaban 1171 tarihinde tevcih edilmiştir. Ahmet'in vekili Seyyit Mustafa, 1171 senesi mahsul ve vergilerini almak istediğinde kötü niyetli bazı kişiler zeametın ref olduğunu söyleyerek müdahalede bulunmuştur. Çavuşzâde Ahmet'in şikâyeti ile bu müdahalenin önlenip, gelirlerin vekil tarafından alınması için emir yazılmıştır.
67/2	Evâsıt-ı B 1179 (24 Aralık 1765-2 Ocak 1766)	Eşkinici tımar yükümlülüklerinin yerine getirilmemesi	Sivas vâlisine ve Tozanlı kâdısına hitaben yazılmıştır. Tozanlı evlâdları sefer oldukça bir eşkinici göndermek ile yükümlüdürler. Ancak Tozanlı evlâdlarından bazıları bu yükümlülüğe "asker ve sadat taifesindeniz" gibi bahanelerle riayet etmemiştir. Tozanlı evlâdlarının şikâyeti ile kanuna uymamanın ortadan kaldırılması için emir yazılmıştır.
69/3	Evâsıt-ı B 1179 (24 Aralık 1765)	Tımar tevcihinde arz akçesi ihtilafi	Sivas kâdısına hitaben yazılmıştır. Çorum sancağı eski alaybeği İsmail, Sivas sükkânından Abbas'a tımar tevcihi için iki kıta arz vermiştir. Ancak İsmail ve Abbas

	1765-2 Ocak 1766)		arasında verilecek olan arz akçesinden dolayı bir anlaşmazlık yaşanmıştır. Eski alaybeği İsmail, Abbas'tan fazla para talep etmiştir. İsmail'in şikâyeti ile kurallar incelenmiştir. Alaybegleri ister fevt ister el çekme, ister değişim ne için olursa olsun arz verirler ise masraflar için arz verdikleri zeamet ve tımar sınırı dahilinde öşrü miktarı arz akçesinden fazlasını almaması gerektiği yönünde emir yazılmıştır.
71/1	Evâsıt-ı B 1179 (24 Aralık 1765-2 Ocak 1766)	Tımarlı sipahinin mülteziminin gelirine müdahale	Sivas vâlisine ve Çorum kâdısına hitaben yazılmıştır. Alaybeğöglü Osman, 1177 senesinde mutasarrıf olduğu tımarı her yıl 100 guruş olmak üzere üç yıl süresince Seyfi isimli kişiye iltizam etmiş ve buna ilaveten 300 guruş da borç almıştır. Ancak Seyfi tımarı bir yıl tasarruf ettikten sonra Alaybeğöglü Osman aynı tımarı başkasına iltizam etmiştir. Seyfi, kalan 200 guruşu ve 300 guruşluk borcunu geri alamayınca Divan'a şikâyette bulunmuştur ve Seyfi'nin hakkının tahsil edilmesi için emir yazılmıştır.
74/1	Evâhîr-i B 1179 (3-12 Ocak 1766)	Tımar reayasının karyesini terk etmesi	Geldigelen ve Amasya kâdularına hitaben yazılmıştır. Hacı Hüseyin isimli kişi Amasya sancağı Geldigelen nahiyesinde Yurdlar köyü tımar gelirine mutasarrıftır. Ancak bu köydeki Ömer ve kardeşi Abdullah, İsmail, Mevlâ Mustafa, Kara Halil ve bazı reaya kalkıp Amasya ve Amasya'ya bağlı Eynepazarı köyüne ve askeri çiftliklerine yerleşmişlerdir. Hacı Hüseyin, bu kişileri eski yerlerine iskan ettirmek istediğinde zabıt ve çiftlik ashabından kaynaklı bir engelleme ile karşılaşmıştır. Hacı Hüseyin'in şikâyeti ile reyanın eski yerlerine yerleştirilmesi için emir yazılmıştır.
74/2	Evâhîr-i B 1179 (3-12 Ocak 1766)	Zeamet gelirine müdahale	Sivas vâlisine ve Geldigelen kâdısına hitaben yazılmıştır. Mehmet Emin isimli kişi Argoma nahiyesinde Mustagil ve bazı köylerde toplam 33.096 akçe zeamete mutasarrıftır. Ancak görevli olduğu Gürcistan Seferi'ne katılmadığı için zeameti Başbuğ Hasan Paşa tarafından Halil isimli kişiye verilmiştir. Mehmet Emin ve subaşı bu karara uymayıp Halil'in zeametine karışmıştır. Halil'in şikâyeti ile bu kanunsuzluğun önlenmesi için emir yazılmıştır.
75/2	Evâhîr-i B 1179 (3-12 Ocak 1766)	Tımar mutasarrıfının başka tımar yerine müdahalesi	Sivas vâlisine ve Kâfirni nahiyesi nâibine hitaben yazılmıştır. Hüseyin isimli sipahi, Sivas sancağı ve nahiyesinde Minas ve bazı köylerden 15.303 akçe tımara mutasarrıftır. Tımarına dahil olan Çiftlik-i Ahmet, 300 akçe yazı ile müstakil olarak beratına dahil olup kimsenin karışma hakkı yok iken Komanat nahiyesinde Mamu ve bazı köylerden 3.000 akçe tımara mutasarrıf İsmail veled-i Ahmet, Meyillü karyesini malikâne mutasarrıfı ve müştereki ile zabta kanaat etmeyerek Hüseyin'in tımarına dahil olan çiftliğe müdahale etmiş, öşr ve vergisini zorla almıştır. Bu müdahalenin önlenmesi için hüküm talep edilmiştir. Defter incelemesinde adı geçen çiftliğin müstakil olarak Hüseyin'in üzerinde olduğu görüldüğünden bu duruma göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
76/1	Evâhîr-i B 1179	Tımar mahsulüne	Sivas vâlisine ve kâdısına hitaben yazılmıştır. Abdullah isimli kişi, Sivas sancağı ve nahiyesinde Kalın

	(3-12 Ocak 1766)	reyanın zarar vermesi	Değirman ve bazı köylerden 9.799 akçe tımara mutasarrıftır. Tımarına dahil olan Salurd mezraasının malikânesinin yarısı mülk olarak Üveys, Ömer, Abdülhamit'e ve diğer yarısı Simsar'ın vereseşi mülküne aittir. Divanisi tımar olan 30 müdlük yerde Kamış halkı ziraat etmektedir. Adı geçen mezraada eskiden beri ziraat edilip oşır ve resmi alınır yerlerde Musa karyesi halkı kanuna aykırı olarak tasarrufmuzdadır diyerek ziraat etmeyip hayvanlarını yaymıştır. Bu durumda tımar mahsulü zarar gördüğünden dolayı hayvanların yaydırılmaması, ziraat edilip oşır ve resmin alınması için hüküm talep edilmiştir. Abdullah'ın şikâyeti ile yapılan defter incelemesinde haklı olduğu görüldüğünden Defter-i Hakani gereğince hareket edilmesi gerektiği yönünde emir yazılmıştır.
78/1	Evâhîr-i B 1179 (3-12 Ocak 1766)	Zeamet mahsulüne müdahale	Sivas vâlisine ve Çorum kâdisına hitaben yazılmıştır. Çorum sancağı ve nahiyesinde Öyük-ü Diğer ve bazı köylerden 36.524 akçe zeamete mutasarrıf İbrahim Ağa-yı Tatar-ı Sadr-ı Ali zeametini 1178 senesi Martı başından zapt etmek üzere Seferzâde Hüseyin'e iltizam etmiştir. İbrahim vefat ettikten sonra zeameti 4 Rebiülevvel 1179 tarihinde Seyyit Mehmet Hayri Ser-Halife-i Kâtip Kethüdâ Sadr-ı Ali'ye tevcih edilmiştir. Bu kişinin vekili, Seferzâde Hüseyin'e senin makbuzun olan mahsulünü elinden alırsız diyerek kanunsuz olarak tacizde bulunmuştur. Seferzâde Hüseyin, bu tacizin engellenmesi için hüküm talep etmiştir. Defter-i Hakani'de yer alan tahvil tarihine göre hareket edilmesi için hüküm yazılmıştır.
78/2	Evâhîr-i B 1179 (3-12 Ocak 1766)	Tımar sipahisine şer'li birinin müdahalesi	Sivas vâlisine ve kâdisına hitaben yazılmıştır. Şikâyetçi olan kişi tımar erbâbından Çorum eski Alaybeğisi İsmail isimli sipahidir. Kendisi Gürcü asıllıdır ve kanunlara uygun bir hayat sürdürmektedir. Ancak Sivas sakinlerinden Abbas isimli kişi kadıdan peydâ eylediği düzmece belge ile İsmail'in Gürcü değil Acem olduğu bahanesi ile alaybeğliğini ref ettirip 600 kuruştan fazla parasını almıştır. İsmail'in Gürcü olduğu mahkemede güvenilir, Müslüman kişilerce ifade edilmiş ise de Abbas kani olmamıştır. Alınan paranın geri alınması ve müdahalenin önlenmesi için hüküm talep edilmiştir. Meselenin yerel mahkemece görülmesi için emir yazılmıştır.
79/2	Evâ'il-i Ş 1179 (13-22 Ocak 1766)	Zeamete eski zaim mülteziminin müdahalesi	Sivas vâlisine ve Kazâbad kâdisına hitaben yazılmıştır. Çavuşzâde Ahmet, Sivas sancağından, Kazabâd nahiyesinden, Erkilet ve bazı köylerden 25.418 akçe zeamete mutasarrıftır. Ancak Gürcistan Seferine katılmadığı için 27 Muharrem 1179 tarihinde zeameti Hasan isimli kişiye tevcih edilmiştir. Hasan zeameti zapt edip mahsul ve vergileri almak istediğinde Ahmet'in mültezimi haksız olarak buna engel olmak istemiştir. Bu müdahalenin önlenip mahsul ve vergilerin Hasan tarafından alınması için hüküm talep edilmiştir. Hasan'ın şikâyeti ile zeametin kendi üzerinde olduğu tespit edilerek buna göre hareket edilmesi yönünde emir yazılmıştır.
83/2	Evâ'il-i Ş 1179 (13-22 Ocak 1766)	Tımar gelirine müdahale	Amasya sancağı mutasarrıfına ve Amasya kâdisına hitaben yazılmıştır. Abdurrahman bin Mustafa, Argoma nahiyesinde Kalburcu ve bazı köylerden 6.200 akçe tımara mutasarrıftır ve 1178 senesi

			gelirleri de kendisine aittir. Amasya ahâlisinden İbrahim isimli kişi haksız yere bu gelire müdahale etmiştir. Abdurrahman'ın şikâyeti ile İbrahim'in haksız yere aldığı vergilerin geri alınması için emir yazılmıştır.
83/3	Evâ'il-i Ş 1179 (13-22 Ocak 1766)	Kale mustahfizlarına haksız ek görevler verilmesi	Amasya kâdısına hitaben yazılmıştır. Amasya'da Kal'a-i Bâlâ ve Kal'a-i Zirin mustahfizları üzerlerine düşen görevleri yerine getirmiştir ve ilave hizmet yükümlülükleri bulunmamaktadır. Ancak mîr-i mirân ve hükkâm taifesince haksız ilave görevler verilmiştir. Kal'a-i Bâlâ ve Kal'a-i Zirin mustahfizlarının şikâyeti ile bu haksızlığın önlenmesi için emir yazılmıştır.
84/1	Evâsıt-ı Ş 1179 (23 Ocak-1 Şubat 1766)	Züamâ ve tımar erbâbı terekelerinden kassâmiye resmi talebi	Sivas kâdısına, Sivas sancağında sâir kâdırlara ve nâiblere hitaben yazılmıştır. Şikâyetçi olan kişiler livâ-i mezbûrun züamâ ve tımar erbâbıdır. Eskiden beri bu kişiler savaşta veya hizmette çaba sarf edip öldükten sonra terekeleri kâdırlar ve nâiblerce tahrir edilmiştir. Kassâmiye ismiyle akçe talep edilmemiştir. Bu kazadaki vefat eden züamâ ve tımar erbâbının terekelerinden kassâmiye namıyla akçe talep edilmiştir. Bu kanunsuzluğun önlenmesi için emr-i şerif istirhâm edilmiştir. Bunun üzerine Divân-ı Hümâyûn'dan kanunu sual olunmuştur. Buna göre toprak kadısı olanların ellerinde kazasker tarafından kassam olmaları için mühürlü mektup ya da emr-i şerif yoksa akçe almaları yasaktır. Kanun üzere hareket edilmesi için emri şerif yazılmıştır.
84/2	Evâsıt-ı Ş 1179 (23 Ocak-1 Şubat 1766)	Zeamete ve gelirine müdahale	Satılmış kâdısına ve Canik muhassılına hitaben yazılmıştır. Canik sancağı Satılmış nahiyesinde Pîr-i Küçük ve bazı köylerden 24.238 akçe zeamete mutasarrıf Seyyit İbrahim vefat edince zeameti Dergâh-ı Muallâm çavuşlarından Hacı Mustafa Teberdâr-ı Hassa'ya tevcih edilmiştir. Hacı Mustafa'nın subaşısı zeameti zapt edip mahsul ve vergileri almak istediğinde zorba kişiliğe sahip bazı kişiler Gürcistan Seferine katılmadı zeameti tezkere ettirdik diyerek subaşısına engel olmuşlardır. Bu müdahalenin önlenmesi için hüküm talep edilmiştir. Mahsul ve vergilerin subaşısınca alınıp, o ana kadar ne miktarda mahsul ve vergi haksız olarak alınmış ise geri alınması için emir yazılmıştır.
85/3	Evâsıt-ı Ş 1179 (23 Ocak-1 Şubat 1766)	Zeamet reayasına haksız yükümlülük verilmesi	Sivas vâlisine ve Sivas kâdısına hitaben yazılmıştır. Sivas kazasında zeamet karyelerinden Beydili, Sarıköy, Ulaş ve Döğer isimli köyler halkı imdâd-ı hazariye ve avarız vb. yükümlü oldukları vergileri ödemişlerdir. Ancak ayan ve mütesellimler kolcular göndermişler ve ücretsiz Sivas'a araba ile nakl gibi yükümlülükler vermişlerdir. Bu köyler ahâlisinin şikâyetleri ile bu zulmün önlenmesi için emir yazılmıştır.
87/2	Evâsıt-ı Ş 1179 (23 Ocak-1 Şubat 1766)	Sipahinin başka tımara müdahalesi	Sivas vâlisine ve Amasya kâdısına hitaben yazılmıştır. Ömer isimli sipahi, Amasya sancağı Lâdik nahiyesinde Kızılkilise ve bazı köylerden 6.000 akçe tımara mutasarrıftır. Alicik köyü ve Kobandev Çiftlikleri de müşterekiyle kaydına dahildir. Buralara kimsenin karışma hakkı yok iken Alicik isimli köyden 3.000 akçe tımara mutasarrıf Mustafa, Ömer'in tımarına haksız şekilde müdahale etmiş ve gelirlerine el koymuştur.

			Ömer'in şikâyeti ile ruznamçe, icmal ve mufassal defterleri incelenmiş ve bu haksız müdahalenin önlenmesi için emir yazılmıştır.
88/1	Evâsıt-ı Ş 1179 (23 Ocak-1 Şubat 1766)	Vakıf ve tımara vakıf mutasarrıflarını n tımara hissesine müdahalesi	Sivas vâlisine ve Hüseyinabâd kâdısına hitaben yazılmıştır. Yusuf, Sivas sancağı Kazabâd nahiyesinde Bozkır ve bazı köylerden 17.400 akçe tımara; Bekir, Sivas nahiyesinde Kızılcağıyla ve bazı köylerden 8.275 akçe tımara mutasarrıftır. Tımarları mülhakatından Hüseyinabâd'a bağlı malikâne ve divanisi iki baştan Abdal Ana Zâviyesi Vakfı olan Taşbükür karyesi ile bu köye tabi Canik mezraasının divanisi tımar malikânesi ise yine aynı köye ait olup müşterek kayıt edilmiştir. Canik mezraasının malikânesi vakıf mutasarrıfı divanide tımar mutasarrıfının alakası yoktur bahanesiyle zorla divani gelirlerine el koymuştur. Yusuf ve Bekir'in şikâyetleri ile kayıtlar incelenmiş ve herkesin beratında belirlenen hissesine göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
88/3	Evâhîr-i Ş 1179 (2-11 Şubat 1766)	Sipahinin haksız vergi talebi	Bozok kâdısına hitaben yazılmıştır. Şikâyetçi olan kişiler Hasan, Ali, Mustafa, Mehmet, diğer Mehmet ve diğer Osman'dır. Maraş sancağı ve nahiyesinde taife-i Cerid an-yörükân livâ-i Maraş Cemaat-i Kafircikler Müslüman Fakihlü ile kışlayıp yaylarlar. Pir Veli veled-i Ahmet Kethüdâ muaf ani'r-rüsum ma'a neferât-ı saire şeklinde kayıt yapılmıştır. Adı geçen cemaat Buluk isimli derbente kışlayıp Sivas kurbunda yaylarlar neferân 40 ve hâsıl adet-i ağnam, resm-i bennak, resm-i mücerredân toplam 1.079 akçe yazı ile mufassal defterine kayıt yapılmıştır. İcmal defterine ise, Kafircikler Cemaati neferân ile yedi an-rüsum, nisf-ı bâd-ı hevâ gayr-i ez aded-i ağnam diye yazısından 884 akçesi ifraz, Saruhaslu Cemaati ve gayri ile biriktirilip 3.581 akçe toplamdan 1790 akçesi ifraz, Saruhaslu Cemaati ve bazı yerlerden 3.581 akçe tımara mutasarrıf Hasan ve bâkisi müştereki kaydında şeklinde kayıt yapılmıştır. Adı geçen kişiler Pir Veli veled-i Ahmet Kethüdâ evlâdından oldukları için vergiden muafır. Raiyyet vergisi ödemeleri gereksiz iken sipahi tarafından raiyyet vergisi talebi ile taciz edilmiştir. Bu tacizin önlenmesi için hüküm talep edilmiştir. Bu kişilerin Pir Veli veled-i Ahmet Kethüdâ evlâdından ise raiyyet vergisi ödememesi gerektiği şeklinde emir yazılmıştır.
90/2	Evâhîr-i Ş 1179 (2-11 Şubat 1766)	Tımar mutasarrıfının başka tımara karye ve mezraasına müdahalesi	Sivas vâlisine ve Eğin kâdısına hitaben yazılmıştır. Ahmet isimli kişi Arapkir sancağı Eğin kazasına bağlı Abâd nahiyesinde Şanlı ve bazı köylerden 6.199 akçe tımara mutasarrıftır. Tımarına dahil olan yerlerden Salihli karyesi ma'a mezraa-i Eğirgin ve Ulupınarı'nda yaylak yeri yoktur ve kadîmden beri ziraat olunmaktadır. Bu yerlerin öşr ve vergisi tımar tarafından alınırken tımar karyelerinden Boşadı nahiyesine bağlı Muhkem, Lorik, Muslak, Eğkeni, Bağıştas ma'a mezraa-i Hindilü ve Burgan karyelerinden ismi belli kişiler öşr ve resmi tımar tarafından alınan yerlerin kendi yaylaklarına dahil olduğunu söyleyerek müdahale etmiştir. Böylece buralarda ziraati engelleyerek tımara zarar vermiştir. Müdahalenin önlenmesi için hüküm talep edilmiştir. Ahmet'in şikâyeti ile öşr ve resmin tımar tarafından alınması için emir yazılmıştır.

91/1	Evâhîr-i Ş 1179 (2-11 Şubat 1766)	Tımar gelirine müdahale	Zeytun kâdısına hitaben yazılmıştır. Emekli Mehmet, Zeytun nahiyesinde Çay ve bazı köylerden 3.000 akçe tımara mutasarrıftır. Emekli Mehmet, vefat edince tımarı 1178 senesinde Mehmet Çukadar'a verilmiştir ve bu senenin gelirleri de kendisine aittir. Ancak Mustafa isimli kişi bu tımarın Gürcistan Seferi sırasında kendisine verildiğini söyleyerek gelirlerin toplanmasına engel olmaya çalışmıştır. Mehmet Çukadar'ın şikâyeti ile tımar gelirlerinin Mehmet Çukadar'a zapt ettirilmesi için emir yazılmıştır.
91/2	Evâhîr-i Ş 1179 (2-11 Şubat 1766)	Zeamet gelirlerine müdahale	Sivas vâlisine ve Sonisa kâdısına hitaben yazılmıştır. Mehmet isimli kişi Sivas sancağından Sonisa ve bazı yerlerden zeamet gelirlerine mutasarrıftır ve 1178 senesi gelirlerine de sahiptir. Mehmet'in mültezimleri olan Recep ve Gaybullah bu gelirleri almak istediğinde zeamet karyesinden bazı kişiler kanunsuz yere engel olmaya çalışmıştır. Mehmet'in şikâyeti ile 1178 senesi gelirlerinin mültezimlere verilmesi için emir yazılmıştır.
92/2	Evâhîr-i Ş 1179 (2-11 Şubat 1766)	Tımar gelirinin azalmasına sebepl olmak	Sivas kâdısına hitaben yazılmıştır. Abdullah isimli kişi Sivas sancağı ve nahiyesinde Kalın Değirman ve bazı köylerden 9.799 akçe tımara mutasarrıftır. Kalın Değirman köyünde 11 bahlık bir değirmen vardır ve bir gözü harap vaziyettedir. Yine bu köy sakinlerinden ve aynı zamanda değirmenin sahibi Mustafa isimli kişiye ya bu harap yeri yaptırması ya da vergi vermesi teklif edilmiştir. Ancak Mustafa bu teklife uymadığı gibi değirmen tapuya verilmek istendiğinde de engel olmaya çalışarak tımar gelirinin azalmasına neden olmuştur. Abdullah'ın şikâyeti ile bu engellenmenin ortadan kaldırılması için emir yazılmıştır.
94/2	Evâhîr-i Ş 1179 (2-11 Şubat 1766)	Tımar gelirini zimmete geçirme	Sivas vâlisine ve Arapkir kâdısına hitaben yazılmıştır. Yusuf, Arapkir sancağında tasarruf ettiği tımar karyelerinin gelirlerini toplamaları için 1178 senesinde Sadullah ve Recep isimli kişileri görevlendirmiştir. Ancak bu kişiler ecr-i misillerini aldıktan sonra kalan parayı Yusuf'a vermemiştir. Yusuf'un şikâyeti ile meselenin yerel mahkemece çözülmesi için emir yazılmıştır.
94/1	Evâhîr-i Ş 1179 (2-11 Şubat 1766)	Tımar mahsulünü gasp	Sivas vâlisine ve kâdısına hitaben yazılmıştır. Seyyit Koca, Seyyit Hacı Ahmet'in uhdesinde olan tımar karyelerinden Uçkaraağaç'tan taşır edilip, anbara konulmuş 15 kile hınta ve 25 kile şairini haksız şekilde alıp satmıştır. Seyyit Hacı Ahmet, bedeli talep etmiştir. 3 keseye baban ile sulh olduğumuzda sen kefil olmuştun denilerek 925 kuruşu alınmıştır. Mahkemece konu için hüküm verilmiş ise de zabıtlardan kaynaklı sorundan dolayı hakkını alamamıştır. Seyyit Hacı Ahmet'in şikâyeti ile meselenin mahkemece görülüp, kararın uygulanması için emir yazılmıştır.
96/3	Evâhîr-i Ş 1179 (2-11 Şubat 1766)	Zeamet gelirini gasp	Sivas vâlisine ve Kazabâd kâdısına hitaben yazılmıştır. Çavuşzâde Ahmet, Sivas sancağı Kazabâd nahiyesinde Erkilet ve bazı köylerden 25.418 akçe zeamete mutasarrıfken hem zeametine rağbet etmemiş hem de Gürcistan Seferi'ne

	1766)		katılmamıştır. Bundan dolayı zeameti 1 Muharrem 1179 tarihinde Hüseyin'e tevcih edilmiştir. 1178 senesi mahsul ve vergileri Ahmet'in vekili Çubukçu Mustafa tarafından alınması gerekirken Hüseyin haksız bir şekilde gelirlere el koymuştur. Ahmet'in şikâyeti ile gasp edilen mahsul ve vergilerin geri alınması için emir yazılmıştır.
98/3	Evâ'il-i N 1179 (11-20 Şubat 1766)	Tımar gelirine müdahale	Sivas vâlisine ve Budaközü kâdısına hitaben yazılmıştır. İsa isimli sipahi Sivas sancağı Kuştaş nahiyesinde Ağcaviran ve bazı köylerden 17.259 akçe tımara mutasarrıftır. Yine Budaközü'ne bağlı Killik-i Kübra (Ağcakebir) isimli köy ve Boztepe mezraası da müştereki olan Ağcavirân ve bazı köylerden 23.432 akçe zeamete mutasarrıf Süleyman ve İsa'nın beratına dahildir. Müşterekleri ile bunun subaşısı gelirleri zapt etmek istediğinde yabancı kişiler buraların önceden çiftlik olduğunu, Cabbarzâe Ahmet Paşa tarafından zapt edildiğini ve kendilerinin de zapt edeceğini söyleyerek zorla mahsul ve vergileri almışlardır. İsa'nın şikâyeti ile ruznâmçe, icmal ve mufassal defterleri incelenmiş ve bu müdahalenin ortadan kaldırılıp subaşısınca gelirlerin toplanması için emir yazılmıştır.
99/1	Evâ'il-i N 1179 (11-20 Şubat 1766)	Tımar reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	Sivas vâlisine ve Budaközü kâdısına hitaben yazılmıştır. İsa isimli sipahi, Sivas sancağı, Kuştaş nahiyesinde, Ağcavirân ve bazı köylerden 17.259 akçe tımara mutasarrıftır. Yine Budaközüne bağlı karye-i Alacaviran köyü ve Behrin İnek, Kızılhevlek, İntihan Sapağı, Nazarkaya ve Horan Öyüğü mezraaları müştereki olan Ağcaviran karyesi ve bazı yerlerden 23.432 akçe zeamete mutasarrıf Süleyman ve diğer müşterekleri ile İsa'nın kaydına dahildir. İsa, adı geçen köy reayasından beşte bir öşrü subaşısı ile talep ettiğinde dışarıdan köye gelip yerleşen Yahya Bölükbaşı vermediği gibi etrafındakilere de verdirmemiştir. İsa'nın şikâyeti ile kanuna göre beşte bir öşrün subaşısınca alınması ve muhalefet ettirilmemesi için emir yazılmıştır.
100/1	Evâ'il-i N 1179 (11-20 Şubat 1766)	Tımarın haksız yere başkasına tevcihi	Merzifon kâdısına hitaben yazılmıştır. Amasya sancağı Merzifon nahiyesinde Saru ve bazı köylerden 9.000 akçe tımara mutasarrıf Mehmet hizmetini terk etti denilerek tımarı Amasya'da sakin Mehmet'e tevcih edilmiştir. Kendisine tevcih yapılan Mehmet, tezkeresini berat ettirmek için İstanbul'a gitmiştir. Tımarı alınan Mehmet, alaybeği ile bir olup diğer Mehmet'in firar ettiği bahanesi ile tımar refi için arz almıştır. Tevcih yapılan Mehmet'in şikâyeti ile Ruznamçe Defteri incelendiğinde Mehmet'in Gürcistan Seferine katıldığı, Canik Muhassılı Ali Beğ'in savaştaki askerini Ahıska tarafına götürdüğünde maiyetinde bulunduğu ancak alaybeğinin açgözlü kişiliğe sahip olmasından dolayı hizmetini terk etti diye tımarı diğer Mehmet'e tevcih edilerek gadr olunduğundan Miralây Mustafa'nın arzıyla tımarın eski sahibi Mehmet'e ibka olunup hala üzerinde olduğu görülmüştür. Sonra alaybeği, züamâ, erbâb-ı tımar ve çeribaşlarından durumun soruşturulması ve gerçeğin arz edilmesi için emir yazılmıştır.
101/1	Evâ'il-i N 1179	Tımar gelirini zimmete	Sivas vâlisine ve Arapkir kâdısına hitaben yazılmıştır. Yusuf, tasarruf ettiği tımar karyelerinin gelirlerini toplamaları

	(11-20 Şubat 1766)	geçirme	için 1178 senesinde Recep ve Sadullah isimli kişileri görevlendirmiştir. Ancak bu kişiler ecr-i misillerinden sonra kalan parayı Yusuf'a vermemiştir. Yusuf'un şikâyeti ile meselenin yerel mahkemece çözülmesi için emir yazılmıştır.
101/2	Evâ'il-i N 1179 (11-20 Şubat 1766)	Zeamet gelirine müdahale	Eğin kâdısına hitaben yazılmıştır. Dergâh-ı Muallâm çavuşlarından İbrahim, Sivasabâd ve Arapkir sancaklarında Taşabâd ve gayri nahiyelerde Helal ve bazı köylerden 34.990 akçe zeamete mutasarrıftır. Yine zeametine dahil olan Eğin nahiyesine tabi Karuslar köyü icmalli ve serbesttir. Rûsum-ı serbestiyesine kimsenin karışma hakkı yoktur. Lakin Arapkir ve Eğin voyvodaları kanuna aykırı olarak rûsum-ı serbestiye müdahale etmiş ve reyayı da haps ederek zulm etmiştir. Zeamet mahsulünün azalmasına neden olmuşlardır. İbrahim'in şikâyeti ile bu zulme son verilmesi için emir yazılmıştır.
102/5	Evâ'il-i N 1179 (11-20 Şubat 1766)	Zeamet karyesine müdahale	Bozok sancağı mutasarrıfına ve Budaközü kâdısına hitaben yazılmıştır. Süleyman Telhîs-i sâbık, Akşehir, Bozok ve Sivas sancaklarında Akşehir ve gayri nahiyelerde Bozdoğan ve bazı köylerden 60.195 akçe zeamete Dergâh-ı Muallâm çavuşluğu ile mutasarrıftır. Zeametine dahil olan Davetlü Kışla (Derzilü) karyesini subaşı zapt edip vergisini almak istediğinde Sungurlu karyesinden zorba kişiliğe sahip Hacı Mehmet, diğer Mehmet ve ismi belli bazı kişiler Davetlü Kışla'nın malikânelerine ait olduğunu söyleyerek subaşıya engel olmuşlardır. Zorla zeamet gelirine el koyup zarara uğratmışlardır. Bu zorbalığın önlenip, zeamet gelirinin subaşısınca alınması için hüküm talebi üzerine bu emir yazılmıştır.
103/4	Evâsıt-ı N 1179 (21 Şubat-2 Mart 1766)	Zeamet ve tımar gelirine nâkib'ül-eşrâf kaimakâmının müdahalesi	Sivas Vâlisine ve Gedegra kâdısına hitaben yazılmıştır. Hacegân-ı Divân-ı Hümâyûn eski cizye muhasebecisi Mehmet Nuri, Amasya, Kastamonu, Trabzon, Beğşehri, Niğde sancaklarında Gedegra ve gayri nahiyelerde nefsi Köprü ve gayriden 73.107 akçe zeamete mutasarrıftır. Zeametinin başkalemi olan Köprü köyünün malikânesi Yörgüç Paşa imaret vakfına ve divanisi tımara aittir. Amasya sancağı Argoma nahiyesinde Bahus ve bazı köylerden 12.373 akçe tımara mutasarrıf Muhammet, Zeytun nahiyesinde Göl ve bazı köylerden 9.500 akçe tımara mutasarrıf Halil, Göl ve bazı köylerden 37.567 akçe zeamete mutasarrıf Mehmet Kuşcu Teberdâr-ı Hassa, nefsi Köprü ve bazı yerlerden 5.750 akçe tımara mutasarrıf Mustafa, Mehmet Nuri'nin müşterekleridir. Köprü karyesinde mukataa-i tamga, bâc-ı bazar, öşr-i penbe hasil yazılmıştır. Köprü'de dokunan eşyadan mukataa tamgası, bâc-ı bazar ve pamuk mahsulünden dolayı öşrün divani tarafına ait nisf öşrünü adı geçen müşterekler ile bunun subaşı almak istemiştir. Kimsenin buna karışma hakkı yokken nefsi Köprü'de nâkib'ül-eşrâf kaimakâmı olan Es-Seyyid Abdullah Efendi mukataa-i tamga ve bâc-ı bazara kanuna aykırı olarak müdahale ederek zeamet mahsulüne zarar vermiştir. Alınması gereken vergilerin kanuna göre alınması için hüküm talep edilmiştir. Yapılan defter incelemesinde, adı geçen köyün bahsi geçen vergileri Mehmet Nuri ve ortaklarına kaydı olduğu görüldüğünden bu kayda göre hareket edilmesi için emir

			yazılmıştır.
104/1	Evâsıt-1 N 1179 (21 Şubat-2 Mart 1766)	Tımar reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	Sivas vâlisine ve Budaközü kâdısına hitaben yazılmıştır. Mehmet isimli sipahi, Sivas sancağı Budaközü nahiyesinde Dubah ve bazı köylerden 8.634 akçe tımara mutasarrıftır. Yine Budaközüne bağlı İshakvirânî ve Mehmet Fakih Kışlası isimli mezraalar müştereki ile kaydına dahildir. Davetlü Kışla (Dürerenlü) isimli karye, Akseki mezraası ve bazı yerlerden 5.200 akçe tımara mutasarrıf Mustafa isimli sipahinin müştereki ile kaydına dahildir. İki sipahinin tımarları icmal ve mufassalları başka başkadır. Sungur oğlu Hacı Mehmet ve yeğeni Ali isimli kişiler İshakvirânî mezraası için Davetlü Kışla yaylağıdır, senin alakan yoktur diyerek kâdından aldıkları sahte hüccet ile ziraatlerinden dolayı vermeleri gereken öşrlerini vermemişlerdir. Mehmet'in şikâyeti ile ruznamçe, icmal ve mufassal defterleri incelenmiş ve alınması gereken öşrün kanuna göre alınması için emir yazılmıştır.
	Evâsıt-1 N 1179 (21 Şubat-2 Mart 1766)	Zeamete müdahale	Sivas vâlisine ve Bozok sancağı mutasarrıfına ve Akdağ kâdısına hitaben yazılmıştır. Bozok sancağı Akdağ nahiyesinde İsabeğlü ve bazı köylerden 34.012 akçe zeamete mutasarrıf Dergâh-ı Muallâm müteferrikalarından Mustafa, çocuksuz olarak vefat edince zeameti 3 Ramazan 1177 tarihinde El-Hac İsmail'e tevcih edilmiştir. Ancak El-Hac İsmail, yaşlı ve hasta olup mahlûl müteferrika ve yâhud çavuşluk gediği ilhak edinceye değin zeamete zarar gelmemesi için şerh verilmiştir. Kimsenin kârışma hakkı yokken Gürcistan Seferi'ne memur reis vekili Ahmet, bu zeameti mîr-i mirân tezkeresi ile üzerine tevcih ettirmiştir. Zeameti zapt etmesi için de adam irsal etmiştir. El-Hac İsmail'in şikâyeti ile zeametin kendince zapt edilip Ahmet'in inhâsı ile gelen mübâşirin tacizinin sona erdirilmesi için emir yazılmıştır.
105/4	Evâ'il-i N 1179 (11-20 Şubat 1766)	Tımar reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	Budaközü kâdısına hitaben yazılmıştır. Mehmet isimli sipahi, Sivas sancağı ve nahiyesinde Miroğlu ve bazı köylerden 15.420 akçe tımara mutasarrıftır. Budaközü'ne bağlı Veled-i Kaşıkçı (Ağcaşehir) karyesi de müştereki ile kaydına dahildir. Mehmet, bu köyde ikâmet eden Mamalu Türkmanın'dan Nefsi Cemaati'nin ziraat hasilından beşte bir öşr almak istediğinde sorun çıkarmışlardır. Bundan dolayı tımar mahsulü azalmıştır. Mehmet'in şikâyeti ile ruznamçe, icmal ve mufassal defterleri incelenmiş ve kanuna göre beşte bir öşrün müşterekleri ile Mehmet tarafından alınması için emir yazılmıştır.
106/3	Evâsıt-1 N 1179 (21 Şubat-2 Mart 1766)	Tımar gelirine müdahale	Geldigelen nâibine hitaben yazılmıştır. İbrahim, tasarruf ettiği Geldigelen kazasına tabi Karlık ve bazı tımar karyelerinin 1178 senesi gelirlerini Hacı İbrahim'e iltizama vermiştir. İbrahim'in 1178 yılı için topladığı vergiler iltizam bedelini karşılamıştır. Sipahi İbrahim'in 1179 yılı tımar gelirini başka birine iltizam etmesi üzerine, Hacı İbrahim, iltizam bedelinin toplanmadığını ifade ederek 1179 yılı gelirinin başka birine iltizama verilmesine karşı çıkmıştır. İbrahim'in şikâyeti ile meselenin yerel mahkemece çözüme kavuşturulması

			için emir yazılmıştır.
108/1	Evâsıt-ı N 1179 (21 Şubat-2 Mart 1766)	Tımar reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	Amasya sancağı [ ] mutasarrıfına ve Simre-i Lâdik kâdısına hitaben yazılmıştır. Mehmet isimli mütekaid sipahi, Amasya sancağı Gedegra nahiyesinde Süleyman köyü ve bazı köylerden 8.800 akçe tımara mutasarrıftır. Yine Simre-i Lâdik nahiyesine bağlı Mekkır köyünün divani hasılından 3.000 akçesi bunun kaydına dahildir. Mehmet sipahi, bu karyede reaya yeri ziraat eden kişilerden resm-i çift almak istediğinde alamamıştır. Mehmet'in şikâyeti ile resm-i çiftin kanun gereğince alınması için emir yazılmıştır.
110/3	Evâ'il-i L 1179 (13-22 Mart 1766)	Tımar gelirini zimmete geçirme	Sivas vâlisine ve Arapkir kâdısına hitaben yazılmıştır. Yusuf, tasarruf ettiği tımar karyelerinin gelirlerini toplamaları için 1178 senesinde Recep ve Sadullah isimli kişileri görevlendirmiştir. Ancak bu kişiler ecr-i misillerinden sonra kalan parayı Yusuf'a vermemiştir. Yusuf'un şikâyeti ile meselenin yerel mahkemece çözülmesi için emir yazılmıştır.
111/3	Evâ'il-i L 1179 (13-22 Mart 1766)	Tımar gelirinin azalmasına sebebiyet verme	Sivas kâdısına hitaben yazılmıştır. Sipahi Osman'ın Sivas kazası Hafik nahiyesine tabi tımar karyelerinden Beşdepe, Cezile ve Ahurcuk köyleri reayasından Bekir, Ömer, Selim isimli kişiler tasarruf ettikleri yerleri beş yıldan fazla ekmemiştir. Sipahi Osman, bu yerleri başka kişilere vermek istediğinde Bekir, Ömer, Selim bu duruma engel olmaya çalışmışlar ve tımar gelirlerinin azalmasına neden olmuşlardır. Sipahi Osman'ın şikâyeti ile bu engellenmenin kaldırılması ve bu yerlerin başka kişilere verilmesinin sağlanması için emir yazılmıştır.
111/5	Evâ'il-i L 1179 (13-22 Mart 1766)	Tımar reayasının karyesini terk etmesi	Niksar ve Hüseyinabâd ve Zile ve Gelmuad kâdılarına hitaben yazılmıştır. Sipahi Ali, Niksar'a bağlı İlmidü köyünün tımar mutasarrıfıdır ve bu köydeki reayadan Muhammet, Ali, Osman, Mustafa, Nasuh ve bazıları köylerinden ayrılıp farklı kasaba ve askeri çiftliklerine yerleşmişlerdir. Sipahi Ali, bu kişileri eski yerlerine döndürmek istediğinde içlerinden bazıları muhalefet etmiş ve tımar gelirinin azalmasına neden olmuşlardır. Sipahi Ali'nin şikâyeti ile bu kişilerin eski yerlerine iskân etdirilmeleri için emir yazılmıştır.
112/1	Evâ'il-i L 1179 (13-22 Mart 1766)	Tımara gelirine müdahale	Sivas vâlisine, Sorgun ve Budaközü ve Tozanlu ve Artukabâd kâdılarına, Kâfirni nahiyesi nâibine hitaben yazılmıştır. Mustafa isimli sipahi, Sivas sancağı Sorgun nahiyesinde Karakır Kavağı ve bazı köylerden 17.104 akçe tımara mutasarrıftır. Tımarının başkalemi müştereki ile kaydına dahil Karakır Kavağı ve Gülyeri mezraasıdır. Ayrıca Sarukoç, Akdoğan, Evsan ve Kunduzlu karyelerinin divanileri taraflarına ait olan mahsul ve vergileri, Şeyh Mecid karyesinin malikâne gelirleri ve diğer bazı mezraaların gelirleri müşterekleri ile bunun kaydındadır. Bu yerlerden hissesine göre gelir almak istediğinde müşterekleri ve bazı yabancı kişiler buna engel olmuşlardır. Mustafa şikâyetçi olarak bu müdahaleye son verilmesi için hüküm talep etmiştir. Yapılan defter incelemesinde adı geçen köyler ve birçok

			mezraanın müşterekleri ve bunun üzerinde olduğunu defter emini Abdullah arz etmiştir. Bunun arzı gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
113/1	Evâhîr-i L 1179 (2-11 Nisan 1766)	Reayanın tumarlı sipahiye ödemesi gereken vergiyi eksik ödeme teşebbüsü	Sivas vâlisine ve Tokad nâibine hitaben yazılmıştır. İsa isimli sipahi, Sivas sancağı Kuştaş nahiyesinde Ağcaviran ve bazı köylerden 17.259 akçe tımara mutasarrıftır. Yine Venk nahiyesine bağlı Difye karyesinin tamam malikânesi Kabilü Zâviyesi Vakfına ve divanisi müştereki olan Ağcaviran ve bazı köylerden 23.432 akçe zeamete mutasarrıf Süleyman ve diğer müşterekleri ile İsa'nın kaydına dahildir. İsa'nın subaşı Sıraç köyü hududlarında yer alan Han Yazusu isimli yerde ziraat eden Sıraç köyü halkından divani canibine ait beşte bir öşr talep ettiğinde öşr yerine yıllık 15 kuruş vermek için ellerinde temessük olduğunu iddia ederek muhalefet etmişlerdir. İsa'nın şikâyeti ile verginin kanunda belirlenen şekilde subaşıncı alınması için emir yazılmıştır.
115/1	Evâsıt-ı L 1179 (23 Mart-1 Nisan 1766)	Zeamet karyesine ve mezraasına müdahale	Sivas vâlisine ve Gedikçubuk kâdısına hitaben yazılmıştır. Osman isimli kişi, Bozok sancağı Gedik nahiyesinde Yünbeğ köyü ve bazı köylerden 24.670 akçe zeamete mutasarrıftır. Yine Gedik nahiyesinde İpselü karyesi ile Hukviranı, Kadı Yurdu ve Kanlıkuyu mezraaları müştereki ile bunun kaydına dahildir. Hacı Ali ve babası Hacı Ebubekir Efendi adı geçen karye ve mezraalar için Haremeyn-i Şerîfeyn Evkâfı'ndandır bahanesi ile bu yerlere haksız yere müdahale edip zapt etmiştir. Bu mesele ile ilgili olarak 1159 senesinde emir yazılmış ise de baba ve oğul buna riayet etmemiştir. Osman'ın şikâyeti ile kanuna göre hareket edilmesi ve müdahalelere son verilmesi için emir yazılmıştır.
115/3	Evâsıt-ı L 1179 (23 Mart-1 Nisan 1766)	Tımar gelirinin gasp edilmesi	Sivas vâlisine ve İnallu Ballu kâdısına hitaben yazılmıştır. Seyfullah'ın iltizamında olan tımar karyelerinden Ortaalagöz karyesinden toplanmış ve anbara konulmuş 200 kile buğday ve 150 kile arpa aynı köyden Dirlikoğlu Halil, Aşçı Mustafa, Kara Hasan oğlu Mustafa, Yazıcıoğlu Mahmud, Kova Hasan, Kadın Ali oğlu ve Sungurlu Sorun Osman isimli kişiler birlik olup haksız yere zapt etmiştir. Seyfullah'ın şikâyeti ile haksız yere alınan mahsullerin alıverilmesi için emir yazılmıştır.
116/2	Evâsıt-ı L 1179 (23 Mart-1 Nisan 1766)	Zeamet karyesi ve mezraasına müdahale	Sivas vâlisine, Budaközü kâdısına ve Karadere nâibine hitaben yazılmıştır. Mehmet isimli kişi, Bozok ve Sivas sancaklarında Gedik ve gayri nahiyelerde Faik ve bazı köylerden 22.800 akçe zeamete mutasarrıftır. Yine Karadere nahiyesine bağlı Çaykış karyesi, Bucakkaya ve Diğer Sofuağıl (Zakir Hacılu) mezraaları ve Budaközüne bağlı Behrüközü Kışlası karyesi müştereki ile kaydına dahildir. Bozok sakinlerinden Mustafa isimli kişi, adı geçen yerlerin bunun zeametine dahil olmadığını söyleyerek kanuna aykırı olarak zapt etmiştir. Mehmet'in şikâyeti ile ruznamçe, icmal ve mufassal defterleri incelenmiş ve bu müdahaleye son verilmesi için emir yazılmıştır.
117/3	Evâsıt-ı L 1179	Tımar tevcihinde	Amasya kâdısına hitaben yazılmıştır. Amasya sancağı Argoma nahiyesine bağlı Çamsaray ve bazı

	(23 Mart-1 Nisan 1766)	yaşanan sorun	köylerden 3.170 akçe bir eşkinçi eşdirir tımardan hisseye mutasarrıf Mustafa oğlu Osman vefat edince hissesi oğlu Muhammet'e 1172 senesinde berat edilmiştir. Daha sonra Mehmet, çocuksuz olarak vefat edince hissesi Abdurrahman oğlu Osman ve Ömer ile amcaları Hasan'a 1178 senesi Rebiül-evveli'nde verilmiştir. Bunların babaları Ömer erşed evlâda verilir iken evlâdiyette alakası olmayan Mustafa Paşa'nın beğircisi diğer Ömer için tımarı kendisi ve kardeşi Osman ve amcası Hasan'ın üzerlerine berat ettirmiştir. Ben erşed evlâddan Mehmet'in amcasıyım arz akçesine gücüm yok diye gadr eylendiğini söylemiştir. Bu hususta tarafların mahkemeleşmesi için daha önce 1178 senesi evâ'il-i Zilhiccesi'nde babaları yedine emr-i şerif verilmiştir. Ancak o İstanbul'da vefat etmiştir. Yapılan şikâyet üzerine babalarına verilen emr-i şerif mücibince meselenin mahallinde hasımlarının da katılımıyla mahkemece görülmesi ve önceki emr-i şerife göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
118/1	Evâsıt-1 L 1179 (23 Mart-1 Nisan 1766)	Tımarlı sipahiye reayanın ödemesi gereken vergiyi ödememesi	Sivas vâlisine ve Budaközü kâdısına hitaben yazılmıştır. Ahmet isimli kişi, Sivas sancağı Budaközü nahiyesinde Yıldız ve bazı köylerden 17.900 akçe tımara mutasarrıftır. Karayar isimli köy de müştereki ile tımarına dahildir. Lakin günler geçtikçe bu yer harabe hale gelmiştir. Beşpınar karyesi halkından bazıları Karayar karyesine yerleşmiş ve ziraat etmişlerdir. Ahmet, bu kişilerden beşte bir öşr talep ettiğinde alamamıştır. Bunun üzerine Ahmet'in şikâyeti ile ruznamçe, icmal ve mufassal defterleri incelenmiş, kanuna göre hareket edilip beşte bir öşr alınması için emir yazılmıştır.
118/2	Evâsıt-1 L 1179 (23 Mart-1 Nisan 1766)	Zeamet gelirlerine müdahale	Erim Kâdısına ve ismi yazılmamış Canik Muhassılına hitaben yazılmıştır. Dergâh-ı mu'allam çavuşlarından İbrahim Çavuş, Sivas ve Canik sancaklarında Taşabâd ve gayri nahiyelerde Hilal ve bazı köylerden 34.999 akçe zeamete mutasarrıftır. Canik sancağına bağlı Belçik, Ereçlü, Kabaklı (Kabakçı) karyeleri de müştereki ile kaydına dahildir. Kimsenin karışma hakkı yokken yabancı ve zorba bazı kişiler bu yerlere müdahale etmiş ve zorla zapt etmişler ve zeamet gelirinin azalmasına neden olmuşlardır. İbrahim Çavuş'un şikâyeti ile müdahaleye son verilmesi için emir yazılmıştır.
120/1	Evâsıt-1 L 1179 (23 Mart-1 Nisan 1766)	Zeamet gelirine müdahale	İskilip kâdısına hitaben yazılmıştır. Hüseyin ve Halil, İskilip kazasında tasarruflarında olan zeamet karyelerinin 1177 yılı gelirlerini Ahmet isimli kişiye 550 guraşa iltizam etmiştir. Ahmet, bu dönem içinde iltizam bedelini tahsil etmiştir ancak zarar ettiğini söyleyerek bunları tacizde bulunmuştur. Hüseyin ve Halil'in şikâyetleri ile durumun yerinde mahkemece soruşturulması için emir yazılmıştır.
120/4	Evâsıt-1 L 1179 (23 Mart-1 Nisan 1766)	Tımar gelirlerine müdahale	Sivas vâlisine ve İnallu Ballu kâdısına hitaben yazılmıştır. Seyfullah'ın iltizamında olan tımar karyelerinden Ortaalagöz köyünden toplanmış ve anbara konulmuş 150 kile mahsulünü yine aynı köyden Dirlikoğlu Halil, Aşçı Mustafa, Kara Hasan oğlu Mustafa Bey, Yazıcıoğlu Mahmut, Kul Hasan, Kadın Ali oğlu, Dokuzlu Torun Osman birleşerek kanunsuz olarak zapt

			etmiştir. Seyfullah'ın şikâyeti ile bu kişilerin aldığı mahsulün geri aliverilmesi için emir yazılmıştır.
121/1	Evâhîr-i L 1179 (2-11 Nisan 1766)	Vakıf ve tımarrın ortak sorunu	Sivas vâlisine, Tire ve Amasya kâdısına hitaben yazılmıştır. Amasya sancağı Bergoma nahiyesine bağlı Mihmadlar köyünün malikânesi İskender Çelebi hâliya Pir Mehmet veled-i Hoca Süleyman'ın mülk-i müşterâsı olduktan sonra Eslemi Mescid Vakfına, divani tımarıdır. Es-Seyyit Mehmet ve Es-Seyyit Ahmet, vakfın mütevellileridir. Mihmadlar köyünün sınırları içinde yer alan Altıpınarı isimli yerin öşr ve vergileri karye mutasarrıfları tarafından alınmaktadır. Geldigelen nahiyesine bağlı Arpaoğlanı karyesinin malikânesi ve divanisi tımarıdır. Arpaoğlanı karyesinin malikânesine Merzifon nahiyesinde Yaylak-ı Kal'a-i Çukuralan ve bazı yerlerden 15.200 akçe tımara mutasarrıf Es-Seyyit Mehmet; Canik ve Amasya sancağında Satılmış ve gayri nahiyelerde Kurgan ve bazı köylerden 24.635 akçe zeamete mutasarrıf Hüseyin mutasarrıftır. Arpaoğlanı köyünün divânisine Yavaş nahiyesinde Efiye ve bazı köylerden 10.900 akçe tımara mutasarrıf Osman; Bergoma nahiyesinden Uygur ve bazı köylerden 14.199 akçe tımara mutasarrıf Osman; Bergoma nahiyesinden Haliki ve bazı köylerden 9.600 akçe tımara Mehmet mutasarrıftır. Bu kişiler haklarına kanaat etmeyip haksız müdahalelerde bulunmuşlardır. Mesele ile ilgili olarak mahkeme bu kişilerin men olunması için emir vermiş ise de sipahi ve zaimler tacizlerinde ısrar etmiştir. Es-Seyyit Mehmet ve Es-Seyyit Ahmet'in şikâyetleri ile müdahalenin önlenip kanuna göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
126/1	Evâhîr-i L 1179 (2-11 Nisan 1766)	Tımar gelirini alamama	Sivas vâlisine ve Niksar kâdısına hitaben yazılmıştır. Sipahi Mustafa, Sivas sancağı Niksar nahiyesinde Evham ve bazı karyelerden Yusuf, Mehmet ve Ali ile iştiraken 14.138 akçelik tımara mutasarrıftır. Ancak Yusuf ve Ali hisselerine râğbet etmemiş ve Gürcistan Seferi'ne katılmamışlardır. Bu sebepten Yusuf ve Ali'nin 9.425 akçelik hisseleri Mustafa'ya verilmiştir. Ancak Sipahi Mustafa, Gürcistan Seferi'nde bulunması sebebiyle Yusuf ve Ali'nin hisselerinden gelen geliri alamadığını ifade etmiştir. Sipahi Mustafa'nın şikâyeti ile hak ettiği gelirin zapt ettirilmesi için emir yazılmıştır.
126/2	Evâhîr-i L 1179 (2-11 Nisan 1766)	Tımar mezraasına müdahale	Sivas vâlisine ve kâdısına hitaben yazılmıştır. İbrahim isimli sipahi, Sivas sancağı Yıldız nahiyesinde Geçdinhacı ve bazı köylerden 7.200 akçe tımara mutasarrıftır. Yine Sivas nahiyesine bağlı Abdullah, Turcalu ve Budaklu yakınındaki Turla isimli mezraalar 1.200 akçe yazı ile kaydına dahildir ve kimsenin karışma hakkı yoktur. Lakin Gürgün Köprüsü ve bazı yerlerden 9.500 akçe tımara mutasarrıf Ebu'l-Kasım, Turla mezraasına Yadelli ismini vermiş ve haksız şekilde müdahale etmiştir. İbrahim'in şikâyeti ile bu tacize son verilmesi için emir yazılmıştır.
127/1	Evâhîr-i L 1179 (2-11 Nisan 1766)	Zeamet mülteziminin vergiyi toplayamaması	Sivas vâlisine, Amasya ve Simre-i Lâdik ve Gedegra kâdılarına hitaben yazılmıştır. Divân-ı Alişân kâtiplerinden İbrahim bin Abdullah, Kastamonu ve Amasya sancaklarında Sinop ve gayri nahiyelerde Sarıca ve

			bazı köylerden 44.200 akçe zeamete mutasarrıftır. Yine Argoma nahiyesine bağlı Gürünler karyesi ve Hamana mezraası, Simre-i Lâdik nahiyesine bağlı Soşur karyesi, Gedegra nahiyesine tabi İldin ve Meslek karyeleri müşterekleriyle; Argoma nahiyesine bağlı iki Aliyyeler karyesi müstakillen kaydına dahildir. Halil isimli kişi 1174 ve 1175 seneleri için İbrahim bin Abdullah'ın mültezimidir. Gürünler maa mezraa-i Hamana'nın malikâne ve divani tarafına ait olan, Soşur ve İldin karyelerinin divani tarafına ait olan, Meslek karyesinin iki baştan olan, Aliyyeler karyesinin divanisine ait olan mahsul ve vergilerini kabz etmediğini, reaya zimmetinde kaldığını söylemiştir. İbrahim bin Abdullah'ın şikâyeti ile kanuna göre mahsul ve vergilerin alınması için emir yazılmıştır.
128/1	Evâhîr-i L 1179 (2-11 Nisan 1766)	Zeamet karyesinin vergisine el koyma	Sivas vâlisine ve Akdağ kâdısına hitaben yazılmıştır. Züamâdan Ömer, Bozok sancağı Baltı nahiyesinde Sarıhaslı ve bazı köylerden 20.224 akçe zeamete mutasarrıftır. Zeametine dahil olan Kızıldağ karyesinin ve Erkekli (Başda Yayla) karyesinin sınırı kesin şekilde belli değildir ve herkes zeametine taşır eder şekilde kayıt edilmiştir. Zamanla Kızıldağ karyesinin halkı başka yere gitmiş ve burası boz kalmıştır. Bu yerler Erkekli karyesi halkının eline düşmüştür. Tereke öşrünü Ömer'in alması gerekir iken Osman ve Ali isimli kişiler Kızıldağ'nin öşrünü haksız yere almıştır. Ömer'in şikâyeti ile bu haksızlığın önlenip kanuna göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
129/1	Evâ'il-i Za 1179 (11-20 Nisan 1766)	Mustahfızın tumarı gelirine müdahale	Sivas vâlisine ve Ovacık nahiyesi nâibine hitaben yazılmıştır. Divriği sancağından, Ovacık nahiyesinden, Mevri ve bazı köylerden 1.500 akçe gedik tımar ile Darende Kalesi mustahfızlığına sahip olan Mehmet vefat edince tımarı ve mustahfızlık 1178 senesi Zilhiccesinde Abdullah oğlu Mehmet'e tevcih edilmiştir. Mahsul ve vergileri kanun ve defter mücibince almak istediğinde yabancı bazı kişiler buna muhalefet etmiştir. Abdullah oğlu Mehmet'in şikâyeti ile bu müdahalenin önlenip kanuna göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
131/1	Evâ'il-i Za 1179 (11-20 Nisan 1766)	Zeamet gelirine müdahale	Turhal, Zile, Lâdik kâdılarına hitaben yazılmıştır. Müteferrika Mustafa, Sivas sancağı Turhal nahiyesinde Gülüd ve bazı köylerden 46.000 akçelik zeamete mutasarrıf olup rüsum-ı serbestiyesine müdahale etmeye kimsenin hakkı yoktur. Ancak karışanlar olunca Müteferrika Mustafa'nın şikâyeti ile bu müdahalenin sonlandırılması için emir yazılmıştır.
131/2	Evâ'il-i Za 1179 (11-20 Nisan 1766)	Sancak mutasarrıfının fazla vergi talebi	Geldigelen kâdısına hitaben yazılmıştır. Amasya sancağı Geldigelen nahiyesine bağlı Yenikoca, Sureti Oğlanı, Doğmuş, Hızır, Alagöcek, Saray-ı Sekban Timur karyesi halkı mektup göndererek şikâyetçi olmuştur. Bu köylerin niyâbet, nisf bâd-ı hevâ, resm-i arusane, nisf deştbâni, tımarhâ-i sipâhiyan ve merdân-ı kal'a gayr-i ez havâs-ı hümâyûn ve tımarhâ-i serbest vergileri mirlivâ-i Amasya hassa mülhakatındandır. Bunlar resm-i çiftlerini sipahilerine tamamen, cerimelerinin yarısını, ere verdikleri bıkır kızlarından alınan resm-i arusanelerinin yarısını, davarların zararından dolayı ödenmesi gereken deştbâninin yarısını sipahilerine ve diğer

			<p>yarısını Amasya sancağı mutasarrıfına tamamen edâ ettiklerinde kimsenin karışma hakkı yok iken Amasya sancağı mutasarrıfı Amasya mirlivâsı hassı tarafına ait cürm-ü cinâyetin yarısına, deştâninin yarısına kanaat etmeyerek daha fazla istemiştir. Yapılan şikâyet ile icmal ve mufassal defterleri incelenmiştir. Resm-i çift, nim, bennak, caba, deştâni, bâd-ı hevâ, arusiyelerin mirlivâ ve tımar mutasarrıflarına edâ edilmesi gerektiği yönünde emir yazılmıştır.</p>
134/1	Evâ'il-i Za 1179 (11-20 Nisan 1766)	Tımar reayasının vermesi gereken vergiyi ödememesi	<p>Sivas vâlisine ve Turhal kazası nâibine hitaben yazılmıştır.</p> <p>İsmail oğlu Mehmet, Sivas sancağı Zile nahiyesinde Azarya ve bazı köylerden 9.500 akçe tımara; Halil, Azarya ve bazı köylerden 9.500 akçe tımara; Mehmet, Turhal nahiyesinde Turhal Merkez ve bazı yerlerden 13.000 akçe tımara mutasarrıftır. İsmail oğlu Mehmet ve Halil'in tımarları hissesi bulunan ve Mehmet'in tımarının başkalemi olan nefsi-i Turhal'ın rub' malikânesi Vakf-ı Zâviye-i Ahî Yusuf'a, sülüs-i erba'ı ve divanisi müşterekleriyle adı geçen sipahilerin kaydına dahildir. Bunlar nefsi-i Turhal'ın defterde kayıtlı raiyyet ve raiyyet oğullarının ere verdikleri bıkır kızlarından dolayı resm-i arusanelerin almak istediklerinde içlerinden bazıları sadât, sipah, silahdar, yeniçerilik iddiasıyla muhalefet etmişlerdir. İsmail oğlu Mehmet, Halil ve Mehmet'in şikâyetleri ile ruznamçe, icmal ve mufassalları incelenmiş, kanuna göre vergilerin alınıp muhalefetin önlenmesi için emir yazılmıştır.</p>
134/2	Evâ'il-i Za 1179 (11-20 Nisan 1766)	Tımar reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	<p>Sivas vâlisine ve Turhal kâdisına hitaben yazılmıştır.</p> <p>İsmail oğlu Mehmet, Sivas sancağı Zile nahiyesinde Erarne ve bazı köylerden 9.500 akçe tımara; Mehmet, Turhal nahiyesinden nefsi-i Turhal ve bazı yerlerden 13.000 akçe tımara mutasarrıftır. İsmail oğlu Mehmet'in tımarına dahil olan, Mehmet'in tımarının başkalemi olan nefsi-i Turhal'ın rub malikânesi Vakf-ı Zâviye-i Ahî Yusuf'a ait olup sülüs-i erbâ'ı ve divânisi tımarıdır. Resm-i meyve, resm-i bostan, resm-i piyaz, resm-i penbe hasıl yazılmıştır. Sipahiler bu vergileri talep ettiklerinde vermeyerek tımarlara gadr etmişlerdir. İsmail oğlu Mehmet ve Mehmet'in şikâyetleri ile bu muhalefete son verilip kanuna göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.</p>
137/1	Evâsıt-ı Za 1179 (21-30 Nisan 1766)	Zeamet gelirine müdahale	<p>Sivas vâlisine ve kâdisına hitaben yazılmıştır.</p> <p>Rum Vilâyeti'nin defter kethüdâsı İbrahim, Sivas sancağı ve nahiyesinde Ağangi ve bazı köylerden 80.200 akçe zeamete mutasarrıftır. Kaydına dahil olan çayırın öşrünü almak istediğinde müdahale edenler olmuştur. İbrahim'in şikâyeti ile bu muhalefete engel olunması için emir yazılmıştır.</p>
138/2	Evâsıt-ı Za 1179 (21-30 Nisan 1766)	Zeamet reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	<p>Bozok sancağı mutasarrıfına ve Süleymanlı kazası kâdisına hitaben yazılmıştır.</p> <p>Ömer isimli kişi, Bozok sancağı Süleymanlı nahiyesinde Ilıcak ve bazı köylerden 20.900 akçe zeamete mutasarrıftır. Yine Çabakmeşed ve Küçük Kuyulu mezraaları ile Kara Hamza (Akçaağıl) köyü kaydına dahildir. Bu yerlerde Mamalu Türkmeni'nden Kâfir Kıran Cemaati ziraat etmektedir. Ömer'in subaşı ziraatlerinden dolayı öşr alep ettiğinde vermekte muhalefet etmişlerdir. Ömer'in şikâyeti ile ruznamçe, icmal ve</p>

			mufassal defterleri incelenmiş ve bu muhalefete son verilmesi için emir yazılmıştır.
138/3	Evâsıt-1 Za 1179 (21-30 Nisan 1766)	Zeamet mahsulünü gasp	Bozok sancağı mutasarrıfına ve Bozok kâdısına hitaben yazılmıştır. Müteferrika Mustafa'nın zeamet karyelerinden Budaközü kazasına bağlı Kuşir isimli köyden subaşı Seyyid Halil'in toplayıp anbara koyduğu 900 Sivas kilesi buğdaya kimsenin müdahale hakkı yoktur. Ancak Bozok sakinlerinden Akbıykoğulları, Necmoğulları, Hallac oğlu Süleyman, Kör Ömer gibi kırktan fazla eşkiya ahalinin yaylada olduğunu fırsat bilip iki anbarı yağma etmiştir. Subaşı Seyyid Halil'in şikâyeti ile İnallu Ballu nâibi Mevlânâ Hüseyin Divan'a mektup göndermiştir. Meselenin atanan mübaşir marifetiyle yerel mahkemece çözüme kavuşturulması için emir yazılmıştır.
138/4	Evâsıt-1 Za 1179 (21-30 Nisan 1766)	Tımar karyesine diğer sipahinin müdahalesi	Bafra kâdısına hitaben yazılmıştır. Seyyid Mustafa'nın tımar köylerinden Kavak nahiyesine bağlı Katırsar Ulutarık köyünde öşr ve resmi eskiden beri tımarı tarafından alınan yerlere müdahale edilemez iken civarda bulunan Aslanice köyü sipahisi adı geçen köydeki yerlere müdahale etmiştir. Seyyid Mustafa'nın şikâyeti ile bu müdahalenin önlenip öşr ve verginin kendisince alınmasının temini için emir yazılmıştır.
139/1	Evâsıt-1 Za 1179 (21-30 Nisan 1766)	Zeamet gelirine müşterekin zarar vermesi	Sivas vâlisine ve Gedegra kâdısına hitaben yazılmıştır. Mehmet Nuri, Amasya-Kastamonu-Trabzon-Niğde sancaklarında Gedegra ve gayri nahiyelerde nefs-i Köprü ve bazı yerlerden 73.157 akçe zeamete mutasarrıftır. Yine zeametine dahil olan İncesu karye malikânesinin 10 bahşından dokuz bahşı Vakf-ı Ebnâ-i Hamid Beğ ve bir bahşı mülk-i Kaya ve divanisi müştereki ile kaydına dahildir. Mehmet Nuri'nin subaşı, İncesu karyesinde ziraat edenlerden divani tarafına ait mahsul ve vergileri almak istediğinde Mehmet Nuri'nin müştereki olan nefs-i Köprü ve gayriden 5.750 akçe tımara mutasarrıf Mustafa isimli sipahi hissesine kanaat etmemiş ve burada bir çiftlik ihdâs edip öşr vermemiştir. Mehmet Nuri'nin şikâyeti ile ruznamçe, icmal ve mufassal defterleri incelenmiş ve bu muhalefetin önlenip kanuna göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
139/2	Evâsıt-1 Za 1179 (21-30 Nisan 1766)	Zeamet gelirini müşterekin gasbı	Sivas vâlisine ve Hüseyinabâd kâdısına hitaben yazılmıştır. Es-Seyyit Hasan bin Mehmet, Sivas sancağı ve nahiyesinde Küçük ve bazı köylerden 26.153 akçe zeamete mutasarrıftır. Zeametine dahil olan Balıcak mezraasının malikânesi mutasarrıflarıyla mahsul ve vergileri almak istediğinde Alim ve bazı yerlerden 30.433 akçe zeamete mutasarrıf Mustafa hissesine kanaat etmeyip Balıcak mezraasının gelirlerine el koymuştur. Es-s-Seyyit Hasan'ın şikâyeti ile bu durumun düzeltilip kanuna göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
140/2	Evâsıt-1 Za 1179 (21-30	Zeamet ve tımar gelirlerine müdahale	Bozok sancağı mutasarrıfına ve Kızılıkoca kâdısına hitaben yazılmıştır. Züamadan Osman, Asi ve bazı köylerden 29.438 akçe zeamete; Ömer, Baltıyağı ve bazı köylerden 3.300 akçe tımara;

	Nisan 1766)		Süleyman, Baltıyağı ve bazı köylerden 4.125 akçe tımara mutasarrıftır. Baltıyağı köyü Osman, Ömer ve Süleyman için başkalemdir. Burada Mamalu Türkmanı ikamet ve ziraat etmektedir. Ancak hasıl olan mahsullerden beşte bir öşr alınmak istendiğinde Mamalu Türkman'ından Mehmet, Ömer ve Bekir vs. bazı kişiler hem vergiyi vermemişler hem de toplanmasına engel olmuşlardır. Ruznamçe, icmal ve mufassal defterleri incelendiğinde Ömer vefat ettikten sonra 4.500 akçenin 4.125 akçesinin Süleyman'ın ve 187 akçesinin Osman'ın kaydında olduğu anlaşılmıştır. Vergilerin kanun ve defterlerde belirtildiği şekilde toplanması için emir yazılmıştır.
140/3	Evâsıt-ı Za 1179 (21-30 Nisan 1766)	Tımar tevcihi sorunu	Bozok kâdısına hitaben yazılmıştır. Seyyit Süleyman, Bozok sancağı Akdağ nahiyesinde Kurucâöz ve bazı köylerden 9.000 akçe tımara mutasarrıftır. Kendisi Gürcistan Seferine katılıp görevlerini yerine getirmiştir. Kimsenin karışma hakkı yokken Mehmet Emin, Seyyit Süleyman hizmetini terk etti diyerek alaybeği ile bir olup tımarı üzerine tezkere ettirmiştir. Seyyit Süleyman'ın şikâyeti ile has, züema, tımar erbâbı, çeribaşı, sâbık alaybeğlerinin konu ile ilgili kimin haklı olduğu yönünde mahzar göndermeleri yönünde emir yazılmıştır.
144/2	Evâhîr-i Za 1179 (1-10 Mayıs 1766)	Tımar gelirine müdahale	Sivas vâlisine ve Divriği kâdısına hitaben yazılmıştır. El-Hac İbrahim, Divriği sancağından Mübâdur ve bazı köylerden 1.572 akçe gedik tımar ile Divriği Kalesi serbölüğü olarak görev yapmaktadır. Mübâdur'dan Osman isimli kişi, daha önceden bu tımarın hasılından yarısını alırdım yine alırım diyerek tacizde bulunmuştur. El-Hac İbrahim'in şikâyeti ile ruznamçe, icmal ve mufassal defterleri incelenmiş, bu tacize son verilmesi için emir yazılmıştır.
146/5	Evâhîr-i Za 1179 (1-10 Mayıs 1766)	Zeamet gelirine müdahale	Sivas vâlisine ve Gelmuad kâdısına hitaben yazılmıştır. Rum Vilâyeti'nin tımar defter kethüdâsı İbrahim, Sivas sancağından ve nahiyesinden, Ağangi ve bazı yerlerden 80.200 akçe zeamete mutasarrıftır. Gelmuad nahiyesinde niyabet, nisf-ı bâd-ı hevâ, nisf-ı resm-i arusâne beratına dahildir. Gelmuad'dan serbest olmayan tımar karyelerinin nisf-ı cürm-ü cinâyet, nisf-ı bâd-ı hevâ, nisf-ı resm-i arusânelerin almak istediğinde muhalefet ile karşılaşmıştır. Bundan dolayı zeamet mahsulü zarar görmüştür. İbrahim'in şikâyeti ile bu durumun düzeltilmesi için emir yazılmıştır.
147/1	Evâhîr-i Za 1179 (1-10 Mayıs 1766)	Zeamet gelirine müdahale	Sivas vâlisine ve Artukabad kâdısına hitaben yazılmıştır. Rum Vilâyeti'nin tımar defter kethüdâsı İbrahim, Sivas sancağı ve nahiyesinde Ağangi ve bazı köylerden 80.200 akçe zeamete mutasarrıftır. Yine Artukabâd nahiyesinde niyâbet, nisf-ı bâd-ı hevâ, resm-i arusâne tımarhâ-i sipâhiyan ve merdân-ı kal'a gayr-i ez havâs-ı hümâyûn ve züema ve tımarhâ-i serbest 7.000 akçe yazı ile kaydına dahildir. Serbest olmayan tımar karyelerinin nisf cürm-ü cinâyet, nisf bâd-ı hevâ ve resm-i arusânesini almak istediğinde tımar erbâbından bazıları senin karyede alakan yoktur diye muhalefet etmişlerdir. Bundan dolayı zeamet mahsulü zarar görmüştür. İbrahim'in şikâyeti ile vergilerin kanun gereğince alınması için emir yazılmıştır.

148/2	Evâ'il-i Z 1179 (11-20 Mayıs 1766)	Tımar Tevcihinde Yaşanan Sorun	Amasya kâdisına ve Amasya sancağı alaybeğisine hitaben yazılmıştır. Amasya sancağı Argoma nahiyesinde Ayvalı ve bazı köylerden 8.000 akçe tımara mutasarrıf Mehmet tımarına rağbet etmediğinden ve Gürcistan Seferi'ne katılmadığından tımarı alınıp Ahmet'e verilmiştir. Ayvalı ve bazı köylerden 22.200 akçenin 5.600 akçesi yine Keçi ve bazı köylerle biriktirilip 17.700 akçe üzere Hacı Mehmet üzerindedir. Tımarın topundan 8.000 akçesi 21 Muharrem 1179 tarihinde Ahmet'e tevcih edilmiştir. Adı geçen karyenin 1.500 akçesi 700 akçe ile biriktirilip Kasyeili mezraası toplam 18.160 akçe Es-Seyyid Ali Sukûfî üzerine alaybeği bayrağı altında değil tımara zarar gelmesin diye tahvil edilmiştir. Ancak Hacı Mehmed'in Gürcistan Seferi'nde mevcut olduğu ve hizmette kusuru olmadığı ifade edilmiştir. Ayvalı ve bazı köylerden 8.000 akçe tımara mutasarrıf diğer Mehmet sefere katılmamıştır. Diğer Mehmet'in tımarı verilecek iken El-Hac Mehmet'in tımarından 8.000 akçe verilmiştir. Hacı Mehmet ve Ahmet'in mahallinde mahkemece yüzleşmeleri, züamâ ve tımar erbâbından durumun soruşturulması, Hacı Mehmet'in Gürcistan Seferi'nde olup olmadığının araştırılması için emr-i şerif sūduru bâbında Reis'ül-küttâb Ömer'in ilamı gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
149/1	Evâ'il-i Z 1179 (11-20 Mayıs 1766)	Mirlivâ hası mutasarrıfının reayadan fazla vergi talep etmesi	Çorum kâdisına hitaben yazılmıştır. Çorum sancağı ve nahiyesinde, nefs-i Çorum ve tahtında neferât ve zemin hâsılı iki baştan gayr-i ez yazar Pazar-ı Esb ve Pazar-ı Kır çift ve hinta 130.663 akçe niyâbet, nisf-ı bâd-ı hevâ, nisf-ı resm-i arusane tımarhâ-i sipâhiyan ve tımarhâ-i merdân-ı kal'a, resm-i arusane-i sipâhiyan, sipâhi-i zâdegân ve bâd-ı hevâ, resm-i arusane-i dizdârân, dizdarzâdegân, gayr-i ez havâs-ı hümâyûn ve zü'amâ ve tımarhâ-i serbest der-kaza-i Çorum hası 35.000 akçe yazı ile mufassal defterine kayıt yapılmıştır. Nefs-i Çorum'da kadîmi reaya yerleri tasarruf edenler kanun üzere vermeleri gereken çift resimlerini, adı geçen kasabadaki defterli raiyyet ve raiyyet oğullarının evlileri bennak resmini, büyümüş olan mücerredleri mücerred resimlerini Çorum sancağı mutasarrıfına edâ etmeye razılar iken mutasarrıflar kanaat etmeyerek fazla para talep etmiştir. Nefs-i Çorum'da sâkin ulema, sülehâ, reaya ve gayr-i müslim reaya toplu olarak mahkemeye giderek konu ile ilgili olarak şikâyetçi olmuştur. Ödenmesi gereken vergiler ödendikten sonra mirlivâ-i has tarafından daha fazla para istenmemesi gerektiği yönünde emir yazılmıştır.
152/2	Evâ'il-i Z 1179 (11-20 Mayıs 1766)	Tımar reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	Sivas vâlisine ve Eğin kâdisına hitaben yazılmıştır. Yusuf isimli sipahi, Arapkir sancağından, Dağabâd nahiyesinden, Dillü ve bazı köylerden 14.200 akçe tımara mutasarrıftır. Eğin Kazasına bağlı Eğrek karyesi tımarına dahildir. Burada ziraat edenlerden Mahmut ve diğerlerinden terekelerinden dolayı divani tarafına ait beşte bir öşrü talep ettiğinde bu kişiler beşte bir yerine maktuu vermek istemişleridir. Bundan dolayı tımar geliri zarar görmüştür. Yusuf'un şikâyeti ile bu muhalefetin önlenip kanuna göre verginin alınması için emir yazılmıştır.

153/1	Evâ'il-i Z 1179 (11-20 Mayıs 1766)	Tımar reayasının başka yerde ziraati	Sivas kâdısına hitaben yazılmıştır. Şikâyetçi olan kişiler Derviş Mehmet, Süleyman ve Diğer Süleyman'dır. Sivas sancağı Artukabâd nahiyesinde Madas ve bazı köylerden 13.386 akçe tımara mutasarrıf Derviş Mehmet, Madas ve bazı köylerden 6.842 akçe tımara mutasarrıf Diğer Süleyman, Madas ve bazı köylerden tımara mutasarrıf Diğer Süleyman başka başka beratlarla mutasarrıflardır. Bu kişilerin tımarlarına dahil Kamış isimli karyenin malikânesi Tatar Çelebi ve Şükrullah Çelebi ve evlâd-ı Emrullah divani tımar hâliya malikâneye batn-ı evvelden Sefer Hatun mutasarrıfedir şeklinde kayıt yapılmıştır. Bu karyenin defterli reyalaları ziraate uygun yerleri tam olarak tasarruf etmeden Abdullah isimli sipahinin tımarına dahil Salurd isimli mezraasındaki toprağa yerleşmişlerdir. Yapılan şikâyet üzerine ruznamçe, icmal ve mufassal defterleri incelenmiştir. Kamış isimli karyenin defterli reyanın tasarruflarındaki ziraate uygun yerleri tam olarak tasarruf etmeden başka toprakta ziraat etmemesi için hüküm talep edilmiştir. Kanuna göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
154/3	Evâsıt-ı Z 1179 (21-30 Mayıs 1766)	Tımar reayasından haksız vergi talebi	Budaközü kâdısına hitaben yazılmıştır. Budaközü kazasına tabi tımar karyelerinden Mihmadlu'nun reayasından olan Halil bin Köse Ömer, Sungurlu köyüne yerleşmiş ve 20 seneden fazladır burada yaşamaktadır. Resm-i raiyyetini Mihmadlu köyü sipahisine vermiştir ve kimsenin kendisine karışmaya hakkı yoktur. Ancak Avcı Köyü sipahisi Yusuf haksız yere kendisinden resm-i raiyyet istemiştir. Yusuf, daha önce mahkemece haksız bulunmasına rağmen tacizlerinde ısrar etmeye devam etmiştir. Hasan'ın şikâyeti ile bu haksız talebin önlenmesi için emir yazılmıştır.
158/3	Evâsıt-ı Z 1179 (21-30 Mayıs 1766)	Tımar mahsulüne el koyma	Sivas vâlisine ve kâdısına hitaben yazılmıştır. Mahmut isimli sipahi tasarrufunda olan Akdağ kazasında Haliçe isimli köyde anbara konulmuş 100 kile mahsulü olup bunda kimsenin hakkı yoktur. Ancak Ömer Efendi, bu mahsulün kendisinin olduğunu söyleyerek mahsule zorla el koymuştur. Ömer Efendi'nin bu mahsulde hakkı olmadığı daha önce mahkemece tespit edilmişse de bu karara uymamıştır. Mahmut'un şikâyeti ile mahsulün Ömer Efendi'den alınıp kendisine verilmesi için emir yazılmıştır.
158/4	Evâhîr-i Z 1179 (31 Mayıs-9 Haziran 1766)	Tımar mahsulüne el koyma	Sivas vâlisine ve Sorgun kâdısına hitaben yazılmıştır. Mahmut'un tasarruf ettiği tımar köylerinden Mehmedlü köyünde anbara konmuş 12 müd arpaya kimsenin karışmaya hakkı yoktur. Ancak Polad oğlu Osman 1178 senesinde bu anbardaki mahsulü zorla almıştır. Geri vermemek için de mahsulü Habib isimli kişiden isteyin demiştir. Mahmut'un şikâyeti ile mahsulü tamamen alınıp kendisine verilmesi için emir yazılmıştır.
160/1	Evâhîr-i Z 1179 (31 Mayıs-9 Haziran)	Zeamet gelirine müdahale	Bozok sancağı mutasarrıfına ve Akdağ nâibine hitaben yazılmıştır. Süleyman, Bozok sancağı Akdağ nahiyesinde İsabeğlü ve bazı köylerden 34.012 akçe zeamete mutasarrıftır ve 1179 senesi

	1766)		vergi ve mahsulleri de kendisine aittir. Ancak bazı kişiler vergi ve mahsullerin toplanmasına engel olmaya çalışmışlardır. Süleyman'ın şikâyeti ile hakkı olan vergi ve mahsullerin görevli memura aliverilmesi için emir yazılmıştır.
160/2	Evâhîr-i Z 1179 (31 Mayıs-9 Haziran 1766)	Tımar gelirine müdahale	Sivas vâlisine ve Amasya'da bulunan Argoma nahiyesi nâibine hitaben yazılmıştır. Seyyit Mehmet, Sivas sancağı Komanat nahiyesinde Kızıl ve bazı köylerden 900 akçe tımara mutasarrıftır. Tımarına dahil olan Giray isimli köyün tamam malikânesi Vakf-ı Ahmet Beğ'e, divanisi müşterekleriyle Seyyit Mehmet'in kaydına dahildir. Divani hissesini almak istediğinde zorba bazı kişiler muhalefet etmişlerdir. Seyyit Mehmet'in şikâyeti ile muhalefetin önlenip kanun ve deftere göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
161/1	Evâ'il-i Z 1179 (11-20 Mayıs 1766)	Tımara müşterekleri zeamet ve tımar mutasarrıflarının müdahalesi	Bozok sancağı mutasarrıfına, Bozok ve Kızılkoca ve Süleymanlı ve Akdağ ve Boğazlıyan kâdılarına, Atiki nahiyesi nâibine hitaben yazılmıştır. Mustafa veled-i İbrahim sipahi, tımarının başkalemi olan Örüce karyesine müştereki ile mutasarrıf olmak üzere Bozok sancağı Kabak-ı Bâlâ nahiyesinde Örüce ve bazı köylerden 9.590 akçe tımara mutasarrıftır. Tımarına dahil Yarımca Kilise mezraası ile Görüce, Çatalviran, Ramazan Halife ve Evsar karyelerinde müşterekleri vardır. Bu kişiler; Örüce ve bazı köylerden 9.598 akçe tımara mutasarrıf Hasan; Akdağ nahiyesinde İsabeğli ve bazı köylerden 52.054 akçe zeamete iştirâken mutasarrıf Ali, Fazlullah, Bekir ve Mahmut; İsabeğli ve bazı köylerden 34.013 akçe zeamete mutasarrıf El-Hac İsmail; Evsar ve bazı köylerden 1.650 akçe tımara mutasarrıf Osman; Evsar ve bazı köylerden 4.700'er akçe tımarlara mutasarrıf Seyyid Mustafa ve Mahmut veled-i Ömer; Kabak-ı Bâlâ nahiyesinde Kapucu Kethüda ve bazı köylerden 12.900 akçe tımara tekaüd olarak mutasarrıf Ömer; Baltı nahiyesinde Kale Kışla ve bazı köylerden 12.220 akçe tımara mutasarrıf Mustafa; Maraş ve Bozok sancaklarında Aynü'l-arus ve gayri nahiyelerde Mir-i Sagır ve bazı köylerden 65.178 akçe zeamete mutasarrıf Ali Çavuş; Kabak-ı Bâlâ nahiyesinde Veled Köse ve Kuyucak mezraasına, Demirci Pınarı karyesi ve Boğazlıyan nahiyesinde Karadiken karyesinden mutasarrıf İsa Sipâhi; Veled Köse ve bazı köylerden 2.950 akçe tımara mutasarrıf Osman veled-i Ahmet; Atiki nahiyesinde Beğkışla ve bazı köylerden 8.500 akçe tımara mutasarrıf Mehmet veled-i İvaz; Atiki nahiyesine bağlı Ağcasu ve Ocaktaş mezraalarından ve Baltı nahiyesine bağlı Ağcasaz karyesinden müşterek mutasarrıf olan Hasan veled-i tekaüd Hüseyin; Emlak nahiyesine bağlı Çepni ve bazı köylerden 18.300 akçe tımara mutasarrıf Mehmet; Kabak-ı Zir nahiyesine bağlı bazı köylerden 6.264 akçe tımara mutasarrıf Ali veled-i Yusuf; Baltı nahiyesinde Sorguncuk mezraası ve bazı yerlerden 3.400 akçe tımara mutasarrıf Ebubekir; Ağcasaz karyesinden 1.000 akçe tımara mutasarrıf Ahmet; Karadere nahiyesinde Beğkışlası ve bazı köylerden 18.500 akçe tımara mutasarrıf Mahmut veled-i İsa; Ağcasaz ve bazı köylerden tımara mutasarrıf Mehmet veled-i Abdi; Boğazlıyan nahiyesinde Eğrice ve bazı köylerden 5.164 akçe tımara mutasarrıf İsmail veled-i Mustafa; Akdağ nahiyesinde Elinpınar ve bazı köylerden 10.100 akçe tımara mutasarrıf Mehmet'tir. Adı geçen müşterekler hisselerine düşen mahsul ve vergileri almaya kanaat etmeyerek İbrahim oğlu

			Mustafa'nın hakkına tecavüz etmişlerdir. Herkesin hisselerine göre hareket etmesi ve müdahalenin önlenmesi için hüküm talep edilmiştir. Ruznamçe, icmal ve mufassal defterleri incelendiğinde İbrahim'in kaydı tespit edildiğini defter emini El-Hac Mehmet'in arz etmesi üzerine bu arza göre hareket edilmesi emir yazılmıştır.
164/1	Evâhîr-i Z 1179 (31 Mayıs-9 Haziran 1766)	Sipahinin haksız vergi talebi	Bozok sancağı mutasarrıfına ve Budaközü kâdısına hitaben yazılmıştır. Budaközü kazasına tabi Beşpınar köyü halkı raiyyet vergisini sipahilerine vermişlerdir. Ancak Vesi köyü sipahisi Küçük Mehmet, Hacı oğlu İbrahim'den sen 30 yıl önce benim köyümde iskân oldun benim reyam olursun diye raiyyet rüsümü istemiş ve O'nu iskân ettirmeye çalışmıştır. Hacı oğlu İbrahim'in şikâyeti ile bu zulmün sona erdirilmesi için emir yazılmıştır.
167/1	Evâhîr-i Z 1179 (31 Mayıs-9 Haziran 1766)	Timar karyesini reyanın terk etmesi	Sivas vâlisine ve Alaçam kâdısına hitaben yazılmıştır. Ali isimli sipahi Sivas sancağı Venk nahiyesinde Kirkiros ve bazı köylerden 10.600 akçe timara mutasarrıftır. Timarına müşterekleri ile dahil olan Sorunlu köyü reayasından bazıları kadîmi karyelerini bırakıp 10 seneden fazla Alaçam kazasındaki mukataa karyelerine yerleşmişlerdir. Rüsüm-u raiyyeti toplamak istediğinde bu kişiler mukataa tarafına vereceklerini söyleyerek muhalefet etmişlerdir. Ali'nin şikâyeti ile bu verginin kanun ve defterlere göre ödenmesi için emir yazılmıştır.
168/1	Evâhîr-i Z 1179 (31 Mayıs-9 Haziran 1766)	Timar hissesine müştereklerin müdahale	Sivas vâlisine ve kâdısına hitaben yazılmıştır. Osman isimli sipahi, Sivas sancağı Artukabâd nahiyesinde Arab ve bazı köylerden 16.230 akçe timara mutasarrıftır. Yine Sivas nahiyesine tabi Saral/Sarrafi köyü divani hasılı ile birlikte Bitirli? mezraası 6.000 akçe ve diğer yerlerden biriktirilip toplam 22.496 akçe zeamet olup bunun 6.200 akçesi Osman'ın, 869 akçesi Geyran ve bazı köylerden 4.698 akçe timara mutasarrıf Seyyit Süleyman'ın, 4.500 akçesi Çay ve bazı köylerden 67.608 akçe zeamete mutasarrıf Müteferrika Ali Kilârî-i Enderûn-ı Hümâyûn'un, 6.500 akçesi Birancık ve bazı köylerden 26.750 akçe zeamete mutasarrıf Muhammet Esat'ın, 3.347 akçesi Venk ve bazı köylerden 13.372 akçe timara mutasarrıf Seyyit İsmail'in, 1.000 akçesi Yenice mezraası ve bazı yerlerden 11.832 akçe timara mutasarrıf Halil'in kaydındadır. Osman, Saral/Sarrafi karyesini müşterekleri ile kanuna uygun olarak zapt edip gelirlerini almak istediğinde müşterekleri haklarından fazlasını alarak Osman'ın hissesine zarar vermiştir. Osman, şikâyet ederek bu muhalefetin önlenmesi için hüküm talep etmiştir. Ruznamçe ve icmal defterleri incelenmiş, Defter-i Hakani gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
169/1	Evâ'il-i M 1180 (9-18 Haziran 1766)	Vakfa ait malikâne hissesine divani hisse sahibi sipahinin müdahalesi	Sivas vâlisine ve İskilip kâdısına hitaben yazılmıştır. İskilip kazası Bayat nahiyesine bağlı Şeyhler karyesinin malikânesi Şeyh Mehmet evlâdına ve sonra akrabasına vakf, divanisi timardır. Mürsel isimli kişi Şeyh Mehmet evlâdındadır. Şeyhler karyesini divanisi mutasarrıflarıyla evlâdlık üzere zapt ve malikânesi tarafına ait olan mahsulden hissesine ait olanı kanuna göre almıştır. Divani tarafına mutasarrıf olanlar malikâne hissesine müdahale etmiştir.

			Mürsel'in şikâyeti üzerine kanun ve deftere göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
170/1	Evâ'il-i M 1180 (9-18 Haziran 1766)	Sipahinin vakıf hissesi gelirine müdahalesi	Sivas vâlisine ve Mecidözü kazası nâibine hitaben yazılmıştır. Şeyh Kutluca Zâviyesi'nin zâviyedâr ve mütevellisi Mehmet Halife mahkemeye giderek şikâyetçi olmuştur. Sivas sancağı Mecidözü nahiyesinde Yayanlu karyesinin malikânesi Şeyh Kutluca Zaviyesi Vakfı'na, divanisi tımara verilmiştir. Sonra bu köyde zaviyeye ait iki çiftlik yer tımara aktarılmıştır. Yayanlu köyü divanisinin tamamı Karındar ve bazı köylerden 14.200 akçe tımara mutasarrıf Veli'nin, iki çiftlik yer dahi Kapulu ve bazı köylerden 3.000 akçe tımara mutasarrıf Abdullah'ın müştereki ile kaydına dahildir. Yayanlu karyesinin iki çiftlik yerden fazlası malikâne olarak Şeyh Kutluca Zâviyesi tarafından 200 yıldan fazladır alınmaktadır. Abdullah, iki çiftlik yeri zapta kanaat etmeyip Yayanlu köyünde adı geçen zaviyeye tahsis kılınan malikâne hissesinin yarısına müdahale etmiştir. Bu müdahalenin önlenmesi için Mehmet Halife, mahkemeye giderek şikâyetçi olmuş ve Divan'dan hüküm talep etmiştir. Yapılan defter incelemesi sonucunda, Yayanlu karyesinin divani hissesi Veli tarafından; vakf için iki çiftlik arazinin malikâne tarafına ait olan ancak aşarı Abdullah tarafından ve geri kalan arazinin malikânesi tarafına ait olan aşarı Şeyh Kutluca Zâviyesi tarafından zapt edilmesi emredilmiştir.
171/1	Evâ'il-i M 1180 (9-18 Haziran 1766)	Tımar mahsulüne yeni tımar sahibinin el koyması	Sivas vâlisine ve kâdisına hitaben yazılmıştır. Seyyit Osman, Sivas sancağı ve nahiyesinde Kelikid ve bazı köylerden 16.350 akçe tımara mutasarrıftır. Yine Sivas nahiyesinde Yatak ve bazı köylerden 5.500 akçe tımar ile Amasya, Konya, Canik sancaklarında Gedegra ve gayri nahiyelerde Uyumağaç köyü zeameti mutasarrıfı Seyyit Mustafa'nın ferağıyla buna geçmiştir. Seyyit Osman, tımarına râğbet etmeyip Gürcistan Seferi'ne katılmayınca 27 Muharrem 1179 tarihinde Mustafa'ya tevcih edilmiştir. 1170 senesi mahsulü Osman'a aittir ve mültezimi olan Hüseyin mahsulü toplayıp anbara koymuştur. Kimsenin karışma hakkı yokken Mustafa bu mahsule haksız şekilde el koymuştur. Gasp edilen mahsulün geri alınması için Seyyit Osman'ın isteği ile hüküm talep edilmiştir. Yapılan defter incelemesinde 1170 senesi mahsulünün Seyyit Osman'a ait olduğu anlaşıldığından Mustafa haksız şekilde mahsul almış ise geri alınması için emir yazılmıştır.
172/1	Evâ'il-i M 1180 (9-18 Haziran 1766)	Zeamet gelirine zarar verme	Sivas vâlisine ve kâdisına hitaben yazılmıştır. Rum Vilâyeti'nin defter kethüdâsı İbrahim, Sivas sancağı ve nahiyesinde 80.200 akçe zeamete mutasarrıftır. Yine Sivas nahiyesine bağlı 500 akçe yazar Çiftlik-i Emirze (halk dilinde Aca Mahallesi) kaydına dahildir. Bu çiftliğin mutasarrıfları tasarruf ettikleri yerlere izinsiz ev inşaa etmişler ve zeamet mahsulüne zarar vermişlerdir. İbrahim'in şikâyeti ile ruznamçe, icmal ve mufassal defterleri incelenmiş, kanuna göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
175/2	Evâ'il-i M	Vakıf ve zeamet gelirlerine	Sivas vâlisine ve kâdisına hitaben yazılmıştır.

	1180 (9-18 Haziran 1766)	malikâne mültezimlerinin müdahalesi	Şikâyetçi olan kişi Vilâyet-i Rum'un defter kethüdası İbrahim, Sivas sancağından ve nahiyesinden, Ağanki ve bazı yerlerden 80.200 akçe zeamete mutasarrıftır. Yine Sivas nahiyesine tabi Hasdar karyesinin malikânesi Ahmet Beğ evlâdı vakfına, Sofiler karyesi malikânesi dahi Amasya'da bulunan Hayreddin Paşa evkafına ait olup divanileri bunun zeametine kayıtlıdır. Adı geçen karyeleri tarafından subaşısı malikâneleri mutasarrıfları ile zapt edip, divani tarafına ait mahsul ve vergileri kanuna uygun olarak almak istemiştir. Ancak adı geçen vakfın mütevellisi Mahmut Beğ her sene bir zorbaya iltizam etmiştir. Mültezimler malikâne gelirine kanaat etmeyerek reayaya zulm etmiştir. Mültezimlerin müdahalesinin önlenmesi için hüküm talep edilmiştir. Ruznamçe, icmal ve mufassal defterleri incelenmiş ve bu müdahalenin önlenip kanunlara göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
177/1	Evâsıt-1 M 1180 (19-28 Haziran 1766)	Timara eski sahibinin müdahalesi	Lâdik kâdisına hitaben yazılmıştır. Züamâdan Ahmet, Amasya sancağı Ladik nahiyesinde Mısmılağaç ve bazı köylerden 20.800 akçe zeamete mutasarrıftır. Görevli olduğu Gürcistan Seferi'ne giderken Trabzon'da hasta olduğu için orduya zamanında katılamamıştır. Bunun üzerine tımarı 1179 senesi Muharremi'nde Mustafa'ya tevcih edilmiştir. Ancak Ahmet, orduya gelip hastalığından dolayı zamanında gelemediğini ifade edince 1179 senesi Rebi'ül-evveli'nde tımarını geri alabilmiştir. Ancak Mustafa kararı tanımayarak tımarın mahsul ve vergilerine müdahale etmiştir. Ahmet'in şikâyeti ile yapılan müdahalenin sonlandırılması için emir yazılmıştır.
178/1	Evâsıt-1 M 1180 (19-28 Haziran 1766)	Vakıf malikâne sahibinin zeamet hissesine müdahalesi	Sivas vâlisine ve Sorgun kâdisına hitaben yazılmıştır. Müteferrika Ali Kılârî-i Enderûn-ı Hassa, Sivas-Karasi-Hüdâvendigâr sancaklarında Kazabâd ve gayri nahiyelerde Çay ve bazı köylerden 67.668 akçe zeamete mutasarrıftır. Zeametine dahil Alakilise (Daruboğazı) karyesinin tamam malikânesi mülk-i mebi-i Mustafa Beğ veled-i Mirza Beğ vakf-ı ebnâ, divani tımarıdır. Bu köyün divani gelirlerini müştereklikle tarafından subaşısı almak istediğinde malikâne tarafına sahip olanlar karyede alakası olmadığını ileri sürerek mahsul ve vergileri haksız yere almıştır. Adı geçen müteferrikanın şikâyeti ile bu müdahaleye son verilip herkesin berati yazısına göre hareket etmesi için emir yazılmıştır.
178/2	Evâsıt-1 M 1180 (19-28 Haziran 1766)	Zeamet hissesine müdahale	Arım nahiyesi nâibine hitaben yazılmıştır. Feyzullah, Trabzon ve Canik sancaklarında Kürtün ve gayri nahiyelerde Ohlu ve bazı köylerden 40.880 akçe zeamete mutasarrıftır. Zeametine dahil, Canik sancağından, Bayram nahiyesinden, Eyne'arif ve bazı köylerden 14.500 akçelik hissesi mutasarrıfı Mustafa râğbet etmeyip Gürcistan Seferi'ne katılmadığından dolayı tefrik şartıyla Mehmet isimli kişiye 6 Rebiülevvel 1179 tarihinde tevcih edilmiştir. Bu hissenin 1178 senesi gelirleri Feyzullah'a aittir. Kendisinin mültezimi olan Trabzonlu El-Hac İsmail mahalline gittiğinde El-Hac Ali Beğ 25 gün haps etmiş ve 150 kuruşunu almıştır. Feyzullah'ın şikâyeti ile mahsul ve vergilerin hakkı olan kişi tarafından alınması için emir yazılmıştır.

184/1	Evâsıt-ı M 1180 (19-28 Haziran 1766)	Timara gelirine müdahale	Sivas vâlisine ve Erim kâdısına hitaben yazılmıştır. Derviş Mustafa, Canik sancağı Erim nahiyesinde Necmeddin ve bazı köylerden 9.000 akçe timara mutasarrıftır. Ancak çocuksuz olarak vefat edince bu timar Mehmet'e tevcih edilmiştir. Kötü niyetli bazı kişiler bunun timar gelirlerine müdahale etmiştir. Mehmet'in şikâyeti ile bu müdahalenin önlenmesi için emir yazılmıştır.
190/2	Evâhîr-i M 1180 (29 Haziran-8 Temmuz 1766)	Timara gelirine müdahale	Sivas vâlisine ve kâdısına hitaben yazılmıştır. Ali, Sivas sancağı ve nahiyesinde Birancık ve bazı köylerden 26.750 akçe zeamete mutasarrıftır. Görevli olduğu Gürcistan Seferi'ne gitmediği için tımarı Ahmet'e tevcih edilmiştir. Ancak Ahmet de timara rağbet etmemiş ve bunun sonucunda aynı timar Mehmed Esad'a verilmiştir. Ancak Ali ve Ahmet bu kararlara uymamış ve Mehmet Esad'ın tımarının mahsul ve vergilerine müdahale etmişlerdir. Mehmet Esad'ın şikâyeti ile bu müdahalenin önlenmesi için emir yazılmıştır.
192/3	Evâhîr-i M 1180 (29 Haziran-8 Temmuz 1766)	Zeamet gelirine müdahale	Sivas vâlisine ve Amasya kâdısına hitaben yazılmıştır. Mahmut isimli sipahi, Amasya sancağı Bergoma nahiyesinde Girift ve bazı köylerden 10.000 akçe timara mutasarrıftır. Girift karyesi tımarının başkalemidir ve hâsıl-ı divânî 7.200 akçedir. Beratına dahil, Yavaş nahiyesine bağlı Kara İbrahim karyesi, hâsıl-ı divânî 1.900 akçedir. Divani tarafına ait olan mahsul ve vergileri kanuna göre almak istediğinde adı geçen karyelerin divani müştereklerinden olup Gürünler ve bazı köylerden 14.300 akçe timara mutasarrıf Hüseyin, Argoma nahiyesine bağlı Busakil ve bazı köylerden 30.196 akçe zeamete mutasarrıf Ali, Girif ve bazı yerlerden 6.300 akçe timara mutasarrıf Ömer, Girye ve bazı köylerden 18.800 akçe timara mutasarrıf Hüseyin veled-i Ömer, Dolkos ve bazı köylerden 5.000 akçe timara mutasarrıf Osman, Kasalı ve bazı köylerden 44.038 akçe zeamete mutasarrıf Ahmet ve Girift'te diğer müşterekleri olan Erkilet ve bazı köylerden 25.418 akçe zeamete mutasarrıf Ali, Gülöyük ve bazı köylerden 27.923 akçe zeamete mutasarrıf Ahmet veled-i Murteza, Kızıl ve bazı köylerden 7.900 akçe timara mutasarrıf Seyyit Mehmet, Konya-Canik-Kütahya-Hüdâvendigâr-Sivas-Amasya sancaklarında Konya ve gayri nahiyelerde Eyrikolu ve bazı köylerden 84.930 akçe zeamete mutasarrıf Müteferrika Hasan beratları yazısına riayet etmeyip Mahmut'un hissesi olan mahsul ve vergilere tecâvüz etmiştir. Mahmut'un şikâyeti ile herkesin beratı yazısına göre hareket etmesi için emir yazılmıştır.
193/1	Evâhîr-i M 1180 (29 Haziran-8 Temmuz 1766)	Timara gelirine ve müdahale	Sivas kâdısına hitaben yazılmıştır. Sivas kalesinin eski mustahfızlarından Seyyid Mehmet ve Osman, gedik timar köylerinden Arıkdoğan köyü dahilinde olan Dügün Deresi isimli yere mutasarrıflardır. Timar köylerinden Savhun'un subaşı Mehmet Kethüdâ haksız yere bunların gedik timar yerlerine benim sınırlarım dahilindedir bahanesiyle müdahale etmiştir. Seyyid Mehmet ve Osman'ın şikâyetleri ile bu müdahalenin sonlandırılması için emir yazılmıştır.
196/1	Evâhîr-i M	Timar mahsulüne el	Bozok sancağı mutasarrıfına ve Kızılıkoca kâdısına hitaben

	1180 (29 Haziran-8 Temmuz 1766)	koyma	yazılmıştır. Şaban isimli sipahi, Çorum sancağı Karahisar-ı Demirli nahiyesinde Ayardı ve bazı köylerden 7.467 akçe tımara mutasarrıftır. Daha önce tımaraın 6.417 akçelik kısmına mutasarrıf babası İbrahim, hissesini 1176 senesi Rebiü'l-ahîrinde Çapanzâde'nin kethüdâsı Şahin isimli kişiye ferağ etmiştir. Bu sene içinde hâsıl olan penbe mahsulü babasının tahviline düşmemiş iken Şahin'in mültezimi haksız bir şekilde 400 vukıyye penbeye el koymuştur. Mahsulün geri alınıp tacizin önlenmesi için Şaban'ın talebi ile hüküm talep edilmiştir. Şikâyeti ile ruznamçe defteri incelenmiştir. Mahsulün Şaban'ın beratına dahil olduğu ve mültezimin mahsulü haksız olarak aldığı sabit ise geri alınması yönünde emir yazılmıştır.
199/1	Evâhîr-i M 1180 (29 Haziran-8 Temmuz 1766)	Zeamet gelirine müdahale	Zile, Budaközü ve Tokad nâiblerine hitaben yazılmıştır. Süleyman isimli kişi, Sivas sancağı Kuştaş nahiyesinde Ağcaviran ve bazı köylerden 23.432 akçe zeamete mutasarrıftır. Zeametın başkalemi Ağcaviran'dır ve hâsıl-ı divânî 7.000 akçe, 2.999 akçesi ifrazdır. Budaközü'ne bağlı Saraycıklı (Dulkadir) karyesi, Kethüda Obası, Karacanehir karyesi ma'a Boyahane, bâc-ı bazar, İsabeğli karyesi, Kalayeni karyesi, Çayır-ı Nedim Deresi, Abbas Ağa Çiftliği zeamete dahildir ve bu yerler icmalli zeamettir. İcmalli zeamet olduğundan dolayı resm-i cürm-ü cinayet, resm-i arusane, kul ve carıye menzil haneleri, sair bâd-ı hevâlarına kimsenin karışma hakkı yokken mîr-i mirân, mir-livâ, mütesellim, voyvoda, serdar, subaşı gibi ehl-i örf taifesi rûsûm-ı serbestiyesine müdahale etmiştir. Bu müdahalenin önlenmesi için hüküm talep edilmiştir. Ruznamçe ve icmal defterleri incelenmiş ve rûsûm-ı serbestiyeye müdahale edilmemesi yönünde emir yazılmıştır.
204/1	Evâ'il-i S 1180 (9-18 Temmuz 1766)	Zeamete ait vergiyi ödemekten kaçınma	Sivas vâlisine ve Sorgun kâdisına hitaben yazılmıştır. Züamâdan Süleyman, Sivas sancağı Venk nahiyesinde Karsus/Marsus ve bazı köylerden 20.609 akçe zeamete mutasarrıftır ve Karacayeri köyü de kendi tasarrufunda olan yerlere dahildir. Karacayeri köyünde Mamalı Aşireti ziraat etmektedir. Ama ziraatleri dolayısı ile vermeleri gereken beşte bir öşrlerini vermekten imtina etmişlerdir. Süleyman'ın şikâyeti ile kanun ve defter gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
204/2	Evâ'il-i S 1180 (9-18 Temmuz 1766)	Zeamet reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	Tokad nâibine ve Tokad hassa voyvodasına hitaben yazılmıştır. Süleyman, Sivas sancağından, Kuştaş nahiyesinden, Ağcaviran ve bazı köylerden 23.432 akçe zeamete mutasarrıftır. Zeametine dahil olan Difye karyesinin divanisi müşterekleri ile kendisine aittir. Difye'de bulunan üzüm bağlarından dolayı divani tarafına ait olan öşrleri talep ettiğinde bağ ashabı maktuu vermek isteyerek kanuna aykırı davranmıştır. Süleyman'ın şikâyeti ile bu aykırılığın önlenip verginin kanuna göre alınması için emir yazılmıştır.
205/2	Evâ'il-i S 1180 (9-18	Zeamet mahsulüne zarar verme	Sivas vâlisine ve Tokad nâibine hitaben yazılmıştır. Şikâyetçi olan kişi Süleyman isimli zaimdir. Kendisi Sivas sancağı Kuştaş nahiyesinde Akçaviran ve bazı köylerden 23.432

	Temmuz 1766)		akçe zeamete mutasarrıftır. Zeametine dahil Difye isimli karyenin tamam malikânesi Vakf-ı Zaviye-i Kabilü, divanisi timardır. Müştereki ile kaydına dahil Difye, icmalli zeamet karyelerindendir ve serbesttir. Süleyman, müştereki ile bu karyedeki bağlara bekçi atayıp bu bağlardan hâsıl olan üzüm ve meyvelerin öşrünü almak istemiştir. Ancak Debbağcı oğlu Hasan ve Yahya oğlu Mehmet, zorla kendilerini bu bağlara bekçi tayin ettirmişlerdir. Üzüm ve meyvelerin toplanma döneminde bu bağlarda kadınlarla içki içip, ehl-i ırz olan kişilerin bağlara yaklaşmasına engel olmuşlardır. Meyve ve üzümlerin toplanmasına engel olmuşlardır. Bundan dolayı zeamet mahsülü zarar görmüştür. Bu zorbalığın engellenip, öşrün alınması için hüküm talep edilmiştir. Ruznamçe, icmal ve mufassal defterleri incelemiş, Defter-i Hakani gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
210/3	Evâ'il-i S 1180 (9-18 Temmuz 1766)	Zeamet karyesine diğer zaimin müdahalesi	Bozok sancağı mutasarrıfına ve Bozok kâdisına hitaben yazılmıştır. Dergâh-ı Muallâm çavuşlarından El-Hac Hüseyin, Amid, Karesi, Kilis, Bozok sancaklarında Göksu ve gayri nahiyelerde Sefergidi ve bazı köylerden 65.123 akçe zeamete mutasarrıftır. Bozok sancağı Alici nahiyesinde Orak, El-Müsellemiye ve Kurucaklı karyeleri; Hoşbudak ve Kurucaöz mezraaları müşterekleri ile beratına dahildir. Sivas sancağı Sorgun nahiyesinde Cuma ve bazı köylerden 20.300 akçe zeamete mutasarrıf Osman'ın mültezimi Karamağralı oğlu Hacı Bekir Kurucaöz mezraasını haksız şekilde zapt etmiştir. Daha önce konu ile ilgili emr-i şerif yazılmış ise de Hacı Bekir riayet etmemiştir. El-Hac Hüseyin'in şikâyeti ile kanuna ve emr-i şerife göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
211/2	Evâ'il-i S 1180 (9-18 Temmuz 1766)	Tımar reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	Sivas vâlisine ve Tozanlu kâdisına hitaben yazılmıştır. Şikâyetçi olan Es-Seyyid Süleyman isimli sipahidir. Sivas sancağı Tozanlu nahiyesinde Abdurrahman ve bazı köylerden 2.450 akçe be-nevbet tımara mutasarrıftır. Tımarının başkalemi olan Abdurrahman köyündeki Abdurrahman mezraasını adı geçen karyede be-nevbet tımar tasarruf eden Emrullah, Hüseyin, Ahmet Hoca, Nasrullah, Celil, Beray ziraat etmektedir. Es-Seyyid Süleyman, Abdurrahman ve Esenlü karyelerinin divanileri tarafına ait olan mahsul ve rüsumu tamamen, Şeyh Mecid karyesinin divani tarafına râci olan mahsul ve vergilerini müştereki ile almak istediğinde bazıları kanuna aykırı olarak divani tarafına ait olan vergiyi vermekte muhalefet etmişlerdir. Muhalefetin önlenip, gelirlerin kanun gereğince alınması için hüküm talep edilmiştir. Ruznamçe, icmal ve mufassal defterleri incelenmiştir. Abdurrahman ve Esenlü karyelerinin divani tarafına ait mahsul ve vergilerinin tamamen, Şeyh Mecid karyesinin divani tarafına râci olan mahsul ve vergilerin müştereki ile Es-Seyyid Süleyman tarafından alınmasının kanuna uygun olduğu ifade edilmiştir. Kanun gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
212/1	Evâsıt-ı S 1180 (19-28 Temmuz-1766)	Zeamet ve tımar mutasarrıflarının başka tımar mutasarrıfının hissesine	Bozok sancağı mutasarrıfına ve Budaközü kâdisına hitaben yazılmıştır. Osman isimli sipâhi, Sivas sancağı Artukabâd nahiyesinde Arab ve bazı köylerden 16.230 akçe tımara mutasarrıftır. Tamnaslu ve

	1766)		müdahalesi	Kösereliği (Köser) karyeleri de müşterekleriyle kaydına dâhildir. Buraların mahsul ve vergilerini almak istediğinde Sivas-Karesi-Hüdâvendigâr sancaklarında Kazabâd ve gayri nahiyelerden Çay ve bazı köylerden 67.668 akçe zeamete mutasarrıf müteferrika Ali Kilâri-i Enderûn-ı Hassa, Sivas nahiyesinde Biricik ve bazı köylerden 26.750 akçe zeamete mutasarrıf Mehmet Esat, Kızilkümbet nahiyesinde Eymür ve bazı köylerden 19.496 akçe tımara Mehmet, Tamnaslu ve bazı yerlerden 3.050 akçe tımara mutasarrıf Mahmut ve Tamnaslu'da diğer müşterekleri Tamnaslu ve bazı yerlerden 3.700 akçe tımara mutasarrıf Mustafa ve Tamnaslu ve bazı yerlerden 2.000 akçe tımara mutasarrıf diğer Osman hisselerine kanaat etmeyerek Osman'ın hissesine tecâvüz etmiştir. Osman'ın şikâyeti ile bu müdahaleye son verilip herkesin beratı yazısına göre hareket etmesi için emir yazılmıştır.
213/1	Evâsıt-1 S 1180 (19-28 Temmuz- 1766)		Tımar gelirini gasp	Bozok sancağı mutasarrıfına ve Budaközü kâdısına hitaben yazılmıştır. Mustafa isimli sipahi, Sivas sancağı Budaközü nahiyesinde Tambasan ve bazı köylerden 3.700 akçe tımara mutasarrıftır. Tımarına dahil olan karye-i Eğrioğlanı köyü ve Karaağıl mezraasını Görpeli köyü halkı ziraat eder diye kayıt edilmiştir. Kimsenin karışma hakkı yokken kötü niyetli bazı kişiler Mustafa isimli sipahinin karyede alakası olmadığını söyleyerek zorla mahsul ve vergilerine el koymuştur. Mustafa'nın şikâyeti ile ruznamçe, icmal ve mufassal defterleri incelenmiş ve bu zorbalığa son verilmesi için emir yazılmıştır.
213/2	Evâsıt-1 S 1180 (19-28 Temmuz- 1766)		Tımar mahsulüne el koyma	Sivas vâlisine ve Bozok kâdısına hitaben yazılmıştır. Osman Ağa, Ömer ve Ebubekir isimli sipahilerin tasarruf ettikleri Boron Kışla köyünden toplanmış ve anbara konmuş 300 müd mahsulüne zorla el koymuştur. Ömer ve Ebubekir'in şikâyetleri ile el konan mahsulün geri alınması için emir yazılmıştır.
214/1	Evâsıt-1 S 1180 (19-28 Temmuz- 1766)		Tımarlı sipahiye vergi ödememe	Arapkir kâdısına hitaben yazılmıştır. Hasan isimli sipahi Arapkir kazasına bağlı Enderi isimli köyün mutasarrıfıdır. Bu köyden Recep oğlu Mustafa, bağ ve bağçe kullanmakta, mahsullerinden yararlanmakta ve pamuk üretmektedir. Ancak elde ettiği mahsullerden ve pamuktan doğan öşr vergisini Sipahi Hasan'a vermek istememiş ve tımar gelirinin azalmasına neden olmuştur. Sipahi Hasan'ın şikâyeti ile öşrün alınması için emir yazılmıştır.
216/3	Evâsıt-1 S 1180 (19-28 Temmuz 1766)		Tımar gelirine müdahale	Sivas vâlisine ve Lâdik nâibine hitaben yazılmıştır. Mustafa isimli kişi, Ladik nahiyesinde, Karınca ve bazı köylerden 999 akçe tımara mutasarrıftır. Ancak görevli olduğu Gürcistan Seferi'ne katılmadığı için tımarı 1179 senesi Zilkadesi'nde Hüseyin isimli sipahiye tevcih edilmiştir ve bu senenin mahsul ve vergileri de kendisine aittir. Ancak bazı kişiler tımar gelirlerine müdahale etmiştir. Hüseyin'in şikâyeti ile kanun gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
217/2	Evâsıt-1 S 1180		Tımar reayasının	Sivas vâlisine ve Budaközü kâdısına hitaben yazılmıştır. Hasan isimli sipahi, Sivas sancağı ve nahiyesinde Nasırdireklü

	(19-28 Temmuz 1766)		vermesi gereken vergiyi vermek istememesi	ve bazı köylerden 7.051 akçe tımara mutasarrıftır. Budaközü'ne bağlı Bostanlı taifesinin Kılıçlar Kışlası köyünün sınırları kesin şekilde belli değildir ve herkes raiyyet taşır eder. 2.000 akçe yazıyla müştereki ile kaydına dahildir. Tımar karyelerinden Veled Kaşığı'nda ikâmet edip Kılıçlar Kışlası'nda ziraat eden Mamalu Aşreti halkından beşte bir öşr talep ettiğinde vermekte teallül etmişlerdir. Hasan'ın şikâyeti ile beşte bir öşrün müşterekleri ile Hasan tarafından alınması için emir yazılmıştır.
218/1	Evâsıt-ı 1180 (19-28 Temmuz 1766)	S	Zeamet yerlerine müdahale	Sivas vâlisine ve Boğazlıyan kâdisına hitaben yazılmıştır. Züamâdan İbrahim, Bozok sancağı Akdağ nahiyesinde Yassıöyük ve bazı köylerden 23.414 akçe zeamete mutasarrıftır. Boğazlıyan nahiyesine bağlı Darulu karyesi maa mezraa-i Kilisecik, Karacaül karyesi ve Boludirik mezraası, Safiye Pınarı karyesinin dahi malikânesi Sırçalı Zâviyesi Vakfı divanisi müştereki ile kaydına dahildir. Kimsenin karışmak hakkı yokken Boğazlıyanlıoğlu Ahmet Beğ isimli kişi adı geçen köyleri ve mezraaları ben maktuu alırım diyerek birkaç yıldır haksız şekilde zapt edip mahsul ve vergilerini zorla almıştır. Bu müdahalenin önlenip mahsul ve vergilerin İbrahim tarafından alınması için hüküm talep edilmiştir. Ruznamçe, icmal ve mufassal defterleri incelenip kanun ve defter gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
(M)217/1	Evâsıt-ı 1180 (19-28 Temmuz 1766)	S	Zaviyedarların tımar mezraasına müdahalesi	Sivas vâlisine ve Yeni Müslüman nahiyesi nâibine hitaben yazılmıştır. Hasan isimli sipahi, Sivas sancağı ve nahiyesinde Nasır Direktilü ve bazı köylerden 7.051 akçe tımara mutasarrıftır. Tımarına dahil olan Çakırbükü mezraasının altı sehminde beş sehmi Vakf-ı İmaret-i Hacı İvaz Paşa ve bir sehmi malikâne ve divanisi tımar ve müştereki ile kaydına dahildir. Lakin Ertesi karyesinde bulunan Şeyh Dede Zâviyesi'nin zâviyedârları Çakırbükü mezraasına müdahale etmişlerdir. Hasan'ın şikâyeti ile ruznamçe, icmal ve mufassal defterleri incelenmiş, zâviyedârların Çakırbükü'nde alakası olmadığı anlaşılmış ve buna göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
(M)218/1	Evâsıt-ı 1180 (19-28 Temmuz 1766)	S	Zeamet gelirine el koyma	Bozok sancağı mutasarrıfına ve Budaközü kâdisına hitaben yazılmıştır. Süleyman, Sivas sancağı Kuşabâd nahiyesinde Ağcaviran ve bazı köylerden 23.432 akçe zeamete mutasarrıftır. Mufassal defterinde Kal'a-i Yeni, icmal defterinde Budaközü'ne bağlı 2.000 akçe yazar Kal'-i Yeni, Budaközü'ne bağlı 100 akçe yazar Çayır Benâm-ı Beğ Deresi müştereki ile kaydına dahildir. Süleyman, müştereki ile Kal'a-i Yeni'nin mahsul ve vergilerini almak istediğinde Kızıllı Cemaati'nin kethüdâsı karyeyi haksız yere zapt edip tereke öşrünü almış ve hasıl olan otun öşrünü de almıştır. Süleyman'ın şikâyeti ile öşr ve vergilerin Süleyman ve müştereklerince alınması için emir yazılmıştır.
219/3	Evâsıt-ı 1180 (19-28 Temmuz 1766)	S	İki ayrı beratla iki ayrı tımar tasarrufunun men'i	Divriği kâdisına hitaben yazılmıştır. Divriği kazası Kesme nahiyesinde Gürünler ve bazı köylerden 1.400 akçe gedik tımar ile Divriği kalesi mustahfizliğine ve Eyneabad nahiyesinde Üçpınar ve bazı köylerden 4.570 akçe gedik tımara iki ayrı beratla Osman bin İbrahim mutasarrıftır.

			Ancak iki ayrı beratla tımar mutasarrıflığı kanuna aykırı olduğundan gedik tımar İbrahim veled-i Mahmut'a tevcih edilmiştir. Osman bin İbrahim ve bazı zorbarların bu karara uymayacağı ortada olduğu için İbrahim veled-i Mahmut'un talebi ile gedik tımar ile kale mustahfızlığının İbrahim veled-i Mahmut üzerinde olduğu ve bu karara göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
224/1	Evâhîr-i S 1180 (29 Temmuz-7 Ağustos 1766)	Tımarlı sipahinin vakıf hissesine müdahalesi	Sivas vâlisine ve Divân-ı Bayır nahiyesi nâibine hitaben yazılmıştır. Çorum sancağı Divân-ı Bayır nahiyesinde karye-i Ardıç köyünün tamam malikânesi Hacı Ali Beğ bin Hacı Mehmet Mescid Vakfı'na kayt edilmiştir. Ahmet, vakfın mütevellisidir. Bu malikâne tarafına ait olan mahsul ve vergileri almak istediğinde Ardıç karyesinin divani tımar mutasarrıfı Urbah ve bazı köylerden 9.000 akçe tımar sahibi İsmail, karyenin malikâne hissesine müdahalede bulunmuştur. Ahmet'in şikâyeti ile Ardıç karyesinin malikânesinde İsmail'in hakkı olmadığı anlaşıldığından herkesin hakkı olan hisseye mutasarrıf olması için emir yazılmıştır.
225/2	Evâ'il-i Ra 1180 (7-16 Ağustos 1766)	Hass ve zeamet hisselerine hariçten müdahale	Sivas vâlisine ve Gedikçubuk kâdısına hitaben yazılmıştır. Mehmet, Bozok ve Sivas sancaklarında Gedik ve bazı nahiyelerde Kaymak ve bazı köylerden 22.800 akçe zeamete mutasarrıftır. Gedik nahiyesine bağlı Kara Pınar (Yakub Abdal Bostanı) mezraası hass-ı hümâyûna dahildir. Kaymak karyesinin hududları içinde yer alan 50 kilelik alandan alınan oşr ve vergiler zeamet tarafına aittir. Ancak Ali isimli kişi cediti Yakup Abdal'a ihsan olduğunu ve Hasan ile birlikte evlâdiyetlik iddiasıyla 50 kilelik alanın Kara Pınar (Yakub Abdal Pınarı) mezraasına ait olduğunu iddia etmiştir. Mehmet'in şikâyeti ile ruznamçe, icmal ve mufassal defterleri incelenmiştir. İnceleme sonucunda mezraanın hassa ait olduğu, Mehmet'in arazi nizâ'ında olduğu, mezraa mutasarrıfı ile mahallinde şer'le fasl verilecek mevâddan olduğu yönünde karar yazılmıştır.
225/3	Evâ'il-i Ra 1180 (7-16 Ağustos 1766)	Tımar reayasının vergi ödememesi	Divriği kâdısına hitaben yazılmıştır. Divriği kalesi mustahfızlarından Seyyid Abdülhamit, Sinan Mehmet ve Seyyid Ali Yusuf, Divriği kazası ve nahiyesinde Hergül ve bazı köylerden iştirâken tımara mutasarrıflardır. Yine aynı kazaya tabi Ovacık isimli köyden alınan yaylak resmi de bu tımar gelirlerine dahildir. Veşkene? köyü halkı, Ovacık köyü yaylağını kullanmış ancak yaylak vergisini vermemiştir. Buna ilaveten Ovacık köyü arazisine izinsiz ağıl yapmıştır. Sipahilerin şikâyetleri ile izinsiz yapılan ağılın zararının ortadan kaldırılması ve yaylak vergisinin Veşkene köyü ahâlisinden tahammüllerine göre tahsil edilmesi için emir yazılmıştır.
228/3	Evâsıt-ı Ra 1180 (17-26 Ağustos 1766)	Tımar mutasarrıfının başka tımar mezraalarına müdahalesi	Sivas vâlisine ve kâdısına hitaben yazılmıştır. İbrahim isimli sipahi, Sivas sancağı Yılduz nahiyesinde Geçdin ve bazı köylerden 7.200 akçe tımara mutasarrıftır. Sivas nahiyesine bağlı Abdullah ve Tuzlahanı mezraaları kayt ve beratına dahil olup kimsenin karışma hakkı yoktur. Lakin Sivas nahiyesinde Büyük Öyük (Büyük) ve bazı köylerden 5.300 akçe be-nevbet tımara mutasarrıf Seyyid Ebubekir Abdullah ve

			Tuzlahanı mezraalarına müdahale edip zorla zapt etmiştir. İbrahim'in şikâyeti ile bu mezraalarda Seyyid Ebubekir'in alakası olmadığı, İbrahim'in zapt etmesi gerektiği yönünde karar yazılmıştır.
229/2	Evâsıt-1 Ra 1180 (17-26 Ağustos 1766)	Zeamet reayasının bazı yükümlülüklerini yerine getirmemesi	Sivas vâlisine hitaben yazılmıştır. Mehmet Emin, Sivas kazasına bağlı zeamet köylerinden Kuzvıran'ı tasarruf etmektedir. Önceden beri bu köyün ziraatçileri olan hariç reayanın hasıl eylediği tereke anbara konulmuş ve yakın pazara yine reaya tarafından götürülmüştür. Ancak içlerinden bazıları sipahilik ve yeniçerilik iddiasıyla bu işleri yapmak istememiştir. Mehmet Emin'in şikâyeti ile yükümlülüklerin yerine getirilmesi için emir yazılmıştır.
229/3	Evâsıt-1 Ra 1180 (17-26 Ağustos 1766)	Zeamet reayasının bazı yükümlülüklerini yerine getirmemesi	Sivas Kâdisına hitaben yazılmıştır. Mehmet Emin, Sivas Kazasına bağlı zeamet köylerinden Kuzvıran'ı tasarruf etmektedir. Defterli reyadan ve defterli reaya yeri tasarruf eden hariç reyadan hasıl eyledikleri tereke öşrünün önce karyelerindeki anbara konulması daha sonra her hafta kurulan yakın pazara götürülmesi istendiğinde içlerinden bazıları siyâdet iddiasıyla bu işleri yapmak istememiştir. Mehmet Emin'in şikâyeti ile yükümlülüklerin yerine getirilmesi için emir yazılmıştır.
230/1	Evâ'il-i Ra 1180 (7-16 Ağustos 1766)	Sipahiye haksız hizmet yükleme	Amasya kâdisına hitaben yazılmıştır. Ahmet, Amasya sancağı Geldigelen nahiyesinde Çalak ve bazı köylerden 12.825 akçe tımara mutasarrıftır. Amasya sancağı alaybeğisi tarafından eşkinci tımar hizmeti teklifi ile taciz edilmiştir. Ahmet'in şikâyeti ile iki cebelü bedelini verdikten sonra ek hizmet teklifi ile taciz edilmemesi yönünde karar yazılmıştır.
233/1	Evâsıt-1 Ra 1180 (17-26 Ağustos 1766)	Zeamet gelirine müdahale edilmemesi için hüküm talebi	Sivas vâlisine ve kâdisına hitaben yazılmıştır. Ali veled-i Ahmet, Sivas sancağı ve nahiyesinde Biricik ve bazı köylerden 26.750 akçe zeamete mutasarrıftır. Ancak Gürcistan Seferi'ne katılmadığı için tımarı 20 Muharrem 1179 tarihinde Ahmet'e tevcih edilmiştir. Ahmet, hizmetini terk ettiğinden Mehmet Esad'a tevcih edilmiştir. Daha sonra tekrar 28 Safer 1180 tarihinde önceki sahibi Ahmet'e tevcih edilmiştir. Ahmet'in talebi üzerine zeametine kimsenin müdahale etmemesi için emir yazılmıştır.
233/2	Evâsıt-1 Ra 1180 (17-26 Ağustos 1766)	Zeamet gelirine müdahale	Sivas vâlisine ve kâdisına hitaben yazılmıştır. Ali veled-i Ahmet, Sivas sancağı ve nahiyesinde Biricik ve bazı köylerden 26.750 akçe zeamete mutasarrıftır. Ancak Gürcistan Seferi'ne katılmadığı için tımarı 20 Muharrem 1179 tarihinde Ahmet'e tevcih edilmiştir. Ahmet, hizmetini terk ettiğinden Mehmet Esad'a tevcih edilmiştir. Daha sonra tekrar 28 Safer 1180 tarihinde önceki sahibi Ahmet'e tevcih edilmiştir. 1179 senesi zeamet gelirleri de Ahmed'e aittir ve kimsenin karışmaya hakkı yoktur. Lakin Kara Mustafa oğlu Mustafa ve Halil Ağa, zeameti Mehmet Esad'dan iltizam ettiklerini söylerek 1179 yılı mahsulüne el koymuştur. Ahmet'in şikâyeti ile hakkı olan mahsulün geri alınması için emir yazılmıştır.

234/1	Evâsıt-ı Ra 1180 (17-26 Ağustos 1766)	Vakıf mütevellisinin tımar hissesine müdahalesi	Sivas vâlisine ve Tokad nâibine hitaben yazılmıştır. Mehmet, Sivas sancağı Venk nahiyesinde Biskincik ve bazı köylerden 7.000 akçe gedik tımar ile Tokat kalesi mustahfızdır. Gedik tımarının başkalemi olan Biskincik karyesinin tamam malikânesi Vakf-ı Hangâh-ı Ahi Muhyiddin ve divanisi müşterekleri ile Mehmet'e aittir. Hangâh Vakfı mütevellisi Seyyit Hasan, malikâne tarafına ait gelire kanaat etmeyerek divani tarafa ait gelirleri de almak istemiştir. Mehmet'in şikâyeti ile herkesin hakkı olan geliri alması için emir yazılmıştır.
235/4	Evâhîr-i Ra 1180 (27 Ağustos-5 Eylül 1766)	Tımarlı sipahilerin vakıf malikâne hissesine müdahalesi	Sivas vâlisine ve kâdısına hitaben yazılmıştır. Sivas sancağı ve nahiyesinde Karacahisar karyesinin malikânesi Emir Ahmet Çelebi mülkü ve divanisi tımarlıdır. Seyyit Mehmet, Emir Ahmet Çelebi evlâdındandır ve bu köyün malikâne tarafı gelirini tasarruf etmektedir. Karacahisar karyesinin divanisine mutasarrıf olan Sivas nahiyesinde Kızılcaviran ve bazı köylerden 13.750 akçe tımara mutasarrıf Mehmet ile yine Sivas nahiyesinde Hafik ve bazı köylerden 9.650 akçe tımara mutasarrıf Ebubekir divani gelirine kanaat etmeyip Emir Ahmet Çelebi evlâdı Seyyit Mehmet'in malikâne hissesini zapt etmiştir. Seyyit Mehmet'in şikâyeti ile bu müdahaleye son verilip tımar mutasarrıflarının malikâne tarafına karıştırılmaması için emir yazılmıştır.
236/1	Evâhîr-i Ra 1180 (27 Ağustos-5 Eylül 1766)	Sipahinin reayadan fazla vergi talebi	Amasya kâdısına hitaben yazılmıştır. Akdağ nahiyesine bağlı gedik tımar köylerinden Kışlacık köyü sakinlerinden Kara Şaban oğlu Halil ve Çeliker Ali, öşlerini karye sipahileri olan Amasya kalesi mustahfızlarından Hasan'a eda etmişlerdir. Mustahfız Hasan, ödenen öşre kanaat etmeyerek beşte bir vergi almak istemiştir. Kara Şaban oğlu Halil ve Çeliker Ali'nin şikâyetleri ile mustahfızın zulmünün sona erdirilmesi için emir yazılmıştır.
237/3	Evâhîr-i Ra 1180 (27 Ağustos-5 Eylül 1766)	Tımar reayasının bazı yükümlülüklerini yerine getirmemesi	Sivas kâdısına hitaben yazılmıştır. Sivas kazasına tabi tımar köylerinden Kuzviran köyü Ahmet isimli kişinin iltizamındadır. Bu köydeki defterlü reayanın ve defterlü reaya yeri tasarruf eden hariç reayanın hasıl olan mahsulü önce karyelerindeki anbara daha sonra her hafta kurulan yakın pazara götürmesi istendiğinde bazıları bu işleri yapmakta muhalefet etmiştir. Ahmet'in şikâyeti ile bu muhalefetin ortadan kaldırılmasının ve mahsulün yakın pazara götürülmesinin temini için emir yazılmıştır.
237/4	Evâhîr-i Ra 1180 (27 Ağustos-5 Eylül 1766)	Tımar tevcihinde miralayın haksız uygulaması	Sivas vâlisine, Bafra kâdısına, Canik muhassılına, sâbık ve lâhık alaybeğlerine hitaben yazılmıştır. Ömer isimli kişi Canik sancağı Bafra nahiyesinde Yağbasan ve bazı köylerden 9.146 akçe tımara mutasarrıf olup seferlerde ve hizmette kusuru yok iken miralây Seyyit Salih haksız bir şekilde beratını alıp tımarını İbrahim'e tevcih etmiştir. Sonra İbrahim'in ferağından Osman isimli kişiye tevcih edilmiştir. Livâ-i mezbûrun iyi niyetli ve seçkin kişilerin tımarın Ömer'e ait olduğunu ifade edince tımar tekrar Ömer'e verilmek üzere iken Ömer vefat etmiştir. Tımar tevcihi için 25 Rebiülevvel 1179 tarihinde Ömer'in öz oğlu Mehmet'e tezkere verilmiştir.

			<p>Merkezde Ruznamçe Defterine müracaat edildiğinde Ömer'in tımarının önce, miralây Seyyit Salih tarafından 1175'de İbrahim'e sonra 1178'de Osman'a tevcih edildiği görülmüştür. Eğer Osman ve İbrahim, Ömer'in kasr-ı yedinin rızası ile olduğunu sancaklı, nahiyeli ve çeribaşı şehâdetiyle ispât edemezler ise Mehmet'in babası Ömer'in vefatından, Osman ve İbrahim'in reflerinden tımarın Mehmet'e verilmesi hususunda kâdı ve vâli tarafından ilam ve mühürleri mutabık mahzar olunması için emir yazılmıştır.</p>
238/1	<p>Evâhîr-i Ra 1180 (27 Ağustos-5 Eylül 1766)</p>	<p>Zeamet sahibinin mültezimine haksızlık yapması</p>	<p>Sivas vâlisine ve Amasya kâdısına ve Zile nâibine hitaben yazılmıştır.</p> <p>Sivas ve Amasya sancaklarında Meşetabâd ve gayri nahiyelerde nefs-i Meşetabâd ve bazı köylerden zeamete mutasarrıf Hüseyin Hatem, zeamet karyelerini 1179 yılı için 1.100 kuruşa Yusuf Ağazâde Seyyit Ömer'e iltizam etmiştir. Yusufzâde Seyyit Ömer, iltizam bedelini ödemiş ve hakkı olan mahsul ve vergileri belirlenen zaman içinde toplamıştır. Daha sonra Hüseyin Hatem, Seyyit Ömer'i ref ederek Sivas sakinlerinden Kömerli oğlu Seyyit Ömer Ağa'ya temessük vererek buna gadr etmiştir. Yusuf Ağazâde Seyyit Ömer'in şikâyeti ile sonra verilen temessüğe değil önceki temessüğe göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.</p>
238/2	<p>Evâhîr-i Ra 1180 (27 Ağustos-5 Eylül 1766)</p>	<p>Vakıf tevliyetine ve mülk tımara aşağı batından olanların müdahalesi</p>	<p>Amasya kâdısına hitaben yazılmıştır.</p> <p>Şikâyetçi olan kişiler Merzifon kazasından Osman, Ömer ve amcaları Hasan'dır. El-Hac Mustafa Beğ ibn-i El-Hac Mirza Beğ, Amasya kazasına tabi Kuşcu ve Hakala isimli karyelerde bulunan vakfının ba-hums mahsul ve tevliyeti ile Çamsuy ve bazı köylerden 3.170 akçe eşincili mülk tımar adı geçen vakfın evlâd-ı evlâdının batn-ı evvelde olanlarına şart kılmış ve bunlar vakıf evladından ve batn-ı evvelde olup vakfın tevliyeti ile mülk tımara mutasarrıflar. Batn-ı esfelden olan Mehmet ve İbrahim sebkât zu'umuyla tevliyet ve tımarı bir şekilde üzerlerinden ref ettirip Mehmet üzerine berat ettirmiştir. Müdahalenin önlenmesi için hüccet verilmiş ise de adı geçen kişiler tacizlerinde ısrar etmiştir. Şikâyet üzerine ruznamçe defterleri incelendiğinde tevliyet ve tımar tasarrufu Osman, Ömer ve amcaları Hasan'ın üzerinde iken batn-ı esfelde olan sagir Mehmet'in vasisi batn-ı evvelde olduğunu söyleyerek rüşvet vasıtası ile aldığı arz ile tımarı ref ettirdiği anlaşılmıştır. Kadı arzının aykırılığının tespiti için Merzifon'daki ulema ve iyi niyetli kişilerin şehadetleri ile batn-ı evvelde olanlara meşrut idiği vaki ise miralay, kadı ve naib arzları gereğince batn-ı esfelde olan sabi Mehmet'in mu'arazasının engellenmesi için emir yazılmıştır.</p>
241/1	<p>Evâhîr-i Ra 1180 (27 Ağustos-5 Eylül 1766)</p>	<p>Tımar gelirine hariçten müdahale</p>	<p>Sivas vâlisine ve Hüseyinabâd kâdısına hitaben yazılmıştır.</p> <p>Hacı Ahmet, Sivas sancağı Hüseyinabâd nahiyesinde Ali Fakih Irakiyye ve bazı köylerden 7.116 akçe tımara mutasarrıftır. Tımarın başkalemi olan Ali Fakih Irakiyye'nin divanisi hissesi ile Beğobası kışlağının divanisi de müştereki ile kaydına dahildir. Kimsenin karışma hakkı yok iken zorba kişiliğe sahip Mihâl oğlu İsmail Beğ karye ve kışlağa müdahale edip haksız şekilde mahsul ve vergilerini almıştır. Hacı Ahmet'in şikâyeti ile bu köy ve kışlakta müşterekleri ile kendine ait mahsul ve</p>

			vergilerin kanun gereğince alınması, İsmail Beğ'in müdahalesinin engellenmesi için emir yazılmıştır.
242/2	Evâ'il-i R 1180 (6-15 Eylül 1766)	Sipahilerin reayanın su kanallarına müdahalesi ve haksız para alması	Sivas vâlisine ve Arapkir kâdısına hitaben yazılmıştır. Arapkir kazasına bağlı tımar karyelerinden Dindar köyü halkı su kanalı ile köylerine gelen su ile bağ, bahçe ve hayvanlarını sulamaktadır ve kimsenin buna karışma hakkı yoktur. Yine Arapkir kazasına bağlı tımar karyelerinden Etme isimli köyün sipahileri Abdullah ve Yahya ve mültezimleri Yusuf suyun Dindar'a ulaşmasına engel olmuşlar, su kanallarını bozmuşlar ve köy halkının 500 kuruşlarını almışlardır. Dindar köyü halkının şikâyeti ile bu zulmün bitirilmesi için emir yazılmıştır.
242/3	Evâ'il-i R 1180 (6-15 Eylül 1766)	Sipahilerin reayasına zulmü	Sivas vâlisine ve Arapkir kâdısına hitaben yazılmıştır. Arapkir kazasına tabi Dikizdar? karyesi halkının hayvanları kazaen tımar karyelerinden Etme toprağında Şahin isimli kişinin tarlasına girip zarar vermiştir. Zarara karşılık 24 İstanbul kilesi hınta ve şair Şahin'e, zarar tespiti yapan mübaşire de 100 kuruş ödeme yapılmıştır. Ancak Dikizdar karyesinin sipahileri Hacı İvaz oğlu Ali, Yakup oğlu diğer Ali, Ömer ve Abdullah biz mahsulden öşr alacaktık diye karyenin 40'tan fazla adamını zincire vurmak sureti ile zulm etmişlerdir. Dikizdar halkının şikâyetleri ile meselenin mahallinde mahkemece görülüp bu zulme son verilmesi için emir yazılmıştır.
243/1	Evâ'il-i R 1180 (6-15 Eylül 1766)	Tımar gelirine müdahale	Bafra kâdısına ve Canik sancağı mütesellimine hitaben yazılmıştır. Canik sancağı Bafra nahiyesinde Allâm ve bazı köylerden 14.107 akçe tımara 1171 tarihinde mutasarrıf Osman, Gürcistan Seferi'ne katılmadığı için 5 Rebiülevvel 1179 tarihinde tımarı Ferruh isimli kişiye tezkere ve aynı yılın 10 Şevvali'nde tevcih edilmiştir. Ancak 1179 senesi mahsul ve vergileri Osman'a aittir ve gelirleri de almıştır. Ferruh isimli kişi bu mahsul ve vergileri zorla almak istemiştir. Osman'ın şikâyeti ile herkesin berati yazısına göre hareket etmesi gerektiği yönünde emir yazılmıştır.
244/4	Evâ'il-i R 1180 (6-15 Eylül 1766)	Tımar sipahisinin başka tımar gelirine müdahalesi	Bozok mutasarrıfına ve Bozok kâdısına hitaben yazılmıştır. Ömer isimli sipahi, Bozok sancağı Baltı nahiyesinde Baltıyağı ve bazı köylerden 3.300 akçe tımara mutasarrıftır. Yine aynı nahiyeye tabi Kavacık Kışla (Azirlü) ve Hanbağlı müştereki ile kaydına dahildir. Baltıyağı ve bazı köylerden 4.125 akçe tımara mutasarrıf Süleyman isimli sipahi Kavacık Kışla (Azirlü) ve Hanbağlı'ya haksız bir şekilde müdahale etmiş, tımar gelirine zarar vermiştir. Ömer'in şikâyeti ile yapılan defter incelemesinde icmal ve mufassallarının farklı olduğu görüldüğünden bu müdahalenin sona erdirilmesi için emir yazılmıştır.
246/2	Evâsıt-ı R 1180 (16-25 Eylül 1766)	Tımar mahsulüne müdahale	Amasya kâdısına hitaben yazılmıştır. Amasya sancağı Bergoma nahiyesinde Uygur ve bazı köylerden 9.200 akçe tımara mutasarrıf Ali, vefat edince tımarı 5 Recep 1179 tarihinde Yunus veled-i İsa'ya tevcih edilmiştir. Yunus, vefat etmeden tımarı Kozviran ve bazı yerlerden 13.000 akçe tımara mutasarrıf olan Mehmed İspir'e verilmiştir. Tımar daha sonra 1179 senesi Zihiccesi'nin sonunda tekrar Yunus'a

			verilmiştir. Zilhicce sonundan itibaren hasıl olan mahsul Yunus'a aittir. Ancak Mehmed İspir, hasat mahsulünün kendinin olduğunu iddia ederek müdahale etmiştir. Yunus'un şikâyeti ile Mehmet İspir'in muhalefetinin sonlandırılması ve mahsulün hak eden kişiye zapt etdirilmesi için emir yazılmıştır.
249/4	Evâhîr-i R 1180 (26 Eylül-5 Ekim 1766)	Zeamet mezraasına başka zeamet subaşısının müdahalesi	Sivas vâlisine ve Sorgun kâdısına hitaben yazılmıştır. Seyyit Ahmet, Sivas sancağı ve nahiyesinde Yenice ve bazı köylerden 22.325 akçe zeamete mutasarrıftır. Sorgun nahiyesine bağlı Göközü yaylağı ve Akpınar köyü kaydına dahildir ve 1171 senesine gelinceye değin müştereki ile zapt etmiştir. Sorgun nahiyesine bağlı Söğüd (Ortaöyük) ve bazı köylerden 23.198 akçe zeamete mutasarrıf El-Hac Hüseyin'in şubası Göközü yaylağını kendi zeametlerine dahil olduğunu söyleyerek 1171 senesinden beri haksız bir şekilde zapt etmiştir. Daha önce mahkemece konu görüşülüp El-Hac Hüseyin'in şubası haksız görülmüş ise de zorbalıkta ısrar etmiş ve 8-10 yıldır yine zapt etmiştir. Seyyit Ahmet'in şikâyeti üzerine yapılan incelemede tımar yerlerinin farklı olduğu görüldüğünden kanunlara göre hareket edilmesi yönünde emir yazılmıştır.
250/1	Evâhîr-i R 1180 (26 Eylül-5 Ekim 1766)	Zeamet mezraasına başka zeamet subaşısının müdahalesi	Sivas, Amasya, Sorgun kâdısına hitaben yazılmıştır. Seyyit Ahmet, Sivas sancağı ve nahiyesinde Yenice ve bazı köylerden 22.325 akçe zeamete mutasarrıftır. Sorgun nahiyesine bağlı Göközü yaylağı ve Akpınar köyü kaydına dahildir. Yine Sorgun nahiyesinde Söğüdü (Ortaöyük) ve bazı köylerden 23.198 akçe zeamete mutasarrıf El-Hac Hüseyin'in şubası, Ahmet veled-i Murteza'ya garezi olduğundan dolayı Yaylak-ı Göközü mezraası için iltizamen benim uhdemde diyerek haksız müdahalede bulunmuştur. Mahsul ve vergileri zorla aldığından dolayı Seyyit Ahmet, şikâyetinde bulunmuştur. Bunun üzerine birbirlerinde alakaları olmadığı ve herkesin hissesini zapt etmesi gerektiği yönünde karar verilmiştir.
251/1	Evâhîr-i R 1180 (26 Eylül-5 Ekim 1766)	Haksız vergi talebi	Budaközü kâdısına hitaben yazılmıştır. Budaközü kazasına tabi Alacaatlı köyünden Hüseyin, Yakup, Osman ve Mustafa tasarruf ettikleri yerlerden öşr yerine sipahileri Süleyman'a maktuu ödemektedirler. Ancak Süleyman buna kanaat etmeyerek maktuu yerine haksız bir şekilde öşr talebinde bulunmuştur. Bu kişilerin şikâyeti üzerine bu haksız talebin önlenmesi için emir yazılmıştır.
253/1	Evâhîr-i R 1180 (26 Eylül-5 Ekim 1766)	Tımar reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	Sivas vâlisine ve Budaközü kâdısına hitaben yazılmıştır. Ahmet isimli sipahi, Sivas sancağı Budaközü nahiyesinde Yılduz ve bazı köylerden 17.900 akçe tımara mutasarrıftır. Beratına dahil olan Karayar karyesi ziraatçilerinden hasıl eyledikleri terekelerinden beşte bir öşr almak istediğinde ziraatçileri havâs-ı hümâyün karyelerinden Aksu Fakih karyesi zabiti ile bir olup öşrlerini hass tarafına vereceklerini söylemiştir. Mahkeme konu ile ilgili hüccet dahi vermiş ise de Karayar halkı buna uymamıştır. Karayar karyesi mahsul ve vergilerinin müşterekleri ile Ahmet tarafından alınması, hass mutasarrıflarının taciz ettirilmemesi için hüküm istenildiğinden

			dolayı bu emir yazılmıştır.
253/2	Evâhîr-i R 1180 (26 Eylül-5 Ekim 1766)	Tımar karyesini vekilin zaptı için hüküm talebi	Amasya kâdısına hitaben yazılmıştır. Amasya sancağı Akdağ nahiyesinde Güyos ve Geldigelen nahiyesinde Bolaman ve bazı köylerden 19.800 akçe tımara mutasarrıf Ömer vefat edince Bolaman ve bazı köylerden 3.000 akçe bir kılıcı 4 Rebiülahir 1178 tarihinde Ömer isimli sipahiye tevcih edilmiştir. Ancak tımar karyeleri tevcih tarihinden beri zapt edilmediği için olduğu gibi kalmıştır. Ömer'in vekili El-Hac Ali tarafından mahsul ve vergilerin alınması için hüküm rica etmesi üzerine, Defter-i Hakani gereğince hareket edilmesine karar verilmiştir.
254/1	Evâhîr-i R 1180 (26 Eylül-5 Ekim 1766)	Tımar tevcihine miralayın müdahalesi	Merzifon kâdısına ve Amasya sancağı mütesellimine hitaben yazılmıştır. Amasya sancağı Merzifon nahiyesinde Saru köyü ve diğer yerlerden 9.100 akçe tımara mutasarrıf eski Kırım Hanı Arslan Giray Han'ın defterlülerinden Mahmud'un bilâ-veled fevtinden tımarı kardeşi olan Kırım Hanı Selim Giray Han'ın divan kâtibi Hamit için arz yazılmış ancak tımar mîralay Mustafa arzıyla Mehmet'e tevcih olunmuştur. Daha sonra Selim Giray Han'ın yeniden arzı ile Mehmet'in refiyle tımar Hamit'e verilmiş fakat miralay aynı tımarı Hamit'in refinden tekrar Mehmet'e tevcih etmiştir. Kırım Hanı'nın tekrar tımar Hamit'e verilmiş olup Hamit tımarı gelirinin mültezimi tarafından müdahalesiz toplanması için merkezden hüküm talep etmiştir. Bu talep üzerine bu hüküm yazılmıştır.
256/1	Evâ'il-i Ca 1180 (5-14 Ekim 1766)	Tımar gelirine müdahale	Sivas vâlisine ve Lâdik nâibine hitaben yazılmıştır. Ali oğlu Ali, Amasya sancağı Ladik nahiyesinde Dereköy ve bazı köylerden 18.300 tımara tekml olarak 20.000 akçe zeamete mutasarrıftır. Lakin yedi-sekiz senedir zeamet ile ilgilenmemiş ve görevli olduğu Gürcistan Seferi'ne de katılmamıştır. Bundan dolayı 20.000 akçelik zeametten 12.000 akçesi Çıldır vâlisi Hasan Paşa tarafından başkasına tevcih edilmiştir. Ali'nin kaydında kalan 6.300 akçelik kısım hasılsız olduğundan kimse rağbet etmemiş, sahipsizdir. Serasker tarafından kimseye verilmedi ise şartıyla 23 Zilhicce 1179 tarihinde Osman'a tevcih edilmiştir. Ancak bazı kişiler haksız yere tımara müdahalede bulunmuşlardır. Osman'ın şikâyeti ile bu müdahalenin ortadan kaldırılması için emir yazılmıştır.
256/3	Evâ'il-i Ca 1180 (5-14 Ekim 1766)	Tımarın farklı tarihlerde el değiirtmesi ile vergi tahsilinde yaşanan sorun	Merzifon kâdısına ve Amasya sancağı mütesellimine hitaben yazılmıştır. Şikâyetçi olan kişi Kırım Hânı Selim Giray Hân'ın divân kâtibi Hamit'tir. Amasya sancağı Merzifon nahiyesinde Saru ve bazı köylerden 9.100 akçe tımara mutasarrıf Mahmut, çocuksuz olarak vefat edince tımarı 3 Rebiülahir 1177 tarihinde Mehmet'e tevcih edilmiştir. Mehmet'in refinden 17 Cemaziyelevvel 1177 tarihinde Mahmut'un kardeşi Hamit'e (Kırım Hânı Selim Giray Hân'ın divân kâtibi) tevcih edilmiştir. Hamid'in refinden önceki sahibi Mehmet'e 12 Şaban 1178 tarihinde ibkâ, daha sonra refinden 13 Rebiülahir 1180 tarihinde Hamit'e ibkâ edilmiştir. Mehmet, 12 Şaban 1178 itibariyle tımarı mahsul ve vergilerin alınması için emr-i âlî istida etmiştir. Ruznamçe Defteri

			incelenmiştir. Dikkate alınması gereken tarih olan tahvil tarihi 17 Cemaziyevvel 1177'den 12 Şaban 1178'e kadar olan mahsul ve rüsumun bir senelik kısmını Mehmet'in aldığı sabit ise alınması için emr-i âli lâzım gelmiştir. Buna göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
258/1	Evâ'il-i Ca 1180 (5-14 Ekim 1766)	Tımar hissesine müştereklerinin müdahalesi	Sivas vâlisine ve Gedegra nâibine hitaben yazılmıştır. Sipahi Ali, Amasya sancağı Gedegra nahiyesinde Kılıç Veled-i Halil Cemaati ve bazı yerlerden 6.000 akçe tımara mutasarrıftır. Tımarının başkalemi olan Kılıç Veled-i Halil Cemaati'ni müşterekleri ile tasarruf ederken müşterekleri olan Geldigelen nahiyesinde Yeniköy ve bazı yerlerden 9.210 akçe tımara mutasarrıf Ali ve Ladik nahiyesinde Mehmedlü ve bazı köylerden 20.099 akçe zeamete mutasarrıf Baba Ahmet beratlarından fazla vergi almak istemiş ve Sipahi Ali'nin hissesine tasallut etmiştir. Sipahi Ali'nin şikâyeti ile herkesin beratına göre vergilerini toplaması için emir yazılmıştır.
260/1	Evâ'il-i Ca 1180 (5-14 Ekim 1766)	Zeamet reayasının vergi ödememesi	Gelmuad ve Artukabad kâdılarına hitaben yazılmıştır. Çavuşlu, Akmusa, Çardigin ve Saz köylerinin resm-i kışlak vergisi Rum Eyaleti'nin defter kethüdası olan İbrahim'in zeametine dahildir. Kışlamak zamanı geldiğinde davarları ile kışlayıp otundan ve suyundan faydalananlardan İbrahim'in subaşısı resm-i kışlak almak istediğinde bazıları biz asker ve sadat taifesindeniz bahanesi ile vermek istememiştir. İbrahim'in şikâyeti ile kışlayanlar ister yerli ister yabancı kişiler olsun tahammülüne göre verginin subaşısınca alınması için emir yazılmıştır.
262/4	Evâsıt-ı Ca 1180 (15-24 Ekim 1766)	Tımar mahsulünü gasp	Sivas vâlisine ve Niksar kâdisına hitaben yazılmıştır. Veli'nin iltizamen uhdesinde olan Sipahi Mehmet'in Niksar'da tımar köylerinden toplanmış ve anbara konulmuş mahsulüne kimsenin karışma hakkı bulunmamaktadır. Ancak Niksar'dan Dalpala Kassab Süleyman, sipahiden alacağı olduğunu iddia ederek haksız bir şekilde 128 keyl buğday ve 40 keyl arpa almıştır. Veli'nin şikâyeti ile haksız alınan mahsulün geri alınması için emir yazılmıştır.
265/4	Evâhîr-i Ca 1180 (25 Ekim-3 Kasım 1766)	Zeamete müdahale	Sivas vâlisine ve Gedegra kâdisına hitaben yazılmıştır. Züamâdan Mehmet Emin, Amasya ve Ankara sancaklarında Gedegra ve bazı nahiyelerde, Kuyucak ve bazı köylerden 32.260 akçe zeamete mutasarrıftır. Kantar Ali isimli kişi zeametın 1180 senesinde kendisine iltizam edildiğini ama sonradan vazgeçildiğini ileri sürerek zeametın zabtına engel olmaya çalışmıştır. Mehmet Emin'in şikâyeti ile bu engellenen önlenmesi ve berat gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
268/3	Evâ'il-i C 1180 (4-13 Kasım 1766)	Tımar hissesine hariçten müdahale	Merzifon kâdisına hitaben yazılmıştır. Osman isimli sipahi, Amasya sancağı Argoma nahiyesinde Cameşuy ve bazı köylerden 3.175 akçe sefer vâki oldukça bir eşkin eşdirir mülk tımandan hisseye Ömer ve amcası Hasan ile iştirâken mutasarrıftır. Aynı karyeden hissesi olan Osman oğlu Mehmet, çocuksuz olarak vefat edince hissesi Osman ve müştereklerine geçmiştir. Ancak Es-Seyyit İbrahim ve Es-Seyyit

			Mehmet ve Es-Seyyit Mustafa, adı geçen hisseyi Osman ve müştereklerinin üzerlerinden kendi üzerlerine berât ettirerek gadr etmişlerdir. Konu ile ilgili emir talep edildiğinden dolayı meselenin mahallinde mahkemece görülüp hasımların ellerinde olan eski ve yeni senetlere bakılarak karar verilmesi için emir yazılmıştır.
271/1	Evâsıt-ı C 1180 (14-23 Kasım 1766)	Zeamet gelirini gasp	Sivas kâdısına hitaben yazılmıştır. Ahmet oğlu Ali, Sivas sancağı ve nahiyesinde Birincekşe ve bazı köylerden 26.750 akçe zeamete mutasarrıf olup 1176 senesinden 20 Muharrem 1179 tarihine kadar üzerindedir. Tahvili tarihine düşen mahsul ve vergileri tarafından subaşı katılmadığı için zeameti Ahmet isimli kişiye tevcih edilmiştir. Sivas'ta bulunan Ahmet'in subaşı, Ali'nin hakkı olan anbardaki mahsul ve vergileri zorla almıştır. Ali'nin şikâyeti ile gelirler haksız şekilde alınmış ise geri alınması için emir yazılmıştır.
277/3	Evâ'il-i C 1180 (4-13 Kasım 1766)	Zeamet gelirine müdahale	Eğîn kâdısına hitaben yazılmıştır. El-Hac Hüseyin, Arapkir ve Sivas sancaklarında Boşadı ve gayri nahiyelerde Akras ve bazı köylerden 33.531 akçe zeamete mutasarrıftır. Zeametine dahil karye-i Sürek ma'a mezraa-i Hus ve bağlı karyeleri icmallidir. İcmalli zeamet karyeleri serbest olduğu için rüsum-ı serbestiyesine kimsenin karışma hakkı yoktur. Arapkir ve Eğîn voyvodaları ile sâir ehl-i örf tâifesi buna müdahale ederek zeamet mahsulüne zarar vermişlerdir. El-Hac Hüseyin, şikâyetçi olup bu müdahalenin önlenmesi için hüküm talep etmiştir. İcmalli zeamet karyelerinin serbest olduğu, rüsum-ı serbestiyesine dışarıdan kimsenin karışma hakkı olmadığı ifade edilip kanun gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
280/2	Evâ'il-i B 1180 (3-12 Aralık 1766)	Timar mahsulüne el koyma	Bozok sancağı mutasarrıfına ve Akdağ kâdısına hitaben yazılmıştır. El-Hac Hasan, Bozok sancağı Akdağ kazasında Çayşancı ve bazı köylerden timara mutasarrıftır. Bu köylerin öşr mahsulü anbara konulmuştur. Lakin Abaza Mehmed Paşa'nın bölükbaşlarından Kadıoğlu Mehmet, 1179 senesinde Hasan'ın anbarını açmış ve on müd hıntasını almıştır. Hasan'ın şikâyeti ile alınan mahsulün geri al verilmesi için emir yazılmıştır.
284/1	Evâ'il-i B 1180 (3-12 Aralık 1766)	Zeamet gelirine müdahale	Arapkir kâdısına hitaben yazılmıştır. Züamâdan Ali bin Ömer, Arapkir sancağı Abad nahiyesinde, Bertemur ve bazı köylerden 21.698 akçe icmalli zeamete mutasarrıftır. İcmalli zeamet karyeleri serbest olduğundan cürm-ü cinayet, resm-i arusane, kul ve cariyeye müjdeğânesi ve bad-ı hevâ vergilerine ehl-i örf taifesinden kimsenin karışma hakkı yoktur. Ancak ehl-i örf taifesi resm-i serbestiyesine kanunsuz şekilde müdahale etmiştir. Ali bin Ömer'in şikâyeti ile bu kanunsuz müdahalenin önlenmesi için emir yazılmıştır.
286/1	Evâsıt-ı B 1180 (13-22)	Timar sipahisinin fazla vergi talebi ve	Arapkir kâdısına ve voyvodasına hitaben yazılmıştır. Arapkir kazasına bağlı timar köylerinden Gürüne'nin reayası yükümlülükleri olan vergileri sipahilerine ödemektedir.

	Aralık 1766)	zulmü	Müşterek sipahilerden Selim oğlu İbrahim, beratında belirlenen miktardan fazlasını almış ve buna ilaveten köye atlı adamlar ile gelip zorla yem-yemek, ev başına birer yük saman almıştır. Gürüne köyü reayasının şikâyetleri ile bu zulmün sona erdirilmesi için emir yazılmıştır.
286/3	Evâsıt-1 B 1180 (13-22 Aralık 1766)	Timara müdahale	Lâdik kâdisına hitaben yazılmıştır. Abdurrahman bin Hüseyin, Amasya sancağı Ladik nahiyesinde Huki, Çavundur ve bazı köylerden 13.700 akçe timara mutasarrıftır. Kendisi vefat edince Çavundur'dan 11.700 akçelik tımarı başkasına, Huki'den 2.000 akçelik tımarı 10 Şaban 1179'da Ahmet'e tevcih edilmiştir. Ömer bin El-Hac Osman, haksız bir şekilde bunun tımarı mahsulüne ve vergilerine müdahale etmiştir. Ahmet'in şikâyeti ile Ömer bin El-Hac Osman veya başkasının timara karıştırılmaması için emir yazılmıştır.
288/1	Evâsıt-1 B 1180 (13-22 Aralık 1766)	Vakıf hisse sahibinin tımar hissesine müdahalesi	Sivas vâlisine ve Çorum nâibine hitaben yazılmıştır. Süleyman oğlu Yusuf, Çorum sancağı ve nahiyesinde Çiftlik ve bazı köylerden 10.700 akçe timara mutasarrıftır. Tımarına dahil Çorum nahiyesinde Ulupınar karyesi, nısf malikâne Vakf-ı Zâviye-i Ethem Çelebi ve nısf-ı âher Vakf-ı evlâd-ı Ethem Çelebi divânî tımar şeklinde kayıt olunmuştur. Yusuf, divani tarafına ait olan mahsul ve vergileri müşterekleri ile almak istediğinde Ethem Çelebi Zâviyesi zâviyedârı Ulupınar karyesinin malikâne tarafına ait gelire kanaat etmeyerek divani tarafa ait gelire müdahale etmiştir. Ulupınar karyesi kadîmden öşr ve vergileri alınan yerler malikâne mutasarrıflarıyla zapt ettirilmesi ve divânî tarafına ait gelirlerin müştereki ile zapt ettirilmesi için hüküm talep edildiğinden dolayı bu emir yazılmıştır.
288/2	Evâsıt-1 B 1180 (13-22 Aralık 1766)	Timarlı sipahinin karyesi halkına zulmü	Erak kâdisına hitaben yazılmıştır. Timar karyelerinden Erak kazası halkı yükümlülükleri olan vergileri kanun gereğince sipahilerine vermektedir. Sipahileri haksız şekilde atlı adamlar ile köylerine gelip zorla yem-yemek, koyun, kuzu, arpa, saman almıştır. Erak halkının şikâyetleri ile bu zulmün önlenmesi için emir yazılmıştır.
288/3	Evâsıt-1 B 1180 (13-22 Aralık 1766)	Timar karyesi sipahisinin fazla vergi talebi	Erak kâdisına hitaben yazılmıştır. Timar karyelerinden Erak kazasında resm-i çift timara hasıl yazılmıştır. Kaza halkı vermeleri gereken resm-i çifti sipahilerine eda etmiştir. Ancak sipahi kanunsuz bir şekilde fazla vergi talebinde bulunmuştur. Erak kazası halkının şikâyetleri ile bu kanunsuz talebin önlenmesi için emir yazılmıştır.
291/1	Evâhîr-i B 1180 (23 Aralık 1766-1 Ocak 1767)	Timara müdahale	Bozok kâdisına hitaben yazılmıştır. Bekir ve Ömer isimli sipahiler iştirâken Baltı nahiyesine bağlı Sulu ve Berkulu köylerinin mutasarrıflarıdır. Mahmut isimli sipahi bu köylerdeki bazı yerlerin kendisinin mutasarrıf olduğu Kuşçu köyüne dahil olduğunu söyleyerek öşr ve vergileri kendisi almak istemiştir. Bu konu daha önce mahkemece görülmüş, öşr ve vergilerin timara hasıl olduğu beyân edilmiştir. Ancak Mahmut, mahkeme kararına aykırı hareket etmeye

			devam etmiştir. Bekir ve Ömer'in şikâyetleri ile öşr ve vergilerin tımara ait olduğu ifade edilerek kanunlara uygun olarak hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
293/4	Evâ'il-i Ş 1180 (2-11 Ocak 1767)	Tımar reayasının bazı yükümlülüklerini yerine getirmemesi	Tokat nâibine hitaben yazılmıştır. Mustafa isimli sipahi, Tokat kazasına bağlı Üçgöl ve Kurusekü karyelerinin tımar mutasarrıfıdır. Bu karye topraklarındaki defterli reyanın ve defterli reaya yeri ziraat eden hariç reyanın hasıl eyledikleri tereke öşrlerini önce karyelerinde olan anbara daha sonra her hafta kurulan pazara nakl etmeleri istendiğinde bu görevi yapmakta muhalefet etmişlerdir. Mustafa'nın şikâyeti ile bu muhalefetin önlenmesi için emir yazılmıştır.
294/1	Evâ'il-i Ş 1180 (2-11 Ocak 1766)	Zeamet gelirine müdahale	Geldigelen kâdısına hitaben yazılmıştır. Ulus isimli köy züamâdan Mehmet'in zeametine dahildir. Doğan karyesi sipahisi Mahmut ve müşterekleri Ulus köyündeki bazı yerlerin kendi karyelerine dahil olduğunu söyleyerek zorla öşr ve resmi almışlardır. Böylece zeamet mahsulüne zarar verilmiştir. Mehmet'in şikâyeti ile bu haksız muamelenin ortadan kaldırılması için emir yazılmıştır.
295/1	Evâ'il-i Ş 1180 (2-11 Ocak 1767)	Tımar karyesi sipahisinin zulmü	Sivas kâdısına hitaben yazılmıştır. Sivas kazasında Karacahisar tımar köyünde sadât-ı kiramdan Seyyid Mehmet, Seyyid Osman ve Seyyid İbrahim; sipahiyandan İbrahim hasıl eyledikleri mahsulü köydeki anbara götürerek yükümlülüklerini yerine getirmişlerdir. Buna ilaveten mahsulün yakın pazara götürülmesi ve başka yere nakli gibi yükümlülükleri yoktur. Bekir ve Mehmet isimli sipahiler mahsulün kendi karyesindeki yere ve uzak mesafeye nakl edilmesi isteği ile tacizde bulunmuştur. Bunların şikâyetleri üzerine yükümlülüklerinde olmayan işlerin yaptırılmaması için emir yazılmıştır.
295/4	Evâ'il-i Ş 1180 (2-11 Ocak 1767)	Tımar gelirine müdahale	Sivas vâlisine ve Arapkir kâdısına hitaben yazılmıştır. İsmail veled-i Ahmet Arapkir sancağı Abad nahiyesinde Dindar ve bazı köylerden 4.000 akçe tımara mutasarrıftır. Bu, tımarı önceden Arapkir'den Osman'a sipariş etmiştir. Osman, bu köyleri zapt etmiş ve 500 guruştan fazla vergi toplamıştır. Bundan başka herhangi bir şey almaya hakkı yoktur. Lakin mahsul ve vergi toplamaya devam etmiştir. İsmail'in şikâyeti ile bu haksız muamelenin önlenmesi ve haksız yere alınan vergilerin geri alınması için emir yazılmıştır.
297/2	Evâsıt-ı Ş 1180 (12-21 Ocak 1766)	Zeamet reayasının vergi ödememesi	Samsun kâdısına ve Canik muhassılına hitaben yazılmıştır. El-Hac Seyyit Mustafa Kamili, Amasya-Konya-Canik sancaklarında Gedegra ve gayri nahiyelerde Aluçagaç ve bazı köylerden 28.494 akçe zeamete; Seyyit Mehmet Emin; Aluçagaç ve bazı köylerden 34.044 akçe zeamete mutasarrıflardır. Zeametlerine dahil Canik sancağı Samsun nahiyesine bağlı Gazi karyesi malikâne Vakf-ı Zâviye-i Gazi Baba divani tımar ve hâsıl-ı divâni 2.500 akçe yazı ile defteri mufassala kayıt edilmiştir. Defter-i icmale karye-i Gazi hâsıl-ı divâni diye yazılıp karye-i Ağan İsa ve gayriden 3.200 akçe yazı ile kayıt edilmiştir. Sarımsak karyesi ve ma'a gayruhâ 40.000 akçe zeamet olduğu ber-icmâl ve icmâl-i evvelin 100'er ve

			icmâl-i sâninin 9.999'ar akçeleri El-Hac Seyyit Mustafa Kâmil ve Seyyit Mehmet Emin zeametleri mülhakatındandır ve bakileri müşterekleri kaydındandır. El-Hac Seyyit Mustafa Kâmil ve Seyyit Mehmet Emin'in subaşıları Gazi karyesinde ziraat edenlerden Hacı Mahmut oğlu Osman Kethüdâ ve Garib Ali'nin oğlu Ahmet ve kardeşleri Süleyman, Yusuf'tan divani tarafa ait beşte bir öşr talep etmiştir. Bozcaemrut karyesi hisse-i sani el-mezbûre toprağında ziraat edenlerden Nuridî oğlu, Köle oğlu, Ak Mehmet oğlu, Kara Mustafa'nın oğlu Ahmet ve kardeşi Hasan'dan beşte bir öşr talep ettiğinde bu yerlerin ormandan kendilerinin açtıkları bahanesiyle 1170 senesinden beri öşr alamamıştır. El-Hac Seyyit Mustafa Kâmil, Seyyit Mehmet Emin'in şikâyeti ile herkesin kanuna göre vergilerini vermesi için emir yazılmıştır.
298/6	Evâsıt-1 Ş 1180 (12-21 Ocak 1767)	Tımar karyesi sipahisinin haksız vergi talebi	Geligras kâdısına hitaben yazılmıştır. Şorbacı oğlu Osman 20-30 seneden beri Küçük Hard? köyünde ikâmet etmektedir. Bozok kazasına bağlı Musabeğli köyünün sipahisi ceddinin 100 yıl önce köyünde ikamet ettiğini ve bundan dolayı kendi reayası olduğunu ifade ederek haksız bir şekilde baş harcı ve resm-i raiyyet istemiştir. Şorbacı oğlu Osman'ın şikâyeti ile bu haksız talebin önlenmesi için emir yazılmıştır.
299/1	Evâsıt-1 Ş 1180 (12-21 Ocak 1767)	Zeamet gelirinin azalmasına neden olma	Sorgun kâdısına hitaben yazılmıştır. Züamâdan Hasan, Sorkun kazasına tabi Erikli köyünün mutasarrıfıdır. Bu köyün defterli reayalarından Mehmet ve karındaşı Hüseyin, Müezzîn oğulları Ömer ve Osman, Rıfki oğulları Ömer, Ahmed, Osman, Bekir, Yörük Osman oğulları Halil ve Mustafa ve bazıları ziraat ettikleri yerleri tamamen ziraat etmeden bırakıp başka köyde ziraate başlamışlardır. Bundan dolayı zeamet mahsulünün azalmasına neden olmuşlardır. Hasan'ın şikâyeti ile bu durumun önüne geçilmesi için emir yazılmıştır.
299/3	Evâsıt-1 Ş 1180 (12-21 Ocak 1767)	Tımar hissesine müşterekin müdahalesi	Sivas vâlisine ve Niksar kâdısına hitaben yazılmıştır. Ali isimli sipahi, Sivas sancağı Sonisa nahiyesinde Feriki ve bazı köylerden 3.950 akçe tımara mutasarrıftır. Tımarına dahil Niksar nahiyesine bağlı Alpoğuz karyesi malikânesi Taceddin Türbe Vakfı'na, divani tımara aittir. Köyün toplam divani hasılı 2.000 akçe olup bunun 1000 akçe Ali'nin, diğer 1000 akçesi İbrahim'in tımarındadır. Ali, Alpoğuz karyesini malikâne mutasarrıfı ve müştereki olan İbrahim ile zapt edip divani hissesini almak istediğinde İbrahim kendi hissesine kanaat etmemiş Ali'nin hissesine müdahale etmiştir. Ali'nin şikâyeti ile bu müdahalenin önlenip herkesin beratına göre hareket etmesi için emir yazılmıştır.
300/4	Evâsıt-1 Ş 1180 (12-21 Ocak 1767)	Tımara müdahale olmasın diye hüküm talebi	Sivas vâlisine ve Gedegra kâdısına hitaben yazılmıştır. Ahmet veled-i Hacı Mehmet, Amasya saçağı Gedegra nahiyesinde Ser-Çakırcıyan mezraası ve bazı yerlerden 5.946 akçe tımara mutasarrıftır. Ahmet, bu tımarı ferağ edince tımar 4 Recep 1180 tarihinde Çakırgetirici Süleyman'a verilmiştir. Çakırgetirici Süleyman'ın talebi ile kimsenin tımara ve gelirlerine müdahale ettirilmemesi için emir verilmiştir.

305/2	Evâhîr-i Ş 1180 (22-31 Ocak 1767)	Tımar mahsulüne el koyma	Sivas vâlisine ve Arapkir kâdısına hitaben yazılmıştır. Sipahi İsmail, Arapkir kazasına tabi Dindar isimli köyün tımar mutasarrıfıdır. Bu köyden 1168 senesinden beri toplanmış ve anbara konulmuş mahsulden 500 guruşluktan fazlası zorla alınmıştır. İsmail'in şikâyeti ile meselenin yerel mahkemece görülüp zorla alınan mahsulün geri alınması için emir yazılmıştır.
306/2	Evâ'il-i N 1180 (31 Ocak-9 Şubat 1767)	Tımar karyesine zarar verme	Geldigelen kâdısına hitaben yazılmıştır. Hacı Muhammet, Amasya sancağı Geldigelen nahiyesinde Elkib ve bazı köylerden 12.903 akçe tımara mutasarrıftır. Tımarına dahil olan Sarualan karyesinin malikânesi Vakf-ı Ahmet Beğ veled-i Muhammet Beğ, divanisi tımarıdır. Bu karyede tahrir sırasında yaylak ve kışlak olmadığından resm-i yaylak ve kışlak hasil yazılmamıştır. Sonradan yaylak ve kışlak açmak kanuna aykırıdır. Sarualan karyesinden Ömer oğlu İbrahim ve kardeşi Halil, Hamit oğlu Seyyit Halil, Kara Halil ve Tahsin bu köyden bir miktar yeri sonradan yaylak ve kışlak yapmıştır. 500-600 koyunlarını buralara götürüp yaylatıp, Sarualan'daki tarlalara zarar vermişlerdir. Hacı Muhammet, şikâyetçi olarak bu durumun engellenmesi için hüküm talep etmiştir. Defter-i Hakani gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
307/4	Evâ'il-i N 1180 (31 Ocak-9 Şubat 1767)	Tımar gelirine el koyma	Sivas vâlisine ve Çorum kâdısına hitaben yazılmıştır. Tımar mütekaidlerinden Mehmet, Çorum sancağı ve kazasında Divân-ı Karabörk nahiyesinde Hatun karyesinin yarım malikânesi ve gayriden 8.700 akçe tımara mutasarrıftır. 1161 tarihinden beri üzerinde iken 14 Zilkade 1174 tarihinde kendisine tekaüd olarak tevcih edilmiştir. Çorum sakinlerinden zorba kişiliğe sahip Virâne oğlu Mehmet, kanuna aykırı olarak bunun mahsul ve vergilerini almıştır. Mehmet'in şikâyeti ile haksız yere alınan mahsul ve vergilerin geri alınması için hüküm istendiğinden dolayı bu emir yazılmıştır.
309/4	Evâ'il-i N 1180 (31 Ocak-9 Şubat 1767)	Tımar sipahisinin fazla vergi talebi	Arapkir kazası nâibine hitaben yazılmıştır. Arapkir sancağı Meşed nahiyesine bağlı tımar karyelerinden Şinik'in ziraatçıleri beşte bir öşlerini karye sipahilerine vermiştir. Ancak bu köy sipahilerinden Abad nahiyesinde Kara Mağara ve bazı köylerden 4.999 akçe tekâüd tımara mutasarrıf Osman isimli sipahi hissesinden beşte bir almaya kanaat etmeyerek fazla vergi talebinde bulunmuştur. Şinik karyesi halkının şikâyetleri ile beşte birden fazla vergi istenmeyerek taciz edilmemelerini içeren bu hüküm yazılmıştır.
310/1	Evâ'il-i N 1180 (31 Ocak-9 Şubat 1767)	Vakıf hissedarlarının tımar hissesine müdahalesi	Sivas vâlisine ve kâdısına hitaben yazılmıştır. Mustafa isimli sipahi Sivas sancağı Karakuş nahiyesinde Ahî ve bazı köylerden 12.750 akçe tımara mutasarrıftır. Müştereki ile kaydına dahil Bayramalanı karyesine kimsenin karışma hakkı yokken burada üç öküzlük ve bir ekinlü vakf yere muafiyet üzere mutasarrıf olanlar bu kısmı zabta kanaat etmeyerek Bayramalanı karyesinin tamamının vakıf olduğunu söyleyerek haksız müdahalede bulunmuştur. Daha önce konu ile ilgili emir yazılmış ise de buna riayet etmemişlerdir. Mustafa'nın şikâyeti ile bu müdahalenin önlenip, herkesin hissesi olanı alması

			gerektiğini emreden önceki hükme göre hareket edilmesi için hüküm istenilmesi üzerine bu emir yazılmıştır.
312/2	Evâ'il-i N 1180 (31 Ocak-9 Şubat 1767)	Tımar mezraasına müdahale	Sivas vâlisine ve Budaközü kâdısına hitaben yazılmıştır. Hacı Osman isimli sipahi, Sivas sancağı Budaközü nahiyesinde Karalar ve bazı köylerden 3.705 akçe tımara mutasarrıftır. Yine 500 akçe yazısı olan Akpınar karyesi yakınındaki Bayrampınarı mezraası müştereki ile kaydına dahildir. Kötü niyetli bazı kişiler Akpınar karyesi halkıyla ittifak ederek Akpınar yakınında böyle bir yer yoktur diyerek zapt edip mahsul ve vergilerini almıştır. Hacı Osman'ın şikâyeti ile bu mezraanın bunun tarafından zapt edilmesi için emir yazılmıştır.
313/1	Evâsıt-ı N 1180 (10-19 Şubat 1767)	Tımar mezraasına başka tımar mutasarrıfının müdahalesi	Sivas vâlisine ve Budaközü kâdısına hitaben yazılmıştır. Hacı Osman isimli sipahi, Sivas sancağı Budaközü nahiyesinde Karalar ve bazı köylerden 13.705 akçe tımara mutasarrıftır. Yine Kaşukçu köyü yakınındaki 600 akçe yazılı Yaru Hasan Çardağı mezraası müştereki ile kaydına dahildir. Bozok sancağı Baltı nahiyesinde Baltısarayı ve bazı köylerden 11.200 akçe tımara mutasarrıfı Ebubekir, hissesine kanaat etmeyerek Yaru Hasan Çardağı mezraasına müdahale etmiştir. Daha önce konu ile ilgili olarak emr-i şerif verilmiş ise de Ebubekir tacizinde ısrarcı olmuştur. Hacı Osman, şikâyetçi olarak bu müdahaleye son verilmesi için hüküm talep etmiştir. Ruznamçe, icmal ve mufassal defterleri incelemesinde iki sipahinin gelir yerlerinin farklı olduğunu Defter Emîni El-Hac Muhammet Rakım ilam etmiştir. Bu ilama göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
313/3	Evâ'il-i N 1180 (31 Ocak-9 Şubat 1767)	Tımar gelirine müdahale	Budaközü kâdısına hitaben yazılmıştır. Osman isimli sipahi Budaközü kazasında Kal'a-i Çırakaya köyünün tımar mutasarrıfıdır. Halil Abdalpınarı isimli yer de bu köyün sınırları içindedir ki bundan dolayı öşr ve vergiler de tımarı tarafına aittir. Ancak Ran isimli köyün sipahileri Ahmet ve Mehmet bu yerlerin kendi tımarlarına dahil olduğunu söyleyerek öşr ve vergileri zorla almıştır. Beş yıl önce mahkemede bu mesele görülüp Osman haklı bulunsa da ismi geçen sipahiler zulümlerinde ısrarcı olmuşlardır. Osman'ın şikâyeti ile bu zulmün ortadan kaldırılması ve vergilerin bunun tımarı tarafından alınması için emir yazılmıştır.
315/1	Evâsıt-ı N 1180 (10-19 Şubat 1767)	Tımar reayasının öşr yerine maktu teklifi	Eğîn kâdısına hitaben yazılmıştır. Hamza oğlu Mehmet, Arapkir sancağı Eğîn nahiyesinde Karuşar ve bazı köylerden 9.000 akçe tımara mutasarrıftır. Mehmet oğlu Ali, Dağabâd nahiyesinde Suhad ve bazı köylerden 11. 680 akçe tımara mutasarrıftır. Mehmet'in tımarının başkalemi ve Ali'nin tımarına dahil olan Karuşar ma'a mezraa-i Kat'iyye şeklinde kayıtlı karye ve mezranın rub hububatı vakf ve divanisi müşterekleri ile beratına dahildir. Bu yerlerden divani tarafına ait beşte bir öşr almak istediğinde ziraat edenler biz maktu verimiz diyerek kanuna aykırı davranmışlardır. Maktu teklifi ile taciz edilmemek için hüküm istenmiştir. Mehmet ve Ali'nin şikâyetleri ile maktu teklifin kanunsuz olduğu, beşte bir alınması gerektiği yönünde emir yazılmıştır.
318/1	Evâhîr-i N	Tımar gelirine	Sivas vâlisine ve kâdısına hitaben yazılmıştır.

	1180 (20 Şubat-1 Mart 1767)	başka sipahinin müdahalesi	Şikâyetçi olan kişi tımar erbâbından Seyyit Derviş Mehmet isimli sipahidir. Sivas sancağı Budaközü nahiyesinde Ulvibeğlü ve bazı köylerden 1.550 akçe tımara mutasarrıftır. Tımarına dahil olan Sivas nahiyesine tabi Söğütlü-yi Diğer karyesi malikânesinin beş sehminden üç buçuk sehmi Emir Ahmet mülkü, bir buçuk sehmi Şeyh Mirziyan Vakfına aittir. Ahipınar ve İğdeli mezraalarında, Söğütlü-yi Diğer karyesi reayası kûhiden yerler açıp ziraat etmektedir. Hariç reyanın vergisi adı geçen karyeye aittir. Seyyit Derviş Muhammet, Söğütlü-yü Diğer karyesi ve Ahipınar ve İğdeli mezraalarını malikânesi mutasarrıfları ile zapt edip divani tarafına ait mahsul ve vergileri almak istemiştir. Bu duruma kimsenin karışma hakkı yokken Sivas nahiyesinde Yassıdirekli karyesi sipahisi Ali, Ahipınar ve İğdeli mezraalarına müdahale edip bir müddet zapt etmiştir. Konu ile ilgili olarak mahkemece hüccet verilmiş ise de Ali, tacizinde ısrar etmiştir. Bu müdahalenin önlenmesi için hüküm talep edilmiştir. Ruznamçe, icmal ve mufassal defterleri incelenmiştir. Defter-i Hakani gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
321/2	Evâsıt-ı L 1180 (12-21 Mart 1767)	Tımar karyesi sipahisinin zulmü	Sivas kâdisına hitaben yazılmıştır. Seyyid Süleyman, Sivas kazası Boşadı nahiyesindeki tımar karyelerinden Rabat'ta belirli yeri ziraat etmekte ve vergisini de karye sipahisi olan Mustafa'ya edâ etmektedir. Sipahi Mustafa bu yeri başkasına tapu ile vermek bahanesi ile tacizde bulunmuştur. Seyyid Süleyman'ın şikâyeti ile bu tacizin sonlandırılması ve eskiden olduğu gibi hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
322/1	Evâsıt-ı L 1180 (12-21 Mart 1767)	Tımara başka sipahilerin müdahalesi	Sivas vâlisine ve Karakuş kâdisına hitaben yazılmıştır. Seyyid İbrahim isimli sipahi Sivas sancağı ve nahiyesinde Kınık ve bazı köylerden 9.600 akçe tımara nöbetleşe olarak mutasarrıftır. Yine Karakuş nahiyesine tabi Alan-ı Öskel? mezraası da tasarrufunda olan yerlere dahildir. Tımar erbâbından Mustafa bin Abdurrahman, Osman bin Hasan ve Mehmed bin Yusuf isimli sipahiler Seyyid İbrahim'in adı geçen mezraada alakası olmadığını ileri sürerek bu mezraayı zorla zapt etmişlerdir. Daha önce mahkemece Seyyid İbrahim haklı bulunmuş ise de adı geçen sipahiler zulümlerinde ısrarcı olmuşlardır. Seyyid İbrahim'in şikâyeti ile kanun ve hüccet gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
322/2	Evâsıt-ı L 1180 (12-21 Mart 1767)	Tımar mutasarrıflarının başka tımar karyesine müdahalesi	Sivas vâlisine ve kâdisına hitaben yazılmıştır. Seyyid İbrahim, Sivas sancağı ve nahiyesinde Kınık ve bazı köylerden 9.400 akçe be-nevbet tımara mutasarrıftır. Tımarı mülhakatından Sivas nahiyesine bağlı Sakoy mezraası malikâne ve divani tımar diye 1.000 akçe yazı ile Defter-i Hakani'ye kayıt edilmiştir. Sivas nahiyesinde, Ömercik, Güloğlu ve bazı köylerden 8.000 akçe tımara mutasarrıf Ömer; Ömercik ve bazı köylerden 1.900 akçe gedik tımar ile Sivas Kalesi'nin kapıcılığına mutasarrıf Hüseyin; Ömercik karyesi malikânesi ile Sivas nahiyesinde Güldede ve bazı köylerden 16.350 akçe tımar mutasarrıf Mustafa hisselerine kanaat etmeyerek Sakoy'un tımarlarına dahil olduğunu söyleyerek zorla zapt edip mahsul ve vergilerini almışlardır. Daha önce konu ile ilgili olarak mahkeme Seyyid İbrahim'i haklı bulan bir hüccet düzenlemiş ise

			de adı geçen kişiler zorbalıklarında ısrarcı olmuştur. İbrahim'in şikâyeti ile bu kanunsuzluğun önlenmesi için emir yazılmıştır.
324/2	Evâsıt-1 L 1180 (12-21 Mart 1767)	Zeamet gelirini gasp	Sivas vâlisine ve Budaközü kazası nâibine hitaben yazılmıştır. Seyyit Yusuf, Sivas sancağı Hüseyinabâd nahiyesinde Sinan-ı Etrâkiyye ve bazı köylerden 25.728 akçe zeamete mutasarrıftır. Budaközü'ne bağlı Akçayır yakınındaki Balçık Yurdu mezraası, Mihmadlu karyesi yakınındaki Buğcu Kapısı ve Akçayır karyesi de beratına dahildir. Kimsenin karışma hakkı yok iken zorba kişiliğe sahip Sungur oğlu Ahmet Ağa adı geçen karye ve mezraalarda alakan yoktur bahanesi ile zorla mahsul ve vergileri almıştır. Seyyit Yusuf'un şikâyeti ile bu zorbalığın önlenip kanun ve deftere göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
328/1	Evâsıt-1 L 1180 (12-21 Mart 1767)	Zeamete ait vergiyi ödememe	Sivas vâlisine ve Budaközü kâdisına hitaben yazılmıştır. Yusuf, Sivas sancağı Hüseyinabâd nahiyesinde bazı köylerden 25.728 akçe zeamete mutasarrıftır. Zeametine dahil olan Budaközü'ne bağlı Suhi Beğ Kışlası karyesi toprağında ziraat eden Mamalu Aşireti'nden Sarıklı Cemaati'nden Aydoğan oğlu, Topal oğlu Yakup, Yazıhan oğlu Mehmet Kethüdâ, Sofu, Bektaş oğlu Veli ve diğerleri beşte bir öşr yerine maktuu vermek istemişlerdir. Bu şekilde üzerlerinde iki yıllık vergi borcu bulunmaktadır. Konu ile ilgili olarak mahkeme görülmesi kararı verilmiş ise de bu kişiler mahkemeye gelmemişlerdir. Yusuf'un şikâyeti ile ruznamçe, icmal ve yörük mufassalı defterine müracaat edilmiştir. Kanun gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
328/3	Evâsıt-1 L 1180 (12-21 Mart 1767)	Zeamet reayasının vergi ödememesi	Ovacık nahiyesi nâibine hitaben yazılmıştır. Züamâdan Ali, tasarrufunda olan Divriği kazası Ovacık nahiyesinde Aşudi karyesi reayasından rüsum-ı raiyyet almak istediğinde içlerinden bazıları yeniçeri ve kuloğlu olduklarını söyleyerek vergilerini ödememiştir. Ali'nin şikâyeti ile zeamet gelirine verilen bu zararın önlenmesi için emir yazılmıştır.
329/1	Evâsıt-1 L 1180 (12-21 Mart 1767)	Timarlı sipahinin zeamet mezraasına müdahalesi	Sivas vâlisine ve Gelmuad kâdisına hitaben yazılmıştır. Divân-ı hümâyûn kâtiplerinden Osman Hâfız, Sivas sancağı Gelmuad nahiyesinde Yavi ve bazı köylerden 24.000 akçe zeamete mutasarrıftır. Yine aynı nahiyeye tabi 300 akçe yazar Avşar, Karayavi ve Karagöz mezraaları ile 600 akçe yazar Akdağ yaylağı müştereki ile kaydına dahildir. Kimsenin karışma hakkı yokken Budaközü nahiyesine bağlı Gelinbükü ve bazı köylerden 12.750 akçe timara mutasarrıf Bektaş isimli sipahi Avşar, Karayavi ve Karagöz isimli mezraalara müdahale edip yaylak resmini de almak isteyerek tacizde bulunmuştur. Osman Hâfız, şikâyetçi olup bu müdahale ve tacizin önlenmesi için hüküm istemiştir. Bunun üzerine bu hüküm yazılmıştır.
329/2	Evâsıt-1 L 1180 (12-21 Mart 1767)	Timar ve zeamet mutasarrıflarını n başka zeamet karyesine müdahalesi	Sivas vâlisine ve Gelmuad kâdisına hitaben yazılmıştır. Divân-ı alişân kâtiplerinden Osman Hâfız, Sivas sancağı Gelmuad nahiyesinde Yavi ve bazı köylerden 24.000 akçe zeamete mutasarrıftır. Yine aynı nahiyeye tabi Başalan (halk dilinde Başköy) karyesi de müştereki ile kaydına dahildir. Kimsenin karışma hakkı yok iken Gelmuad nahiyesinde mezraa-

			i Başvıran mezraası ve gayriden 2.200 akçe tımara mutasarrıf Kasım, Sorgun nahiyesinde Gököyük ve bazı köylerden 27.923 akçe zeamete mutasarrıf Ahmet, Gelmuad nahiyesinde Yağmur ve bazı köylerden 7.000 akçe tımara mutasarrıf Mehmet ve mültezimleri Başalan karyesine müdahale etmiştir. Osman Hâfız'ın şikâyeti ve talebi üzere bu müdahalenin önlenmesi için hüküm yazılmıştır.
331/1	Evâhîr-i L 1180 (22-31 Mart 1767)	Zeamet karyesini terk etme	Artukabad kazası nâibine hitaben yazılmıştır. El-Hac Süleyman, Artukabad nahiyesine bağlı Yibis ve Karalar isimli karyelerin zeamet mutasarrıfıdır. Bu köylerdeki deftere kayıtlı Müslim reayadan bazıları karyelerinden ayrılmış ve farklı kasaba, kurâ ve askeri çiftliklerine yerleşmişlerdir. Bundan dolayı zeamet mahsulüne zarar geldiğinden El-Hac Süleyman'ın şikâyeti ile bu kişilerin buldukları yerden subaşısınca eski karyelerine yerleştirilmesi için emir yazılmıştır.
331/3	Evâhîr-i L 1180 (22-31 Mart 1767)	Tımar reayasının vermesi gereken vergiyi vermemesi	Sivas vâlisine ve Geldigelen kâdisına hitaben yazılmıştır. Mustafa isimli sipahi, Amasya sancağı Geldigelen nahiyesinde Haklar ve bazı köylerden 4.400 akçe tımara mutasarrıftır. Tımarının başkalemi olan Haklar karyesinin divanı hasılı 2.800 akçesi müştereki ile kaydına dahildir. Haklar karyesinde ziraat eden Hacıköy halkından beşte bir öşr talep ettiğinde maktuu vermek istemişlerdir. Mustafa isimli sipahi kanuna göre beşte bir öşr alınması için hüküm talep etmiştir. Bunun üzerine bu hüküm yazılmıştır.
334/3	Evâhîr-i L 1180 (22-31 Mart 1767)	Tımara müdahale	Amasya sancağı mutasarrıfına ve Geldigelen kâdisına hitaben yazılmıştır. Abdurrahman, Amasya sancağı Geldigelen nahiyesinde Saray ve bazı köylerden 3.500 akçe tımara mutasarrıfken vefat edince bu tımar Mustafa isimli sipahiye 19 Rebi'ül-âhîr 1178 tarihinde tevcih edilmiştir. Lakin kötü niyetli bazı kişiler Mustafa'nın bu tımarı tasarruf etmesine müdahale etmiştir. Mustafa'nın şikâyeti ile bu muhalefetin önlenmesi için emir yazılmıştır.
336/3	Evâ'il-i Za 1180 (31 Mart-9 Nisan 1767)	Tımar reayasının köyünü terk etmesi	Satılmış ve Alaçam kâdılarına, Canik sancağı mütesellimine hitaben yazılmıştır. Sipahi Ali'nin mutasarrıf olduğu Dernakabad nahiyesine bağlı Kırkoros, Çatma Alanı, Kızılelma ve Tuzak köylerinden bazı reaya köylerini terk edip Fezan isimli zeamet karyesiyle bazı kasaba, kura ve askeri çiftliklerine yerleşmişlerdir. Sipahi Ali, bu kişilerden resm-i raiyyet talep ettiğinde Fezan karyesi zabıtlarından Hasan, Salih ve Ali bu verginin kendilerine ait olduğunu ifade etmiştir. Yazılan emir gereğince resm-i raiyyetin Sipahi Ali tarafından alınması için emir yazılmıştır.
339/1	Evâ'il-i Za 1180 (31 Mart-9 Nisan 1767)	Tımar hissesine müşterekin müdahalesi	Sivas vâlisine ve Karadere nahiyesi nâibine hitaben yazılmıştır. Mahmut isimli sipahi Bozok sancağı Karadere nahiyesinde Beğkışlası (Marıflü) ve bazı yerlerden 18.500 akçe tımara mutasarrıftır. Tımarın başkalemi Beğkışlası'nı ise müştereki ile tasarruf etmektedir. Bu hissesini almak istediğinde müştereki Ali beratından fazla mahsul ve vergiye tasallut etmiştir. Buna ilaveten Baltı nahiyesinden Saruhaslu ve bazı yerlerden 20.224

			akçe zeamete mutasarrıf Ömer isimli zaim, Beğ Kışlası'nda payı olduğunu iddia ederek kanunsuz şekilde müdahale etmiştir. Sipahi Mahmut'un şikâyeti ile verilen karar gereğince herkesin beratına göre mahsul ve vergi alması istenmiştir.
340/3	Evâsıt-1 Za 1180 (10-19 Nisan 1767)	Timar reayasının vergi ödememesi	Sivas vâlisine ve Budaközü kazası nâibine hitaben yazılmıştır. Sipahi Osman, Artukabad nahiyesinde Arab ve bazı yerlerden 16.230 akçe timara mutasarrıftır. Yine Budaközü'ne bağlı Ilgar Yaylağı da beratına dahildir ve müştereki ile tasarruf etmektedir. Osman ve müştereki ismi geçen yaylağı kullananlardan resm-i yaylak almak istediklerinde Türkmen taifesinden muhalefet ile karşılaşmışlardır. Osman'ın şikâyeti ile bu verginin hak sahiplerince alınmasını içeren emir yazılmıştır.
342/1	Evâsıt-1 Za 1180 (10-19 Nisan 1767)	Timar mezraalarına müdahale	Sivas vâlisine ve Divriği kâdisına hitaben yazılmıştır. Darende kalesi mustahfızlarından Halil, Sivas sancağı Ovacık nahiyesinde Kızılkilise ve bazı köylerden 1.500 akçe gedik timara mutasarrıftır. Gürün nahiyesinde Çernik (Hamilik) ve Ovacık nahiyesinde Dört Koyunlubaş mezraaları da müşterekleri ile bu gedik timara dahildir. Yabancı ve kötü niyetli kişiler mezraaların zabtına müdahale etmiştir. Mustahfız Halil'in şikâyeti ile mesele hakkında karar verilmiş ve adı geçen mezraaların gedik timara dahil olduğu belirtilmiş, kanun ve defter gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
343/1	Evâsıt-1 Za 1180 (10-19 Nisan 1767)	Timarlı sipahinin başka timar karyesine müdahalesi	Bozok sancağı mutasarrıfına ve Bozok kâdisına hitaben yazılmıştır. Bozok sancağından Baltı nahiyesinden Baltıyağı ve bazı köylerden 4.125 akçe timara mutasarrıf Süleyman, Gürcistan Seferi'ne katılmadığı için bu timar 22 Muharrem 1179 tarihinde başka Süleyman isimli kişiye tevcih edilmiştir. Ömer isimli sipahi, Süleyman'ın timarına dahil olan Derekuşçu karyesiyle Kilisecik ve Yassıpınar mezraaları için benimdir diyerek kanuna aykırı olarak müdahale etmiştir. Düzenlediği sahte hüccet ile mahsul ve vergileri zorla almıştır. Süleyman'ın şikâyeti ile bu kanunsuzluğa son verilmesi için hüküm talebinde bulunulduğundan dolayı bu hüküm yazılmıştır.
343/2	Evâsıt-1 Za 1180 (10-19 Nisan 1767)	Timar karyesine müdahale	Bozok kâdisına hitaben yazılmıştır. Hasan isimli sipahi Bozok sancağı Baltı nahiyesinde Öyük ve bazı yerlerden 15.400 akçe timara mutasarrıftır. Aynı nahiyeye tabi Salih Kışla karyesi de timarına dahildir ve müşterekiyle tasarruf etmektedir. Ancak yabancı bazı kişiler Salih Kışla'nın Halife Vakfı olduğunu söyleyerek haksız bir şekilde müdahalede bulunmuştur. Sipahi Hasan'ın şikâyeti ile icmal ve mufassal defterleri incelenmiş ve Salih Kışla'nın Hasan ve müşterekine ait olduğu anlaşılmış ve buna göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
344/4	Evâsıt-1 Za 1180 (10-19 Nisan 1767)	Timar mahsulüne el koyma	Sivas vâlisine ve Darende kâdisına hitaben yazılmıştır. Mehmet isimli sipahi, Sivas kazasına tabi Esenhor? isimli köyün mutasarrıfidir. Bu köyden 1178 ve 1179 senelerinde toplanmış ve anbara konulmuş 2.000 keyl buğday, arpa ve darıyı Yeniceli oğlu Hacı Ömer haksız ve kanunsuz bir şekilde almıştır.

			Mehmet'in şikâyeti ile gasp edilen mahsulün geri alınması ve yerel mahkemece meselenin görüşülmesi için emir yazılmıştır.
345/2	Evâsıt-1 Za 1180 (10-19 Nisan 1767)	Timara müdahale ve gelirine zarar verme	Sivas vâlisine ve İskilip nâibine hitaben yazılmıştır. Çorum kalesi mustahfizlarından Seyyid Yakup, Çorum sancağı Divân-ı Berk nahiyesinde Han ve bazı yerlerden 1.700 akçe gedik timara mutasarrıftır. İskilip şehir kapan mahsulü de 200 akçe yazı ile kendi üzerindedir. Ancak İskilip debbağ taifesinden bazıları kapan mahsulünün zarara uğratılmasına ve gedik timar mahsulünün azalmasına neden olmuşlardır. Yapılan şikâyet ile icmal ve mufassal defterleri incelenmiş, kanun ve defter gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
346/3	Evâsıt-1 Za 1180 (10-19 Nisan 1767)	Timar tevcihi sorunu	Divriği kâdisına ve voyvodasına hitaben yazılmıştır. Osman b. İbrahim, Divriği sancağı Kesme nahiyesinde Gürünler ve bazı köylerden 1.400 akçe gedik timar ile Divriği kalesi mustahfizlığına ve Eynebad nahiyesinde Üçpınar ve bazı köylerden 4.560 akçe gedik timar ile kale dizdarlığına mutasarrıftır. İki timar tasarrufu kanunlara aykırı olduğundan Gürünler timarı 1180 senesi Saferi'nde İbrahim b. Mahmut'a tevcih edilmiştir. Daha sonra iki timarın aynı kişide olmadığı sadece isim benzerliği bulunduğundan timar önceki sahibi Osman'a verilmiştir. İbrahim, kusuru olmadığını iddia ederek haksız bir işlemin yapıldığını ifade etmiştir. Yapılan şikâyet ile Osman isimli kişinin eski dizdar Osman mı yoksa başka Osman mı bunun araştırılması için emir yazılmıştır.
348/3	Evâhîr-i Za 1180 (20-29 Nisan 1767)	Timar karyesine müdahale	Sivas vâlisine ve Karakuş kâdisına hitaben yazılmıştır. Ali isimli sipahi, Sivas sancağı ve nahiyesinde Kırkoros ve bazı köylerden 10.600 akçe timara mutasarrıftır. Yine Kuh-i Karakuş nahiyesine bağlı Sorunlu karyesi iki başdan timar olup bu köye tabi Çayıralan, Kızılelma ve Sorak mezraaları müştereki ile kaydına dahildir. Sorunlu ve bağlı mezraaların vergilerini almak istediğinde Çanakçı Hasan isimli eşkiya, bu yerlerde senin alakan yok, sana zapt ettirmem diyerek haksız bir şekilde müdahale etmiştir. Ali'nin şikâyeti ile bu müdahalenin önlenmesi için emir yazılmıştır.
349/1	Evâhîr-i Za 1180 (20-29 Nisan 1767)	Timar reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	Karakuş kâdisına hitaben yazılmıştır. Ali isimli sipahi, Sivas sancağı Venk nahiyesinde Kırkoros ve bazı köylerden 10.600 akçe timara mutasarrıftır. Sorunlu karyesi de beratına dahildir. Bu karyedeki raiyyet ve raiyyet oğullarından resm-i raiyyet talep ettiğinde içlerinden bazıları yeniçeri olduklarını ifade ederek ödeme yapmamışlar ve timar mahsulüne zarar vermişlerdir. Bu verginin kanun üzere alınmasını içeren hüküm talep edilmiştir. Ali'nin şikâyeti ve hüküm talebi üzerine ruznamçe, icmal ve mufassal defterleri incelenmiştir. Bu kişilerin yeniçeri olmadığı, Sorunlu karyesinden iseler kanun üzere resm-i raiyyetin alınması için emir yazılmıştır.
350/1	Evâhîr-i Za 1180 (20-29	Timar karyesini terk etme ve vergi ödememe	Bafra ve Alaçam kâdılarına, Canik sancağı mütesellimine hitaben yazılmıştır. Ali isimli sipahi, Sivas sancağı Venk nahiyesinde Kırkoros ve bazı köylerden 10.600 akçe timara mutasarrıftır. Sorunlu karyesi

	Nisan 1767)		müştereki ile kaydına dahildir. Bu karyedeki raiyyet ve raiyyet oğullarından bazıları kadîmi karyelerini bırakıp Canik sancağı Satılmış nahiyesinde Kazma ve bazı köylerden 34.000 akçe zeamete iştirâken mutasarrıf Hasan, Salih, Mehmet, İbrahim ve Ali isimli zaimlerin zeamet karyelerinden Bafra ve Alaçam kazalarına bağlı karyelere yerleşmişlerdir. Ali, bu kişilerden resm-i raiyyet talep ettiğinde biz senin karyende değiliz diye vermemişlerdir. Bu kişilerden resm-i raiyyetin alınması için hüküm talep edilmiştir. Bu talep üzerine eğer Ali'nin karyesinin defterli reayaları iseler kanun üzere bu verginin alınması için emir yazılmıştır.
351/1	Evâhîr-i Za 1180 (20-29 Nisan 1767)	Tımar karyesini terk etme	Tokat kazası nâibine hitaben yazılmıştır. Sipahi Ali, Sivas sancağı Venk nahiyesinde Kırkoros ve bazı köylerden 10.600 akçe tımara mutasarrıftır ve Kırkoros'da kayıtlı zimmilerden Sagir oğlu, Babuk oğlu Porsuk, Azez oğulları Mihail, Vartan, Haçık oğlu Artin, İhtiyar oğlu Agop, Eşki oğlu Andon, Taber oğlu Haçador, Eşki oğlu Simon, Nikos oğlu Aleksi, Eşki oğlu Andon, İhtiyar oğlu Karabet, Murib oğlu Babuk, Kovan oğlu Babuk, Murat oğlu Kırkor, Bubyar oğlu Serkis, Maryem oğlu Simavon ve bazıları köylerinden ayrılıp Tokat kasabasına yerleşmişlerdir. Sipahi Ali, bu kişileri eski köylerine iskân ettirmek istediğinde muhalefet etmişlerdir. Daha önce mahkeme bu zimmilerin eski karyelerine iskânı için karar vermiş ise de bu karara riayet edilmemiştir. Sipahi Ali'nin şikâyeti ve talebi üzerine adı geçen kişilerin eski yerlerine yerleştirilmesi için emir yazılmıştır.
353/3	Evâ'il-i Z 1180 (30 Nisan-9 Mayıs 1767)	Tımar reayasının vergi ödememesi	Eğin kâdısına hitaben yazılmıştır. Mehmet isimli sipahi Eğin kazasına tabi Karslı köyünün mutasarrıfıdır. Bu köyde deftere kayıtlı reaya vergilerini ödememek için başka yere taşınmışlardır. Mehmet'in şikâyeti ile gerekli vergilerin ödenmesi ve kanunlara göre hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
356/1	Evâ'il-i Z 1180 (30 Nisan-9 Mayıs 1767)	Tımar mezraasına zeamet sahibinin müdahalesi	Sivas vâlisine ve Hüseyinabâd kâdısına hitaben yazılmıştır. Seyyit Hasan bin Mehmet, Sivas sancağı ve nahiyesinde Köycek ve bazı köylerden 26.153 akçe zeamete mutasarrıftır. Yine Hüseyinabâd nahiyesine bağlı Yalıncağ (İsa Hacılu) mezraasının malikânesi Sinan Paşa evlâdı mülkü olup divanisi beratına dahildir. Yine aynı nahiyeye tabi Koçhisar karyesinin malikânesi vakıf mülkü ve divanisi tımar olup Sivas nahiyesinde Alem ve bazı köylerden 30.430 akçe zeamete mutasarrıf Mustafa'nın müştereki ile kaydına dahildir. Mustafa, Koçhisar karyesi ve tahtındaki Etrakiyye-i Uluyörük'ü zabta kanaat etmeyerek Yalıncağ mezraasına müdahale etmiştir. Mustafa, defalarca mahkeme tarafından haksız bulunmuş ise de zorbalığında ısrar etmiştir. Seyyit Hasan bin Mehmet'in şikâyeti ile Yalıncağ mezraasının divani hasılının müstakillen kendi tarafından zapt edilmesi için emir yazılmıştır.
359/2	Evâsıt-ı Z 1180 (10-19 Mayıs 1767)	Zeamet reayasının ödemesi gerekten vergiyi	Boğazlıyan kâdısına hitaben yazılmıştır. Züamâdan Osman, Bozok sancağı Karadere nahiyesinde Firuzbeğli ve bazı köylerden 23.150 akçe zeamete mutasarrıftır. Boğazlıyan nahiyesine tabi Kırıklı karyesi müstakillen ve

		ödememesi	Sarıç karyesi an-cemaat-i Ayasu diye müştereki ile kaydına dahildir. Bu karyeler topraklarında ziraat eden Beğpınar karyesi an-cemaat-i Üçbeğlü (Menteşelü) halkından öşrlerin talep ettiğinde 10 seneden beri vermeyerek zeamet gelirine zarar vermiştir. Osman'ın şikâyeti ile bu kişilerden kanuna uygun olarak vergi alınması ve muhalefetin önlenmesi için hüküm talep edilmiştir. Defter-i Hakani gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
360/3	Evâsıt-ı Z 1180 (10-19 Mayıs 1767)	Tımar mezraasına müdahale	Sivas vâlisine ve Budaközü kâdisına hitaben yazılmıştır. Ebubekir isimli sipahi, Sivas sancağı ve Budaközü nahiyesinde Bürüncük Kışla yakınında Kaşuhcu mezraası ve bazı yerlerden 3.000 akçe tımara mutasarrıftır. Beratına müstakillen dahil olan Budaközü nahiyesine tabi Kuzkışlası yakınındaki Arslanlı Kışlası mezraasına kimsenin karışma hakkı yokken Sivas nahiyesinde Göğdük mezraası ve bazı yerlerden 12.199 akçe tımara mutasarrıf Mehmet ve mültezimi Hatipoğlu Osman müdahale edip vergilerini almıştır. Bu muhalefetin önlenmesi için hüküm talebinde bulunulmuştur. Ebubekir isimli sipahinin şikâyeti ile bu emir yazılmıştır.
361/1	Evâhîr-i Z 1180 (20-29 Mayıs 1767)	Tımar hissesine başka sipahi müdahalesi	Sivas vâlisine ve Karakuş kâdisına hitaben yazılmıştır. Ali isimli sipahi, Sivas sancağı Venk nahiyesinde Kırkoros ve bazı köylerden 10.600 akçe tımara; Mustafa ve Abdurrahman, iştirâken Tozanlu nahiyesinde İpsile ve bazı köylerden 3.000 akçe tımara mutasarrıftır. Bu sipahiler, Kuh-i Karakuş nahiyesinde Sorunlu ve bazı köylerden 18.055 akçe tımara mutasarrıf İbrahim isimli sipahiden davacı olmuşlardır. İbrahim'in tımarının başkalemi Sorunlu karyesi ile Çayıralan, Kızılelma ve Durak mezraalarından müşterekleri ile hisselerine isabet eden mahsul ve rüsumları almak istediklerinde İbrahim hissesine kanaat etmeyerek müştereklerinin hakkına tecavüz etmiştir. Bu tecavüzün önlenip herkesin hissesine göre hareket etmesi için hüküm talep edilmiştir. Yapılan şikâyet üzerine ruznamçe, icmal ve mufassal defterleri incelenmiştir. Sonuçta Sorunlu karyesinin icmal ve mufassallarının başka olduğu, Kızılelma, Çayıralan ve Durak mezraalarının Sorunlu karye ve hâsılıyla mahsûb me'an zapt edilmesi gerektiği şeklindeki bu emir yazılmıştır.
367/1	Evâhîr-i Z 1180 (20-29 Mayıs 1767)	Tımar hissesine zaviyedar müdahalesi	Sivas vâlisine ve Akdağ kâdisına hitaben yazılmıştır. Muhammet isimli sipahi, Bozok sancağı Emlak nahiyesinde Yassıkışla ve bazı köylerden 13.700 akçe tımara mutasarrıftır. Yine Emlak nahiyesine tabi Beğlübaşak karyesinde zaviyeye tahsis bir çiftlik ve bazı yerler müştereki ile tımarına dahildir. Ancak Şah Veli isimli zaviyedâr, bu çiftliği zabta kanaat etmeyerek tımar mutasarrıflarının hissesine de müdahale etmiştir. Muhammet'in şikâyeti ve talebi ile bu müdahalenin önlenmesi için hüküm istenilmiştir. Ruznamçe, icmal ve mufassal defterleri incelendiğinde, Beğlübaşak'tan zaviyeye sadece bir çiftlik yer verildiği görülmüştür. Defter-i Hakani gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
369/2	Evâ'il-i M 1181	Zeamet karyesi reayasının vermesi gereken	Divriği kâdisına hitaben yazılmıştır. Divân-ı Hümâyûn kâtiplerinden İsmail Süleyman ve züamâdan

	(30 Mayıs-8 Haziran 1767)	vergiyi vermemesi	Yaya Ali, Divriği, Tarsus ve Saruhan sancaklarında Kesme ve gayri nahiyelerde Zabara ve bazı köylerden 25.106'şar akçelik zeametlere mutasarrıflardır. Divriği kazası Eski nahiyesine tabi Purşip karyesi de bu kişilerin zeametlerine dahildir. Purşip karyesi toprağında havâs-ı hümâyûn karyesi olan Eski nahiyesine tabi Eski karyesi halkı ziraat etmektedir. Bu kişiler hasıl eyledikleri terekelerini Purşip'te harman edip öşr vermeden Eski karyesine nakl etmişlerdir. Öşr vermeden kaldırma işleminin yapılmaması için hüküm talep edilmiştir. İsmail Süleyman ve Yaya Ali'nin şikâyetleri ile ruznamçe, icmal ve mufassal defterleri incelenmiştir. Öşr verilmeden terekenin kaldırılmaması, taşir sırasında arz sahibinin ya da vekilinin hazır bulunması için tenbih yapılması hususunda emir yazılmıştır.
369/3	Evâ'il-i M 1181 (30 Mayıs-8 Haziran 1767)	Tımar sahiplerine hariçten gelenlerin vergi ödememesi	Sivas vâlisine ve Tokat kazası nâibine hitaben yazılmıştır. Abdullah, El-Hac Mustafa oğlu Mehmet, Seyyit Mehmet oğlu Ebubekir, Yusuf, Seyyit El-Hac İbrahim, Sadık, El-Hac İbrahim, Tokat kalesi mustahfızlarındandır. Abdullah, Kızılöz ve gayriden 1.400 akçe gedik tımara; Ali, Kızılöz ve gayriden 1.200 akçe gedik tımara; El-Hac Mustafa oğlu Mehmet Kızılöz ve gayriden, Es-Seyyit Ebubekir, Yusuf, Seyyit El-Hac İbrahim, Sadık ve El-Hac İbrahim biner akçe gedik tımara mutasarrıftır. Kızılöz, tımarın başkalemidir. Kızılöz'ün malikânesi Veled Kabilü Zaviyesi, divani hasılı 6.000 akçe olup tımara kayıtlıdır. Kızılöz karyesindeki otlak yerlerinin de öşr ve vergisi gedik tımar kısmına aittir. Buraya Kars ve Erzurum taraflarından gelip istifade edenler öşr ve vergi vermemişlerdir. Adı geçen gedik tımar mutasarrıflarının şikâyetleri ile kanuna göre otlak vergisinin alınması için emir yazılmıştır.
370/3	Evâ'il-i M 1181 (30 Mayıs-8 Haziran 1767)	Zeamet tevcihinde yaşanan sorun	Sivas vâlisine hitaben yazılmıştır. Bozok sancağı Gedik nahiyesinde Üstekbel ve bazı köylerden 24.670 akçe zeamete mutasarrıf Osman ferağ edince, oğlu Hasan'a 25 Recep 1180 tarihinde tevcih edilmiştir. Ancak Osman, hasta iken Hasan'a ferağ verip kadıdan arz alıp alaybeğisinden arz olmadan bir gün sonra vefat etmiştir. Büyük oğlu Hasan, babasının vefatından 6 gün sonra alaybeğiden arz alarak zeameti tamamen kendi üzerine berat ettirmiş ve kardeşi Ömer'e gadr etmiştir. Adı geçen zeametin yarısı babası fevtinden ve kardeşi Hasan'ın refinden Ömer'e tevcihi için Sivas Alaybeğisi Mehmet Emin, züamâ ve erbâb-ı tımar mahzar ve Gedikçubuk kazası nâibi Mustafa mühürsüz arzda bulunmuştur. Ömer, adı geçen kişinin öz oğlu mudur, ferağ kanununa uygun olarak yeterli sıhhat şartlara sahip midir? Bu soruların cevap bulması için iyi niyetli, bilgisi olan, sözüne güvenilir kişilerden durumun soruşturulup der-aliyyeye bildirilmesi için emir yazılmıştır.
371/1	Evâ'il-i M 1181 (30 Mayıs-8 Haziran 1767)	Zeamet gelirinin tahsili ile ilgili sorun	Bozok sancağı mutasarrıfına ve Gedikçubuk kazası nâibine hitaben yazılmıştır. Bozok sancağı Çubuk nahiyesinde Yenice (Dokuzlar) ve bazı köylerden 39.759 akçe zeamete mutasarrıf Hacı Ahmet el çekince 1175 senesinde bu zeamet Mahmut'a tevcih edilmiştir. Mahmut, görevlerinden dolayı zeameti El-Hac Mustafa'ya iltizam etmiş fakat o bu görevi yapamadığından 1179 senesi gelirleri toplanamamış ve reaya zimmetinde kalmıştır. İltizam

			görevine getirilen Recep Efendi, mahsul ve vergileri almak istediğinde muhalefet ile karşılaşmıştır. Mahsul ve vergilerin tevcih edenlerden alınması için emir yazılmıştır.
372/1	Evâ'il-i M 1181 (30 Mayıs-8 Haziran 1767)	Tımar reayasının ödemesi gereken vergiyi ödememesi	Çorum sancağı mutasarrıfına ve Divan-ı Karaberk nahiyesi nâibine hitaben yazılmıştır. Lütfullah isimli kişi, Çorum sancağı Divân-ı Karaberk nahiyesinde Eynük ve bazı köylerden 8.600 akçe tımara mutasarrıftır. Tımarının başkalemi Eynük karyesinin malikâne ve çiftliklerine Abdi, Yusuf, İsmail, Şeyhî, Pir Ali, Halil ve Hüseyin mutasarrıftır. Adı geçen karyenin divanisinin dörtte üçü tımarıdır. Divani hasılı nim, hinta ve resm-i bağat ve meyve yekûn 5.400 akçe yazı ile kayıt yapılmıştır. Tahrir sırasında ve sonrasında hasıl yazılan bağlardan öşre muadil resmleri Lütfullah'ın subaşısı ve müşterekleri ve malikâne mutasarrıfları almak istemiştir. Ancak bağ ashabı, tahrirden sonra dikilen bağların resmini vermek istememiştir. Yapılan şikâyet ile üzerine ruznamçe, icmal ve mufassal defterleri incelenmiştir. Tahrirden önce ve sonra dikilen bağlardan vergi alınması gerektiği ifade edilip kanun gereğince hareket edilmesi için emir yazılmıştır.
374/1	Evâ'il-i M 1181 (30 Mayıs-8 Haziran 1767)	Zeamete ve gelirine müdahale	Sivas vâlisine ve Kazaabad kâdisına hitaben yazılmıştır. Çavuşzâde Ahmet, Sivas sancağı Kazaabad nahiyesinde Erkilet ve bazı köylerden 25.418 akçe zeamete mutasarrıftır. Ancak hem zeametine gerekli ilgiyi göstermemiş hem de görevli olduğu Gürcistan Seferi'ne katılmamıştır. Bundan dolayı zeameti Çıldır Valisi Hasan Paşa tarafından 21 Muharrem 1179 tarihinde Hüseyin'e tevcih edilmiştir. 1178 senesi mahsul ve vergileri Çavuşzâde Ahmet'e ait olduğu halde Hüseyin haksız şekilde 1178 gelirlerine müdahale etmiştir. 1179 senesinde Hüseyin'in haksız yere topladığı mahsul ve vergilerin geri alınması için daha önce emir yazılmış ise de itibar olunmamıştır. Daha önce verilen emir gereğince hareket edilmesi için karar yazılmıştır.

EK.2.1. 1 NUMARALI SİVAS AHKÂM DEFTERİNDE TIMAR SİSTEMİ İLE İLGİLİ HÜKÜMLERİN TRANSKRİPSİYONU

[S.2-Hüküm 4]

Merzifon kâdısına hüküm ki,

Ze‘âmet karyelerinden kazâ-i mezbûre tâbi‘ Tarınca ve tevâbi‘i karyelerinin hâlâ zâbiti olan Seyyîd Abdülkâdir zîde kadrihû gelüb zikr olunan ze‘âmet-i mezkûr karyeleri bin yüz elli beş senesi zabtı memhûr temessük ile bunun uhdesinde olub ze‘âmet-i mezkûr karyeleri re‘âyâsının üzerlerine edâsı lâzım gelen aşâr ve sâ’ir hukûk ve rüsûmların kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etmek istedikde Ali Beğ dimekle ma‘rûf kimesne kendü halinde olmayub ze‘âmet-i merkûm karyeleri re‘âyâsın tahrîk ve izlâl ve aşâr ve sâ’ir hukûk ve rüsûmların kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabzına mümâna‘at edüb te‘âddî oldukların bildürüb mahsûlâtın ahz ve kabzına muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecîlden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i C sene 1155

[S.2-Hüküm 5]

Satılmış ve [Boş] kâdılarına hüküm,

Ze‘âmet ve tımar karyelerinden Canik sancağında Satılmış nâhiyesinde Urbarlu ve Derecik nâm karyeler âhâlileri gelüb bunların karyeleri on dört nefer re‘âyâ ve erbâb-ı tımarın ze‘âmet ve tımarları mülhakâtından ve zikr olunan kurâ âhâlileri karyeleri toprağında zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden müteveccih olan beşte bir öşrlerin berâtları yazularına göre hisselerine düşeni kânun üzere ahz ve kabza kanâ‘at etmeyüb her birileri vakitli vakitsüz ziyâde atlu ve âdem ile karyelerine varub başka başka hukûk ve rüsûm mütâlebesiyle re‘âyâ fukarâsını rencîde ve berâtları yazularından ziyâde hukûk ve rüsûm nâmıyla nesnelere alub perâkende ve perişân olmalarına bâ‘is oldukların bildirüb kânun ve defter mûcibince amel olunub zulm ve te‘âddîleri men‘ ve def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Satılmış nâhiyesine tâbi‘ üç bin akçe yazar karye ve hâsıl ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi‘ beş bin akçe yazar karye-i Urbarlu ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi‘ dört bin yüz akçe yazar karye-i Derecik defter-i icmâlde ma‘a gayruhâ birikdirilüb yirmi bin altıyüz akçe yekûnundan on bir bin akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun iki bin yüz on dokuz akçesi Arıca/Erince nâhiyesinde Hama nâm karye ve gayriden kırk iki bin ikiyüz altmış sekiz akçe ze‘âmete mutasarrıf olan Hasan Seferli Çukadâr-ı Rikâb-ı Hümâyûn ve üç bin akçesi Âsîtâne tezkeresiyle mutasarrıf Ömer’in tımarı ve bin beşyüz akçesi yine Satılmış nâhiyesinde Karakoylu nâm karye ve gayriden sekiz bin akçe tımara mutasarrıf Mehmed veled-i müteferrika Osman’ın ve bin sekizyüz yetmiş üç akçesi Bafra nâhiyesinde Bağırsak nâm karye ve gayriden otuz üç bin sekizyüz doksan dokuz akçe ze‘âmete mutasarrıf Abdullâh’ın ve dokuzyüz akçesi dahî yine Bafra nâhiyesinde

Virancık nâm karye ve gayriden on üç bin elli akçesi tımara mutasarrıf Mehmed'in ve altıyüz altmış yedi akçesi dahî yine Satılmış nâhiyesinde Pınar-ı Küçük nâm karye ve gayriden otuz sekiz bin dokuzyüz yirmi beş akçe ze'âmete mutasarrıf İbrahim'in ve dörtyüz altmış akçesi dahî yine Arım nâhiyesinde Karaoğlan nâm karye ve gayriden beş bin sekizyüz on akçe tımara Âsîâne tezkeresiyle mutasarrıf Ömer'in ve yüz otuz bir akçe ber-icmâl ve yine Bafra nâhiyesinde Gulâm nâm karye ve gayriden on dört bin ikiyüz iki akçe tımara mutasarrıf Mehmed veled-i İbrahim ve yüz otuz akçesi dahî yine karye-i Gulâm el-mezbûre ve gayriden on dört bin yediyüz yedi akçe tımara ber-vech-i tekâ'üd mutasarrıf Mehmed'in ve ikiyüz yedi akçesi dahî Budak nâhiyesinde Esad nâm karye ve gayriden ze'âmete mutasarrıf Halil'in ze'âmet ve tımarları aklâmı? ve yekûnu mezbûru bir def'a dâhî iki bin dörtyüz akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun iki bin üçyüz elli akçesiyle icmâl-i evvelin ikiyüz yirmi akçesi Satılmış Nâhiyesinde Sorgan nâm karye ve gayriden tımara ber-vech-i tekâ'üd mutasarrıf Abdülkerim'in tımarı bâkîsi müştereki kaydında ve yekûn-u mezbûr bir def'a dahî iki bin ikiyüz akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve bir def'a dahî dört bin akçesi ifrâz olduğu Satılmış Nâhiyesinde Mirim Suad? nâm karye ve ma'a gayruhâ yirmi bin akçe ze'âmet ber-icmâl ve iki bin altıyüz akçe yazar icmâlin iki bin akçesiyle yirmi bir bin akçe yazar icmâlin on bin beşyüz akçe dergâh-ı mu'allâm müteferrikalarından Halil berat(?) hissesinin ve on bin beşyüz akçesi dahî müteferrika Mehmed'in ve iki bin altıyüz akçe yazar icmâlin altıyüz akçesi dahî Satılmış nâhiyesinde Karahamza nâm karye ve gayriden tımara mutasarrıf Mehmed'in tımarı i'nayet olduğu mestûr ve mukayyed olmağın defter-i hakâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i C sene [1]155

[S.4-Hüküm 2]

Merzifon kâdısına hüküm ki,

Zü'amâdan Ahmed zîde kadrihû gelüb Amasya sancağında Merzifon kazâsında vâki' berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu icmâllü serbest ze'âmeti karyelerinden Narince ve tevâbi'-i karyelerin işbu bin yüz elli beş senesi Martı ibtidâsından Şubatı gâyetine değın zabt etmek üzere tarafından çukadârı Seyyîd Abdülkâdir nâm kimesneyi vekîl nasb ve ta'yîn edüb sene-i mezbûrede vâki' olan aşâr-ı şer'-i ve tapu-yu zemîn ve sâ'ir cüz'i ve küllî her ne ise vekâleten kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz edüb mukaddem ve mu'ahhar temessük dâhî zuhûr eder ise amel olunmayub tarafından ve taraf-ı âherden müdâhale ve ta'arrûz etdirilmemek için yedine memhûr temessük verdiğın bildirüb temessük mûcibince zabt etdirilüb âhârı dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında hükmi hümayûnum ricâ eylediği ecîlden temessük mûcibince zabt etdirilmek için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i C sene 1155

[S.5-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Sonisa ve Karakuş kâdılarına hüküm,

Hâlâ Turhal mütevellisi El-Hac İsmail zîde kadrihû gelüb zü'amâdan kaftanî-i

sadr-ı sâbık Mustafa zîde kadrihû hâlâ berâtı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti mülhakâtından Sivas sancağında taht-ı kazâlarınızda vâki‘ Derenara nâm karye ve gayriden dört bin iki yüz akçe hissesinin işbu bin yüz elli senesine mahsûben zabtı emâneten buna tefvîz ve yedine zabt için temessük verildiğün bildirüb temessükü mûcibince zabt ve vâki‘ olan aşâr-ı şer‘iye ve sâ‘ir mahsûlât ve rüsûmât ahz ve kabz etdirilüp hilâf-ı kânûn ve defter ve mugâyir-i temessük taraf-ı âhâerden dahl ve ta‘arrûz ettirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğın temessük mûcibince şer‘le görölmek için yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i C sene 1155

[S.10-Hüküm 3]

Sivas kâdısına hüküm,

Ömer zîde salâhû gelüb bu Kal‘a-i Cedîde gedik tımara mutasarrıf ve hâlâ berât-ı şerîfimle kal‘a-i mezbûre imâmı olub edâ-yı hizmet edüb ve emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlifden tahammülüne göre hissesine düşeni cem‘-ine me‘mûra edâ edüb bilâ-emr-i şerîf tekâlif mütâlebesiyle te‘âddî icâb etmez iken kal‘a-i mezbûr dizdârı ve sâ‘ir ehl-i örf tâifesi taraflarından bilâ-emr-i şerîf vâki‘ olan tekâlif-i şakka mütâlebesiyle te‘âddî eylediklerin bildirüb men‘ ve def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı [C] sene 1155

[S.13-Hüküm 1]

Kazâbad kâdısına hüküm ki,

Mehmed bin İsmail hazinedâr-ı sadr-ı ‘alî zîde kadrihû gelüb Sivas sancağında Kazâbad nâhiyesinde Geldigelen nâm karye ve gayriden yirmi bin yüz yetmiş bir akçe ze‘âmet mutasarrıfı babası İsmail hazinedâr-ı sadr-ı ‘alînin fevtinden beş bin akçesi oğlu mezkûr Mehmed’e ve mâ‘adâsı elli senesi Şabânı’nın yirminci gününde Ali’ye tevcîh ve başka başka berâvât ile üzerlerinde iken mezkûr Ali dâhî bilâ-veled fevt oldukda üzerlerinde olan on beş bin yüz yetmiş bir akçe hissesi ber-vech-i tekmîl yirmi bin akçelik üzere Cündibaşı Mustafa’ya elli üç senesi Cemâzi’el-âhîrisinin yirmi yedinci gününde tevcîh ve üzerlerinde olub lâkin mezkûr Mehmed’in babası merkûm ze‘âmetine müteferrikalık gediği ilhâk etmek üzere bin yüz guruş mirîsin teslim-i hazine-i ‘amire ve ze‘âmetine ilhâk olunmak için rû‘us-ı hümâyûn verilmişken berât etmeden fevt olmağla oğlu mezbûra beş bin akçesi verilüb lâkin mezbûr gedüklü hükmünde olmağla gedüklü müteferrikaların bir oğluna verildiği halde sekiz bin akçe kanunu olduğundan üç bin akçesi dahî mezbûrun ref‘inden elli beş senesi Rebi’ül-âhîrisinin yirmi yedinci gününde tevcîh ve berât verilüb yedinde olan berâtı mûcibince kânûn üzere dilediği icmâlden subaşısı zabt ve murâd eyledikde müştereki mezbûr Cündibaşı Mustafa’nın subaşısı ben berata ‘amel etmem ve hâsıl subaşısı olduğum zâ‘im-i mezbûra düştü deyü bu makûle ze‘âmet ve tımarı hâsıl itibâr olunmayub tahvîli tarihi mu‘teber iken hilâf-ı kânûn itibarıyla zabt etdirmediğinden gayri tımar-ı

mezbûr subaşıtı olduğum merkûm ber-vech-i tekmîl yirmi bin akçe olmak üzere tevcîh olunmağla bu takdirce yirmi bin akçe hesabından alırsın deyü te‘âllül ve muhâlefet üzere olduğun bildirüb zıkr olunan sekiz bin akçe tımar merkûm Mehmed’in yedinde olan berât mûcibince tarafından subaşıtı merkûm El-Hac Mustafa’ya zabt ve berâtı mûcibince tahvîl tarihine düşen mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilmek için sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin sana hitaben emr-i şerîfim sūdûrunu istirhâm ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda Geldigelen nâm karyenin yirmi bin yüz yetmiş bir akçe yazusundan yirmi bin akçesinden icmâl bozmamak üzere sekiz bin akçesi merkûm Mehmed veled-i İsmail’e tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde ve muktezâ-i tevcîh üzere merkûm Mehmed sekiz bin akçe hissesin zıkr olunan yirmi bin akçe icmâlin topundan almak iktizâ eder ve ze‘âmet ve tımar mahsûlünde hâsıl mu‘teber olmayub tahvîli tarihi muteber olmağla berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rüsûmu tarafından subaşıtına ahz ve kabz etdirilmek için bi’l-fi‘il Reisü’l-küttâbım olan Mehmed Ragıp dâme mecdihû i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i C sene 1155

[S.14-Hüküm 1]

Akdağ ve [Boş] kâdılarına ve Bozok sancağı mütesellimine hüküm ki,

Zü‘amâdan Mahmud zîde kadrihû arz-ı hâl edüb Bozok sancağında Akdađ nâhiyesinde Beđlü nâm karye ve gayriden kırk sekiz bin dört yüz otuz beş akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmetde iki kılıç cem‘ olduğundan Taraklu nâm karyeden üç bin akçe bir kılıcı âhârdan Muhammed veled-i Abdullah’da tefrîk ve üzerinde kalan ancak ze‘âmetinin başkalemi bir kılıç olub mükerrer kılıcı sahîh olmuş değil iken ze‘âmeti âklâmından mârû’z-zıkr yine Taraklu nâm karyesinin ze‘âmetine dâhil beş bin yüz akçe yazusu hisse iken âhârdan İsmail Erzurum cânib-i seraskeri tarafından yazu-yu mezbûrun üç bin akçe hissesini kılıç olmak üzere tefrîk ve tezkere ve kasr-ı yedinden diğer İsmail ismine tezkere etdirüb mahsûlüne ol-tezkere ile ta‘arrûz ve gadr murâd eylediğün bildürüb hilâf-ı kânûn ta‘arrûzu men‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim sūdûrunu istidâ‘a ve mûmâ-ileyh Mahmud’un ze‘âmetinde kılıç cem‘ olduğundan başka sâlifü’l-beyân Taraklu karyesinin mukayyed olan dokuz bin altı yüz akçesinden bunun kaydına dâhil beş bin yüz akçe hisse[si] olmağla tefrîkinden verilmesi hilâf-ı kânûn olub ve fi-nefs’il-emr mezbûr İsmail’in müdâhalesi men‘ ve kemâfi’l-evvel mûmâ-ileyh Mahmud’un tarafından zabt etdirilmek üzere iltimâsı mûcibince emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi’l-fi‘il Reisü’l-küttâbım olan Muhammed Ragıp dâme mecdihû i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i C sene [1]155

[S.14-Hüküm 4]

Arapkir ve [Boş] kâdılarına ve Arapkir voyvodası olub Keban ma‘deni emîni [Boş]

zîde mecdihûya hüküm ki,

Erbâb-ı tımardan Halil veled-i Ahmed sipâhî ile Ali nâm mütekâ'id gelüb Arapkir sancağında Arapkir kazâsı muzâfâtından Abâd nâhiyesinde Sürülü nâm karye ve gayriden altı bin dokuzyüz akçe tımara merkûm Halil veled-i Ahmed ve yine nâhiye-i mezbûrede Enderi nâm karye ve gayriden bin altıyüz akçe tımara dahî mezbûr mütekâ'id Ali başka başka berevât-ı şerîfemle mutasarrıflar olub merkûm Halil'in tımarı mülhakâtından ve mezbûr Ali'nin dahî başkalemi olub müşterekleriyle kayd ve berâtlarına dâhil sâlifü'z-zikr Enderi nâm karyenin hâsılı tahtında ani'l-hums yazılmağla toprağında zirâ'at ve hırâset eden müslümân ve zımmîyânın zirâ'atleriyle hâsil eyledikleri terekelerinden hîn-i tahrîrden berü beşte bir oşrlerin alınub ancak karye-i mezkûre toprağında zemîn-i Mahmud veled-i Melik Beğ ma'a birâderân fî-sene üçyüz akçe deyü defter-i hâkânide mukayyed olmağla karye-i mezbûre âhâlisinden yirmi otuz ev bizim tasarrufumuzda olan yerler zemîn-i Mahmud veled-i Melik Beğ yeridir ve defterde üçyüz akçe yazılmağla ancak defterde yazılan üçyüz akçeyi verirüz deyü bu makûle defterde resim ve maktû'u gibi yazılan yazuya i'tibâr olunmayub zirâ'atleriyle hâsil eyledikleri terekelerinden oşre mu'âdil resimlerini vermek iktizâ eder iken hilâf-ı kânûn oşre mu'âdil resimlerin vermediklerinden gayri hîn-i tahrîrde kayd olunan zemînlerden ma'adâ sâ'ir ta'sîr olunagelen yerlere tecâvüz ve ol-vecîhle tımarları mahsûlünü küsr-ü noksan tertîb eylediklerin bildirüb hîn-i tahrîrde yazılan zemînden mâ'adâya tecâvüz etdirilmeyüb ve zemîn-i Mahmud veled-i Melik Beğ deyü mukayyed yerlerin dahî mutasarrıflarından oşre mu'âdil resimleri alıverilüb te'allül ederler ise aynı oşrleri alıverilmek bâbında hüküm-i hümayûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümayûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Abâd nâhiyesine tâbi' üçyüz bir nefer müslümân ve beş nefer Ermeni re'âyâ ve hâsil ani'l-hums resm-i çift ve resm-i ispenç ve hinta ve oşr-ü besâtin ve kürûn ve resm-i ketân ve senede üçyüz akçe yazulu zemîn-i Mahmud veled-i Melik Beğ ma'a birâderân yekûn ma'a gayruhâ altı bin dokuzyüz akçe yazılar karye-i Enderi defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde müstakil ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun iki nukûd akçesi Halil veled-i Ahmed ve üç bin akçesi defter-i hâkânide mastûr olduğu üzere mütekâ'id Ali bâkîsi müşterekleri kaydında olduğun bi'l-fi'il defter emîni olan Halil Şerîf dâme mecdihû arz etmeğın defter emîni arzı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i B sene [1]155

[S.16-Hüküm 5]

Bafra ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Erbâb-ı tımardan Hasan nâm sipâhî gelüb Canik sancağında Bafra nâhiyesinde Urku nâm karye ve gayriden on dört bin altı yüz akçe tımara berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub tımarının başkalemi olan müstakillen kayd ve berâtına dâhil sâlifü'z-zikr Urku karye ve hâsılıyla mahsûb zemîn-i Osman veled-i Devlet-han hâliyâ der-dest-i Abdurrahman veled-i Yusuf deyü defter-i hâkânide mukayyed ze'âmet ve tımârı karyesi

hudûdu dâhilinde kimesne tasarrûfunda olmayan hâlî yerlerde ma'lûmü'l-hudûd kûhî ve orman yerleri olup sonradan karye-i mezbûre re'âyâsı balta ile açub zabt ve zirâ'at ve öşr ve resmi kadîmden tımârı tarafından alınagelüb ol-yerlere kurâ ve Kara ve Delü ve İncirli zemîni dimekle ma'rûf ve meşhûr olup kadîmden öşr ve resmi tımârı tarafından alınagelen yerlere âherden dahl olunmak icâb itmez iken civârında vâki' havâs-ı hümâyûnum karyelerinden Mandar Hay nâm karye hudûdu dâhilinde iki başdan cihet-i imamet-i vakf-ı mescid-i Hay deyü defter-i hâkânîde mukayyed vakıf zemîne mutasarrıf olan mescid-i mezbûr imâmı Mandar Hay karyesinde defter-i hâkânîde mescid-i mezbûr imâmına meşrûta olan zemîni zabta kanâ'at itmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve kadîme mugâyir bunun tımârı karyesi hâsılıyla mahsûb-ı zemîn ve kökten açılan yerlere mescid-i mezbûr vakfidır deyü fuzûlî müdahâle ve mahsûl ve rüsûmun tegallûben ahz ve kabz idüb gadr ve te'âddî murâd eylediğün ve husûs-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere olduğun Alaçam nâibi Mevlâna Ahmed zîde ilmihû ile kıdvetü'l-emasil ve'l-akrân Canik Alaybeğisi Seyyîd İbrahim zîde kadrihû dahî başka başka arz eylediklerin bildirüb tımârı karyesi ve hâsılıyla mahsûb zemîn ber-mûceb-i defter-i hâkânî kendüye zabt ittirülüb mezkûrun hilâf-ı defter-i hâkânî ve kadîme mugâyir ol-vecîhle olan te'âddîsi men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Bafra nâhiyesine tâbi' yirmi sekiz nefer re'âyâ ve zemîn-i Osman veled-i Devlet-han der-dest-i Abdurrahman veled-i Yusuf ve hâsılı tahtında hinta yekûn ma'a gayrihû iki bin akçe yazar karye-i Urku ve defter-i mufassalda muharir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma'a gayrihû iki bin dört yüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun iki bin akçesi merkûm Hasan bâkîsi müştereki kaydında ve yine Bafra nâhiyesine tâbi' kırk sekiz nefer re'âyâ ve dört zemîn ve bir çiftlik-i hassa dört nefer mevkûf ve hâsılı tahtında nim ve hinta yekûn ma'a gayrihû iki bin yedi yüz elli bir akçe yazar karye-i Mandar Hay ol-dahî defter-i mufassalda havâs-ı hümâyûn karyelerinden olmak üzere muharir kalemiyle tahrîr ve yine Bafra nâhiyesine tâbi' zemîn iki başdan cihet-i imamet-i vakf-ı mescid-i Hay her kim imâm olur ise mutasarrıf olan der-yed-i Hüseyin hâliya der-dest-i Hamza Fakîh veled-i İshak imâm-ı mescid-i mezbûr ba-berât-ı hümâyûn sipâhîzâdegân nefer iki deyü ol-dâhî defter-i hâkânîde mastûr olduğu üzere defter-i mufassalda muharir kalemiyle tahrîr olmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânî tımâr karyelerinden Urku nâm karye el-mezbûrede tahrîr olunan zemîn başka ve hass-ı hümâyûn karyelerinden sâlifü'z-zikr Mandar Hay nâm karyede hass-ı hümâyûn zemînleri başka ve iki başdan cihet-i imamet kayd ve tahsîs olan zemîn başka olmağla birbirlerinin arâzilerinde alâkaları olmamak iktizâ eylediğün bi'l-fi'il defter emîni Halil Şerîf dâme mecdihû arz itmeğın arzı mûcibince amel olunmak içün yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı B sene 1155

[S.17-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Sivas kâdısına hüküm ki,

Abdullah ve Ali veledân-ı Osman Çavuş-ı Hazîne gelüb Sivas sancağında Niksar

nâhiyesinde Eskidir nâm karye ve gayriden yirmi sekiz bin altmış dokuz akçe ze'âmete başka başka berevât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze'âmetleri mülhakâtından Sivas nâhiyesine tâbi' Çayırılık nâm karyenin mâlikânesinin nısfı vakf-ı evlâd-ı Benan Ağa ve Ahmed Ağa ve nısf-ı âhârı ise Sivas tımarına ve hâlâ müşterekleriyle mûmâ-ileyhümânın ze'âmetleri mülhakâtından olmağla karye-i mezbûrenin sâlifü'z-zikr vakf olan nısf mâlikânesine mutasarrıf olanlar ber-mûceb-i defter-i hâkânî nısf mâlikâne tarafına aid olan mahsûlünün nısfını almağa kanâ'at itmeyüb ziyâdeye tecâvüz ve müşterekleriyle mûmâ-ileyhümâyâ gadr eylediklerin bildirüb defter-i hâkânî mûcibince amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî mezbûrları ziyâdeye tecâvüz itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Sivas nâhiyesine tâbi' karye-i Çayırılık nısf mâlikâne vakf-ı evlad-ı Benan Ağa ve Ahmed Ağa hâliyâ hisse-i mâlikâne Benan Ağa ve Ahmed Ağa der-tasarruf-ı Hundi Hatun ve Mevcûde Hatun bint-i evlâd-ı Benan Ağa ve Ahmed Ağa ve nısf-ı âhârı ve divâni tımâr yirmi altı nefer re'âyâ ve bir çiftlik ve üç mezra'a ve bir çayır hâsıl-ı divâni bennak ve hinta yekûn ma'a gayruhâ beş bin akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Çayırılık ma'a mezra'a-i Ortaviran ve Sekizviran ve Karacaviran deyü yazı-ı mezkûresiyle tahrîr ve ma'a gayrihû birikdürülüb yedi bin yediyüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin akçesinden icmâl bozulmamak üzere bin beş yüz akçeleri mûmâ-ileyhümâ Ali ve Abdullah veledân-ı Osman ze'âmetleri mülhakâtı bâkîsi müşterekleri kaydında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı B sene 1155

[S.18-Hüküm 1]

Bafra ve [Boş] kâdılarına ve Canik muhâssılı vekîline hüküm ki,

Bafra kazâsına tâbi' Taşköy nâm karyede [Boş] nâm kimesne binâ eylediği cam'i-i şerîfinin bi'l-fi'il berât-ı şerîfimle hatîbi olan Hasan zîde salahû gelüb selâtîn-i mâziyeden berü karye-i mezbûre toprağında ma'lûmü'l-hudûd yerlerin cam'i-i mezkûrun bânîsi merkûma hibe ve temlik ve yedine mülk-nâme-i hümâyûn verildikten sonra ol-dahî ol-yerlerin tasarruf ve gallesin cami'inde hatîb bulunanlara şart ve ta'yîn eylediği vakfiye-i ma'mûlün-bihâsında ve defter-i hâkânide mukayyed ve bu dahî berât-ı şerîfimle hatîb olub ber-mûceb-i şart-ı vâkıf ol-yerleri zabt ve gallesin ahz ve kabz murâd eyledikde civârında vâki' Aşur nâm karye sipâhileri Abdülkerim ve Ömer ve Ahmed nâm sipâhiler zuhûr ve ol-yerler tımarımız karyesi toprağındadır oşr ve resmi biz kabz ederiz deyü hilâf-ı defter-i hâkânî ve vakfiye-i ma'mûlün-bihâ oşr ve resmine müdâhale ve te'âddîden hâlî olmadukların ve bu bâbda Şeyhü'l-islâmdan fetvâ-yı şerîfe verildüğün bildürüb fetvâ-yı şerîfe ve vakfiye-i ma'mûlün-bihâ ve defter-i hâkânî mûcibince amel olunub sipâhi-i mezbûrun hilâf-ı defter-i hâkânî müdâhaleleri men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğın kânûn üzere amel olunmak emrim olmuştur.

Fî Evâsıt-ı B sene 1155

[S.18-Hüküm 3]**Amasya ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,**

Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Hüseyin zîde kadrihû gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmet karyelerinden Amasya kazâsına tâbi' Kuyucak [Boş] ve [Boş] ve [Boş] ve [Boş] nâm karyelerinin defterde mukayyed ra'ıyyet ve ra'ıyyet-i oğullarından ba'zıları sâkin karyelerinden kalkub varub taht-ı kazânızda vâki' ba'zı kasabat ve kurâ ve askerî çiftliklerinde sâkin ve mütemekkîn olmalarıyla ma'rîfetinizle ol-makûle re'âyâsını buldukları mahalden kaldırub kadîmi sâkin oldukları karyelerine nakl ve iskân etdirilmek istedikde te'allül ve muhâlefet ve ze'âmeti mahsûlüne gadr olduğun bildürüb voyvodası ma'rîfetiyle kadîmi karyelerine nakl ve iskân etdirilmek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eylediği ecîlden kânûn üzere iskân etdirilmek için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı B sene 1155

[S.19-Hüküm 1]**Niksar ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,**

Erbâb-ı tımâr karyelerinden Sivas sancağında Niksar nâhiyesine tâbi' Üçgöl nâm-ı diğer Alurdes ve Kirane nâm karye re'âyâları arz-ı hâl idüb Niksar nâhiyesinde havâs-ı hümayûn ve dizdâr ve serbest olan ze'âmet ve tımar karyelerinden mâ'adâ ze'âmet ve tımar ve merdân-ı kal'a niyâbet ve nıfs-ı båd-ı hevâ ve arûs ve aded-i ağnâmları on dört bin dörtyüz otuz beş akçe yazı ile mîr-i mirân-ı vilâyet-i Rûm hassı mülhakâtından iken niyâbet-i mezbûre Sivas vâlileri tarafından tahsîle me'mûr olduğunda mütecâviz levandât ve eşhâs ile karyelere varub mukayyed olan yazusundan ziyâde hilâf-ı şer' ve âher akçe cem' ve tahsîl ve gûna gûn zulm ve te'âddîlerinin nihâyeti olmayub re'âyâ fukarâsının perâkende olmalarına bâ'is olmalarıyla niyâbet-i mezbûr fukarânın hallerine merhameten mîr-i mirân hizmetinden ref' ve müceddeden bina ve ihyâ olunan Hacı Hamza Derbendi Vakfı'ndan olmak ve vakf-ı mezbûrda mütevellî olanlara sene başında tamamen rüsûmatlarını edâ eylemek şartıyla mahall-i vakfa tahsîs olunmak bâbında mukaddemâ Tokad voyvadası El-hac Ömer arz itmeğin mârû'z-zıkr niyâbet ve nıfs bad-ı hevâ ve arûs ve aded-i ağnâm ve tımârha-i sipâhiyân ve merdân-ı kal'a ve zü'amâ ve dizdâr ve tımârha-i serbestden mâ'adâ on dört bin dört yüz otuz beş akçe yazusu mîr-i mirân hassından ifrâz Hacı Hamza Hanı Vakfı'nın mütevellisi olanlar sene başında tamamen rüsûmatların edâ etmek üzere kırk senesi Zilhiccesi'nin ikinci gününde defter emîni Mustafa arzıyla bâ-hatt-ı hümayûn mahalli tashîh olub hâlâ vakf-ı mezbûr mülhakâtından olduğu defter-i hâkânîde mukayyed ve bunlardan birinin üzerine şer'ân harç sabit oldukta icâb iden cerîme ve sâ'ir vâki' olan bad-ı hevânın ba'zısı ber-mûceb-i defter-i hâkânî Hacı Hamza Vakfı mütevellisi tarafına edâda kusûrları yoğuken mütevellî-i vakf ve tarafından mültezîmleri hilâf-ı kânûn ve mugâyir-i defter-i hâkânî ziyâde talep ve ekl vermezseniz Sivas vâlisi tarafından üzerinize mübâşir ta'yîn ve sizi tecrîm ettirirüz deyü tahrîk ve te'âddî ve tecâvüz ve

perakende ve perişân olmalarına bâis oldukların bildirüb hilâf-ı kânûn ve defter ziyâde mütâlebesiyle zâhir olan te‘âddîsi men’ ve def’ olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz olan defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı B sene [1]155

[S.21-Hüküm 1]

Bafra ve [Boş] kâdılarına Canik muhâssılı vekîline hüküm ki,

Erbâb-ı [tımardan] Hüseyin nâm sipâhî gelüb Canik sancağında Bafra nâhiyesinde Barbaran nâm karye ve gayriden berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu üç bin akçe tımarı karyelerinden bin yüz elli senesinde vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmu berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşmüşken ba‘zı kimesneler ahz ve kabzına mûmânî‘at üzere oldukların bildürüb kendüye ahz ve kabz etdirilmek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ etmeğın kânûn üzere amel oluna deyü yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i B sene [1]155

[S.22-Hüküm 4]

Sivas vâlisine Artukabâd ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Erbâb-ı tımar tekâ‘üdlerinden Seyyid El-Hac Ahmed nâm mütekâ‘id südde-i sa‘adetime arz-ı hâl idüb Sivas sancağında Kızılkümbet nâhiyesinde Eymür nâm karye ve gayriden on dokuz bin dört yüz doksan dokuz akçe tımara ber-vech-i tekâ‘üd berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub Artukabâd nâhiyesine tâbi‘ dokuz bin üç yüz akçe yazar Çakırı nâm karye defter-i hâkânîde müşterekleriyle kayd ve berâtına dâhil olmakla karye-i mezbûrenin vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtından berâtı yazusuna göre hissesine düşeni tarafından subaşısı kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etmek istedikde âhâli-i karye-i mezbûre ile müşterekleri dürlü illet ve bahâne ve bu karyede senin alâkan yokdur hilâf-ı defter-i hâkânî ve yedinde olan berâtına mugâyir nizâ‘a ve gadr murad eylediklerin bildirüb karye-i mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkânî müşterekleriyle buna zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz itdirilüb âhâli-i mezbûru ve müştereklerini hilâf-ı defter-i hâkânî ol-vecîhle müdâhâle ve nizâ‘a etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümayûn ve defter-i icmâlde mürâca‘at olundukta Artukabâd nâhiyesine tâbi‘ dokuz bin üç yüz akçe yazar Çakırı nâm karye defter-i icmâlde Sivas kazâsına tâbi‘ Karabudak nâm karye ve ma‘a gayruhû birikdürülüb on bin dört yüz seksen akçe yekûnunda bin yüz seksen akçesi ifrâz ve ma‘a gayruhû birikdürülüb dört bin akçe ber-icmâl ve yekûn-ı mezbûrun bir def‘a dahî bin akçesi ifrâz Venk nâhiyesine tâbi‘ Kırkoros nâm karye ve ma‘a gayruhû birikdirilüb üç bin üç yüz akçe ol-dâhî başka ber-icmâl ve yekûn-ı mezbûrun iki bin akçesi dâhî ifrâz ve Kızılkümbet nâhiyesinde Alan nâm karye ve ma‘a gayruhû birikdürülüb dokuz bin üç yüz akçe ol-dâhî başka bir icmâl ve yekûn-ı mezbûrun bâkî kalan altı bin üç yüz akçesi dahî ifrâz ve karye-i Çakırı el-

mezbûre deyü ol-dâhî başka ber-icmâl ve icmâl-i evvelin üç bin akçesi mezbûr tekâ'üd Es-Seyyîd El-hac Ahmed'in tımarı aklâmı ve bin akçesi dahî Gelmu'âd nâhiyesinde Öyük nâm karye ve gayriden dört bin üçyüz elli akçe tımara mutasarrıf Ali'nin tımarı mülhakâtı ve icmâl-i sâninin dâhî üç bin akçesi sâlifü'z-zikr Kırkoros nâm karye ve gayriden on bin altı yüz akçe tımara ber-vech-i tekâ'üd mutasarrıf olan Ali veled-i Mustafa'nın tımarı aklâmı ve üç yüz akçesi dâhî Artukabâd nâhiyesinde Silis nâm karye ve gayriden kırk dokuz bin ikiyüz yetmiş sekiz akçe ze'âmete mutasarrıf dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Mahmud Çavuş'un ze'âmeti aklâmı ve icmâl-i sâninin dâhî üç bin akçesi sâlifü'l-beyân Alan nâm karye ve gayriden beş bin üç yüz akçe tımara mutasarrıf Mustafa veled-i tekâ'üd Ahmed'in tımarı mülhakâtı ve üç yüz akçesi dahî Sivas nâhiyesinde Mehmed Beğ nâm karye ve gayriden on dört bin altı yüz altı akçe tımara mutasarrıf Mustafa'nın tımarı aklâmı ve altışar bin akçeleri dahî Kafirni nâhiyesinde Madros nâm karye ve gayriden yirmi bin yüz kırk yedi akçenin topundan altışar bin yedişer yüz on beş akçe tımârlara başka başka beravât-ı şerîfimle mutasarrıf olan Abdurrahman ve Hasan ve Osman'ın tımârları mülhakâtı ve icmâl-i râbi'inin dahî üç bin üç yüz akçesi akçesi Venk nâhiyesinde İzvesti nâm karye ve gayriden yirmi dokuz bin beşyüz akçe ze'âmete mutasarrıf Mustafa'nın ze'âmeti aklâmı ve üç bin akçesi dâhî mârû'z-zikr Çakırı nâm karye ve gayriden dokuz bin akçe tımara mutasarrıf Ali'nin tımarı aklâmı olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı B sene 1155

[S.24-Hüküm 4]

Sivas vâlisine Sorgun kâdisına hüküm ki,

Erbâb-ı tımârdan Hacı Mehmed nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında Sorgun nâhiyesinde Güloluk nâm karye ve gayriden altı bin akçe tımâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ve zikr olunan tımârı karyelerinin yüz elli senesinin vâki' olan mahsûlât ve rüsûmatın bunun berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşüb ol-vecîhle dahl ve ta'arûz olunmak icâb itmez iken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden âhârdan Kör Hüsnü oğlu Veli Hızır ve Osman Efendi dimekle ma'rûf kimesneler birbirleriyle yekdîl ve bunun tarafından vekîl ve subaşısı olan [Boş] nâm kimesneye ahz ve kabz ittirilmeyüb ...²⁵³ hilâf-ı kânûn ve fuzûlî ve tegallüben kendüleri ahz ve kabz idüb tımârı mahsûlune külli gadr ve te'âddî eylediklerin bildirüb sene-i mezbûrede bunun berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşüb mezbûrların fuzûlî ve tagallüben ahz ve kabz eyledikleri mahsûl şer'ân tahsîl ve alıverülmek bâbında hükm-i hümâyûn ricâ itmeğın berâtı mûcibince kânûn üzere tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rüsûmu icâb idenlerden alıverülmek için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i B sene 1155

[S.26-Hüküm 1]

²⁵³ Bir kelime okunamamıştır.

Sivas vâlisine ve Artukabâd ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Hasan nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında Artukabâd nâhiyesinde Musacık nâm karye ve gayriden dokuz bin akçe tımar elli üç senesinin Rebi'ül-evveli'nin onuncu gününde mutasarrıfı Osman yedinden buna tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde Kars vâlisi vezîrim Yahya Paşa edemallâhû iclâlehûnun hâlâ hizmetinde olub ve vezîr-i müşârün-ileyhin hizmetinde oldukça tımârına zarar gelmemek üzere kaydına şerh verilmeyüb tarafından subaşısı olan [Boş] nâm kimesne tımârı karyelerine zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmun kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etmek murâd eyledikte Sivas alaybeğisi tarafından vekîl olan [Boş] nâm kimesne iki seneden berü tımârı karyelerini fuzûlî subaşısı merkûmun zabtına mûmânî'at ve re'âyâsın tahrîk ve izlâl ve mahsûl ve rüsûmun re'âyâsına verdürmeyüb ve bunun için terk-i hizmetinden olmak üzere mîr-i mirândan tezkere etdirdin deyü bu vezîr-i müşârün-ileyh hizmetinde olub sefere me'mûr değil iken hilâf-ı defter-i hâkânî müdâhale ve gadr-ı küllî eylediğin bildirüb tımar-ı mezbûr yedinde olan berât-ı şerîfim mûcibince subaşısına zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu ahz ve kabz ittirülüb mezbûru ve âhârı dahl ve ta'ârûz ittirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûna mürâca'at olundukta tımar vech-i meşrûh üzerine hâlâ berât-ı şerîfimle mezkûr Hasan'ın üzerinde vech-i meşrûh üzere kaydına şerh verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî ve berâtı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i B sene [1]155

[S.27-Hüküm 5]

Sivas vâlisine ve Sorgun ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Erbâb-ı tımârdan Mehmed gullâm-ı enderûn-ı sadr-ı 'alî gelüb Sivas sancağında Sorgun nâhiyesinde Gököyük nâm karye ve gayriden beş bin akçe tımara berât-ı şerîfimle mutasarrıf tımarının başkalemi olub dört bin akçe yazusu olan Gököyük karyesinin yazu-yu mezkûresinden iki bin akçesi ifrâz ve ma'a gayruhû beş bin akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun iki bin akçesi Venk nâhiyesinde İzvesti nâm karye ve gayriden yirmi dokuz bin beş yüz akçe ze'âmete mutasarrıf Mehmed'in kaydı dâhilinde iken zikr olunan iki bin akçe hissesine mutasarrıf Halil'in mahlûlünden yüz on üç Ramazanı'nda Mustafa'ya tevcîh ve yine icmâl-i mezbûrun üç bin akçe kılıcıyla birikdürülüb yine sene-i mezbûre Ramazanı'nın dördüncü gününde beş bin akçelik üzere berâtıyla Mustafa üzerinde iken tımar-ı mezbûre tahvîl mektubuyla mutasarrıf Ömer'in kasr-ı yedinden âher tımar ile birikdirülüb yirmi yedi tarihinde Yusuf'a tevcîh ve ba'dehû tevarîh-i muhdelif ile zikr olunan beş bin akçe hisse ve kılıç tımar-ı mezkûr Mehmed gullâm-ı enderûn-ı sadr-ı 'alîye tevcîh ve hâlâ tamamen berât-ı şerîfimle üzerinde olub lâkin yirmi dokuz bin beş yüz akçe ze'âmete mutasarrıf Mehmed'in kaydı dâhilinde olan iki bin akçe hisse Halil mahlûlünden Mustafa'ya ve ba'dehû utekâsından bunun kaydında karar ve mezbûr Mehmed'in kaydında kalmamış iken mezbûr Mehmed yedinde olan berâtın za'yi itmekle za'yiden yine on üç senesi Ramazanı'nda tevcîh

oldukta aŖađı varılacak iken sehven me‘an nakl ve yirmi dokuz bin beŖ yüz akçelik üzere berât olunub ze‘âmeti mezbûr dâhî tevârih-i muhdelif ile kırk üç senesinde El-hac Mustafa’ya tevcîh ve yirmi dokuz bin beŖ yüz akçelik üzere hâlâ berât ile üzerinde ve zikr olunan beŖ bin akçe icmâlin iki bin akçesi tecâvüz ve sehven tekrar itmekle ber müceb-i defter-i hâkânî zikr olunan beŖ bin akçe icmâlde mezkûr Hacı Mustafa’nın hissesi yoğuken mezkûr Hacı Mustafa ve tarafından subaŖıları icmâl-i mezbûrun iki bin akçesi benim ze‘âmetim mülhakâtındandır deyü hilâf-ı defter-i hâkânî müdahâle ve vâki‘ olan mahsûl ve rûsûmundan iki bin akçeye isâbet ideni ahz ve kabz idüb mezkûr Mehmed’e gadr olunduğun bildirüb defter-i hâkânî mûcibince amel olunub [s. 28] hilâf-ı defter-i hâkânî ol-vecîhle olan müdahâle ve te‘âddîsi men’ ve def’ olunmak bâbında emr-i Ŗerîfim ricâ ve defterhâne-i amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Sorgun nâhiyesine tâbi‘ hâsılı tahtında bennak ve hinta ve Ŗâir yekûn ma‘a gayruhû dört bin akçe yazar karye-i Gököyük defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde iki bin akçesi ifrâz ve ma gayrihu beŖ bin akçe ber-icmâl ve bin akçesi dahî ifrâz ve ma‘a gayruhû üç bin iki yüz ol-dâhî ber-icmâl ve bin akçesi dahî ifrâz ve ma‘a gayruhû iki bin üç akçe ol-dahî ber-icmâl ve icmâl-i evvelin iki bin akçesi yüz doksan senesi ruznâmçesinde yirmi dokuz bin beŖ yüz akçe ze‘âmete mutasarrıf Mehmed’in kaydı dâhilinde iken arz olundukda Gököyük nâm karye ve gayriden iki bin akçe hissesine mutasarrıf Halil’in mahlûlünden yüz on üç senesi Ramazanın birinci günü tarihiyle Mustafa’ya tevcîh ve icmâl-i mezbûrun üç bin akçe kılıcıyla birikdirülüb tarih-i mezkûrda berâtıyla Mustafa üzerinde olduğu arz olundukda tahvîl mektûbuyla mutasarrıf olan Ömer’in hüsn-ü rızâsıyla kasr-ı yedinden yine nâhiye-i mezbûrede Hacıpınarı nâm karye ve gayriden bin akçe âher tımar ile birikdirülüb Hotin seraskeri vezir Abdi PaŖa doksan iki kılıç bir berât olmak üzere yüz yirmi yedi senesinde Yusuf’a tevcîh ve tevârih-i muhdelif ile utekâsından gelüb yüz elli iki senesi ruznâmçesinde mezkûr Mehmed gullâm-ı enderûnu sadr-ı ‘alî kaydında icmâl-i evvel kılıç ve hissesiyle tamamen karar ve merkûm Mehmed’in ze‘âmet-i mezbûruna yüz on üç senesi Ramazanın yirmi sekizinci günü tarihinde za‘yiden müceddeden tevcîh ve berât olundukda mukaddemâ kaydına dâhil olub ba‘dehû Mustafa’ya tevcîh olunan icmâl-i evvelin iki bin akçe hissesiyle me‘an nakl ve yine yirmi dokuz bin beŖ yüz akçelik üzere berât ve sehiv yüz on yedi senesinde cûlûs-ı hümâyûn için tahrîr-i berât ve tevârih-i muhdelif ile utekâsından ol-vecîhle gelüb yüz kırk üç senesi ruznâmçesinde El-Hac Mustafa’ya berât olunmağla icmâl-i evvelin zikr olunan iki bin akçe hissesi anın dahî kaydına idhâl olunmuŖ ve icmâl-i sâni tamamen Ali veled-i Mehmed ve icmâl-i sâlîs tamamen defter-i hâkânîde mastûr olduğu üzere Ömer kayıtlarında olmağın bu takdîrce Gököyük nâm karye el-mezbûrenin icmâl-i evvelin iki bin akçe hissesi vech-i meŖrûh üzere yüz dokuz ruznâmçesinde mezbûr Mehmed’in ze‘âmeti dâhilinde iken mutasarrıf Halil’in mahlûlünden Mustafa’ya tevcîh ve Mehmed’in üzerinde kalmamıŖ iken mezbûr Mehmed mu‘ahhar tarihiyle za‘yiden müceddeden berât eyledikte ze‘âmet-i mezbûr ile me‘an nakl ve berât olunması sehiv ve icmâl-i mezbûrun iki bin akçesi ol-vecîhle tecâvüz ve tekrar itmekle hâlâ ze‘âmet-i mezbûrun mutasarrıfı Hacı Mustafa’nın kaydına dahî utekâsından sehiv

tarîkiyle dâhil olmağla ber- müceb-i defter-i hâkânî sâlifü'z-zikr beş bin akçe icmâl-i evvel utekâsı ve sıhhati üzere tamamen merkûm Mehmed gulâm-ı enderûn-ı sadr-ı 'alî ve icmâl-i sâni tamamen mezkûr Ali veled-i Mehmed ve icmâl-i sâlis tamamen merkûm Ömer tarafından zabt olunmak iktizâ eylediğün iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fi'l defter emîni Halil Şerîf arz itmeğın arzı mücibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ş sene 1155

[S.28-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Amasya kâdısına hüküm ki,

Medîne-i Amasya'da vâki' müteveffâ Yörgüç Paşa evkâfının evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere mütevellisi olan El-Hac Mustafa zîde kadrihû gelüb vakf-ı mezbûr kurâlarından defterde mukayyed kazâ-i mezbûra tâbi' Bergoma nâm karyenin mümtâz ve mu'ayyen hudûdu dâhilinde kadîmü'l-eyyâmdan berü öşr ve resmi vakf-ı mezbûr tarafından alınagelen ma'lûmü'l-hudûd yerlerde âhârın alâkası olmayub bir vecîhle dahl olunmak icâb etmez iken civârında vâki' erbâb-ı tımar karyelerinden Kal'a ve Cellâk nâm karye sipâhileri olan [Boş] ve [Boş] nâm kimesneler ol-yerler bizim tımarımız karyelerinde mârûz-zikr karyemizin hudûdu dâhilinde olan yerlerdendir öşr ve resmi biz alıruz deyü hilâf-ı kânûn fuzûli öşr ve resmine müdâhale ve te'âddîden hâlî olmadukların ve bu bâbda yedinde hüccet-i şer'iyesi olduğun bildürüb yedinde olan hüccet-i şer'iyesi mücibince amel olunub mezkûrların hilâf-ı kânûn ve hüccet-i şer'iyeye ve kadîmden ol-vecîhle olan müdâhale ve te'âddîleri men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim [ricâ] eylediğü ecîlden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ş sene 1155

[S.32-Hüküm 5]

Sivas vâlisine [Boş] kâdısı ve Tokad nâibine hüküm ki,

Erbâb-ı tımarıdan Mehmed nâm kimesne sipâhî gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğü tımarı karyelerinden Tokad kazâsına tâbi' Difye ve [Boş] nâm karyeleri topraklarında vâki' bağlarda defter-i hâkânide öşr ve ol-karyelerin adet-i deştâni bunun tımarına hâsıl yazılmağla zikr olunan karyeler topraklarında vâki' bağların üzümleri erişüb kemâlini bulup ekle kâbiliyet gelince âshâbı ma'rîfetiyle mu'temed kimesneleri bekçi nasb ve ol-bağları bekledüb şer'le müteveccîh olan öşrlerin ahz ve kabz idgelmişken birkaç seneden berü zümre-i eşkiyâdan Deli Molla dimekle ma'rûf şâkî zuhûr ve mezkûru ol-bağlar ashâbı rızâlarıyla bağlarına bekçi nasb etmiş değil iken hevâsına tâbi' rûfekâlarıyla yekdîl ve bizler bağları beklemeğe bekçiyiz deyü başına cem' eylediğü eşkiyâ ile leyl-ü nehâr şûrb-ü hamr ve katl-i nüfûs ve gasb-ı emvâle cesâret ve ol-bağların hâsıl olan mahsûlâtın bi'l-külliyeye itlâf ve izâ'at ve bağların ashâbına vaz'-ı yed etdirmeyüb bağların ve karyelerinin harâbına bâdî ve mezbûrların şekâvetlerinin def'i mümkün olmayub ashâbına ve buna gadr eylediklerin bildirüb zikr olunan bağlara ashâbı rızâlarıyla ve bunun ma'rîfetiyle mu'temed kimesneler bekçi nasb ve ol-bağlar hıfz etdirilüb şâkî-i mezbûrun hilâf-ı şer' ve kânûn ve bilâ-sened zâhir olan

te‘âddîsi men‘ ve def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğın kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Evâ‘il-i Ş sene 1155

[S.35-Hüküm 3]

Eğın kâdısına ve ma‘den emînine hüküm ki,

Erbâb-ı tımar karyelerinden Eğın kazâsında Tavuk ve [Boş] nâm karyeler âhâlileri südde-i sa‘adetime arz-ı hâl idüb bunlar karyeleri toprağında zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden beşde bir öşr ve sâ‘ir hukûk ve rüsûmları kânûn ve defter mûcibince zâbitlerine edâ idüb kusurları yoğiken yine kazâ-i mezbûre tâbi‘ Berbat? nâm karyede Muharrem oğlu Osman Ağa nâm kimesne bin yüz elli senesinden berü karyelerinin mültezîmi olmağın vâkitli vâkitsiz beş on atlu ile karyelerine varub evleri üzerlerine konub müft ve meccânen yem ve yiyecek ve sâ‘ir mekûlâtın alduğundan mâ‘adâ öşr ve sâ‘ir hukûk ve rüsûmlarından ba‘zı kânûn ve defter mûcibince almağa kanâ‘at itmeyüb hilâf ve defter ziyâde talebiyle te‘âddî ve rencîdeden mâ‘adâ hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayrî hak cebren ve birer bahâne ile yedlerinden alub bunun emsâli zûlm ve te‘âddîlerinin nihâyeti olmaduğın bildirüb men‘ ve def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğın kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Ş sene 1155

[S.37-Hüküm 3]

Sivas vâlisi vezîr Osmancık [Boş] ve kâdılarına hüküm,

...²⁵⁴ tımar dimekle ma‘rûf tımar karyelerinden Osmancık kazâsına tâbi‘ [Boş] nâm karyeden Hüseyin sipâhî ve Ahmed Beğ ve Osman Beğ ve Ahmed Beğ ve Mehmed Beğ ve diğır Osman Beğ ve diğır Ahmed Beğ ve Mustafa Beğ ve İbrahim Beğ dimekle ma‘rûf kimesneler ile dahî sâ‘irleri arz-ı hâl edüb karye-i mezbûre hudûdunda vâki‘ Kürtpınarı dimekle ma‘rûf resmin defterde sâhib-i arza hâsıl yazılmış kadîmi kışlak ve yaylağa bunlar zamanında koyun ve sâ‘ir davarlarıyla çıkub yaylayub ve kışlayub otundan ve suyundan intifâ‘a ve tahammüllerine göre yaylak ve kışlak resimlerin sâhib-i arza edâ edegeldikleri yaylak ve kışlakda ve karye-i mezbûre toprağında vâki‘ kadîmi mera‘a ve suvâd yerlerinde dahî âherin alâkası olmayub dahl olunmak icâb etmez iken [Boş] ve [Boş] nâm kimesneler zuhûr ve biz ol-yerleri zirâ‘at etmek üzere tapu ile almışdık sizi ol-yaylak ve kışlağa çıkartmazuz ve ol-mera‘a ve suvâd yerlerinde dahî hayvanlarınızı ra‘y etdirmezüz deyü hilâf-ı kânûn ve kadîme mugâyir müdâhale ve mûmâni‘at ve küllî zarûret ve müzâyakalarına bâ‘is ve bunlara gadr olunduğu ve bu bâbda Şeyhü’l-İslâm’dan fetvâ-yı şerîfeleri olduğın bildirüb fetvâ-yı şerîfe mûcibince şer‘le görölüb merkûmların hilâf-ı kânûn ve mugâyir-i kadîm ol-vecîhle zâhir olan müdâhale ve te‘âddîleri men‘ ve def‘ olunmak bâbında hüküm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecîlden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

²⁵⁴ Bir kelime okunamamıştır.

Fî Evâhîr-i Ş sene 1155

[S.39-Hüküm 4]**Sivas vâlisine ve Sivas ve Yeniil kâdılarına hüküm ki,**

Ebnâ-i sipâhiyândan Hüseyin nâm sipâhî gelüb Yeniil kazâsına tâbi' Çorum nâm karye toprağında kânûn üzere bundan akdem müddet-i medîde zirâ'at olunmayub üç sene ale't-tevâli ve bilâ-fâsıla boz ve hâlî kalub ma'lûmetü'l-hudûd yerler kânûn üzere tapuya müstehak oldukda bu ol-yerleri boz ve hâlîden sâhib-i arzdan resm-i tapu ile alub yedine verilen sâhib-i arz temessükü mûcibince zabt ve zirâ'at ve öşr ve resmin be-her sene sâhib-i arz olanlara edâ eyleyüb âhârdan dahl olunmak icâb etmez iken civârında vâki' Meresis nâm karye sükkânından Kuloğlu İbrahim ve Mustafa nâm kimesneler zuhûr ve bizler dahî sonradan sâhib-i arzdan resm-i tapu ile aldük deyü hilâf-ı kânûn ve bunun yedinde olan sâhib-i arz temessüküne muğâyir-i kânûn müdâhale ve hevâsına tâbi' mütegalibeye istinâdıyla bin yüz elli senesinde bunun tapu ve temessüklü yerlerin kânûn üzere zabt ve altmış keyl buğday dahî bi-gayri hak ahz ve kabz ve oğlu Mustafa nâm kimesnenin başına darb ve oğlu mezkûr altı aydan mütecâviz sâhib-i firâşi olub ziyâde gadr ve te'âddî eyledikde ve bu bâbda şeyhü'l-islâmıdan fetvâ-yı şerîfe verildiğün bildirüb şer'le görülüb tapu ve temessüklü yerleri alıverilüb ber-mûceb-i fetvâ-yı şerîfe icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında hükmi hümayûnum ricâ eylediği ecîlden şer'le görülmek için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Ş sene 1155

[S.40-Hüküm 4]**Sivas vâlisine ve Zile ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,**

Sen ki Zile kâdısı Mevlâna Seyyîd Halil zîde fazlıhûsun südde-i sa'adetime mektub gönderüb kazâ-i mezbûre tâbi' Kavak nâm karye sâkinlerinden olub yine karye-i mezbûre ve gayriden yirmi bir bin akçe ze'âmete ber-vech-i iştirâk berât-ı şerîfimle mutasarrıf olan Seyyîd İsmail ve Seyyîd Mehmed ve Seyyîd Mustafa bin Seyyîd Ömer nâm sagîrlerin vasî-i muhtârları olan ammileri sâdât-ı kirâmıdan Seyyîd Ebubekir zîde şerefehû meclîs-i şer'e varub karye-i mezbûrenin defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından İbrahim bin Osman nâm kimesnenin üzerine edâsı lâzım gelen resm-i ra'iyeti kânûn ve defter mûcibince taleb eyledikde mezbûr bi'l-fi'il sefer eşer sahîh dirliğe mutasarrıf Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerilerinden değil iken mücerred rüsûmunu vermemek için Erzurum cânibine varub geldüm deyü hilâf-ı kânûn ve defter ve edâda te'allül ve ze'âmeti mahsûlüne gadr murâd etmeğle mezkûrların üzerlerine edâsı lâzım gelen rüsûm-ı ra'iyeti kânûn ve defter mûcibince alıverilmek bâbında hükmi hümayûnum verilmek ricâsına vâki' hâlî bi'l-iltimâs arz eyledikleri ecîlden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i N sene 1155

[S.44-Hüküm 1]**Sivas vâlisine ve Amasya ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,**

Erbâb-ı tımardan Mehmed nâm sipâhî gelüb Amasya sancağında taht-ı kazâlarınızda vâki' Kızılcaköy nâm karye ve gayriden on iki bin beşyüz akçe tımar bin yüz elli beş senesi Recebi'nin on yedinci gününde buna tevcîh olunub hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olmağla berât-ı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rûsûmuna âhârdan dahl olunmak icâb etmez iken ecâniblerden ba'zıları fuzûli müdâhale ve ahz kabzına mûmâni'at eylediklerin bildirüb berât-ı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûlât ve rûsûmâtı buna ahz ve kabz etdirilüb taraf-ı âherden dahl ve ta'arrûz olunmamak bâbında kânûn üzere emr-i şerîfim ricâ eylediğün ecîlden kânûn üzere amel olunmak emrim olmuştur.

Fî Evâ'il-i L sene 1155

[S.45-Hüküm 3]

Sivas vâlisine Kazabâd kâdılarına hüküm,

Zü'amâdan Salih arz-ı hâl idüb Sivas sancağında Kazabâd nâhiyesinde Çayköy nâm karye ve gayriden elli bin üçyüz kırk üç akçe ze'âmete bundan akdem mutasarrıf ref'inden buna tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde ve bin yüz elli beş senesinin vâki' olan mahsûl ve rûsûmu bunun berât-ı mûcibince tahvîl-i tarihine düşmekle ahz murâd eyledikde taht-ı kazâlarınızda sâkin ba'zı kimesneler hilâf-ı kânûn fuzûli müdâhale eylediklerin bildirüb berâtı mûcibince tahvîl-i tarihine düşen mahsûl ve rûsûmu kendüye ahz ve kabz ittirülmek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğün kânûn üzere amel [olunmak] için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i L sene [1]155

[S.46-Hüküm 1]

Sivas vâlisine Zile ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Erbâb-ı tımardan El-Hac Ali nâm sipâhî gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı karyelerinden Zile kazâsına tâbi' Derziköyü nâm karyenin defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından Mehmed nâm kimesne ile ve sâ'ir karye-i mezbûre âhâlilerinin üzerlerine edâsı lâzım gelen beşte bir öşr ile resm-i bennâk ve sâ'ir hukûk ve rûsûmların kânûn ve defter mûcibince taleb eyledikde ba'zıları vermekte te'âllül ve muhâlefet ve tımarı mahsûlüne gadr olduğun bildirüb alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğün ecîlden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i L sene 1155

[S.46-Hüküm 2]

Sivas vâlisine Merzifon ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Erbâb-ı tımardan Hacı Ali nâm sipâhî gelüb bunun berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı karyelerinden Merzifon kazâsına tâbi' Hacıköy nâm karyenin defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından Mehmed nâm kimesne ile sâ'ir karye-i mezbûre âhâlilerinin üzerlerine edâsı lâzım gelen beşte bir öşr ve resm-i bennâk ve sâ'ir hukûk ve rûsûmların kânûn ve defter mûcibince taleb eyledikde ba'zıları vermekte

te‘állül ve tımarı mahsûlüne gadr-ı küllî eylediklerin bildirüb kânûn ve defter mûcibince alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğün ecîlden kânûn ve defter mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i L sene 1155

[S.47-Hüküm 2]

Sivas beğlerbeğisi Paşa’ya ve Gedegra ve Simre-i Lâdik kâdılarına hüküm ki,

Erbâb-ı tıardan Ali nâm sipâhî gelüb Amasya sancağında Gedegra nâhiyesinde Beğviran nâm karye ve gayriden on bir bin dokuzyüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından Geldigelen nâhiyesinde karye-i Haydar hâsıl-ı divâni deyü defter-i icmâlde yedi bin akçe yazı ile tahrîr ve yazı-yı mezkûrundan üç bin beş yüz akçesi ifrâz ve sâlifü’z-zikr Beğviran karyesi ve ma‘a gayruhâ birikdürülüb on altı bin akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin akçesi bunun ve yedi bin akçesi dâhî Simre-i Lâdik nâhiyesinde Bolay nâm karye ve gayriden on dokuz bin yüz yirmi akçe tımara mutasarrıf Hasan veled-i Mehmed’in ve bin beş yüz akçesi dâhî Zeytun nâhiyesinde Göl nâm karye ve gayriden dokuz bin ikiyüz akçe tımara mutasarrıf Mehmed’in üç bin beşyüz akçesi dâhî Argun nâhiyesinde Yalnızagaç nâm karye ve gayriden otuz dokuz bin yüz doksan dokuz akçe ze‘âmete mutasarrıf Dergâh-ı Mu‘allâm çavuşlarından Ahmed Çavuş-ı Kılârî-i Hassa’nın ve bin akçesinin dâhî yine Geldigelen nâhiyesinde Davud nâm karye ve gayriden yirmi altı bin doksan beş akçe ze‘âmete mutasarrıf Ali Bosnavî’nin ze‘âmet ve tımarı mülhakâtından ve yine defter-i icmâlde hâsıl-ı divâni yedi bin akçe yazısı olan karye-i Haydar el-mezbûrenin yazı-yı mezkûrundan bir def‘a dâhî yedi yüz akçesi ifrâz ve Geldigelen nâhiyesinde Veray nâm karye ve ma‘a gayruhâ birikdürülüb beş bin akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun dâhî üç bin akçesi yine Argun nâhiyesinde Böğrek-i Ulya? nâm karye ve gayriden yedi bin yediyüz akçe tımara mutasarrıf Mehmed veled-i Mustafa’nın ve iki bin akçesinden beşyüz akçesi dâhî yine Geldigelen nâhiyesinde Veray nâm karye ve gayriden yedi bin dört yüz akçe tımara mutasarrıf Hasan veled-i Ahmed’in ve beşyüz akçesi dâhî yine Argun nâhiyesinde Haluya nâm karye ve gayriden sekiz bin sekizyüz akçe tımara mutasarrıf Mustafa’nın ve beş yüz akçesi dâhî Agrâz nâhiyesinde mezra‘a-i Kabissa? ve gayriden on sekiz bin yüz altmış bir akçe tımara mutasarrıf Mehmed Ağa’nın ve beşyüz akçesi dâhî yine Argun nâhiyesinde Alara? nâm karye ve gayriden yedi bin iki yüz akçe tımara mutasarrıf İsmail veled-i İbrahim’in kayıdlarında ve yine karye-i Haydar el-mezbûrenin hâsıl-ı divâni yedi bin akçe yazı-yı mezbûrundan bâkî kalan iki bin sekizyüz akçesi dâhî yine defter-i icmâlde Geldigelen nâhiyesinde Körpir nâm karye ve ma‘a gayruhâ birikdürülüb yedi bin sekizyüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun dâhî üç bin akçesi Bergun nâhiyesinde Giray nâm karye ve gayriden sekiz bin akçe tımara mutasarrıf Mustafa veled-i Ömer’in ve üç bin yüz akçesi dâhî Geldigelen nâhiyesinde Köse nâm karye ve gayriden on sekiz bin sekiz yüz akçe tımara mutasarrıf Ömer’in ve bin yediyüz akçesi dâhî yine Geldigelen nâhiyesinde Tanul nâm karye ve gayriden on üç bin akçe tımara mutasarrıf Ali’nin tımarları aklâmından olmağla bu karye-i Haydar el-mezbûrenin divânisi müşterekleri mezbûrlar ile zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve

rüsûmundan berâtı yazusuna göre hissesine düşeni kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz itmek murâd eyledikde müşterekleri mezkûr ve taraflarından subaşılıarı karye-i mezkûrenin mahsûl ve rüsûmundan herkes berâtları yazusuna göre hisselerin ahz ve kabzına kanâ'at itmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve bunun yedinde olan berâtına mugâyir senin karye-i mezbûrede hissene cüz'idir deyü noksan teklîfi ile te'âddî ve ol-vecîhle tımâr-ı mahsûlüne gadr murâd eylediklerin bildirüb karye-i mezbûre defter-i hâkânî ve berâtları mûcibince müşterekleri merkûmûn ile kendüye zabt ve vâki' mahsûl ve rüsûmundan herkesin berâtları yazısına göre hisseleri kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz itdürülüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve berâtlarına mugâyir müşterekleri ol-vecîhle ziyâdeye tecâvüz ve bunun hissesine düşen mahsûl ve rüsûma bir dürlü dahl ve ta'arrûz ittirülmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca'at olundukta vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî ve berâtları mûcibince amel olunmak emrim olmuştur.

Fî Evâsıt-ı L sene 1155

[S.50-Hüküm 1]

Sivas beğlerbeğisine ve Zile kâdısına hüküm,

Tımar karyelerinden Zile kazâsına tâbi' [Boş] nâm karye âhâlileri gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen aşâr-ı şer'îye ve sâ'ir hukûk ve rüsûmların kânûn ve defter mûcibince vermeğe râzılar iken karye-i mezbûre sipâhîleri olan [Boş] ve [Boş] nâm kimesneler kanâ'at etmeyüb vakitlü vakitsüz ziyâde atlu âdem ile karyelerine gelüb ehl ve ı'yâlleriyle sâkin oldukları evleri üzerlerine konub müft ve meccânen yem ve yemek ve sâ'ir zahirelerin alub bunun emsâli zulm ve te'âddîlerinin nihâyeti olmadığın ve fetvâ-yı şerîfeleri olduğun bildirüb mûcibince amel olunub men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğın kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i L sene 1155

[S.52-Hüküm 2]

Sivas beğlerbeğisi [Boş] Paşa'ya ve Nıksar ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Müteferrikadan Mehmed ile erbâb-ı tımarlardan Ahmed ve Mustafa ve Mehmed ve [Boş] nâm sipâhîler gelüb ber-vech-i iştirâk berât-ı şerîfimle mutasarrıf oldukları ze'âmet ve tımarları mülhakâtından taht-ı kazâlarınızda vâki' [Boş] ve [Boş] ve [Boş] nâm karye topraklarında resm-i defter-i hâkânide ze'âmet ve tımarları hâsıl kayd olunmuş Dutedüş ve Alaca ve Dünverecam ve Sürügelen ve Palamud ve İncesu ve Eğricesu ve Alacalu nâm karye yaylakların kâbil-i zirâ'at olan yerleri ba'zı kimesneler zirâ'at ve hırâset etmeleriyle ol-makûlelerin zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden beşte bir öşrlerin taleb eyledikde mezbûrlar mücerred vermemek için ol-yaylakların defterde hâsıl kayd olduğun mikdâr akçe resmin verilüb hâsıl olan tereke-i mezbûrdan öşr vermeyüz deyü hilâf-ı kânûn muhâlefet ve ze'âmet ve tımarları mahsûlüne gadr eylediklerin bildirüb resm-i defter-i hâkânide ze'âmet ve tımarlarına

hâsıl kayd olunan sâlifü'l-beyân yaylaklar toprağında zirâ'at ve hırâset edenlerin zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden beşte bir öşrleri alıverilüb hilâf-ı kânûn mezbûrların defterde yazılan resmin verüb öşr vermeyüz deyü te'âllül ve muhâlefet etdirilmemek için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i L sene 1155

[S.52-Hüküm 3]

Arapkir ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Sen ki Arapkir Kâdısı Mevlâna-yı mûmâ-ileyh Ali zîde fazlihûsun mektub gönderüb hassa silâşörlerinden Ali zîde mecdihûnun Arapkir sancağında vâki' ze'âmeti ile erbâb-ı tımarlardan Hüseyin ve Osman nâm sipâhîlerin mutasarrıf oldukları defter-i hâkânide mastûr tımarları icmâline dâhil olub kadîmden zabt olunagelen Dağili nâhiyesine tâbi' Haseki karyesi arâzisinde bir mikdarı ve nâhiye-i mezbûreye tâbi' Karacaviran mezra'ası arâzisinin tamamını Eğin sâkinlerinden Numan Efendi dimekle ma'rûf kimesne hariç ez-defter olmak üzere kendüye mâlikâne tevcîh ittirdüğü mukâta'anın mülhakâtından olmak iddi'âsıyla zabt ve mûmâ-ileyh ile mezbûrân sipâhîlere gadr itmekle merkûm Numan'ın zabt eylediği Beşpınar ve Hanışdibi ve Çanakçıbaşı dimekle ma'rûf mahâller sâlifü'z-zikr Haseki karyesi ve Karacavirân mezra'ası arâzisinde olub kadîmden ma'ân zabt olunagelen mülhakât-ı kadîmelerinden olduğun müsin ve ihtiyâr ve bi-garez kimesnelerden cem'-i gafir huzûr-ı şer'e ihbâr itmeleriyle hâlâ Arapkir müftisi Mevlâ Tahir'e ve merkûm Osman'ın bi-vech te'âddîsi men' ve def' olunmak ricâsına sen ki Arabkir Kâdısı Mevlâna-yı mûmâ-ileyhisin arz ve Dağili nâhiyesine tâbi' hâsıl dokuzyüz otuz üç akçe yazı ile mezra'a-i Haseki ma'a mahsûl-i Çiftlik-i veled-i Saruhan deyü defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve yine nâhiyesinde beşyüz akçe yazı ile mezra'a-i Karacaviran ancak defter-i icmâlde mezra'a-i Haseki el-mezbûre ve Eğin nâhiyesine tâbi' Bekir nâm karye ve gayrihû ile birikdirilüb beş bin dokuzyüz doksan dokuz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin akçesi tekâ'üd Hasan ve bin akçesi Dergâh-ı Alî müteferrikalarından Ali Arapkirî silahşör-i hassa ve bin dokuzyüz doksan dokuz akçesi Ali veled-i Hasan kaydlarında ve Arapkir nâhiyesine tâbi' senede beşyüz akçe yazı ile mahsûl-ü mezra'a hariç ez-defterdir livâ-yı Arapkir deyü ol-dâhî defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde defter-i hâkânide mastûr olduğu üzere havâs-ı hümâyûn mülhakâtından olmak üzere tahrîr ve defter olunub ve zikr olunan mezra'a-i Haseki ve Karacaviran merkûmûnun ze'âmeti ve tımarları dâhilindedir derûn-ı arâzide tahrîr olunan Dağabâd nâhiyesinde olmak üzere Beşpınar ve Hanışdibi ve Çanakçıbaşı ismiyle karye ve mezra'a kayıtları mahallî olunmamışdır deyü bi'l-fi'il defter emîni Ali Kâtibî dâme mecdihû arz ve Arapkir sancağında vâki' mahsûl-ı mezra'a hariç ez-defter-i maktu'u senevî ma'a zam iki bin beşyüz akçe mâl ile merkûm Numan'ın mâlikâne uhdesinde olduğu ve bundan akdemce elli beş senesi Saferi'nde bu husûsu müş'ir merkûm Numan tarafına dâhî defter emîni arzı mûcibince mufassal ve meşrûh emr-i şerîfim verildiği başmuhasebde mukayyed olmağla mahâllinde ma'rîfet-i şer'le görölüb mûmâ-ileyh

silahşör-i hassa Ali mecdihûnun ze‘âmeti ve merkûm Hasan ve Osman nâm sipâhîlerin tımarları mülhakâtından olan arâzi ve mahâllere hilâf-ı kânûn ve defter merkûm Numan tarafından ve ze‘âmetve tımar mülhakâtından olmayub merkûm Numan’ın mâlikâne uhdesinde olan mahsûl-i mezra‘a hariç ez-defter-i mukâta‘ası tarafından zabtı iktizâ iden mahâllere dâhî ze‘âmet ve tımar mutasarrıfları taraflarından müdâhale ittrülmemek üzere emr-i şerîfim tahrîri bâbında başdefterdarım Ali dâme uluvvuhû i‘lâm itmeğin mûmâ-ileyhin i‘lâmı mûcibince amel ve hareket ve hilâfından ittikâ olunmak bâbında fermân-ı ‘alişân yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i Za sene 1155

[S.53-Hüküm 2]

Sivas beğlerbeğisine [Boş] kâdısına Kâfirni nâhiyesi nâibine hüküm,

Zü‘amâdan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Mehmed veled-i müteferrika Kara Hasan silahşör-i hassa zîde kadrihû sütte-i sa’adetime gelüb ...²⁵⁵ ve Sivas sancaklarında Ulubâd ve gayri nâhiyelerde Suyusu nâm karye ve gayriden yirmi beş bin yedi yüz elli sekiz akçe ze‘âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze‘âmeti aklâmından Sivas sancağında Kâfirni nâhiyesinde Kurusekü nâm karyenin mâlikânesi müstakillen defter-i hâkânîde mûmâ-ileyhin ve divânisi dâhî yine Sivas sancağında Niksar nâhiyesinde Kırlos nâm karye ve gayriden on beş bin dokuzyüz akçe tımara mutasarrıf Musa nâm sipâhî ile müşterekiyle hâsıl yazılmağla karye-i mezbûrenin mâlikânesi tarafına aid olan mahsûlüne bir vecîhle dahl olunmak icâb itmez iken divânisine mutasarrıf olan mezbûrlar karye-i mezbûrenin defter-i hâkânî ve karye-i mezbûrenin mahsûlünden divânî tarafına aid olan mahsûlüne kanâ‘at etmeyüb mâlikânesi dâhî bizimidir deyü mûmâ-ileyhin tarafından subaşılara bir dürlü vaz‘-ı yed etdirmeyüb birkaç seneden berü hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûlî tegallüben kendüleri zabt edüb ol-vecîhle ze‘âmet-i mahsûlüne gadr olduğun bildirüb karye-i mezbûrenin mahsûlünden mâlikânesi tarafına aid olan mahsûle ber-mûceb-i defter-i hâkânî tarafından subaşısına ahz ve kabz ittirülüb mezbûrları mugâyir-i defter-i hâkânî mâlikânesi dâhî yoktur deyü müdâhale ve nizâ‘a ittirilmeyüb ol-vecîhle te‘âddileri men‘ ve def‘ ve fuzûlî aldıkları mahsûlü geriye alıverülmek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûnum ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Kafirni nâhiyesine tâbi‘ mâlikâne-i karye-i Kurusekü hâsıl dörtyüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yazı-yı mezkûresiyle mezra‘a-i Kurusekü deyü tahrîr ve Sonisa nâhiyesine tâbi‘ karye-i İskilib ma‘a mezra‘a-i Erekli ve ma‘a gayruhâ birikdirilüb bin dörtyüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamamen mûmâ-ileyh Mehmed veled-i müteferrika Kara Hasan silahşör-i hassa zîde kadrihûsun ze‘âmeti aklâmını ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi‘ karye-i Kurusekü der-yed-i Mehmed veled-i Halil resmin ve gayresin verir ve ber-mûceb-i defter-i a‘tîk der-dest-i Mehmed Fakîh bin Mîrî hâlâ mâlikâne ve divânî tımar neferân otuz dört hâsıl-ı divânî bennâk ve hinta resm-i meyve yekûn ma‘a gayruhâ bin beşyüz akçe yazı ile ol-dâhî defter-i

²⁵⁵ Bir kelime okunamamıştır.

mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde sâlifü'z-zikr Kırlos nâm karye ve ma'a gayruhâ birikdirilüb üç bin beşyüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin elli akçesi mezbûr Musa'nın tımarı aklâmı bâkîsi müştereki kaydında olduğu mastur ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Za sene 1155

[S.58-Hüküm 1]

Divriği ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Nişân-ı hümâyûnum verilen divân-ı 'alişân kâtiblerinden İbrahim ve ehl? gelüb Divriği sancağında ve kazâsı muzâfâtından Kesme nâhiyesinde Deman nâm karye ve gayriden yirmi iki bin dörtyüz akçe ze'âmete berât-ı 'alişânımla mutasarrıf olub ze'âmetinin baş kalemi olub müstakillen kayd ve berâtına dâhil sâlifü'l-beyân Deman karyesi hâsıl-ı divânî ma'a'r-rüsûm gayr-i ez-boyahâne deyü defter-i icmâlde on altı bin seksen üç akçe yazı ile tahrîr ve ma'a gayruhâ birikdirilüb yirmi iki bin dörtyüz akçe ze'âmet deyü ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamamen mûmâ-ileyhin ze'âmeti olub zikr olunan Deman karyesi ve icmâlîne dâhil olan kurâ ve mezârî'i serbest olub rüsûm-ı serbestiyesine hâricden bir vecîhle dahl olunmak icâb etmez iken ehl-i 'örf tâifesi tarafından müdâhale ve re'âyâ fukarâsı rencîde olunmalarıyla ekserî perâkende ve ze'âmeti mahsûlünün küsr-ü noksan tertîbine bâ'is ve bâdî oldukların bildirüb ze'âmet-i mezbûr karyeleri ber-mûceb-i defter-i hâkânî serbest üzere mûmâ-ileyhin tarafından subaşısına ve sâ'ir mahsûlât ve rüsûmâtını kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânûn ehl-i 'örf tâifesi taraflarından vechen mine'l-vücûh dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb zâhir olan müdâhale ve te'âddîleri men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâlî mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın imdi icmâllü ze'âmet karyeleri serbest olmak kânûn-ı mukarrerdir bu bâbda defter-i hâkânî mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Za sene 1155

[58-Hüküm 5]

Divriği kâdısına hüküm ki,

Kazâ-i mezbûre tâbi' Aşuda nâm karyede Dönek ve Ivaz nâm zımmîler südde-i sa'adetime arz-ı hâl idüb bunlar karye-i mezbûrenin defterde mukayyed zımmî ra'iiyyet ve ra'iiyyeti oğullarından olub üzerlerine edâsı lâzım gelen resm-i ispençelerin kânûn ve defter mûcibince karyeleri zâbitine edâ idüb erbâb-ı tımar karyelerinden Berkay? nâm karyenin defterde mukayyed re'âyâlarından değıller iken karye-i mezbûre sipâhîleri hilâf-ı kânûn ve defter on seneden mütecâviz fuzûlî ve tegallüben resm-i ispençe nâmıyla akçelerin alub gadr itmeleriyle bundan akdem ol-vecîhle olan te'âddîleri men' olmuşken memnû'u olmayub hilâf-ı kânûn ve defter yine te'âddîden hâlî olmadıkların ve Şeyhü'l-İslâm'dan fetvâ-yı şerîfe verildiğün bildirüb mûcibince amel olunub hilâf-ı

kânûn ve defter resm-i ispenç nâmıyla akçe talebiyle te'âddî ittirilmeyüb men'î bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecîlden hilâf-ı kânûn ve defter te'âddî ittirilmemek için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Za sene 1155

[S.60-Hüküm 3]

Sivas beğlerbeğisine Turhal ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Nişân-ı hümâyûnum verilen Dergâh-ı Mu'allâm müteferrikalarından Ali Kethüdâ-i Enderûn-ı Hümâyûn zîde mecdihû gelüb Sivas sancağında Turhal nâhiyesinde Gülüd nâm karye ve gayriden kırk altı bin dokuzyüz on üç akçe ze'âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub [Boş] kazâsı muzâfâtından Venk nâhiyesine tâbi' Alaaddin karyesinin mâlikânesi vakf-ı Darurraha ve divânisi müştereğiyle mûmâ-ileyhin ze'âmeti aklâmından olub karye-i mezbûrenin mümtâz ve mu'ayyen hudûd ve sınırları dâhilinde olan yerleri Emir Seyyîd cemâ'ati âhâlisi zirâ'at ve hırâset etmeleriyle ol-makûle karye-i mezbûre toprağında zirâ'at ve hırâset edenlerin zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden beşte bir öşrlerin müştereğiyle mûmâ-ileyhin tarafından subaşısı olan [Boş] taleb eyledikde içlerinden ba'zıları hilâf-ı kânûn ve mugâyir-i defter-i hâkâni vermekte te'allül ve muhâlefet ve ze'âmeti mahsûlüne gadr-ı küllî murâd eylediklerin bildirüb karye-i mezbûre toprağında zirâ'at ve hırâset edenlerin zirâ'atlarıyla hâsıl eyledikleri terekelerinden teveccüh eden öşrleri alıverilüb hilâf-ı kânûn ve mugâyir-i defter-i hâkâni te'allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Venk nâhiyesine tâbi' seksen üç nefer re'âyâ ve on zemîn ve bir hassa çiftlik ve hâsıl-ı çift ve hinta ve şâir yekûn ma'a gayruhâ yirmi bin altıyüz akçe yazar karye-i Alaaddin mâlikâne tamam vakf-ı Darurrahâ der-Sivas şimdi medresedir divâni tımar mezbûr karyenin hudûdu husûsunda muhasamât-ı kesîre olub mezbûr karye-i Çiftlik yedinde olan kâvî temessükât-ı şer'iyeleri olmağın def'-i nizâ'a için tesfiye olundu ki mûceb olunur sihâben akr yer ve kıbleten be-her şehir ve garben Başköşrük? Kavak nâm mahaller ve Kilelik karye-i mezbûrenin mümtâz hudûdu olduğu kayd olundu deyü defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Alaaddin deyü sekiz bin akçe yazı ile tahrîr ve dört bin dörtyüz akçesi ma'a gayruhû birikdirilüb yedi bin akçe yekûnundan üç bin akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamamen mûmâ-ileyh müteferrika Ali Kethüdâ-i Kilâr-i Enderûn-ı Hümâyûnun'un ze'âmeti mülhakâtı olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Za sene 1155

[S.61-Hüküm 1]

Zile kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tıardan Ahmed ve Mustafa nâm sipâhîler gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf oldukları tımarları karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi' Divâni ve Fergankaya

nâm karyeler topraklarında zirâ'at ve hırâset eden defterlü re'âyâ ve defterlü re'âyâsı yerlerin zirâ'at eden hâriç re'âyânın zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekeleri öşrlerin evvelâ karyelerinde olan anbara ba'dehu her hafta durur tereke satılır akreb bazara götürün deyü teklîf olunduklarında hilâf-ı kânûn ve dürlü illet ve bahâne ile muhâlefet eylediklerin bildirüb akreb bazara nakl edüb satub hilâf-ı kânûn bir dürlü te'allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eylediği ecilden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Za sene 1155

[S.61-Hüküm 2]

Bafra ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Zü'amâdan Halil zîde kadrihû gelüb Canik sancağında Kavak nâhiyesinde Asur nâm karye ve gayriden otuz bir bin dokuz yüz yirmi akçe ze'âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze'âmet-i âklâmından müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil ve Bafra nâhiyesine tâbi' Burunalan? ve Mesahcı ve Bünyan nâm mezra'alarında âhârın bir vecîhle alâkası olmayub dahl olunmak icâb etmez iken âhârdan Osman Çavuş oğlu dimekle ma'rûf Mehmed nâm kimesne zuhûr ve zikr olunan mezra'alarda benim dâhî hissem vardır ve yedimde a'tık berâtım dâhî vardır deyü hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûli müdâhale ve te'âddî eylediğün bildirüb sâlifü'z-zikr mezra'alar ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekleriyle buna zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtı kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb mezbûru hilâf-ı defter-i hâkâni dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümayûn ve defter-i icmâle mürâca'at olundukda Bafra nâhiyesine tâbi iki yüz akçe yazar mezra'a-yı Burunalan ve Mesahcı ve Bünyan defter-i icmâlde Kavak nâhiyesine tâbi' Asur nâm karye ve ma'a gayruhâ birikdirilüb on üç bin akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin akçesi hisse-i Mehmed Çavuş deyü ber-icmâl iken hisse-i mezbûr bin yüz yirmi dokuz tarihinde bâ-hatt-ı tevkî' ve havâs-ı hümayûnuma tashîh ve beş bin akçesi dâhî mûmâ-ileyh Halil zîde kadrihûnun ze'âmeti âklâmı ve yüz akçesi yine nâhiye-i mezbûre Virancık nâm karye ve gayriden on üç bin elli akçe tımara mutasarrıf Mehmed'in tımarı mülhakâtı ve elli akçesi dâhî yine nâhiye-i mezbûre Alalı nâm karye ve gayriden on dört bin iki yüz otuz iki akçe tımara mutasarrıf Mehmed veled-i İbrahim'in tımarı âklâmı ve iki bin dokuz yüz otuz altı akçesi dâhî sâlifü'z-zikr Asur nâm karye ve gayriden dokuz bin yüz dokuz akçe tımara mutasarrıf Ömer'in tımarı mülhakâtı ve bin sekiz yüz altmış dört akçesi dâhî Kavak nâhiyesinden Korgar nâm karye ve gayriden dokuz bin beş yüz doksan iki akçe tımara ber-vech-i tekâ'üd mutasarrıf Abdülkerim'in tımarı âklâmı ve elli akçesi dâhî sâlifü'l-beyân Alalı nâm karye ve gayriden on dört bin yüz yedi akçe tımara ber-vech-i tekâ'üd mutasarrıf olan Mehmed'in tımarı mülhakâtından olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak evlâ olmuştur.

Fî Evâsıt-ı Za sene 1155

[S.61-Hüküm 4]

Sivas ve [Boş] ve [Boş] kâdılarına hüküm,

Zü'amâdan Mehmed Emîn arz-ı hâl edüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmet karyelerinden Sivas sancağında Sivasili nâhiyesinde Havrâ ve Havâs karyeleri defterlü re'âyâları bundan âkdem kalmayub âher yerlerde tavattûn etmeleriyle ze'âmet subaşısı Seyyîd İbrahim zîde kadrihû ma'rûfetiyle kadîmi karyelerine nakl ve iskân etdirilmek için kânûn mûcibince yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Za sene [1]155

[S.64-Hüküm 2]

Sivas beğlerbeğisine ve Sivas ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Erbâb-ı tımardan İbrahim nâm sipâhî südde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb Sivas sancağında Niksar nâhiyesinde Melik nâm karye ve gayriden berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarının bin yüz elli senesinde berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rûsûmâtında âhârın bir dürlü alâkası olmayub dahl ve ta'arruz olunmak icâb etmez iken Sivas sükkânından Çeribaşı oğlu dimekle ma'rûf [Boş] nâm kimesne kendü halinde olmadığından nâşî bunun berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen iki seneden berü mahsûl ve rûsûmâtı hilâf-ı kânûn bilâ-sened fuzûli ahz ve kabz edüb gadr-ı külli eylediğün bildürüb berâtı mûcibince bunun tahvîli tarihine düşüb mezbûrun bilâ-sened fuzûli ahz ve kabz eylediği mahsûl ve rûsûmâtı mezbûrdan alıverilüb icrâ-yı hak olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eylediği ecîlden şer'le görülmek için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Za sene 1155

[S.65-Hüküm 1]

Arapkir ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-'ayân hassa silahşörlerinden Ali zîde mecdihû ile erbâb-ı tımardan Hüseyin ve Osman nâm sipâhîler südde-i sa'adetime gelüb Arapkir sancağında vâki' berât-ı şerîfimle mutasarrıf oldukları ze'âmet ve tımarları icmâline dâhil olub kadîmden zabt olunagelen Dağili nâhiyesine tâbi' Haslı karyesi arâzisinden bir mikdar yer ve yine nâhiye-i mezkûre tâbi' Karacaviran mezra'ası arâzisinin tamamen Eğin sükkânından Numan Efendi dimekle ma'rûf kimesne hâriç-ez defter olmak üzere kendüye mâlikâne tevcih etdirdiği mukâta'anın mülhakâtından olmak iddi'âsıyla zabt ve mûmâ-ileyh ile mezbûrân sipâhîlere gadr etmekle merkûm Numan'ın zabt eylediği Beşpınar ve Hayızdeni ve Çanakçıbaşı dimekle ma'rûf mahaller sâlifü'z-zikr Haslı karyesi ve Karacaviran mezra'ası arâzisinden olub kadîmden me'an zabt olunagelen mülhakâtı kadîmelerinden olduğun haber ve ihbâr bî-garaz kimesnelere cem'-i gafîr huzûr-ı şer'ide ihbâr etmeleriyle bundan âkdem Arapkir müfettişi mevlâ ta'yîn ve merkûm Numan'ın bi-vech te'âddîsi men' ve def' olunmak için sen ki Arapkir kâdısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin Ağraz ve Dağili nâhiyesine tâbi' hâsıl dokuz yüz otuz akçe yazularıyla mezra'a-i Hân-ı silk mâ'a mahsûl-ı çiftlik-i veled-i Saruhan deyü defter-i mufassalda muharrir kalemiyle ve yine nâhiyesinde beş yüz akçe yazı ile mezra'a-i

Karacaviran ancak defter-i icmâlde Hân-ı silk el-mezbûr ve Eğin nâhiyesine tâbi‘ Gayırbalı karye ve gayri ile birikdirilüb beş bin dokuz yüz doksan dokuz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin akçesi tekâ‘üd Hüseyin ve bin akçesi dergâh-ı ‘alî müteferrikalarından Ali Arapkîri silahşör-i hassa ve bin dokuz yüz doksan akçesi Ali veled-i Hüseyin kaydlarında ve Arapkir nâhiyesine tâbi‘ senede beş yüz akçe yazı ile mahsûl-i mezârî hariç-ez defterde livâ-i Arapkir deyü olduğu muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde defter-i hâkânide mastûr olduğu üzere havâs-ı hümâyûn mülhakâtından olmak üzere tahrîr ve defter olunub zıkr olan mezra‘a-i Haslı ve Karacaviran merkûmûnun ze‘âmet ve tımarları dâhilinde ve derûn-ı arzda tahrîr olan Dağabad nâhiyesinde olmak üzere Beşpınar ve Hayızdeni ve Çanakçıbaşı ismiyle karye ve mezra‘a kaydları mahalli bulunamamışdır deyü bi’l-fi‘il defter emîni Ali Kâtibî dâme mecdihû arz ve Arapkir sancağında vâki‘ mahsûl ve mezârî hariç ez-defter maktu‘u senevi ma‘a zam iki bin beş yüz akçe mâl ile merkûm Numan’ın mâlikâne ‘uhdesinde olduğu ve bundan âkdem elli beş senesi Saferi’nde bu husûsu müş‘ir merkûm Numan’ın tarafına dâhî defter emîni arzı mûcibince müstakil ve müteveccih emr-i şerîf verildiği başmuhasebede mukayyed olmağın ma‘rifet-i şer‘le görülüb mûmâ-ileyh silahşör-i hassa Ali zîde mecdihûnun ze‘âmeti ve merkûmân Hüseyin ve Osman nâm sipâhîlerin tımarları mülhakâtından olan toprağı ve mahallere hilâf-ı kânûn ve defter merkûm Numan tarafından ve ze‘âmet ve tımar mülhakâtından olmayub merkûm Numan’ın mâlikâne uhdesinde olan mahsûl-ı mezârî hâriç ez-defter maktu‘usuna tarafından zabtı iktizâ eden mahallere dâhî ze‘âmet ve tımar mutasarrıfları taraflarından müdâhale etdirilmemek üzere iftihârü’l-‘ulemâ ve’l-ekâbir bi’l-fi‘il başdefterdârım olan Ali dâme uluvvuhû i‘lâmıyla emr-i şerîfim sâdır olmuş iken merkûm Numan yine kâni‘ olmayub mûmâ-ileyhin ze‘âmeti ve merkûmânın tımarları icmâline dâhil olan sâlifü’z-zıkr Haslı karyesi arâzisinden bir mikdar yerlerin ve Karacaviran mezra‘asının cümlesine fuzûlî müdâhale ve tegallûben mahsûlât ve rûsûmatdan ahz ve kabz edüb merkûmûnun ze‘âmet ve tımarları mahsûlüne gadr olduğun bildirüb mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî ve muğâyir-i emr-i ‘alî herbiri âherin yerlerine müdâhale ve mu‘araza etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ve divân-ı hümâyûnumda mahfûz olan kuyûdü’l-ahkâma mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim ve vech-i meşrûh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za sene [1]155

[S.65-Hüküm 3]

Sivas beğlerbeğisine ve Akdağ ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Zü‘amâdan Hüseyin zîde kadrihû südde-i sa‘adetime arz-ı hâl edüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinden Akdağ kazâsına tâbi‘ [Boş] nâm karyesi toprağında vâki‘ resmin defterde ze‘âmete hâsıl kayd olmuş Akçaagıl ve Yenice Kışlak diğer nâm Kilisebükü dimekle ma‘rûf kışlak yerlerine tur? vecihle Türkmen tâ’ifesinden ba‘zıları zamanında koyun ve sâ’ir davarları ile çıkup kışlayub otundan ve suyundan intifâ‘a etmeleriyle bu dâhî tahammüllerine göre kışlak resimlerin taleb

eyledikde hilâf-ı kânûn vermekte te‘âllül ve ol-vecîhle ze‘âmeti mahsûlüne gadr olunduğun bildirüb kânûn üzere kışlak resimlerin aliverilüb hilâf-ı kânûn te‘âllül etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecîlden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Za sene 1155

[S.66-Hüküm 4]

Sivas beğlerbeğine Gedikçubuk ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Zü‘amâdan Hüseyin zîde kadrihû gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu Bozok sancağında Gedikçubuk nâhiyesinde yirmi dokuz bin yedi yüz akçe ze‘âmeti karyelerinden Oluk nâm karyesinin defterde mukayyed re‘âyâlarından ba‘zıları âhârın karyesi toprağında zirâ‘at ve hırâset etmeleriyle zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerin yine ol-karyede harman etmeyüb getirüb bunun karyesi toprağında harman edüb ol-vecîhle buna gadr eylediklerin bildirüb âhârın karyesi toprağında hâsıl eyledikleri terekelerin yine ol-karyede harman etdirilüb hilâf-ı kânûn bunun karyesi toprağında harman etdirilmeyüb men‘ ve def‘ olunmak bâbında hüküm-i hümâyûnum ricâ etmeğin kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Za sene [1]155

[S.73-Hüküm 2]

Sivas vâlisine ve Sivas kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tımar karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ Çiftlik nâm karye re‘âyâsı gelüb bunların karyeleri sipâhîleri olan [Boş] ve [Boş] ve [Boş] nâm sipâhîler tımarları karyelerin zabt etmeyüb zalemeden Seyyîd Ahmed [ve] Veli nâm kimesneleri subaşı nasb etmeleriyle mezbûrlar dâhî üzerlerine edâsı lâzım gelen aşâr-ı şer‘iye ve sâ‘ir hukûk ve rüsûmların kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etmeyüb hilâf-ı kânûn ve defter ziyâde taleb ve cebren müft ve meccânen yem ve yemek ve arpa ve saman ve koyun ve kuzu ve tavuk ve sâ‘ir mekûlâtın alub bunun emsâli zulm ve te‘âddîlerinin nihâyeti olmayub perâkende ve perişân olmalarına bâ‘is ve âhvâllerin diğergûn olduğun ve bu bâbda yedinde hüccet-i şer‘iyesi olduğun bildürüb mezkûrların subaşılıkdan ref‘ ve re‘âyâya intifa‘a bir müstakîm ve dindâr kimesne subaşı nasb ve ta‘yîn olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğün ecîlden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâil‘-i Z sene 1155

[S.73-Hüküm 4]

Sivas beğlerbeğisine ve Yıldızili ve [Boş] ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Sivas’da vâki‘ kal‘a-yı a‘tîk mustahfizlarından Seyyîd Hasan nâm mustahfiz gelüb Sivas sancağında berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu mustahfiz tımarı karyelerinden Yıldızili kazâsına tâbi‘ Kâfirni Ovacığı nâm karyesinin defterde

mukayyed ra'yyet ve ra'yyeti oğullarından [Boş] ve [Boş] ve [Boş] dâhî ba'zıları kadîmi karyelerinden kalkub hâlâ varub taht-ı kazânızda vâki' ba'zı kasabât ve kurâ ve askeri çiftliklerinde sâkin ve mütemekkîn olmalarıyla tımarı mahsûlüne kesr ve noksan tertîb eylediğün bildirüb ol-makûle defterlü re'âyaları buldukları mahallerden kaldırılıb kadîmi karyelerine nakl ve iskân etdirilüb re'âyasına hilâf-ı kânûn bir dürlü te'âllül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğın kânûn üzere iskân etdirilmek bâbında içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z sene 1155

[S.76-Hüküm 5]

Akçay ve [Boş] kâdularına hüküm ki,

Mirlivâ hasslarından Canik kazâsına tâbi' Sağırılı nâm karye[den] Mustafa zîde kadrihû gelüb karye-i mezbûrenin mümtâz mu'ayyen sınuru dâhilinde ve kadîmden öşr ve resmi dâhî merkûm tarafından alınagelen ma'lûmü'l-hudûd yerlerine dahl olunmak icâb etmez iken civârında vâki' erbâb-ı tımar karyelerinden [Boş] nâm karye sipâhîsi zuhûr ve zikr olunan yerlerin öşr ve resmini ben alırım tımar karyesindedir deyü müdâhale ve tegallüben öşr ve resmini ahz ve kabz etmekle ziyâde gadr eylediğün bildirüb men' ve def' olunmak bâbında hüküm-i hümayûnum ricâ eylediğü ecîlden kânûn üzere amel olunmak içün yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Z sene 1155

[S.77-Hüküm 2]

Sivas beğlerbeğisine hüküm ki,

Sivas sancağında Budaközü nâhiyesinde Sungurlu nâm karye ve gayriden sekiz bin üçyüz akçe tımara tezkere ile mutasarrıf Ali me'mûr olduğu Erzurum'da fevt olub tımarı mahlûl ve tahmînen iki yaşında Mehmed müteveffâ-yı mezbûrun oğlu olduğun livâ-i mezbûrun zü'amâ ve erbâb-ı tımarı haber ve tımar-ı mezbûr mezkûr Ali'nin fevtinden sülbî oğlu Mehmed'e tevcîh ve ihsan olunması içün eyâlet-i Sivas'ın defter kethüdâsı Halil ve tımar defterdârı Musa arz ve mezkûr Ali fevt olub merkûm sâbî Mehmed oğlu olduğun medîne-i Sivas'da sâkin olduğü Köse Deresi Mahallesi imâmı ve cemâ'atından sikât-ı muvahhîdin dâhî ihbar ve tımar-ı mezbûre babası fevtinden oğlu mezkûra tevcîh olunmak ricâsına Sivas Nâibi Eş-Şeyh Ömer nâm Nâib dâhî şukka arz eyleyüb defterhanesi görüldükde tımar-ı mezbûr Ali'nin fevtinden Sivas ve Canik sancaklarında Ilısu nâm karye ve gayriden ze'âmetine mutasarrıf dergâh-ı 'alî çavuşlarından Hacı Hasan Çavuş zîde kadrihûya Serasker Numan Paşa tarafından elli beş Recebi'nden ilhâken tevcîh ve verilen tezkere mûcibince Âsîtâne'den dâhî berât etdirdiğü ihraç olunub bu makûle fevt olan erbâb-ı tımarın oğluna dilediğü icmâlden ancak tevcîhi bâbında bundan akdem bi'l-fi'il reisü'l-küttâbım olan Mehmed Ragıp dâme mecdihû i'lâm edüb lâkin mûmâ-ileyh Hasan Çavuş tımar-ı mezbûru defter-i hâkânî nâtik olduğü üzere mezkûr Ali'nin bilâ-veled fevtinden ze'âmete serasker-i sâbık Numan Paşa tarafından buna ilhâken tevcîh ve tezkere ve Âsîtâne'den berât ve müteveffâ-yı mezbûrun sâkin olduğü Taşabâd kazâsı ve Kâdisı dâhî bilâ-veled fevt

olduğunu müşir verdiği i'lâm dâhî hâlâ yedinde iken eşrâfdan olanları müteveffânın oğlu olmak ve kendülerine mekel etmek sevâsıyla ve bezl-i irtişâ ile eyâleti defter kethüdâsı ve defterdârı ve Sivas Nâibinden hilâf-ı inhâ arz alub gadr murâd eylemişlerdir deyü ...²⁵⁶ mûmâ-ileyh Hasan Çavuş istidâ'a ve vâki' müteveffâ-i mezbûr Taşabâd kazâsında sâkin olub ve bilâ-veled fevt olduğuna hâvî mührü mutâbık arzıyla Taşabâd Kâdısı Mevlânâ Seyyîd İbrahim dâhî i'lâm edüb bu sûrette bu hususda iştibâh vâki' olmağla def'-i iştibâh için tekrar mahallinden istidâ'a iktizâ etmeğin sen ki mîr-i mirân-ı mûmâ-ileyhsin mahallinde tımar-ı mezbûre mutasarrıfı müteveffâ-yı merkûmun sâbî-i mezbûr sahîh sülbî oğlu mudur değil midir vukûf ve şu'uru olan bî-garez mevsûkü'l-kelîm kimesnelere ve âhâli-i vilâyetden kemâyenbağı tefahhus ve su'âl ve keyfiyet-i hâlî gereği gibi tahsîl ittılâ'ından lâkin sıhhat ve hâkikâtî üzere arz ve i'lâm eyleyüb nefsü'l-emrin hilâf-ı arz ve i'lâm olmakdan bu bâbda ısdar olmak üzere sen ki mîr-i mirân-ı mûmâ-ileyhsin sana hitâben tarafına başka başka emr-i şerîfim tahrîri bâbında reisü'l-küttâbım mûmâ-ileyh i'lâm etmeğin i'lâmı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

[Bir sûreti dâhî Sivas Beğlerbeğisine hitâben]

Fî Evâsıt-ı Z sene 1155

[S.79-Hüküm 5]

Divriği kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tımandan Ali nâm sipâhî gelüb Divriği sancağında ve kazâsı muzâfâtından Divân nâhiyesinden mezra'a-i Has Yurdu Ala? ve gayriden altı bin beş yüz akçe tımar Mehmed'in kasr-ı yedinden elli senesinde buna tevcîh ve berât-ı şerîfle üzerinde olub ve Diyarbekir Vâlisi vezîrim Hüseyin Paşa edemallâhû teâlâ iclâlehûnun emekdârlarından ve hizmetinde olmağla müşârün-ileyhin hizmetinde oldukça sancağı askeri ile alaybeğisi bayrağı altında mevcûd değildir deyü tımarına zarar gelmemek üzere elli dört Rebi'ül-evveli'nin onuncu gününde müşârün-ileyh arz ve iltimâslarıyla bâ-fermân-ı 'alî kaydına şerh verilüb ve hâlâ vezîr müşârün-ileyhin hizmetinde olub sancak-ı askeri ile sefere me'mûr olmayub tımarına bir vecîhle dahl olunmak icâb etmez iken ashâb-ı âğrâzdan olan kimesnelere zuhûr ve tımar-ı mezbûru bunun nâ-mevcûdundan ve terk-i hizmetinden olmak üzere Artukabâd cânîbi seraskeri tarafından etdirdikleri tezkire ile tımar-ı mezbûrunu zabt ve mahsûl ve rûsûmun ahz ve kabz edüb buna gadr ve te'âddî eylediklerin bildirüb tımar-ı mezbûr yedinde olan berât-ı şerîfim mûcibince kendüye zabt ve mahsûl ve rûsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb ashâb-ı âğrâzdan olan mezbûrları seraskerden aldıkları tezkire ile dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında emr-i şerîf ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümayûnuma vaziyet olundukda tımar-ı mezbûr tarih-i mezkûrda Mehmed'in kasr-ı yedinden buna tevcîh ve tarih-i mezbûrda müşârün-ileyhin zimmetinde olduğu tımarına zarar gelmemek üzere kaydına şerh verildiği mukayyed olunmağın berâtı mûcibince zabt etdirilmek için yazılmıştır.

²⁵⁶ Bir kelime okunamamıştır.

Fî Evâsıt-ı Z sene 1155

[S.80-Hüküm 1]**Sivas beğlerbeğisine ve Sivas kâdısına hüküm ki,**

Sivas kal'ası mustahfızlarından Hacı Ebubekir nâm mustahfız huzûra gelüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde Eylük nâm karye ve gayriden bin dokuz yüz akçe gedik tımar ile Sivas kal'ası mustahfızlığına berât-ı şerîfimle mustahfız olub tımarı mülhakâtından Sivas nâhiyesine tâbi' dokuz yüz akçe yazı ile Çiftlik-i Şeyh Hasan deyü defter-i hâkânide mukayyed çiftlik mahsûlünde vakfın alâkası olmayub bir vecîhle dahl olunmak icâb etmez iken İshak nâm kimesne zuhûr ve çiftlik-i mezbûrun mâlikânesi vakfındır deyü hilâf-ı defter-i hâkâni müdâhale ve tımarı mahsûlüne gadr-ı murâd eylediğün bildirüb çiftlik-i mezbûru ber-mûceb-i defter-i hâkâni müştereğiyle buna zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu bi't-tamam ahz ve kabz etdirilüb merkûmun hilâf-ı defter-i hâkâni ol-vecîhle zâhir olan müdâhale ve te'âddîsi men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğün ecîlden defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Sivas nâhiyesine tâbi' Çiftlik-i Şeyh Hasan hâliyâ der-yed-i Kasım Beğ serasker vilâyet-i Sivas der-dest-i divâni sipâhîler bir Çiftlik hâsıl dokuz yüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlin Sivas nâhiyesine tâbi' sâlifü'z-zikr Eylük nâm karye ile birikdirilüb iki bin yüz akçe yekûnundan bin beş yüz akçesi ifrâz ve yekûn ma'a gayruhû bin dokuz yüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr Sivas kal'ası mustahfızına mahsûs bir gedik tımar ve gedik-i mezbûr hâlâ berât-ı şerîfle mezbûr Hacı Bekir üzerine olduğı mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince 'amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Z sene 1155

[S.80-Hüküm 3]**Sivas beğlerbeğisine ve Budaközü ve [Boş] kâdılarına hüküm,**

Erbâb-ı tıardan Hasan nâm sipâhî gelüb Budaközü sancağında Budaközü nâhiyesinde Aksekü nâm karye ve gayriden dokuz bin yirmi akçe tımar Himmet fevtinden buna tevcîh ve hâlâ berâtla üzerinde olub ve bin yüz elli senesinde vâki' olan mahsûlât ve rüsûmâtı berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşüb lâkin mezkûr Erzurum cânibinde sefer-i hümâyûnumda olmakdan nâşî duyûn-ı kesîreye müstağrık ve henüz sene-i mezkûr mahsûlât ve rüsûmâtı kimin zimmetinde olduğı ma'lûm olmadığın bildirüb berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen sene-i mezkûre mahsûlâtı ve rüsûmâtı her kimden teveccüh eder ise bî-kusur aliverilüb hilâf-ı kânûn ve mugâyir-i berât te'allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğın kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Z sene [1]155

[S.80-Hüküm 4]

Sivas beğlerbeğisine ve Eyâlet-i Sivas'da vâki' [Boş] kâdısına hüküm,

Erbâb-ı tımardan İbrahim nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında ve kazâ-i mezbûr muzâfâtından Karakuş nâhiyesine tâbi' Sorunlu nâm karye ve gayriden on dört bin yüz elli beş akçe tımara berât-ı şerîfimle mutasarrıf ve vâki' olan sefer-i hümâyûnumda bezl-i vücûd ve düyûn-ı kesîreye müstağrîk ve tımarının hâsılâtı medâr-ı seferiyesine vefâ etmez iken tımarı karyelerinden yine kazâ-i mezbûra tâbi' Avar nâm karyenin defterde mukayyed ve ra'ıyyet ve ra'ıyyeti oğullarından Mehmed ve Ömer ve İsmail nâm kimesnelerin üzerlerine edâsı lâzım gelen rüsûm-ı ra'ıyyetlerin kânûn ve defter mûcibince taleb eyledikde mücerred vermemek için bizim dedemiz ebnâ-i sipâhîyandan idi deyü bizler dâhî ol-takdîrce askeri olmuş oluruz deyü rüsûm-ı ra'ıyyetlerin hilâf-ı kânûn ve defter vermekde te'âllül ve tımarı mahsûlüne gadr ve mahsûlât noksanı tertibine bâ'is oldukların bildirüb rüsûm-ı ra'ıyyetleri kânûn ve defter mûcibince alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğin kânûn ve defter mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Z sene [1]155

[S.81-Hüküm 1]

Sivas beğlerbeğisine ve Eyâlet-i Sivas'da vâki' [Boş] kâdısına hüküm,

Erbâb-ı tımardan İbrahim nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Karakuş nâhiyesine tâbi' Sorunlu nâm karye ve gayriden on dört bin yüz elli beş akçe tımara berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı karyelerinden yine kazâ-i mezbûra tâbi' Avar nâm karyenin defterde mukayyed ra'ıyyet ve ra'ıyyeti oğullarından Köşker Mustafa dimekle ma'rûf kimesnenin üzerine edâsı lâzım gelen rüsûm-ı ra'ıyyeti kânûn ve defter mûcibince taleb ve almak istedikde mezkûr hilâf-ı kânûn vermekde te'âllül ve mücerred vermemek için bizim babamız ebnâ-i sipâhîyandan idi ben dâhî askeri olmuş olurum rüsûm-ı ra'ıyyet vermem deyü hilâf-ı kânûn te'âllül ve tımarı mahsûlünün kesr ve noksan tertîbine bâ'is olduğun bildirüb mezkûrların üzerlerine edâsı lâzım rüsûm-ı ra'ıyyetleri alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğün ecîlden kânûn ve defter mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Z sene [1]155

[S.81-Hüküm 4]

Sivas beğlerbeğisine ve Geldigelen ve [Boş] kâdılarına hüküm,

Geldigelen kazâsı nevâhisinden Veray nâhiyesine tâbi' erbâb-ı tımar karyelerinden Ortaköy nâm karyenin âhâli ve re'âyâsı gelüb bunlar kendü hallerinde olub hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz'ı ve te'âddîleri olmayub te'âddî ve rencide olunmaları icâb halleri yoğuken karye-i mezbûrede sâkin karyeleri zâbiti olan Sivasî El-Hac İsmail dimekle ma'rûf kimesne mücerred bunları ta'cîz ve celb-i mâl kasdıyla yine karye-i merkûm sükkânından Halil nâm kimesneyi damları yakub karyemiz toprağında katl etmiş deyü kâtili ma'lûm iken bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer' ve bilâ-subût-i şer' ol-bahâne ile hevâsına tâbi' ehl-i örf tâ'ifesine istinâden dört yüz guruş mikdarı

akçelerin alub bunlara gadr-ı külli murâd eylediğün ve bu bâbda fetvâsı olduğun bildirüb mûcibince şer'le görülüb mezkûrun hilâf-ı şer' ve bî-gayri hak aldığın ol-mikdâr gurus hakların tamamen tahsîl ve icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecîlden şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z sene [1]155

[S.81-Hüküm 5]

İskilib kâdısına hüküm ki,

Menzilci Ali Ağa dimekle ma'rûf kimesne gelüb Çorum sancağında İskilib nâhiyesinde nefsi İskilib ve gayriden on bir bin akçe tımara berât-ı şerîfimle mutasarrıf olan İbrahim nâm sipâhî bin yüz elli altı senesi Muharremi ibtidâsında tımarı zabtın bundan âkdem azîme olmağla Mehmed Beşe ve Koca Mehmed Beşe dimekle ma'rûf kimesnelere derûhte edüb lâkin mezbûrân adem-i kudretlerinden mezbûrânı ref' ve sene-i mezbûre zabtın üçyüz yirmi gurusına buna derûhte ve iltizâm ve bu dâhî iltizâm ve mukaddem ve mu'ahhar temessük zuhûr eder ise amel ve i'tibâr olunmamak üzere yedine memhûr zabt temessükü verildiğün bildirüb temessük mûcibince zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtı kânûn ve defter mûcibince kendüye ahz ve kabz etdirilüb âheri dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğün temessükü mûcibince zabt etdirilmek için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Z sene 1155

[S.81-Hüküm 6]

Ber-vech-i arpalık Amasya sancağı mutasarrıfına ve Geldigelen kâdısına hüküm ki,

Geldigelen kazâsı nevâhisinden Veray nahiyesine tâbi' erbâb-ı tımar karyelerinden Ortaköy nâm karyede sâkin Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ve kuloğulları ve ebnâ-i sipâhîyân tâ'ifesi gelüb bunlar bi'l-fi'il sefer eşer sahîh dirlige mutasarrıf yeniçeri ve kuloğulları ve ebnâ-i sipâhîyândan olub karye-i mezbûr toprağında vâki' mutasarrıflarında olan yerlerini zabt ve zirâ'at ve zirâ'atleri ile hâsıl eyledikleri terekelerinin öşrünü karyelerinde karîb anbara nakl edüb hilâf-ı kânûn akreb bazara nakl teklifi ile ve ol-vecîhle akçe mütâlebesiyle te'âddî ve rencîde olunmaları icâb etmez iken karyeleri sipâhîlerinden [Boş] nâm sipâhî hilâf-ı kânûn karyelerinde karîb anbara nakle râzı olmayub ba'dehû akreb bazara dâhî nakl edin veyahûd bana bir mikdar akçe verin deyü da'ima ol-vecîhle bunları te'âddî ve rencîdeden hâlî olmadığın ve bu bâbda Şeyhü'l-İslâm'dan fetvâ-yı şerîfe verildiğün bildirüb mûcibince 'amel olunub hilâf-ı kânûn ve mugâyir-i fetvâ-yı şerîfe sipâhî-i mezkûrun ol-vecîhle zahir olan te'âddîsi men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğün kânûn üzere amel oluna deyü yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Z sene [1]155

[S.82-Hüküm 1]

Sivas ve [Boş] ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Eyâlet-i Sivas defter kethüdâsı Halil zîde kadrihû gelüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde İncik nâm karye ve gayriden berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu seksen bin iki yüz akçe ze‘âmeti karyelerinin defterde mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyeti oğullarından ekseri bundan âkdem perâkende ve perîşân ve varub her biri taht-ı kazâlarınızda vâki‘ kasabât ve kurâ ve askeri çiftliklerinde sâkin olmalarıyla ze‘âmeti mahsûlünün noksan tertîbine bâ‘is oldukların bildirüb ol-makûle ve defterlü re‘ayâsı buldukları yerlerden subaşısı ma‘rîfetiyle kaldırub kadîmi karyelerine nakl ve iskân etdrilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecîlden kânûn üzere iskân olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z sene 1155

[S.83-Hüküm 2]

Sivas beğlerbeğisine ve kâdısına hüküm ki,

Zü‘amâdan Ahmed ser-tâbîb-i sâbık zîde kadrihû gelüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde Karındar nâm karye ve gayriden berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti bin yüz elli beş senesinde El-Hac Bekir nâm kimesneye iltizâm edüb mezkûr dâhî ze‘âmet-i mezkûru senesi tamamına değin zabt edüb senesi tamamında şirrete sülûk ve zarar iddi‘âsında olub mûmâ-ileyhe gadr üzere olduğun bildirüb mahallinde ve ma‘rîfet-i şer‘le tahsîl ve tefahûs olub mezkûrun zararı vâki‘ midir değil midir vukû‘u ve sıhhati üzere i‘lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğin ecîlden vech-i meşrûh üzere şer‘le görülmek için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Z sene [1]155

[S.85-Hüküm 1]

Sivas beğlerbeğisine ve Merzifon ve [Boş] kâdısına hüküm ki,

Ömer zîde kadrihû gelüb bu Amasya’da vâki‘ âshâb-ı hayrattan müteveffâ Hüseyin Ağa evkâfında mütevellî kâ‘imakâmı olub vakf-ı mezbûrun defter-i hâkânide mukayyed Merzifon kazâsına tâbî‘ Şeyhyeni nâm karyesinde mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde öşr ve resmin tarafından alınagelen yerler için civârında vâki‘ ze‘âmet karyelerinden Kırık nâm karyenin ze‘âmeti ümerâsı ve mültezîmi Bıçakcızâde El-Hac Ali nâm kimesneler fuzûlî kadîme mugâyir müdâhale ve bundan âkdem ısdâr eyledikleri emr-i şerîfimle mahall-i nizâ‘ada üzerinde murâfa‘a-i şer‘ olduklarında bir tarîki Solakoğlu tarlasına ve bir tarîki Dedeoğulları tarlasına ve tarafeyni yine Mehmed Dede ve oğulları tarlasına ve bir tarafı tarîk-i ‘amme ile mahdûd bir kıt‘a tarlayı kassâb Veli oğlu tasarrufunda ve yine bir tarafı şehre zarâ ve bir tarafı hassa tarlaya ve ba‘zen Kerimoğlu tarlasında ve ba‘zen Mehmed Dede oğlu tarlasına ve bir tarafı tarîk-i ‘amme ile mahdûd üç kıt‘a tarlalar vakf-ı mezbûr ârâzisinden olduğu şer‘an sâbit ve cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iye verildiğün bildürüb hüccet-i şer‘iye mûcibince amel olunub ol-yerlerde öşr ve resmi vakf-ı mezbûr tarafından kadîmi üzere ahz ve kabz etdirilüb mezbûrların kadîme ve hüccet-i şer‘iyeye mugâyir müdâhaleleri men‘ ve def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğın kânûn üzere ‘amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Z sene 1155

[S.86-Hüküm 4]**Argoma ve [Boş] kâdılarına ve Amasya sancağı mütesellimine hüküm,**

Erbâb-ı tımarıdan Mehmed nâm sipâhî gelüb Amasya sancağında Argoma nâhiyesinde Göl nâm karye ve gayriden on iki bin üç yüz yetmiş üç akçe tımarı berâtı şerîfimle üzerinde iken tımarımda üç kılıç cem' olub tasarrufu hilâf-ı kânûn olmağla yine nâhiye-i mezbûrede Sahoy nâm karye ve gayriden üç bin akçe i'tibâr eylediği bir kılıcın Abdullah'a tefrik ve lâkin kılıc-ı mezbûr Âsîâne'den kimesneye tefrik olunmayub üzerinde olmağla istintâk olundukda kılıc-ı mezkûr serasker tarafından tefrik olunmuşdur deyü cevâb ve rağbet eylediği kılıcı olmağla Akdağ nâhiyesinde Haban nâm karye ve gayriden üç bin akçe rağbet etmediği bir kılıcı mezbûr Abdullah'a verilmek ve i'tibâr eylediği Sahoy kılıcı başkılıç olmak üzere miralay Ali arz ve bermuktezâ-i kânûn Abdullah'ın inhası için iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim reisü'l-küttâb olan Mehmed Ragıp dâme mecdihûnun i'lâmı mûcibince bin yüz elli beş senesi Zilhiccesi'nin yirmi beşinci gününde kendüye ibkâ ve hâliyâ dokuz bin üç yüz yetmiş üç akçelik ibkâ berât-ı şerîfimle üzerinde olmağla sâlifü'z-zikr Sahoy nâm karyenin berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rûsûmuna âhârdan bir vecîhle dahl olunmak icâb etmez iken karye-i mezbûrenin re'âyâsı karye-i mezbûre senin üzerinden tefrikan âhâra tevcih olunmuşdur deyü vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtını edâda muhâlefet ve gadr murâd eylediklerini bildirüb karye-i mezbûre yedinde olan berât ve defter-i hâkâni mûcibince ahz ve kabz etdirilüb mezbûrları ve âhârı hilâf-ı kânûn ve defter te'allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum defterhâne-i amîremde mahfûz [olan] ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M sene 1156

[S.87-Hüküm 2]**Osmancık kâdisına hüküm ki,**

Kemankeş Mustafa nâm kimesne gelüb hassa silahşörlerinden Abdullah zîde mecdihûnun berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerinden Çorum sancağında vâki' nefsi-i Osmancık iş bu bin yüz elli altı senesi Martı ibtidâsından Şubatı gâyetine gelince zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtı kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etmek üzere yalnız altı yüz elli guraşa buna derûhte ve iltizâm ve bu dâhî iltizâm ve sene-i mezbûre zabt için âhâr yedinde zuhûr eden temessûke amel ve i'tibâr olunmamak için yedine memhûr ve ma'mûlün-bihâ zabt temessükü verildiğün bildirüb temessük mûcibince zabt etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğın temessük mûcibince zabt etdirilmek için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i M sene [1]156

[S.88-Hüküm 4]

Osmancık kâdisına hüküm ki,

Hassa silahşörlere Abdullah zîde mecdihû gelüb mûmâ-ileyhin berât-ı şerîfîmle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinden nefis-i Osmancık ve tevâbi‘-i karyeleri re‘âyâlarının üzerlerine edâsı lâzım gelen aşâr-ı şer‘iye ve sâ‘ir hukûk ve rûsûmât tarafından subaşısı Mustafa nâm kimesne ahz ve kabz murâd eyledikde âshâb-ı ağrâzdan [Boş] ve [Boş] nâm kimesneler kendü hallerinde olmayub re‘âyâsın tahrîk ve izlâl ve aşâr-ı şer‘iye ve sâ‘ir hukûk ve rûsûmun kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabzına mûmânî‘at ve ze‘âmeti mahsûlün külli küsr-ü noksan tertîbine bâdî oldukların bildirüb hilâf-ı kânûn ve defter ol-vecîhle te‘âddîleri men‘ ve def‘ olunmak bâbında hüküm-i hümayûnum ricâ etmeğın şer‘le görölmek içün yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i M sene 1156

[S.89-Hüküm 1]

Sivas beğlerbeğisine Geldigelen ve [Boş] kâdılarına hüküm,

Erbâb-ı tıardan Ali nâm sipâhî gelüb Amasya sancağında Geldigelen nâhiyesinde Ahiöyük nâm karye ve gayriden sekiz bin dokuz yüz doksan dokuz akçe tımar mutasarrıfı Sabî Mustafa veled-i Mehmed’in fevtinden bin yüz elli üç senesi Saferi’nin on beşinci gününde kendüye tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfîmle üzerinde ve me‘mûr olduğu hıdemât-ı hümayûn ve Erzurum muhâfazasında bayrağı altında iki seneden berü mevcûd olub dahl olunmak icâb etmez iken taht-ı kazânızda sâkin cebelü tahsildârları tımar-ı mezbûr mukaddemâ cebelü kayd olunmuş idi deyü hilâf-ı kânûn ve defter tımar-ı mezbûrdan cebelü mütâlebesiyle re‘âyâ fukarâsına cevır ve te‘âddî ve ol-vecîhle perâkende ve perîşân olmalarına bâ‘is oldukların bildirüb hilâf-ı kânûn ve defter gerek kendüsü ve gerek re‘âyâsı cebelü mütâlebesiyle rencîde ve remîde etdirilmeyüb men‘ ve def‘ ve tarih-i mezbûrdan berü re‘âyâ fukarâsından cebelü nâmıyla cebren aldıkların fukarâya red olunmak bâbında hüküm-i hümayûnum ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümayûnuma mürâca‘at olundukda tımar-ı mezbûr Sabî merkûm Mustafa veled-i Mehmed’in fevtinden tarih-i mezkûrda merkûm Ali’ye tevcîh ve hâliyâ berât-ı şerîfîmle üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed olunmağın defter-i hâkânî mûcibince amel olunmak içün yazılmıştır.

[Fî Evâ‘il-i M sene 1156]

[S.91-Hüküm 1]

Ber vech-i arpalık Amasya sancağı mutasarrıfına Argoma ve [Boş] kâdılarına hüküm,

Erbâb-ı tıardan Ahmed nâm sipâhî gelüb Amasya sancağında Argoma nâhiyesinde Yakub nâm karye ve gayriden üç bin akçe tımar babası Ali fevtinden kırk altı senesi Recebi’nin beşinci gününde tahmînen on yaşında olmağla üzerine kendüye tevcîh ve berât-ı şerîfîmle üzerinde iken bâliğ ve tuvânâ olub kılıca kâdir olmağla ba‘de’l-yevm seferber olmak üzere başmuhasebede olan cebelü kaydı bin yüz elli beş senesi Zilhiccesi’nin yirmi dördüncü gününde ref‘ ve bâ-fermân-ı ‘alî kaydına şerh

verildiğün bildirüb fi-mâba'd cebelü bedeliyesi mütâlebesiyle gerek kendüsü ve gerek re'âyâsı rencîde ve remîde etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i amîremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere cebelü kaydı ref' olunub tarih-i mezkûrda kaydına şerh verildiğü mastûr ve mukayyed bulunmağın kânûn ve defter mûcibince 'amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i M sene 1156

[S.93-Hüküm 1]

Bafra ve [Boş] kâdılarına ve Canik muhâssılı vekîline hüküm,

Erbâb-ı tımardan Mehmed nâm sipâhî gelüb Canik sancağında Bafra nâhiyesinde Çiftlik nâm karye ve gayriden on üç bin yediyüz elli akçe tımara berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub tımarının başkalemi olan sâlifü'z-zikr mezra'a-i Çiftlik defter-i mufassalda otuz beş nefer re'âyâ ve bir aded çiftlik ve mevkûf ve bir zemîn ve çiftlik-i hassa 'an-evlâd harâbe hâsıl resm ve hinta yekûn ma'a gayruhû iki bin altıyüz akçe yazu ile tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Çiftlik tâbî' Bafra deyü yazu-yu mezkûruyla tahrîr ve yazu-yı mezkûrun sekiz yüz akçesi ifrâz ma'a gayruhâ birikdirilüb iki bin yüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezkûr tamamen mezkûr Mehmed'in tımarı ve yine Bafra nâhiyesinde çiftlik-i hassa evlâd-ı harâb hâsıl ma'a'r-rüsûm beşyüz elli akçe yazu ile ol-dâhî defter-i mufassalda tahrîr ve defter-i icmâlde sâlifü'l-beyân Çiftlik karyesinin iki bin altı yüz akçe yazu-yı mezkûrun ifrâz olunan bin sekiz yüz akçesi ve yine Bafra nâhiyesinde Virancık nâm karye ve ma'a gayruhâ birikdirilüb yedi bin iki yüz akçe ol-dâhî başka ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun dâhî üç bin ikiyüz akçesi Amasya ve Konya ve Canik sancaklarında Gedegra ve gayri nâhiyelerde Alucağaç nâm karye ve gayriden elli altı bin dokuzyüz seksen dokuz akçe ze'âmete mutasarrıf Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Süleyman mülhâkın ze'âmet-i mülhakâtı ve üç bin akçesi dâhî karye-i Virancık el-mezbûre ve gayriden on üç bin elli akçe tımara mutasarrıf diğeri Mehmed'in tımarı olub bâkîsi müştereki kaydında iken zâ'im-i mûmâ-ileyhin subaşı ile sipâhî-i merkûm marûz-zikr Çiftlik karyesi ve hâsıl-ı mahsûb çiftlik-i hassa an-evlâd-ı harab deyü defter-i hâkânide mukayyed çiftlik vâki' olan mahsûl ve rüsûmundan berâtları yazularına göre hisselerine düşen marûz-zikr beşyüz elli akçe yazusu olan çiftlik-i hassa an-evlâd-ı harabda senin alâkan yokdur deyü hilâf-ı defter-i hâkânî te'âddî ve rencîde ve ol-vecîhle tımar-ı mahsûlüne gadr olduğun bildirüb marûz-zikr Çiftlik karyesi ve hâsılıyla mahsûb olan çiftlik-i hassa an-evlâd-ı harab deyü defter-i hâkânide mukayyed ber-mûceb-i çiftlik ber-mûceb-i defter-i hâkânî müşterekleriyle kendüye zabt ve vâki' mahsûl ve rüsûmun herkesin berâtların yazularına göre hisselerine düşeni kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve berâtları yazularına muğâyir müşterekleri tımarlarına tecâvüz ve ol-vecîhle çiftlik-i mezbûrda senin alâkan yokdur deyü bir dürlü dahl ve ta'arûz etdirilmeyüb men' ve def' edilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûnum ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olub mastûr ve

mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni ve berâtları mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i M sene 1156

[S.94-Hüküm 3]

Sivas beğlerbeğisine ve Geldigelen ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Erbâb-ı âhîden Ahmed teberdâr-ı saray-ı atîk nâm sipâhî gelüb Amasya sancağında Geldigelen nâhiyesinde Halak nâm karye ve gayriden on iki bin sekiz yüz yirmi beş akçe tımara berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub tımarının başkalemi ve müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil sâlifü'z-zikr Halak karyesinin mâlikânesi vakf-ı i'âmâret-i Bayezid Paşa ve divânisi tımar olub ve karye-i mezbûrenin mümtâz ve mu'ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden öşr ve resmi vakf-ı mezkûr ile tımar tarafından alınagelen arâzi ve mezra'alara âhârdan dahl olunmak icâb etmeyüb karye-i mezbûre toprağında âhâr vakfın çiftlik ve arâzisi olmayub ve bu makûle arâzi nizâ'ında temessük ve hüccete i'tibâr olunmayub ancak defter-i hâkânide mukayyed iken Amasya'da sâkin Mehmed ve [Boş] nâm kimesneler zuhûr ve bizim mütevellisi olduğumuz Amasya'da vâki' Seyyîd Kubat ve Seyyîd Hüsameddin vakıf arâzisinden karye-i mezbûre toprağında bir çiftlik yer vardır deyü hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûlî bir çiftlik arâziyi yedlerinde olan Ortapare kâdısı imzâsıyla mûmzâ bir müzevver ve köhne hüccet peydâ ve fuzûlî zabt edüb tımarı mahsûlüne kesr ve kendüye gadr eylediklerün bildirüb karye-i mezbûre mümtâz ve mu'ayyen hudûdu dâhilinde vâki' arâzi ve mezra'alarıyla müştereki ve i'âmâret-i mezkûre vakfi ile kendüye zabt ve mezbûrları hilâf-ı defter-i hâkâni müzevver hüccet ile karye-i mezkûre arâzisine bir vecîhle dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Geldigelen nâhiyesine tâbi' sekiz nefer re'âyâ ve bir bağ ve iki mezra'a ve hâsılı tahtında çift ve hinta yekûn ma'a gayruhâ bin altı yüz akçe yazar karye-i Halak mâlikâne vakf-ı i'âmâret-i Bayezid Paşa ber-mûceb-i defter-i evkâf divânî tımar deyü defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma'a gayruhâ yirmi altı bin altı yüz elli akçe ze'âmet deyü ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun on bin akçesi defter-i hâkânide mastûr olduğu Ahî-i merkûm Ahmed teberdâr-ı saray-ı atîk bakîsi müştereklerine kayd ve balâda tahrîr olunduğu vecîhle nâhiye-i mezbûreye tâbi' Seyyîd Kubat ve Seyyîd Hüsameddin vakıflarının kaydları mahalli bulunmadığıun bi'l-fi'il defter emîni Ali katîbi dâme mecdihû arz etmeğın arz-ı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı M sene 1156

[S.96-Hüküm 1]

Keşderesi ve Aybastı ve [Boş] kâdılarına hüküm,

Canik sancağı ehl-i beytten Seyyîd İbrahim gelüb mûmâ-ileyhin berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerinden Keşderesi kazâsına tâbi' Emir Yakub nâm karyenin mümtâz ve mu'ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden öşr ve resmi ze'âmeti

toprağından alınagelen ma'lûmetü'l-hudûd yerleriyle yine karye-i mezbûre toprağında vâki' resmi defterde ze'âmete hâsıl kayd olmuş Soğukoluk Yaylağı dimekle ma'rûf yaylağa her sene zamanında Aybastı kazâsına tâbi' Yakacık nâm karyede Hatîb Ahmed Efendi bin Ali ve Ali bin Mehmed ve İlyas bin Pîrî ve sâ'ir ma'lûmü'l-esâmî kimesneler koyun ve sâ'ir davarlarıyla çıkub yaylayub otundan ve suyundan intifâ'a edenlerin tahammüllerine göre resm-i yaylaklarıyla mezkûrdan Ahmed ve Ali ve İlyas'ın karye-i mezbûr toprağında yerleri zirâ'at ve hırâset etmeleriyle mezkûrdan karye-i mezkûr toprağında zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânûn üzere menût olan öşrünü tarafından subaşısı [Boş] zîde kadrihû taleb eyledikde mezkûrlar biz âher mahalde sâkin oluruz ve hem ol-yerler ve yaylakda senin alâkan yokdur deyü hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i kadîm te'âllül ve bundan âkdem mûmâ-ileyhin tarafından vekîli Mustafa nâm kimesne mezkûrûn ile mürâfa'a-i şer'-i şerîf olduklarında ol-yerler karye-i mezkûrenin mümtâz ve mu'ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden berü öşr ve resmi defterde ze'âmete hâsıl kayd olmuş yaylağı olduğu şer'an sâbit ve zâhir ve ol-yerlerin öşr ve resmi kadîmisi üzere mûmâ-ileyhe hükm ve mezkûrların hilâf-ı kânûn zâhir olan te'âddîleri men' birle cânib-i şer'den hüccet-i şer'îye verilmişken tekrar nizâ'ından ol-hüccet-i şer'îye üzerine bir def'a dâhî imza olunmuşken yine kâni' olmayub hilâf-ı kânûn ve defter ve mugâyir-i kadîm ve hüccet-i şer'îye te'âllül ve nizâ'ından hâlî olmadıkların ve ol-vecîhle ze'âmeti mahsûlüne gadr murâd eylediklerin bildirüb münâza'un-anha olan yaylak ve yerlerin öşr ve resmi kadîmisi üzere subaşısına alıverilüb hilâf-ı kânûn ve defter ve hüccet-i şer'îye te'allül etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğın kânûn ve defter mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı M sene [1]156

[S.96-Hüküm 4]

Sivas beğlerbeğisine ve Sivas ve [Boş] kâdılarına hüküm,

Ze'âmet karyelerinden Sivas sancağında ve nâhiyesine tâbi' Birkil nâm karye re'âyâsı gelüb bunlar karyeleri toprağında zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânûn üzere müteveccîh olan beşde bir öşrlerin ve sâ'ir hukûk ve rüsûmların kânûn ve defter mûcibince karyeleri zâ'imlerine edâda kusurları yoğiken karye-i mezbûr zâ'imi Feyzullah Çavuş kanâ'at etmeyüb hilâf-ı kânûn ve defter ziyâde taleb ve cebren aldığundan ma'adâ vakitlü vakitsüz on beş yirmi nefer atlu ve adamları ile karyelerine varub ehl ve ı'yâleriyle sâkin oldukları üzerlerine konub müft ve meccânen yem ve yiyecek koyun ve kuzu ve arpa ve saman ve sâ'ir mekûlât ve meşrûbâtın götürdüklerinden sonra çayır vakti karyelerinde olan çayırlarına on nefer kimesneler ile on beş yirmi davarların bağlayub yedirüb ve çekindikden sonra boğma bir torba yoğurd elli ekmek ve yüz yumurta ve beş vukıyye peynir ve bir yük hatabların alub ve her gece karye-i mezbûreden iki nefer kimesneyi bekçi tutub davarların bekledürüb ve resm-i gerdek deyü kânûn ve defterden ziyâde yetmiş guruşların alub ve her ev başına birer kuzu etin almadıkça hizmetlerin kaldırmayub ve her sene kalemiye nâmıyla yüz guruşların alub yine bu akçe karye-i mezbûrun salyâne borcunu hesâb etmek için aldım

deyü cevri ve eziyet ve mezbûrun zulmünden re'âyâ fukarâsı perâkende ve perişân olmalarına ba'is oldukların bildirüb kânûn üzere amel olunmak hilâf-ı kânûn ve defter zâhir olan zulm ve te'âddîsi men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediklerin ecîlden kânûn ve defter mûcibince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M sene 1156

[S.97-Hüküm 1]

Satılmış ve Ünye ve Samsun ve Arın ve Bafra ve Terme ve Kavak ve [Boş] kâdılarına ve Canik mütesellimine hüküm ki,

Eyâlet-i Sivas'ın defter kethüdâsı Halil ve tımar defterdârı Musa ve Sivas Alaybeği İsmail ve Amasya sancağı Alaybeğisi Ali ve Bozok sancağı Alaybeğisi Mahmud ve Çorum sancağı Alaybeğisi Kasım Mehmed ve Canik sancağı Alaybeğisi Seyyîd İbrahim ve Divriği sancağı Alaybeyisi Süeyman ve Arapkir sancağı Alaybeyisi Ahmed zîde kadrîhû ile Canik sancağının zü'amâ ve erbâb-ı tımarı südde-i sa'adetime mahzâr gönderüb Canik sancağında Satılmış nâhiyesi doksan iki nefer re'âyâ ve hâsılı tahtında bennâk ve hinta yekûn ma'a gayruhâ bin akçe yazar hâlâ Ömerlücek nâm karye defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma'a gayruhâ birikdirilüb altmış dokuz bin akçe dokuz yüz yetmiş üç akçe ze'âmet deyü ber-icmâl yine Satılmış nâhiyesine tâbi' otuz altı nefer Müslümân ve yüz elli nefer gebrân re'âyâ ve bir zemîn hâsılı tahtında nim ve hinta yekûn ma'a gayruhâ beş bin altı yüz yazar nefsi Bolaman nâm karye defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr olunarak icmâl-i yazı-yı mezkûresinden bin altı yüz akçesi ifrâz ma'a gayruhâ birikdirilüb yedi bin dört yüz akçe ber-icmâl ve Ünye nâhiyesine tâbi' yirmi nefer Müslümân ve beş yüz yirmi nefer gebrân re'âyâ ve hâsılı tahtında caba ve ispençe-i gebrân yekûn ma'a gayruhâ on dört bin akçe yazar nefsi Ünye defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma'a gayruhâ birikdirilüb on sekiz bin beş yüz akçe an-ze'âmet deyü ol-dâhî ber-icmâl ve Samsun nâhiyesine tâbi' doksan beş nefer re'âyâ ve on iki zemîn ve on iki mevkûf re'âyâ ile karye-i Sarmusak tamam mâlikânesi vakf-ı mescid-i Zeyneddîn Emir Hacı ...²⁵⁷ ber-mûceb-i defter-i evkâf divâni tımar ve hâsıl-ı divâni ma'a niyâbet ve hinta yekûn ma'a gayruhâ birikdirilüb altı bin beş yüz akçe yazı ile defter-i mufassalda ol-dâhî muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde hâsıl-ı divâni ma'a niyâbet altı bin beş yüz akçe yazı ile tahrîr ve ma'a gayruhâ birikdirilüb kırk iki bin akçe ze'âmet deyü ol-dâhî başka ber-icmâl ve yine Samsun nâhiyesine tâbi' elli iki nefer re'âyâ ve on aded zemîn ve hâsıl-ı çift ve hinta yekûn ma'a gayruhâ sekiz bin akçe yazar karye-i Arhadivi mâlikânesi vakf-ı evlâd-ı Kaya Paşa der Amasya divâni ve vakf-ı i'mâret-i Valide Sultan hâliyâ divâni tımar deyü defter-i mufassalda ol-dâhî muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma'a gayruhâ birikdirilüb on bir bin akçe yekûnundan yedi bin akçesi ifrâz ve ol-dâhî tımar ber-icmâl ve Arın nâhiyesine tâbi' yüz elli iki nefer re'âyâ ve on yedi zemîn ve yirmi nefer mu'af ve sekiz nefer gebran ve hâsıl-ı ma'a mu'afiyân ve gebran ma'a niyâbet çift ve hinta yekûn ma'a gayruhâ on üç

²⁵⁷ İki kelime okunamamıştır.

bin akçe karye-i Hâsıl defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Hâsıl ma'a gayruhâ mu'afiyân hâsıl-ı iki baştan ma'a niyâbet deyü on bin akçe yazı ile tahrîr ve ma'a gayruhâ birikdirilüb on dört bin üç yüz akçe ze'âmet deyü ol-dâhî ber-icmâl ve yine Arım nâhiyesine tâbi' kırk dört nefer re'âyâ üç zemîn ve hâsıl-ı nim ve hinta yekûn ma'a gayruhâ iki bin iki yüz on akçe yazar karye-i Derik defter-i mufassalda muharrir kalemiyle ve defter-i icmâlde ma'a gayruhâ birikdirilüb üç bin altı yüz akçe ol-dâhî tımar ber-icmâl ve Bafra nâhiyesine tâbi' kırk üç nefer re'âyâ ve üç zemîn ile karye-i Virancık mâlikâne tâbi' Değirmen Deresi divâni tımar ve hâsılı divâni nim ve hinta yekûn ma'a gayruhâ bin üç yüz akçe yazı ile ol-dâhî defter-i mmufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde bin üç yüz akçe yazusundan altı yüz elli akçesi ifrâz ve ma'a gayruhâ birikdirilüb yedi bin iki yüz ol-dâhî tımar ber-icmâl ve Terme nâhiyesine tâbi' kırk nefer re'âyâ ve altı zemîn ve yedi nefer mevkûf re'âyâ ve hâsılı nim ve hinta yekûn ma'a gayruhâ dört bin beş yüz akçe yazar ve karye-i Rüstem Balcı hassa-i eyâlet deyü ol-dâhî defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde beş yüz akçesi ifrâz ma'a gayruhâ üç bin iki yüz akçesi ol-dâhî tımar ber-icmâl ve Kavak nâhiyesine tâbi' yüz on nefer re'âyâ ve on altı zemîn ile karye-i İliç mâlikâne-i vakf-ı Hüseyin Ağa divâni tımar hâsılı nim ve hinta yekûn ma'a gayruhâ on bin akçe yazı ol-dâhî defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma'a gayruhâ birikdirilüb beş bin akçe ol-dâhî tımar ber-icmâl ve Ünye nâhiyesine tâbi' iki yüz nefer re'âyâ yirmi aded zemîn ve hâsılı nim ve hinta yekûn ma'a gayruhâ on bin akçe yazar karye-i Saylak defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde beş yüz akçesi ifrâz ve ma'a gayruhâ birikdirilüb bin yüz akçe ile ol-dâhî tımar ber-icmâl olmağla sâlifü'z-zikr beyân karyelerin bâ-berât-ı 'alışân za'im ve sipâhîlerin zü'amâ ve erbâb-ı tımar ma'rûz-zikr karye topraklarında zirâ'at ve hırâset edenlerin zirâ'at ile hâsıl eyledikleri terekelerin kânûn ve defter mûcibince öşrlerin talep eylediklerin zira'at eden re'âyâ tâ'ifesi mukaddemâ zâ'im ve sipâhîlerimize öşr bedel-i maktû'u verüb öşr vermez idik sizlere dâhî vermezüz deyü hevâlarına tâbi' a'yân ve serdârlarına istinâden hilâf-ı kânûn ve defter üç guruşluk mikdârı öşr olan yerlerden bir guruş maktû'u teklifi ile te'allül ze'âmet ve tımarları mahsûlüne gadr-ı külli etmeleriyle kurâ-yı mezbûre toprağında zira'at ve hırâset edenlerin zirâ'atleri ile hâsıl eyledikleri terekelerinde kânûn ve defter mûcibince öşr tamamen zâ'im ve sipâhîlerine aliverilüb merkûmlara hilâf-ı kânûn ve defter öşr bedeli maktû'u veririz deyü te'allül ve nizâ'a etdirilmeyüb te'allülleri men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûn verilmek ricâsında mahzar birle i'lâm ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan defter-i icmâl ve mufassala müraca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i M sene [1]156

[S.98-Hüküm 4]

Sivas beğlerbeğisine ve Simre-i Lâdik ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Muhammed Emîn gelüb Amasya sancağında Simre-i Lâdik nâhiyesinde

Mısmılağaç nâm karye ve gayriden sekiz bin akçe tımara mezkûr Muhammed Emîn mukaddemâ bir nefer cebelü ile mutasarrıf iken Divân-ı Hümâyûnum şâkirdânı zümresine ilhâk olunub elli iki senesinde cebelüsü baş muhasebeden ref olunmakla sene-i mezbûreden sonra tahsildâr tarafından cebelü bedeliyesi talep olunmak iktizâ etmez iken livâ-i mezbûrdan cebelü tahsildârı tımar-ı mezbûrun kurâsı üzerine varub ve elli üç ve elli beş senelerine mahsûben cebren re'âyâ fukarâsından cebelü bedeliyesi tahsîl ve gadr etmeğın tahsildâr-ı merkûmun ol-vecîhle cebren aldığı cebelü bedeliyeleri kendüsünden redd ve tahsîl etdirilmemek emr-i şerîfim sūdûruna istidâ'a ve vâki' tımar-ı mezbûrun cebelüsü elli iki senesinde bâ-fermân-ı 'alî ref' olunduğu başmuhasebede mukayyed olmağın mahallinde ma'rîfet-i şer' ve sen ki mîr-i mirân-ı mûmâ-ileyhsin ma'rîfetinle görüb livâ-i mezbûr cebelü tahsildârının elli üç ve elli beş senelerinin mahsûben tımar-ı merkûm re'âyâlarından cebren cebelü bedeliyesi tahsîl eylediği vâki' ise tamamen kendüsünden red ve tahsîl olunmak üzere emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi'îl başdefterdârım olan Ali dâme u'lûvvuhû i'lâm etmeğın i'lâmı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı M sene [1]156

[S.99-Hüküm 1]

Sivas beğlerbeğisine Özikavağı ve [Boş] kâdularına hüküm ki,

Erbâb-ı tımardan Mehmed veled-i Mustafa nâm sipâhî sūdde-i sa'âdetime arz-ı hâl edüb Sivas sancağında Nıksar nâhiyesinde Kekün nâm karye ve gayriden yedi bin iki yüz akçe tımara berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub tımar-ı mülhakâtından Özikavağı nâhiyesine tâbi' karye-i Hisarözü sülüs mâlikâne ki mülk-i Mehmed Beğ ve Emir Hasan Beğ ve sülüsân mâlikâne zıkr olunan mâlikânedden bir mikdârı vakf-ı medîne-i münevvere divânî tımar ber-mûceb-i defter-i atık on beş nefer re'âyâ hâsıl mâ'a niyâbet resm ve hınta yekûn ma'a gayruhû iki bin beşyüz akçe ve nısf mâlikâne-i karye-i mezbûre altıyüz yirmi akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde nısf sülüsân mâlikâne-i karye-i Hisarözü deyü altı yüz yirmi altı akçe yazı ile tahrîr ve Nıksar nâhiyesine tâbi' mezra'asıyla ve ma'a gayruhû birikdirilüb iki bin ikiyüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamamen mezkûr Mehmed veled-i Mustafa Beğ tımarı mülhakâtı olmağla karye-i Hisarözü el-mezbûreyi divânî mutasarrıfları ve müşterekleri ile zabt ve mâlikâne mahsûlünden ber-mûceb-i defter-i hâkâni berâtı yazusuna göre hissesine isâbet eden vermeyüb tımarı mahsûlüne gadr eylediklerin bildirüb karye-i Hisarözü el-mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkâni divânî mutasarrıfları ve müşterekleriyle kendüye zabt ve vâki' mâlikâne mahsûlünden herkese hisselerine isâbet eden kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkâni ziyâde tecâvüz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ve defterhâne-i amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûnum ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda bî-vech-i meşrûh üzere olduğun mastûr ve mukayyed olunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak emrim olmuştur.

Fî Evâsıt-ı M sene 1156

[S.99-Hüküm 2]**Bafra ve [Boş] kâdılarına ve Canik muhâssıl vekîline hüküm ki,**

Erbâb-ı tımardan Hüseyin nâm sipâhî gelüb Canik sancağında Bafra nâhiyesinde Kayalu nâm karye ve gayriden beş bin altıyüz yirmi üç akçe tımara berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub tımarı mülhakâtından Bafra nâhiyesine tâbi‘ on bir nefer re‘âyâ ve üç mevkûf ve bir zemîn ve iki hassa çiftlik ve tahtında on dokuz nefer re‘âyâ ve iki zemîn ile mezra‘a-i Tuzukala? tâbi‘-i karye-i mezbûre mâlikâne tâb‘i-i karye-i mezbûre dört çiftlik yerdir hâsıl-ı hinta yekûn ma‘a gayruhâ iki bin akçe yazı ile hisse-i sâni an-karye-i Karındar deyü defter-i mufassala muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde bin ikiyüz akçesi ifrâz ve ma‘a gayruhû iki bin dörtyüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun iki bin akçesi ifrâz ve ma‘a gayruhû iki bin dörtyüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun iki bin akçesi mezkûr Hüseyin’in tımarı mülhakâtı bâkîsi müştereki kaydında olub ve yine Bafra nâhiyesine tâbi‘ karye-i Karındar nisf mâlikâne mülk-i verese-i Emir Arslan Ağa ve nisf-ı âher mülk-i verese-i Hızır divâni tımar hisse-i ol-karye-i mezbûre neferâ üç mevkûf hâsıl ma‘a r-rüsûm deyü bin akçe yazı ile ol-dâhî defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yine nâhiye-i mezbûre tâbi‘ Ulya nâm karye ma‘a gayruhû birikdirilüb on bin akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun dörtyüz akçesi yine nâhiye-i mezbûrede Günkilim nâm karye ve gayriden dokuz bin yediyüz elli altı akçe tımara mutasarrıf tekâ‘üd Mehmed’in tımarı aklâmı bâkîsi müştereki kaydında olmağla mezkûr tekâ‘üd Mehmed müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil hâsıl ma‘ar-rüsûm bin akçe yazar hisse-i evvel an-karye-i Karındar el-mezbûreyi zabta kanâ‘at etmeyüb mücerred tamâh-ı hâmından nâşi iki bin akçe yazı ile mezkûr Hüseyin’in müşterekiyle kaydına dâhil hisse-i sâni an-karye-i Karındar el-mezbûreye ve hâlâ hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûlî müdâhale ve tekâlîfi zabt ve mahsûl ve rüsûmun ahz ve kabz edüb müştereki ile buna gadr eylediğün bildirüb Bafra nâhiyesine tâbi‘ iki bin akçe yazar hisse-i sâni an-karye-i Karındar el-mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkâni müştereki ile kendüye zabt mürâfa‘a olan mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb mezkûr tekâ‘üd Mehmed’i dahl ve ta‘arrûz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyed bulunmayub defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı M Sene [1]156

[S.99-Hüküm 4]**Sivas vâlisine ve Aybastı ve [Boş] kâdılarına hüküm,**

Hâlâ Canik sancağında alaybeğisi Seyyîd İbrahim zîde kadrihû gelüb mûmâ-ileyhin Canik sancağında berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinden [Boş] kazâsına tâbi‘ Bolaman ve Kara Hamza ve Hun ve Safcı ve Güler ve Salim ve Eskiti nâm karyeleri topraklarında vâki‘ kadîmden yaylaklarından resm-i yaylak defterde ze‘âmete hâsıl kayd olmağla kazâ-i mezkûre topraklarında vâki‘ yaylaklara her sene zamanında koyun ve sâ’ir davarlarıyla çıkub yaylayub otundan ve suyundan

intifâ'a edenlerin tahammüllerine göre resm-i yaylakları alınagelen yaylak resminde âhârın alâkası olmayub nizâ'a icâb etmez iken Aybastı kazâsında sâkin mütegalibeden El-Hac İbrahim nâm birkaç seneden berü sâbık sâlifü'z-zıkr yaylaklara mûmâ-ileyh sefer-i hümâyûnumda iken mezkûr İbrahim zamanında koyun ve sâ'ir davarlarıyla ile çıkub yaylayub otundan ve suyundan intifâ'a etmekle mûmâ-ileyhin tarafından subaşısına [Boş] nâm kimesne mezkûrun tahammülüne göre resm-i yaylağın vermediğünden gayri sinîn-i merkûmeden mûmâ-ileyhin ortakçılarının iki def'a ma'lûmü'l-aded koyunlarını tagallüben ahz ve kabz eylediğünden ma'ada kurâ-i mezbûrede vâki' şahin yuvalarını dâhî fuzûlî zabt ve ol-vecîhle gadr ve mahsûlüne kesr ve noksan bâdî olduğun bildirüb sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin ma'rîfetinle şer'le görülüb mezkûr ahz eylediğü koyunların ile vech-i muharrer tahammülüne göre resm-i yaylağı kânûn ve defter mûcibince alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğün mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M sene [1]156

[S.100-Hüküm 5]

Ber-vech-i arpalık Çorum sancağı mutasarrıfına Çorum ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Erbâb-ı tıardan Mehmed veled-i Hüseyin nâm sipâhî gelüb Çorum sancağında ve kazâ-i mezbûr muzâfâtından Divân-ı Emlâk nâhiyesinde Çukurviran nâm karye ve gayriden beş bin dokuz yüz doksan dokuz akçe tımara berât-ı şerîfimle mutasarrıf ve zabt olub tımar-ı mezbûr karyeleri tarafından zabt ve mahsûlât ve rüsûmâtı ahz ve kabz murâd eyledikde ba'zı kimesneler hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûlî müdâhale ve mûmâni'at ve re'âyâsı dâhî mahsûl ve rüsûmunu edâda te'allül ve muhâlefet etmeleriyle tımarı mahsûlüne külli gadr etdiklerin bildirüb tımar-ı mezbûr defter-i hâkâni ve yedinde olan berâtı mûcibince kendüye zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rüsûmâtı kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb âhârın hilâf-ı defter-i hâkâni mûmâni'at ve re'âyâsına dâhî te'allül ve muhâlefet etdirilmemek babında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda tımar-ı mezbûr bin yüz kırk dört senesi Muharremi'nin yirmi ikinci gününde tahmînen dokuz yaşında Mehmed veled-i Hüseyin'e tevcîh ve hâlîya berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı M sene [1]156

[S.101-Hüküm 3]

Samsun ve Bafra ve Arım ve Terme ve Kavak ve Ünye ve [Boş] kâdılarına hüküm,

Eyâlet-i Sivas'ın defter kethüdâsı Halil ve tımar defterdârı Musa ve Sivas Alaybeğisi Osman ve Canik sancağı Alaybeğisi Seyyîd İbrahim zîde kadrihûm ile Canik sancağının zü'amâ ve erbâb-ı tımarı mahzar gönderüb Canik sancağında Samsun nâhiyesine tâbi' doksan beş nefer re'âyâ ve on bir zemîn ve bir çiftlik-i hassa ve hâsıl-ı divâni ma'a niyâbet nim ve hinta ve bâd-ı hevâ ve arûsiye ve aded-i ağnam yekûn ma'a

gayruhâ altı bin beşyüz akçe yazar karye-i Sarmusak tamam mâlikâne vakf-ı mescîd-i Zeyneddîn Emir Hacı ve Türbe-i Havlı ber-vech-i defter-i evkâf divâni tımar deyü defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yine yazı-yı mezkûresiyle tahrîr ve ma'a gayruhâ birikdirilüb kırk bin akçe ze'âmet deyü ber-icmâl olub ve Bafra nâhiyesine tâbi' kırk üç nefer re'âyâ on üç zemîn ile karye-i Virancık mâlikâne tâb'i-i Değirmanözü divâni tımar hâsıl-ı divâni nim ve hinta ve bâd-ı hevâ ve arûsiye yekûn ma'a gayruhâ bin üçyüz akçe ve tahtında niyâbet ani'r-rüsûm ve bâd-ı hevâ ve arûsiye deyü defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde bin üçyüz akçe yazı-yı mezkûresinden altıyüz otuz akçesi ifrâz ve ma'a gayruhâ yedi bin ikiyüz akçe tımar ber-icmâl deyü Samsun nâhiyesine tâbi' kırk sekiz nefer re'âyâ ve on zemîn ile karye-i Ermez köyü mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Kaya Paşa der Amasya divâni vakf-ı imâret Valide Sultan Penah hâliyâ divâni tımar hâsıl-ı hisse-i miralay ma'a niyâbet çift ve hinta ve 'aded-i ağnam ve bâd-ı hevâ ve arûsiye yekûn ma'a gayruhâ sekiz bin akçe ve gayr-i ez hisse-i miralay ani'r-rüsûm ve aded-i ağnam ve bâd-ı hevâ ve arûsiye deyü defter-i mufassalda ol-dâhî muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde sekiz bin akçe yazı-yı mezkûresi ma'a gayruhâ birikdirilüb on bir bin akçe yekûnundan yedi bin akçesi ifrâz ve ol-dâhî tımar ber-icmâl Arım nâhiyesine tâbi' kırk dokuz nefer re'âyâ ve üç zemîn ile karye-i Öğümkavak hâsıl-ı nim ve hinta ve rüsûm-ı ağnam ve bâd-ı hevâ ve arûsiye yekûn ma'a gayruhâ üç bin akçe ve tahtında niyâbet ani'r-rüsûm ve aded-i ağnam ve bâd-ı hevâ ve arûsâne deyü defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Öğüm Kavak hisse-i evvel tâbi'-i Arım deyü üç bin akçe yazı-yı mezkûresiyle tahrîr ve ma'a gayruhâ birikdirilüb dokuz bin dörtyüz akçe ol-dâhî tımar ber-icmâl ve Terme nâhiyesine tâbi' karye-i Havraz ve tahtında üçyüz altmış nefer re'âyâ ve on iki zemîn ve on yedi mevkûf re'âyâ ve hâsıl-ı nim ve hinta ve aded-i ağnam yekûn ma'a gayruhâ sekiz bin akçe yazı ile hisse-i evvel an-karye-i mezbûr iki başdan tımar deyü defter-i mufassalda ol-dâhî muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ve sekiz bin akçe yazı-yı mezkûresinden altı bin ikiyüz akçesi ifrâz ve ma'a gayruhâ on beş bin ikiyüz ol-dâhî tımar ber-icmâl ve Satılmış nâhiyesine tâbi' ikiyüz seksen bir nefer re'âyâ ve bir zemîn ile karye-i nefsi Bolaman ve hâsıl-ı nim ve hinta ve bâd-ı hevâ ve resm-i arûsâne yekûn ma'a gayruhâ beş bin altıyüz akçe ve tahtında niyâbet ani'r-rüsûm ve bâd-ı hevâ ve resm-i arûsâne deyü defter-i mufassalda ol-dâhî muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde beş bin altıyüz akçe yazı-yı mezkûresinden bin üçyüz akçesi ifrâz ve ma'a gayruhâ birikdirilüb yedi bin dörtyüz akçe ol-dâhî tımar ber-icmâl ve Kavak nâhiyesine tâbi' yüz on nefer re'âyâ ve on yedi zemîn ile karye-i İliç mâlikâne-i vakf-ı Hüseyin Ağa divâni tımar ve hâsıl-ı nim ve hinta ve aded-i ağnam ve bâd-ı hevâ ve arûsiye yekûn ma'a gayruhâ dört bin akçe ve tahtında niyâbet ve ani'r-rüsûm ve aded-i ağnam ve bâd-ı hevâ ve arûsiye deyü defter-i mufassalda ol-dâhî muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde hâsıl-ı divâni deyü dört bin akçe yazı-yı mezkûresi ma'a gayruhâ birikdirilüb beş bin akçe ol-dâhî tımar ber-icmâl Ünye nâhiyesine tâbi' ikiyüz yedi nefer re'âyâ ve dokuz zemîn ile karye-i Saldık hâsıl-ı nim ve hinta ve bâd-ı hevâ ve arûsa yekûn ma'a gayruhâ üç bin akçe ve tahtında niyâbet ve ani'r-rüsûm ve bâd-ı hevâ ve arûsa deyü ol-dâhî defter-i mufassalda muharrir

kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde on bin akçe yazı-yı mezkûresinden beş bin akçesi ifrâz ve ma'a gayruhâ birikdirilüb bin yediyüz elli akçesi ol-dâhî tımar ber-icmâl olub ve Bafra nâhiyesine tâbi' niyâbet ve nisf-1 bâd-1 hevâ ve nisf-1 resm-i arûsâne ve aded-i ağnam ve beytü'l-mal-1 gayb ve mal-1 gâ'ib ve mâl-1 mevkûf ve aded-i i'tâk ma'a nisf-1 nisf bâd-1 hevâ ve arûsî sipâhîyân ve ebnâ-i zâviyedârân ve deştibânî-i kazâ-i Bafra deyü on dört bin beşyüz akçe yazı ile ol-dâhî defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde fi-mabâd tımar ma'a gayruhâ birikdirilüb havâs-1 hümâyûnum aklâmından olub Arım nâhiyesine tâbi' fi-sene iki bin dörtyüz yetmiş dört akçe yazı ile niyâbet ve nisf-1 bâd-1 hevâ ve nisf-1 resm-i arûsâne ve nisf-1 aded-i ağnam tımarhâ-i sipâhîyân ve merdân-1 kal'a ve gayr-i ez havâs-1 hümâyûn ve zü'amâ ve tımarhâ-i sipâhîyân ve merdân-1 kal'a ve gayr-i ez havâs-1 hümâyûn ve zü'amâ ve tımarhâ-i serbest ve Satılmış nâhiyesine tâbi' on beş bin beşyüz otuz beş akçe yazı ile niyâbet nisf-1 bâd-1 hevâ ve tımarhâ-i sipâhîyân ve merdân-1 kal'a gayr-i ez havâs-1 hümâyûn ve zü'amâ ve tımarhâ-i serbest der-kazâ-i Satılmış ve Kavak nâhiyesine tâbi' yedi bin yediyüz on sekiz akçe yazı ile niyâbet ve nisf bâd-1 hevâ ve tımarhâ-i sipâhîyân ve merdân-1 kal'a gayr-i ez havâs-1 hümâyûn ve karye-i nefis-i Kavak ve gayr-i ez zü'amâ ve karye-i Gülümcek ve tımarhâ-i serbest ve karye-i Esad ve Hassa nâm-1 diğêr Alu? ve karye-i Evranalanı deyü defter-i mufassalda ol-dâhî başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde ma'a gayruhâ birikdirilüb Mirlivâ-i Canik hass-1 mülhakâtından olmağla Canik muhâssılları ve tarafından adamları olanlar serbest ze'âmet mülhakâtından olmayan sâlifü'l-beyân kurâların ber-mûceb-i defter-i hâkâni hassa kayd olunan niyâbet ve aded-i ağnam ve resm-i arusane ve sair bâd-1 hevâlarının nısıfların almağa kanâ'at etmeyüb ziyadeye tecavüz ve zikr olunan kurânın bâ-berât-1 'alişân mutasarrıf olan sipâhîlerine bir nesne verilmeyüb tımarları mahsûlüne gadr etmeleriyle kurâ-yı mezbûre toprakları üzerlerine şer'ân cürm sâbit olan re'âyâ taifesinin kanun üzere icâb eden cerime ve vâki' resm-i arûsâne ve defterlü re'âyâları aded-i ağnam ve sâ'ir vâki' bâd-1 hevâlarının nisfi ber-mûceb-i defter-i hâkâni tımar mutasarrıfları olanlara ve nisf-1 âhâr Canik muhâssılları tarafından ahz ve kabz etdirilüb muhâssıl ve tarafından adamlarını hilâf-1 defter-i hâkâni ziyâdeye tecâvüz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına mahzar birle i'lâm ve hazine-i 'amîremde mahfûz ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-1 M sene 1156

[S.102-Hüküm 3]

Sivas beğlerbeğisine ve Amasya ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Ze'âmet karyelerinden Amasya kazâsına tâbi' Said nâm karye re'âyâları gelüb bunların karyeleri hudûdunda Bekir oğlu Osman nâm kimesne karye-i mezbûre ze'âmetine istinâden karye-i merkûmede koyun ağılı ihdâs ve davarların zabt etmeyüb bunların bağçe ve mevrû'atları ârâzisine salıverüb çekindüb külli zarar ve ziyân eylediğün bildirüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecîlden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i M sene 1156

[S.107-Hüküm 1]**Divriği ve Bozok ve Kangırı ve Kalecik Keskin ve [Boş] ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,**

Erbâb-ı tımdardan Ali nâm sipâhî gelüb Divriği sancağında berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğı tımarı karyelerinden Divriği kazâsı muzâfâtından Ayvalu nâhiyesine tâbi' Sultanlı nâm karyesinin defterde mukayyed ra'ıyyet ve ra'ıyyeti oğullarından Arif oğlu Ahmed ve Kulu oğlu Hasan ve Servan oğulları ve [Boş] ve [Boş] ve [Boş] ve dâhî ba'zıları kadîmi karyelerinden kalkub hâlâ varub taht-ı kazânızda vâki' kasabat ve kura ve askeri çiftliklerinde sâkin ve mütemekkîn olmalarıyla bu dâhî ol-makûle defterlü re'âyâsın buldukları mahallerden kaldırub kadîmi karyelerine nakl ve iskân etmek isterken müteğallibeden ba'zı kimesnelere istinâden hilâf-ı kânûn te'allül ve muhâlefet ve mezkûrlar dâhî iskân olmalarına muhâlefet edüb tımarı mahsûlüne külli gadr olunduğın bildirüb tımarı re'âyâları buldukları mahalden kaldırılıb kadîmi karyelerine nakl ve iskân etdirilüb zü'amâyâ hilâf-ı kânûn te'allül ve âhâra muhâlefet ve te'âddî etdirilmemek bâbında hükmi-î hümâyûnum ricâ eylediğı ecilden kânûn üzere iskân etdirilmek için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i M sene 1156

[S.107-Hüküm 4]**Sivas beğlerbeğisine ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,**

Ebubekir ve Osman nâm karındaşlar gelüb bunların mûrisi El-Hac Ömer Ağa dimekle ma'rûf kimesne bundan âkdem fevt oldukda oğlu ve kızı ve bababir er karındaşı ve sâ'ir tapu ile verilmesi fermân olanlardan kimesnesi kalmayub Arapkir kazâsına tâbi' erbâb-ı tımar karyelerinden Suz nâm karye toprağında vâki' tasarrufunda olan ma'lûmü'l-hudûd yerleri kânûn üzere tapuya müstehak ve ol-yerler üzerinde dikme ve aşılmasıyla beş yüzü bulmuş mülk-i meşrû'a meyve eşcârı olub irs-i şer'le bunlara intikâl ve ol-eşcârı görüb gözetmekde su'ûbet olmağla zikr olunan yerleri dâhî âhâra verilmekden vârise vermek emin olub yerlerin dâhî ol-vecihle hakk-ı tapusu bunların olmağla mûrisleri müteveffâ-yı mezbûrun yerlerin bî-garaz müslümanlar takdîr eyledikleri resm-i tapu ile almağa tâlibler iken sâhib-i arz olan Veli nâm sipâhî hilâf-ı kânûn bunlara vermeyüb hevâsına tâbi' [Boş] nâm kimesneye verüb mugâyir-i kânûn gadr ve te'âddî eylediğün ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfesi olduğın bildirüb mûrisleri müteveffâ-yı mezbûrun yerleri kânûn üzere bî-garez müslümanlar takdîr eyledikleri resm-i tapu ile sâhib-i arzdan bunlara verilmek bâbında hükmi-î hümâyûnum ricâ eyledikleri kânûn üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M sene 1156

[S.108-Hüküm 5]**Sivas beğlerbeğisine Boğazlıyan ve [Boş] kâdısına hüküm ki,**

Mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Bozok sancağının sâbık alaybeğisi Mahmud ile livâ-i mezbûrun zü'amâ ve erbâb-ı tımarı gelüb zü'amâdan Bozok sancağında Boğazlıyan nâhiyesinde İsmâil Hacılu nâm karye ve gayriden yigirmi bin akçe ze'âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olan Mehmed veled-i Ali zîde kadrihûnun ze'âmeti mülhakâtından müşterekleriyle kayd ve berâtına dâhil Boğazlıyan nâhiyesine tâbi' hâsıl bin beş yüz akçe yazar mezra'a-i Göllü nezd-i karye-i Güzelce cemâ'at-i mezbûre âhâlisi ve Böğürdlenlü zirâ'at ider der-Tekneciközü ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' kırk nefer re'âyâ ve hâsıl-ı hınta yekûn ma'a gayruhâ birikdirilüb otuz bin dörtyüz akçe ze'âmet deyü ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun yigirmi bin akçesi mûmâ-ileyh Mehmed veled-i Ali'nin ze'âmeti ve beş bin ikiyüz akçesi bin yüz yigirmi senesi Recebi'nin yedinci gününde bâ-hatt-ı tevki' havâs-ı hümâyûnuma tashîh ve bâkîsi müştereki kaydında olub ve yine Boğazlıyan nâhiyesine tâbi' yüz on dokuz nefer re'âyâ ve bir zemin ve hâsıl hınta yekûn ma'a gayruhâ altı bin dokuz yüz elli dört akçe karye-i Gürlüce Köprü nâm-ı diğê Öreplü an-cemâ'at-i Hisarbeğlü defter-i mufassalda muharrîr kalemiyle ol-dâhî tahrir ve defter-i icmâlde mirlivâ-i Bozok hassı mülhakâtından olub sâlifü'z-zikr karye-i İğdecik ve mezra'a-ı Göllü hîn-i tahrirden berü bilâ-nizâ' ze'âmet ve tımar tarafından zabt oluna gelüb mirliva hasslarının alâkası yoğiken Bozok sancağı voyvodası olanlar hass-ı mezbûr mülhakâtından zikr olunan Güzelceköprü karyesini zabta kanâ'at itmeyüb mûmâ-ileyhin müşterekiyle ze'âmeti mülhakâtından olan sâlifü'l-beyân mezra'a ve karye için Güzelce cemâ'ati zirâ'at itmekle mirliva-i hassa mülhakâtındandır deyü hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûli müdâhale ve bir tarîkiyle hilâf-ı inhâ hevâsına tâbi' kâdından alduğı hüccet ile tegallüben zabt idüb müşterekiyle mûmâ-ileyh Mehmed veled-i Ali'nin ze'âmeti mahsûlüne gadr itmeleriyle zikr olunan karye ve mezra'a ber-mûceb-i defter-i hakâni müşterekiyle ze'âmeti tarafından zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz itdirilüb hilâf-ı defter-i hâkâni mirliva-i hassı zâbiti mezbûr ve âheri ol-vecîhle dahl ve ta'arrûz itdirilmemek bâbında emri şerîfim verilmek ricâsına vâki' hâlî mahzar birle i'lâm ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz olan ruznamçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğı mastûr ve mukayyed olmağla defter-i hakâni mûcibince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S sene 1156

[S.110-Hüküm 2]

Bozok ve [Boş] kâdılarına ve Bozok sancağı mütesellimine hüküm ki,

Erbâb-ı tıardan Hacı Hüseyin gelüb Bozok sancağında Baltı nâhiyesinde Kalaycık nâm karye ve gayriden berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğı tımarı karyelerin bundan âkdem Bozok sancağına tâbi' Divânlı nâm karye sâkinlerinden Babalı oğlu Mustafa nâm kimesneye iltizâm etmekle tımar-ı mezbûr karyelerinin bedel-i iltizâmından olmak üzere merkûm Mustafa'nın zimmetinde bin yüz elli senesinden berü ma'lûmü'l-mikdâr gurus alacak hakkı olmağla mezbûrdan defâ'atle taleb ve almak istedikde mezbûr ziyâde ta'annüd ve dürlü dürlü tezvîrât ile şirrete sülûk ve mücerred ibtâl-i hak ve ekl' ve bel' sevdasıyla gadr-ı külli murâd eyledikde ve tarafından [Boş]

nâm kimesneyi vekîl eylediğün bildürüb mahallinde şer‘le görölüb mezbûrun zimmetinde zuhûr ve subût olan hakkı mübâşir ma‘rifetiyle tamamen tahsîl ve bî-kusûr vekîline alıverilüb te‘âllül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ etmeğın mahallinde şer‘le görölmek için yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i S sene 1156

[S.110-Hüküm 3]

Amasya sancağında vâki‘ kâdılarına hüküm ki,

Amasya sancağında mutasarrıf olan Cevher dâme ikbâlehû gelüb Argoma nâhiyesine tâbi‘ Revancı ve Lâdik nâhiyesine tâbi‘ Kara Mahmud Kürecik ve Kavak ve Gedegra nâhiyesine tâbi‘ Havsud ve Eğris ve Saraycık ve Gökçe ve Gaziler Ovacığı nâhiyesine tâbi‘ Balgalı nâm karyeler mirlivâ-i Amasya hasslarından karyelerinin tahtlarında defter-i cedîd-i hâkânide hâsıl yazılan rüsûmâtı tarafından mütesellimi kânûn ve defter mûcibince taleb eyledikde içlerinden ba‘zıları hilâf-ı kânûn ve defter te‘âllül ve muhâlefet eylediklerin bildirüb livâ-i mezbûr hassları karyelerinden sûret-i defter-i cedîd-i hâkânide mirlivâ hâsıl yazılan rüsûmat kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb hilâf-ı kânûn ve defter bir ferde bir vecîhle te‘âllül ve tereddüd etdirilmemek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ etmeğın kânûn ve defter mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i S sene 1156

[S.111-Hüküm 3]

Sivas vâlisine ve Amasya ve [Boş] kâdılarına hüküm,

Erbâb-ı tıardan Hüseyin nâm sipâhî gelüb Amasya sancağında Yavaş nâhiyesinde Balcı nâm karye ve gayriden yedi yüz altmış yedi akçe tımarın yüz elli beş senesi Cemâziye’l-evveli’nin on beşinci gününden serasker-i sâbık Numan Paşa tarafından buna tevcîh ve hâliya berât-ı şerîfimle üzerinde ve me’mûr olduğu Erzurum cânibinde hıdemât-ı hümayûnda mevcûd ve sene-i mezbûre mahsûlât ve rüsûmâtı bunun berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşmüş iken âhârdan ba‘zıları fuzûlî müdâhale ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtın tegallüben ahz ve kabz edüb ziyâde gadr ve te‘âddî eylediğün bildirüb berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûlât ve rüsûmâtı tevcîh edenlerden buna alıverilüb hilâf-ı kânûn ve berâtına mugâyir berât te‘âddî etdirilmemek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümayûnuma mürâca‘at olundukda tımar-ı mezbûr hâliya berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i S sene [1]156

[S.112-Hüküm 1]

Yıldızili ve [Boş] ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Nişân-ı hümâyûnum verilen defter-i hâkâni kâtiblerinden Mehmed Râşid zîde kadrihû gelüb Sivas sancağında Yıldızili nâhiyesinde berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinden Beduhtun ve tevâbi‘i karyelerinin defterde mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyeti oğullarından ba‘zıları kadîmi sâkin oldukları karyelerinden kalkub varub taht-ı kazânızda vâki‘ ba‘zı kasabât ve kurâ ve askeri çiftliklerinde sâkin ve mütemekkîn olmalarıyla mûmâ-ileyh ol-makûle defterlü re‘âyâsını buldukları mahalde voyvodası ma‘rifetiyle kaldırub kadîmi sâkin oldukları karyelerine nakl ve iskân ettirmek istedikde ba‘zıları te‘allül ve muhâlefet ve ze‘âmeti mahsûlüne gadr ve noksan tertîb eylediğün bildirüb kadîmi karyelerine nakl ve iskân etdirilüb bir ferde te‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğın vech-i meşrûh ve kânûn üzere iskân olunmaları için yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i S sene 1156

[S.112-Hüküm 2]

Sivas beğlerbeğisine Yıldızili ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Nişân-ı hümâyûnum verilen defter-i hâkâni kâtiblerinden Mehmed Raşid zîde kadrihû gelüb Sivas sancağında Yıldızili nâhiyesinde berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinden Beduhtun nâm karyesinin mülhakâtından yine nâhiye-i mezbûrede vâki‘ Tekke nâm karyesinin defterlü re‘âyâsı ve defterlü re‘âyâsı yerleri tasarruf eden hâric re‘âyâ tâ‘ifesinin ba‘zıları ma‘rû‘z-zıkr Tekke nâm karyesi toprağında zirâ‘ata sâlih hâsıl verür yerlerü bi’t-tamam zirâ‘at ve hırâset etmeden bırakub civârında vâki‘ erbâb-ı tımdardan [Boş] nâm karye sipâhîsinin tahrîk ve izlâlıyla varub âher karye toprağında zirâ‘at ve zirâ‘ati mahsûlüne külli gadr ve noksan tertîb eylediğün bildirüb mezbûrların vech-i meşrûh üzere hilâf-ı kânûn te‘âddîleri men‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etdiğün kânûn üzere iskân olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i S sene 1156

[S.113-Hüküm 1]

Sivas beğlerbeğisine ve Darende kâdısına hüküm ki,

Nişân-ı hümâyûnum verilen Dergâh-ı Mu‘allâm çavuşlarından Mehmed Çavuş zîde kadrihû arz-ı hâl edüb Divriği sancağında Ayvalı nâhiyesinde Zekeriyaözü nâm karye ve gayriden kırk dört bin beş yüz seksen sekiz akçe ze‘âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze‘âmeti mülhakâtından mahsûl-i boyahâne-i Darende hâric ez-defter ber-vech-i tahmin bin akçe yazı ile kayd ve berâtına dâhil olub kazâ-i mezbûrda tahrîrden sonra binâ olunan Ahmed Paşa Boyahânesi dimekle ma‘rûf boyahânenin bermûceb-i defter-i hâkâni mahsûlü mûmâ-ileyhin tarafından ahz ve kabz etdirilmek için mukaddemâ defter emîni arz-ı mûcibince müte‘âddîd evâmir-i şerîfeme dâhî verilmişken zıkr olunan boyahâne müste‘cirlerinden kânûn ve defter mûcibince mahsûl-ı boyahânelerin mûmâ-ileyhin subaşısı taleb eyledikde mezbûrlar sahipleri ile yekdîl ve cüz’i nesne tekâlifî ve dürlü illet ve bahâne ile bin yüz kırk beş senesinden berü zimmetlerinde müştemi olmağla ze‘âmeti mahsûlüne kesr ve mûmâ-ileyhe gadr

eylediklerin bildirüb hâric ez-defter ber-vech-i tahmin bin akçe yazu ile ze'âmetinden olan sâlifü'z-zikr mahsûl-ı boyahâne-i Darende defter-i hâkâni ve berât-ı mûcibince tarafından subaşısı merkûma zabt ve mahsûl-ı boyahâneleri kânûn ve defter mûcibince gûzeştesiyle alıverilüb ol-vecîhle te'allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâcâ'at olundukda mahsûl-ı boyahâne-i nefis-i Darende hâric ez-defter ber-vech-i tahmin bin akçe yazu ile ber-mûceb-i kayd mûmâ-ileyhin müstakilen kayd ve berâtına dâhil olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı S sene [1]156

[S.114-Hüküm 2]

Sivas beğlerbeğisine Amasya kâdısına hüküm ki,

Alemü'l-'ulemâi'l-mütebahhirin bi'l-fi' Anadolu kazâskeri olan Yalvanzâde Mevlânâ nâm Es-Seyyîd Mehmed Emîn Edemallâhû te'âlâ dâme mecdihû sÛdde-i sa'âdetime arz edüb müşârün-ileyhânın ber-vech-i meşrûh mütevellisi olduğu Amasya'da vâki' müteveffâ Yakub Paşa imâretinin defterde mukayyed karyelerinden Bağlan nâm karyenin mümtâz ve mu'ayyen hudûdu dâhilinde kadîmü'l-eyyâmdan öşr ve resmi taraf-ı vakfdan alınagelüb ma'lûmü'l-hudûd yerlere âhârdan dahl olunmak icâb etmez iken civârında vâki' erbâb-ı tımardan [Boş] nâm karye sipâhîsi olan El-Hac Ali [nâm] kimesne ol-yerler benim tımarım karyesinin hudûdu dâhilinde olan yerlerdir deyü öşr ve resmi ben alırım deyü hilâf-ı kânûn ve fuzûlî müdâhale ve kerrât ile vâk'adan men' olunmuşken yine memnû'u ve mütenebbîh olmayub ehl-i 'örf tâ'ifesine istinâden her gelen kâdıllara istinâd ve taraflarından vekîlleri olan vakf-ı mezbûrun câbisi Abdullah nâm kimesnenin hilâf-ı şer' ve bî-gayri hak ve bilâ-subût yüz guruşdan mütecâviz akçesini ahz ve ziyâde gadr ve te'âddî eylediğün bildürüb ol-yerlerin öşr ve resmi kadîmisi üzere taraf-ı vakfdan ahz ve kabz etdirilmek bâbında hükmi hümâyûnum ricâ eylediği ecılden şer'le görölmek için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı S sene 1156

[S.121-Hüküm 1]

Çorum ve [Boş] kâdıllarına hüküm,

Zü'amâdan Mustafa zîde kadrihû gelüb Çorum sancağından Divân-ı Sakız nâhiyesinde Alınguz nâm karye ve gayriden kırk bir bin sekiz yüz akçe ze'âmet babası Mehmed veled-i Salih'in fevtinden bununla karındaşı Salih'i ber vech-i iştirâk tevcîh ve ba'dehû mezkûr Salih'in dahî bilâ-veled fevtinden hissesi kırk altı senesi Ramazanı'nın on üçüncü gününde ber-vech-i ilhâk mûmâ-ileyhe tevcîh ve hâlâ Âsitâne tezkeresiyle üzerinde ve bundan âkdem sâbî olmağla kânûn üzere iktizâ iden cebelü bedeliyesi beher sene hazine-i 'amîreme teslim eyleyüb ba'dehû erişüp kılıca kâdir olmağla cebelü kaydı ref' ve elli beş senesi Zilhiccesi'nin sekizinci gününde seferber olmak üzere kaydına şerh verilüb elli altı senesinde mûmâ-ileyhden cebelü bedeliyesi talep olunmak

iktizâ itmez iken cebelü tahsildârları elli altı senesinde mûmâ-ileyhden cebelü mütâlebesiyle te‘âddî ve rencîde eylediğün bildürüb ze‘âmet-i mezbûr yedinde olan berât-ı mûcibince zabt itdirülüb sene-i mezbûrede cebelü bedeliyesi mütâlebesiyle hilâf-ı kânûn bir dürlü rencîde itdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûna müraca‘at olundukta ze‘âmet-i mezbûr hâlâ Âsitâne tezkeresiyle üzerinde ber-minvâl-i meşrûh tarih-i mezkûrda cebelü kaydı ref‘ ve seferber olmak üzere kaydına şerh verildiğü mastûr ve mukayyed olmağla defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i S sene 1156

[S.123-Hüküm 3]

Divan-ı Sakız ve [Boş] kâdılarına hüküm,

Erbâb-ı tımdan İbrahim veled-i tekâ‘üd Ali nâm sipâhî gelüb Çorum sancağında Divan-ı Sakız nâhiyesinde Ortaca nâm karye ve gayriden dokuz bin üç yüz on dokuz akçe tımar kânûn üzere bir nefer cebelü bedeliyesin edâ itmek şartıyla bundan akdem buna tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde ve tımarına iktizâ iden cebelü bedeliyesin teslim-i hazîne idüb lâkin harbliği baliğ-i tuvânâ olmağla ba‘de’l-yevm seferber olmak üzere bin yüz elli beş senesi Zilhiccesi’nin sekizinci gününde başmuhasebede olan cebelü kaydı ref‘ ve seferber olmak üzere kaydına şerh virilüb elli altı senesiçün cebelü mütâlebesiyle rencîde olunmak icâb itmek iken livâ-yı mezbûrda cebelü tahsildârı olan [Boş] nâm kimesne hilâf-ı kânûn sene-i mezbûre için cebelü mütâlebesiyle bunu ve re‘ayâsını te‘âddî ve rencîde eylediğün bildirüb mezbûrun zâhir olan te‘âddîsi men‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûnuma müraca‘at olundukta tımar-ı mezbûr berât-ı şerîfimle mezkûr İbrahim veled-i tekâ‘üd Ali üzerinde ve vech-i meşrûh üzere başmuhasebede olan cebelü kaydı ref‘ ve seferber olmak üzere kaydına şerh verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın ve defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1156

[S.123-Hüküm 4]

Sivas beğlerbeğisine Yılduz ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Nişân-ı hümâyûnum verilen defter-i hâkâni kâtiblerinden Mehmed Raşid veled-i Ali zîde kadrîhü gelüb Sivas sancağında Yılduz nâhiyesinde Beduhtun nâm karye ve gayriden yirmi üç bin akçe ze‘âmet berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze‘âmet-i mezbûr elli üç tarihli ber-vech-i tekâ‘üd üzerinde iken elli beş senesi Cemâziye’l-evveli’nin birinci gününde ve defter-i hâkâni ve başmuhasebeden tekâ‘üdlüğü ref‘ ve ba‘dehü sene-i mezbûre Recebi’nin yirmi sekizinci günü defter-i hâkâni kitâbeti gedüğü ilhâkiyla berât ve hâliya üzerinde olub elli altı senesiçün cebelü bedeliyesi mütâlebesiyle rencîde olunmak icâb itmez iken hilâf-ı kânûn ve defter sene-i mezbûrede cebelü bedeliyesi mütâlebesiyle mûmâ-ileyhin subaşısı cebelü tahsildârları rencîde ve

remîde ve gadr murâd eylediklerin bildürüb hilâf-ı kânûn ve defter gedüğü subaşı ve kul re'âyâsı elli altı senesiçün cebelü bedeliyesi mütâlebesiyle rencîde ve remîde itdirilmemek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ ve defterhâne-i 'amiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümayûnuma mürâca'at oldukda tarih-i mezkûrda tekâ'üdlüğü ref' ve ba'dehû defter-i hâkâni kitâbeti gedüğü ilhâkıyla berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu ve hazine-i 'amiremde mahfûz olan başmuhasebe defterlerine nazar olundukda kezâlik tarih-i mezkûrda cebelü kaydı ref' olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın kânûn ve defter mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ra sene 1156

[S.126-Hüküm 1]

Sivas beğlerbeğisine Sivas ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Defter-i hâkâni kâtiblerinden Mehmed ve Safer zîde kadrihû gelüb Sivas sancağında ve kazâsı muzâfâtında Venk nâhiyesinde Mardos nâm karye ve gayriden on yedi bin üç yüz on dokuz ber vech-i tekâmîl yirmi bin akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze'âmeti karyelerin bundan akdem bin yüz elli beş senesi Martı ibtidâsında zabt eylemek üzere Sivas'da sakîn Keşanoğlu dimekle marûf Seyyid Ali nâm kimesneye üç yüz guruşa der'uhde ve iltizâm ve mezkûr dâhî iltizâm ve yedine verdüğü temessük mûcibince sene-i mezkûrede ze'âmet-i merkûm karyeleri zabt vâki' olan mahsûlât ve rûsûmatı bi'l-küllîye ahz ve kabz ve sene-i mezbûrede makbûzâtı bedel-i iltizâmı tecâvüz etmiş iken bin yüz elli altı senesi Martı ibtidâsında zabt eylemek üzere iltizâm eylediği Tokad sükkânından Şerbetçi zâde dimekle ma'rûf Seyyid İbrahim zîde şerefehû yedinde olan zabt temessükü mûcibince ze'âmet-i merkûm karyelerin zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmât kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etmeyi murâd eyledikte mezkûr Seyyid Ali zuhûr ve şirrete sülûk ve mücerred tamâh-ı hamından nâşî benim yedimde olan iltizâm temessükünde iki sene ber-tahvîl ile zabt eylemek üzere tahrîr olunmağla ze'âmet-i mezbûr karyeleri bu sene dahî ben zabt idüb sana zabt itdirmem deyü iddi'a ve subaşı mezkûr Es-Seyyid İbrahim'in zabtına mûmânî'at ve sene-i mezkûrede mûmâ-ileyhin berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen Mart mahsûlünü dâhî cebren ve kahren ahz ve kabz idüb te'âddî eylediğinden mâ'adâ ze'âmeti karyeleri re'âyâsını hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i kânûn ve defter bedi' mezâlîm ile iltizâm envâ-ı gûne cevır ve te'âddî ve rencîde itmeğle ze'âmet-i merkûm karyeleri elli altı senesinde dâhî mezkûr Seyyid Ali'ye iltizâm olur ise re'âyâsının bi'l-küllîye perakende ve perişân olmaları mukarrer olduğun âhâli ve re'âyâ musırrâne i'lâm eylediğün bildürüb ze'âmet-i merkûm karyeleri elli altı senesi Martı ibtidâsında mezkûr Seyyid İbrahim'in yedine verdiği temessükü mûcibince zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmun kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz itdirilüb mültezim-i sâbık mezkûr Seyyid Ali'ye dahl ve ta'arrûz itdirilmeyüb ol-vecîhle zahîr olan müdâhalesi men' ve def' ve sene-i mezbûre mahsûlünde cebren aldığı her ne ise gerü subaşı mezkûre tamamen aliverilüb te'allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümayûnuma mürâca'at olundukda ze'âmet-i merkûm hâlâ

berât-ı şerîfimle mûmâ-ileyh kâtib Mehmed ve Safer'in üzerinde olduğu mastur ve mukayyed bulunmağın berât mûcibince zabt itdirilmek için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ra sene 1156

[S.127-Hüküm 1]

Bozok sancağında vâki' mevlânâ [Boş] kâdısına ve Bozok sancağı mütesellimine hüküm ki,

Erbâb-ı tıardan Ömer nâm sipâhî gelüb Bozok sancağında Kabak-ı Bâlâ nâhiyesinde Musa Kethüdâ nâm karye ve gayriden on iki bin dokuz yüz akçe tımara berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub yine livâ-yı mezbûrede kazâyı mezbûr muzâfâtından Selimî nahiyesine tâbi' Kuzulu nâm mezra'a bin beş yüz yazusundan altı yüz akçesi kendünün dokuz yüz akçesi dahî Boğazlıyan nâhiyesine tâbi' Kısra nâm karye ve gayriden on sekiz bin yedi yüz yetmiş bir akçe tımara mutasarrıf Mehmed'in kayd ve berâtına dâhil olub âhârdan dahl olunmak icâb itmez iken yine livâ-yı mezbûrda Emlâk nâhiyesinde Öyük nâm karye ve gayriden altı bin sekiz yüz akçe tımara mutasarrıf Ali nâm sipâhî zuhûr ve mezra'a-i mezbûrede sizin alâkanız yokdur benim kayd ve berâtıma dâhildir deyü hilâf-ı defter-i hâkâni müdâhaleden hâli olmadığın bildürüb mezârî-i mezbûre müşterekiyle kendüye zabt ve vâki' mahsûl ve rûsûmun kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz itdirüb mezbûr Ali ve âhârı hilâf-ı defter-i hâkâni dahl itdirilmemek bâbında hüküm-i hümayûnum ricâ ve defterhâne-i 'amiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümayûn ve defter-i icmâl ve mufassala müraca'at olundukda Selimî nâhiyesine tâbi' hâsıl beş yüz akçe yazı ile mezra'a-ı Boylu der-nezd-i karye-i Horhaculu âhâli-i karye-i mezbûre varan âhâli zirâ'at iderler deyü defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrir ve icmâlde altı yüz akçesi ifrâz ve Boğazlıyan nâhiyesine tâbi' Kömekviran nâm karye ve gayriden birikdürülüb bin beş yüz akçe ber-icmâl ve dokuz akçesi ifrâz olduğu ber icmâl ve icmâl-i evvel ze'âmet hâsılı tahtında hinta yekün ma'a gayruhâ dokuz bin altı yüz akçe yazar karye-i Alpözi an cemâ'at-i Kızılhoca deyü olduğu defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrir ve defter-i icmâlde yedi bin üç yüz akçesi ifrâz ma'a gayruhâ yirmi bin akçe an zirâ'at deyü ber-icmâl ve icmâl-i mezkûrun beş yüz akçesi defter-i hâkânide mastûr olduğu üzere Ali ve müştereki kayıtlarında bulunması ber-mûcebi defter-i hâkâni bin beş yüz akçe yazusu olan Kuzulu mezra'asında mezbûr Ali'nin alâkası olmayub mezbûrân Ömer ve Mehmed taraflarından zabt olunub iktizâ eylediğün bi'l-fi'il defter emini olan Ali Kâtibi dame mecdihû i'lâm itmeğın i'lâmı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ra sene 1156

[S.128-Hüküm 7]

Osmancık ve [Boş] kâdılarına hüküm,

Osmancık sâkinlerinden Yusuf ve Ahmed ve Mustafa ve Ömer ve diğeri Ömer ve Mehmed nâm kimesneler gelüb bunlar Osmancık hisârilerinden olub Çorum sancağında Osmancık nâhiyesinde nefsi kazâ-i Osmancık toprağında hisâriler elinde bulunan

bağlardan hîn-i tahrîrde behre alınmamak üzere kayd olmağla bunlar ol-vecîhle ebâ'anced mutasarıf ve hîn-i tahrîrden bu ana gelince behre mütâbele olduğu yoğiken Osmancık zâ'imi olan Dergâh-ı Mu'allâm Çavuşlarından Abdullah hâne-i seferli tarafından ze'âmeti subaşısı olanlar ol-bağlardan öşr ve resm talebiyle mugâyir-i defter-i hâkâni te'âddî ve rencîdeden hâlî olmadıkların bildirüb defter-i hâkâni mûcibince amel olunub hilâf-ı defter-i hâkâni ol-vecîhle zahir olan te'âddîleri men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Osmancık nâhiyesine tâbi' mahsûlât ve neferât ile nefsi-i Osmancık ve tahtında kasaba yerinde hisârilerin elinde olan bağlardan şimdiye dek behre alınagelmiş değildir deyü Sultan Mehmed Hân ve Sultan Bayezid Hân ve Sultan Selim Han'dan mâ'adâ ahkâm-ı şer'îye ibrâz edüb ve ayân-ı vilâyet verilegelmiş değillerdir deyü haber verdikleri ecîlden olageldiği üzere kadîmden yedlerinde olub re'âyâ bağı olmayan bağlardan [s.127] behre alınmamak üzere kayd olundu deyü hâsıl-ı nefsi-i Osmancık hânehâ ve hasa gayr-i ez ihtisab ve boyahane ve mîzân ve hâsıl beşbin beşyüz akçe ile ...²⁵⁸ ve senede üç bin akçe yazı ile mukâta'a-i bağât yekûn ma'a gayruhâ yirmi beş bin ikiyüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde tamga ve bâc-ı bazar ve kapân mukâta'a-i bağât ve der-nefs-i Osmancık deyü yazı-yı mezkûresiyle tahrîr ve ma'a gayruhû otuz dört bin beşyüz akçe ze'âmet deyü ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun yirmi dokuz bin akçesi Dergâh-ı Mu'allâm Çavuşlarından mûmâ-ileyh Abdullah Hâne-i Seferlinin ze'âmeti mülhakâtı bâkîsi müştereki kaydında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak bâbında [Hüküm burada tamamlanmıştır.]

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1156

[S.129-Hüküm 1]

Sivas beğlerbeğisine Çorum ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Çorum sancağında ve kazâsı muzâfâtından Divân-ı Sakız nâhiyesine tâbi' Yavi nâm karye ahâlisi arz-ı hâl idüb karye-i mezbûre toprağında vâki' kâdimi bağları defter-i hâkânide resm-i bağât ve meyve yazılmağla bunlar dâhî karye-i mezbûre toprağında tasarruflarında olan kadîmi bağlarında hâsıl olan üzüm ve meyvelerinden öşre mu'adil resimlerin tamamen karyeleri sipâhîsine edâ idüb kusurları yoğuken karye-i mezbûre sipâhîsi kanâ'at itmeyüb zemin akçesi nâmıyla hilâf-ı kânûn ve defter akçe talebiyle te'âddî ve rencîdeden hâlî olmadıkların bildürüb sipâhîleri merkûm zemin akçesi nâmıyla hilâf-ı kânûn ve defter zâhir olan te'âddîsi men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan defter-i mufassala mürâca'at olundukda Divân-ı Sakız nâhiyesine tâbi' elli beş nefer re'âyâ ve bir zemin ve hâsıl-ı divani ma'a niyâbet çift ve hinta ve şıra ve resm-i bağât ve meyve yekûn ma'a gayruhâ altı bin akçe yazar karye-i Yavi rub' mâlikâne vakf-ı merhûm Seyyid-ül meşâyih Şeyh Halil ber-mûceb-i emir ve hüccet-i Mevlânâ Behram Çelebi kâdiasker-i vilâyet-i

²⁵⁸ Bir kelime okunamamıştır.

Anadolu divâni hassa-i hümâyûn ve üç rub‘ mâlikâne mülk-i mebi‘-i müfti Mevlana Ebu Su‘ud Efendi ber-mûceb-i hüccet kayd olundu hâliya divân-i tımar deyü defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr olunduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i Ra sene [1]156

[S.129- Hüküm 3]

Sivas beğlerbeğisine mevlânâ Sivas kâdısına hüküm ki,

Sivas sancağında ve nâhiyesinde bin beşyüz doksan dokuz akçe yazısı olan Akpınar karyesinin divânisi mîr-i mirân-ı vilâyet-i Rum hassı ve mâlikânesi Sivas’da metfûn meşâyih-i kirâmdan Şeyh Şemseddin kudûse sırrihû’l-‘azîzin tekyesi vakfı olup bu ana dek evlâdları tasarruf iderken hâlâ tevliyet tasarruf kıdvetû’s-sülehâ‘is-sâlîkin Seyyid Şeyh Recep Halife velediş ile Seyyid Halil Halife birederân-ı eş zîde salâhûmâyâ intikâl itmekle ber-vech-i meşrûh ve ber-vech-i iştirâk mezbûrâna tevcîh ve berât-ı şerîfimle üzerlerinde ve hâlâ tekye-i mezbûrede seccâde-nişin olmalarıyla meclis-i şer‘e varub karye-i mezbûrenin re‘âyası divânisi mültezîmlerinin tegâllübü hasebiyle bi’l-küllîye perişân olmağın divânisi için senede iki taksit ile mîr-i mirân tarafına dört bin akçe verilmek üzere tekye-i mezbûre üzerine maktû‘u kayd ve temlik olunur ise dervişân fukarası ile kendüleri karye-i mezbûreyi tamîr ve ihyâ eylemeleri iltimâs ve fi-nefsi’l-emr vech-i meşrûh üzere olması her vecîhle enfâ‘ olduğun sikât-i muvahhidîn haber verdüklerün Sivas kazâsı na‘ibi Mevlâna Seyyid Halil zîde ilmihû arz ve Sivas nâhiyesine tâbi‘ on dokuz nefer re‘âyâya ve hâsıl-ı divâni ma‘a niyâbet ve bad-ı hevâ ve arusiye yekün ma‘a gayruhâ bin beş yüz doksan dokuz akçe yazar karye-i Akpınar mâlikâne vakf-ı medrese-i Mermerci divâni hass-ı mîr-i mirânı deyü defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde mukâta‘a-i damga ve ihtisâb ile birikdirilüb mîr-i mirân-ı vilâyet-i Rum havâsından olmak üzere tahrir ve karye-i Akpınar vakf-ı medrese-i Mermerci ber-mûceb-i defter-i evkâf-ı atık seylabdan medrese-i mezbûre münhedîm ve eser-i binâdan nesne kalmamağın ...²⁵⁹ tarîkiyle hayli müddetten tasarrûf olunur haliyâ sülehâdan Mehmed Dede’nin berât-ı hümâyûn ile tasarrufunda olduğun kayd ve defter olundu deyü sâbık defter emîni olan Halil Şerîf dame mecdihû arz ve müsâ‘ade olduğun halde tevkî‘ kalemiyle muhâsebesi tashîh olunmağa muhtac olduğun bi’l-fi‘il re‘isül-küttâbım olan Mehmed Ragıp dame mecdihû dâhî i‘lâm itmeğın senede iki taksit ile mîr-i mirân tarafına dört bin akçe ile karye-i mezbûrenin divânisi dahi vakf-ı mezbûr tarafından zabt olunmak için bin yüz elli altı senesi Rebi‘ül-evveli guresinde defterhâne-i ‘amiremde mahâlli tashîh olunub sûret-i icmâl verilmekle vech-i meşrûh üzere amel bâbında fermân-ı ‘alîşân için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene [1]156

[S.130-Hüküm 1]

Sivas beğlerbeğisine Divriği ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

²⁵⁹ İki kelime okunamamıştır.

Erbâb-ı tımdan Bekir nâm sipâhî gelüb Divriği kazâsında Ayvalu nâhiyesinde Karasak-ı Ulya nâm karye ve gayrîden altı bin beş yüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımar karyelerinden nâhiye-i mezbûre tâbî‘ ve tevâbi‘i karyelerinin bin yüz elli beş senesinde vâki‘ olan mahsûlât ve rûsûmât-ı bunun berât-ı mûcibince tahvîli tarihine düşmüş iken nâhiye-i mezbûr sâkinlerinden ziyâde mütagallibeden [Boş] ve [Boş] nâm kimesne fuzûlî müdâhale ve ahz ve kabzına mûmâni‘ât ve tımar-ı mahsûlüne gadr murâd eylediğün bildürüb berât-ı mûcibince tahvîl tarihine düşen sene-i mezbûre mahsûlünü kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz itdirilüb hilâf-ı kânûn mezkûrun mûmâni‘ât ve te‘âddîsi men‘ olunmak bâbında emr-i şerîf ricâ iyledikde mahallinde şer‘le görülmek için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1156

[S.130-Hüküm 5]

Sivas beğlerbeğisine ve Niksar nâibine hüküm,

Sen ki Niksar Nâibi Mevlâna-yı mûmâ-ileyh Derviş Kasım zîde ilmihû mektûb gönderüb medîne-i Niksar’da vâki‘ Kal‘a-i Nârin mustahfızlarından yirmi nefer mustahfızlar bî-ecmâhîm meclîs-i şer‘e varüb mezbûrlar berât-ı şerîf ile gedik tımarlara mutasarrıf ve şurût-ı berât üzere kal‘a-i mezbûrede hizmet-i lâzimelerin bi-kusûr edâ etmeleriyle lâkin tımarları çürük ve bî-hâsıl olmak hasebiyle medâr-ı ma‘âşları için peydâ eyledikleri bağ ve bahçe ve mezrû‘at ve mahrûşâtlarını görüb gözetmelerine kal‘a-i mezbûre dizdârı mûmâni‘ât ve te‘âddî ve bir takrîb ile celb-i mâl ve garez-i nefsâniyesin icrâ kasdıyla hilâf-ı şer‘ ve kânûn rencîde ve bağ ve bahçe ve sâ‘ir mezrû‘atlarının harabına ve mahsûllerinin itlâf ve izâ‘at olunmasına bâ‘is olmağla dizdâr-ı merkûmun hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i kânûn ol-vecîhle olan gadr ve te‘âddîsi üzerlerinden men‘ ve def‘ olunmak bâbında hükmi hümayûnum verilmek ricâsına arz eylediği ecilden şer‘le görülmek için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1156

[S.131-Hüküm 4]

Sivas beğlerbeğisine ve Sivas kâdısına hüküm,

Sadrazam etbâ‘ından Ali zîde kadrihû arz-ı hâl idüb Sivas sancağında vâki‘ bin yüz elli senesinde mûmâ-ileyhin uhde ve iltizâmında olan ze‘âmet ve mukâta‘a karyelerinde hâsıl olub ta‘şîr ve der-anbar eylediği bin iki yüz guruşluk mahsûlâtından âhârın alâkası yoğuken bundan akdem mûmâ-ileyh umûru için Âsîtâne-i sâ‘adetime geldükde kazâ-i mezbûr sükkânından Derviş nâm kimesne zıkr olan bin iki yüz guruşluk mahsûlâtını ol-tarafda itlâf ve izâ‘at ve buna gadr-ı külli eylediğün bildürüb sen ki mîr-i mirân-ı mûmâ-ileyhsin mârifetinle şer‘le görölüb mezbûr Derviş’in itlâf ve izâ‘at eylediği ol-mikdar guruşluk mahsûlâtı tahsîl ve alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğın şer‘le görülmek için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Ra sene [1]156

[S.133-Hüküm 1]

Sivas beğlerbeğisine ve Sivas kâdısına hüküm ki,

Sadrazâm etbâ'ından Ali zîde kadrihû südde-i sâ'adetime arz-ı hâl idüb Sivas sancağında ve kazâsında vâki' bin yüz elli senesinde mûmâ-ileyin uhde ve iltizâmında olan ze'âmeti karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi' Yarhisar karyesi sükkânından Kara Minas oğlu Agop nâm zimmî zimmetinde yüz bir kile hınta bahası ve on bir kile şâ'ir bahası ve Burgucu oğlu Karabet zimmî zimmetinde dâhî mahsûl bahâsından elli guruş ve yine kazâ-i mezbûrda ze'âmet-i mezkûr karyelerinden ve yine karyesi re'âyâlarından ma'lûmü'l-esâmî zimmiler zimmetlerinde dahî cihet-i karzdan ve ze'âmeti mahsûlünden bir mikdar alacağı olub taleb eyledikte edâdan te'âllül ve muhâlefet eylediklerin bildürüb sen ki mir-i mirân-ı mûmâ-ileysin ma'rîfetinle şer'le görülüb mesfûrların zimmetlerinde sâbit ve müteveccih olan hakkı tamamen tahsîl ve aliverilüb icrâ-yı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden şer'le görülmek için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Ra sene 1156

[S.134-Hüküm 1]

Sivas beğlerbeğisine ve Divriği ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Erbâb-ı tımar tekâ'üdlerinden İsmail veled-i mütekâ'id Yusuf südde-i sâ'adetime gelüb Divriği sancağında Aşgar nâhiyesinde ...²⁶⁰ nâm karye ve gayriden altı bin beş yüz kırk beş akçe tımara berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub livâ-i mezbûrda Divriği kazâsı muzafatından Yenice nâhiyesine tâbi' üç bin yediyüz otuz dokuz akçe yazusu olan Ödek nâm karyenin defter-i icmâlde iki bin yedi yüz otuz dokuz akçesi ifrâz ve Ayaş der-nezd-i Ödek nâm mezra'anın beş yüz altmış akçe yazusunda iki yüz altmış akçesi ile birikdirülüb iki bin dokuz yüz doksan dokuz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun dokuzyüz doksan dokuz akçesi merkûm mütekâ'id İsmail veled-i Yusuf'un ve iki bin akçesi dahî Ödek nâm karye el-mezbûre ve gayriden beş bin dokuz yüz akçe tımara mutasarrıf Hüseyin nâm mütekâ'idin tımarları mülhâkatı ve sâbıkü'z-zikr Ödek karyesinin bâkî bin akçesi ifrâz ve ...²⁶¹ nâhiyesine tâbi' Çiftlik nâm karye ve mâ gayruhâ birikdirülüb iki bin dört yüz akçesi ol dahî başkaya ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamamen Süleyman veled-i Mustafa'nın tımarı olmağla müşterekleri mezbûrlar zikr olunan karye ve mezra'adan berâtları yazularına göre hisselerine düşeni almağa kanâ'at itmeyüb ziyâdeye tecâvüz ve ancak senin ol-karye ve mezra'ada yedi yüz akçen vardır deyü hilâf-ı defter-i hâkâni cevâb ve kânûnen ol-minvâl üzere zabt idüb gadr eylediklerin bildürüb mâru'z-zikr karye ve mezra'a müşterekleri mezbûrların kendüye zabt ve mahsûlât ve rûsûmâtından herkesin berâtları yazularına göre hisselerine düşeni ahz ve kabz itdirilüb müşterekleri mezbûrlar hilâf-ı defter-i hâkâni ol-vecihle muhâlefet ve ziyâdeye tecâvüz itdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amiremde mahfûz olan rûzname-i hümâyûn ve defter-i icmâl müracaat olundukda vech-i meşrûh üzere mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel

²⁶⁰ Bir kelime okunamamıştır.

²⁶¹ Bir kelime okunamamıştır.

olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Ra sene [1]156

[S.136-Hüküm 1]

Sivas beğlerbeğisine Arapkir ve [Boş] kâdılarına hüküm,

Nişân-ı hümayûn verilen dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Bektaş Çavuş zîde kadrihû ile erbâb-ı tıardan Halil veled-i Ahmed nâm sipâhî ve Ali nâm mütekâ'id gelüb Arapkir ve Kayseriye sancaklarında Dağabâd ve gayri nâhiyelerde Kastamur nâm karye ve gayriden otuz üç bin yüz elli akçe ze'âmete mûmâ-ileyh Bektaş Çavuş ve Arapkir sancağında Boşadı nâhiyesinde Çoruk nâm karye ve gayriden altı bin dokuz yüz akçe tımara merhûm Halil veled-i Ahmed ve Emir nâhiyesinde Enderi nâm karye ve gayriden yedi bin altı yüz akçe tımara dahî mezkûr mütekâ'id Ali başka başka berâvât-ı şerîfemle mutasarrıflar olub mûmâ-ileyh Bektaş ve merhûm Halil'in tımarları aklâmından olub mezkûr mütekâ'id Ali'nin tımarının başkalemi olan sâlifü'z-zikr Enderi karyesinin hâsılı tahtında zemin-i Mahmud veled-i Melik Beğ ma'a birâderân deyü üç yüz akçe yazı ile mukayyed zeminin mutasarrıfları karye-i mezbûre toprağında kâdimden öşr ve resmi ze'âmet ve tımarları tarafından alınagelen araziden otuz hane mikdârı müslûman ve keferenin tasarruflarında olan yerlerinin bazılarını ferağlarından ve ba'zılarını dâhî tapu ile alub zabt ve zirâ'at itmeleriyle ol-makûle hin-i tâhrirde kayd olunan zeminlerinden ma'ada sonradan ber-minvâl-i muharrer zabt ve zirâ'at eyledikleri arazinin öşr ve resmini taleb eylediklerinde mezbûrlar hileye salık ve bunlar sefer-i hümayûnumda iken güyâ ahâli ile avâriz niza'ı zımmında murâfa'a olunduklarında hevâlarına tâbi' şahid-i zor ikâmetiyle ol-yerler dahî hin-i tâhrirde zemin-i Mahmud deyü mukayyed zeminlerin olmak üzere hudûdu tahrîr ve hüccet itdirilüb ve ol-hücceti defter-i hâkâniye kayd itdirdükleriyle mücerred tâhrir ettirdüğümüz hüccet mastûr hudûd dahilindedir deyü öşr ve resmin vermekte te'allül ve ol-vecîhle ze'âmet ve tımarları mahsûlünün küsr-ü noksanına ba'is oldukların bildürüb ber-minvâl-i meşrûh sonradan ferağ ve tapu ile mutasarrıf oldukları yerlerin hâsıl olan mahsûllerinden beşte bir öşrleri alıverilüb hilâf-ı kânûn ve defter ol-vecîhle te'allül ve mûmâni'at itdirilmemek bâbında hüküm-i hümayûnum ricâ ve defterhâne-i 'amiremde mahfûz olan rûzname-i hümayûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Abad nâhiyesine tâbi' otuz bir nefer re'âya ve yirmi beş nefer Ermeniyan ile hâsıl ani'l-hums resm-i çift ve hinta ve şa'ir ve zemin-i Mahmud veled-i Melik Bey ma'a birâderân fi sene üç yüz yekün ma'a gayrûha altı bin dokuz yüz akçe yazar Enderi nâm karye defter-i mufassala muharrir kalemiyle tâhrir ve ve defter-i icmâle müstakil ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun bin akçesi mûmâ-ileyh Bektaş Çavuş ve iki bin dokuz yüz akçesi dahî merkûm Halil veled-i Ahmed ve üç bin akçesi dâhî mezkûr mütekâ'id Ali kaydlarında olub ve ber-minvâl-i muharrer tahrîr-i hudûd beyânıyla Mahmud veled-i Melik Beğ ma'a birâderân evlâdları tarafına elli beş senesi Rebi'ül-evvelin evâhiri tarihiyle mu'ahhar verilen hüccet dahî defter-i hâkânide hıfz olduğun mastûr ve mukayyed bulunmağın kânûn ve defter mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i R sene 1156

[S.140-Hüküm 2]**Sivas beğlerbeğisine ve Artukabâd ve [Boş] kâdılarına hüküm,**

Tımar karyelerinden Artukabâd kazâsına tâbi Ortaviran ve Bügdüs nâm karyelerde sâkin sahra-nişin re'âyâ tâ'ifesinden ve [Boş] ve [Boş] ve dâhî ma'lûmü'l-esâmi kimesne gelüb bunlar hariç re'âyâ taifesinden zikr olunan karyelere varüb sâkin ve öşr ve resm gibi bir nesne vermemeleriyle evlileri kânûn üzere icâb iden altı akçe duhan resimlerin karyeleri sipâhîlerine edâ idüb ziyâde talebiyle te'addî ve rencîde olunmaları icâb itmez iken karyeleri sipâhîleri kanâ'at itmeyüb hilâf-ı kânûn ziyâde talep ve mugâyir-i kânûn cebren bin guruşların alub gadr ve te'addî eylediğün bildürüb ol-bâbda kânûn üzere hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i R sene 1156

[S.143-Hüküm 2]**Sivas beğlerbeğisine ve Geldigelen ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,**

Erbâb-ı tımar dan Fazlı nâm sipâhî gelüb Amasya sancağında Geldigelen nâhiyesinde Surluoğlanı nâm karye ve gayriden on iki bin dört yüz akçe tımara berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub tımar mülhakâtından yine nâhiye-i mezbûra tâbi Gökoluk karyesinin mâlikânesi Amasya'da vâki Hasırcı zâviyesi vakfı ve divânisi tımar müşterekiyle bunun kayd ve berâtına dâhîl Amasya sancağında vâki olub ancak nısf niyâbet ve aded-i ağnam ve sâ'ir bad-ı hevâ mirlivâyâ hâsıl yazılmağla mirlivâ hası zâbitleri olanlar karye-i mezbûrenin vâki olan niyâbet ve ma'a rüsûm ve aded-i ağnam ve bād-ı hevâ ve arûsiyenin nısfını almağa kana'at itmeyüb karye-i mezbûrede vâki zemîn-i mücerred ve zemîn-i mevkûf deyü mukayyed olan zemînlerin resimlerinde mirlivânın alakâsı yoğiken zikr olan zemînleri her biri öküzlüklerinden ikişer guruş resm talebiyle hilâf-ı kânûn ve defter re'âyâyı rencîde perakende ve perişân olmalarına bâdî oldukların bildürüb defter-i hâkâni mûcibince amel olunub hilâf-ı defter-i hâkâni zahîr olan müdâhaleleri men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta Geldigelen nâhiyesine tâbi altmış beş nefer re'âyâ ve zemîn-i Mehmed hâliya der-tasarrûf-ı ...²⁶² ve zemîn-i mevkûf Yar Ahmed hâliya der tasarrûf-ı Muslu ve üç nefer mevkûf re'âyâ ile hâsıl-ı nim ve hinta resm-i tapuyu zemîn ve nısf deştbâni ve aded-i ağnam ve bād-ı hevâ arûsiye yekün ma'a gayruhâ dört bin beş yüz akçe yazar karye-i Gökoluk mâlikâne tamam vakf-ı zâviye-i Hasırcı der Amasya divâni tımar defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve tahtında niyâbet ani'r-rüsûm ve aded-i ağnam ve bād-ı hevâ ve arûsiye yekün üç yüz on nefer yazılar ile ol-dahî tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Gökoluk tâbi-i Geldigelen hâsılı divâni deyü ol miktar akçe yazı ile tahrîr üç bin iki yüz akçesi müstakil ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun icmâli

²⁶² Bir kelime okunamamıştır.

bozulmamak üzere bin dört yüz akçesi mezkûr Muslu tımarı mülhakâtı bin üç yüz akçesi dahî yine Geldigelen nâhiyesine tâbi‘ Dadu nâm karye ve gayriden yigirmi altı bin doksan beş akçe ze‘âmeti mutasarrıf Ali Bosnavî’nin ze‘âmeti aklâmı bakîsi müşterekleri kaydı olub karye-i mezbûrenin yazı-yı mezkûresinden bakiyesinin üç yüz akçesi dahî ifrâz ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Veray nâm karye ve ma‘a gayruhû birikdirilüb beş bin akçe ol dahî ber-icmâl ve beş yüz akçesi Argoma nâhiyesinde Sulu nâm karye ve gayriden sekiz bin sekiz yüz akçe tımara mutasarrıf Osman ve beş yüz akçesi dahî karye-i Veray el-mezbûre ve gayriden yedi bin dört yüz akçesi tımara mutasarrıf Hüseyin veled-i Ahmed ve beş yüz akçesi dahî Argoma nâhiyesinden Odad nâm karye ve gayriden yedi bin iki yüz akçesi tımara mutasarrıf İsmail veled-i İbrahim ve üç bin akçesi dahî yine Argoma nâhiyesinde Türkmenli Ulya nâm karye ve gayriden yedi bin yedi yüz akçe tımar mutasarrıf Mehmed veled-i Mustafa’nın tımarları mülhakâtından bakîsi müşterekleri kaydında yine niyâbet ve nısf bâd-ı hevâ ve nısf rûsûm-ı arûsiye ve nısf aded-i ağnam ve nısf deştibâni-i tımarhâ-yı sipâhîyân ve merdân-ı kalâ gayr-i ez havâs-ı hümâyûn ve zü‘amâ ve tımarhâ-yı serbest karye-i Yağlıbasan der-nâhiye-i Geldigelen resm-i deştibâni haneden haneye ikişer akçe alunur deyü fî-senede otuz bin dokuz yüz doksan beş akçe yazı ile ol dahî defter-i icmâlde tahrîr ve mirlivâ hassı mülhakâtından ol dahî mastûr ve mukayyed defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı R sene 1156

[S.147-Hüküm 2]

Sivas beğlerbeğisi Paşa’ya Geldigelen ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Erbâb-ı tımar tekâ‘üdlerinden Musli nâm mütekâ‘id gelüb Amasya sancağında Koçkayası nâhiyesinden Daruçay nâm karye ve gayriden dokuz bin dört yüz akçe tımara ber vech-i tekâ‘üd berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub tımarı mülhakâtında Geldigelen nâhiyesine tâbi‘ hâsıl-ı divâni dört bin beş yüz akçe yazar Elük nâm karyede müşterekiyle vâki‘ olan mahsûlât ve rûsûmundan berâtları yazularına göre hisselerine düşeni ahza kanâ‘at itmeyüb hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i berât ziyâdeye tecâvüz ve bunun berât-ı yazusuna göre hisseline düşen mahsûl ve rûsûmu dâhî tegâllüben ahz ve kabz idüb tımarı mahsûlüne gadr olunduğun bildürüb defter-i hâkâni ve berâtları mûcibince amel olunub hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i berât ziyâde tecâvüz itdürülmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl mürâca‘at olundukda Geldigelen nâhiyesine tâbi‘ hâsıl-ı divâni dört bin beş yüz akçe yazar Gököyük karyesinin üç bin iki yüz akçesi ifrâz ve ber icmâl ve icmâl-i mezbûrun bin beş yüz akçesi mezkûr mütekaid Musli’nin tımarı mülhakâtı ve bin altı yüz akçesi dahî yine nâhiye-i mezbûrede Vade nâm karye ve gayriden yirmi altı bin doksan beş akçe ze‘âmete mutasarrıf Ali Bosnevî ve yüz akçesi dahî Akdağ nâhiyesinde Mirane nâm karye ve gayriden kırk dokuz bin otuz üç akçe ze‘âmete mutasarrıf Dergâh-ı Mu‘allâm çavuşlarından Mehmed veled-i Şaban Çavuş’un ze‘âmetleri mülhakâtı ve karye-i Gököyük el-mezbûrenin dört bin beş yüz

akçe yazu-yu mezkûresinden bâkî bin altı yüz akçesi ifrâz ve yine Geldigelen nâhiyesinde Viran nâm karye ve gayri ile birikdürülüb beş bin akçe olduğu başka ber-icmâl ve icmâl-î mezbûrun üç bin akçesi Argoma nâhiyesinde Düğmaili? nâm karye ve gayriden yedi bin yedi yüz akçe tımara mutasarrıf Mehmed veled-i Mustafa ve beş yüz akçesi dâhî karye-i Viran el-mezbûre ve gayriden yedi bin dört yüz akçe tımara mutasarrıf Hasan veled-i Mehmed ve beş yüz akçesi dâhî Argoma nâhiyesinde Suzu nâm karye ve gayriden sekiz bin sekiz yüz akçe tımara mutasarrıf Osman'ın tımarları mülhakâtı ve bin akçesi dahî Argoma nâhiyesinde Alala nâm karye ve gayriden on dört bin dört yüz akçe tımara mutasarrıf İsmail Musli veledân-ı İbrahim'in tımarı mülhakâtında iken mezkûr Musli'nin hissesi fevtinden Mehmed Avni'nin Kilis sancağında mutasarrıf olduğu tımarına ilhâken elli bir Ramazani'nda tevcîh ve hâlâ tezkere ile üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i R sene 1156

[S.152-Hüküm 4]

Sivas beğlerbeğisine ve Sivas kâdisına hüküm ki,

Kazâ-i mezbûra tâbi' tımar karyelerinden Bingöl nâm karyenin ehl-i zimmet re'âyâ fukarâsı gelüb bunlar karye-i mezbûre toprağında zirâ'atleriyle hâsil eyledikleri terekelerinden beşte bir öşrler ile üzerlerine edâsı lâzım gelen resm-i ispençe ve resm-i arusâne ve sâ'ir hukûk ve rüsûmların kânûn ve defter mûcibince edâya râzılar iken karyelerinin ber-vech-i iştirâk üç nefer sipâhîleri olub taraflarından subaşıları olanlar zalemeden olmalarıyla kânûn ve defter mûcibince âhza kanâ'at itmeyüb her birleri beslemek için bunlara ikişer at bend idüb andan ma'ada vakitlü ve vakitsüz atlu ve âdem ile karyelerine varub ehl ve ı'yâlleri ile sâkin oldukları evleri üzerlerine konub müft ve meccânen otluk ve arpa ve saman ve hane başına birer araba odun ve yem ve yemek akçesi ve bal ve yağ ve koyun ve kuzu ve tavuk ve sâ'ir mekûlâtların cebren aldıklarından ma'ada resm-i arusâne nâmıyla on beşer ve yirmişer guruşların alub bunun emsâli zûlm te'âddîlerinin nihâyeti olmayub emvâl-i fukarâ diğergûn ve perâkende ve perişân olmalarına bâ'is oldukların bildürüb men' ve def' olunmak bâbında hükmi hümayûnum ricâ itmeğın kânûn ve defter mûcibince amel olunmak emrim olmuştur.

Fî Evâhir-i R sene 1156

[S.152-Hüküm 7]

Sivas beğlerbeğisine ve Divriği kâdisına hüküm,

Divriği kazâsına tâbi' Haris nâm karyenin ehl-i zimmet re'âyâ tâifesi gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen resm-i ispençeleri kânûn ve defter mûcibince zirâ'atleriyle hâsil eyledikleri terekelerinden dâhî beşte bir öşrlerin karye-i mezbûre subaşısına edâ idüb kusurları yoğıken karye-i mezbûre sipâhîsi olan İsmail nâm sipâhî kânûn ve defter mûcibince âhza kanâ'at itmeyüb hilâf-ı kânûn ve defter ziyâde talebiyle

te'âddî eylediğünden gayri ziyâde atlu ve âdem ile karyelerine gelüb ehl ve ı'yâlleriyle sâkin oldukları evleri üzerlerine konub müft ve meccânen yem ve yemek ve koyun ve kuzu ve bal ve yağ ve bunun emsâli mekûlâtların aldığundan mâ'adâ hin-i tâ'şirde ölçücülük vermedikçe terekenizi ölçüp kaldırtmam deyü akçe mütâlebesiyle hilâf-ı şer' te'âddî ve rencîdeden halî olmayub âhvâlleri diğergûn ve perâkende ve perişân olmalarına bâ'is olduğun bildürüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı R sene [1]156

[S.156-Hüküm 5]

Sivas beğlerbeğisine Sivas ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Nişân-ı hümâyûn verilen dergâh-ı mu'allâm müteferrikalarından El-Hac Mustafa zîde mecdihû ile berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmet-i karyelerinden taht-ı kazânızda vâki' Dodurga ve tevâbi'i karyeleri re'âyâları gelüb zikr olunan Dodurga ve tevâbi'i karyesinde üç bin akçe ile müştereki olan Sivas sükkânından Vâlizâde İsmail nâm sipâhî aşâr-ı şer' iye ve sâ'ir hukûk ve rüsûmundan berâtı yazusuna göre hissesine düşeni ahz ve kabzına kanâ'at etmeyüb hilâf-ı kânûn ve defter ziyâdeye tecâvüz eylediğünden mâ'adâ vakitlü vakitsüz onar on beşer atlı âdem ile karyelerine varub re'âyânın müft ve meccânen yem ve yemek ve sâ'ir mekulâtların aldığundan gayri celb-i mâl sevdasıyla ze'âmet-i mezbûr re'âyâsın ahz ve habz ve der-zincir ve hilâf-ı şer' ve kânûn tecrîm ve tağrîm ve mezbûrun ba'zı kimesnelere istinâdları olmağla re'âyâ-yı mezkûrûnun mukâvemet ve def'e bir dürlü iktidarları olmayub ahvâlleri diğergûn ve perâkende ve perişân olmalarına ba'is ol-vecîhle mûmâ-ileyhin ze'âmeti mahsûlüne küsr ve noksan tertîb eylediğün bildürüb hilâf-ı kânûn ol-vecîhle olan zûlüm ve te'âddîleri men' re'âyâ üzerlerinden men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden vech-i meşrûh üzere şer'le görülmek emrim olmuştur.

Fî Evâhir-i R sene 1156

[S.157-Hüküm 1]

Çorum kâdısına ve Çorum sancağı mütesellimine hüküm ki,

Erbâb-ı tımardan Mehmed veled-i Hüseyin nâm sipâhî arz-ı hâl idüb Çorum sancağında Çorum kazâsı muzâfâtından Divân-ı Emlâk nâhiyesine tâbi' Çukurviran nâm karye ve gayriden beş bin dokuz yüz doksan dokuz akçe tımara kırk bir senesi Zilk'adesi'nin on birinci gününde kendüye tevcîh ve üzerinde iken berâtın zâ'yi itmekle zâ'yiden müceddeden kırk dört tarihinde tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olub âhârdan dahl olunmak icâb itmez iken ecânibden Mustafa nâm kimesne zuhûr ve tımar-ı mezbûr mülhakatından Çorum nâhiyesine tâbi' Görcü Emlâk nâhiyesine tâbi' Kavşud nâm karyeler için tefrîk-i berât etdirdüm deyü hilâf-ı defter-i hâkâni müdâhale ve gadr murâd eylediğün bildürüb sâlifü'z-zikr karyeler ber-mûceb-i defter-i hâkâni kendüye zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmların kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz itdirülüb mezbûru ve âhârı hilâf-ı defter-i hâkân-i ol-vecîhle dâhl ve ta'arrûz

itdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘amiremde mahfûz olan rûzname-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda Divân-ı Emlâk nâhiyesine tâbi‘ Çukurviran nâm karye ve gayriden iki bin dokuz yüz doksan ve Çorum nâhiyesine tâbi‘ Gürcü Emlâk nâhiyesine Kavşud nâm karyeler ve gayriden üç bin akçe iki kılıç tımarlar beş bin dokuzyüz doksan dokuz akçelik tarih-i mezkûrda merkûm Mehmed veled-i Hüseyin’e tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i R sene [1]156

[S.159-Hüküm 2]

Saz ve [Boş] kâdılarına ve Çorum sancağı mütesellimine hüküm,

Erbâb-ı tıardan Ahmed nâm sipâhî gelüb Çorum sancağında Saz nahiyesinde Bucak nâm karye ve gayriden üç bin akçe tekâ‘üd tımar mutasarıfı Ali veled-i Hüseyin bilâ-veled fevtinden buna tevcîh olunub hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olmağla ve bin yüz elli altı senesinde vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı bunun berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşüb âhârdan dâhl olunmak icâb itmez iken Saz kazâsı sâkinlerinden müteveffâ-i mezbûrun tarafından subaşısı olan [Boş] nâm kimesne zuhûr ve şirrete sülûk ve sene-i mezbûrenin mahsûl ve rüsûmu benim subaşısı olduğum mezbûrun tahvîli tarihine düştü ben ahz ve kabz ederüm deyü kavlı-i mücerred ile hilâf-ı kânûn fuzûli müdâhale ve ahz ve kabz murâd eylediğün bildürüb sene-i mezbûrede bunun berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rüsûmâtı buna ahz ve kabz itdirmeyüb mezkûru ve âhârı dahl ve ta‘arrûz itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğın kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i Ca sene 1156

[S.161-Hüküm 1]

Sivas beğlerbeğisine Sivas ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Erbâb-ı tımar karyelerinden Sivas kazâsına tâbi‘ İmran nâm karyenin re‘âyası südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl edüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen resm-i bennâk ve resm-i gerdek ve sâ‘ir bi‘l-cümle hukûk ve rüsûmların kânûn ve defter mûcibince karyelerinin sipâhîlerine edâ edüb bir vecîhle kusûrları yoğıken karyelerinin birkaç nefer sipâhîleri olmağla kanâ‘at etmeyüb ve her biri birden gelmeyüb ve başka gelüb hilâf-ı kânûn ve defter ziyâde taleb ve müft ve meccânen yem ve yemek ve arpa ve saman ve koyun ve kuzu ve sâ‘ir mekulât mütâlebe ve her evden birer araba odun ve resm-i gerdek gerdekden birer altın taleb ve oşrlerin âkreb bazara götürmeye râzılar iken askeriden olanların oşrleri dâhî âkreb bazara götürün deyü bunun emsâli te‘âddî mezâlîm ile re‘âyâ fukarâsına rencîde ve remîde ve perâkende ve perişân olmalarına bâ‘is olduğun bildürüb sipâhîleri mezbûrunun hilâf-ı kânûn ve defter ol-vecîhle olan zulm ve te‘âddîleri men‘ ve def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânûn ve defter mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i Câ sene 1156

[S.161-Hüküm 2]

Sivas beğlerbeğisine Lâdik ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Amasya sancağında Simre-i Lâdik nâhiyesinde Bolay nâm karye âhâlisi gelüb bunların karyelerinin defter-i hâkânide nısf mâlikânesi vakf-ı medrese-i Hızır Paşa ve rub‘ mâlikânesi mülk-i Mehmed Çelebi bin Tursun Beğ ve rub‘-ı âhâr vakf-ı medrese-i Firuz Ağa divânisi tımar ve niyâbet ve nısf bâd-ı hevâ ve nısf resm-i ‘arusâne aded-i ağnâm-ı vilâyet-i Rum’un mîr-i mirânı hassı mülhakâtından iken karye-i mezbûre ile sâ’ir nâhiye-i mezbûrda on altı aded kurânın niyâbet ve nısf bâd-ı hevâ ve nısf resm-i arusâne aded-i ağnâm ve Tokad mizâ-ı harîri mukâtâ‘ası mâlından otuz bin akçe Sivas beğlerbeğilerine verilmek üzere beğlerbeğiler tarafından bir dürlü müdâhale olunmamak üzere tevki‘ kalemiyle defter-i hâkânide mahallî tashîh olunmağla bunlar karyeleri toprağında zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânûn üzere müteveccih olan beşte bir öşrleri ve sâ’ir hukûk ve rüsûmların karye-i mezbûre sipâhîleri ve mâlikâne mutasarrıflarına ve nısf resm-i arusâne ve aded-i ağnâmın dâhî Tokad voyvodalarına taraflarından cem‘e me’mûr olanlara edâ idüb kusurları yoğiken Koca Ali oğlu Ahmed nâm kimesne karye-i mezbûrenin niyâbet ve nısf resm-i arûsiye ve aded-i ağnâmın voyvodaları tarafından iltizâm itmekle bunların tasarrufunda olan ganemlerin nısf aded-i ağnâm ve nısf resm-i arûsiye ve üzerlerine şer‘an bir cürm sabît olan re‘âyanın kânûn üzere aid olan cerîmelerinin dâhî nısfını ahz ve kabza kanâ‘at itmeyüb be-her sene hilâf-ı kânûn ve defter otuzar kırkar gurusların aldığından mâ‘adâ hevâsına tâbi‘ ehl-i ırz gammaz ve ayyaş getirüb fukarâ-i ra‘iyeti tecrîm ve bunun emsâli zulm ve te‘âddisine takât getiremeyüb parakende ve perişân olmasına bâ‘is ve bâdi‘ olduğun bildürüb kânûn mûcibince amel olunub mugâyir-i kânûn ve defter ol-vecîhle olan zulm ve te‘âddîsi men‘ olunmak bâbında hüküm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘amiremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukta Simre-i Lâdik nâhiyesine tâbi‘ karye-i Bolay nısf mâlikâne vakf-ı medrese-i Hızır Paşa ve rub‘ mâlikâne mülk-i Mehmed Çelebi bin Tursun Beğ rub‘-ı ahar vakf-ı medrese-i Firuz Ağa der Havza divâni tımar neferâ yetmiş beş ve zemin on üç ve çiftlik-i hassa ber hâsıl-ı divâni çift ve hınta ve aded-i ağnâm bâd-ı hevâ ve arusîye yekün ma‘a gayruhû altı bin iki yüz ve niyâbet altı bin yedi yüz yetmiş üç akçe ani’r-rüsûm ve aded-i ağnâm ve bâd-ı hevâ ve ‘arusîye deyü defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde niyâbet ve nısf bâd-ı hevâ ve resm-i arusâne aded-i ağnâm tımarhâ-yı sipâhîyân ve merdân-ı kal‘a gayr-i ez havâs-ı hümâyûn ve zü‘amâ ve tımarhâ-yı serbest der-nâhiye-i Simre-i Lâdik hâsıl-ı divâni altı bin iki yüz akçe yazı ile tahrîr ve yazı-yı mezkûrun iki bin beş yüz akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve üç bin yedi yüz akçesi dahî ma‘a gayruhâ birikdirilüb dört bin yedi yüz akçe başka icmâl ve icmâl-i evvelin iki bin akçesiyle icmâl-i sâninin bin dokuz yüz akçesi karye-i merkûm ve gayriden altı bin dokuz yüz seksen akçe tımara mutasarrıf Ahmed veled-i Halil’in tımarı mülhakâtı ve icmâl-i sâninin üç bin yigirmi akçesi dahî yine karye-i merkûme ve gayriden on dokuz bin yüz yigirmi akçe yazı tımara mutasarrıf Hasan veled-i Mehmed’in kaydında ve Amasya sancağında Simre-i Lâdik nâhiyesinde altı bin akçe yazar Mavet ve dört bin iki yüz akçe

yazar Bozenk ve dört bin akçe yazar Kovanca ve altı bin beş yüz akçe yazar Dereköy ve üç bin akçe yazar Aydoğdu ve üç bin beş yüz akçe yazar Emirecek ve beş bin akçe yazar Tatarkala ve on bir bin akçe yazar Körlü ve dört bin yüz akçe yazar Arslan Çayırı ve iki bin beş yüz akçe yazar Ahitursak ve altı bin beş yüz akçe yazar Kara Halil ve on bin iki yüz akçe yazar Han Yunus ve altı bin iki yüz akçe yazar Bolay ve sâ'ir on yedi aded karyelerin yigirmi bin akçe mukâta'a fî-ma'bâd Sivas beğlerbeyisi olanlar müdâhale etmeyüb ve beğlerbeği olanlara zikr olunan on yedi aded kurâdan mahsûlüne bedel Tokad'da vâki' mizân-ı harîrden senevî otuz bin akçe ta'yîn olunub bundan böyle otuz bin akçe Tokad mizân-ı harîrden senevî aldıktan sonra kurâ-yı mezbûreye müdâhale olunmamak üzere altmış dokuz senesinde zabt bâ-hatt-ı tevkî' defter-i icmâlde olan mahallî tashîh olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ca sene 1156

[S.167-Hüküm 5]

Sivas beğlerbeğisine Akdağ ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Nişân-ı hümayûn verilen dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından El-Hac İsmail Çavuş gelüb Sivas ve Amasya sancaklarında Meşedabâd ve gayri nâhiyelerde Eymür nâm karye ve gayriden altmış dört bin beş yüz yigirmi sekiz akçe ze'âmete berât-ı şerîfime mutasarrıf olub ze'âmeti mülhakâtından Akdağ nâhiyesine tâbi' Rana karyesinin mâlikânesinin nisf-i Amasya'da vâki' Pervâne câmi'-i şerîfi vakfı ve nisf-ı âhârî dâhî cihet-i tevliyet ve divânisi tımar ve müşterekiyle mûmâ-ileyhin kayd ve berâtına dâhil olunub karye-i mezbûre toprağında vâki' bağ ve bağçelerden defter-i hâkânide maktû'u yazılmayub öşr-i bâğât deyü hâsıl kayd olmakla karye-i mezbûr toprağında vâki' bağların hâsıl olan üzümleriyle müstakil meyvesi satılur bağçelerin dâhî hâsıl olan meyvelerinden şer'le müteveccih olan onda bir öşrlerin taleb eyledikte bağ ve bağçeler ashâbı birbirleriyle yekdil ve yekcihet ve bizler bağ ve bağçelerden hâsıl olan üzüm ve meyvelerin onda bir öşr virmeyüb maktû'u virirüz deyü hilâf-ı defter-i hâkâni te'allül ve muhâlefet ve müşterekiyle ze'âmeti mahsûlüne gadr eylediklerin bildürüb karye-i mezbûre toprağında vâki' bağ ve bağçelerin hâsıl olan üzüm ve meyvelerden şer'le müteveccih olan onda bir öşrleri alıverilüb ashâbına biz maktû'u verüb öşr virmezüz deyü hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i defter-i hâkânide bir dürlü te'allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ ve defterhane-i 'amiremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümayûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Amasya sancağında Akdağ nâhiyesinde yüz kırk dört gebrân ve dört nefer müslüman ve iki adet mezra'a hâsıl-ı nîm ve hinta ve öşr-i bâğât meyve yekûn ma'a gayruhû on bir bin dokuz yüz doksan dokuz akçe yazar karye-i Rana nisf mâlikâne vakf-ı cami'-i Pervane der-Amasya nisf-ı âhâr cihet-i tevliyet ve divânî tımar deyü defter-i mufassalda muharrîr kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yazı-yı mezkûresinden dört bin beş yüz akçesi ifrâz ma'a gayrihû birikdirilüb on bin iki yüz akçe ber icmâl ve icmâl-i mezbûrun iki bin sekiz yüz on akçesi mûmâ-ileyh El-Hac İsmail Çavuş ze'âmeti mülhakâtı bâkîsi

müştereki kaydında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ca sene 1156

[S.169-Hüküm 2]

Sivas beğlerbeğisine Karakuş ve [Boş] kâdılarına hüküm,

Erbâb-ı tımar mütekâ'idlerinden Osman veled-i Mehmed gelüb Sivas sancağında Karakuş nâhiyesinde Sorunlu nâm karye ve gayriden on dört bin altı yüz elli beş akçe tımara ber-vech-i tekâ'üd berâtı şerîfimle mutasarrıf olub tımarının başkalemi olan karye-i Sorunlu defter-i icmâlde altı bin dört yüz akçe yazı ile tahrîr ve yazuyu mezkûresinden üç bin iki yüz akçesi ifrâz ve Haleb nâhiyesine tâbi' hâsıl-ı divâni dört yüz altmış bir akçe yazar karye-i Gökse iki yüz akçe yazar karye-i Kışlacık bin altı yüz doksan dokuz yazar karye-i Kışlacık ma'a Halgedik beş yüz otuz akçe yazar mezra'a-i Abbâs ve Uban ile birikdirilüb altı bin doksan dokuz akçe yekûnundan iki bin dokuz yüz doksan dokuz akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun dört yüz doksan dokuz akçesi mezbûr mütekâ'id Osman veled-i Mehmed'in tımarı olub ve üç bin akçesi Mehmed veled-i Osman'ın tımarı ve bin dört yüz doksan dokuz akçesi dahî karye-i Sorunlu el-mezbûre ve gayriden on dört bin altı yüz elli beş akçe [akçe kelimesi iki kez yazılmıştır.] tımara mutasarrıf İbrahim veled-i Mehmed'in tımarı mülhakâtından olub ve karye-i Sorunlu el-mezbûrenin dört yüz akçe yazı-yı mezkûresinden bâkî kalan üç bin iki yüz akçesi dahî Tozanlı nâhiyesine tâbi' karye-i İbsile ve ma'a gayrûhâ birikdirilüb dokuz bin iki yüz akçe ifrâz başka ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin akçesi karye-i İbsile el-mezbûre ve gayriden altı bin akçe tımara mutasarrıf Mehmed'in tımarı mülhakâtı ve altı bin iki yüz akçesi dâhî Venk nâhiyesinde Kırkoros nâm karye ve gayriden on bin altı yüz akçe tımara mutasarrıf tekâ'üd Ali veled-i Mustafa'nın tımarı âklâmından olmağla mezkûrân Mehmed ve tekâ'üd Ali karye-i Sorunlu el-mezbûrenin vâki' olan mahsûl ve rûsûmun berâtları yazularına göre hissesine düşeni almağa kanâ'at etmeyüb karye-i Gökse ve Kışlacık ma'a Halgedik mezra'a-i Abbâs ve Uban'da alâkaları olmayub zikr olunan mezra'a ve karyelerde bizim dâhî hissemiz vardır deyü hilâf-ı defter-i hakâni ve fuzûlî müdâhale müşterekleri ile bunun tımarı mahsûlüne gadr eylediklerün bildürüb defter-i hakâni mûcibince amel olunub defter-i hâkâni ve mugâyir-i berât mezbûrânın ol-vecîhle zâhir olan te'âddîleri men' ve def' olunması bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ca sene 1156

[S.170-Hüküm 4]

Bozok kazâsı mütesellimine hüküm ki,

Zü'amâdan Abdullah veled-i Mehmed zîde kadrihû gelüb Bozok sancağı ve kazâ-i mezbûr mülhakâtından Gedik nâhiyesinde Kaçık? nâm karye ve gayriden yirmi

bin akçe ze‘âmete l-Hac Mustafa’nın terk-i hizmetinden Alaybeğisi Seyyîd Mustafa i‘lâmıyla Erzurum cânîbi seraskeri tarafından bin yüz elli beş senesi Muharremi’nin beşinci gününde buna tevcîh olunub hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde ve sene-i mezbûrenin vâki‘ olan mahsûlât ve rûsûmâtı berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşüb âhârdan bir vecîhle dahl olunmak icâb etmez iken mezbûr Hacı Mustafa zuhûr ve sene-i mezbûrenin mahsûlâtını yine ben ahz ve kabz ederüm deyü buna müdâhâle ve nizâ‘adan half olmadıĝun bildürüb berâtı mûcibince tahvîl-i tarihine düşen mahsûlât ve rûsûmâtı buna ahz ve kabz etdirmeyüb mezbûrun hilâf-ı kânûn zâhîr olan müdâhâle ve te‘âddîsi men‘ ve def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediĝi ecilden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ca sene 1156

[S.172-Hüküm 1]

Sivas beğlerbeğisi [Boş] Paşa’ya ve Sivas ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Nişân-ı hümâyûnum verilen dergâh-ı mu‘allâm müteferrikalarından müteferrika Ahmed hâne-i hassa zîde mecdihû gelüb Sivas sancaĝında ve nâhiyesinde Ferandar? nâm karye ve gayriden berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduĝu serbest ze‘âmeti karyelerinden başkalemi olan sâlifü’z-zikr Ferandar nâm karyesinin beytü’l-mal defterde ze‘âmete hâsıl yazılmaĝla karye-i mezbûre re‘âyâsından Kara Mahmud nâm kimesne fevt olub vâris-i ma‘rûfu olmayub terekesi mûmâ-ileyhe aid ve karye-i mezbûre topraĝında tasarrufunda olan ma‘lûmü’l-hudûd yerleri dâhî tapuya müstehâk olmaĝla tarafından subaşısı [Boş] zîde kadrihû terekesin zabt ve yerleri dâhî tâlibine tapu ile vermek istedikde Sivas kazâsında emin-i beytü’l-mâl olan [Boş] nâm kimesne hilâf-ı kânûn ve mugâyîr-i defter-i hâkânî tereke ve yerleri zabt edüb sana zabt etdirmem deyü müdahâle ve nizâ‘a ve ze‘âmeti mahsûlüne gadr-ı küllî eylediĝün bildürüb tereke-i mezbûre subaşısı mezbûra zabt etdirilüb ve arazi-i mezbûr dâhî talibine tapu ile verilüb mezbûru hilâf-ı kânûn ve mugâyîr-i defter-i hâkânî dahl ve ta‘arrûz etdirilmeyüb men‘ ve def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeĝin kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Ca sene 1156

[S.172-Hüküm 5]

Sivas beğlerbeğisine Şerefabâd ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Ebnâ-yı sipâhîyândan Mustafa Beğ ibn-i Osman ve Osman Beğ ibn-i Yusuf ve Mehmed Beğ ibn-i Ali ve Sadık Beğ ibn-i Osman ve Hüseyin Beğ ibn-i Osman ve Veli Beğ ibn-i Hasan ve Osman Beğ ibn-i Ali veled-i İbrahim Beğ ibn-i Yusuf Beğ dimekle ma‘rûf sipâhîler gelüb bunlar sefer eşer sahîhü’l-esâmî ebnâ-yı sipâhîyândan olub Şerefabâd kazâsına tâbi‘ Hacılar Kışlası nâm karye topraĝında zabt ve tasarruflarında tekâlîf icâb eder emlak ve yerleri olmayub ve karye-i merkûmenin defterde mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyeti oğullarından dâhî deĝiller iken karye-i mezbûr âhâlileri emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlîfden hisse talebiyle ve karye-i mezkûre âhâlileri dahî rûsûm-ı

râ'iyet mütâlebesiyle hilâf-ı kânûn ve defter te'âddî ve murâfa'a olduklarında mu'arazadan men' birle hüccet-i şer'îye verilmişken yine memnû'u olmayub ol-vecihle te'âddîden halî olmadukların ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildürüb men' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğin kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Ca sene [1]156

[S.173-Hüküm 3]

Sivas beğlerbeğisine Kavak ve [Boş] kâdularına hüküm ki,

Zü'amâdan Halil zîde kadrihû gelüb Canik sancağında Kavak nâhiyesinde Esar nâm karye ve gayriden berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu otuz bin dokuz yüz iki akçe ze'âmeti karyelerinin bin yüz elli senesinde vâki' olan mahsûlât ve rüsûmatı kabzı için tarafından Hacı İbrahim nâm kimesneyi vekîl idüb ol-dâhî ahz ve der-anbar itmek üzere iken Kavak kazâsına tâbi' Çerişlü nâm karye sâkinlerinden Kavaklı Solak dimekle ma'rûf şâki ziyâde zaleme ve mütegalibeden olmağla dâ'ima i'badullâhın malını gasb eylemek âdet-i müstemiresi olduğundan hevâsına tâbi' birkaç nefer kimesneler ile yekdîl ve mezbûr Hacı İbrahim'in oğlunun a'lenen konağın basub ve buldukların ahz ve ma'lûmü'l-keyl öşr mahsûlün ve sâ'ir bi'l-cümle eşyaların gasb ve ziyâde gadr ve te'âddî itdiğün bildürüb şer'le görülüb mezbûrun fuzûli ve gasb eylediği öşr mahsûlü bi't-tamam tahsîl ve bî-kusur alıverilüb icrâ-yı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer'le görülmek için yazılmıştır.

Evâhir-i Ca sene 1156

[S.174-Hüküm 4]

Erzurum cânibi seraskeri vezir Ahmed Paşa'ya hüküm ki,

İsa nâm kimesne gelüb Arapkir sancağından Belpınarı nâm karye ve gayriden mutasarrıf olduğu tımarı Ali'ye tevcîh olundukda livâ-yı mezbûrdan bilâ-veled mahlûl olan tımarın yeri buna verilmek üzere kaleminden huzûr-ı âsâfiye arz olunmak için sâdır olan fermân-ı 'alî mûcibince livâ-yı mezbûrda Payası Küçük nâm karye ve gayriden iki bin akçe tımara mutasarrıf Mehmed veled-i Yusuf fevt oldukda tımarı mezbûr İsa'ya virülecek iken Taşluca nâm karye ve gayriden beş bin dört yüz akçe tımara mutasarrıf Osman'a tâlib zuhûrunda tefrîk şartıyla ilhâken tevcîh ve tımarında iki kılıç cem' olub tasarrûf hilâf-ı kânûn olmağla mezbûr İsa'nın yedinde olan fermân-ı 'alî mûcibince tefrîkinden yüz elli üç senesinde tevcîh ve berât ve ba'dehû mezbûr Osman'ın iltimâsıyla mahallinde su'âl olundukda mezbûr İsa re'âyâ makûlesinden ve öteden berü tımar-ı âhârı ve cümle zü'amâ ve erbâb-ı tımara muzır ve emniyetleri olmayub ve kılıc-ı mezbûrun dâhî müstakillen sana vermeğe tahammülü yokdur deyü livâ-i mezbûrun zü'amâ ve erbâb-ı tımarı ve u'lemâ ve sülehâ ve ayân-ı vilâyet başka başka miralay-ı sâbık Yusuf ile iki mahzar ve Arapkir Kâdisı Mehmed arz etmekle kılıc-ı mezbûr İsa'nın ref'inden mezbûr Osman'a ilhâken ibkâ ve berât ve bu ba'de'l-yevm ta'arrûz olunmamak üzere elli dört senesinde kaydına şerh verilüb ancak kılıc-ı

mezbûr İsa'ya sâdır olan fermân-ı 'alî mûcibince tefrîkinden vech-i meşrûh üzere tevcîh ve berâtıyla üzerinde ve me'mûr olduğu sefer-i hümâyûnumda mevcûd iken mezbûr Osman'ın ba'zı şâki' muhîbleri ve i'anetiyle ba'zı mevâd istinâd ve kılıc-ı mezkûrun tefrîkine tahammülü yoktur deyü peyda eylediği arz ve mahzar mûcibince olub ilhâken berât ve şerh verdürüb gadr ve tımar-ı mezbûrların hisseleri zü'âmâ ve erbâb-ı tımaran su'âl ve i'lâm olunmak için serasker-i sâbık Numan Paşa tarafından verilen buyruldu mûcibince mezbûrların herbirlerinin ikişer yüz guruş hâsılları vardır deyü zü'âmâ ve erbâb-ı tımar şehadet eylediklerin serasker-i müşârün-ileyh tarafından livâ-i mezbûr alaybeğisi olan Ahmed i'lâm itmeğin i'lâmı ve arz-ı hâli mûcibince elli dört Rebiü'l-âhîri'nde yine kılıc-ı mezbûr kânûn üzere tefrîk ve merkûm İsa'ya ibkâ ve ba'dehû merkûm Osman kendü tımarına kanâ'at etmeyüb mezbûr Mehmet veled-i Yusuf'un fevtinden ilhâken alub berât etdirüb lâkin iki kılıc cem'-i hilâf-ı kânûn olduğundan mezbûr İsa'ya tevcîh verilenden sonra merkûm Osman'ın şâki'i ve muhipleri i'aneti ve ba'zı mevâd isnâd ve tefrîkine tahammülü yoktur deyü tekrar ilhâken ibkâ ve tımar-ı mezbûrların hâsılları bî-garaz zü'âmâ ve erbâb-ı tımaran su'âl ve i'lâm olunmak üzere serasker-i sâbık tarafından vârid olan buyruldu mûcibince kılıc-ı mezbûrların ikişer yüz guruş hâsılları vardır deyü şehadet eylediklerin miralay Ahmed i'lâm ve kılıc-ı mezbûr mezkûr İsa'ya tevcîh ve hidemâtda mevcûd iken merkûm Osman'ın ba'zı şâki i'aneti ile ref'inden serasker tarafından ilhâken tezkere ve gadr etmekle ref'inden arz-ı hâli mûcibince mezkûr İsa'ya müceddeden elli beş Şa'bânı'nda ibkâ ve berât lakin elli beş Rebiü'l-âhîri tarihi ile sen ki serasker-i müşârün-ileyhsin sana hitâben sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince mezbûr Osman mezkûr İsa ile huzurunda mürâfa'a olunduklarında tımar-ı mezbûrun tefrîke tahammül olmayub arzına mebni' ve hakk-ı merkûm Osman'ın olduğu zâhir ve nümâyân olmağla kılıc-ı mezbûr mezkûr İsa'nın ref'inden mezkûr Osman'ın üzerinde olan tımarına ilhâken elli beş Cemâziye'l-âhîresi'nde ibkâ ve tezkere olunmuşken mezbûr İsa firâr ve Âsîtâne tarafından kılıc-ı mezbûru bir takrîb ile tefrîk ve gadr olduğundan gayri tefrîk edileden berü bayrağı altında dâhî nâ-mevcûd olmağla kılıc-ı mezbûr ref'inden merkûm Osman tevcîhiçün istida'â-i inayet ve sâdır olan fermân-ı 'alî mûcibince su'al olundukda hâli minvâl-i muharrer üzere olduğun livâ-i mezbûr alaybeyisi Süleyman dâhî i'lâm ve kılıc-ı mezkûr İsa'nın ref'inden üzerinde olan tımarına tarafından elli beş Şevvâli'nin yirmi beşinci gününde tevcîh olub tezkere verilmekle kılıc-ı mezbûrun tefrîki tahammülü yoğiken mezbûr İsa bir tarîk ile Âsîtâne'den yine tezkere ve Osman'a gadr eylemişdir deyü ibkâsıçün eyâlet-i Sivas'da defter kethüdâsı tımar defterdârı ve beş nefer alaybeğleri ve Arapkir sancağının zü'âmâ ve erbâb-ı tımarı dâhî başka mahzar etmeleriyle mûcibince ref'inden mezbûr Osman'a elli altı senesi Rebiü'l-âhîri'nde ilhâken ibkâ ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu defter-i hâkânide mukayyed ve mezbûr İsa kılıc-ı mezbûr üzerinde ve hidemâtda mevcûd iken cümle eyalete izin verildikten sonrasında dâhî me'an avdet ve sahih Osman geriye kalmağla kuvvet-i maliyesi ile tekrar serasker tarafından tezkere ve bu ana dek tezkiresin ahz ve mahsûlü gasb etmek için hâlâ tezkîresin berât etdirüb gadr etmekle kılıc-ı mezbûr mezbûr Osman'ın tefrîkinden ibkâ olunmak bâbında istidâ'a-yı i'nayet ve kılıc cem'-i hilâf-ı kânûn olmağla kılıc-ı mezbûrun tefrîkine tahammülü vardır

deyü arz-ı hâl ve arz-ı mahzârıyla birkaç def'a mezkûr İsa'ya tevcîh olunub ve bundan âkdem ve bu def'a kılıc-ı mezbûrun tefrîki tahammülü yokdur ve İsa için nâ-mecvûd deyü sen ki serasker-i müşârü'n-ileyhsin tarafından verilen buyruldu mûcibince mezkûr Osman'a ilhâken tevcîh ve berât olunmağla mezkûr İsa bayrağı altına varub hidemâtdan kıyâm eylemek şartıyla kılıc-ı mezbûr tarafından tevcîh ve ibkâ olunmak bâbında bi'l-fi'îl reisü'l-küttâbım olan Mehmed Ragıb dâme mecdihû i'lâm etmeğın i'lâmı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Ca sene [1]156

[S.178-Hüküm 1]

Amasya kâdısına ve Amasya sancağı mütesellimine hüküm ki,

Zü'amâdan Hasan zîde kadrihû gelüb Amasya sancağında Akdağ nâhiyesinde Halala nâm karye ve gayriden otuz bin akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmetin başkalemi olan sâlifü'z-zikr Halala karyesinin defter-i hâkânide mâlikânesi vakf-ı zâviye-i Seyyîd Yahya der-Halala ve divânisi müstakillen kayd ve berâtına dahîl ve karye-i mezbûre tahtında çiftlik-i Hacı Muhiddin der-dest-i Kasım Beğ ellerinde dört pâre bağ ve haftada iki def'a su verilmek üzere kayd olundu zikr olunan çiftlik ve bağ hâliyâ der-tasarruf-ı Ali Çelebi bin Kasım Beğ bir buçuk çift deyü mukayyed olmağla mezkûrun evlâdından Mustafa ve Hacı İsmail ve diğeri İsmail ve Derviş ve Hızır ve Mü'mîn nâm kimesneler zikr olunan bağ ve çiftliği ve defter-i hâkânî ve kadîmisi üzere zabta kanâ'at itmeyüb mûmâ-ileyhin ze'âmeti karyesinin hudûdu dâhilinde kadîmden öşr ve resmi ze'âmeti tarafından alınagelen yerlerin öşr ve resmine hilâf-ı defter-i hâkânî müdâhale ve te'addî eylediklerin bildürüb defter-i hâkânî mûcibince amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî ve kadîmiye mugâyir ol-vecîhle olan te'addîleri men' ve def' olunmak bâbında hükmi hümayûnum ricâ ve defterhâne-i 'amiremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümayûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Akdağ nâhiyesine tâbi' yüz yetmiş bir nefer re'âya ve beş aded mahallât ve dört aded zemîn ve bir çiftlik ve bir bağ ile karye-i Halala nefs-i Halala mâlikâne vakf-ı zâviye-i Seyyîd Yahya der-Halala? ma'a nısf mâlikâne-i mezra'a-i Hacı divânî ber-vech-i ze'âmet kadîmden nefs-i Amasya'ya ne vecîhle câri olur ise mezbûr karye halkına dâhî ol-teklîf câri ola ziyâde teklîf olmaya deyü dokuz yüz yetmiş beş tarihiyle vârid olan hükmi şerîfim mefhûmu kayd olundu ve çiftlik-i Hacı Muhiddin der-dest-i Kasım Beğ bin Hacı Muhiddin ve Sinan Çelebi ve Ahmed Çelebi bin Mahmud Beğ ve Bâli Beğ Evrân veled-i Ahmed Beğ mezkûrların ellerinde dört pâre bağ ve haftada iki def'a su verilmek üzere mu'âfiyet senedi ellerinde ahkâm-ı şerîfeleri olduğu cihetten ber-mûceb-i hükmi şerîf sebt-i defter olundu zikr olunan çiftlik ve bağ hâliyâ der-tasarruf-ı Ali Çelebi bin Kasım Beğ bir buçuk çift ve karye-i Değirmen Deresi tâbi' Halala mâlikâne vakf-ı zâviye-i Seyyîd Yahya ber-mûceb-i defter-i evkâf divânî tımar Müslümânan nefer dört zemîn beş gebrân yüz kırk üç ve yedi zemîn ve bir hassa çiftlik mâlikâne ve bir mezra'a ve hâsıl-ı ma'a niyâbet çift ve hınta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhû otuz bin akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde otuz bin akçe divânî yazusu müstakillen ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamamen mûmâ-ileyhin ze'âmeti

mülhakâtından olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî ve kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Z sene [1]156

[S.178-Hüküm 3]

Amasya kâdısına ve sancağı mütesellimine hüküm ki,

Zü'amâdan Hasan zîde kadrihû gelüb Amasya sancağında Akdağ nâhiyesinde Halala nâm karye ve gayriden otuz bin akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmetinin başkalemi olan sâlifü'z-zikr Halala karyesinin defter-i hâkânide mâlikânese vakf-ı zâviye-i Seyyid Yahya der-Halala ve divânisi müstakilen kayd ve berâtına dâhil ve karye-i mezbûre tahtında çiftlik-i Hacı Muhiddin der-dest-i Rüstem Beğ dört pâre bağ ve haftada iki defa su verilmek üzere kayd ve zikr olunan çiftlik ve bağ hâlâ der tasarrûf-ı Ali Çelebi bin Rüstem Beğ bir buçuk çift deyü mukayyed olmağla mezkûrun evlâdından Mustafa ve Hacı İsmail ve diğer İsmail ve Derviş ve Hızır ve Mü'min nâm kimesneler zikr olunan bağ ve çiftlik defter-i hâkânî ve kadîmisi üzere zabta kanâ'at itmeyüb mûmâ-ileyhin ze'âmeti karyesinin hudûdu dâhilinde kadîmden öşr ve resmi ze'âmeti tarafından alınagelen yerlerin öşr ve resmine hilâf-ı defter-i hâkânî müdâhale ve te'addî eylediklerün bildirüb defter-i hâkânî mûcibince amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî ve kadîme mugâyir zahîr olan müdâhale ve te'addîleri men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ ve defterhâne-i 'amiremde mahfûz olan rûzname-i hümayûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta Akdağ nâhiyesine tâbi' yüz yetmiş bir nefer re'âya ve beş adet mahallât dört adet zemîn ve bir çiftlik ve bir bağ ile karye-i Halala nefsi-i Hakala mâlikâne vakf-ı zâviye-i Seyyid Yahya der Halala ma'a nisf mâlikâne-i mezra'a-i Cevad divânî ber-vech-i ze'âmet kadîmden nefsi-i Amasya'ya ne vecîhle cârî olur ise mezbûr karye-i Halalaya dahî ol teklif cârî ola ziyâde teklîf olmaya deyü dokuz yüz yetmiş beş tarihinde vârid olan hükm-i şerîfim mefhûmu kayd olundu ve çiftlik-i Hacı Muhiddin der-dest-i Rüstem Beğ bin Hacı Muhiddin ve Şah Çelebi ve Ahmed Çelebi bin Mahmud Beğ ve Balî Beğ ve Zâ'im Evran veled-i Ahmed Beğ mezkûrların ellerinde dört pare bağ ve haftada iki def'-a su verilmek üzere me'an kayd ellerinde ahkâm-ı şerîfeleri olduğu cihetten ber-mûceb-i hükm-i şerîf sebt-i defter olundu zikr olunan çiftlik ve bağ hâlâ der tasarruf-ı Ali Beğ bin Kasım Beğ bir buçuk çift ve karye-i Değirmen Deresi tâbi'-i Halala mâlikâne vakf-ı zâviye-i Seyyid Yahya ber mûceb-i defter-i evkâf divânî timar müslümânân nefer dört zemîn beş gebran yüz kırk üç ve yedi zemîn ve bir hassa çiftlik-i mâlikâne ve bir mezra'a ve hâsıl ma'a niyâbet çift ve hinta ve şa'ir yekün ma'a gayruhû otuz bin akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrîr kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde otuz bin akçe divânî yazısı müstakilen ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamamen mûmâ-ileyhin ze'âmeti mülhakâtından olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî ve kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i C sene [1]156

[S.178-Hüküm 4]

Sivas ve [Boş] kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm,

Erbâb-ı tımardan Hasan arz-ı hâl edüb Sivas sancağında Karahisar-ı Behramşah nâhiyesinde Kesrin nâm karye ve gayriden [üç kelime silik] berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub tımarı mülhakâtından Sivas nâhiyesine tâbi‘ Küçük Göl mezra‘asının mâlikânesi mülk ve divânisi tımar olub müstakillen merkûm Hasan’ın kayd ve berâtına dâhil olmağla karye-i mezbûre mâlikânesine mutasarrıf olan Sivas’da sâkin [Boş] nâm kimesne ber-mûceb-i defter-i hâkâni mâlikâne tarafına aid olan oşr mahsûlüne tamâh ve ...²⁶³ etmeyüb ziyâdeye tecâvüz ve divâni tarafına aid olan mahsûl ve rûsûma dâhî hilâf-ı kânûn fuzûli müdâhale ve üç dört seneden berü gerek mâlikâne ve gerek divâni tarafına aid olan mahsûlât ve rûsûmâtı tegallüben ahz ve kabz edüb tımarı mahsûlüne gadr olunduğın bildirüb defter-i hâkâni mûcibince amel olunub hilâf-ı inhâ zahir olan te‘âddîsi men‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Sivas nâhiyesine tâbi‘ hâsıl-ı divâni ve üçyüz akçe yazı ile mezra‘a-i Küçük Göl mezra‘anın mâlikânesi on altı sehmi farz olduğı takdîrce dokuz sehmi mülk-i verese-i tımarı ber-mûceb-i defter hâliyâ der-tasarruf-ı Hacı İbrahim ve Hacı Maksûd ani’l-evlâd-ı tımar-i mezbûr ve yedi sehmi mülk-i Hasan veled-i Ebu’l-Hayr ve Mehmed veled-i Ömer ve Ahmed veled-i Osman divâni tımar deyü defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde beşyüz akçe yazı ile mezra‘a-i Küçük Göl deyü tahrîr ve Karahisar-ı Behram Şah nâhiyesine tâbi‘ Kesrin nâm karye ve gayrihû ile birikdirilüb üç bin dokuzyüz akçe yazusundan bin dokuzyüz elli akçeleri ifrâz ve başka başka iki aded icmâl ve icmâl-i mezbûrlar tamamen der-kenârca mastûr olduğı üzere sahib-i arz-ı hâl Hasan üzerinde bulunmağın ber-mûceb-i defter-i hâkâni mezra‘a-i mezbûrenin divânisi tımar-ı mezbûr mutasarrıfı mezbûr Hasan ve mâlikânesi dâhî zikr olunduğı vech üzere mülkiyet üzere mutasarrıfları tarafından zabt olunmak iktizâ eylediğün bi’l-fi‘il defter emîni olan Seydî Ali Kâtibi dâme mecdihû arz etmeğın arzı mûcibince amel olunmak içün yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Ca Sene [1]156

[S.179-Hüküm 3]

Sivas beğlerbğisine Darende ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Tımar karyelerinden Darende kazâsına tâbi‘ Tokmak? nâm karyenin zâbiti olan Darende kazâsı sâkinlerinden El-Hac Hasan zîde kadrihû gelüb karye-i mezbûre toprağında zirâ‘at ve hırâset idenlerden yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Ali bin Osman ve karındaşları [Boş] ve [Boş] nâm kimesnelerin zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânûn üzere beşte bir oşrlerin taleb eyledikde mezkûrlar birbirleriyle yekdîl ve şirrete sülûk ve hilâf-ı kânûn beşte bir vermeyüz onda bir verirüz deyü tarafından ta‘yîn eylediğü âdemisi darb ve şutûm-ı galize ile seb ve hilâf-ı kânûn ve birkaç seneden berü tamamen vermeyüb tımar-ı merkûm mahsûlüne ve buna gadr-ı külli olduğı bu bâbda hüccet-i şer‘iyesi olduğı bildürüb mûcibince amel olunub beşte bir

²⁶³ Bir kelime okunamamıştır.

öşrleri kendüye aliverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i C sene 1156

[S.181-Hüküm 1]

Sivas beğlerbeğisine Gedegra ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Erbâb-ı tımardan Hüseyin nâm sabî arz-ı hâl edüb Amasya sancağında Gedegra nâhiyesinde Ulumağac nâm karye ve gayriden beş bin beş yüz akçe tımar babası İvaz fevtinden bunun ile karındaşı sabî Ali'ye ber-vech-i iştirâk tevcîh ve berât ve karındaşı mezbûr ile bir nefer cebelü bedeliyesini edâ eder iken karındaşı mezbûr Ali hadd-i buluğa bâliğ ve kılıca kâdir olmağla cebelüsü kaydı kaydı ref olunub seferber olmak üzere elli beş senesinde kaydına şerh verilüb tımar-ı mezbûrdan bunun hissesi baş muhasebede nısf cebelü ile mukayyed iken cebelü tahsildârları bunun hissesi için tamamen bir nefer cebelü bedeliyesi mütâlebesiyle bunu ve re'âyâsını te'âddî ve rencîdeden halî olmadukların bildürüb nısf cebelü bedeliyesini edâ eyledikden sonra ziyâde mütâlebesiyle te'âddî ve rencîde etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amiremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda tımar-ı mezbûr babaları İvaz fevtinden bin yüz kırk üç senesi Muharremi'nin birinci gününde tahminen beş yaşında Ali yedi yaşında hissesine ber-vech-i iştirâk tevcîh ve berât-ı şerîfimle üzerlerinde olub mezbûr Ali hadd-i buluğa baliğ ve kılıca kâdir olmağla başmuhasebeden cebelü kaydı ref olunub seferber olmak üzere bin yüz elli beş senesi Zilhiccesi'nin sekizinci gününde bâ-fermân-ı 'alî kaydına şerh verildiği mastûr ve hazine-i 'amiremde mahfûz olan baş muhasebe defterlerine nazar olundukda tımar-ı mezkûrdan merkûm Hüseyin'in hissesi nısf cebelü ile mukayyed olub merkûm Hüseyin mukayyed olan nısf cebelüsün tahsildârlara edâ eyledikden sonra ziyâde mütâlebesiyle rencîde olunmamak için emr-i şerîfimle tahrîri bâbında bi'l-fi'il başdefterdârım olan El-Hac Sadullah dâme uluvvuhû i'lâm etmeğin mûmâ-ileyhin i'lâmı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i C [1]156

[S.183-Hüküm 1]

Sivas beğlerbeğisine [Boş] kâdısına ve Niksar kazâsı nâibine hüküm ki,

Hatice nâm hatun gelüb Sivas ve Canik sancaklarında Niksar ve gayri nâhiyelerde Eskidir nâm karye ve gayriden elli altı bin yüz kırk akçe ze'âmete mutasarıf dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Osman Çavuş Hazine Hisarcık muharebesinde şehîden fevt oldukda ze'âmeti ber-vech-i münâsefe sulbî sagîr oğulları Ali ve Abdullah'a elli iki senesi Cemâzi'el-evveli'nin on dördüncü gününde tevcîh ve yirmi sekiz bin altmış dokuz akçelik üzerinde başka başka beravât-ı şerîfemle üzerlerinde ve sabî-i merkûm Abdullah Âsîtâne-i sa'adetimde ve Ali Niksar'da olub ve ze'âmet-i merkûm ile şehîd-i mezkûrun emvâl ve eşyası ve a'kâr ve hanesi dahî Niksar'da olmağın Niksar'da sâkin olan sagîr-i mezbûrun Abdullah nâm kimesne

vâlidesini tevzîc ve sagîr-i mezbûra vasî olub ze'âmet-i mezbûru tarihi mezkûrdan berü zabt ve aşâr ve rûsûmâtını ahz ve kabz ve mezbûr sabî Abdullah'ın cânîb-i şer'den ta'yîn olunan nukûd ve kisve bahâsını ve ze'âmet-i mezbûr mahsûlünden hissesine aid olanı göndermeyüb mâl-ı yetîmi izâ'at ve sabî-i mezbûrûn vasîsini vesâyete 'adem-i rağbetinden sagîr-i mezbûrun vâlidesi mezbûre Hatice cânîb-i şer'den vasî nasb ta'yîn olunub hüccet-i şer'îye verilüb ve mezbûr ze'âmet-i mezbûrun tarih-i mezkûrdan berü esmân-ı merkûmânın mukayyed olan üçer nefer cebelü bedeliyeleri akçelerini teslîm-i hazine-i 'amîrem edüb yedine sûret-i ruznamçe-i hümâyûnum verilmekle sagîr-i mezbûr Ali'nin vasîsi merkûm Abdullah ze'âmet-i mezbûru iki sene tamamen zabt ve mahsûl ve rûsûmâtı ahz ve kabz etmekle iki sene dâhî ze'âmet-i merkûm karyelerin oğlu sagîr-i merkûm Abdullah için vesâyeti hasebiyle tarafından zabt ve mahsûl ve rûsûmu ahz ve kabz etdirilmek için siz ki merkûmân-ı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz size hitâben emr-i şerîfim ricâ defterhane-i 'amiremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûnuma müraca'at olundukda ze'âmet-i mezbûr tarih-i mezkûrda babaları mezkûrun şehîden fevtinden berü müte'âddîd oğulları sagîrân-ı mezbûrâna tevcih ve hâlâ başka başka beravât-ı şerîfemle üzerlerinde olduğu mastûr ve hazine-i 'amiremde mahfûz olan başmuhasibe defterlerine nazar olundukda üç nefer cebelü ile kayd olundukları mukayyed bulunumağın ze'âmet-i mezbûr münâza'a vechi üzere sagîrân-ı merkûmân taraflarından zabt olunmak iktizâ idüb lâkin sagîr-i mezbûr Ali'nin vasîsi mezbûr ze'âmet-i mezkûru iki sene tamamen zabt eyledi diye inhâ ve iki sene dahî sagîr-i mezkûr Abdullah için vasîsi ve vâlidesi mezkûr Hatice tarafından zabt olunmak üzere emr-i şerîfim ihsân olunmak bâbında bi'l-fi'il re'isü'l-küttâbım olan Mehmed Ragıb dâme mecdihû i'lâm etmeğın i'lâmı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı C sene 1156

[S.185-Hüküm 2]

Sivas beğlerbeğisine ve Sonisa kâdısına hüküm ki,

Mahmud zîde kadrihû südde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb Sivas sancağında Sonisa nâhiyesinde Evyaba nâm karye ve gayriden tımara mutasarrıf olan erbâb-ı tımaran Mehmed nâm sipâhî tımar-ı mezbûr karyelerin bin yüz elli senesi Martı ibtidâsından senesi tamamına değin zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtın ahz ve kabz eylemek üzere buna [boş] guruşa deru'hde ve iltizâm ve bu dahî iltizâm ve bedel-i iltizâmı mezkûra edâ ve teslim ve zabtı için yedine verilen memhûr temessük mûcibince tımar-ı mezbûr karyelerin zabt ve sene-i mezbûrda vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtı ahz ve kabz ve devr-i keyl ve der-anbar eyledikden sonra sene-i mezbûrda ta'sîr ve der-anbar eylediği oşr mahsûlünden karye-i Evyaba el-mezbûre âhâlisinden ma'lûm'ül-esâmî kimesneler keyl mahsûlleri akçesin ba'dehû vermek üzere bundan iştirâ etmeleriyle bu dahî hâlâ varub mezbûrların iştirâ eyledikleri mahsûlâtın akçesi ile der-anbâr olunandan bâkî kalanı kabz murâd eyledikde yine kâza-i mezbûre tâbî' [Boş] nâm karye sâkinlerinden Süleyman ve Ali nâm kimesneler zuhûr ve sipâhî-i mezbûr fevt olmağla tımar-ı merkûmu sene-i mezbûrda müteveffâ-i mezbûr bizlere dahî iltizâm ve bedel-i iltizâmı kabz ve zabtı için yedimize temessük vermiş idi ol-takdîrce tımar-ı mezbûre

mahsûlünden ahz ve kabz ve der-anbar olan mahsûlü alıruz deyü edâda te'allül ve her vecîhle gadr ve te'âddî eylediklerin ve bu bâbda davâsına muvâfık Şeyhü'l-islâm'dan fetvâ-yı şerîfe verildüğü bildürüb mücibince şer'le görölüb mezbûrların zimmetlerinde olan hakkı tamamen kendüye alıverilüb dahî sene-i mezbûrda taşîr ve der-anbâr eyledikleri mahsûlü bizler alıruz deyü bi-vech ve hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i fetvâ-yı münîf zahîr olan te'addîleri men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin şer'le görölme emrim olmuştur.

Fî Evâhir-i C sene 1156

[S.186-Hüküm 4]

Çorum kâdısına hüküm ki,

Zü'amâdan İbrahim zîde kadrihû gelüb Çorum sancağında ve nâhiyesinde berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğı ze'âmeti âklâmından Emlak ve Karahisar-ı Behramşah'ın muhtâr ve mu'ayyen hudûdu dâhilinde ve kadîmden öşr ve resmi ze'âmet tarafından alınagelen yerlerde âhârın bir dürlü alâkası olmayub ve üç-dört sene mukaddem bir def'a nizâ'a olundukda ol-vakitde selhî mürâfâ'a ve hudûdları ma'lûm olundukda vech-i mu'araza edenlerin mu'arazası men' ve def' ve sıhhati üzere yedine hüccet-i şer'îye verilüb ve verilen hüccet-i şer'îye sicillâta kayd olunub mugâyir-i hükm bir dürlü dahl ve ta'arrûz olunduğı yoğıken bu def'a yine mu'araza zuhûr edüb bir dürlü men' ve def' olunmadığü bildürüb mukaddemâ husûs-ı merkûm için verilen hüccet-i şer'îye kaydı Çorum mahkemesi sicillâtından ihrâc olunub vukû'u ve sıhhati üzere der-devlet-i medârıma arz olunmak bâbında hüküm ricâ etmeğin mahallinde şer'le görölme i'lâm oluna deyü yazılmıştır.

Evâhir-i C Sene [1]156

[S.188-Hüküm 2]

Sivas beğlerbeğisine ve Divriği ve [Boş] kâdılarına hüküm,

Divriği kazâsında vâki' Cam'i-i Kebîr ve Zinet medresesinin berât-ı şerîfimle mütevellisi olan Ebubekir ve diğêr Ebubekir zîde kadrihûmâ ile Ali ve diğêr Ebubekir nâm kimesneler Divriği kal'ası topçularından Abdullah ve Ali nâm mustahfiz gelüb Divriği kazâsına tâbi' Selimiye ve Duhanker ve Türkmen Yurdu ve Kalaycı Yurdu nâm karyelerin nısfı vakf-ı mezbûrun ve nısf-ı âhârı dâhî mezbûrân Ebubekir ve Ali nâm kimesnelerin mâlikâneleri ve kal'a-i mezbûrun berât-ı şerîfimle topçusu olan mezbûrların gedik tımar karyelerinden olmağla sâlifü'z-zikr karyelerin mümtâz ve mu'ayyen sınırı dâhilinde kadîmden öşr ve resmi taraflarından alınagelen ma'lûmü'l-hudûd yerlerde âhârın alâkası olmayub dahl icâb etmez iken civârında vâki' [Boş] nâm karyeye ber-vech-i mâlikâne mutasarrıf olan Numan nâm kimesne zuhûr ve şirrete sülûk ve zikr olunan yerler için benim mutasarrıf olduğum mâlikânem toprağında öşr ve resmin ben alırım deyü hilâf-ı kânûn ve mûgayir-i kadîm fuzûlî müdâhale ve bundan âkdem bâ-fermân-ı 'alî mütevellî ta'yîn olunan Divriği müftisi Es-Seyyîd Hasan ve Divriği Kâdısı Es-Seyyîd İbrahim zîde kadrihûmâ huzurlarında mürâfâ'a-i şer'

olduklarında Durgutlu Gedîğü ve Mahir Mezarı ve Deve Depesi ve Çirili ve Dişkaya ve Akpınar ve Keşiş Pınarı deyü ma'rûf olan yerlerin bunların taraflarından ber-vech-i iştirâk hinta ve öşr ve resmin kadîmisi üzere ahz ve kabz edegeldikleri seksen iki nefer müsîn ve ihtiyâr kimesnelerin şehâdetleri ile sâbit ve zâhir ve kibel-i şer' den hüccet-i şer' iye verilüb ol-hüccet-i şer' iye dâhî başmuhasebeye kayd olunub mazmû' unu ile amel oluna deyü emr-i şerîf sâdir ve müddet-i medîd bu minvâl üzere zabt olunagelmîş iken mezbûr Numan memnû' ve mündefî olmayub beyne'n-nâs şöreti şayi'â ile sâbit ve zâhir ve hüccet-i şer' iye olunan yerler için kadîme mûgayir dürlü dürlü hileye sâlik ve kendüye müt'e'allık ba'zı müzevverler peydâ ve bu vecîhle gadr kasr-ı yed oldukda tekrar Trabzon vâlisi vezîrim Mehmed Paşa edemallâhû te'alâ iclâlehûnun husûs-ı merkûm ma'lûmû ve mer'ine geldikde münazâ'ün-fihâ olan mahalde mürûr ve a'lâmet-i fâsılalarına mücerreden vukûf-ı tâmı tahsîl ve husûs-ı merkûmu der-devlet medârıma arz ve Divriği kâdısının i'lâmıyla merkûm Numan'ın mu'arazası men' ve def'ine mücerreden emr-i şerîfim verilmişken yine kanâ'at etmeyüb hevâsına tâbî' Eğin Kâdısı itmâ ile hilâf-ı inhâ kendü murâdı üzere bir müzevver hüccet birle ve külli gadr murâd eylediğün ve husûs-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere olduğu sen ki Divriği Kâdısı Mevlânâ Ali zîde fazlîhûsun tarafından arz olduğun bildürüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğin hüccet-i şer' iye mûcibince şer'le görülmek için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i B sene [1]156

[S.193-Hüküm 1]

Tokad kazâsı nâibine hüküm,

Erbâb-ı tımardan Ahmed nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında Tokad kazâsı muzâfâtından Akçaabad [Kazabad] nâhiyesinde berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından Çiftlik nâm karyesi toprağında bin yüz elli senesinde hâsıl olan öşr mahsûlü bunun berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşüb âhârdan müdâhale icâb etmez iken mukaddemâ tımar-ı mezbûrun mutasarrıfı müteveffâ [Boş] nâm sipâhînin vereseleri zuhûr ve sene-i merkûme mahsûlâtını zabt ederüz deyü hilâf-ı kânûn müdâhale ve gadr murâd eylediklerin bildürüb berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rüsûmu buna ahz ve kabz etdirülüb mezbûrun müdâhaleleri men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecîlden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı B sene [1]156

[S.195-Hüküm 2]

Hüseynabâd kâdısına ve Sivas mütesellimine hüküm ki,

Erbâb-ı tımardan [Boş] nâm sipâhî gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı karyelerinden Malatya nâhiyesine tâbî' Ağca ve Birağac nâm karyelerinin defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyyeti oğullarından ve [Boş] ve [Boş] ve dâhî ba'zıları kadîmi sâkin oldukları yerlerinden kalkub varub hâlâ taht-ı hükümet ve kazâlarımızda

sâkin olmalarıyla ol-vecîhle defterlü re'âyâlarının üzerlerine edâsı lâzım gelen resm-i ra'iyeti kânûn ve defter mûcibince taleb eyledikde biz mu'afiz rüsûm-ı ra'iyet vermeyüz deyü hilâf vermekte te'âllül ve muhâlefet ve tımarı mahsûlüne küsr ve noksan tertîb eylediğün bildürüb kânûn ve defter mûcibince rüsûm-ı ra'iyetleri alıverüb te'âllül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecîlden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i B sene 1156

[S.195-Hüküm 4]

Sivas beğlerbeğisine Sivas ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Erbâb-ı tımar karyelerinden kazâ-i mezbûre tâbi' [Boş] ve [Boş] nâm karye âhâlileri gelüb bunlar üzerlerine lâzım gelen aşârı edâda kusurları olmayub sipâhîleri olan Derviş Ağa dimekle ma'rûf [Boş] nâm sipâhî kânûn [ve] defter mûcibince almağa kanâ'at etmeyüb hilâf-ı kânûn ve defter ziyâde talebiyle te'addî eylediğünden ma'ada ziyâde atlu ile karyelerine gelüb sâkin oldukları evleri üzerine konub müft ve meccânen yem ve yemek ve sâ'ir bunun emsâli mekûlâtın aldığundan mâ'adâ nice ehl-i ırzların hetk ve kimini darb ve gûnâgûn cevri ve eziyet edüb perâkende ve perişân olmalarına bâ'is olduğun ve bu bâbda davâlarına muvâfık Şeyhü'l-İslâm'dan fetvâ-yı şerîfe verildüğün bildürüb fetvâ-yı şerîfe mûcibince amel olunub ol-vecîhle olan zulm ve te'addîsi men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğin kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i B sene [1]156

[S.197-Hüküm 4]

Boğazlıyan ve [Boş] kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm,

Zü'amâdan Halil zîde kadrihû gelüb Bozok sancağında Boğazlıyan nâhiyesinde Aşağı Kışla nâm karye ve gayriden berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti kurâ ve mezârî'ileriyle ber-vech-i mâlikâne uhdesinde olan [Boş] hass karyelerinden yine Boğazlıyan kazâsına tâbi' Boğazlıyan ve tevâbi hass karyelerinden defter-i hâkânide mukayyed ze'âmet ve mâlikânesi kurâ ve mezra'alarını tarafından subaşısı [Boş] zîde kadrihû zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rüsûmâtını kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz murâd eyledikde yine Boğazlıyan kazâsında sâkin Boğazlıyanlı oğlu Ahmed Beğ dimekle ma'rûf kimesne subaşısının zabtına muhâlefet ve mugâyir-i defter-i hâkâni fuzûlî zabt ve ol-vecîhle emvâl-i mîrîyenin kesri ve noksan tertibine ba'is mûmâ-ileyhe gadır murâd eylediğün bildürüb defter-i hâkânide mukayyed ze'âmet ve mâlikânesi kurâ ve mezra'aları subaşısına zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rüsûmâtı kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb mezkûr ve âhârı hilâf-ı defter-i hâkâni dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere şer'le zabt etdirilmek için emri şerîf yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ş sene [1]156

[S.198-Hüküm 2]

Hüseyinabâd ve [Boş] kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki,

Erbâb-ı tımdan Mahmud gelüb Malatya sancağında Kasaba nâhiyesinde Selma/Salma nâm karye ve gayriden yedi bin beş yüz seksen yedi akçe tımara berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub Ağcadağ nâhiyesine tâbi‘ Pırağaç karyesinin mâlikânesi mülk-i Sinan Ali Beğ bin Şeyh Hasan Beğ divânisi hâsılıyla bunun kayd ve berâtına dâhil olmağla karye-i mezbûrenin defterde mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyeti oğullarından ba‘zıları bundan akdem kadîmi karyelerinden kalkub varub taht-ı kazalarınızda vâki‘ kasabât ve kurâ ve askerî çiftliklerinde sâkin ve mütemekkîn olmalarıyla bu dahî olmakûle re‘âyâsı buldukları mahalden üzerlerine edâsı lâzım gelen rüsûm-ı ra‘iyyetlerin müştereki ile kânûn ve defter mûcibince taleb eyledikde mezbûrlar hin-i tahrîrde karyemiz tekâlif-i ‘örfiye ve avârız-ı divâniyeden mu‘af olmak üzere kayd olunmağla ol-takdirce rüsûm-ı ra‘iyyetden dahî mu‘af olmuş sayılırız ve yedimizde emir vardır deyü hilâf-ı kânûn ve defter te‘âllül ve tımar-ı mahsûlüne gadr olunduğun bildirüb defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunub hilâf-ı kânûn ...²⁶⁴ te‘âllül etdirmemek bâbında emr-i şerîfim [ricâ] ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz olan ruznamçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Ağcadağ nâhiyesine tâbi‘ altmış altı nefer re‘âyâ ve hâsıl ani’l-hums hinta yekûn ma‘a gayruhâ yediyüz akçesinden hisse-i mülk-i Şah Ali bin Şeyh Hasan Beğ mâlikâne tamam üçyüz elli ve hisse-i tımar divâni tamamen üçyüz elli akçe ve tahtında resm-i çift ve bennak ve mücerred yekûn ma‘a gayruhâ iki bin üçyüz akçe yazar karye-i Pırağaç defter-i mufassala tahrîr ve defter-i icmâlde ma‘a gayruhâ birikdirilüb on bir bin üçyüz seksen yedi akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun dört bin beşyüz seksen yedi akçesi mezkûr Mahmud’un tımarı aklâmından bâkisi Hüseyin kaydında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel için yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i Ş sene [1]156

[S.199-Hüküm 6]

Bozok kâdısına ve Bozok sancağı mütesellimine hüküm ki,

Erbâb-ı tımar karyelerinden kazâ-i mezbûre tâbi‘ İncesu nâm karye âhâlisi gelüb bunların karyelerinin sipâhîsi olan [Boş] nâm sipâhî karyelerinde zaleme ve mütegalibeden Ahmed Beğ dimekle ma‘rûf kimesneye iltizâm ve subaşı nasb etmekle mezbûr dahî hukûk ve rüsûmların kânûn ve defter mûcibince almayub kânûn ve defterden ziyâde taleb ve bunun emsâli zulm ve te‘addîsinin nihâyeti olmayub olvecîhle âhvâl-i fukarâ diğergûn ve perâkende ve perîşan olmalarına bâ‘is olduğun bildürüb mezbûr subaşılikdan ref‘ ve re‘âyâ fukarâsına enfa‘ ve müstakîm ve mütedeyyin bir kimesne subaşı nasb olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecîlden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ş 1156

[S.200-Hüküm 3]

²⁶⁴ Bir kelime okunamamıştır.

Sivas beğlerbeğisine Gelmu'âd ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Nişân-ı hümayûn verilen dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Ahmed zîde kadrihû gelüb Sivas sancağında Artukabâd nâhiyesinde Sulusaray nâm karye ve gayriden kırk üç bin yedi yüz yetmiş dört akçe mutasarrıf olduğu ze'âmeti bî-hâsıl olmağla Gelmu'âd nâhiyesinde Alayuntlu nâm karye ve gayriden üç bin beş yüz akçe tımar mutasarrıfı Ahmed'in hüsn-i rızâsı ile kasr-ı yedinden mûmâ-ileyhe ber-vech-i ilhâk tevcih ve berât ile üzerinde olub dahl icâb etmez iken Sivas sükkânından Sarızâde Osman nâm kimesne zuhûr ve tımarı üzerinden almak sevdasıyla kasr-ı yed eden mezbûr Ahmed'in haberi yoğunken kasr-ı yedini inkâr birle peydâ eylediği müzevver arz-ı mahzar ile tımar-ı mezbûru bir tarikle yine Ahmed üstüne berât etdirüb mûmâ-ileyhe gadr etmekle mezkûr Ahmed berâtını teslim ve beş yüz yetmiş iki guruş mukâbilesinde hüsn-i rızâsı ile tımarın kasr-ı yed eylediği mütevâtireten sâbit ve i'lâmı mûcibince tımar-ı mezbûr mezkûrun ref'inden bin yüz elli altı senesinde mûmâ-ileyhe ibkâ ve ze'âmetine ilhâk ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde ve sene-i mezbûrenin vâki' olan mahsûlât ve rüsûmâtı mûmâ-ileyhin berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşüb ve ze'âmet ve tımar mahsûlünde hâsıla i'tibar olunmayub tahvîl tarihi mu'teber iken mezkûr hilâf-ı kânûn hâsıl iddi'asıyla sene-i mezbûrenin mahsûl ve rüsûmunun subaşı olanlarının ahz ve kabzına vaz' ve gadr murâd eylediğün bildürüb berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rüsûmu tarafından subaşısına ahz ve kabz etdirilüb mezkûru hilâf-ı kânûn hâsıl iddi'asıyla müdâhale ve niza'a etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükmi hümayûnum ricâ eyledikleri ecîlden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ş 1156

[S.202-Hüküm 4]

Darende kâdısına ve Sivas mütesellimine hüküm ki,

Nişân-ı hümayûn verilen dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Mehmed zîde kadrihû arz-ı hâl edüb Divriği ve Sivas sancaklarında ve Darende kazâsı muzâfâtından Ayvalu nâhiyesinde Zekeriyaözü nâm karye ve gayriden kırk dört bin beş yüz seksen sekiz akçe ze'âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub başkalemi olan karye-i mezbûre defter-i hâkânide Zekeriyaözü ve ol-diyarda elsine-i nâsda Süleymanlı tesmîye olunmağın karye-i mezbûrenin mahsûl-ı aded-i ağnâmı bin akçe yazı ile Darende kal'ası dizdârının tımarı âklâmından olmağla karye-i mezbûre re'âyâsından koyun âshâbı aded-i ağnâmları kânûn ve defter mûcibince kal'a-yı mezbûre dizdârı olan Ali'ye edâya râzılar iken dizdâr-ı mezbûr kanâ'at etmeyüb kânûn ve defterden ziyâde mütâlebesiyle rencîde ve üzerlerine bölük götürüb fukarânânın cebren iki bin guruşluk eşyaların ahz ve iki nefer adamların helâk ve her bâr aded-i ağnâm bahânesiyle kânûn ve defterden ziyâde dilediği mikdârı akçe mütâlebesiyle re'âyâyâ zulm ve te'âddî ve tecâvüzden hâlî olmayub re'âyânın perâkende ve perişân olmalarına ve mûmâ-ileyhin dâhî ze'âmeti mahsûlünün küsr ve noksan tertibine ba'is ve bâdî olduğun bildürüb karye-i mezbûre re'âyâsından koyun âshâbı aded-i ağnâmların kânûn ve defter mûcibince dizdâr-ı mezbûra edâ eylediklerinden sonra hilâf-ı kânûn ve defter ziyâde talebiyle te'âddî ve

rencide etdirilmeyüb ol-vecihle olan zulm ve te'addisi re'âyâ üzerinden men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümayûnum ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Ayvalu nahiyesine tâbi' seksen sekiz nefer re'âyâ ve hâsılı tahtında hinta ve aded-i ağnâm yekûn ma'a gayrihû on bir bin akçe yazı ile Zekeriyaözü nâm karye defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma'a gayrihû birikdürülüb on sekiz bin akçe yekûnundan dokuz bin akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve yekûnu mezbûrun bâkî kalan dokuz bin akçesi dahî başka ber-icmâl olub dokuz bin akçe yazar icmâl-i evvel tamâmen ve dokuz bin akçe icmâl-i sâninin dahî altı bin altı yüz yirmi dokuz akçesi mûmâ-ileyh Mehmed Çavuş'un ze'âmeti âklâmı bâkîsi müştereki kaydında ve yine defter-i icmâlde mahsûl-ı aded-i ağnâm-ı karye-i Zekeriyaözü tâbi' Ayvalu deyü bin akçe yazı ile tahrîr ve Ovacık nâhiesine tâbi' Merkid nâm karye ve ma'a gayrihû birikdirilüb dört bin dört yüz elli akçe ol-dâhî başka ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr dahî tamamen Darende kal'ası dizdârına mahsûs gedik tımar olub gedik-i mezbûr dâhî kal'a-i mezbûre dizdârı Ali'nin üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Ş [1]156

[S.203-Hüküm 1]

Darende kâdısına ve Sivas mütesellimine hüküm ki,

Nişân-ı hümayûn verilen dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Mehmed zîde kadrihû arz-ı hâl edüb Divriği ve Sivas sancaklarında Ayvalu ve gayri nâhiyelerde Zekeriyaözü nâm karye ve gayriden kırk dört bin beş yüz seksen sekiz akçe ze'âmete berât-ı şerîfimle mutasarrif olub ze'âmet-i aklâmından müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil Darende kazâsı muzâfâtından Ovacık nâhiesine tâbi' yüz elli akçe yazusu olub defter-i hâkâni Gökçeyar ve ol-diyârda âhâli beyinde Gökçebayır tsmîye olunan mezra'aya âhârdan bir vecihle dahl olunmak icâb etmez iken mezra'a-yı mezbûreye âhârdan ba'zı kimesneler müdâhale ve toprağında Germür nâm karye âhâllileri zirâ'at etmeleriyle hâsıl eyledikleri terekeleri öşrlerini tegallüben ahz edüb ze'âmeti mahsûlüne külli gadr eylediklerin bildürüb mezra'a-yı mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekiyle kendüye zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb âhârı hilâf-ı defter-i hâkâni bir vecihle dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb men' ve def' ve fuzûlî aldıkların gerü alıverilmek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümayûnum ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Ovacık nâhiesine tâbi' mezra'a-yı Gökçeyar der-nezd-i Germür hâsıl yüz elli akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yine nâhiye-i mezbûre tâbi' Esengür nâm karye ve ma'a gayrihû birikdirilüb bin altı yüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun bin sekiz yüz akçesi mûmâ-ileyh Mehmed Çavuş'un ze'âmeti âklâmı bâkîsi müştereki kaydında ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' karye-i Germür vakf-ı evlâd-ı Süleyman Bey el-Hilmî mâlikâne ve divâni tamamen ve iki yüz elli nefer re'âyâ ve hâsıl-ı kassam mine'l-hums hinta yekûn ma'a

gayrihû ve mâlikâne ve divâni tamamen yedi bin dokuz yüz seksen akçe ve resm-i çift ve bâd-ı hevâ ve arusâne yekûn ma'a gayruhâ ve rûsûm-ı örfiye dört bin altı yüz akçe yazı ile tahrîr ve mahsûl-ı ihtisâb-ı nefis-i Divriği ve ma'a gayruhâ ber-icmâl olub ve icmâl-i mezbûr dahî havâs-ı hümâyûnumdan olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Ş sene [1]156

[S.204-Hüküm 4]

Sivas beğlerbeğisine ve Sivas kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tımar tekâ'üdlerinden Hüseyin veled-i Mehmed gelüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde Alakilise nâm karye ve gayrîden berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu on bir bin iki yüz akçe ber-vech-i tekâ'üd mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından yine Sivas nâhiyesinde Çiftlik-i Seydî Ali der-yed-i Hacı Ali deyü iki yüz akçe yazı ile defter-i hâkânide çiftlik müştereki ile kayd ve berâtına dâhil olub âhârdan dahl olunmak icâb etmez iken nefis-i Şehrin mülk sâhibi olmayan çiftliklerin mâlikânesi defter-i hâkânide mîr-i mirân-ı Rum hassı hâsıl yazılmağla hass-ı mezkûr mutasarrıfı Şehrin mülk-i hassa olan çiftliklerin mâlikâne mahsûlünü âhza kanâ'at etmeyüb müşterekiyle bunun kayd ve berâtına dâhil sâlifü'z-zikr Seydî Ali Çiftliğine Germenlik nâmıyla bir isim tesmîye iki başdan hassımdır deyü hilâf-ı defter-i hâkâni müdâhale ve fuzûli zabt ve gadr-ı küllî eylediğün bildürüb çiftlik-i mezkûr ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekiyle buna zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmu ahz ve kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyîr-i berât merkûmun ol-vecîhle te'addîsi men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Sivas nâhiyesinde çiftlik-i Seydî Ali der-yed-i Hacı Ali der ûhte-i Hasan Çavuş-ı dergâh-ı 'alî çift bir hâsıl iki yüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Sivas nâhiyesinde Arir nâm karye ile birikdirilüb on iki bin yedi yüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun on bin akçesi mezbûr teka'üd Hüseyin veled-i Mehmed'in tımarı mülhakâtı bâkîsi müştereki kaydında olub ve yine Sivas nâhiyesinde mahsûl an-mâlikâne çiftlikhâ-i şehrin mülk sâhibi olmayan bin beş yüz akçe yazı ile defter-i mufassalda tahrîr ve defter-i icmâlde nefis-i Şehir ve ma'a gayrihâ birikdirilüb mîr-i mirân-ı Rum hasslarından olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Ş Sene 1156

[S.205-Hüküm 1]

Sivas beğlerbeğisine ve Sivas kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tımar tekâ'üdlerinden Abdullah veled-i Mehmed nâm tekâ'üd südde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde Latifhânı nâm karye ve gayriden üç bin akçe tımara berât-ı şerîfimle ber-vech-i tekâ'üd mutasarrıf olub müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil sâlifü'z-zikr Latifhânı karyesinin hâsılı ile mahsûb

mezra'a-yı Kavak Boğan ve Göllüvirân ve Karaağıl ve Ziyaretardı deyü defter-i hâkânide mukayyed mezra'asına âhârdan bir vecîhle dahl olunmak icâb etmez iken yine nâhiye-i mezkûrda Mehmed Beğ nâm karye ve gayriden on dört bin altı yüz altmışaltı akçe tımara mutasarrıf olan Mustafa nâm sipâhî tımarı mülhakâtından Mescidlü Damluhân nâm karyesini zabta kanâ'at etmeyüb bunun müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil zikr olunan Latifhân karyesinin hâsılı ile mahsûb olan Kavak Boğan mezra'asına hilâf-ı defter-i hâkâni müdâhale ve fuzûlî zabt ve buna gadr-ı külli eylediğün bildürüb mezra'a-yı mezkûr ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekiyle buna zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûm ahz ve kabz etdirilüb merkûm Mustafa'yı hilâf-ı defter-i hâkâni mezra'a-yı mezbûreye bir dürlü dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb müdâhalesi men' ve def' ve fuzûlî aldığı mahsûlâtı istirdâd olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğü ecîlden defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Sivas nahiyesine tâbi' karye-i Latifhânı iki başdan ve karye-i mezkûr mîn külli'l-vücûh serbest olub rûsûm-ı serbestiyesine hariçden dahl olunmaya deyü hükm-i şerîf vârid olmağın serbestliği kayd-ı defter olundu karye-i merkûm gayet mâhûf ve muhatara mahal olduğu Dergâh-ı Mu'allâma arz olundukda madem ki kışın ve hariç karye halkı mezbûr karyede vâridin ve sadırîne hizmet edüb ve hizmeti mu'attal etmeyeler [deyü] tekâlif-i örfiyeden emîn ve sâlim olalar ve karyenin aşâğısı münkât'î olduğu yerden sonradan gelüb tavattûn edenler hususunda olan tafsîl mukarrer olduğu sebt olundu seksen dört nefer re'âyâ ve bir aded mezra'a ve bir 'aded çayır ve hâsıl ma'a niyâbet mezra'a-i ma'a Kavak Boğan ve Göllüviran ve Karaağıl ve Ziyaretardı ve mahsûl-ı çayır ve resm-i meyve ve hinta ve şâ'ir ve deştâni ve tapu-yu zemîn yekûn ma'a gayruhû beş bin akçe yazı ile defter-i mufassalda tahrîr ve defter-i icmâlde yine yazı-yu mezkûresiyle tahrîr ve icmâl ve icmâl-i mezkûrun üç bin akçesi mezbûr tekâ'üd Abdullah veled-i Mehmed'in tımarı bâkîsi müştereki kaydında olub ve yine Sivas nâhiyesinde karye-i Mescidlü Yatak der-nezd-i Dâyeköyü onar nefer re'âyâ ve hâsıl-ı divânî resm-i çift ve hinta ve şâir ve deştâni ve tapu-yu zemîn yekûn ma'a gayruhû bin akçe yazı ile defter-i mufassalda tahrîr ve defter-i icmâlde yine nâhiye-i mezbûrda karye-i Mehmed Bey ma'a gayruhû birikdirilüb üç bin üç yüz akçesi icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin akçesi mezbûr Mustafa'nın bâkîsi müştereki kaydında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i N 1156

[S.208-Hüküm 1]

Budaközü ve [Boş] kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki,

Erbâb-ı tımardan yetim Yakub veled-i Şabân nâm sipâhî arz-ı hâl edüb Sivas sancağında Budaközü nâhiyesinde Yassı Kışla nâm karye ve gayriden beş bin dokuz yüz akçe tımar babası mezbûr fevtinden kırk altı senesinde tahminen iki yaşında olmak üzere bunun ile karındaşı sabî Mustafa'ya iştirâken tevcîh ve ba'dehû karındaşı mezbûrûn fevtinden hissesi elli üç senesi Ramazanı'nda ilhâken buna tevcîh ve berât ile

üzerinde iken elli beş senesi Zilhiccesi'nde hadd-i bulûğa bâliğ olmuşdur deyü cebelüsü ref^ç ve seferber olmak üzere kaydına şerh verildikten sonra mezbûrun babası fevtinden kırk altı senesinde iki yaşında olmak üzere tevcîh ve cebelüsü başmuhasebeye kayd ve menşûr tevcîhi gününe göre on iki yaşına girmişken her sene sıbyânın cebelüleri ref^ç olundukda bunun dahî sehven cebelüsü ref^ç ve şerh verilüb gadr-ı külli olmağla cebelüsü başmuhasebeye müceddeden kayd ve kılıca kâdir oluncaya değin cebelü bedeliyesin teslîm-i hâzine-i 'amire eyledikten sonra bayrağı mevcûd değildir deyü tımarına zarar gelmemek ve işbu sene-i mübâreke Ramazanı'nın yirminci gününde bâ-emr-i 'alî kaydına şerh verilüb âhârdan dahl olunmak icâb etmez iken ashâb-ı ağrazdan ba'zıları bu senede hidematda nâ-mevcûdunda Erzurum cânîbi seraskerinden tarafından mezkûra tezkere etdirdin deyü tımarı müdâhale mahsûl ve rüsûmuna ta'arrûz murâd eylediklerin bildürüb berâtı ve defter-i hâkânî mûcibince tımar-ı mezbûr sabî-i merkûm tarafından zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmû ahz ve kabz etdirilüb bir ferdi ol-vecîhle dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda tımar-ı mezbûr vech-i meşrûh tarih-i mezkûrede merkûm Yakub veled-i Şabân'a tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde ber-minvâl-i muharrer kaydına şerh verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i N sene 1156

[S.211-Hüküm 4]

Darende ve [Boş] kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki,

Nişân-ı hümâyûn verilen dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Mehmed Çavuş arz-ı hâl edüb Divriği ve Sivas sancaklarında Ayvalu ve gayri nâhiyelerde Zekeriyaözü nâm karye ve gayriden kırk dört bin beş yüz seksen sekiz akçe ze'âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub Darende kazâsı muzâfâtından Ovacık nâhiyesine tâbi' yüz elli akçe yazusu olub defter-i hâkânide Gökçeyar der-nezd-i Germür ve ol-diyârda âhâli beyninde Gökçe Bayır ve Çemersirt tesmiye olunan mezra'a müşterekleriyle kayd ve berâtına olmağla mezra'a-yı mezbûre Germür nâm karye kurbunda vâki' olmak hasebiyle mezra'a-yı mezbûre toprağını zira'at etmeleriyle zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekeleri öşrlerinden mûmâ-ileyh berâtı yazusuna göre hissesine düşeni taleb eyledikde ba'zıları vermekte te'allül eylediklerinden mâ'adâ müşterekleri dahî mezra'a-yı mezbûrenin vâki' olan mahsûlünden berâtı yazularına göre hisselerine düşeni almağa kanâ'at etmeyüb ziyâdeye tecâvüz ve mûmâ-ileyhin ze'âmeti mahsûlünde küsr ve noksan tertîbine bâ'is oldukların bildürüb mezra'a-yı mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkânî müşterekleriyle kendüye zabt ve vâki' olan mahsûlünden herkesin berâtları yazularına göre hisselerine düşeni ahz ve kabz etdirilüb re'âyâyâ te'allül ve muhâlefet ve müştereklerini dahî hisselerine düşenden ziyâdeye tecâvüz etdirilmeyüb men' ve def olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Ovacık nâhiyesine tâbi' mezra'a-yı Gökçe Bayır der-nezd-i Germür hâsıl-ı yüz elli akçe yazı ile

defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ve yine nâhiye-i mezbûre tâbî' Esengür nâm karye ve ma'a gayruhâ birikdirilüb yedi bin üç yüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun bin sekiz yüz akçesi mûmâ-ileyh Mehmed Çavuş'un ze'âmeti âklâmı ve üç bin akçesi dahî yine Mehmed veled-i Mehmed'in tımarı ve beş yüz otuz sekiz akçesi dâhî yine Ovacık nâhiyesinde Soğuk nâm karye ve gayriden sekiz bin üç yüz otuz iki akçe tımara mutasarrıf Mehmed kaydında ve bin beş yüz akçesi dâhî yine nâhiye-i mezbûrede Serik-i Suğla nâm karye ve gayriden on bir bin dört yüz doksan sekiz akçe tımara mutasarrıf Ömer veled-i Abdullâh'ın tımarı mülhakâtı ve dört yüz altmış iki akçesi dâhî yine nâhiye-i mezbûrede Erake nâm karye ve gayriden dokuz bin üç yüz kırk dört akçe tımara mutasarrıf Süleyman veled-i tekâ'üd Ali'nin tımarı âklâmından olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i L sene [1]156

[S.221-Hüküm 4]

Darende ve Yeniil ve [Boş] kâdıları ve Sivas mütesellimine hüküm,

Nişân-ı hümayûn verilen dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Mehmed Çavuş arz-ı hâl edüb Divriği ve Sivas sancaklarında ve Darende kazâsı muzâfâtından Ayvalu ve gayrî nâhiyelerde Zekeriyaözü nâm karye ve gayriden kırk dört bin beş yüz seksen sekiz akçe ze'âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub başkalemi olan karye-i mezbûre ol-diyarda elsine-i nâsda Süleymanlı tesmîye olunmağla karye-i mezbûre ile ze'âmeti âklâmından yine Ayvalu nâhiyesine tâbî' mezra'a-yı Fındıklı ve mezra'a-yı Elmalukol ve mezra'a-yı Karimulya? ve yine kazâ-i mezbûr muzâfâtından Ovacık nâhiyesine tâbî' defter-i hâkânide Arslantaşı Ulya ve ol-diyarda Derataş tesmîye olunan mezra'a ve Yeniil muzâfâtından Gürün nâhiyesine tâbî' Ahun? nâm karye topraklarında zirâ'at edenlerin hâsıl eyledikleri terekelerinden beşte bir öşrlerin taleb eyledikde zıkr olunan mezra'aların ekser arazisi sâlifü'z-zıkr Süleymanlı nâm karyesi re'âyâsı zirâ'at etmeleriyle mezbûrândan ba'zıları bizim zirâ'at ettiğimiz mezra'a toprağıdır deyü onda bir öşr teklif eylediklerinden ma'adâ ma'rûz-zıkr karyeler ve mezra'alar topraklarında sâ'ir zira'atçilerden ba'zıları dâhî kezâlik onda bir öşr teklif ile beşte bir öşrlerin edâda muhalefet etmeleriyle ze'âmeti mahsûlüne küllî gadr olunduğun bildürüb zıkr olunan karyeler ve mezra'alar topraklarında zirâ'at edenlerin hâsıl eyledikleri terekelerinden beşte bir öşrleri alıverilüb ol vecîhle te'allül ve tereddüd etdirilmemek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümayûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Ayvalu nâhiyesine tâbî' Zekeriyaözü nâm karye seksen sekiz nefer re'âyâ ve hâsılı tahtında hinta yekûn ma'a gayruhâ on bir bin akçe ve Ovacık nâhiyesine tâbî' Arslantaşıulya nâm mezra'a hâsıl bin akçe ve yine Ayvalu nâhiyesine tâbî' mezra'a-i Elmalukol dernezd-i Kızılözlüulya ve Sufla hâsıl bin üç yüz akçe ve yine Ayvalu nâhiyesine tâbî' mezra'a-yı Karimulya der nedz-i karye-i Kızılhisar karye-i Suğdesurun âhâlisi zira'at ederler deyü hâsıl-ı bin iki yüz akçe ve Gürün nâhiyesine tâbî' Ahun nâm karye yüz on beş nefer re'âyâ ve hâsıl ani'l-hums

hinta yekûn ma‘a gayruhâ dokuz bin üç yüz akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrîr kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde sâlifü’z-zikr Zekeriyaözü nâm karye ile Arslantaşı Ulya nâm mezra‘a Ayvalu nâhiyesine tâbi‘ bin akçe yazusu olan mezra‘a-yı Fındıklı ve ma‘a gayruhâ birikdirilüb on sekiz bin akçe yekûnundan dokuz bin akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve yekûnu mezbûrun bâkî kalan dokuz bin akçe dâhî başka ber-icmâl ve ma‘rûz-zikr Elmalukol ve Karimulya nâm mezra‘alar dahî mahsûlü boyahane-i nefsi Darende ve ma‘a gayruhâ birikdirilüb dokuz bin akçe ol-dâhi başka ber-icmâl ve zikr olunan Ahun nâm karye dahî ma‘a gayruhâ birikdirilüb on dört bin altı yüz otuz üç akçe yekûnundan beş bin beş yüz otuz dört akçesi ifrâz ve ma‘a gayruhâ sekiz bin akçe ol-dahi başka ber-icmâl olmağla dokuz bin akçe yazar icmâl-i evvel tamamen ve yine dokuz akçe yazar icmâl-i sâninin dahî altı bin altı yüz yirmi dokuz akçesi mûmâ-ileyh Mehmed Çavuş’un ze‘âmeti âklâmı bâkîsi müştereki kaydında ve yine dokuz bin akçe yazar icmâl-i sâlisin bin dokuz yüz kırk dört akçesiyle sekiz bin akçe yazar icmâl-i râbî‘inin iki bin akçesi yine mûmâ-ileyhin ze‘âmeti mülhakâtı bâkîsi müştereki kaydında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Za sene 1156

[221(M)-Hüküm 1]

Gedegra ve [Boş] kâdılarına ve Amasya sancağı mütesellimine hüküm ki,

Sen ki Gedegra Kâdısı Molla El-Hac Salih zîde fazlîhûsun mektûb gönderüb Gedegra kazâsına tâbi‘ Emircek nâm karyede vâki‘ Emir Gazi Sultan Zâviyesinin bi’l-fi‘il berât-ı şerîfimle evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere zâviyedârı olan Karaman Dede ve Ebubekir Dede ibn-i Niyaz Dede nâm kimesneler meclis-i şer‘-e varub karye-i mezbûrede vâki‘ ma‘lûmü’l-hudûd bir çiftlik yerler kadîmden mukaddemâ mûmâ-ileyh Emir Sultan zâviyesi vakfından olduğu defter-i hâkânide mukayyed olub bu ânâ gelince zâviye-i mezkûre vakfi tarafından zabt ve tasarruf olunagelen hilâf-ı defter-i hâkâni âhârdan bir vecîhle dahl ve ta‘arrûz olunmak icâb etmez iken zikr olunan Emircek karyesinin mâlikânesi vakfi mütevellilerinden Amasya sükkânından Yörgüçoğulları Hacı Mustafa ve Hacı Ali nâm kimesneler ile tımar mutasarrıfı olan [Boş] nâm sipâhî birbirleriyle yekdîl ve tamâh-ı hamlarından nâşî hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûlî zâviye-i merkûme vakfından olan bir çiftliğin ba‘dehû müdahâle ve ta‘arrûz ve zabt ve tasarruflarına mûmâni‘at etmeleriyle bundan âkdem bi’d-defe‘ât murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında merkûmların bir vecîhle alâka ve medhâlleri olmaduğuna cânîb-i şer‘den cevâb ve keff-i yedlerine tenbîh olmuşken bir vecîhle memnû‘u ve mütenebbîh olmayub adem-i ita‘atlarından birkaç def‘a merkûmları ehl-i örf tâ’ifesine gammaz ve bî-gayri hak ahz ve tecrîm ve ta‘zîm etmeleriyle ol-vecîhle âhvâlleri diğergûn ve perişân ve der-devlet medârıma arz ve i‘lâm ediver deyü ilhâh ve iltimâs ve fi’l-hakîka zâviyedâr-ı merkûmânın ber-mûceb-i defter-i hâkâni yedlerinde olan senedâtları mûcibince zikr olunan yerlerde dahl eden mezkûrların bir vecîhle alâka ve medhâlleri olmadıklarına senin dahî ilmen-muhîd olmağın vâki‘ halî hükmi-hümâyûnum verilmek ricâsına arz

eylediğın ecılden defterhâne-i ‘amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûnum ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Gedegra nâhiyesine tâbi‘ kırk bir nefer re‘âyâ ve dokuz zemîn ve bir çiftlik ve hâsıl-ı divâni çift ve hinta yekûn ma‘a gayruhâ üç bin beş yüz akçe yazar karye-i Emircek ve mezra‘a-i Emircek mâlikânenin bir çaryeki vakf-ı ‘imâret Musatafa veled-i Yörgüç Paşa tamam divâni tımar deyü defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Emircek ve mezra‘a-yı Emircek üç rub‘ mâlikâne ve divâni tımar deyü tahrîr ve iki bin akçesi ifrâz ve Simre-i Lâdik nâhiyesine tâbi‘ Karacaviran nâm karye ve gayruhâ ile birikdirilüb yedi bin altı yüz akçe ber-icmâl ba‘dehû karye-i mezbûreden bir çiftlik yer kadîmden Emir Gazi Sultan zâviyesine vakf olub hîn-i tahrîrde evlâdı hâzır olmamağla muharrir-i vilâyet tımara kayd edüb evlâdından Niyaz Dede uslûb-ı sâbık üzere vakfına zabt olub icmâl tashîh olunmak ricâ etmeğın mukaddemâ verilen mülk-nâme ve emr-i şerîf mûcibince kemâkân zâviye-i merkûm vakf tarafından zabt olunmak üzere bin yirmi üç senesinde tevkî‘ kalemiyle tashîh olunmuşdur ve Simre-i Lâdik nâhiyesine tâbi‘ otuz nefer re‘âyâ ve bir zemîn ve hâsılı tahtında nim ve hinta yekûn ma‘a gayruhâ üç bin beş yüz akçe yazar karye-i Emircek mâlikâne mülk-i Muharrem Çelebi divâni tımar hâliya mâlikâne Muharrem Çelebi evlâdı tasarrufundadır deyü ol-dahî defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Geldigelen nahiyesine tâbi‘ Surluoğlan nâm karye ve gayruhâ ile birikdirilüb on iki bin akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin akçesi defter-i hâkânide mukayyed bulunduğú üzere İbrahim ve bâkisi ve müştarekleri kaydlarında olmağın ber-mûceb-i defter-i hâkâni karyetân-ı merkûmânın nâhiye ve icmâl ve mufassalları başka başkadır ve Gedegra nâhiyesinde olan Emircek el-merkûmenin Emir Gazi Sultan zâviyesi vakfının ber-mûceb-i tashîh ancak bir çiftlik yeri olmak iktizâ eder deyü bi’l-fi‘il defter emîni El-Hac Mustafa dâme mecdihû arz ve arz-ı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Za sene [1]156

[S.221(M)-Hüküm 2]

Akdağ kâdısına hüküm ki,

Sen ki Akdağ kâdısı mevlânâ Salih zîde fazlıhûsun mektûb gönderüb Bozok sancağında Akdağ nâhiyesinde İsabeğli nâm karye ve gayriden elli sekiz bin iki yüz otuz beş akçe ze‘âmete mutasarrıf dergâh-ı mu‘allâm müteferrikâlarından Mahmud zîde mecdihûnun vekîli olan Ali nâm kimesne meclis-i şer‘e varub dört seneden berü ze‘âmet-i mezkûr mülhakâtından Rumdiken nâm karyenin mâlikânesi mûmâ-ileyh müteferrikâ Mahmud’un ecdâdı müteveffâ Çerkes Beğ’in vakfiye-i ma‘mûlün-bihâsında evlâd-ı evlâdına meşrûtâ ve ber-vech-i meşrûtiyet ammîsi Hüseyin ile ale’l-iştirâk mutasarrıf olub şer‘an bey‘ ve mübâdelesı sahîh değıl iken henüz hisseye dâhil olmadan ammîsi oğlu Hasan nâm kimesne meşrûtiyet üzere mutasarrıf olacağı hissesin Kayseriye’de sâkin Bektaşoğlu Mehmed nâm kimesneye yedi yüz guruşa zemînini bey‘ ve karye-i mezbûre âhâlisi zikr olunan karyenin hâsılı tahtında vâki‘ mezra‘aları dahî zirâ‘at ve mezârî-i merkûmede mâlikâne tarafının alâkası yoğuken mücerred sâlifü’z-

zıkr Rumdiken karyesi âhâlisi tasarruflarındadır deyü fuzûlî zabt ve mûmâ-ileyh müteferrikâ Mahmud'un subaşı mezkûr ile mürâfa'a-i şer' için da'vet-i şer' olundukda adem-i itâ'at ile karye-i mezbûre âhâlisinin bî-gayr-i hakk üç yüz gurusların ahz ve merkûm Mahmud'un ze'âmeti mahsûlüne ve re'âyâ fukarâsına gadr etmekle mezbûr Mehmed'in vekîl-i şer'isi ile sen ki toprak kâdısı mûmâ-ileyhsin huzûrunda mahâl-i nizâ'ın üzerinde mürâfa'a ve defter-i hâkânî ve muktezâ-i şer' ve kânûn üzere fasl ve re'âyâ fukarâsından bî-gayr-i hak aldığı akçeleri ashâbına istirdâd ve ihkâk-ı hak olunmak için bundan âkdem mahzar birle istirhâm ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Akdağ nâhiyesine tâbi' zıkr olunan Rumdiken karyesinin ancak mâlikânesi mülk-i Çerkes Beğ ve divânisi ile mezra'a-i Çongar ve Kaşuklu Öyük deyü iki bin beş yüz akçe yazı ile defter-i mufassalda tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i İsabeğli ve [s. 222(M)] ma'a gayruhâ birikdirilüb yirmi iki bin akçe ze'âmet ve ber-icmâl ve icmâl-i mezkûrun yirmi bin akçesi icmâl bozmamak üzere on iki bin otuz yedi akçesi mûmâ-ileyh müteferrikâ Mahmud'un ze'âmeti mülhakâtı bâkîsi müştereki kaydında olduğu mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcibince zabt ve mezârî'-i mezbûreye müdâhaleleri men' için bi'l-fi'l re'isü'l-küttâbım olan Mehmed Ragıb dâme mecdihûnun i'lâmıyla bundan âkdem işbu sene-i mübâreke Muharremi'nde yedine verilen emr-i 'alî mûcibince mezkûr ile mahâl-i nizâ'ın üzerinde tekrar mürâfa'a için da'vet-i şer' olundukda 'adem-i itâ'atinden nâşî mürâfa'adan imtinâ ve icrâ-yı hak olunmamağla çavuş mübâşeretiyile mahall-i nizâ'ın üzerinde mezbûr ile mürâfa'a-i şer' ve sâbit olan hakkı istirdâd olunmak üzere emr-i şerîfim sudûrunu istida'a eyledikde sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin sen arz ve divân-ı hümâyûnumda mahfûz olan kuyûd-ı âhkâm kaydı görüldükde vech-i meşrûh üzere ber-mûceb-i defter-i hâkânide ancak karye-i mezbûre mâlikânesi mülk ve divânisi ile zıkr olunan mezra'alar müştereki ile mûmâ-ileyh müteferrikâ Mahmud'un kaydı ve berâtına dahl olunmağla defter-i hâkânî mûcibince zabt ve mezârî'-i mezbûreye müdâhaleleri men' ve def' olunmak için emr-i şerîfim verildiğü mastûr ve mukayyed bulunmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânî mukaddemâ sâdır olan emr-i 'alîşânımın mazmûn-ı münîfi üzere amel ve hareket olunmak için çavuş mübâşeretiyile emr-i şerîfim ihsân olunmasını reisü'l-küttâbım mûmâ-ileyh i'lâm etmeğın i'lâmı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Za sene [1]156

[S.230-Hüküm 3]

Arapkir ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Erbâb-ı tıardan İsa nâm sipâhî gelüb Arapkir sancağında Yavşadi nâhiyesinde Kaşlu nâm karye ve gayriden yedi bin dört yüz akçe tımara mutasarrıf olan Osman'ın tımarında iki kılıç cem' olub tasarruf hilâf-ı kânûn olmağla livâ-i mezbûrede Abad nâhiyesinde Yapuse-i Küçük nâm karye ve gayriden iki bin akçe bir kılıcı tasarruf ve bin yüz elli üç senesi Zilhiccesi'nin on sekizinci gününde buna tevcîh ve berât olunduktan sonra merkûm Osman bir takrîb ile yine ilhâken kendüye ibkâ ba'dehû yine

buna ibkâ ve elli altı senesine gelince tevârih-i muhdelif ile tarafeyne ibkâ ve tevcîh olunarak yine merkûm Osman'a tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olub lâkin merkûm Osman tamahkâr ve mütegalibeden olmağla bu anâ gelince berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşene kanâ'at etmeyüb bunun tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rûsûmunu dahî fuzûlî ve cebren ahz ve gadr etmeğin mahallinde ma'rifet-i şer'le tefahhûs ve merkûmun fuzûlî ve cebren kabz eylediği mahsûlât ve rûsûmâtı tahsîl olunmak için emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûna müraca'at olundukda tımar-ı mezbûr merkûm Osman'ın ref'inden elli üç senesi Zilhiccesi'nin on sekizinci gününde İsa'ya tevcîh ba'dehû ref'inden elli dört Rebiü'l-âhiri'nin yirmi ikinci gününde Osman'a ibkâ ba'dehû yine elli dört Zilhiccesi'nin on yedinci gününde İsa'ya ibkâ ba'dehû elli altı Rebiü'l-âhiri'nin yirmi yedinci gününde yine Osman'a ibkâ ba'dehû yine elli altı Şevvâli'nin on dokuzuncu gününde merkûm İsa'ya ibkâ ve tevcîh hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mukayyed bulunmağın mahallinde şer'le görülüb ber-vech-i muharrer tevârih-i muhdelif ile bunun berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rûsûmundan merkûm Osman'ın fuzûlî ahz ve kabz eylediği her ne ise ba'de's-subût hüküm edüb gerü bî-gusur buna alıverilmek bâbında emr-i şerîfim sūdûrunu iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fî'il Reisü'l-küttâbım olan Mehmed Ragıb dâme mecdihû i'lâm etmeğin i'lâmı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Z sene 1156

[S.232-Hüküm 4]

Akdağ ve [Boş] kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki,

Nişân-ı hümâyûn verilen dergâh-ı mu'allâm müteferrikalarından Mahmud zîde mecdihû arz-ı hâl edüb Bozok sancağında Akdağ nâhiyesinde Arapbeğlü nâm karye ve gayriden berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakâtından Akdağ kazası muzâfâtından Kabak-ı Bâlâ nâhiyesine tâbi' defter-i hâkânide mukayyed hâlâ müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil mezra'a-yı Çokkuyu ve Yalınayak ve Gökçeler nâm mezra'alarına dahl icâb etmez iken Seyyîd Hasan ve Seyyîd Mustafa nâm kimesneler zikr olunan mezra'alar için kimesnenin kayd ve berâtına dâhil değildir deyü hariç ez defter olmak üzere bir tarîk ile on guruş mâl ile elli beş senesinde mâlikâne kayd ve berât etdirüb gadr eylediğün bundan âkdem arz ve i'lâm olundukda mâlikâne kaydı bâ-fermân-ı 'alî elli altı senesi Muharremi'nin on sekizinci gününde ref' ve senevî on guruş mâlın be-her sene Tokad voyvodalarına vermek üzere tımarı mutasarrıfları tarafından zabtıçün emr-i 'alî sâdir olmuşken mezbûrân Seyyîd Hasan ve Mustafa kanâ'at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i emr-i 'alî müdâhale ve te'addîden halî olmadukların bildürüb zikr olunan mezra'alar defter-i hâkâni ve berâtı mûcibince müşterekiyle mûmâ-ileyhin ze'âmeti tarafından zabt ve vâki' olan mahsûlâtı ahz ve kabz etdirülüb merkûmânın hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i berât zâhir olan müdâhale ve te'addîleri men' ve def' ve berât mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûlâtıdan fuzûlî aldıkları istirdâd olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden defterhâne-i 'amîremde

mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala müraca'at olundukda Kabak-ı Bâlâ nâhiyesine tâbi' mezra'a-yı Çokkuyu âhâli-i Kaş zira'at eder hâsılı beş yüz ve mezra'a-i Yalınayak âhâli-i karye-i Gökçeler zira'at eder hâsılı dört yüz ve mezra'a-i Gökçeler nezd-i Kaşkışla ahâli-i karye-i mezbûre zira'at ederler hâsılı beş yüz akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde zikr olunan Çokkuyu ve Yalınayak mezra'aları yine nâhiye-i mezbûrede Kaşkışla nâm karye ile birikdirilüb dört bin altı yüz akçe yekûnundan üç bin üç yüz akçesi ifrâz ve ma'a gayruhû birikdirilüb üç bin beş yüz akçe ber-icmâl ve yekûn-u mezbûrun yedi yüz akçesi dâhî ifrâz ve ...²⁶⁵ nâhiyesine tâbi' Alınpınar nâm karye ve ma'a gayruhâ birikdürülüb iki bin iki yüz akçe ol dâhî başka ber-icmâl ve mezra'a-i Gülcüğüz el-mezbûrenin yazu-yı mezkûresinden iki yüz akçesi ifrâz ve başka ber-icmâl ve zikr olunan üç aded icmâller tamamen mûmâ-ileyh müteferrika Mahmud'un ze'âmeti mülhakâtı bâkîsi müştereki kaydında olduğu ve mezra'a-yı mezkûrun mâlikâne kaydı ref' ve tımar tarafından zabtıçün başmuhasebeden verilen ilm'ü-haber kâ'imesi defter-i hâkânide hıfz olunduğu mastûr ve hazine-i 'amîremde mahfûz olan başmuhasebe defterlerine nazar olundukda ber-vech-i meşrûh mâlikâne kaydı mezbûrân Seyyîd Hasan ve Mustafa'nın üzerlerinde bâ-fermân-ı 'alî tarih-i mezbûrda ref' ve senevî on guruş mâlın be-her sene Tokad voyvodalarına vermek üzere mezâri-i mezkûr tımar mutasarrıfları tarafından zabtıçün emr-i şerîf verildiği mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i M sene [1]157

[S.233-Hüküm 2]

Sivas sancağında [Boş] ve [Boş] ve [Boş] kâdılarına hüküm,

El-Hac Bekir nâm kimesne gelüb Sivas sancağında Yıldızili ve gayri nâhiyelerde vâki' Köprülü ze'âmeti karyeleri mutasarrıfı Ahmed zîde mecdihû tarafından bin yüz elli beş senesi zabtın Kapucubaşı El-Hac Mehmed nâm kimesneye iki bin guruş ihrâc ve ba'dehû mezbûr Hacı Mehmed dâhî sene-i merkûmenin zabtın üç bin guruşa buna iltizâm ve yedine memhûr zabt temessükü verdükden sonra bu dâhî ze'âmet-i mezkûr karyelerini sene-i merkûmede taşîr ve vâki' olan mahsûlât ve rüsûmâtı kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz edüb lâkin hâsıl olan mahsûlât ve rüsûmât bedel-i iltizâmına bâliğ olmayub ancak bunun makbuzu iki bin guruşa bâliğ olduğun bildürüb mahallinde ma'rîfet-i şer'le ze'âmet-i mezkûr karyeleri re'âyâlarından tefahhûs ve vâki' hâl vukû'u ve sıhhati üzere der-devlet arz ve i'lâm olmak bâbında hükm-i hümâyûnum şer'le tefahhus ve arz olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i M sene [1]157

[S.236-Hüküm 1]

Sivas ve Çorum kâdılarına hüküm ki,

²⁶⁵ Bir kelime okunamamıştır.

Konar-göçer Türkmen tâ'ifesinden Dedesülü cemâ'atlerinden ve [Boş] ve [Boş] ve dahî ba'zıları gelüb bunlar taht-ı kazâlarınızda vâki' ze'âmet ve erbâb-ı tımar karyelerinden ve [Boş] ve [Boş] nâm karyeler hudûdlarında vâki' kadîmî kışlak ve yaylaklarında zamanında hayvanlarıyla çıkub yaylayub ve kışlayub otundan ve suyundan intifâ'a ve tahammüllerine göre resmin sâhib-i arza zamanında edâ edüb ve mirlivâ-i hassı karyelerinde kışlamayub ve yaylamayub dahl olunmak icâb etmez iken Sivas ve Çorum mütesellimleri taraflarından resm-i yaylak ve kışlak mütâlebesiyle rencîde oldukların bildürüb men' ve def' olunmak bâbında kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı M sene 1157

[S.237-Hüküm 2]

Zile ve [Boş] kâdılarına Sivas mütesellimine hüküm ki,

Erbâb-ı tıardan Mehmed veled-i Mustafa gelüb Sivas sancağında Niksar nâhiyesinde Kakün nâm karye ve gayriden yedi bin iki yüz akçe tımara berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub Zile kazâsı muzâfâtından Özükevâk nâhiyesine tâbi' Hisarözü nâm karyenin divânisi tımar ve mâlikânesinin dahî sülüsü mülk-i Mehmed Beğ ve Emir Hasan Beğ sülüsân mâlikânededen bir mikdârı vakf-ı medîne-i münevvere ve ba'zı sülüsân mâlikâne altı yüz yirmi akçe ile bunun kayd ve berâtına dâhil olmağla karye-i mezbûreyi ber-mûceb-i defter-i hâkâni divâni ve sülüs mâlikâne ve medîne-i münevvere vakfi mültezîmi ile zabt ve vâki' olan mâlikâne mahsûlünün sülüsânından ber-mûceb-i defter-i hâkâni altı yüz yirmi akçeye isâbet edeni ahz ve kabz murâd eyledikde birkaç seneden berü medîne-i münevvere vakfi tarafından mültezîm olan Seyyîd Mahmud ve [Boş] nâm kimesneler kadîmden sülüs mâlikânededen vakf-ı şerîf tarafına ahz ve kabz olunageleni almağa kanâ'at etmeyüb ziyâdeye tecâvüz ve bunun hissesine isâbet edeni dâhî tegâllüben ahz ve kabz edüb gadr eylediklerün bildürüb defter-i hâkâni mûcibince kadîmisi üzere amel olunub hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i kadîm mültezîm-i mezbûru ziyâdeye tecâvüz etdirilmeyüb zâhir olan te'âddî ve tecâvüzü men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at oldukda Özükevâk nâhiyesine tâbi' elli bir nefer re'âyâ ile karye-i Hisarözü sülüs mâlikâne mülk-i Mehmed Beğ ve Emir Hasan Beğ ve sülüs mâlikâne zikr olunan sülüsân mâlikânededen bir mikdârı vakf-ı medîne-i münevvere ve divâni tımar ber-mûceb-i defter-i a'tık ve hâsıl ma'a niyâbet nim ve hinta ve sâ'ir yekûn ma'a gayruhâ iki bin beş yüz ba'zı mâlikâne-i karye-i mezbûre altı yüz yirmi akçe vazife yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yazı-yı mezkûresiyle ba'zı sülüsân mâlikâne-i karye-i Hisarözü deyü tahrîr ve Niksar nâhiyesine tâbi' Sile nâm mezra'a ve gayruhû ile birikdirilüb iki bin iki yüz akçe ber-icmâl ve tamamen merkûm Mehmed veled-i Mustafa kaydında ve karye-i mezbûrun iki bin beş yüz akçe divâni yazısı Sivas nâhiyesine tâbi' Yenice nâm karye ve gayruhû ile birikdirilüb yigirmi yedi bin akçe ze'âmet deyü ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun on üç bin beş yüz akçesi defter-i hâkânide mastûr olduğı üzere ber-vech-i

iştirâk İsmail ve Mustafa ve Mehmed veledân-ı Ömer ve bâkisi müşterekleri kaydlarında olmağın kadîmisi üzere zabt eylemeleri için bi'l-fi'il defter emîni olan El-Hac Mustafa dâme mecdihû arz etmeğın defter emîni mûmâ-leyhin arzı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı M sene 1157

[S.237-Hüküm 3]

Erim ve [Boş] kâdularına hüküm ki,

Zü'emâdan Hasan seferli çukadâr-ı rikâb-ı hümâyûn zîde kadrihû gelüb Canik sancağında Erim nâhiyesinde Sülaha nâm karye ve gayriden kırk iki bin iki yüz altmış iki akçe ze'âmete ber-vech-i tekâ'üd berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze'âmeti mülhakâtından Erim nâhiyesine tâbi' dört bin beş yüz akçe yazar ze'âmetinin başkalemi olan müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil sâlifü'z-zikr Sülaha karyesine âhârdan bir vecîhle dahl olunmak icâb etmez iken mirlivâ-i Canik hassı âklâmından yine Erim nâhiyesine tâbi' on bin akçe yazar mahalle-i Çelebi deyü defter-i hâkânide mukayyed mahalleyi Canik mutasarrıfları zabta kanâ'at etmeyüb mûmâ-ileyh Hasan'ın müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil dört bin beş yüz akçe yazar zikr olunan Sülaha karyesine hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûlî müdâhale ve mahsûl ve rûsûmâtı tegâllüben ahz ve kabz ve külli gadr olduğun bildürüb karye-i mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekiyle mûmâ-ileyhin ze'âmeti tarafından zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rûsûmât ahz ve kabz etdirilüb hass-ı mezkûr mutasarrıflarının hilâf-ı defter-i hâkâni müdâhale ve te'âddileri men' ve def' olunmak bâbında hükmi hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Erim nâhiyesine tâbi' karye-i Sülaha ile dokuz nefer re'âyâ ve üç zemîn ve iki nefer gebrân ve üç zemîn ve yedi nefer mevkûf hâsıl ma'a niyâbet nim ve hinta yekûn ma'a gayruhû dört bin beş yüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yazı-yı mezkûresi ile tahrîr ve iki bin akçesi ifrâz ve ma'a gayruhû birikdirilüb sekiz bin altı yüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamamen mûmâ-ileyh Hasan'ın ze'âmeti mülhakâtı bâkisi müştereklerinin kaydında olub ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' mahalle-i Çelebi otuz yedi nefer müslümân ve dört aded zemîn karye-i mahalle-i Çelebi seksen altı nefer re'âyâ ve el-mevkûf zemin ve yedi nefer re'âyâ ve mahalle-i Çelebi zemîn beş ve dört nefer re'âyâ ve hâsıl ma'a niyâbet ve çift ve hinta yekûn ma'a gayruhû on bin akçe yazar yazı ile ol-dâhi defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Erim nâhiyesine tâbi' Deliklüce nâm karye ve ma'a gayruhû birikdirilüb mirlivâ-i Canik hassı mülhakâtından olduğu mastûr ve mukayyed olmağla defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı M sene 1157

[S.240-Hüküm 1]

Kâdısına ve Konya ve Boğazlıyan kazâları nâiblerine ve Konya mütesellimine ve

Bozok sancağı mütesellimine hüküm ki,

[Boş] nâm kimesne gelüb Maraş sancağında ve nâhiyesinde Cemâ'at-i Dilkaç? ve gayriden yirmi bin akçe ze'âmet karyeleri bin yüz elli altı senesi mutasarrıfı Mustafa zâ'im zîde kadrihû tarafından bunun uhde ve iltizâmında olmağla ze'âmet-i mezbûr re'âyâlarından Boğazlıyan kazâsında sâkin Sarıcalar ekrâdı tâ'ifesinden ma'lûmü'l-ism kimesnelerin üzerlerine edâsı lâzım gelen rûsûm-ı ra'iyetlerini kânûn ve defter mûcibince âhziçün Boğazlıyan kazâsına vardukda merkûmlar itâ'at ve inkıyâd etmeyüb kazâ-i mezbûre tâbi' Çokgöz ta'bîr olunan cısr zeylinde münthehi ırmak üzerinde muharabeye tasaddî ve üç nefer adamını darb ve mecrûh eylediklerinden gayri üç yüz guruş kıymetlü bir res atıyla simli rahtını ahz ve gasb ve ziyâde fesat ve şekâvet eylediklerin ve husus-ı mezbûr minvâl-i muharrir üzere olduğunu sen ki Boğazlıyan Nâibi Mevlânâ Eş-Şeyh Mehmed zîde ilmihûsun arz eylediğün ve merkûmlar taht-ı hükümet ve kazâlarınızda mürûr üzere oldukların bildürüb buldukları mahalde şer'le görülüb gasb ve gâret eyledikleri raht ve atı alıverilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında hüküm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecîlden buldukları mahalde şer'le görülmek için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i M sene 1157

[S.240-Hüküm 3]

Sivas ve [Boş] kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm,

Nişân-ı hümâyûnum verilen dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Ali Çavuş çukadâr-ı enderûn sadr-ı 'alî zîde kadrihû gelüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde Yarıhırka nâm karye ve gayriden yirmi beş bin üç yüz kırk dokuz akçe ze'âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze'âmeti âklâmından Sivas nâhiyesine tâbi' hâsıl ma'a'r-rûsûm beş yüz akçe yazar mezra'a-i Gümüşvirânı beş müdlük yerdir deyü defter-i hâkânide mukayyed mezra'aya müşterekleriyle mûmâ-ileyhin kayd ve berâtına dâhil olub âhârın alâkası olmayub bir vecîhle dahl olunmak icâb etmez iken Sivas nâhiyesine tâbi' mezra'a-yı Damlaluca ve gayriden dokuz bin üç yüz elli akçe tımara mutasarrıf Ali ve üç bin üç yüz elli akçe tımara mutasarrıf diğer Ali ve Karahisar-i Behramşah nâhiyesinde Börekçi nâm karye ve gayriden dört bin dokuz yüz akçe tımara mutasarrıf Mehmed veled-i tekâ'üd Ahmed ve Yıldız nâhiyesinde Çiftlik nâm karye ve gayriden dört bin dokuz yüz akçe tımara mutasarrıf Mehmed nâm sipâhî zuhûr ve rub' mâlikâne vakf-ı medîne-i münevvere ve üç rub' mâlikâne ve divânisi tımarları aklâmından olan mezra'a-yı Damlaluca el-mezbûreyi ve hâsılı ile mahsûb Yoğunsöğüt ve Sekbânvirânı nâm mezra'aları zabta kanâ'at etmeyüb mûmâ-ileyhin müşterekleriyle kayd ve berâtına dâhil mezra'a-yı Gümüşvirânı el-mezbûreyi dâhî tımarları mülhakâtından olmak üzere hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûli müdâhale ve mahall-i nizâ'ın üzerinde mürâfa'a-i şer' olduklarında dâhî sâlifü'l-beyân Gümüşvirânı mezra'ası başka ve mezra'a-yı Damlaluca dâhî başka olub ber-mûceb-i defter-i hâkâni bir dürlü alâkaları olmadığı şer'an sâbit ve zâhir ve mezbûrun bî-vechi ve mugâyir-i defter-i hâkâni müdâhale[si] men' ve mûmâ-ileyhin müşterekiyle ze'âmeti tarafına hüküm ve hudûd ve sınuru beyânı ile cânib-i

şer' den kat'-i niza'a için hüccet-i şer' iye dâhî verilmişken yine def' ve mündefi' i olmayub hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i hüccet-i şer' iye fuzûli müdâhale ve müşterekleriyle ze'âmeti mahsûlüne gadr eylediklerin bildirüb defter-i hâkâni ve hüccet-i şer' iye mûcibince amel olunub hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i hüccet-i şer' iye mezbûrların zahir olan müdâhale ve te'âddileri men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amiremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Sivas nâhiyesine tâbi' hâsıl ma'a'r-rüsûm beş yüz akçe yazı ile mezra'a-yı Gümüşvirânı beş müdlük yerdir Damlaluca halkı ekerler deyü defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yine nâhiyesine tâbi' Abavirânı nâm karye ve gayruhû ile birikdirilüb dört bin beş yüz akçe yekûnundan iki bin iki yüz elli akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve iki bin iki yüz elli akçesi dâhî ifrâz olduğu başka ber-icmâl ve icmâl-i evvelin iki yüz elli akçesi dergâh-ı 'alî çavuşlarından mûmâ-ileyh Ali Çavuş çukadâr-ı enderûn sadr-ı 'alî ve bin akçesi İsmail ve iki yüz akçesi dahî defter-i hâkâni kâtibleri şâkirdlerinden bâ-hattı hümâyûn tertîb olunan otuz nefer mülâzımînden kaydı meşrûh Mehmed ve Safî bâkisi müştereği kaydlarında ve icmâl-i sâninin iki bin akçesi Yusuf bâkisi müştereği kaydınlarında ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' yirmi bir nefer re'âyâ ve hâsıl ma'a mezra'a-i Yoğunsöğüt ve mezra'a-i Sekbânvirânı ve bennak ve caba ve hinta yekûn ma'a gayruhâ dört bin akçe yazar karye-i Damlaluca rub' mâlikâne ve vakf-ı medîne-i münevvere ve üç rub' mâlikâne ve divânî tumar deyü defter-i mufassalda olduğu muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde bin akçeleri ifrâz ve ma'a gayruhû bin yedişer yüz akçe başka başka iki aded ve tamamen Mehmed veled-i tekâ'üd Ahmed ve diğer Mehmed üzerinde ve iki bin akçesi dâhî ifrâz anlar dahî başka başka iki aded icmâl ve tamamen Ali ve diğer Ali kaydlarında olmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânide mastûr olduğu üzere tarafeynin icmâl ve mufassalları başka başka olduğun bi'l-fi'il defter emîni olan El-Hac Mustafa dâme mecdihû arz etmeğın arzı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i M sene 1157

[S.243-Hüküm 4]

Geldigelen ve [Boş] kâdılarına Sivas mütesellimine hüküm,

Ze'âmet karyelerinden Amasya sancağında Geldigelen nâhiyesinde Doğanlık ve Zaho ve tevâbi' i karyelerin hâlâ mültezîmi Hacı Süleyman zîde kadrihû arz-ı hâl edüb mültezîmi olduğu sâlifü'z-zikr Zaho nâm karyede müşterek olan Ali Bosnevî nâm za'imın tarafından subaşısı Hancı Hacı Ali nâm kimesne ba'zı zî-kudret kimesnelere istinaden karye-i mezbûrenin vâki' olan mahsûl ve rüsûmundan zâ'im-i mezbûrun berâtı yazusuna göre hissesine düşene kanâ'at etmeyüb ziyâdeye tecâvüz ve gadr eylediğün bildirüb herkese berâtı yazusuna göre düşen ahz ve kabz etdirilüb ziyâdeye tecâvüz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amiremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Geldigelen nâhiyesine tâbi' karye-i Zaho mâlikâne vakf-ı i'mâret-i Bayezid Paşa ber-mûceb-i defter-i evkâf divânî tumar neferan yüz yedi ve zemîn yirmi ve iki çiftlik ve hâsılı

tahtında çift ve hinta yekûn ma'a gayruhû on bin akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrir ve defter-i icmâlde üç bin dörtyüz akçesi ifrâz ve ma'a gayruhû birikdirilüb beş bin dörtyüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun iki bin dokuzyüz akçesi Hüdâvendigâr ve Amasya sancaklarında Aydınçık ve gayri nâhiyelerde Sabi? nâm karye ve gayriden yirmi iki bin dörtyüz doksan akçe ze'âmete mutasarrıf Divân-ı Hümâyûn kâtiblerinden olub bunun mültezîmi olduğu Mustafa Mecîd Halîfe mektub-ı sadr-ı alî zîde kadrihûnun ze'âmeti aklâmı iki bin beşyüz akçesi dâhî mârûz-zikr Zaho nâm karye ve gayriden yirmi altı bin doksan beş akçe ze'âmete mutasarrıf Ali Bosnevî'nin ze'âmeti mülhakâtı olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i S sene [1]157

[S.250-Hüküm 4]

Çorum ve İskilib kâdıları ve Çorum sancağı mütesellimine hüküm ki,

Erbâb-ı tıardan Hasan nâm sipâhî gelüb Çorum sancağında Çorum kazâsı muzâfâtından Divân-ı Kaya-i Büzürk nâhiyesinde karye-i Emük ve İskilib nâhiyesinde Karanlı nâm karyeler ve gayriden üç bin beş yüz akçe tımarının yüz elli beş senesi Cemâziye'l-âhîrinin dokuzuncu gününde buna tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde ve me'mûr olduğu hidemât-ı alıyyemde sancağı askeri ile mevcûd olub tımarına hâricden dahl olunmak icâb etmez iken âhârdan ba'zı kimesneler birbirleriyle yekdîl ve mücerred tımar-ı merkûmu zabt ve mahsûl ve rüsûmâtı ahz ve kabz için tımar-ı mezbûru senin ref'inden seraskerden tahvîl ve tezkere ve Âsîtâne'den berât etdirdük deyü yedinde olan berât-ı şerîfe mugâyir fuzûlî müdâhale ve zabtına mûmânî'at ve buna külli gadr eylediklerün bildirüb tımar-ı mezbûr yedinde olan berâtı mûcibince kendüye zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb âhârî hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i berât ol-vecîhle dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûna mürâca'at olundukda tımar-ı mezbûr hâlâ berât-ı şerîfimle mezkûr Hasan'ın üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın berâtı mûcibince zabt etdirilmek için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i S sene [1]157

[S.251-Hüküm 4]

Lâdik ve [Boş] kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki,

Lâdik kazâsı sükkânından Hamza ve oğlu Ahmed ve Sarı Mehmed ve Kuru Mehmed nâm kimesneler gelüb bunlar Lâdik kazâsına tâbi' erbâb-ı tımar karyelerinden Tunus ve Kurd... ve [Boş] nâm karyelerin defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından olmayub hilâf-ı kânûn ve defter rüsûm-ı ra'iyet mütâlebesiyle te'âddî ve rencîde olunmaları icâb etmez iken kurâ-i merkûm sipâhîleri olan Ebubekir nâm sipâhî zuhûr ve mücerred celb-i mâl sevdasıyla siz benim mutasarrıf olduğum tımarım karyelerinden sâlifü'z-zikr karyelerimin defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti

oğullarından olmağla sekiz seneden berü zimmetinizde rüsûm-ı ra'iyetimin olmağla sizden alırum deyü hilâf-ı kânûn ve defter müdâhale ve bundan âkdem sipâhî-i mezkûrun tarafından vekîl Abdurrahman nâm kimesne ile mürâfa'a-i şer' olduklarında mezkûrun iddi'âsı hilâf-ı hakikat' olmağla bî-vech-i müdâhale ve mu'ârazadan men' birle kıbel-i şer'den bunların yedlerine bir kıt'a hüccet-i şer'îye dâhî verilmişken mezkûr kâni' ve mündefi' olmayub ol-vecîhle te'addî ve rencîdeden hâlî olmamağla ahvâlleri diğergûn olduğun bildirüb ve bu bâbda da'vâlarına muvâfık fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer'îyesi mûciblerince amel olunub mezbûrun hilâf-ı kânûn ve defter ve mugâyir-i fetvâ-yı münîf ve hüccet-i şer'îye ol-vecîhle zâhir olan müdâhale ve te'addîleri men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecîlden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i S 1157

[S.254-Hüküm 1]

Lâdik kâdisına ve Amasya sancağı mütesellimine hüküm ki,

Divân-ı hümâyûnum kâtiplerinden kıdvetü erbâbi't-tahrîr ve'l-kalem Mehmed Emîn veled-i müteferrika Ahmed hazine zîde kadrihû arz-ı hâl edüb Amasya sancağında Simre-i Lâdik nâhiyesinde Mısmılağaç nâm karye ve gayriden sekiz bin akçe tımar babası mezbûrun fevtinden yüz kırk tarihinde tevcîh ve kırk altı senesinde cülûs-ı hümâyûnum vukû'undan nâşî müceddeden berât ve hâlâ üzerinde ve mûmâ-ileyh divân-ı hümâyûnum kâtiplerinden olub leyl-ü nehhâr umûr-ı mühimme tahrîri hizmetinde müstahdem hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla kaydlarına şerh verilen kırk nefer mülâzımlarından olub tımar-ı mezbûr cebelü ile te'addî olmayub kaydı dâhî muharrer-i meşrûh olmağın rencîde olunmak icâb etmez iken bin yüz elli senesinden berü tımar-ı mezbûru zabt eden kazâ-i mezbûrda sâkin Abdullah nâm kimesne tımarı karyelerini zabt ve vâki' olan aşâr ve rüsûmâtı ahz ve kabz ve be-her sene birer mikdâr nesne gönderüb ma'adasın ekl ve bel' etmekle makbûzu olan mahsûlât ve rüsûmâtın taleb olundukda gâh tımarın âhâra tevcîh olanlarını zabt etdüm ve gâh cebelü tahsildarları zabt eylediler deyü hile ve desise ile tımarı mahsûlünü bi'l-küllîye ahz ve itlâf ve ol-vecîhle gadr eylediğün bildürüb tımarı karyelerinden sinîn-i mezkûrda ahz ve kabz eylediği mahsûlât ve rüsûmât mezbûrdan tahsîl ve alıverilüb hilâf-ı kânûn ve defter ol-vecîhle ve sâ'ir hile ve hudâ ile te'âllül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda tımarı mezbûr vech-i meşrûh üzere yüz kırk tarihinde babası mezbûr fevtinden mûmâ-ileyh Mehmed Emîn'e tevcîh ve berât ve kırk altı tarihinde berâtın tecdîd ve hâlâ üzerinde ber-minvâl-i muharrir kalemîyle mezbûr mülâzımlarından olmak üzere kaydı meşrûh olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın kayd ve berâtı mûcibince kânûn üzere iktizâ eden mahsûl ve rüsûmu icâb edenlerden alıverilmek için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ra sene 1157

[S.255-Hüküm 4]

Boğazlıyan ve [Boş] kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki,

Boğazlıyan kazâsına tâbi‘ Halil Viranı nâm karyenin ber-vech-i mâlikâne hâlâ berât-ı şerîfimle mutasarrıfı olan Fazlı zîde kadrihû gelüb karye-i mezbûrenin mümtâz ve mu‘ayyen hudûd ve sınuru dâhilinde kadîmden berü öşr ve resmi karye-i mezbûre mutasarrıfları taraflarından ahz ve kabz olunagelen ma‘lûmetü’l-hudûd yerlerinin öşr ve resminde âhârın alâkası olmayub bir vecîhle dahl olunmak icâb etmez iken civârında vâki‘ ze‘âmet karyelerinden Karacaili nâm karyenin mutasarrıfı tarafından mültezîmi olan [Boş] nâm kimesne zuhûr ve şirrete sülûk ve ol-yerler için benim mültezîmi olduğum Karacaili karyesi toprağındandır öşr ve resmin ben alırum deyü hilâf-ı kânûn ve mugâyir-i kadîm nizâ‘a ve öşr ve resmine fuzûlî müdâhale etmeğle bundan akdem karye-i mezbûre mutasarrıfı olan züemâdan müteveffâ El-Hac Hüseyin Ağa dimekle ma‘rûf kimesne dahî ber-minvâl-i muharrer sâbık karye-i mezbûreye ber-vech-i mâlikâne mutasarrıfı olan babası müteveffâ diğer El-Hac Hüseyin Ağa dimekle ma‘rûf kimesne ile mahallinde nizâ‘a ve öşr ve resmine fuzûlî müdâhale ve bundan esbâk mahall-i nizâ‘ı üzerine varılıb mürâfa‘a-i şer‘ ve ol-diyârın müsîn ve ehl-i vukûf ve mutemetü’n-‘aleyh bî-garez kimesnelerden su‘âl olundukda münâza‘ün fihâ olan yerler ...²⁶⁶ üzerine ve andan eski bendin ayağında değirmen arkının başına ve andan Hacı Hüseyin’in Muradoğlu tarlası on kilesine ve andan Şeyh oğlunun kıraç tarlası on kilesine ve andan Hacı depesinin doruğu Hacı depesinin ensesindeki kezâlik Keslik köyünün bozu dimekle ma‘rûf mahalle varınca bu hudûd ile mahdûd olan yerler bunun ber-vech-i mâlikâne mutasarrıf olduğu sâlifü’z-zıkr Halil Viranı karyenin mümtâz ve mu‘ayyen hudûd ve sınuru dâhilinde kadîmden berü öşr ve resmi karye-i mezbûre mutasarrıfları tarafından alınagelen yerlerden olduğu şer‘ân sâbit ve zahir ve mâlikâne tarafına hüküm ve mezbûr mu‘âraza ve müdâhaleleri men‘ birle kıbel-i şer‘den hüccet-i şer‘iye verilmişken ol-hüccet-i şer‘iye ve kadîme mugâyir tekrar nizâ‘a ve öşr ve resmine fuzûlî müdâhale ve te‘âddîden halî olmadığın ve bu bâbda yedinde fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer‘iyesi mûcibince amel olunub ol-yerlerin öşr ve resmi kadîmisi üzere mâlikâne tarafından buna ahz ve kabz etdirilüb ve te‘âddîsi hilâf-ı kânûn ve mugâyir-i fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer‘iye bir dürlü dahl ve ta‘arrûz etdirilmeyüb men‘ ve def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğın kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i Ra sene 1157

[S.256-Hüküm 1]

Sivas ve Amasya [Boş] ve [Boş] kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki,

El-Hac Mehmed zîde kadrihû gelüb nişân-ı hümâyûnum verilen dergâh-ı mu‘allâm müteferrikalarından Kasım zîde mecdihûnun ze‘âmet karyelerinden Hacı Hasan ve Zeytun karyelerini iş bu bin yüz elli yedi senesi Martı ibtidâsından Şubat’ı

²⁶⁶ İki kelime okunamamıştır.

gâyetine değin buna deru'hte ve iltizâm ve yedine zabtıçün temessük verilmeğle bu dahî sene-i mezkûrda taht-ı hükümet ve kazâlarınızda vâki' ze'âmet-i mezbûr karyelerinin vâki' olan terekelerinden beşte bir öşr ile re'âyâsının çift ve rüsûmâtların kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz murâd eyledikde mezkûrlar otuz senede bir tedâhül olur ise elli yedi senesinin vâki' olan mahsûl ve rüsûmun vermezüz deyü hilâf-ı kânûn ve defter vermekte te'âllül ve muhâlefet ve bunun iltizâmından küsr-ü noksana bâdî olduğun bildürüb alıverüb hilâf-ı kânûn ol-vecîhle te'âllül ve muhalefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğü ecîlden vech-i meşrûh ve kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ra sene 1157

[S.256-Hüküm 5]

Divriği kâdısına ve Divriği dizdârına hüküm ki,

Divriği kal'ası mustahfizlarından Seyyîd Abdullah gelüb Divriği sancağında ve Divriği kazâsı muzâfâtından Hekim nâhiyesinde Merkerik nâm karyeden bin dört yüz akçe gedik tımar ile Divriği kal'ası mustahfizlığına mutasarrıf olan Seyyîd Süleyman veled-i Mustafa'nın fevtinden gedik tımar ile kal'a-yı mezbûr mustahfizlığı Ali'ye tevcîh ve anın dahî kasr-ı yedinden karındaşı Mehmed'e ve ba'dehû anın dahî kasr-ı yedinden bin yüz elli yedi Muharremi'nde buna tevcîh ve üzerine berât ve hizmet-i lâzimesine şürû edüb bir vecîhle dahl icâb etmez iken müteveffâ-i mezkûr Seyyîd Süleyman'ın oğlu vardır deyü karındaşı nizâ'a ve te'âddîden halî olmayub gadr murâdında olduğun bildirüb ol-bâbda hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğın siz ki Divriği kâdısı ve kal'a-yı mezbûr dizdârı mûmâ-ileyhsiz mahallinde ma'rîfet-i şer'le görülüb hizmet-i merkûmeye mezbûrândan her kangısı ehak ve elyak ise ana verilmek üzere arz olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ra sene 1157

[S.256-Hüküm 6]

Zile kâdısına hüküm ki,

Şabân veled-i Mehmed nâm kimesne gelüb Sivas sancağında Zile nâhiyesinde Yenice nâm karye ve gayriden bin beş yüz elli akçe gedik tımar ile Zile kal'ası mustahfizlarından olub tımar-ı mezbûr otuz bir senesinde babası merkûm Mehmed mahlûlünden buna tevcîh ve berât ve hizmetinde kusûru olmayub azli icâb eder halî yoğuken kal'a-yı mezbûre dizdârı Ahmed nâm kimesne tamah-ı hâma tabi'yet ile babası fevtinden oğlu rabet etmedü deyü hilâf-ı inhâ Ömer nâm kimesneye arzın verüb buna külli gadr etmekle tımar-ı mezbûr babası mahlûlünden sene-i merkûmede buna tevcîh ve berât-ı şerîfimle üzerinde iken ol-vecîhle gadr ve babası nan-pâresinden mahrûm olduğun bildirüb ol-babda hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğın sen ki Zile kâdısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin kal'a-yı merkûm mustahfizlarından tefahhûs ve inhâsı vâki' midir sıhhati ve hakikâti üzere arz eylemen için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ra sene 1157

[S.259-Hüküm 1]**[Boş] kâdısına hüküm ki,**

Mehmed zîde kadrihû gelüb Çorum sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Divân-ı Emlâk nâhiyesinde Burhan ve Çiftlik nâm karyelerin mâlikâneleri vakf-ı ebnâ-i Hamdi Beğ ve divânileri tımar defter-i hâkânide mukayyed ve bu müteveffâ Hamdi Beğ'in ebnâsından olub zikr olunan karyelerin mâlikânelerine vakfiyet üzere mutasarrıf olmağla zikr olunan karyeleri ber-mûceb-i defter-i hâkâni divâni mutasarrıflarıyla zabt ve vâki' olan mahsûlünden mâlikâne tarafına aid olanı ahz ve kabz murâd eyledikde divânilerine mutasarrıf olan zü'amâdan Fethullah veled-i Mehmed nâm zâ'im zikr olunan karyelerin vâki' olan mahsûl ve rûsûmâtı divânileri tarafına aid olan mahsûl ve rûsûmu müşterekiyle kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabza kanâ'at etmeyüb benim mutasarrıfı olduğum kılıç tımarıdır deyü mâlikâne mahsûlünden dahî hissem vardır deyü hilâf-ı defter-i hâkâni zikr olunan karyelerin mâlikâne tarafına aid olan mahsûlüne dahî müdâhale ve gadr ve te'âddîden hâlî olmadığun bildürüb defter-i hâkâni mûcibince amel olunub hilâf-ı defter-i hâkâni zâhir olan te'âddî ve tecâvüzü men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümayûn ve defter-i icmâl ve mufassala müraca'at olundukda Emlâk nâhiyesine tâbi' dokuz nefer re'âyâ ve dokuz zemîn ve çiftlik-i hassa ve hâsıl ma'a niyâbet çift ve hinta yekûn ma'a gayruhû beş bin akçe yazar karye-i Burhan mâlikâne vakf-ı ebnâ-i Hamdi Beğ divâni tımar deyü defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde bin akçesi ifrâz ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi' Divân nâm karye ve gayrihû ile birikdirilüb beş bin akçe ber-icmâl ve dört bin akçesi dahî ifrâz ve ma'a gayrihû altı bin üç yüz akçe ol-dâhî ber-icmâl ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi' otuz dokuz nefer re'âyâ ve tahtında zemîn Uluköprü dimekle ma'rûf üç aded zemîn-i sâ'ire ve hâsıl-ı divâni çift ve hinta yekûn ma'a gayruhû beş bin akçe yazar karye-i Çiftlik mâlikâne vakf-ı emlâk-ı ebnâ-yı Hamdi Beğ divâni tımar deyü defter-i mufassalda muharrir kalemiyle ol-dâhi tahrîr ve defter-i icmâlde ma'a hisse-i divâni mezra'a-i Gökçeğiz deyü tahrîr ve müstakîlen ber-icmâl ve icmâl-i evvelîn iki bin akçesi defter-i hâkânide mastûr olduğu üzere Fethullah veled-i Mehmed bâkîsi müşterekleri kayıtlarında olduğu bi'l-fi'il defter emîni olan Hasan dâme mecdihû arz etmeğın mûmâ-ileyhin arz-ı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene [1]157

[S.259-Hüküm 2]**Amasya kâdısına hüküm ki,**

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Halil bin Mehmed nâm kimesne gelüb erbâb-ı tımandan olub evlâd-ı Sekbân Timur'dan Osman nâm sipâhînin Geldigelen nâhiyesinde Ulus nâm karye ve gayriden beş bin akçe eşkincilü mülk tımarı karyeleri bin yüz elli altı senesinde bunun uhde ve iltizâmında olmağla sene-i mezbûrede vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtı mezbûr Osman'ın berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşmekle tarafından ahz ve kabz eyledikten sonra Amasya mahallâtından Cami'-i Enderûn Mahallesi

sükkânından olub erbâb-ı tıardan Es-Seyyîd Hasan nâm sipâhî zuhûr ve zikr olunan tımar-ı mezbûr Osman'ın ...²⁶⁷ Mehmed nâm kimesneye sene-i mezkûre Cemâzi'el-âhîri'nin on birinci günü Erzurum Seraskeri tarafından tevcih olunub ve yine harçlıkçı ta'yîn olunmağla sene-i mezbûre hisseleri mezbûr Mehmed'in olmuş olur yedinden alurum deyü müdâhale ve mürâfa'a şer'-i şerîf olduklarında sene-i mezbûrenin vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtı mezkûr Osman'ın berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşmekle mezbûrun tarafından ahz ve kabz olub mezkûr Seyyîd Hasan'ın iddi'ası hilâf-ı kânûn olmağla mu'ârazadan men' birle hüccet-i şer'îye verilmişken mezbûr def' olmayub ol-hüccet-i şer'îyeye mugâyir fuzûlî gerü ve ol-vecîhle niza'a ve te'âddîden hâlî olmadığın bildirüb hüccet-i şer'îyesi mûcibince amel ve hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer'îye ve fuzûli mezkurânı buna ol-vecîhle te'addî ve rencîde etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğin imdi zü'amâ ve erbâb-ı tımar mahsûlünden hisseler[e] itibâr olunmaz tahrîr tarihi muteberdir bu bâbda kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene [1]157

[S.260-Hüküm 1]

Erim ve [Boş] kâdılarına ve Canik muhâssılı vekîline hüküm ki,

Erbâb-ı tıardan İbrahim nâm sipâhî sütte-i sa'adetime gelüb Canik sancağında Erim nâhiyesinde Hasbağçe nâm karye ve gayriden on üç bin altı yüz on akçe tımara berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub tımar-ı mülhakâtından yine nâhiye-i mezbûrede kayd ve berâtına dâhil Kilisealanı nâm karyede âhârın alâkâsı olmayub hilâf-ı defter-i hâkânî bir vecîhle dahl olunmak icâb etmez iken Ayvacık serdârı Ömer nâm kimesne hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûlî müdâhale ve câmi' vakfıdır deyü kayd ve berâtına dâhil sâlifü'z-zikr karye-i merkûmu zabt ve mahsûl ve rûsûmu ahz ve kabz edüb ol-vecîhle tımarı mahsûlüne gadr eylediğün bildürüb defter-i hâkânî mûcibince karye-i merkûmeyi buna zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmu ahz ve kabz etdirilüb merkûmun ol-vecîhle olan gadr ve te'âddîsi men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala müraca'at olundukda Erim nâhiyesine tâbi' Kilisealanı ve tahtında zemîn aded üç hâsıl ma'a rûsûm beş yüz ve zikr olunan karyenin vâki' olan zemînlerin karye-i Sulualan halkından Selim ve Yunus zira'at ederler imiş âhârdan kimesne bu kadar teftiş olunub görüle deyü defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde beş yüz akçe yazar karye-i Kilisealanı ma'a gayrihû birikdirilüb iki bin yüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamamen merkûm İbrahim'in tımarı mülhakâtından olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1157

[S.261-Hüküm 4]

Darende ve [Boş] kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm,

²⁶⁷ Bir kelime okunamamıştır.

Nişân-ı hümâyûnum verilen dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Mehmed Çavuş arz-ı hâl edüb Divriği ve Sivas sancaklarında Ayvalu ve gayri nâhiyelerde Zekeriyaözü nâm karye ve gayriden kırk beş bin seksen sekiz akçe ze'âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze'âmeti âklâmından Darende kazâsı muzâfâtından Ovacık nâhiyesine tâbi' sekiz bin akçe yazar karye-i Sarîk-i Ulya ve icmâline dâhil yine nâhiye-i mezbûreye tâbi' dört bin iki yüz akçe yazar Güdül ve Darende nâhiyesine tâbi' on bin dört yüz kırk sekiz akçe yazar karye-i Sarîk-i Sagir ma'a mezra'a-i Ovadepe nâm-ı diğêr Mihmadlu Damı ve mezra'a-i Kızılhisar ve yine Ovacık nâhiyesine tâbi' beş bin altı yüz yirmi altı akçe yazar karye-i Soros ve icmâline dâhil olan kurâ müşterekiyle mûmâ-ileyhin kayd ve berâtlarına dâhil olmağla sâlifü'l-beyân icmâller dâhilinde olan kurâ ve mezârî'i müşterekleri olanlar vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtından berâtları yazularına göre hisselerine düşeni almağa kanâ'at etmeyüb ziyâdeye tecâvüz ve mücerred tamâh-ı hâmindan nâşî zikr olunan icmâller dâhilinde olan kurâ ve mezârî'de hisse ve alâkan yokdur deyü te'allül ve muhâlefet ve bu bahâne ile mûmâ-ileyhin berât-ı yazusuna göre hissesine düşen mahsûl ve rûsûmun vermeyüb tegallüben ahz ve kabz edüb ze'âmeti mahsûlüne gadr eylediklerin bildirüb sâlifü'l-beyân icmâller dâhillerinde olan kurâ ve mezârî' ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekleriyle mûmâ-ileyhin tarafından ze'âmeti subaşı olan [Boş] zîde kadrihûya zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtından herkese berâtları yazularına göre hisselerine düşeni ahz ve kabz etdirilüb müşterekleri olanları hilâf-ı defter-i hâkâni icmâllere dâhil olan kurâ ve mezrâlarda senin alâkan yokdur deyü te'allül ve berâtları yazularından ziyâdeye tecâvüz etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca'at olundukda Ovacık nâhiyesine tâbi' karye-i Sarîk-i 'ulya defter-i icmâlde sekiz bin akçe yazı ile tahrir ve dört bin sekiz yüz akçesi ifrâz ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' dört bin iki yüz akçe yazar Güdül nâm karye ile birikdirilüb dokuz bin akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun iki bin dokuz yüz doksan dokuz akçesi mûmâ-ileyh Mehmed Çavuş'un ze'âmeti mülhakâtı ve üç bin akçesi Osman'ın tımarı ve iki bin yedi yüz akçesi dahî Sur nâhiyesinde Beyhumus nâm karye ve gayriden beş bin beş yüz akçe tımara mutasarrıf diğêr Osman'ın tımarı mülhakâtı ve Darende nâhiyesine tâbi' Sarîk-i Ulya ma'a mezra'a-i Ovadepe nâm-ı diğêr Mihmadlü Damı ve mezra'a-i Kızılhisar defter-i icmâlde on bin beş yüz kırk sekiz akçe yazı ile tahrir ve altı bin akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun bin iki yüz seksen iki akçesi yine mûmâ-ileyh Mehmed Çavuş'un ze'âmeti mülhakâtı ve üç bin yedi yüz on sekiz akçesi ile icmâl bin iki yüz doksan sekiz akçesi karye-i Sarîk-i sagir el-mezbûre ve gayriden on bir bin dört yüz doksan sekiz akçe tımara mutasarrıf Arslan'ın tımarı mülhakâtı ve zikr olunan altı bin akçe icmâl-i sânisinin bin akçesi dahî yine Ovacık nâhiyesinde Suğluk nâm karye ve gayriden sekiz bin üç yüz otuz iki akçe tımara mutasarrıf Mehmed'in tımarı mülhakâtından olub ve yine Ovacık nâhiyesine tâbi' Soros nâm karye dahî defter-i icmâlde beş bin altı yüz yirmi altı akçe yazı ile tahrîr ve ma'a gayruhâ birikdirilüb yedi bin dört yüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun iki bin iki yüz akçesi yine mûmâ-ileyh Mehmed Çavuş'un ze'âmeti mülhakâtı ve üç bin akçesi Ayvalu nâhiyesinde Kızılözleri Ulya nâm karye ve gayriden beş bin yüz elli akçe tımara mutasarrıf

Mehmed'in tımarı mülhakâtı iki bin iki yüz akçesi dahî Sur nâhiyesinde Beğ Cuması? nâm karye ve gayriden dokuz bin akçe tımara mutasarrıf Hüseyin'in tımarı mülhakâtı olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel [hüküm tamamlanmamıştır.]

Fî Evâhir-i Ra sene [1]157

[S.263-Hüküm 5]

Gedegra kâdısına Gedegra kal'ası dizdârına hüküm,

El-Hac Mustafa nâm kimesne gelüb Amasya sancağında Gedegra nâhiyesinde Kuyucak nâm karye ve gayriden bin altı yüz akçe gedik tımar mutasarrıfı Ali tevcîhi tarihinden bu ana gelince terk-i kal'a olub bu makûle terk-i kal'a olanların tımarları dizdârları arzıyla müstehakına tevcîh olunagelüb ve mezbûr El-Hac Mustafa dâhî kal'a-yı mezbûrda mülâzim ve müstehak olduğuna binâen tımar-ı mezbûr mezkûr Ali'nin terk-i hizmetinde kendüye tevcîh olunmak ricâsıyla sen ki mevlânâ-i mûmâ-ileyh ve dizdâr-ı merkûm Ali zîde hıfzihûsun başka başka arz verüb Âsîtâne'ye gelirken esnâ-i rahda arzları zâ'yi olmağla mezbûr Ali'nin tarîk olduğu mustahfızân-ı kal'adan ve sâ'ir vukûfu olanlardan su'al ve başka başka arz eylemeniz için size hitâben emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda Amasya sancağında Gedegra nâhiyesinde Kuyucak nâm karye ve gayriden bin altı yüz akçe gedik tımar ile Gedegra kal'ası mustahfızlığı Ahmed'in fevtinden elli beş senesi Şabânı'nın yirmi birinci gününde Ali'ye tevcîh ve tahvîl hükmü ile üzerinde iken mezbûr Ahmed'in senedi El-Hac Mustafa'nın yedine girmekle hevâsına tâbi' ma'zûl Gedegra Kâdısı El-Hac Salih'den aldığı arz ile tahvîl kaydına mürâca'at olunmaksızın kasr-ı yedinden olmak üzere elli altı Zilka'desi'nin yirmi dokuzuncu gününden alub berât ve gadr ve mezbûr Ali sâhibü'l-evvel olmağla arz-ı hâli mûcibince elli altı Zilhicesi'nde ba'de'l-i'lâm ibkâ ve hâlâ üzerinde olduğu mukayyed bulunmağın vech-i meşrûh üzere siz ki Gedegra kâdısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyh ve Gedegra kal'ası dizdârı zîde hafzihûsun size hitâben emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi'il reisü'l-küttâbım olan El-Hac Mustafa dâme mecdihû i'lâm etmeğın mevlânâ-yı mûmâ-ileyhin i'lâmı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i R sene [1]157

[S.264-Hüküm 1]

Havza ve [Boş] ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Nişân-ı hümâyûnum verilen dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından El-Hac Hasan Çavuş zîde kadrihû gelüb mûmâ-ileyhin berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakâtından Amasya sancağında Havza kazâsı muzâfâtından Ilıca ve Serinlik nâm karyelerin defterde mukayyed ra'ıyyet ve ra'ıyyeti oğullarından ba'zıları kadîmi karyelerinden kalkub varub taht-ı kazânızda vâki' kasabât ve kurâ ve askeri çiftliklerinde sâkin ve mütemekkîn olmalarıyla mûmâ-ileyh dâhî kurâ-i mezbûrenin ol-makûle defter re'âyaları tarafından subaşısı [Boş] zîde kadrihû buldukları

mahallerden kaldırub kadîmi karyelerine nakl ve iskân istedikde içlerinden ba‘zıları hilâf-ı kânûn ve defter te‘âllül ve muhâlefet ve ol-vecîhle ze‘âmet-i mahsûlüne gadr olunduğun bildirüb karye-i mezbûrenin ol-makûle defterde mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyeti oğullarından bulundukları mahallerden subaşısı ma‘rîfetiyle kaldırub kadîmi karyelerine nakl ve iskân etdirilüb hilâf-ı kânûn ve defter bir dürlü te‘âllül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecîlden kânûn üzere iskân etdirilmek için yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i R sene 1157

[S.264-Hüküm 2]

Canik sancağında vâki‘ mevlânâ [Boş] kâdısına ve Canik muhâssılına hüküm,

Nişân-ı hümâyûnum verilen dergâh-ı mu‘allâm çavuşlarından El-Hac Hasan Çavuş zîde kadrihû gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti mülhakâtından Canik sancağında ve kazâ-i mezbûr muzâfâtından Akkuyu nâhiyesinde [Boş] ve [Boş] ve [Boş] nâm karyeleri topraklarında zirâ‘at ve hırâset edenlerin zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinin kânûn üzere müteveccîh olan öşrleriyle kurâ-i mezbûrenin defterlü re‘âyâlarının üzerlerine edâsı lâzım gelen sâ‘ir hukûk ve rüsûmların kânûn ve defter mücibince tarafından subaşısı taleb ve almak istedikde kurâ-i mezbûr âhâlilerinin cümlesi öşr vermeyüz maktû‘u verirüz deyü hilâf-ı kânûn te‘âllül ve gadr murâd eylediğın bildirüb hâsıl eyledikleri terekelerinin kânûn üzere müteveccîh olan öşrleriyle defterlü re‘âyâlarının üzerlerine edâsı lâzım gelen sâ‘ir hukûk ve rüsûmların kânûn ve defter mücibince subaşısına alıverilüb hilâf-ı kânûn ve defter bir dürlü te‘âllül ve muhâlefet etdirilmemek emr-i şerîfim ricâ etmeğın kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i R sene [1]157

[S.264-Hüküm 3]

Gedegra ve [Boş] kâdılarına Sivas mütesellimine hüküm,

Gedegra kal‘ası mustahfizlarından Ali nâm mustahfiz gelüb Amasya sancağında Gedegra nâhiyesine tâbi‘ Kuyuhân nâm karye ve gayriden bin altı yüz akçe gedik tımar ile kal‘a-i mezbûre mustahfizlığı hâlâ berât-ı şerîfimle bunun üzerinde olub bir vecîhle dahl olunmak icâb etmez iken yine nâhiye-i mezbûrda sâkin Hacı Mustafa nâm kimesne hevâsına tâbi‘ muhderis ve ba‘zı kimesnelere istinâden hilâf-ı kânûn ve mugâyir-i berât zabta mûmânî‘at ve ol-vecîhle ziyâde gadr ve te‘âddî eylediklerin bildirüb tımar-ı mezbûr kendüye zabt ve berât mücibince hizmeti mukâbilesinde müstehak olduğu mahsûl ve rüsûmu ahz ve kabz etdirilüb hilâf-ı kânûn ve mugâyir-i berât kimesneye dahl ve ta‘arrûz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûna mürâca‘at olundukda tımar-ı mezbûr Ahmed fevtinden bin yüz elli beş Şabânı’nın yirmi yedinci gününden merkûm Ali’ye tevcîh ve tahrîl hükmü ile üzerinde iken müteveffâ-i mezbûr Ahmed’in senedi El-Hac Mustafa’nın yedine girmekle kâdından aldığı arz tahvîl kaydına mürâca‘at olunmaksızın

tımar-ı mezbûru merkûm Mustafa üzerine berât ve bu sâhib-i evvel olmağla bin yüz elli altı Zilhiccesi'nin on dördüncü gününden merkûm Mustafa'nın ref'inden müceddeden tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i R sene [1]157

[S.266-Hüküm 6]

Sivas ve [Boş] kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki,

Mehmed zîde salâhû gelüb bu Sivas'da vâki' Ganem mahallesinde sâhibü'l-hayrın binâ eylediği cami'-i şerîfinin berât ile hatîb ve imâm ve mütevellisi olup vakf-ı mezbûrun defterde mukayyed karyelerinden Sivas kazâsına tâbi' Çayköyü nâm karyesinin mümtâz ve mu'ayyen sını-rı dâhilinde Miyadun dimekle ma'rûf on altı keyl tohum isti'ab ider ma'lûmü'l-hudûd yerlerinin kadîmden öşr ve resmi vakf-ı mezbûr tarafından alınagelüb bir dürlü âhârdan dahl olunmak icâb etmez civârında vâki' Sarı nâm karyenin sipâhîlerinden [Boş] ve [Boş] nâm sipâhîler zuhûr ve ol-yerler bizim tımarımız karyeleri toprağında öşr ve resmi biz alıruz deyü fuzûlî müdâhale ve mukaddemâ murâfa'a-i şer' olduklarında ol-yerler vakf-ı mezbûr karyesi toprağından olduğu şer'-an sâbit ve taraf-ı vakfdan zabt olunmak için yedine cânîb-i şer'den hüccet-i şer'iyesi ve d'avâsına muvâfık müte'âddîd fetvâ-yı şerîfe verildiğün bildürüb hüccet-i şer'iyeye ve fetvâ-yı şerîfeleri mûcibince amel olunub hilâf-ı şer'-i şerîf ve kânûn ve kadîm fuzûlî zabt eyledikleri öşr mahsûlü sipâhî-i mezbûrların her birinden aliverilüb hilâf-ı kânûn ve mugâyir müdâhale ve te'âddîleri men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i R sene 1157

[S.267-Hüküm 2]

Sivas eyâletinde vâki' mevlânâ [Boş] kâdısına ve Sivas mütesellimine hüküm,

Hademe-i enderûn-ı sadr-ı azâmiden Osman zîde kadrihû gelüb Sivas sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Kafirni nâhiyesinde Uğru nâm karye ve gayriden dokuz bin iki yüz kırk beş akçe tımar mutasarrıfı mütekâ'id Ahmed veled-i Hasan'ın fevtinden bin yüz elli yedi senesi Muharremi'nin on yedinci gününde kendüye tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olup âhârdan dahl olunmak icâb etmez iken müteveffâ-i mezbûr tarafından hilâf-ı defter-i hâkâni bunun tarafından subaşısının zabtına mûmâni'at ve berât mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûlât ve rûsûmâtının ahz ve kabzına mûmâni'at olunduğün bildirüb defter-i hâkâni ve yedinde olan berât mûcibince tımar-ı mezbûr tarafından subaşısına zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtı kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz ve mezbûrları ve âhârı hilâf-ı kânûn ve defter müdâhale etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûna mürâca'at olundukda tımar-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere tarih-i mezkûrda merkûm Osman'a tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince tarih-i mezkûrda

hâlâ üzerinde olmağla berât mûcibince subaşısına zabt ve tahvîl-i tarihine düşen mahsûl ve rûsûmu tevcîh edenlerden aliverilüb âhârın bî-vech-i mu'âraza ve müdâhalesi men' ve def' olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı R sene 1157

[S.269-Hüküm 1]

Divriği kâdisına ve Divriği kal'a dizdarına hüküm,

Seyyîd Mustafa zîde şerefêhü gelüb Divriği sancağında Hakime nâhiyesinde Dergerik nâm karye ve gayriden bin yedi yüz akçe tımar ile Divriği kal'ası mustahfızlarından babası Seyyîd Süleyman veled-i Seyyîd Mustafa bundan âkdem fevt oldukda mahlûlünden gedik-i mezbûr buna arz olunmuşken âhârdan Ali nâm kimesne bir tarikle kendü üzerine tevcîh ve berât etdirdikden sonra hilesinden nâşî hasmıyla huzûr-ı âsâfide mürâfa'a olundukda tımar-ı mezbûr der-kenâr olmamak üzere kaydına şerh ve ba'dehu karındaşı Mehmed'e kasr-ı yed ve mezbûr dahi es-Seyyid Abdullah'a kasr-ı yed edüb hile ve gadr eyledikden gayri el-yevm hizmet-i mezbûrede kıyâm eder kimesne olmaduğun bildirüb mustahfızlık-ı mezbûr mezkûrun ref'inden kendüye verilmek bâbında inayet ricâ ve sâdır olan fermân-ı 'alîye imtisâlen Divriği kal'ası âhâlisinden olub hâlâ Asitâne'de misâfîret vechi üzere sâkin Es-Seyyid Ali bin Abdullah ve Ebubekir bin İsmail ve Süleyman bin İbrahim ve Hasan bin Ebubekir ve Abdullah bin Halil ve Musa bin Hasan ve Hüseyin bin Abdullah ve El-Hac Hüseyin bin Abdullah nâm kimesnelerden hakikât-i hâlî su'âl olundukda ve Divriği sancağında Hakime nâhiyesinde Dergerik nâm karyeden bin dört yüz akçe gedik tımar ile Divriği kal'ası mustahfızlığı mezkûr Es-Seyyîd Mustafa'nın babası Es-Seyyîd Süleyman bin Es-Seyyîd Mustafa üzerinde iken bundan âkdem fevt oldukda bu makûle mustahfız tımarından oğluna kânûn olmamağla Ali nâm kimesne tımar-ı merkûmu dokuz ay mukaddem arz-ı hâliyle müteveffâ-i mezbûrun mahlûlünden üzerine berât etdirdüb ve mezbûr müteveffâ-i merkûmun sulbî oğlu tımar-ı mezbûr ebâ ve ecdâdı gediğü olmağla dizdâr arzıyla Âsitâne'ye geleceğini haber aldıkda merkûm Ali dağdağa için tımar-ı merkûmu karındaşı Mehmed üzerine geçirüb ba'dehû kırk iki gün mürûrununda merkûm Mehmed dâhî Es-Seyyîd Abdullah üzerine geçirüb lâkin merkûmân Ali ve karındaşı Mehmed tevcîhleri tarihinden berü kal'a-i merkûmeye varmayub terk-i hizmet eyleyüb ve merkûm Abdullah dahî üzerine tevcîh olalıdan berü Asitâne'de olmağla hizmet-i mezkûre el'an müteveffâ-i mezbûrun oğlu mezkûr Seyyîd Mustafa'nın tarafından edâ olunduğun haberi verdiklerin sâbık Mahmud Paşa Mahallesi nâibi mevlânâ Mehmed Hafız zîde ilmihû i'lâm etmeğın ma'rîfet-i şer'le görölüb hizmet-i mezkûreye mezbûrândan her kangısı ehak ve elyak ise ana verilmek üzere siz ki mûmâ-ileyhimâsız arz olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı R sene [1]157

[S.270-Hüküm 3]

Tokad mollâsına ve Niksar ve [Boş] kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki,

Nişân-ı hümâyûnum verilen defter-i hâkâni kâtipleri şakirdlerinden Ömer Rüşdü zîde kadrihû gelüb Sivas sancağında Niksar kazâsında Fatlı nâm karye ve gayriden berat-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmet-i karyelerinden yine livâ-i mezbûrda Artukâbad kazâsında Tahtâbad ve [Boş] nâm karyelerinin defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından müslimîn ve âhâli-i zımmetden ba'zıları hâlâ taht-ı kazânızda vâki' ba'zı kasabât ve kurâ ve çiftliklerde sâkin ve mütemekkîn olmalarıyla bu ol-makûle defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından olanlarının müslümanlarından rüsûm-ı ra'iyet ve zımmîlerinden resm-i ispençelerin kânûn ve defter mûcibince taleb ve almak istedikde hilâf-ı kânûn te'âllül ve muhâlefet ve ze'âmet-i mahsûlüne gadr eylediklerin kânûn üzere amel olunub te'âllül etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğın kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ca sene 1157

[S.270-Hüküm 4]

Bozok ve [Boş] kâdılarına ve Bozok sancağı mütesellimine hüküm ki,

Erbâb-ı tımarıdan Ali veled-i Yusuf nâm sipâhî gelüb Bozok sancağında Bozok kazâsı muzâfâtından Baltı nâhiyesinde Timurhân Beğ Kışlası nâm karye ve gayriden üç bin akçe tımfara tezkere ile mutasarrıf olub tımarının başkalemi olan müşterekleriyle kaydına dâhil sâlifü'z-zıkr Timurhân Beğ Kışlası ve icmâline dâhil kurânın vâki' olan mahsûl ve rüsûmundan herkes berâtları yazularına göre hisselerine düşeni ahz ve kabz edüb ziyâdeye tecâvüz etmek icâb etmez iken livâ-i mezbûrda Çubuk nâhiyesinde Yenice nâm-ı diğer Dokuzlu nâm karye ve gayriden otuz dokuz bin yedi yüz elli dokuz akçe ze'âmete mutasarrıf sâbî Mahmud veled-i Hüseyin Çavuş'un tarafından mültezîmi olan [Boş] nâm kimesne berât-ı yazusuna göre hissesine düşeni almağa kanâ'at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i berât ziyâdeye tecâvüz ve ol-vecîhle tımarı mahsûlüne gadr-ı külli eylediğün bildirüb müşterekleriyle kaydına dâhil olan sâlifü'z-zıkr Timurhân Beğ Kışlası ve icmâline dâhil kurâ ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekleriyle buna zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmdan herkesin berâtları yazularına göre hisselerine düşeni ahz ve kabz etdirüb müştereklerini ve âhârı hilâf-ı defter-i hâkâni ve berâtları yazularından ziyâdeye tecâvüz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûn ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca'at olundukda Baltı nâhiyesine tâbi' on bin akçe yazar karye-i Timurhân Beğ Kışlası ma'a gayruhâ yedi bin akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin akçesi tezkere ile merkûm Ali veled-i Yusuf ve yüz altmış akçesi sâbî Mahmud veled-i Hüseyin Çavuş ve üç bin sekiz yüz yirmi akçesi Osman veled-i Ömer ve yirmi akçesi dâhî defter-i hâkânide mastûr olduğu üzere Hacı Abdurrahman veled-i Mehmed kaydlarında olmağın ber-mûceb-i defter-i hâkâni herkes yedlerinde olan berâtları mûcibince isâbet eden hisselerin zabt etmek iktizâ eylediğün bi'l-fi'il defter emîni Hasan dâme mecdihû arz etmeğın arzı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ca sene 1157

[S.273-Hüküm 1]

Boğazlıyan ve [Boş] kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki,

Hasan nâm kimesne gelüb Boğazlıyan sâkinlerinden Bozok sancağında Boğazlıyan kazâsında Aşağı Kışla nâm karye ve gayriden berât-ı şerîfimle ze'âmete mutasarrıf olan Halil nâm zâ'im mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerinden hâsıl olan mahsûlünü ahz ve kendüye edâ ve teslim etmek için tarafından bunu bin yüz elli altı senesinde vekîl edüb bu dahî vekâleti hasebiyle ze'âmeti karyelerinden hâsıl olan mahsûlu ahz ve merkûma edâ edüb mezbûr vereceği yoğuken mezkûr Halil tamâh-ı hâmindan nâşî zuhûr ve celb-i mâl sevdasıyla ze'âmeti karyelerinin mahsûlünü ta'sir için ma'lûmü'l-mikdâr guruşa sana iltizâm ve sen dâhî iltizâm eyledin ol-vecîhle senden dahî alacağım vardır deyü üzerinde bir nesne sâbit olmadan hilâf-ı şer'-i şerîf akçe talebiyle te'addî ve rencîdeden hâlî olmadığın ve fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüb mücibince amel olunub mezbûrun ol-vecîhle hilâf-ı şer'-i şerîf zâhir olan te'addîsi men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ca sene [1]157

[S.276-Hüküm 4]

Sivas [Boş] ve [Boş] kâdılarına hüküm,

Nişân-ı hümâyûnum verilen dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından El-Hac İsmail Çavuş zîde kadrihû gelüb Sivas ve Amasya sancaklarında Meşedâbâd ve gayri nâhiyelerde Salur nâm karye ve gayriden altmış dört bin beş yüz yirmi sekiz akçe ze'âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub Sivas kazâsı muzâfâtından Kızıl Kümbet nâhiyesinin havâs-ı hümâyûn ve serbest olmayan zü'amâ ve erbâb-ı tımarın niyâbet ve nısf-ı bâd-ı hevâ ve nısf-ı resm-i arûsânesi müşterekiyle mûmâ-ileyhin ze'âmetine hâsıl yazılıb âhârdan dahl olunmak icâb etmez iken ba'zıları hilâf-ı defter-i hâkâni müdâhale ve ze'âmeti mahsûlünün küsr-ü noksan tertûbine bâ'is oldukların bildirüb nâhiye-i merkûmede vâki' havâs-ı hümâyûn ve serbest olmayan ze'âmet ve tımar karyelerinden mâ'adâ kurânın nısf rûsûm-ı serbestiyesi ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekiyle mûmâ-ileyhin ze'âmeti tarafından ahz ve kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkâni âhârdan dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin Sivas sancağında Kızılkümbet nâhiyesinde niyâbet ve nısf bâd-ı hevâ ve nısf resm-i arûsâne ve nısf aded-i ağnâm ve tımarhâ-i gayri-ez havâs-ı hümâyûn ve tımarhâ-i serbest der-nâhiye-i Kızıl Kümbet deyü bin dokuz yüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Salur el-mezbûre ve ma'a gayruhâ birikdirilüb yirmi dokuz bin akçe ze'âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun yirmi üç bin akçesi mûmâ-ileyh El-Hac İsmail ve senin ze'âmetin mülhakâtın bâkîsi müştereki kaydında olub ve niyâbet ve nısf bâd-ı hevâ ve arûsâne ve âded-i ağnâm tımarhâ-i sipâhîyân ve merdan-ı kal'a gayri-ez havâs-ı hümâyûn ve re'âyâ ve askeri ve dizdâr ve tımarhâ-i serbest der-kazâ-i Zile gayri-ez nâhiye-i Kızıl Kümbet ve mezra'a-i ...²⁶⁸ meşhûr demekle deyü yirmi üç bin dokuz yüz seksen sekiz akçe yazı ile olduğu defter-i icmâlde tahrîr ve Zile kazâsında

²⁶⁸ Bir kelimelelik yer adı okunamamıştır.

Balçıkhisar nâm karye ve ma‘a gayruhâ birikdirilüb havâs-ı hümâyûnumdan olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ca sene 1157

[S.277-Hüküm 1]

Sorgun ve [Boş] kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm,

Zü‘amâdan Ali ve Abdullâh veledân-ı Osman Çavuş harbe gelüb Sivas sancağında Niksar nâhiyesinde Eskidir nâm karye ve gayriden yirmi sekiz bin altmış dokuz akçe ze‘âmete başka başka berâvât-ı şerîfemle mutasarrıf olub ze‘âmetleri mülhakâtından Sorgun nahiyesine tâbi‘ [Boş] müşterekleriyle kayd ve berâtlarına dâhil Bağlupınar nâm-ı diğer Urlupınar karyesinin mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden öşr ve resmi müşterekleriyle mûmâ-ileyhümânın müşterekleri tarafından alınagelen defter-i hâkânide mukayyed zemînlerine dahl icâb etmez iken yine Sorgun nâhiyesine tâbi‘ Arutam nâm karye ze‘âmetinin tarafından mültezîmi olan mütegalibe Kiriloğlu Deli Hızır ve karındaşı Osman ve [Boş] nâm kimsneler zuhûr ve mûmâ-ileyhümânın müşterekleriyle kayd ve berâtlarına dâhil Bağlupınar karyesinin hudûdu dâhilinde hâricden zirâ‘at olunub kadîmden öşr ve resmi müşterekleriyle bunların ze‘âmetleri tarafından alınagelen zemîn ve bir mikdâr arâziye fuzûlî müdâhale ve öşr ve resmin tegallüben ahz etmeleriyle bunların babaları zamanında emr-i şerîf dahî sâdır olmuşken mezbûr ol-emr-i şerîfe mugâyir bunlara gadr-ı külli eylediklerin bildirüb mezbûrların hilâf-ı defter-i hâkâni mugâyir-i kadîm müdâhale ve te‘addîleri men‘ ve def‘ ve ol-yerlerin öşr ve resm-i kadîmisi üzere müşterekleriyle bunların subaşısına ahz ve kabz etdirilüb mezbûrları bir dürlü dahl ve ta‘arrûz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Sorgun nâhiyesine tâbi‘ karye-i Bağlupınar nâm-ı diğer Urlupınar Daşlı Cemâ‘ati mütemekkîn olub zirâ‘at ederler ve Arutam ve Divanlı Ağcaıl Palusu? ve Taşlu nâm karyeler halkı zirâ‘at edüb resmin ve ve behresin verirler neferân seksen ve zemînhâ-i benâm-ı Daşlı oğlu Tarlası altı ve Duhalı ve Saru Virân ve Akkaya ve Dikili Yolu ve Kaya altındaki ...²⁶⁹ ve zeminhâ-i Mustafa Benâm-ı Devesini ve Eğri ve Gökburun ve Saru Burun ve Kuşdepesi ve Sülünk ve ...²⁷⁰ derhudûd-ı karye-i mezbûre zeminhâ-i sâ‘ire altı ve mezbûrenin hudâdında re‘âyâsı canibinden zirâ‘at edenlerin rüsûm ve behresi karye-i mezbûre hâsılı ile mahsûbdur ve hâsıl-ı bennâk ve hinta ve resm-i kışlak ve yaylak ve otlak yekûn ma‘a gayruhâ dört bin beşyüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Bağlupınar nâm-ı diğer Urlupınar Daşlı zira‘at eder deyü beş bin akçe yazı ile tahrîr ve Niksar nâhiyesine tâbi‘ Eskidir nâm karye ve gayruhû ile birikdirilüb kırk iki bin yüz akçe ze‘âmetber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun on bin dokuzyüz kırk üç akçesi mûmâ-ileyh Ali Beğ ve yine ol-mikdâr akçesi dahî mezbûr Abdullah’ın ze‘âmetleri

²⁶⁹ Üç kelime yer adı okunamamıştır.

²⁷⁰ Bir kelimelik yer adı okunamamıştır.

mülhakâtı bâkîsi müşterekleri kaydında ve yine Sorgun nâhiyesine tâbi‘ seksen bir nefer re‘âyâ ve bir zemîn ile hâsılı tahtında bennâk ve hinta yekûn ma‘a gayruhâ sekiz bin akçe yazı ile Arutam ma‘a mezra‘a-i Ağcaagıl nâm karye defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde altı bin akçesi ifrâz ve Artukabâd nâhiyesinde olan karye-i Sulusaray ve ma‘a gayruhâ birikdirilüb yirmi beş bin akçe ze‘âmetber-icmâl ve zikr olunan Arutam nâm karyenin bâkî kalan iki bin akçesi dâhî Sivas nâhiyesinde Ağanki nâm karye ve gayruhû birikdirilüb ve vilâyet-i Rum’un defter kethüdâsına mahsûs seksen bin ikiyüz akçe ze‘âmet ol-dahî başka ber-icmâl olub yirmi beş bin akçe yazar icmâlin on dokuz bin akçesi zikr olunan boyahane ve gayriden yirmi bir bin yüz elli akçe ze‘âmete mutasarrıf Ömer veled-i Abdullah’ın ze‘âmeti bâkîsi müştereki kaydında ve seksen bin ikiyüz akçe icmâl dahî tamamen vilâyet-i Rum’un defter kehüdâsı Halil ser-gügüm-ü hazînenin ze‘âmeti olduğu mastûr ve divân-ı hümâyûnumda mahfûz olan kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda mûmâ-ileyhümânın babaları Osman Çavuş’un istidâ‘ası ile vech-i meşrûh üzere defter-i hâkânî mûcibince elli bir senesi Zilka‘desinde emr-i şerîf verildiği mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince kânûn üzere tekrâr emr-i şerîfim sūdûru bâbında bi’l-fî‘il reis’l-küttâbım olan El-Hac Mustafa dâme mecdihû i‘lâm etmeğın i‘lâmı mûcibince amel oluna deyü yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ca sene [1]157

[S.278-Hüküm 3]

Kazabâd ve [Boş] kâdularına Sivas mütesellimine hüküm ki,

Tokad kal‘ası mustahfizlarından [Boş] nâm mustahfiz sūdde-i sa‘adetime arz-ı hâl edüb Sivas sancağında Kazâbad nâhiyesinde Çiftlik nâm karye ve gayriden bin altı yüz akçe gedik tımar ile Tokad kal‘ası mustahfizlığına berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub tımarının başkalemi olan sâlîfü’z-zikr Çiftlik nâm karyenin tamam mâlikânesi vakf-ı medrese-i Yağıbasan ve divânisi tımar olub karye-i mezbûr toprağında iki çiftlik-i hassa kayd olunmakla ol-hassa çiftliklerde mâlikâne tarafının alâkası olmayub müşterekler ile gedik tımar tarafından zabt olunmak icâb eder iken mâlikâne mutasarrıfı hilâf-ı kânûn ve defter ol-hassa çiftliklerden dâahî öşr alurum deyü müdâhale eylediğün bildirüb kânûn ve defter mûcibince amel olunub hilâf-ı kânûn ve defter ol-vecîhle rencîde ve remîde etdirilmemek bâbında hükmi hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Kazabâd nâhiyesine tâbi‘ karye-i Çiftlik tamam mâlikâne vakf-ı medrese-i Yağıbasan divânisi tımar altmış dokuz nefer re‘âyâ ve on bir zemîn ve iki çiftlik-i hassa ve hâsıl-ı divânî çift ve hinta ve an-hassa hinta ve şa‘ir yekûn ma‘a gayruhâ dokuz bin iki yüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde bin altı yüz akçesi ifrâz ve müstakîlen ber-icmâl ve Tokad kal‘ası mustahfizânına mahsûs bir gedik tımar ve hâlâ berât-ı şerîfimle merkûm Mustafa’nın üzerinde olub bâkîsi müştereki kaydında olub mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ca sene 1157

[S.279-Hüküm 2]**Niksar ve [Boş] kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm,**

Ali ve Abdullah veledân-ı Osman Çavuş-ı hazine gelüb Sivas sancağında Niksar nâhiyesinde Eskidir nâm karye ve gayriden yirmi sekiz bin altmış dokuz akçe ze'âmetlere başka başka beravât-ı şerîfemle mutasarrıflar olub ze'âmetlerinin başkalemi olan karye-i Eskidir el-mezbûrenin mâlikânesi Sunguriye zâviyesi vakfı ve divânisi müşterekleriyle mûmâ-ileyhümânın kayd ve berâtlarına dâhil olub ve karye-i mezbûrenin hâsılı tahtında nim ve defterde hâsıl tarihiyle karye-i mezbûre toprağında kadîmi ze'âmet yerleri tasarrûf edenlerden ber-mûceb-i defter-i hâkâni çift resimlerin taleb eylediklerinde içlerinden ba'zıları bizler askerî tâ'ifesinden biriyiz çift resmi vermezüz deyü hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i berât vermekte te'âllül ve muhâlefet ve ze'âmetleri mahsûlüne gadr eylediklerin bildirüb defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunub hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i kânûn mezbûrlara bizler askerî tâ'ifesinden biriyiz çift resmi vermezüz deyü te'âllül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Niksar nâhiyesine tâbi' yedi nefer Müslümân ve yüz kırk altı nefer gebrân re'âyâ ve sekiz zemîn ve bir hassa çiftlik ile karye-i Eskidir mâlikâne vakf-ı zâviye-i Sunguriye divâni tımar ve hâsıl nim ve bennâk ve hinta ve caba yekûn ma'a gayruhâ on bin akçe yazularıyla defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde beş bin dokuz yüz akçesi ifrâz ve ma'a gayruhû kırk iki bin yüz akçe ze'âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun onar bin dokuz yüz kırk üçer akçeleri mûmâ-ileyhümânın ze'âmetleri mülhakâtı bâkîleri müşterekleri kaydında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel oluna deyü yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ca sene [1]157

[S.282-Hüküm 3]**Tokad mollasına hüküm ki,**

Ze'âmet karyelerinden Tokad kazâsına tâbi' Difve ve Yelpe nâm karyeler âhâlileri gelüb bunların mezbûrlar topraklarında tasarruflarında olan bağlarını beklemek için kimesneye emîr etmişler değil iken yine karye-i mezbûre sâkinlerinden yeniçeri zümresinden mütegalibeden [Boş] ve [Boş] ve [Boş] ve [Boş] nâm yeniçeriler birbirleriyle yekdîl ve yekcihed ve zikr olunan bağlarınızı biz bekledik deyü bekçi akçesi nâmıyla be-her birinin cebren ve kahren ikişer gurusların alub ziyâde gadr ve te'âddî edüb âhvâlleri diğergûn olduğun bildirüb hilâf-ı şer'-i şerîf rencîde etdirilmeyüb ol-vecîhle zâhir olan te'âddîleri men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecîlden hilâf-ı şer'-i şerîf te'âddîleri men' olunmak emrim olmuştur.

Fî Evâ'il-i C sene 1157

[S.284-Hüküm 2]

Çorum ve [Boş] kâdılarına hüküm ki,

Erbâb-ı tımarıdan Veli veled-i Hüseyin nâm sipâhî gelüb Çorum sancağında Divân-ı Hüseyin nâhiyesinde Hamdiler nâm karye ve gayriden on bin sekiz yüz akçe tımar mutasarrıfı Mehmed'in bilâ-veled fevtinden sakalın salıverüb acâleten bilâ-tevakkûf bayrağı altında kıyâm etmek şartıyla arz-ı halî mûcibince işbu bin yüz elli yedi senesi Muharremi'nin yirmi üçüncü gününde Âsıtâne'den buna tevcih ve mâh-ı Safer'in ikinci gününde berât ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olub ve tımar-ı mezbûrun sene-i merkûmede vâki' olan mahsûl ve rüsûmu bunun berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşüb dahl olunmak icâb etmez iken [Boş] nâm kimesne ben müteveffâ-i mezbûrun oğluyum serasker tarafından tımar-ı mezbûru tezkere etdirdüm deyü mahsûl ve rüsûmuna hilâf-ı kânûn ve mugâyir-i berât dahl ve ta'arrûz eylediğün bildirüb tımar-ı mezbûrun sene-i merkûmede berât mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rüsûmu tarafından subaşısına ahz ve kabz etdirilüb mezbûru hilâf-ı kânûn ve mugâyir-i berât ve hilâf ta'arrûz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğün defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda tımar-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere hâlâ berâtla mezkûr Veli veled-i Hüseyin'in üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın berât mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i C sene 1157

[S.285-Hüküm 2]

Merzifon ve [Boş] kâdılarına hüküm,

Ze'âmet karyelerinden Merzifon kazâsına tâbi' Bazancı nâm karye re'âyâsı gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen aşâr-ı şer'îye ve sâ'ir hukûk ve rüsûmların kânûn ve defter mûcibince karyelerinin zâ'imleri Kara El-Hac Ahmed dimekle ma'rûf zâ'ime verüb ve kusûrları yoğuken ze'âmetleri olan karyelerini birkaç seneden berü zalemeden Bıçakçioğulları dimekle ma'rûf [Boş] ve [Boş] nâm kimesnelere iltizâm eyledikde mezbûrlar dahî karyenizi iltizâmen aldık deyü vakitlü vakitsüz ziyâde âdem ve atlu ile gelüb müft ve meccânen yem ve yemek ve sâ'ir zâhirelerin aldıklarından mâ'adâ üzerlerine edâsı lâzım gelen hukûk ve rüsûmların kânûn ve defterden ziyâde talep ve cebren alub mezbûrların zulm ve te'âddîlerinden ı'yâllerin terk ve perâkende ve perişân olmalarına bâ'is olduğun bildirüb zalemeden olan mezbûrlar subaşılıktan ref' ve fi-ma'bâd iltizâm olunmayub re'âyâ fukarâsına enfa' bir müstakîm ve dindâr kimesneye iltizâm olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğün kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı C sene 1157

[S.285-Hüküm 3]

Merzifon ve [Boş] kâdılarına Sivas mütesellimine hüküm,

Ze'âmet karyelerinden Merzifon kazâsına tâbi' Bazancı nâm karye âhâlisinden [Boş] ve [Boş] ve [Boş] nâm kimesnelere gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen aşâr-ı şer'îye ve sâ'ir hukûk ve rüsûmların kânûn ve defter mûcibince karyelerinin sâbık

iltizâmcıları olub Merzifon'da sâkin Bıçakcıoğulları dimekle ma'rûf [Boş] ve [Boş] nâm kimesnelere verüb kusurları yoğuken mezbûrlar kanâ'at etmeyüb bunları senede üç gün meccânen orak ve üç gün bağ hizmetler istihdâm taş ve çorak taşıdub zulm ve te'addî eylediğünden ma'adâ bin yüz elli senesinden berü hilâf-ı şer'-i şerîf ve bî-gayri hak zulmen ve kahren birkaç sene ma'lûmü'l-mikdâr akçelerin alub ziyâde gadr eylediklerün bildürüb şer'le görülüb hilâf-ı şer' ve bî-gayr-i zulm fukarâdan aldıkların ashâbına redd ve istirdâd olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğin şer'le görülmek için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı C sene 1157

[S.286-Hüküm 3]

Sivas ve [Boş] kâdılarına ve Sivas mütesellimine hüküm ki,

Seyyîd İshak zîde şerefehû gelüb Sivas'da vâki' Melik Acem zaviyesinin zâviyedâr ve vakfının mütevellisi olmağla Sivas sancağında ve nâhiyesinde hâsılı üç yüz akçe yazar çiftlik-i zâviye der nefsi-i Sivas vakf-ı zâviye-i Melik Acem deyü defter-i hâkânide mukayyed vakfidır çiftliğinde âhârın alâkası yoğuken Sivas nâhiyesinde Emirlik nâm karye ve gayriden bin dokuz yüz akçe gedik tımara tasarruf Sivas nâhiyesine tâbi' dokuz yüz akçe yazar çiftlik-i Şeyh Hasan hâlâ der-yed-i Kâsım Beğ serasker-i vilâyet-i Sivas hâlâ der-dest-i Habibullah Sipâhî deyü mukayyed çiftliği müştereki ile zabta kanâ'at etmeyüb ber-mûceb-i defter-i hâkâni gedik tımar tarafı başka ve Melik Acem zâviyesi vakfi tarafı başka iken mücerred ve tamâh-ı hâmindan nâşî çiftlik-i zâviye der nefsi-i Sivas vakf-ı zâviye deyü mukayyed çiftlik-i merkûme için müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil olan çiftlik-i Şeyh Hasan olmak üzere hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûli müdâhale ve vakf-ı şerîfe gadr-ı külli eylediğün bildürüb Sivas nâhiyesine tâbi' çiftlik-i zâviye der-nefs-i Sivas deyü üç yüz akçe yazı ile mukayyed çiftliği ber-mûceb-i defter-i hâkâni cânib-i vakfdan zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtı tamamen ahz ve kabz etdirilüb ...²⁷¹ mezbûrun hilâf-ı defter-i hâkâni ol-vecihle zahir olan müdâhalesi men' ve def' olunmak bâbında emri şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassal ve defter-i evkâfa mürâca'at olundukda Sivas Melik Acem zâviyesi evkâfi yazıldığı mahalde üç yüz akçe yazı ile çiftlik-i zâviye der nefsi-i Sivas vakf-ı zâviye-i mezbûre Veliyüddin nâm-ı diğeri İlicasu nâm karye ve gayrihû ile birikdirilüb bin beş yüz akçenin reddinden el-masraf yevmi iki akçe ile cihet-i meşihât ve iki nefer cihet-i türbehân ve fi-şehr hinta ve şa'ir zâviye-i mezbûrenin defter-i evkâf-ı a'tikte yevmi iki akçe meşihât ve be-her sene iki türbehân onar kile buğday ve onar kile arpa vazife ta'yîn olduğu haftada iki gün vakf-ı mezbûrun türbesi üzerinde cüz'eyn mine'l Kur'an-ı Kerîm tilâvet ettikleri mastûr olmağla zikr olunan vezâifden ma'adâ mahsul-ı zâviyede şeyh olanlar bâde'r-rakabe a'yende ve revendeye sarf etmek için kayd ve defter olan ve bu defter-i evkâfda muharrer kalemiyle tahrîr ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi' hâsıl dokuz yüz akçe yazı ile çiftlik-i Şeyh Hasan hâlâ der-yed-i Kasım Beğ

²⁷¹ Bir kelime okunamamıştır.

serasker ve vilâyet-i Sivas hâlâ der-yed-i Habibullah Sipâhî deyü defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yine nâhiye-i mezbûra tâbi' Emirlik nâm karye ve gayri ile birikdirilüb iki bin yüz akçe yekûnundan bin beş yüz akçesi ifrâz ve ma'a gayruhû bin dokuz yüz akçe Sivas kal'ası mustahfizânına mahsûs bir gedik tımar tamamen ol-dâhî defter-i hâkânî Hacı Ebubekir üzerinde olmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânî vakf-ı mezbûr tarafı başka ve mustahfiz tımarının dahî icmâl ve mufassal başka olduğun bi'l-fi'il defter emîni Hasan dâme mecdihû arz etmeğın arzı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı C sene [1]157

[S.287-Hüküm 1]

Ber-vech-i arpalık Çorum sancağı mutasarrıfına ve Çorum sancağında vâki' mevlânâ [Boş] kâdısına hüküm ki,

Nişân-ı hümâyûnum verilen dergâh-ı mu'allâm müteferrikalarından müteferrika Bayram zîde mecdihû arz-ı hâl edüb Çorum sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Karahisâr-i Demirlü nâhiyesinde Kozluviran nâm karye ve gayriden üç bin akçe tımara ber-vech-i tekâ'üd mutasarrıfı Ahmed'in fevtinden bin yüz elli beş senesi Zilkâdesi'nin üçüncü gününde Kastamonu sancağında Seva? nâhiyesinde Erikli nâm karye ve gayriden mutasarrıf olduğu ze'âmetine ilhâken tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde ve bu makûle tekâ'üd ve sıbyânın tevcîhâtlarında seraskerlerin medhâli yoğiken âhârdan Halil nâm kimesne zuhûr ve tımar-ı mezbûru seraskeri tarafından tahvîl etdirdüm deyü hilâf-ı defter-i hâkânî müdâhale ve tarafından zabtına mûmâni'at eylediğün bildürüb tımar-ı mezbûr yedinde olan berâtı ve defter-i hâkânî mûcibince ze'âmeti tarafından zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rüsûmâtı güzeştesiyle alıverilüb mezbûru ve âhârî hilâf-ı kânûn ve defter ol-vecîhle dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda tımar-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere tarih-i mezkûrda mûmâ-ileyh Bayram'ın ze'âmetine ilhâken tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı C sene 1157

[S.287-Hüküm 6]

Ber-vech-i arpalık Çorum sancağı mutasarrıfına ve Çorum kâdısına hüküm ki,

Zü'amâdan Hasan zîde kadrîhû gelüb mûmâ-ileyh bayrağ-ı askeri me'mûr olduğu sefer-i hümâyûnumda iken Çorum kasabası sâkinlerinden mütegalibe ve cebâ'ireden Ömer Efendi ve şerîki Solak Süleymân dimekle ma'rûf kimesneler zuhûr ve şirrete sülûk bizim yüz guruş alacağımız olmağla yedimize temessük vermişdir deyü bunun berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmetin hâsıldâr karyelerinden Çorum kazâsına tâbi' Tekke nâm karyesin bin yüz elli beş ve elli altı senelerinde cebren zabt ve ma'lûmü'l-keyl mahsûlâtı fuzûli ahz ve kabz ve nice zamandan berü sefer ve muhârebe ve muhasaralarda bezl-i imrâr eylediği hizmeti mukabili ze'âmeti mahsûlünü ekl' ve

bel' ve ziyâde gadr ve taleb nâ-hakk üzere iken mezbûr Ömer fevt olmağla mezkûr Süleyman ile müteveffâ-i mezbûrun muhalledfâtın kabz eden kasaba-i mezbûrda sâkin oğlu [Boş] nâm kimesneden taleb eyledikde mezbûrlar mütegallibeden olmalarıyla mukâvemeti iktidârı olmaduğın şer'le görölüb hilâf-ı şer'-i şerîf ve bî-gayr-i hakk aldığı mahsûlü alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğın şer'le görölmeğ için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i C [1]157

EK.2.2. 11 NUMARALI SİVAS AHKÂM DEFTERİNDE TIMAR SİSTEMİ İLE İLGİLİ HÜKÜMLERİN TRANSKRİPSİYONU

[S.10-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Darende kâdısına hüküm ki,

Tımar karyelerinden kazâ-i mezbûre tâbî‘ Mezgidin nâm karye âhâlileri südde-i sa‘adetime arz-ı hâl edüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen beşte bir öşrleriyle sâ‘ir hukûk ve rüsûmların kânûn ve defter mûcibince karyelerinin ber-vech-i iştirâk sipâhîlerine edâ edüb ziyâde talebiyle rencîde ve te‘âddî olunmaları icâb etmez iken sipâhî-i mezkûrlar kânûn ve defter mûcibince almağa kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı kânûn ve defter ziyâde talebiyle te‘âddî eyledilerinden gayri vakitlü vakitsüz onar onbeşer ziyâde atlu ve âdem [ile] karyelerine gelüb ehl ve ı‘yâlleriyle sâkin oldukları evleri üzerlerine konub müft ve meccânen yem ve yemek ve koyun ve kuzu ve arpa ve saman ve bal ve yağ ve odun ve tavuk ve sâ‘ir zâhirelerin ağalık ve kâtibiye ve residiye ve hizmetkâr akçesi nâmıyla ve sâ‘ir bahâne ile külli akçelerin alub bunun emsâli zulm ve te‘âddîlerinin nihâyeti olmayub âhvâlleri diğergûn ve perâkende ve perişân olmalarına bâ‘is olduğun bildirüb men‘ ve def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzere amel olunmak için emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene [1]179

[S.11-Hüküm 2]

Ber-vech-i arpalık Çorum sancağı mutasarrıfına Saz kâdısına hüküm,

Erbâb-ı tımaran Ali veled-i Abdullah nâm sipâhî gelüb Çorum sancağında ve Divân-ı Saz nâhiyesinde Karımış nâm karye ve gayriden üç bin akçe tımar mutasarrıfı Osman’ın bilâ-veled fevtinden bin yüz yetmiş sekiz senesi Saferi’nin yirmi dördüncü gününde kendüye tevcîh ve berât ve ber-vech-i arpalık Avlonya ve Delvine sancaklarına mutasarrıf olan vezîrim İsmail Paşa edemallâhû iclâlehûnun hizmetinde olmağla hizmetinde oldukça defterlü yerlerinde olmak için tımarına zarar gelmemek üzere müşârün-ileyhin mektûbu mûcibince bâ-emr-i ‘alî kayd-ı meşrûh olub defter-i hâkânide mukayyed olmağla tımar-ı mezkûru ve berât ve defter mûcibince zabt ve vâki‘ olan aşâr ve rüsûmunun kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz için bundan akdem Hüseyin nâm kimesneyi bi’l-vekâle ta‘yîn eyledikde mezbûr Hüseyin tamâh-ı hâmından ve müteveffâ-i mezbûrun veresesini ile yekdîl olub berât-ı mûcibince tahvîli tarihine düşen çeltük aşârı ve rüsûmâtı hilâf-ı kânûn ekl‘ ve bel‘ sevdâsına mübâderet ve tımarı mahsûlüne gadr olduğun bildirüb tımar-ı mezkûr ber-mûceb-i defter-i hâkâni vekîline zabt ve berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rüsûm kânûn ve defter mûcibince tevcîh edenlerden alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfuz olan ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda tımar-ı mezbûr tarih-i mezbûrda merkûm Ali veled-i Abdullah’a tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olub mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Ra sene 1179

[S.12-Hüküm 1]**Ber-vech-i arpalık Çorum sancağı mutasarrıfına Divân-ı Sakız kâdısına hüküm,**

Nişân-ı hümayûnum verilen dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Abdülkadir zîde kadrihû gelüb Çorum sancağında Divân-ı Sakız nâhiyesinde Seherman nâm karye ve gayriden otuz sekiz bin üçyüz kırk dokuz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmetinin başkalemi olub Divân-ı Sakız nâhiyesine tâbi' defter-i icmâlde hâsıl-ı divânî ma'a niyâbet üç bin sekizyüz akçe yazar karye-i Seherman el-mezbûre ma'a gayruhâ birikdirilüb yirmi dört bin beşyüz akçe ze'âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun on iki bin ikiyüz elli akçesi mûmâ-ileyh Abdülkadir Çavuş ve bâkîsi müştereki kaydlarında olub defter-i hâkânide mukayyed olub bu ze'âmet-i mezbûr karyelerinde yetmiş yedi senesinde zabt ve vâki' olan aşâr ve rûsûmâtın kânûn ve defter mûcibince emâneten ahz ve kabz için kazâ-i mezbûre sükkânından Hüseyin sipâhî demekle ma'rûf kimesneyi irsâl eyledikde mezkûr Hüseyin ahz ve kabz edüb lâkin tamâh-ı hâmindan nâşî cüz'i nesne hâsıl olmuş deyü cüz'i nesne teklîf ve ze'âmeti mahsûlüne gadr olunduğun ve tarafından İbrahim nâm kimesneyi subaşı ta'yîn edüb ve mezbûrun zimmetinde sâbit ve mütehakkık olan hâsılının ahz ve kabzına ve tarafına irsâle vekil eylediğün bildirüb ze'âmet-i mezbûr re'âyâsı muvâcehelerinde mezbûrun muhâsebesi şer'le görülüb zimmetinde sâbit ve müstehâk olan aşâr ve rûsûmâtından hakkı her ne ise vekil-i merkûma aliverilüb icrâ-yı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümayûn ve defter-i icmâl mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olub mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i mahallinde şer'le görülmek için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Ra sene 1179

[S.13-Hüküm 3]**Sivas vâlisine Budaközü kâdısına hüküm ki,**

Erbâb-ı tıardan Mustafa veled-i Mustafa Ruhî gelüb Sivas sancağında Budaközü nâhiyesinde Birun Kışla nâm karye ve gayriden on bir bin sekizyüz akçe tımar berâtıyla üzerinde ve defter-i hâkânî kalemi şâkirdlerinden olub kalemi mezbûrda mülâzemet şerhî oldukda tımarına ilhâk oluncaya değın bir nefer cebelü bedeliyesin edâ eyledikten sonra bayrağı altında mevcûd olundu deyü tımarına zarar gelmemek üzere elli bir senesi Şabânı'nın birinci gününde bâ-emr-i 'alî kaydına şerh verildiğün defter-i hâkânide mukayyed ve tımar-ı mezbûre âhârdan bir vecîhle dahl ve ta'arrûz icâb etmez iken livâ-i mezbûr alaybeğisi icrâ-yı tımar-ı mezbûr hizmetkârı Süleyman ismini kayddan mîr-i mirândan tezkere etdirdiğü tımar-ı mezbûr mahsûlünü zabt edüb gadr eylediğün bildirüb mezbûrun müdâhalesi men' ve tımar-ı mezbûr berât-ı mûcibince zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmu tarafından ahz ve kabz etdirilmek için emr-i şerîfim sūdûrunu istidâ'a ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümayûnuma mürâca'at olundukda tımar-ı mezbûr yüz kırk üç tarihi ve berâtıyla merkûm Mustafa veled-i Mustafa Ruhî'nin üzerinde ve ber-vech-i meşrûh tarih-i mezkûrda bâ-emr-i 'alî

kaydına şerh verildiği mastûr ve mukayyed ve defter-i hâkânide merkûm Mustafa veled-i Mustafa Ruhî'nin kaydı meşrûh olduğuna binâen inhâsı üzere tımar-ı merkûmu mezbûr Süleyman'ın mîr-i mirândan tezkere etdirmesi kânûn? olmamağla tımar-ı mezbûr ber-mûceb-i defter-i hâkâni merkûm Mustafa'ya zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i berât mezkûr Süleyman'ı dahl ve ta'arrûz etdirilmemek için emr-i şerîfim sūdûru muktezâsı olmağla vech-i meşrûh üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Ra sene [1]179

[S.15-Hüküm 1]

Akdağ kâdısına hüküm,

Erbâb-ı tıardan Mehmed nâm sipâhî gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı aklâmından kazâ-i mezbûre tâbi' Ammarvirân ve Çatalvirân nâm karyelerinin yüz yetmiş sekiz senesinde vâki' olan mahsûl ve rûsûmu bunun berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşüb âhârın alâkası yoğunken kazâ-i mezbûre tâbi' Rumdiken nâm karyeden Köle Mehmed nâm kimesne fuzûlî zabt ve ahz ve kabz ve hilâf-ı kânûn gadr ve hâlâ zimmetinde olmağla taleb eyledikde edâda te'âllül ve gadr-ı külli murâd eyledikde ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb mûcibince şer'le görölüb mezbûrun hilâf-ı kânûn fuzûlî zabt ve ahz ve kabz eylediği sene-i mezbûre mahsûl ve rûsûmu kendüye alıverilüb ber-mûceb-i fetvâ-yı şerîfe ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i R sene 1179

[S.16-Hüküm 1]

Bozok sancağı mutasarrıfı [Boş] dâme ikbâlehûya ve Süleymanlu kâdısına hüküm,

Zü'amâdan Ömer zîde kadrihû gelüb Bozok sancağında ve Süleymanlu nâhiyesinde İshak nâm karye ve gayriden yirmi bin dokuzyüz akçe berât-ı 'alışanımla mutasarrıf olduğu ze'âmeti başkalemi olub Süleymanlu nâhiyesine tâbi' yüz üç nefer re'âyâ ve iki zemîn ile karye-i Ilıcak an-cemâ'at-i Künde Hacı hâsıl nim ve hinta yekûn ma'a gayruhû dört bin ikiyüz akçe ve ze'âmeti mülhakâtından yine nâhiye-i mezbûreye tâbi' mezra'a-i Akçaağıl İshak karyesi âhâlisi zirâ'at ederler hâsıl üçyüz akçe ve yine nâhiye-i mezbûreye tâbi' otuz yedi nefer re'âyâ ile karye-i Kırlar Sağruğu nezd-i karye-i Benan Öyüğü an-cemâ'at-i İvaz Hacılu nâm-ı diğer Düdük Kışlası Süleymanlu ve hâsıl nim ve hinta yekûn ma'a gayruhû bin ikiyüz akçe ve Süleymanlu nâhiyesine tâbi' yüz sekiz nefer re'âyâ ve sekiz zemîn ile karye-i İvaz Hacılu nâm-ı diğer Düdük Kışlası ve hâsıl nim ve hinta yekûn ma'a gayruhû beş bin akçe ve yine nâhiye-i mezbûreye tâbi' Çatal Meşhed nezd-i İvaz Hacılu karye-i mezbûre âhâlisi zirâ'at eder ve hâsıl iki bin beşyüz akçe ve yine nâhiye-i mezbûreye tâbi' altmış beş nefer re'âyâ ile karye-i Kara Himmet nâm-ı diğer Akçaağıl an İvaz Hacılu ve hâsıl nim ve hinta yekûn ma'a gayruhû iki bin yediyüz akçe ve yine nâhiye-i mezbûreye tâbi'-i mezra'a-i Küçük Kopus nezd-i karye-i İvaz Hacılu karye-i mezbûre âhâlisi zirâ'at ederler ve hâsıl iki bin akçe ve yine

nâhiye-i mezbûreye tâbi' kırk üç nefer re'âyâ ile karye-i Benan Öyüğü nâm-ı diğer İvaz Hacılı hâsıl nim ve hinta yekûn ma'a gayruhû beş bin ikiyüz akçe ve yine Süleymanlı nâhiyesine tâbi' mezra'a-i Ereklü nezd-i karye-i İvaz Hacılı mezbûrlar zirâ'at ederler ve hâsıl üçyüz akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrîr kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde mezra'a-i Benan Öyüğü nâm-ı diğer Ilıca el-mezbûrenin yazu-yı mezkûresinden ifrâz olunan iki bin yediyüz akçesi birikdirilüb yirmi bin dokuzyüz akçe ze'âmet deyü ber-icmâl ve tamamen Mora Muhassılı olub tuğra-i şerîfim hizmetinde olan vezîrim El-Hac Mehmed Emîn Paşa edemallâhû te'âlâ iclâlehûnun kapucular kethüdâlığı hizmetinde olmağla vezîr-i müşârün-ileyhin defterlülerinden olmak ve ze'âmetine zarar gelmemek üzere bâ-emr-i 'ali kayd-ı meşrûh mûmâ[ileyh] Ömer zîde kadrihûnun ze'âmeti olduğu defter-i hâkânide mukayyed olmağla zikr olunan kurâ ve mezra'aları ber-mûceb-i defter-i hâkânî zabt ve taraflarından zirâ'at ve hırâset edenlerin hâsıl eyledikleri terekelerinden beşte bir öşrlerin ahz ve kabz için mûmâ-ileyh Ömer tarafından âdemisi El-Hac Mehmed nâm kimesneyi irsâl eyledikde kurâ ve mezra'a-i sâlifü'l-beyânın ekserî zirâ'atçileri Mamalu Türkmanı olmağla biz maktû'u verirüz beşte bir vermeyüz deyü hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânûn te'âllül ve ze'âmeti mahsûlüne gadr-ı külli murâd eylediklerin bildirüb ol-bâbda istidâ-yı i'nâyet ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyed ve kânûnu su'âl olundukda ma'rû'l-beyân kurâ ve mezra'a topraklarında zirâ'at edenler Türkman tâ'ifesi ve sâ'ir her kim olur ise olsun zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden beşte bir öşrlerin mûmâ-ileyhin subaşısına alıverilmek kânûna muvâfik olduğu divân-ı hümâyûnum kaleminden tahrîr olundukda bu sûretde kurâ ve mezra'a-i sâlifü'l-beyân topraklarında zirâ'at ve hırâset edenler zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekeleri öşrlerin vermekte te'âllül etmeleri mugâyir-i defter-i hâkânî olmağla hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânûn te'âllül etdirilmemek için emr-i şerîfim yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i R sene 1179

[S.20-Hüküm 2]

Sivas vâlisine ve Divân-ı Sakız kâdısına ve Bergoma nâhiyesi nâibine hüküm ki,

Erbâb-ı tıardan Çalık Halil nâm sipâhî gelüb Çorum ve Amasya sancaklarında Divân-ı Sakız ve gayri nâhiyelerde Şehirman ve nefsi-i Bağrak nâm karyeler ve gayriden altmış beş bin sekizyüz kırk dokuz akçe ze'âmete mutasarrıf dergâh-ı mu'âllâm çavuşlarından Süleyman Çavuş veled-i Mustafa bilâ-veled fevt olub ze'âmeti mahlûl ve bu müteveffâ tevki' Mustafa Paşa'nın yirmi beş seneden mütecâviz ikinci çukadarlığı hizmetinde olub bir berât medâr maaşı olmadığından şâyeste-i merhamet olmağla Divân-ı Sakız nâhiyesinde zikr olunan karye-i nefsi-i Bağrak ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' karye-i Avruk ma'a cemâ'at-i Kızılgül ve Amasya sancağında Bergoma nâhiyesinde karye-i Kal'a ve gayriden yedi bin akçe bir kılıcı rikâb-ı kâmyâbıma sunulan arz-ı hâl ve şerefyaft-e südür olan hatt-ı hümâyûn şevket-makrûnum mûcibince yüz yetmiş yedi senesi Zilhiccesi'nin yedinci gününde kendüye tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olub âhârdan dahl olunmak icâb etmez iken tımar-ı mezbûr karyeleri

âhâlileri tımar merkûmesinin üzerinden ref' olunmuşdur deyü yetmiş yedi ve yetmiş sekiz senelerinde berât-ı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rûsûmu hilâf-ı defter-i hâkânî edâda te'âllül ve muhâlefet ve gadr-ı külli eylediklerin bildirüb tımar-ı mezbûr karyeleri ber-mûceb-i defter-i hâkânî tarafından vekîline zabt ve berâtı mûcibince tahvîl-i tarihine düşen mahsûl ve rûsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkânî âhârı dahl ve ta'arrûz ve ehl-i zü'amâyı ol-vecîhle te'âllül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümayûnuma mürâca'at olundukda tımar-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere tarih-i mezkûrda merkûm Çalık Halil'e tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı R sene 1179

[S.32-Hüküm 4]

Ber-vech-i arpalık Bozok sancağı mutasarrıfına ve Bozok kâdısına hüküm,

Erbâb-ı tımandan sâdât-ı kirâmdan Seyyîd Ebubekir ve Seyyîd Ömer nâm sipâhîler gelüb berevât-ı şerîfemle mutasarrıf oldukları tımarları karyelerinden kazâ-i mezbûre tâbî' Saray nâm karyelerinin bin yüz yetmiş beş ve yetmiş altı senelerinde vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtı bunların berâtları mûcibince tahvîlleri tarihine düşüb dahl olunmak icâb etmez iken kazâ-i mezbûre tâbî' Yozgat nâm karye sâkinlerinden Seyyîd Mustafa nâm kimesne hilâf-ı kânûn ve bilâ-sened tegallüben zabt edüb ol-vecîhle tımarları mahsûlüne gadr eylediğün ve bu bâbda da'vâsına muvâfık Şeyhü'l-islâmdan fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-yı şerîfeleri mûcibince şer'le görülüb fuzûlî tegallüben zabt eylediği tahvîlleri tarihine düşen sinîn-i merkûme mahsûl ve rûsûmu kendülere alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğın mahallinde şer'le görülmek emrim olmuştur.

Fî Evâ'il'-i Ca sene 1179

[S.34-Hüküm 4]

Sivas vâlisine ve Karakuş kâdısına hüküm,

Erbâb-ı tımandan Musa nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında Sonisa nâhiyesinde Emkine nâm karye ve gayriden dokuz bin yediyüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhâkâtından Karakuş nâhiyesine tâbî' müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil Çayıralan karyesini ber mûceb-i defter-i hâkânî müşterekleriyle zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmundan berâtı yazusuna göre hissesine isâbet edeni kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etmek murâd eyledikde müştereklerinden Çayıralan el-mezbûre ve gayriden dokuz bin dörtyüz akçe tımara mutasarrıf Muhammed ve Sivas nâhiyesinde Kınık nâm karye ve gayriden dokuz bin dörtyüz akçe be-nevbet tımara mutasarrıf Seyyîd İbrahim ve Sorgun nâhiyesinde Özüvirân nâm karye ve gayriden dokuz bin altışar yüz dokuz akçe tımarlara mutasarrıf Ahmed veled-i Mehmed ve İbrahim veled-i Muhammed berâtları yazularına göre hisselerine isâbet edeni ahz ve kabzına kanâ'at

etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkâni berâtları mugâyir ve kânûnâ mugâyir ziyâdeye tecâvüz ile bunun berâtı yazusuna göre hissesine isâbet eden mahsûl ve rüsûmuna fuzûlî müdâhale ve ta'arrûzdan halî olmadıkların bildirüb karye-i Çayıralan el-mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekleri kendüye zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmundan herkesin yedlerinde olan berâtları yazularına göre hisselerine isâbet edeni kânûn ve defter mücibince ahz ve kabz etdirilüb müştereklerini hilâf-ı defter-i hâkâni ve taksîme mugâyir ziyâdeye tecâvüz ile ber-mûceb-i taksîm berâtı yazusuna göre hissesine isâbet eden mahsûl ve rüsûma dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hük-m-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca'at olundukda Karakuş nâhiyesine tâbi' beş bin akçe yazar Çayıralan nâm karyenin bin beşyüz akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve bin akçesi dâhî ifrâz ve yekûn ma'a gayruhû iki bin ikiyüz akçe olduğu ber-icmâl ve bin beşyüz akçesi dâhî ifrâz olduğu ber-icmâl ve beşyüz akçesi dâhî ifrâz ve yine nâhiyesinde Alan-ı Hasbî nâm karye ve gayruhû ile birikdirilüb üç bin üçyüz akçe be-nevbet olduğu ber-icmâl ve yine beşyüzyüz akçesi dâhî ifrâz Ferik Hisarı nâhiyesinde Tatluhan? nâm karye ve gayruhû ile birikdirilüb üç bin üçyüz akçe olduğu ber-icmâl ve icmâl-i evvel ve sâni tamamen defter-i hâkânide mastûr olduğu üzere merkûm Musa ve icmâl-i sâlisin tamamen Muhammed ve icmâl-i râbi'i dahî tamamen Seyyîd İbrahim ve icmâl-i hamsenin dahî bin sekizyüz akçesi akçesi Ahmed veled-i Mehmed ve ol-mikdârı dahî İbrahim veled-i Mehmed kaydlarında olub bu takdîrce ber-mûceb-i kassam karye-i mezbûreden iki bin beşyüz akçe Musa ve bin beşyüz akçe Muhammed ve beşyüz akçe Seyyîd İbrahim ve ikiyüz elli akçe Ahmed veled-i Muhammed ve ol-mikdâr İbrahim veled-i Mehmed'in hisselerine isâbet ve iktizâ eylediğün bi'l-fi'il defter emîni Abdullah dâme mecdihû i'lâm etmeğın i'lâmı mücibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ca sene [1]179

[S.36-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Sivas kâdısına hüküm,

Erbâb-ı tımaran Abdülkerim veled-i Ahmed nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında ve kazâsı muzâfâtından Özükaşağı nâhiyesinde Kilit nâm karye ve gayriden beş bin dokuzyüz doksan dokuz akçe tımar mutasarrıfı babası mezbûre Ahmed'in fevtinden elli bir senesi Rebi'ül-evveli'nde tahmînen iki yaşında olmak üzere bir nefer cebelü ile kendüye tevcîh ve berât ve cebelüsü başmuhasebede mukayyed olmağla be-her sene cebelüsünü tahsildarlara edâ edüb bu makûle cebelü kaydıyla mukayyed olanların tevcîhi seraskerlerde değil iken hâlâ livâ-i mezbûr alaybeğisi olan Mehmed Emîn tamâhından nâşî Gürcistan Seferi'nde nâ-mevcûddur deyü tımarını etbâ'ından Mustafa arz ve mîr-i mirân tahvîli ve zabtına şerh ve gadr murâd eylediğün bildirüb tımar-ı mezbûr yedinde berât-ı şerîfim mücibince kendüye zabt ve mezbûr Mustafa'nın müdâhalesi men' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at ve hazîne-i 'amîremde mahfûz başmuhasebe defterlerine nazar olundukda tımar-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere bir nefer cebelü ile tarîh-i mezbûrda merkûm Abdülkerim'e tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu

mastûr ve mukayyed ve mezbûr Abdülkerim tevcîhi tarihine nazaran gerçi yirmi sekiz yaşında olub lâkin cebelüsü kaydı ref' olmaduğundan terk-i hizmetinden olmak üzere tumarının âhâra verilmesi iktizâ etmediğinden bi'l-fi'il reisü'l-küttâbım olan Ömer dâme mecdihû i'lâm etmeğın i'lâmı mûcibince tumar-ı mezkûrun sabî kaydıyla üzerinde olmağla tarafından zabt ve âhârın müdâhalesi men' olunmak emrim yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ca sene 1179

[S.39-Hüküm 3]

Bayramlı kâdısına hüküm ki,

Zü'amâdan Süleyman gelüb Karahisâr-ı Şarkî sancağında berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğı icmâllü ze'âmeti aklâmından Bayramlı kazâsı muzâfâtından Bucak nâhiyesinde Kaller ve tevâbi'i karyelerinin vâki' olan rüsûm-ı serbestiyesine hâricden dahl icâb etmez iken mîr-i mirân ve mirlivâ ve sâ'ir ehl-i örf taifesi taraflarından rüsûm-ı serbestiyesine müdâhale olunduğın bildirüb ol-bâbda istidâ'a-yı i'nâyet etmeğın imdi icmâllü ze'âmet karyeleri serbest olmak kânûnu mukarrerdir kânûn üzere amel olunmak içün yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ca sene 1179

[S.39-Hüküm 4]

Niksar ve Lâdik ve Karayaka ve Erak ve Fatsa Kâdıları ve Boyabad ve Tokad kazâları nâiblerine hüküm,

Zü'amâdan kıdvetü'l-emâcid vel'l-akrân Ali veled-i Osman Çavuş zîde kadrihû gelüb Sivas ve Canik sancaklarında Niksar ve gayri nâhiyelerde Eskidir nâm karye ve gayriden elli altı bin yüz kırk akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğı ze'âmeti karyelerinden yine nâhiye-i Niksar'a tâbi' Ağros karyesinin defterde mukayyed zimmî ra'iyet ve ra'iyyeti oğullarından Kösdan oğlu Murâd kethüdânın oğlu ve dahî ba'zıları kadîmi karyelerinden kalkub varub Boyabad ve dahî taht-ı kazâınızda vâki' kasabât ve kurâ ve askeri çiftliklerinde sâkin ve mütemekkîn olmalarıyla mûmâ-ileyhin tarafından subaşısı Mustafa zîde kadrihû karye-i mezbûrenin ol-makûle defterlü re'âyâlarını buldukları mahallerden kaldırub kadîmi karyelerine nakl ve iskân etdirmek murâd eyledikde hilâf-ı kânûn ve defter te'âllül ve muhâlefet üzere oldukların bildirüb ol-makûle defterlü re'âyâsı oldukları mahallerden kaldırılıub kadîmi karyelerine nakl ve iskân etdirilüb hilâf-ı kânûn ve defter kasabât ve kurâ zâbitlerine ve çiftlik ashâbına istinâden bir ferdî te'âllül ve nizâ'a etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecîlden kânûn üzere iskân etdirilmek içün yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ca sene [1]179

[S.42-Hüküm 2]

Mevlânâ-i Gedegra kâdısına hüküm ki,

Zü'amâdan kıdvetü'l-emâcid ve'l-akrân Mehmed Kemankeş zîde kadrihû arz-ı hâl edüb Amasya ve Sivas sancaklarında Gedegra ve gayri nâhiyelerde Gulam nâm

karye ve gayriden otuz bin ikiyüz elli ake ze‘âmete mutasarrıf Es-Seyyîd veled-i Ammar Beğ’in bilâ-veled fevtinden arz-ı hâlî ve şerefyaft-e sūdūr olan hatt-ı hümâyûn şevket-makrûnum mûcibince yüz yetmiş iki senesi Rebi’ül-evvelisi’nin on sekizinci gününde mûmâ-ileyh Mehmed Kemankeş’e tevcih ve berâtı unvânına keşide kılınan kılınan hatt-ı hümâyûn şevket-makrûnum yine mâh-ı mezbûrun yirmi dördüncü gününde bâ-emr-i ‘alî kaydına şerh verilüb ze‘âmetine âhârdan bir vecihle ahl olunmak icâb etmez iken ashâb-ı ağrazdan ba‘zıları birbirleriyle yekdil ve ze‘âmet-i mezkûr için Gürcistan Seraskeri arzıyla âhâra tevcih olunmuş deyü ze‘âmet-i mezkûr kurâsı re‘âyâlarını tahrîk ile subaşısının zabtına mûmâni‘at ve gadr-ı külli eylediklerin bildirüb ol-bâbda emr-i şerîfim sūdûrunu istidâ‘a ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda ze‘âmet-i mezkûr vech-i meşrûh üzere kaydı meşrûh mûmâ-ileyh Mehmed Kemankeş’in berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed ve Âsîtâne’den kimesneye tahvîl verildiği kaydı bulunmadığına divân-ı hümâyûnum kaleminden cevâb tahrîr olunmağla ze‘âmet-i mezbûr defter-i hâkâni ve yedinde olan hatt-ı hümâyûn-ı i’nâyet makrûnumla mu‘anven berâtı mûcibince tarafından subaşısına zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rûsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilmesi muvâfık-ı defter-i hâkâni ve kânûn olmağla defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere emr-i şerîfim tahrîri bâbında iftihârü’l-emâcid ve’l-ekârim bi’l-fi‘il reisü’l-küttâbım olan Ömer dame mecdihû i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcibince kânûn üzere amel olunmak bâbında fermân-ı ‘alişân yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Ca sene 1179

[S.45-Hüküm 4]

Bozok sancağı mutasarrıfına ve Bozok kâdisına hüküm,

Erbâb-ı tıardan Seyyîd Ebubekir ve Seyyîd Ömer nâm sipâhîler gelüb berevât-ı şerîfimle mutasarrıf oldukları tımarları karyelerinden kazâ-i mezbûre tâbi‘ Saray ve Elma Hacılı ve Ekinçiçek ve Alifakılı nâm karyelerin bin yüz yetmiş yedi senesinden berü vâki‘ olan mahsûlât ve rûsûmâtın bunların berâtları mûcibince tahvîlleri tarihine düşüb âhârdan kimesnenin alâkası yoğuken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Çıyanoğlu Mustafa Beğ demekle meşhûr kimesne hilâf-ı kânûn ve bilâ-sened fuzûlî ve tegallüben zabt edüb ol-vecihle tımarları mahsûlüne gadr olunduğun ve bu bâbda da‘vâlarına muvâfık Şeyhü’l-islâmdan fetvâ-yı şerîfeleri olduğun bildirüb mûcibince amel olunub mezbûrun sinîn-i mezbûrda tahvîlleri tarihine düşüb fuzûlî zabt eylediği mahsûl ve rûsûm kendülere alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin mahallinde şer‘le görülmek için yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i C sene [1]179

[S.55-Hüküm 2]

Sivas vâlisine ve Sivas ve Amasya ve Bafra kâdılarına hüküm ki,

Nişân-ı hümâyûnum verilen dergâh-ı mu‘âllâm çavuşlarından kıdvetü’l-emâcid ve’l-akrân El-Hac Hasan Çavuş zîde kadrihû sūdde-i sa‘adetime arz-ı hâl edüb Sivas ve

Amasya ve Canik sancaklarında Kızılkümbet ve gayri nahiyelerden Ilısu nâm karye ve gayriden elli dört bin sekizyüz doksan altı akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu taht-ı kazâlarınızda vâki‘ ze‘âmeti karyelerini mûmâ-ileyhin tarafından subaşısı zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rûsûmun kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz murâd eyledikde âhârdan bir vecîhle dahl ve ta‘arrûz olunmak icâb etmez iken ashâb-ı ağrazdan ba‘zı kimesneler kendü hallerinde olmayub ze‘âmet-i mezbûr karyeleri re‘âyâlarını tahrîk ve izlâl ve mücerred ta‘cîz ve rahne kasdıyla mûmâ-ileyhin ze‘âmeti karyelerini biz Gürcistan cânibinden mîr-i mirândan tahvîl ve tezkere etdirdük deyü hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i kânûn ve berât-ı şerîfe muhâlefet fuzûlî müdâhale ve zabt ve mahsûl ve rûsûmunun ahz ve kabzına muhâlefet ve ihtilâfına bâ‘is ve bâdî ve gadr-ı külli sevdâsında oldukların bildirüb ze‘âmet-i mezbûr karyelerini mûmâ-ileyhin tarafından subaşısı zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rûsûmâtı kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkâni ve yedinde olan berât-ı ‘alişânıma mugâyir ashâb-ı ağrazdan olan mezkûrları ve âhârdan bir ferdî ze‘âmet-i mezbûr karyelerini mîr-i mirândan tezkere etdirdük deyü bir dürlü dahl ve ta‘arrûz ve nizâ‘a etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda ze‘âmet-i mezbûr yetmiş beş senesi tarihiyle mûmâ-ileyh Hacı Hasan Çavuş zîde kadrihûnun hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mazmu‘un ...²⁷² zuhûr eder ise huzûr-ı âsâfide vâki‘ olmadıkça kaydı der-kenâr olunmamak üzere yetmiş yedi senesi Recebi’nin selhinde bâ-emr-i ‘alî kaydına şerh verildiği mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak emrim olmuştur.

Fî Evâsıt-ı C sene [1]179

[S.59-Hüküm 2]

Sivas vâlisine ve Çorum kâdisına hüküm ki,

Hâlâ Erzurum Vâlisi vezîrim Es-Seyyîd Numan Paşa edemallâhû iclâlehû arz-ı hâl gönderüb Çorum sancağında ve kazâsı muzâfâtından Divân-ı Karabörk nâhiyesinde Amuk nâm karye ve gayriden sekiz bin altıyüz akçe tımara mutasarrıf Lütfullah defter-i hâkânide mastûr olduğu üzere vezîr-i müşârün-ileyhin hizmetinde olmağla defterlülürinlerden olmak üzere iltimâsları mûcibince yüz yetmiş sekiz senesi Şabânı’nın selhî tarihiyle bâ-emr-i ‘alî kaydı meşrûh olduğu defter-i hâkânide mukayyed olub mezbûr Lütfullah’ın tımarına bir dürlü dahl icâb etmez iken tarafından mültezîmi Osmancıklı Halil dimekle ma‘rûf kimesne tımar-ı mezbûr karyelerini sene-i mezkûrede zabt ve ta‘şîr etmişken Sivas âhâlisinden Tercân-zâde Hüseyin Ağa dimekle a‘rîf kimesne zuhûr ve tımar-ı mezbûru etbâ‘ımdan birinin üzerine Gürcistan tarafından tahvîl ve tezkere etdirdüm sene-i mezbûre mahsûl ve rûsûmu tarafımızdan ahz ve kabzı lâzım gelüb ve husûs-ı mezbûr için sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin tarafından buyruldu dâhî vârid olmuştur deyü kavlı mücerred ile tımar-ı mezbûr karyelerinin sene-i mezbûrede vâki‘ mahsûlât ve rûsûmâtını tegallüben almak irâdesiyle mültezîm-i

²⁷² Üç kelime okunamamıştır.

mezkûre mektûb tahrîr ve irsâl ve ol-vecîhle merkûm Lütfullah'ın gadr kasd eylediği müşârün-ileyh tarafına inhâ olunmağla tımar-ı mezbûr defter-i hâkâni ve yedinde olan berâtı mûcibince merkûmun tarafından mültezîmine zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmu ahz ve kabz etdirilüb merkûm Hüseyin ve tarafından adamını dahl ve ta'arrûz etdirilmemek için emr-i şerîfim sūdûrunu istidâ'a ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda tımar-ı mezbûr hâlâ berât-ı şerîfimle merkûm Lütfullâh'ın üzerinde ve vech-i meşrûh üzere kaydı meşrûh olduğu mukayyed ve âhâra tahvîl verildiğinin kaydı bulunmaduğuna divân-ı hümâyûnumdan cevâb tahrîr olunub ve tımar-ı mezbûr ber-minvâl-i muharrer müşârün-ileyhin defterlülerinden olmak üzere kaydı meşrûh merkûm Lütfullâh'ın hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olmağla tımar-ı mezbûrun defter-i hâkâni ve yedinde olan berâtı mûcibince mezkûrun tarafından mültezim-i mezbûrun zabtına ve vâki' olan sene-i mezkûre mahsûl ve rûsûmunun kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabzına dahl ve ta'arrûz olması mugâyir-i defter-i hâkâni ve kânûn olmağla hilâf-ı defter-i hâkâni ve kânûn mezkûrun yedinde olan berâtına mugâyir mezkûr Hüseyin'i ve âhârı dahl ve ta'arrûz etdirilmemek için muktezâ-yı defter-i hâkâni ve kânûn üzere emr-i şerîfim sūdûru bâbında bi'l-fi'il reisü'l-küttâbım olan Ömer dâme mecdihû i'lâm etmeğın i'lâmı mûcibince muktezâ-yı defter-i hâkâni ve kânûn üzere amel olunmak için emr-i 'alî yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i C sene [1]179

[S.60-Hüküm 3]

Divriği kâdısına hüküm ki,

Divriği kazâsı muzâfâtından Hekime nâhiyesine tâbi' Bahtiyar nâm karye sâkinlerinden zümre-i yeniçeriyândan Süleyman Beşe ve Bektaş Beşe ve Veli Beşe ve diğer Süleyman Beşe ve İbrahim Beşe ve Hasan Beşe ve Mehmed Beşe ve diğer İbrahim Beşe dimekle ma'rûf ve sâ'ir ma'lûmü'l-esâmi yeniçeriler gelüb bunlar bi'l-fi'il sefer-eşer sahîh dirliğe mutasarrıf dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerinden olub karye-i mezbûrenin divânisi tımar ve mâlikânesi vakf olmağla karye-i mezbûre toprağında zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden beşte bir öşrlerin karye-i mezbûre sipâhîlerine ve mâlikâne tarafına edâ ve terekeleri öşrün karyelerinde olan anbâra nakl edüb ve bu makûle bi'l-fi'il sefer-eşer sahîh dirliğe mutasarrıf dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerinden resm-i bennâk ve resm-i gerdek talebi ve akreb bazara nakl teklifi ile te'addî ve rencîde olunmaları icâb etmez iken karye-i mezbûrenin müşterek sipâhîlerinden Hasan veled-i Süleyman nâm sipâhî hilâf-ı kânûn resm-i arûsiye ve resm-i bennâk mütâlebe ve cebren ahz eylediklerinden mâ'ada terekeleri öşrlerinden akreb bazara götürün deyü te'addî ve âhâr karyede hâsıl eylediğiniz terekeniz için bana dahî öşr verin deyü rencîde ve vakitlü vakitsüz karyelerine gelüb müft ve meccânen yem ve yemek ve sâ'ir zâhirelerin alub bunun emsâli zulm ve te'addîsinin nihâyeti olmayub ahvâlleri diğergûn olduğun bildirüb sipâhî-i mezkûrun hilâf-ı şer' ve mugâyir-i kânûn ol-vecîhle olan zulm ve te'addîsi men' ve def' olunmak bâbında hüküm-i hümâyûnum ricâ sūdûrunu istidâ'a eyledikleri ecîlden defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i

hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Divriği sancağında Hekime nâhiyesine tâbi' on üç nefer re'âyâ ile karye-i Bahtiyar ve hâsıl-ı kısm mine'l-hums hinta ve şa'ir ve resm-i bağât yekûn bin dörtyüz seksen akçe ve hisse-i vakf-ı câmi'-i Ahmed Paşa bin Süleyman mâlikâne tamamen yediyüz kırk ve hisse-i divâni tımar tımar yediyüz kırk akçe ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i küvvâre ve resm-i arûsiye yekûn ma'a gayruhû bin ikiyüz on akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' Dânik Katlu Doğmuş nâm karye ve ma'a gayruhû birikdirilüb üç bin üçyüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezkûrun üç bin akçesi Hasan veled-i Süleyman'ın tımarı ve bâkîsi müştereki kaydında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i C sene 1179

[S.62-Hüküm 4]

Sivas vâlisine Kazâbad kâdısına,

Zü'amâdan Çavuşzâde Ahmed zîde kadrihû gelüb Sivas sancağında Kazabâd nâhiyesinde Erkilet nâm karye ve gayriden yirmi beş bin dört yüz otuz sekiz akçe ze'âmete mutasarrıf hassa şilahşörlerinden Abdullah Seferli-i Sâbık'a âher ze'âmet verilüb ze'âmet-i mezbûr şerefyaft-e sūdûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mûcibince bâ-arz-ı hâl mûmâ-ileyh Ahmed Çavuşzâde'ye yetmiş bir senesi Şabânı'nın onuncu gününde tevcih ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olmağla işbu sene-i mübârekede tarafından bâ-temessük vekîli üzerine Sivas sâkinlerinden Seyyîd Mustafa zîde şerefihû zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtı kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz murâd eyledikde dahl icâb etmez iken ashâb-ı ağrâzdan ba'zı kimesneler birbirleriyle yekdîl ve ze'âmet-i mezbûr üzerinde değildir ref' olmuşdur güzeşte senelerin mahsûlâtını alıruz deyü müdâhale ve zabtına mûmâni'at birle ehl-i 'örf tâifesine hilâf-ı inhâ gadr ve tecrîm sadedinde oldukların bildirüb ze'âmet-i mezbûr bermûceb-i defter-i hâkâni ve berât tarafımızdan vekîl-i mezkûra zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtı kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb âhârdan bir ferdi hilâf-ı defter-i hâkâni bir vecîhle dahl ve ta'arrûz ve vekîl-i merkûmun zabtına müdâhale ve te'âllül etdirilmemek bâbında emr-i şerîfimle ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda ze'âmet-i mezbûr ber-vech-i meşrûh tarih-i mezkûrda şerefyaft-e sūdûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mûcibince mûmâ-ileyhe tevcih ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni ve berâtı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i B sene 1179

[S.67-Hüküm 2]

Sivas vâlisine ve Tozanlu kâdısına hüküm ki,

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Tozanlu evlâdları sūd-de-i sa'adetime gelüb Sivas

sancağında Tozanlu nâhiyesine tâbi' müslümân evlâd-ı Tozanlulu Türkleridir sefer vâki' olduğca bir eşkün eşdirürler neferâ yüz dokuz ve hâsıl-ı rüsûm ve niyâbet ve tamamen bâd-ı hevâ deyü iki bin akçe yazı ile defter-i hâkânide mukayyed ve bunlar Tozanlu evlâdından ve zikr olunan tımardan hisseye mutasarruf olmalarıyla ber-mûceb-i defter-i hâkâni sefer vâki' olduğca eşdirmek murâd eylediklerinde içlerinden hisseye mutasarrıf olanlardan ba'zıları biz sadât ve askerî taifesiyiz deyü hilâf-ı defter-i hâkâni te'âllül ve gadr murâd eylediklerin bildirüb defter-i hâkâni mûcibince amel olub sefer vâki' olduğca bir eşkün eşdirilüb hilâf-ı defter-i hâkâni hisseye mutasarrıf olanları ol-vecihle te'âllül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğin ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince şer'le görülmek için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı B sene 1179

[S.69-Hüküm 3]

Sivas kâdisına hüküm,

Sâbık alaybeği İsmail zîde kadrihû gelüb bu mukaddemâ Çorum sancağı alaybeğisi iken Sivas sükkânından Abbas nâm kimesneye tımar hususuçün iki kıt'a arz verdiğün mezbûr Abbas dâhî zikr olunan arzlarıyla tımar-ı mezbûr husûsunu inhâ sunub sonra şürût-ı cedîd muktezâsınca amel ve hareket olunmak üzere muhâlefet ve ba'dehû tekmil-i müsâlâha eylediğün mugâyir-i şürût te'âllül ve nizâ'a eylediğün bildirüb şürûtu mûcibince amel ve hareket olunub mugâyir-i şürût te'âllül ve nizâ'a etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve şürûtu su'âl olundukda alaybeği olanlar gerek fevt ve gerek kasr-ı yed ve mübâdele ve gayri her ne makûle arz verirler ise mesâriflerini müdâr için arzını verdikleri ze'âmet ve tımarın sınırı dâhilinde öşr mikdârı arz akçesi alub ziyâde taleb itmeleri hatt-ı hümâyûn-ı inâyet makrûn ile verilen nizâm-ı cedîd şürûtunda mukayyed olduğu divân-ı hümâyûnum kaleminden der-kenâr olunmağın şürûtu mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı B sene [1]179

[S.71-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Çorum kâdisına hüküm,

Seyfi nâm kimesne gelüb Çorum sükkânından erbâb-ı tımardan Alaybeğoglu Osman nâm kimesne bin yüz yetmiş yedi senesinde tımarı karyelerini be-her sene yüzer guruşa olmak üzere üç sene bir tahvîl ile buna iltizâm ve bedel-i iltizâmı olan üçyüz guruşdan ma'adâ üçyüz guruş dahî istikrâz ve temessük itâ idüb bu tımarı mezbûru bir sene zabt eyledikten sonra mezbûr Osman âhâra iltizâm etmekle bu mezbûr Osman'ın zimmetinde bedel-i iltizâmından bâkî kalan ikiyüz guruş ile karz verdiği üçyüz guruşu talep eyledikde bi-vech-i şer'î vermekte te'âllül ve muhâlefet ve gadr murâd eylediğün bildirüb zâbiti ma'rîfetiyle şer'le aliverilüb te'âllül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer'le görülmek için emr-i şerîf

yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı B sene [1]179

[S.73-Hüküm 1]

Sivas vâlisine hüküm ki,

Divân-ı hümâyûnum kâtiblerinden İsmail Süleyman ve Baba Ali zîde kadrihûmânın bâ-berât-ı ‘alışân mutasarrıf oldukları ze‘âmetleri karyelerinden Divriği sancağında ve kazâsına tâbi‘ Ramara nâm karye re‘âyâları gelüb karye ve civârlarında vâki‘ Kesme karyesi âhâlisinden Poyrazoğlu Abdi ve oğulları ve Halis oğlu Halis nâm kimesneler kendü hallerinde olmayub dâ‘ima şekâvet ile melûf ve sâkin oldukları karye âhâlileri şekâvet ve tasallûtları sebebiyle perâkende ve perişân olduklarından bundan âkdem Sivas kal‘asına kal‘a-bend olunmak üzere emr-i ‘alî sâdır ve ol-havâli âsûde hâlî üzere iken bir takrîb ıtlâk olunmalarıyla mukaddemâ olan gazez ve adâvetlerin icrâ kasdıyla mezkûr Ramara karyesi âhâlisi tekdîr ve hetk-ı ırz birkaç nefer kimesneleri mecrûh ve zulm ve te‘âddîlerinden âhvâl-i fukarâ diğergûn olduğun bildirüb mezkûrların şer‘ ve mazaratları üzerlerinden men‘ ve def‘ olunmak bâbında istida‘a-i merhamet eyledikleri ecîlden sen ki vezir-i müşârün-ileyhsin mezbûrûnun keyffiyet-i halleri ashâb-ı vukûfdan tefahhus ve sıhhat ve hakîkati üzere der-‘aliyyeme i‘lâm eylemek bâbında fermân-ı ‘alışân yazılmışdır.

Fî Evâhîr-i B sene [1]179

[S.74-Hüküm 1]

Geldigelen ve Amasya kâdularına hüküm,

Erbâb-ı tımardan Hacı Hüseyin nâm sipâhî gelüb Amasya sancağında Geldigelen nâhiyesinde berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı karyelerinden Yurdlar karyesinin defterde mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyeti oğullarından Ömer ve karındaşı Abdullah ve İsmail ve Mevlâ Mustafa ve Kara Halil nâm kimesneler ile ve dâhî ba‘zıları kadîmi karyelerinden kalkub varub Amasya kasabasında ve Amasya kasabasına tâbi‘ Eynepazarı karyesinde ve askeri çiftliklerinde sâkin ve mütemekkîn olmalarıyla ol-makûle defterlü re‘âyâlarını buldukları mahallerden kaldırub kadîmi karyelerine nakl ve iskân ettirmek murâd eyledikte kasaba ve karye zâbitlerine ve çiftlik ashâbına istinâden hilâf-ı kânûn ve defter te‘âllül ve muhâlefet üzere oldukların bildirüb ol-makûle defterlü re‘âyâlarını buldukları mahallerden kaldırılıb kadîmi karyelerine nakl ve iskân ettirilüb hilâf-ı kânûn ve defter kasaba ve karye zâbitlerine ve çiftlik ashâbına istinâden te‘âllül ve nizâ‘a etdirilmemek bâbında hüküm-i hümâyûnum ricâ eylediğün ecîlden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i B sene [1]179

[S.74-Hüküm 2]

Sivas vâlisi ve Geldigelen kâdısına hüküm,

Zü‘amâdan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Halil zîde kadrihû südde-i sa‘adetime

gelüb Amasya sancağında kazâ-i mezbûr muzafâtından Argoma nâhiyesinde Mustagîl? nâm karye ve gayriden otuz üç bin doksan altı akçe ze'âmet mutasarrıfı Mehmed Emîn ze'âmet-i mezkûre râğbet etmediğünden nâşî me'mûr olduğu Gürcistan Seferi'nde bayrağında altında nâ-mevcûd ze'âmeti mahlûl oldukda livâ-i mezbûr alaybeğisi Mustafa zîde kadrihû i'lâmıyla iş bu yetmiş dokuz senesi Rebiü'l-evveli'nin on dördüncü gününde düstüru-mükerrem Çıldır Vâlisi olup Gürcistan Seferine me'mûr askere başbuğu olan vezîrim Hasan Paşa tarafından kendüye tevcîh olunub mühürlü tezkere verilmekle tezkere mûcibince sene-i mezbûre Receb'i şerîfinin on ikinci gününde mûmâ-ileyh Halil'e bi'l-fi'l reisü'l-küttâbım olan Ömer dâme mecdihû i'lâmıyla tevcîh ve berât ve hâliyâ üzerinde olduğu defter-i hakânide mukayyed ve mûmâ-ileyh Halil ze'âmet-i mezbûru defter-i hâkâni ve yedinde olan berât-ı şerîfim mûcibince zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmun kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etmek murâd eyledikde âhârdan dahl icâb etmez iken mezkûr Mehmed Emîn ve tarafından subaşısı olanlar ze'âmet-i mezbûrun zabtına ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmun ahz ve kabzına mûmâni'at ve gadr sevdasında oldukların bildirüb ze'âmet-i mezbûr defter-i hâkâni ve yedinde olan berât-ı şerîfim mûcibince kendüye zabt ve vâki' olan mahsûlâtı ve rûsûmâtı kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb mezkûr Mehmed Emîn ve tarafından mültezîmi hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i berât ze'âmet-i mezbûra dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb men' ve def' olunmak ve berât mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rûsûm alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda ze'âmet-i mezbûr vech-i meşrûh üzere tarih-i mezbûrda mûmâ-ileyh Halil'e tevcîh ve berât ve hâlâ üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak içün yazılmıştır.

Fî Evâhir-i B sene [1]179

[S.75-Hüküm 2]

Sivas vâlisine ve Kâfirni nâhiyesi nâibine hüküm,

Erbâb-ı tımardan Hüseyin nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde Minas nâm karye ve gayriden on beş bin üçyüz üç akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımar-ı mülhakâtından Kâfirni nâhiyesine tâbi' defter-i mufassalda Çiftlik-i Ahmed der-tasarrûf-ı veled ber-vech-i tımar ve icmâlde Çiftlik-i Ahmed hâric-ez defter der-yed-i veled-i sipâhî der-karye-i Gelülü deyü üçyüz akçe yazı ile mukayyed ve müstakillen kayd ve berâtına dâhil olup âhârın kat'â alâka ve medhâlî olmayub bir vecîhle dahl olunmak icâb etmez iken yine Kâfirni nâhiyesine tâbi' Meyillü karyesinin mâlikânesi vakf divânisi Komanat nâhiyesi Mamu nâm karye ve gayriden üç bin akçe tımara mutasarrıf İsmail veled-i Ahmed'in müşterekiyle kaydına dâhil olmağla mezkûr İsmail veled-i Ahmed karye-i Meyillü el-mezbûreyi mâlikâne mutasarrıfı ve müşterekiyle zabta kanâ'at etmeyüb merkûm Hüseyin'in tımarı mülhâkâtından müstakillen kaydına dâhil Çiftlik-i sâlifü'l-beyân içün tımarı mülhâkâtından olmak üzere hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûli müdâhale ve Meyillü arâzisinden olmak üzere

tegallüben zabt ve mahsûl ve rûsûmun ahz ve kabz edüb gadr eylediğün bildirüb çiftlik-i mezbûr ber-mûceb-i defter-i hâkâni müstakillen kendüye zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb mezkûr İsmail veled-i Ahmed'i ve müştereklerini ve mâlikâne mutasarrıfını ve âhârdan bir ferdi çiftlik-i sâlifü'l-beyâna bir dürlü dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Kafirni nâhiyesine tâbi' Çiftlik-i Ahmed der-tasarruf-ı veled ber-vech-i tımar hâsıl üçyüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Çiftlik-i Ahmed hâric-ez defter der-yed-i veled-i sipâhî der-karye-i Gelülü deyü yazı-yı mezkûresiyle tahrîr ve Sivas nâhiyesine tâbi' Karacaviran nâm karye ve gayruhû ile birikdirilüb üç bin yüz akçe ber-icmâl ve tamamen defter-i hâkânide mastûr olduğı üzere merkûm Hüseyin kaydında ve yine Kafirni nâhiyesine tâbi' neferât ve çiftlikhâ ile karye-i Meyillü mâlikâne tamam mülk-i mebi'-i Şüca'addin El-Hac İlyas Beğ Mevlana İsa an-kıbel-i Yusuf bin Hacı Sufî ber-mûceb-i hüccet-i şer'îye ve mukarrer nâme mâlikâne mülk-i mebi'-i Şüca'addin olduğuna Sultan Süleyman Han Âleyhi'r-rahmân ve'l Gufrân olan mülknâmeleri geldi mülk-i mezbûra müstehâk olanlardan Mîr-hoca bin Bali işbu mâlikâne dört sehim olub üç sehim gerü ve dört sehim olub dört sehimden üç sehim üç nefer kimesne birer cüz' tilâvet edüb anların vazîfesiçün ta'yîn edüb sehm-i bâkî dahî eslâh evlâdından müteveli olan kimesneyi ta'yîn itdiğı kayd olundu ve hâsılı tahtında nim ve hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhû yedi bin yediyüz seksen yedi akçe yazı ile ol-dâhî defter-i mufassalda muharrîr kalemiyle tahrîr ve icmâlde Komanat nâhiyesine tâbi' Mamu nâm karye ve gayruhû ile birikdirilüb yirmi bin seksen yedi akçe ze'âmet deyü ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun bin sekizyüz kırk altı akçesi İsmail veled-i Ahmed bâkîsi müştereki kaydarında olub bu takdîrce ber-mûceb-i defter-i hâkâni Çiftlik-i Ahmed der-tasarruf veled der-karye-i Gelülü el-mezbûre karye-i merkûme hudûdu dâhilinde olub iktizâ etmeğın çiftlik-i mezbûr müstakil merkûm Hüseyin tarafından zabtı iktizâ edüb karye-i merkûme sipâhîlerinin alâkaları olmamak iktizâ eylediğün bi'l-fi'il defter emîni Abdullah dâme mecdihû arz etmeğın arzı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i B sene [1]179

[S.76-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Sivas kâdısına hüküm,

Erbâb-ı tımarlardan Abdullah nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde Kalın Değirman nâm karye ve gayriden dokuz bin yedi yüz doksan dokuz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğı tımarı mülhakâtından yine nâhiye-i mezbûre tâbi' Salurd mezra'anın mâlikânesinin nısfı mülk-i Üveys ve Ömer ve Abdülhamid ve nısf-ı âhârı mülk-i verese-i Simsar ve divânisi tımar otuz müdlük yerler Kamış halkı zirâ'at eder deyü mukayyed ve müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil olmağla mezra'a-i mezbûre arâzisinden kadîmden zirâ'at olunub oşr ve resmi alınagelen yerlerin Musa karyesi âhâlisi tasarruflarında olub karye-i mezbûre âhâlisi ol-yerleri kadîmisi üzere zirâ'at

etmeyüb bizim hayvanâtımıza mahsûs mezra‘amızdır deyü hilâf-ı kânûn ve kadîme mugâyir hayvanâtların götürüb ra‘y etdirüb ol-vecîhle tımarı mahsûlüne gadr eylediklerin bildirüb karye-i mezbûre âhâlisinin mezra‘a-i mezbûre toprağında tasarruflarında olub kadîmden zirâ‘at olunub öşr ve resmi alınagelen yerlere mezra‘alık vechiyle hayvanâtları ra‘y etdirilmekten men‘ ve kadîmisi üzere zirâ‘at etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Sivas nâhiyesine tâbi‘ mezra‘a-i Salurd mâlikânenin nısfı mülk-i Üveys ve Ömer ve Abdülhamid ve nısf-ı âheri mülk-i verese-i Simsar ve divâni tımar otuz müdlük yerler Kamış halkı zirâ‘at ederler hâsıl ma‘a’r-rüsûm iki bin akçe yazu ile defter-i mufasssaldaki muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde mezra‘a-i Salurd der-nezd-i karye-i Kamış hâsıl-ı divâni iki bin akçe yazu-yı mezkûresinden bin akçesi ifrâz ve Sivas nâhiyesinde Kalın Değirman nâm karye ve ma‘a gayruhâ birikdirilüb sekiz bin akçe ber-icmâl ve üç bin akçesi merkûm Abdullah bâkîsi müştereki kaydlarında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i B sene [1]179

[S.78-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Çorum kâdisına hüküm,

Seferzâde Hüseyin zîde kadihû arz-ı hâl edüb Çorum sancağında ve nâhiyesinde Öyük-i diğeri nâm karye ve gayriden otuz altı bin beşyüz yirmi dört akçe ze‘âmet mutasarrıfı İbrahim Ağa-yı Tatar-ı sadr-ı ‘alînin tarafından bin yüzyetmiş sekiz senesi Mart’ı ibtidâsından zabt etmek üzere bunun uhde ve iltizâmında olmağla ze‘âmet-i mezbûr karyelerinin mahsûlü mezkûr İbrahim’in berât-ı mûcibince tahvîli tarihine düşüb hayatında bu tarafından ta‘şîr ve devr-i keyl ve der-ambar eyledikten sonra ze‘âmet-i mezkûr İbrahim’in fevtinden işbu yetmiş dokuz senesi Rebi’ül-evveli’nin dördüncü gününde Seyyîd Mehmed Hayri ser-halife-i kâtib kethüdâ-i sadr-ı ‘alî’ye tevcîh ve tahvîl hükmü verilmekle tarafından vekîli olanlar senin makbuzun olan mahsûlü yedinden alıruz deyü hilâf-ı kânûn mütâlebe ve ta‘cîzden hâlî olmadukların bildirüb hilâf-ı kânûn ol-vecîhle olan te‘âddîleri men‘ ve def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda ze‘âmet-i mezbûr altmış dokuz tarihi ve beratıyla mezkûr İbrahim’in üzerinde olduğu mastûr ve divân-ı hümâyûnumda mahfûz tahvîl kuyudâtına mürâca‘at olundukda ze‘âmet-i mezbûr mezkûr İbrahim’in mahlûlünden işbu yetmiş dokuz senesi Rebi’ül-evveli’nin dördüncü gününde sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket makrûnum mûcibince Seyyîd Mehmed Hayri ser-halife-i kâtib kethüdâ-i sadr-ı ‘alî’ye tevcîh ve tahvîl hükmü verildiği mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i B sene [1]179

[S.78-Hüküm 2]

Sivas vâlisine ve Sivas kâdisına hüküm,

Erbâb-ı tımardan sâbık Çorum alaybeyisi olan İsmail nâm sipâhî gelüb bu Gürcü'ü-asl olub ve kendü halinde ırzıyla mukayyed ve hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz'ı ve te'addîsi olmayub ve üzerine dahî şer'ân bir nesne sâbit olmuş değil iken Sivas sükkânından eşirrâdan Abbas nâm kimesne kendü halinde olmayub buna gazez ve adâveti olmağla mücerred icrâ-yı gazez için hevâsına tâbi' rüfekâsıyla yekdîl ve kuvvet-i irtişâ ile kâdîdan peydâ eylediği müzevver arz ile bunun için Acem adamıdır deyü hilâf-ı inhâ alaybeğliği bir takrîble üzerinden ref' etdirdiğünden gayri bin yüz yetmiş sekiz senesinde hilâf-ı şer'-i şerîf ve bî-gayr-i hak bunun altıyüz gurusundan mütecâviz akçesin ahz ve kabz edüb gadr etmekle bundan akdem mürâfa'a-i şer'-i şerîf olduklarında Acem cinsinden olmayub Gürcü'ül-asl olduğunu huzûr-ı şer'de bî-garez Müslümanların ihbâr ve şehâdetleriyle şer'ân sâbit ve mezbûr bî-vech-i mu'ârazadan men' olunmuşken kâni'i olmayub yine ol-vecîhle ızrâr kasdıyla rencîdeden halî olmadığın bildirüb şer'le görülüb mezbûrun hilâf-ı şer'-i şerîf ahz ve kabz eylediği ol-mikdâr gurusu tamamen tahsîl ve bî-kusûr kendüye alıverilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak ve ol-vecîhle olan te'addîsi ma'rîfet-i şer'le men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer'le görülmek için emr-i şerîf tahrîr olmuşdur.

Fî Evâhîr-i B sene 1179

[S.79-Hüküm 2]

Sivas vâlisine Kâzâbâd kâdisına hüküm,

Zü'amâdan Hasan zîde kadrihû gelüb Sivas sancağında Kâzâbâd nâhiyesinde Erkilet nâm karye ve gayriden yirmi beş bin dörtyüz on sekiz akçe ze'âmete bâ-hatt-ı hümayûn-ı şevket makrûnumla mutasarrıf Ahmed Çavuşzâde ze'âmet-i mezbûre rağbet etmeyüb me'mûr olduğu Gürcistan Seferi'nde Alaybeğisi bayrağı altında nâ-mevcûd olub ze'âmet-i mezbûr ol-vecîhle mahlûl oldukda kendiye Sivas Alaybeğisi i'lâmıyla işbu yetmiş dokuz senesi Muharremi'nin yirmi yedinci gününde Çıldır Vâlisi olub Gürcistan Seferi'ne me'mûr askere bağbuğ olan vezîrim Hasan Paşa tarafından tevcîh olunub mühürlü tezkere verilmekle verilen tezkere mûcibince sene-i mezbûre mâh-ı Recebi'nin altıncı gününde Âsîfâne-i sa'adetinden berât ve hâlâ üzerinde olduğu defter-i hâkânide mukayyed ve mûmâ-ileyh Hasan ze'âmet-i mezbûru defter-i hâkâni ve yedinde olan berât mûcibince zabt ve tevcîhi tarihinden berü vâki' olan mahsûl ve rüsûmun kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etmek murâd [etmekle] terk-i hizmet olan mezkûr Ahmed'in mültezimi Emir Mustafa ze'âmet-i mezbûru zabtına ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmun ahz ve kabzına muhâlefet eylediğün bildirüb ze'âmet-i mezbûr defter-i hâkâni mûcibince tevcîhi tarihinden kendüye zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkâni terk-i hizmet olan mezkûr tarafından mültezîmi dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında hükmi-hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümayûnuma mürâca'at olundukda ze'âmet-i mezbûr vech-i meşrûh üzere tarih-i mezbûrda me'mûr Hasan'a tevcîh ve berât ve hâlâ üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın

defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ş sene 1179

[S.83-Hüküm 2]

Ber-vech-i arpalık Amasya sancağı mutasarrıfına Amasya kâdısına hüküm,

Sadrâzam-ı enderûn ağalarından Abdurrahman bin Mustafa zîde kadrihû gelüb Amasya sancağında ve kazâsı muzâfâtından Ergoma [Argoma] nâhiyesinde Kalburcu nâm karye ve gayriden altı bin iki yüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı karyelerinin bin yüz yetmiş sekiz senesinde mahsûlât ve rüsûmâtı mûmâ-ileyhin berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşmüşken Amasya sâkinlerinden mütegalibeden İbrahim nâm kimesne fuzûlî zabt ve gadr ve te'addî eylediğün bildirüb berât mûcibince tahvîli tarihine düşüb mezbûrun fuzûlî zabt eylediği mahsûlât ve rüsûmâtı tarafından vekîline alıverilmek bâbında hükmi hümayûnum ricâ eylediği ecîlden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ş [1]179

[S.83-Hüküm 3]

Amasya kâdısına hüküm,

Amasya'da vâki' Kal'a-i Balâ ve Kal'a-i Zirin umûmen mustahfızları südde-i sa'adetime arz-ı hâl gönderüb mezkûrlar gedik tımar ile kal'a-i mezbûrânın berât-ı şerîfimle mustahfızânı ve derûn-ı kal'ada sâkinler olub hizmet-i lâzımleri edâda kusurları olmayub ve bu makûle kal'a mustahfızân neferânın mahsûs me'mûretleriçün emr-i şerîfim yoğuken vukû'u bulan hazine cebelü ve âher hizmet teklîfi ile te'addî ve rencîde olunmaları icâb etmez iken mîr-i mirân ve hükkâm taraflarından mugâyir-i kânûn ve bilâ-emr-i şerîf amed şüd eden hazineye cebelü ta'yîn ve hizmet-i âher teklîfi ile te'addî ve rencîde oldukların bildirüb ol-vecîhle te'addî ve rencîde olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ olduğundan kânûnu su'âl olundukda gedik tımar ile kal'ada mustahfızân neferânı derûn-ı kal'ada sâkin olub hizmet-i lâzımlerin edâ etmeleri beratları şürûtundan olmağla mugâyir-i şürût ve bilâ-emr-i şerîf âher hizmet teklîf ile te'addî etdirilmemek emr-i şerîfim verile geldiği tahrîr olunmağla kânûn üzere amel olunmak için emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ş sene 1179

[S.84-Hüküm 1]

Sivas kâdısı ve Sivas sancağında sâ'ir kuzzâtâ ve nüvvâba hüküm ki,

Livâ-i mezbûrun zü'amâ ve erbâb-ı tımarı südde-i sa'adetime mühürlü mahzar gönderüb bunlar Devlet-i Aliyye'min asker muğtad bahâsından olub vâki' olan sefer-i hümayûn ve hıdâmet-i 'aliyyemde mevcûd ve bezl-i vücûd etmeleriyle mâ-tekâddümden berü içlerinden fevt olan zü'amâ ve erbâb-ı tımarın terekeleri kuzzât ve nüvvâb taraflarından tahrîr ve kassâmiye nâmıyla bir nesne mütâlebe olunmuş değil iken bu esnâda siz ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsiz taht-ı kazânızda fevt olan zü'amâ ve

erbâb-ı tımarın terekelerinden kassâmiye nâmıyla tarafınızdan akçe mütâlebesiyle müdâhale ve te'âddî olunmağla men' ve def' için emr-i şerîf sūdûrunu istirhâm eyledikleri ecılden ve divân-ı hümâyûnum kaleminden kânûnu su'âl olundukda te'âddî olunmayub askerî olub ve sagîr ve sagîre ve gâ'ib ve gâ'ibesi olduğı halde toprak kâdısı olanların yedlerinde kazasker tarafından kassam olmak üzere mühürlü mektûb yahûd emr-i şerîf yoğisen toprak kâdılarının bî-vech-i şer' ve bilâ-mektûb ve bilâ-emr-i şerîf muhallefât-ı askeriyyeden kassâmiye nâmıyla akçe mütâlebesi men' olunmak iktizâ eylediğı tahrîr olunmağla kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ş sene 1179

[S.84-Hüküm 2]

Satılmış kâdısına ve Canik muhâssılına hüküm,

Nişân-ı hümâyûn verilen dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hacı Mustafa Teberdâr-ı Hassa zîde kadrihû gelüb Canik sancağında Satılmış nâhiyesinde Pirî Küçük nâm karye ve gayriden yirmi dört bin iki yüz otuz sekiz akçe ze'âmet mutasarrıfı Seyyîd İbrahim veled-i Şerîf Mehmed'in fevtinden kendüye arz ve şerefyaft-e sūdûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket makrûnum mûcibince sene semân ve seb'in ve mi'e ve elfin Ramazanü'l-mübârekin on ikinci gününde tevcîh olunub berâtıyla üzerinde iken dergâh-ı mu'allâm çavuşluğu gediğı ilhâkıyla işbu sene-i mübârekede Saferi'nin guresinde müceddeden berât ve hâlâ üzerinde olduğı defter-i hâkânide mukayyed ve mûmâ-ileyh Hacı Mustafa Teberdâr-ı hassa tarafından subaşısı ze'âmet-i mezbûru defter-i hâkâni ve yedinde olan berâtı mûcibince zabt ve tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rûsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etmek murâd eyledikde âhârdan dahl olunmak icâb etmez iken ecânib ve ashâb-ı ağrazdan olan kimesneler ze'âmet-i mezbûru Gürcistan Seferi'nde terk-i hizmetinden olmak üzere tezkere etdirdük deyü hilâf-ı defter-i hâkâni yedinde olan berâtına mugâyir ze'âmet-i mezbûru tarafından subaşısının zabtına ve mahsûl ve rûsûmunun ahz ve kabzına mûmânî'at ve gadr sevdasında oldukların bildirüb ze'âmet-i mezbûr defter-i hâkâni ve yedinde olan berâtı mûcibince kendüye zabt ve tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rûsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i berât ecânibden bir ferdî dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum icyâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda ze'âmet-i mezbûr vech-i meşrûh üzere tarih-i mezbûrda mûmâ-ileyh Hacı Mustafa Teberdâr-ı hassaya tevcîh ve berât ve dergâh-ı mu'allâm çavuşluğu gediğı ilhâkıyla müceddeden berât ve hâlâ üzerinde olduğı mastûr ve mukayyed ve divân-ı hümâyûnumdan kânûnu su'âl olundukda defter-i hâkânide mastûr ve ze'âmet hâlâ berât-ı şerîfimle mûmâ-ileyh Hacı Mustafa Teberdâr-ı hassanın üzerinde olmağla ze'âmet-i mezbûr karyeleri defter-i hâkâni ve berâtı mûcibince tarafından subaşısına zabt ve tahvîli tarihine düşen mahsûlâtı ve rûsûmâtı kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb ve şimdiye değın berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rûsûmundan kimesne fuzûli nesnesin almış ise ba'de's-subût tevcîh edenlerden alıverilmek defter-i hâkâni ve kânûna muvâfıkdır deyü der-kenar olmağla defter-i

hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ş sene [1]179

[S.85-Hüküm 3]

Sivas vâlisine ve Sivas kâdısına hüküm ki,

Ze'âmet karyelerinden kazâ-i mezbûre tâbi' Beydili ve Sarıköy ve Ulaş ve Döğer nâm kurâ âhâlisi gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen avâriz ve imdâd-ı hazariye ve sâ'ir evâmîr-i şerîfemle vâki' tekâlifden hisselerine düşeni cem'ine me'mûra edâ edüb kusurları olmayub bir dürlü te'âddî olunmaları icâb etmez iken kazâ-i mezbûrda sâkin ayân ve mütesellim ve sâ'irleri bunların karyelerine taraflarından kolcular ta'yîn ve irsâl ve cebren ve kahren ve bilâ-ücret hilâf-ı şer'-i şerîf bilâ-emr-i münîf meşe kütüğü icrâ ve arabalarıyla ile Sivas'a nakl ve bunun emsâli bidâ'a ve mezâlim ve te'addîlerinden nâşî zirâ'at ve hırâset edecek halleri kalmayub perâkende ve perîşan olmalarına bâ'is ve ahvâlleri diğergûn olduğun bildirüb mezbûrların hilâf-ı şer'-i şerîf ve bilâ-emr-i münîf ol-vecîhle zâhir olan te'addîleri üzerlerinden men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecîlden hilâf-ı şer'-i şerîf ve bilâ-emr-i münîf vâki' olan te'addîleri men' olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ş sene 1179

[S.87-Hüküm 2]

Sivas vâlisine ve Amasya kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tımardan Ömer nâm sipâhî gelüb Amasya sancağında Lâdik nâhiyesinde Kızılkilise nâm karye ve gayriden altı bin akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından kazâ-i mezbûr muzâfâtından Argoma nâhiyesine tâbi' kırk iki nefer re'âyâ ve dokuz zemîn ve bir hassa çiftlik ile hisse an-karye-i Alicik ve hâsıl ma'a çiftlik-i Kobandevе deyü beş bin akçe yazı ile defter-i hâkânide mukayyed ve müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil olmağla karye-i Alicik el-mezbûreden hîn-i tahrîrde müşterekiyle tımarı tarafına tahrîr ve tahsîs kılınan arâzi ve çiftlik-i Kobandevе el-mezbûreye âhârdan bir vecîhle dahl ve ta'arrûz olunmak icâb etmez iken yine Argoma nâhiyesinde Alicik nâm karyeden üç bin akçe tımara mutasarrıf Mustafa'nın tımarının başkalemi olub doksan üç nefer re'âyâ ve on dokuz zemîn ve bir mezra'a ve bir hassa çiftlik ile hisse an karye-i Alicik mâlikânesi Şehzâdeler Vakfı divânisi on iki bin akçe yazı ile müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil olmağla mezkûr Mustafa karye-i Alicik el-mezbûre müşterekleriyle tımarı tarafına tahrîr ve tahsîs kılınan arâzi mâlikâne mutasarrıfı ve müşterekiyle zabta kanâ'at etmeyüb merkûm Ömer'in müşterekiyle tımarı tarafına tahrîr ve tahsîs kılınan arâzi ve çiftlik-i Kobandevе el-mezbûre için tımarı mülhakâtından olmak üzere hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûlî müdâhale ve tegallüben zabt ve mahsûl ve rüsûmâtı ahz ve kabz edüb gadr eylediğün bildirüb karye-i Alicik el-mezbûreden tahrîr ve tahsîs olunan arâzi ve çiftlik-i Kobandevе el-mezbûre defter-i hâkâni mûcibince kadîmisi üzere müşterekiyle kendüye zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb mezkûr Mustafa ve

müştereklerini hilâf-ı defter-i hâkâni ve kadîme mugâyir ol-vecîhle dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Argoma nâhiyesine tâbi' doksan üç nefer re'âyâ ve on dokuz zemîn ve bir mezra'a ve bir hassa çiftlik ile hisse 'an karye-i Alicik mâlikâne Şehzâdeler Vakfı olup mukarrer kılınub sebt-i defter ber-mûceb-i defter-i evkâf divâni tımar ve hâsılı tahtında çift ve hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhû on iki bin akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde tamamen ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin akçesi Mustafa ve bâkîsi müştereği kaydında ve yine kırk iki nefer re'âyâ ve dokuz zemîn ve hassa çiftlik ile hisse an karye-i Alicik mezkûr karyeden bu hisse Atayı Bey defterinde Osmancık kâdılığına tâbi' mukayyed olup ehl-i karye bir karyenin nisfi hilâf-ı ...²⁷³ Osmancık Kâdılığına tâbi' olup nüzûl ve avârız ve sâ'ir tekâlif vâki' olundukça re'âyâyâ müzâyakadır deyü bildirdiklerinden sebep bu kâdılığa kayd olundu ve karye-i mezbûrenin hudûdu dâhilinde re'âyâsı kûhîden feth etdikleri yerlerin mahsûl ve rûsûmu ve sonradan gelüb tavattûn eden hâric re'âyânın rûsûmu karye-i mezbûre hâsılıyla mahsûbdur ve hâsıl ma'a çiftlik-i Kobandev ve tahtında nim ve hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhû beş bin akçe yazı ile olduğu defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde bin yedi yüz akçesi ifrâz ve yine nâhiyesinde Sarayözü nâm karye ve gayruhû ile birikdirilüb on iki bin sekiz yüz akçe olduğu ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin akçesi defter-i hâkânide mastûr olduğu üzere merkûm Ömer ve bâkîsi müştereği kaydında olup bu takdîrce ber-mûceb-i defter-i hâkâni karye-i Alicik el-mezbûrede tarafına tahrîr ve tahsîs kılınan arâzi ve re'âyâ başka başka olmağın on iki bin akçe yazı ile merkûm Mustafa ve müşterekleri tarafına tahrîr ve tahsîs kılınan arâzi ve re'âyâ müşterekleriyle merkûm Mustafa tarafından ve beş bin akçe yazı ile merkûm Ömer ve müşterekleri tarafına tahrîr ve tahsîs olunan arâzi ve re'âyâ ve çiftlik-i Kobandev el-mezbûre dahî müşterekleriyle merkûm Ömer tarafından zabt olunub bir yerlerinde alâkaları olmamak iktizâ eylediğün bi'l-fi'il defter emîni Abdullah dâme mecdihû arz etmeğın arzı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ş sene [1]179

[S.88-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Hüseyinabâd kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tıardan Yusuf ve Bekir veled-i Ali nâm sipâhîler gelüb Sivas sancağında Kâzâbâd nâhiyesinde Bozkır nâm karye ve gayriden on yedi bin dört yüz akçe tımara merkûm Yusuf ve Sivas nâhiyesinde Kızılca Kışla nâm karye ve gayriden sekiz bin ikiyüz yetmiş beş akçe tımara merkûm Bekir veled-i Ali başka başka berevât-ı şerîfemle mutasarrıflar olup tımarları mülhakâtından Hüseyinabâd nâhiyesine tâbi' mâlikâne ve divânisi iki başdan Abdal Ana Zâviyesi vakfı olan Taşbüker karyesinin tahtında yine Hüseyinabâd nâhiyesine tâbi' mezra'a-i Canik tâbi' karye-i mezkûre divâni tımar mâlikâne mezra'a-i mezbûre tâbi' karye-i Taşbüker ve hâsıl-ı divâni deyü

²⁷³ Bir kelime okunamamıştır.

defter-i hâkânide mukayyed ve iştirâken bunların kayd ve berâtlarına dâhil olmağla mezra‘a-i Canik el-mezbûreyi ber-mûceb-i defter-i hâkâni iştirâken mâlikâne mutasarrıflarına zabt ve divâni tarafına aid mahsûl ve rûsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etmek murâd eylediklerinde mezra‘a-i mezbûrenin divânisinde zâviye-i mezbûre vakfi mutasarrıfının alâkası olmayub dahl olunmak icâb etmez iken zâviye-i mezbûre vakfi mutasarrıfları olanlar mezra‘a-i mezbûrenin mâlikânesi tarafına aid mahsûlü ahz ve kabzına kanâ‘at etmeyüb mezra‘a-i mezbûrenin divânisinde tımar mutasarrıflarının alâkaları yokdur deyü hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûlî müdâhale ve mezra‘a-i merkûmenin divânisi inkâr birle tegallüben zabt ve divâni cânibine aid mahsûl ve rûsûmların ahz ve kabz edüb gadr eylediklerin bildirüb mezra‘a-i mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkâni mâlikâne mutasarrıflarıyla kendülere zabt ve divâni tarafına aid mahsûl ve rûsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb zâviye-i mezbûre vakfi mutasarrıflarını divâni cânibine aid mahsûl ve rûsûma dahl ve ta‘arrûz etdirilmeyüb men‘ ve def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Hüseyinabâd nâhiyesine tâbi‘ yüz dört nefer re‘âyâ ve bir zemîn ile karye-i Taşbüker mâlikâne ve divâni vakf-ı zâviye-i Abdal Ana ber-mûceb-i defter-i Taceddin ve hâsıl iki başdan vakf-ı zâviyedir ve tahtında nim ve hinta ve şa‘ir yekûn ma‘a gayruhû yedi bin akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi‘ mezra‘a-i Canik tâbi‘-i karye-i mezkûre divâni tımar mâlikâne mezra‘a-i mezbûre tâbi‘-i karye-i Taşbüker ve hâsıl-ı divâni bin akçe yazı ile ol-dahî defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde mezra‘a-i Canik deyü hâsıl-ı divâni beşyüz akçe yazı ile tahrîr ve Kazâbad nâhiyesine tâbi‘ Doğanobası? nâm karye ve gayruhû birikdirilüb dört bin beşyüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun bin beşyüz akçesi defter-i hâkânide mastûr olduğu üzere merkûm Yusuf ve üç bin akçesi dahî Bekir veled-i Ali kaydında olub bu takdîrce ber-mûceb-i defter-i hâkâni karye-i merkûmeye tâbi‘ mezra‘a-i mezbûrenin mâlikânesi zâviye-i mezbûre vakfi tarafından ve divânisi dâhî merkûmân Yusuf ve Bekir veled-i Ali taraflarından zabtı iktizâ eylediğün bi’l-fi‘il defter emîni Abdullah dâme mecdihû arz etmeğın arz-ı mûcibince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ş sene [1]179

[S.88-Hüküm 3]

Bozok kâdısına hüküm,

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Hasan ve Ali ve Mustafa ve Mehmed ve diğer Mehmed ve diğer Osman veled-i Mirzâ nâm kimesneler gelüb Maraş sancağında ve nâhiyesinde taife-i Cerîd an-yörükân-ı livâ-i Maraş cemâ‘at-i Kâfircikler Müslümân Fakihlü ile kışlayub yaylalar Pir Veli veled-i Ahmed Kethüdâ mü‘af ani‘r-rûsûm ma‘a neferât-ı sâ‘ire yirmi ve an-cemâ‘at-i mezbûre Behni tevâbi‘inde Buluk nâm derbentde kışlayub Sivas kurbunda yaylarlar neferân kırk ve hâsıl adet-i ‘ağnam ve resm-i bennâk ve resm-i mücerredân ma‘a gayruhû bin yetmiş dokuz akçe yazı ile defter-i mufassalda

muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde an-cemâ'at-i Kafircikler tâbi'-i tâife-i cerîd-i mezbûr an-yörükân-ı mezbûr neferân elli yedi an-rüsûm-ı voyvoda ve müşrif ve nisf-ı bâd-ı hevâ gayr-i ez aded-i ağnâm deyü yazu-yı mezkûresinde sekizyüz seksen dört akçesi ifrâz ve yine Maraş Yörükânı'ndan an-cemâ'at-i Saruhaslu ve ma'a gayruhâ birikdirilüb üç bin beşyüz seksen bir akçenin yekûnundan bin yediyüz doksan akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr an-cemâ'at-i Saruhaslu el-mezbûre ve gayriden üç bin beşyüz seksen bir akçe tımara mutasarrıf Hasan ve bâkîleri müştereki kaydlarında olduğu defter-i hâkânide mukayyed ve bunlar mû'af ani'r-rüsûm deyü kayd olunan mezkûr Pir Veli veled-i Ahmed Kethüdâ'nın evlâd-ı evlâdından olmalarıyla rüsûm-ı ra'iyet mütâlebesiyle te'âddî ve rencîde olunmaları icâb ve iktizâ etmez iken sipâhî-i mezkûr ve sâ'ir müşterekleri taraflarından mugâyir-i defter-i hâkânî rüsûm-ı ra'iyet mütâlebesiyle te'âddî ve rencîde olundukların bildirüb defter-i hâkânî mûcibince amel olunub mugâyir-i defter rüsûm-ı ra'iyet ve bî-gayr-i hak akçe mütâlebesiyle te'addî ve rencîde etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyed ve kânûnu su'âl olundukda merkûmun cemâ'at-i mezbûrenin defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından olmayub mezkûr Pir Veli veled-i Ahmed Kethüdâ'nın evlâdından iseler rüsûm-ı ra'iyet mütâlebesiyle te'âddî olunması hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânûndur deyü divân-ı hümâyûnum kaleminden tahrîr olunmağın kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Ş sene [1]179

[S.90-Hüküm 2]

Sivas vâlisine ve Eğin kâdısına hüküm,

Erbâb-ı tımdan Ahmed veled-i El-Hac Ömer nâm sipâhî gelüb Arapkir sancağında ve Eğin kazâsı muzâfâtından Abad nâhiyesinde Şanlı nâm karye ve gayriden altı bin yüz doksan dokuz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından yine kazâ-i mezbûr muzâfâtından Boşadı nâhiyesinde müşterekiyle kaydına dâhil karye-i Salihlü ma'a mezra'a-i Eğirgin ve Ulupınaru ve Olgulu ve Durnan'ın hâsılları tahtlarında resmi defter-i hâkânide mukayyed kadîmi yaylak yerleri olmayub kadîmden zirâ'at ve hırâset olunub öşr ve resmi müştereki tımarı tarafından alınagelen yerlere sonradan yaylak ve otlak ittihâzı hilâf-ı kânûn iken erbâb-ı tımar karyelerinden yine Boşadı nâhiyesinde Muhkem ve Lorik ve Muslak ve Eğkeni ve Bağıştas ma'a mezra'a-i Hindilü ve Burgan karyeleri âhâlilerinden m'alûmü'l-esâmî kimesneler sipâhî-i merkûmûn müşterekiyle kaydına dâhil sâlifü'z-zikr karye ve mezra'aların mümtâz ve mu'yyen hudûdu dâhilinde kadîmden berü zirâ'at olunub öşr ve resmî alınagelüb m'alûmü'l-hudûd yerler için bizim yaylağımızdır deyü hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânûn fuzûlî müdâhale ve tegallüben zabt birle zirâ'atden men' ve tımarı mahsûlüne gadr eylediklerin bildirüb mezkûrların hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânûn zâhir olan te'âddîleri men' olunmak bâbında hüküm-i hümâyûnum

ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Boşadı nâhiyesinde otuz nefer re‘âyâ ile karye-i Salihlü ma‘a mezra‘a-i Eğirginlik ve Ulupınar ve Olgulu ve Durna hâsıl ani’l-hums nim [ve] çift ve hinta ve nisf-ı bâd-ı hevâ ve ‘arûsiye yekûn ma‘a gayruhû dört bin beşyüz elli üç akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde dokuzyüz elli üç akçesi ifrâz ve ma‘a gayruhâ birikdirilüb iki bin dokuzyüz doksan dokuz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun iki bin akçesi merkûm Ahmed veled-i El-Hac Ömer’in tımarı mülhakâtı ve bâkîsi müştereki kaydında olduğu mastûr ve mukayyed ve divân-ı hümâyûnum kaleminden kânûnu su‘âl olundukda sipâhî-i merkûmun müşterekiyle kaydına dâhil sâlifü’z-zikr karye ve mezra‘alarda resmi defter-i hâkânide mukayyed yaylak yerleri olmayub ve kadîmden zirâ‘at olunub öşr ve resmî alınagelen yerlere sonradan yaylak ve otlak ittihâz olunmak hilâf-ı kânûn olmağla kadîmisi üzere zirâ‘at ve öşr ve resmi aliverilmek defter-i hâkânî ve kânûna muvâfıkdır deyü tahrîr olunmağla münâza‘ün fi hâ olan yerler kemâfî’s-sâbık zirâ‘at ve hırâset ve öşr ve resmi müşterekiyle sipâhî-i merkûmün tarafından kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânûn bir ferdî te‘âllül ve nizâ‘a etdirilmemek için muktezâ-i defter-i hâkânî ve kânûn üzere emr-i şerîfim verilmek iktizâ eylemek defter-i hâkânî mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Ş sene [1]179

[S.91-Hüküm 1]

Zeytûn kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tımarıdan Mehmed Çukadâr nâm sipâhî südde-i sa‘adetime arz-ı hâl edüb Amasya sancağında Zeytûn nâhiyesinde Çay nâm karye ve gayriden üç bin akçe tımar mutasarrıfı tekâ‘üd Mehmed’in fevtinden merkûm Çukadâr Mehmed’e bin yüz yetmiş sekiz senesi Cemâziye’l-evvelisi’nin on beşinci gününde tevcîh hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olmağla tımar-ı mezbûr karyelerini defter-i hâkânî mûcibince tarafından bâ-temessük vekîli Mehmed Ağa dimekle ma‘rûf kimesne işbu sene-i mübâreke de zabt etmek murâd eyledikde defter-i hâkânî ve berâtına mugâyîr âhârdan bir dürlü dahl olunmak icâb etmez iken Mustafa nâm zuhûr ve ben tımar-ı mezbûru Gürcistan Seferi’nde tezkere etdirdüm deyü iddi‘â ve yedinde gerek tezkere ve gerek berâtdan mesnedi olmayub ve tezkere ve berâtını ibrâz eyle deyü taleb olundukda ibrâz edemeyüb fuzûlî müdâhale ve gadr sevdâsında olduğun bildirüb tımar-ı mezbûr karyeleri defter-i hâkânî ve berât mûcibince hâlâ tarafından vekîl-i mezbûra zabt ve tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb mezkûr Mustafa hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i berât bir dürlü dahl ve ta‘arrûz etdirilmemek bâbında hüküm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda tımar-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere hâlâ berât-ı şerîfimle bunun üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed ve divân-ı hümâyûnum kaleminden kânûnu su‘âl olundukda tımar-ı mezbûr hâlâ berât-ı şerîfimle merkûm Mehmed’in üzerinde olduğuna binâen defter-i hâkânî ve berâtı mûcibince merkûmun tarafından zabt ve tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rüsûmu ahz ve

kabz etdirilmek muktezâ-i defter-i hâkâni ve kânûndur deyü tahrîr olunmağla defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Ş sene 1179

[S.91-Hüküm 2]

Sivas vâlisine ve Sonisa kâdısına hüküm,

Zü'amâdan Mehmed zîde salahû gelüb Sivas sancağında Sonisa nâhiyesinde nefsi-i Sonisa ve gayriden berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerinin bin yüz yetmiş sekiz senesinde vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtı berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşüb âhârdan bir dürlü müdâhale olunmak icâb etmez iken mûmâ-ileyhin zâhir mültezîmi olan ulemâdan Seyyîd Şeyh Receb ve Seyyîd Hacı Gaybullah zîde ilmihûmâ taleb ve ahz ve kabz murâd eylediklerinde ze'âmet-i mezbûr karyesi sâkinlerinden ba'zıları hilâf-ı kânûn ve mugâyir-i berât ve kânûn müdâhale ve ahz ve kabzlarına mûmânî'at ve gadr-ı külli sevdâsında oldukların bildirüb berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûlât ve rûsûmâtı kabz edenlerden tarafından subaşları merkûmâna alıverilüb te'âllül ve nizâ'a etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğın kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Ş sene [1]179

[S.92-Hüküm 2]

Sivas kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tımardan Abdullah nâm sipâhî südde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde Kalın Değirman nâm karye ve gayriden dokuz bin yedi yüz doksan dokuz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarının başkalemi olan müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil sâlifü'z-zikr Kalın Değirman karyesinin defter-i hâkânide hâsılı tahtında tahrîr olunan on bir bâb kadîmi asiyâbdan bir göz asiyâb harâb olub kırk seneden mütecâviz halî ve mu'attal kalub sâhibi olan karye-i mezbûre sâkinlerinden Mustafa nâm kimesneye ta'mir eyle ve yahud resmin ver deyü tenbîh olundukda ta'mir etmeyüb ve resmin dâhî vermeyüb ol-değirman ocağı kânûn üzere bunun zamanında tapuya müstehâk olmağla bu dahî dilediğine resm-i tapu ile vermek murâd eyledikde mezkûr Mustafa hilâf-ı kânûn muhâlefet ve ol-vecîhle tımarı mahsûlünün küsr-ü noksan tertîbine bâ'is olduğun ve bu bâbda da'vâsına muvâfık Şeyhü'l-İslâm'dan fetvâ-yı şerîfe verildiğün bildirüb ber-minvâl-i muharrer zamanında müstehâk-ı tapu olan ol-değirman ocağı kânûn üzere resm-i tapu ile tâlibine verilüb mezkûr Mustafa'yı hilâf-ı kânûn muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Sivas nâhiyesine tâbi' otuz altı nefer re'âyâ ve iki zemîn ile karye-i Kalindeğirman nısf mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Hacı Emir Ali ve nısf-ı âher mâlikâne ve divânî tımar ve hâsılı tahtında ispenç ve hinta ve asiyâb kat'a harâb ve asiyâb on bir bâb yekûn ma'a gayruhâ dört bin yedi yüz elli akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma'a gayruhâ birikdirilüb sekiz bin akçe ber-icmâl

ve icmâl-i mezbûrun üç bin akçesi merkûm Abdullah ve bâkîsi müştereki kaydlarında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Ş sene 1179

[S.94-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve kâdısına hüküm ki,

Seyyîd Hacı Ahmed nâm kimesne südde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb Sivas'da sâkin erbâb-ı tımardan Seyyîd Koca dimekle ma'rûf kimesne bunun bin yüz yetmiş senesinde uhde ve iltizâmında olan Uçkaraağaç nâm karyeden ta'sîr ve devr-i ambar olunmuş onbeş kile hınta ve yirmi beş kile şâ'iri fuzûlî ahz ve bey' etmekle taleb eyledikde envâ'ı hileye sülûk ve vâlidem Zeynep Hâtun'un karındaşı baban Seyyîd Ali zimmetinde otuz beş sene mukaddem fevt olan babaları Hacı Ahmed Beğ dimekle ma'rûf kimesneden muttasıl hissesi vardır ve kâh hisse mütâlebesinde üç kise akçeye baban ile sulh olduğumuzda sen bedel-i sulha kefil olmuşdun deyü hevâsına tâbi' ehl-i 'örf tâifesine istinâden dokuzyüz yirmi beş guruş ahz ve gasb ve lede'l-mürâfa'a üzerine şer'an sâbit ve hükm ve tahsiliçün zâbitine hitâben mürâsele tahrîr olunmuşken zâbiti olanlar tahsîlinde müsâmaha etmeleriyle bir vecîhle hakkı ibtâl ve ma'dûr ol-vecîhle ma'lûm olduğun ve bu bâbda da'vâsına muvâfık Şeyhü'l-İslâm'dan fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb mûcibince şer'le görülüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin mahallinde şer'le görölmek için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Ş sene 1179

[S.94-Hüküm 2]

Sivas vâlisine Arapkir kâdısına hüküm ki,

Yusuf nâm sipâhî gelüb Arapkir sancağında kazâ-i mezbûre tâbi' berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğun ve tevâbi'-i tımarı karyelerini yüz yetmiş sekiz senesinde Arapkir sâkinlerinden Sadullah ve Receb nâm kimesneler bunun tarafından vekâleten zabt ve ta'sîr etmeleriyle ecr-i misilleriyle ihrâc ve mâ'adâ mahsûlünü taleb eyledikde edâda te'allül ve gadr mûrâd eylediklerin ve bu bâbda da'vâsına muvâfık Şeyhü'l-İslâm'dan fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb mûcibince şer'le görülüb ber-mûceb-i fetvâ-yı şerîfe ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin mahallinde şer'le görölmek için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Ş sene 1179

[S.96-Hüküm 3]

[Mültezimi iltimasıyla der-kenârı mûcibince tekrar emr-i şerîf yazılmıştır. Fî Evâ'il-i M sene [1]181]

Sivas vâlisine ve Kâzâbâd kâdısına hüküm ki,

Çavuşzâde Ahmed nâm kimesne gelüb Sivas sancağında Kâzâbâd nâhiyesinde

Erkiled nâm karye ve gayriden yirmi beş bin dörtyüz on sekiz akçe ze'âmete mutasarrıf iken rağbet etmeyüb me'mûr olduğu Gürcistan Seferi'nde bayrağı altında nâ-mevcûdundan alaybeğisi i'lâmıyla yetmiş dokuz senesi Muharremi'nin yirmi birinci gününde Çıldır Vâlisi düstûr-ı mükerrem vezîrim Hasan Paşa edemallâhû iclâlehû tarafından Hüseyin'e tevcîh olunub verilen tezkere mûcibince sene-i mezkûre Recebi'nin on altıncı günü tarihiyle Âsîtâne'den dahî tevcîh olunub hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu defter-i hâkânide mukayyed yüz yetmiş sekiz senesinin vâki' olan mahsûl ve rûsûmu mezkûr Ahmed'in tarafından vekîli Çubukçu Mustafa ahz ve kabz edüb dahl olunmak icâb etmez iken ze'âmet-i mezkûr Gürcistan Seferi'nde nâ-mevcûdundan Hüseyin'e tevcîh olundukda mezbûr Hüseyin zuhûr ve ze'âmet-i mezbûr yetmiş dokuz senesinde bana tevcîh olunan mahsûlât-ı mezbûre dâhî sene-i mezbûre mahsûbdur deyü yetmiş sekiz senesinin vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtından berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşüb vekîl-i mezbûrun ahz ve kabz eylediği ma'lûmü'l-mikdâr gurusluk mahsûl vekîl-i mezbûrdan fuzûlî alub gadr eylediğün bildirüb yetmiş sekiz senesinin vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtından berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşüb vekîl-i merkûmun ahz ve kabz eylediği mahsûlâtdan mezbûr Hüseyin'in fuzûlî aldığı mahsûl geri aliverilmek bâbında emr-i şerîfim sūdûrunu istidâ'a ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyed olub divân-ı hümâyûnum kaleminden kanunu su'âl olundukda bu misüllü ze'âmet mahsûlü nizâ'ında i'tibâr tahvîl tarihine olduğuna binâen herkes berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rûsûmu ahz ve kabz eylemek muktezâ-i defter-i hâkânî ve kânûndur deyü tahrîr olunmağla bu sûretde münâza'un fihâ olan sene-i mezbûre mahsûl ve rûsûmu hâlâ ze'âmet-i mezbûre berât-ı 'alışânım mutasarrıf Hüseyin'in berât-ı mûcibince tahvîli tarihine düşmekle ol-vecîhle almış olmayub fi'l-vâki' selefi mezbûr Ahmed'in berât-ı mûcibince tahvîli tarihine düşüb vekîl-i mezbûr ahz ve kabz etmişken mezbûr Hüseyin hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kanun fuzûlî aldığı vâki' ise ba'de's-subut hükm olunub gerü merkûm Ahmed'e aliverilmesiçün muktezâ-i defter-i hâkânî kânûn üzere emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi'il reisü'l-küttâbım olan olan Ömer dâme mecdihû i'lâm etmeğın i'lâmı ve defter-i hâkânî mûcibince kânûn üzere amel oluna deyü emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Ş sene 1179

[S.98-Hüküm 3]

Sivas vâlisine ve Budaközü kâdısına hüküm,

Erbâb-ı tımardan İsa nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında Kuştaş nâhiyesinde Ağcaviran nâm karye ve gayriden on yedi bin ikiyüz elli dokuz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından Budaközü nâhiyesine tâbi' karye-i Killik-i Kübra nâm-ı diğer Ağcakebîr ma'a mezra'a-i Boztepe deyü defter-i hâkânide mukayyed ve müştereki olan karye-i Ağcaviran el-mezbûre ve gayriden yirmi üç bin dörtyüz otuz iki akçe ze'âmete mutasarrıf Süleyman veled-i Ahmed'in ve sâ'ir müşterekleriyle merkûm İsa'nın kayd ve berâtına dâhil olmağla ber-mûceb-i defter-i hâkânî

müşterekleriyle tarafından subaşıtı olan kimesne zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmun kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etmek murâd eyledikde âhârdan bir vecîhle dahl ve ta'arrûz olunmak icâb etmez iken karye-i mezbûre bundan âkdem çiftlik olmak üzere müteveffâ Cabbarzâde Ahmed Paşa tarafından zabt olunmaktan nâşî ecânib ve ashâb-ı ağrazdan olan kimesneler karye-i mezbûre müteveffâ-yı mezbûr zabt edegelmîş ben dahî zabt ederim deyü hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûlî müdâhâle ve tegallûben zabt ve mahsûl ve rûsûmun ahz ve kabz edüb gadr eylediklerin bildirüb karye-i mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkânî müşterekleriyle merkûm İsa'nın tarafından subaşıtına zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb ecânibden olan kimesneleri karye-i mezbûreye hilâf-ı defter-i hâkânî dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Budaközü nâhiyesine tâbi' seksen nefer re'âyâ ve bir zemîn ile karye-i Killik-i Kübra nâm-ı diğêr Ağcakebir ma'a mezra'a-i Boztepe ve hâsılı tahtında bennâk ve hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhû üç bin ikiyüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Killik-i Kübra nâm-ı diğêr Ağcakebir ve Boztepe ...²⁷⁴ ma'a Boztepe nâm-ı diğêr Parsa Değirmeni önü Çayır hâsıl ma'a tamam bâd-ı hevâ ve 'arûsâne deyü yazu-yu mezkûresiyle tahrîr ve iki bin ikiyüz akçesi ifrâz ve yine nâhiyesinde Taykur? nâm karye ma'a gayruhâ birikdirilüb on altı bin altıyüz altmış akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun beş bin sekizyüz otuz üç akçesi hâlâ Kırım Hânı olan cenâb-ı emaret-me'ab-ı eyâlet nisâb-ı sa'adet iktisâb Selim Giray Han dâmet me'aliyehûnun hizmetinde olan kaydı meşrûh merkûm İsa ve beş bin sekizyüz otuz üç akçesi dahî Süleyman veled-i Ahmed bâkîsi müştereki kaydlarında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i N sene 1179

[S.99-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Budaközü kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tımardan İsa nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında Kuştaş nâhiyesinde Ağcaviran nâm karye ve gayriden on yedi bin ikiyüz elli dokuz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımar mülhakâtından Budaközü nâhiyesine tâbi' karye-i Alacaviran ma'a mezra'a-i Behrin İnek ve Kızıl Hevlek ve İntihan Sapağı ve Nazar Kaya ve Horan Öyüğü deyü defter-i hâkânide mukayyed ve müştereki olan karye-i Ağcaviran el-mezbûre ve gayriden yirmi üç bin dörtyüz otuz iki akçe ze'âmete mutasarrıf Süleyman veled-i Ahmed ile sâ'ir müşterekleriyle merkûm İsa'nın kayd ve berâtına dâhil olmağla merkûm İsa karye-i mezbûre toprağında zirâ'at ve hırâset edenlerin zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden beşte bir öşrlerin taleb ve müşterekleriyle tarafından subaşıtı ahz ve kabz murâd eyledikde hâricden gelüb karye-i mezbûrede tavattun eden Yahya Bölükbaşı karye-i mezbûre toprağında zirâ'atıyla hâsıl eylediği terekesinden beşte bir öşrünü vermedüğünden ma'adâ sâ'irlerine dâhî verdirmeyüb müşterekiyle tımar-ı

²⁷⁴ Bir kelime okunamamıştır.

mahsûlüne gadr eylediğün bildirüb karye-i mezbûre toprağında zirâ'at ve hırâset eden gerek mezkûrdur ve gerek gayridir her kim olursa olsun zirâ'atleriyle hâsil eyledikleri terekelerinden beşte bir öşrlerin müşterekleriyle merkûm İsa'nın tarafından subaşısına alıverilüb mezkûru hilâf-ı defter-i hâkâni te'âllül ve nizâ'a etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Budaközü nâhiyesine tâbi' yüz altmış iki nefer re'âyâ ile karye-i Alacaviran ma'a mezra'a-i Behrin İnek ve Kızıl Hevlek ve İntihan Sapağı ve Nazarkaya ve Horan Öyüğü ebâ'an-ced kadîmden ve hâsılı tahtında bennâk ve hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhû dört bin sekiz yüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde iki bin ikiyüz akçesi ifrâz ve yine Budaközü nâhiyesinde Üçtalur? nâm karye ve ma'a gayruhâ birikdirilüb on altı bin altıyüz altmış akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun beş bin sekizyüz otuz üç akçesi Kırım Hanı cenâb-ı emâret-me'ab-ı eyâlet nisâb-ı sa'adet iktisâb Selim Giray Han dâmet me'aliyehûnun hizmetinde olan kaydı meşrûh merkûm İsa ve beş bin sekizyüz otuz üç akçesi dâhî za'im mezbûr Süleyman veled-i Ahmed bâkîsi müşterekleri kaydlarında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i N sene 1179

[S.100-Hüküm 1]

Merzifon kâdısına hüküm ki,

Amasya sükkânından Mehmed nâm kimesne gelüb Amasya sancağında Merzifon nâhiyesinde Saru nâm karye ve gayriden dokuz bin yüz akçe tımara mutasarrıf Mehmed'in terk-i hizmetinden mir-i mirânından bunâ tevcîh ve tezkere ve hıdemâtda mevcûd ve ba'de edâ'il-hizmet tezkeresin berât etmek için Âsîtâne-i Sa'adetim'den berât etmek üzere iken terk-i hizmet olan mezbûr Mehmed livâ-i mezbûr alaybeğisi Mustafa'yı itmâ'a ve bunun için firâr eyledi deyü hile-i sülûk ile aldığı arzıyla tımar-ı mezbûru ref'inden alub gadr eylediğün bildirüb husûs-ı mezbûrun sıhhat ve hakîkati hâlî mezbûrun muvâcehesinde livâ-i mezbûrun çeribaşlarından ve re'âyâ ve erbâb-ı tıardan su'âl ve arz ve i'lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim sūdûrunu istircâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûna mürâca'at olundukda tımar-ı mezbûr berâtla merkûm Mehmed'in üzerinde ve me'mûr olduğu Gürcistan Seferi'nde alaybeği bayrağı altında mevcûd ve hıdemât-ı aliyyemde istihdam üzere iken Canik muhâssılı Ali Beğ'in muharebede bulunan askerini Ahıska tarafına götürmek için mezbûr Mehmed dahi ma'iyet olunub dahl icâb etmez iken Çıldır Vâlisi vezîrim Hasan Paşa edemallâhû te'âlâ iclâlehû tarafından nasb olunan alaybeği tamah-ı hamından nâşî noksan ve terk-i hizmetdir deyü diğeri Mehmed ismine arz ve müşârün-ileyh tarafından tevcîh ve tezkere ve gadr olmağla Miralây Mustafa'nın arzıyla ibkâ olub hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın vech-i meşrûh üzere husûs-ı mezbûr hâlâ alaybeği zü'amâ ve erbâb-ı tımar ve çeribaşları ma'rîfetleriyle şer'le su'âl ve sıhhat ve hakîkati arz ve i'lâm olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i N sene [1]179

[S.101-Hüküm 1]**Sivas vâlisine ve Arapkir kâdısına hüküm ki,**

Erbâb-ı tımardan Yusuf nâm sipâhî gelüb bunun berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı karyelerini bin yüz yetmiş senesinde yine Arapkir sükkânından Receb ve Sadullah nâm kimesneler tarafından vekâleten zabt ve mahsûl-ı şer'isi ahz ve kabz ve makbuzlarından amellerinin ecr-i misillerinden ma'adâsını talep eyledikde vermekte te'âllül ve muhâlefet eylediklerin ve bu bâbda da'vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb şer'le görülüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin mahallinde şer'le görülmek için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i N sene 1179

[S.101-Hüküm 2]**Eğin kâdısına hüküm,**

Nişân-ı hümâyûnum verilen dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından İbrahim zîde kadrihû gelüb Sivasabâd ve Arapkir sancaklarında Taşabâd ve gayri nâhiyelerde Helal nâm karye ve gayriden otuz dört bin dokuz yüz doksan akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakâtından Eğin kazâsına tâbi' Karuslar nâm karyesi icmâllü ve serbest olub rüsûm-ı serbestiyesine hâricden dahl olunmak icâb etmez iken âhârdan Arapkir ve Eğin voyvodaları ve sâ'ir ehl-i 'örf tâifesi tarafından hilâf-ı kânûn ve rüsûm-ı serbestiyesine müdâhale re'âyâsını ahz ve habs ve tecrîm ve cevr ve te'addîden halî olmayub perâkende ve perişân olmalarına bâis ve ol-vecîhle mûmâ-ileyhin ze'âmeti mahsûlünü külli kesr ve noksan tertîbine dahî bâdî oldukların bildirüb Eğin ve Arapkir voyvodalarının ve sâ'ir ehl-i 'örf tâifesinin hilâf-ı kânûn dahl ve ta'arrûzu men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin imdi icmâllü ze'âmet karyeleri serbest olmak kânûnumuzdur hâricden dahl olunmak câiz değildir bu bâbda kânûn üzere 'amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i N sene [1]179

[S.102-Hüküm 5]**Ber-vech-i arpalık Bozok sancağı mutasarrıfına ve Budaközü kâdısına hüküm ki,**

Süleyman telhisi-i sâbık zîde mecdihû gelüb Akşehir ve Bozok ve Sivas sancaklarında Akşehir ve gayri nâhiyelerde Bozdoğan nâm karye nâm ve gayriden altmış bin yüz doksan beş akçe dergâh-ı mu'allâm çavuşluğu gediği ilhâkıyla berât-ı 'alışân mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakâtından Sivas sancağında Budaközü nâhiyesinde karye-i Davetlü Kışla nâm-ı diğer Derzilü deyü mukayyed karye müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil olmağla tarafından subaşı karye-i mezbûreyi bermûceb-i defter-i hâkâni müşterekiyle zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmunu ahz ve kabz murâd eyledikde âhârdan bir dürlü dahl ve ta'arrûz olunmak iktizâ etmez iken yine nâhiye-i mezbûrede Sungurlu karyesi sükkânından ecânib ve mütegalibeden Hacı

Mehmed ve diğ er Mehmed ve sâ'ir ma'lûmü'l-isim kimesneler zuhûr ve birbirleriyle yekdîl ve sâlifü'z-zikr Davetlü Kışla nâm-ı diğ er Derzilü karyesiçün bizim mâlikânemizdir sizin alâkanız yokdur deyü subaşını vaz'-ı yed etdirmeyüb hilâf-ı defter-i hâkâni ve fuzûlî kendülerin zabt ve mahsûlât ve rûsûmâtını ahz ve kabz ve olvecîhle ze'âmeti mahsûlünün külli küsr-ü noksan tertibine bâ'is oldukların bildirüb [silik yazılmış] zikr olunan Davetlü Kışla nâm-ı diğ er Derzilü ber-mûceb-i defter-i hâkâni müştereğiyle tarafından subaşısına zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb mezkûrîn ve âhârî karye-i mezbûre bizim mâlikânemizdir deyü hilâf-ı defter-i hâkâni bir dürlü dahl ve ta'arrûz ve nizâ'a etdirilmeyüb zahir olan müdâhale ve te'addîleri men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim sūdûrunu istidâ'a ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Budaközü nâhiyesine tâbi' yirmi dört nefer re'âyâ ile karye-i Davetlü Kışla nâm-ı diğ er Derzilü ve hâsılı tahtında bennâk ve hinta ve şa'ir ve resm-i 'arûsiye yekûn ma'a gayruhâ bin altıyüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yine nâhiyesine tâbi' mezra'a-i Aksekü ve gayruhû ile birikdirilüb sekiz bin yediyüz akçe yekûnundan iki bin yüz elli akçesi ifrâz ve an-timar deyü icmâl ve tamamen mûmâ-ileyh Süleyman Çavuş'un ze'âmeti mülhakâtı ve yekûn-ı mezbûrun bâkîsi müştereği kaydında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i N sene 1179

[S.103-Hüküm 4]

Sivas vâlisine ve Gedegra kâdısına hüküm ki,

Hâcegân-ı divân-ı hümâyûnumdan sâbıkân cizye muhasebecisi olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-'ayân Mehmed Nuri zîde mecdihû gelüb Amasya ve Kastamonu ve Trabzon ve Beğşehir ve Niğde sancaklarında Gedegra ve gayri nâhiyelerde nefsi-i Köprü ve gayriden yetmiş üç bin yüz elli yedi akçe bâ-berât-ı 'alişân mutasarrıf olduğu ze'âmetinin başkalemi olan defter-i icmâlde nefsi-i Köprü ve defter-i mufassalda karye-i Köprü mâlikâne vakf-ı 'imâret-i Yörgüç Paşa ve divâni timar deyü tahrîr ve müşterekleri olan Amasya sancağında Argoma nâhiyesinde Bahuş nâm karye ve gayriden on iki bin üçyüz yetmiş üç akçe timara mutasarrıf Muhammed ve Zeytun nâhiyesinde Göl nâm karye ve gayriden dokuz bin beşyüz akçe timara mutasarrıf Halil ve yine karye-i Göl el-mezbûre ve gayriden otuz yedi bin beşyüz altmış yedi akçe ze'âmete mutasarrıf Mehmed Kuşcu teberdâr-ı hassa ve yine nefsi-i Köprü ve gayriden beş bin yediyüz elli akçe timara mutasarrıf Mustafa nâm zâ'im ve sipâhîler ile mûmâ-ileyhin kaydına dâhil ve karye-i Köprü el-mezbûrenin hâsılı tahtında mukâta'a-i tamga ve bâc-ı bazar ve oşr-i penbe hâsıl yazılmağla ber-mûceb-i defter-i hâkâni karye-i mezbûrede nesc olunan eşyanın mukatâ'a-i tamgası ile bâc-ı bazarı kadîmisi üzere ve yine karye-i mezbûre toprağında penbe zirâ'at edenlerin hâsıl eyledikleri penbenin dahî şer'le müteveccih olan oşründen divâni tarafına aid nisf oşrünü müşterekleri mezbûrûn

ile tarafından subaşıası ahz ve kabz murâd eyledikte edâsında bir dürlü te'âllül ve muhâlefet olunmak iktizâ etmez iken hâlâ nefsi Köprü'de nâkibü'l-eşrâf kâ'imakâmı olan Es-Seyyîd Abdullah Efendi dimekle ma'rûf kimesnenin tahrîkiyle zikr olunan mukâta'a-i tamga ve bâc-ı bazarı kadîmisi üzere ba'zıları hilâf-ı defter-i hâkâni ve kadîme mugâyir edâda te'âllül ve muhâlefet ve ol-vecîhle ze'âmeti mahsûnün külli küsr-ü noksan tertîbine bâ'is ve bâdî oldukların bildirüb ber-mûceb-i defter-i hâkâni sâlifü'z-zikr Köprü karyesinde neşç olunan eşyanın kadîmden ne makûlesinden ve ne vecîhle makûle mukatâ'a-i tamga ve yine karye-i mezbûrede vâki' kadîmi pazar yerine tüccâr tâifesinin beğ' için getirdükleri emti'a ve eşyanın kadîmden ne makûlesinde ve ne vecîhle bâc-ı bazar alınagelmiş ise yine o makûle emti'a ve eşyadan kânûn ve defter mûcibince bâc-ı bazar ve mukâta'a-i tamgaları kadîmisi üzere karye-i mezbûre toprağında penbe zirâ'at edenlerin hâsıl olan penbelerinden şer'le müteveccîh olan öşründen divânî tarafına aid nısf öşrünü müşterekleri ve merkûmûn ile tarafından subaşıasına ahz ve kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkâni ve kadîme mugâyir bir ferdi te'âllül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim sūdûrunu istidâ'a ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Gedegra nâhiyesine tâbi' neferât ve zeminhâ ile karye-i Köprü mâlikâne vakf-ı i'mâret Yörgüç Paşa divânî tımar ve hâsıl-ı divânî ma'a niyâbet ve tahtında çift ve hinta ve mukâta'a-i tamga ve bâc-ı bazar ve öşr-i penbe yekûn ma'a gayruhû on iki bin akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma'a gayruhû yirmi altı bin akçe yekûnundan yirmi iki bin akçesi ifrâz ve ze'âmet deyü ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun on altı bin beşyüz akçesi defter-i hâkânide mastûr olduğı üzere mûmâ-ileyh divân-ı hümâyûnum kaleminin bâ-hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn müretteb kırk nefer mülâzımlarından olmak üzere kaydı meşrûh Mehmed Nuri an-hâcegân-ı divân-ı hümâyûn kaydında olup ve berâtı unvânına mûcibince amel oluna deyü hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn keşide kılınmağla bâ-emr-i 'alî kaydına şerh' verilüb ve icmâl-i mezbûrun beş bin beşyüz akçesi Mustafa kaydında ve yine yekûn-ı mezbûrun dört bin akçesi dâhî ifrâz ve Zeytun nâhiyesine tâbi' Göl nâm karye ve gayrihû ile birikdirilüb yirmi bin akçe ze'âmet deyü ol-dahî ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun iki bin akçesi Mehmed ve sekiz bin akçesi Halil ve on bin akçesi cem'an ma'a gayruhû otuz yedi bin beşyüz altmış yedi akçe ze'âmete mutasarrıf Mehmed Kuşcu teberdâr-ı hassa kaydında olup ve ze'âmet-i mezbûre mukaddemâ mutasarrıf icmâl-i arz-ı hâl edüb mutasarrıf olduğı ze'âmeti bî-hâsıl olmağla Amasya sancağında işlenen destârın resmi kimesnenin ze'âmet ve tımarına ve havâs-ı hümâyûna ve evkâfa hâsıl kayd olunmamağla be-her destârdan üçer akçe resm alınmak üzere bin akçe yazı ile hisse an-tımar olunmak üzere ze'âmetine ilhâk olunmak için sebt-i defter olunmak bâbında i'nâyet ricâ ve defter-i icmâl ve mufassala tetebbû olundukda ve destâr resmi kaydı ile Amasya sancağında resm olunmamışdır deyü defter emîni El-Hac Mustafa arz ve şürût-ı mezbûre ile resm-i mezkûr hisse an-tımar olup merkûmân ze'âmete ilhâken tevcîh olunmak için otuz yedi senesi Rebi'ül-âhîri'nin beşinci gününde tevkî' kalemiyle sebt ve ber-mûceb-i tashîh icmâl berâtıyla üzerinde iken 'utekâsından gelüb bin akçe yazı ile mukayyed resm-i destâr hâric-iz defter der-livâ-i

Amasya mûmâ-ileyh Mehmed Kuşçu'nun kaydı dâhilinde ve yine mûmâ-ileyh Mehmed Nuri arz-ı hâl edüb mûmâ-ileyhin ze'âmeti aklâmından Amasya sancağında Gedegra nâhiyesinde nefsi-i Köprü kasabasında nesc olunan destkâr ve kirkâs ve hassanın tamgaları ber-mûceb-i kuyudât-ı defter-i hâkâni ze'âmeti mülhakâtı dâhil ve tarafından ahz olunduğun zâ'im Ahmed nâm kimesne hilâf-ı inhâ hâric-ez defterdir deyü nesc olunan destâr ve hassadan harç-ı destâr nâmına rüsûm ihdâs ve bir takrîb âhzıçün emir ısdâr etdirüb ma'a-hazâ defter-i atıkde harc-ı destâr nâmıyla rüsûm kaydı olmayub harç-ı destâr nâmı muhdes olub hâric-ez defter olmayub resm-i tamgada dâhil olmağla hilâf-ı defter-i hâkâni zâ'im-i mezbûrun te'addîsi men' ve ısdâr etdirdiği emr-i mezbûrun kaydı terkîn ve kadîmisi üzere ze'âmeti tarafından zabt olunması bâbında istidâ'a-yı inâyet ve karye-i Köprü el-mezbûrenin hâsılı tahtında hîn-i tahrîrde tamga deyü sarâhaten muharrir kalemiyle kayd ve tahrîr ve mûmâ-ileyhin ve Mehmed Kuşçu ve müşterekleri mezkûrânın kayd ve berâtına dâhil ve karye-i merkûmede nesc olunan destâr-ı hassa ve sâ'ir nesc olunan cem'i eşyanın tamgasına şâmûl olub ve mezbûr Ahmed'in hâric-ez defter olmak üzere tevkî' kalemiyle sebt ettirdiği ve merkûm Kuşçu Mehmed'in kaydı dâhilinde olan resm-i destâr livâ-i Amasya hîn-i tahrîrde tamga kayd olunan mahallerden iktizâ eylemeyüb ve karye-i mezbûrede resm-i tamgadan hissesine isâbet edeni aldıktan sonra mûmâ-ileyhin istidâ'a ve takrîri üzere tekrâr muhdes rüsûmât talebiyle müdâhalesi def' olmak için tevkî' kalemiyle mahalline şerh verilmesini defter emîni Mehmed Suphî arz etmeğin arzı mûcibince merkûm Kuşçu Mehmed'in karye-i mezbûrede resm-i tamgadan hissesine isâbet edeni aldıktan sonra mûmâ-ileyhin istidâ'a ve takrîri üzere tekrâr muhdes rüsûmât talebiyle müdâhalesi men' ve def' olunmak için bin yüz yetmiş beş senesi Şevvâlinde tevkî' kalemiyle mahalline şerh verilüb bu takdîrce ber-mûceb-i defter-i hâkâni karye-i mezbûrenin hâsılı tahtında tahrîr olunan tamga ve bâc-ı bazarın karye-i merkûmeden gayriye şümûlü olmayub ancak karye-i merkûmede nesc olunan eşyanın tamgası olub kassarhâne dâhî serâhaten tahrîr olmayub ve karye-i mezbûrede hâsıl olan penbenin dâhî mâlikâne tarafına aid olan nısf öşrü Yörgüç Paşa i'mâret-i vakfi tarafından divân tarafına aid olan nısf öşrü ile bâc-ı bazarı dahî kadîmisi üzere mûmâ-ileyh ve müşterekleri taraflarından zabtı iktizâ eylediğün bi'l-fi'l defter emîni olan Abdullah dâme mecdihû arz etmeğin arzı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı N sene 1179

[S.104-Hüküm 1]

Sivas vâlisine Budaközü kâdisına hüküm,

Erbâb-ı tımardan Mehmed nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında Budaközü nâhiyesinde Dubah nâm karye ve gayriden sekiz bin altıyüz otuz dört akçe bâ-berât-ı 'alışân mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından Budaközü nâhiyesine tâbi' mezra'a-i İshakviranı der-nezd-i karye-i Karancı oğlu Kışlası ile Mehmed Fakih Kışlası nâm mezra'alar müşterekiyle bunun kayd ve berâtına ve Davetlü Kışla nâm-ı diğere Dürenenlü nâm karye dâhî yine Budaközü nâhiyesinde mezra'a-i Akseki ve gayriden

beş bin iki yüz akçe tımara mutasarrıf Mustafa veled-i Hasan nâm sipâhînin müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil ve tarafının icmâl ve mufassalları başka başka olub birbirlerinde alâkaları yoğuken ecânibden Sungur oğlu Hacı Mehmed ve karındaşı oğlu Ali nâm kimesneler zuhûr edüb zikr olunan İshakviranı mezra'asıçün mezkûr Davetlü Kışla nâm-ı diğêr Dürerenlü karyesinin yaylağıdır senin hisse ve alâkan yokdur deyü hevâlarına tâbi' kâdîdan peydâ eyledikleri müzevver hüccet ibrâz ile hilâf-ı defter-i hâkâni illet ve bahâne ile sâlifü'l-beyân mezra'alar topraklarında zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekeleri öşrlerin vermeyüb gadr-ı külli eylediklerin bildirüb sâlifü'z-zikr mezra'alar ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekiyle kendüye zabt ve topraklarında zirâ'at edenlerin hâsıl eyledikleri öşrleri güzeşteleriyle kânûn ve defter mûcibince alıverilüb defter-i hâkâniye mugâyir mezbûrların peydâ eyledikleri müzevver hüccet ile ol-vecîhle te'âllül ve nizâ'a etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümayûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Budaközü nâhiyesine tâbi' mezra'a-i İshakviranı der-nezd-i karye-i Karancıoğlu Kışlası ve karye-i mezbûre halkı zirâ'at eder işbu İshakviranı Budaközü iken Kırşehri tarafından hâricden berât ibrâz edenler Rûm'a tâbi' olduğu'ayân şehâdetleri ile zâhir olmağın yine Budaközü nâhiyesine kayd olundu hâliyâ İlbeğlü zirâ'at eder hâsıl bin otuz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde bin ikiyüz akçesi ifrâz ve yekûn ma'a gayruhû bin beşyüz akçe ber-icmâl ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' mezra'a-i Mehmed Fakih Kışlası Durgutlu zirâ'at eder hâsıl beşyüz akçe yazı ile olduğu tahrîr ve defter-i icmâlde ikiyüz akçesi ifrâz ve yine nâhiyesinde Ahurtaş nâm karye ve gayrihû ile birikdirilüb iki bin ikiyüz akçe olduğu ber-icmâl ve icmâl-i evvel tamamen ve saninin iki bin akçesi defter-i hâkânide mastûr olduğu üzere merkûm Mehmed ve bâkîsi müştereki kaydlarında ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' yirmi dört nefer re'âyâ ile karye-i Davetlü Kışla nâm-ı diğêr Dürerenlü ve hâsılı tahtında bennâk ve hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhû bin altıyüz akçe yazı ile oldâhi tahrîr ve defter-i icmâlde yine nâhiyesinde mezra'a-i Aksekü ve gayruhû ile birikdirilüb sekiz bin yediyüz akçe yekûnundan dört bin dörtyüz akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin akçesi Mustafa veled-i Hasan ve bâkîsi müştereki kaydlarında olub bu takdîrce ber-mûceb-i defter-i hâkâni tarafından icmâl ve mufassalları başka başka olub birbirlerinde alâkaları olmamak iktizâ eylediğün bi'l-fi'il defter emîni olan Abdullah dâme mecdihû arz etmeğın arz-ı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı N sene 1179

[S.105-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Bozok sancağı mutasarrıfına ve Akdağ kâdısına hüküm ki,

Zü'amâdan El-Hac İsmail gelüb Bozok sancağında Akdağ nâhiyesinde İsabeğlü nâm karye ve gayriden otuz dört bin on iki akçe ze'âmete mutasarrıf dergâh-ı mu'allâm müteferrikalarından müteferrika Mustafa veled-i müteferrika Mahmud'un bilâ-veled fevtinden mûmâ-ileyh El-Hac İsmail zîde kadrihûya nân-pâre mukâbili arz-ı hâl ve şerefyafte-i sūdûr olan hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnum mûcibince bin yüz yetmiş

yedi senesi Ramazanı'nın üçüncü gününde tevcîh olunub berât ve mûmâ-ileyh alîl ve ihtiyâr olmağla mahlûl müteferrika ve yâhud çavuşluk gediği ilhâk edinceye değin ze'âmete zarar gelmemek için sene-i merkûme Zilka'desi'nin yirmi dokuzuncu gününde bâ-emr-i 'alî kaydına dâhî şerh verildiği defter-i hâkânide mukayyed olmağla ze'âmet-i mezkûre hilâf-ı defter-i hâkâni âhârdan bir vecîhle dahl ve ta'arrûz olunmak icâb etmez iken Gürcistan Seferi'ne me'mûr re'is vekîli Ahmed Tırnakçı Süleyman nâm kimesnenin tahrîkiyle tamâh-ı hâma tâbiyet ve ze'âmet-i mezkûru mîr-i mirân tezkeresiyle üzerine tevcîh etdirildiğinden gayri zabt için adam irsâl eylediğine binâen sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin tarafından mübâşir ta'yîni ile mûmâ-ileyhin subaşısını ve ze'âmeti re'âyâsın tazyîk edüb hilâf-ı defter-i hâkâni gadr-ı küllî olunduğun bildirüb ol-bâbda istidâ'a-i inâyet ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda ze'âmet-i mezkûr ber-vech-i meşrûh tarih-i merkûmda nân-pâre mukâbili mûmâ-ileyh El-Hac İsmail zîde kadrihûya şerefyaft-e sūdûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücibince tevcîh ve berât ve ba'dehû tarih-i merkûmda bâ-fermân-ı 'alî kaydına şerh verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın siz ki vezîr-i müşâr ve mîr-i mirân ve mevlânâ-i mûmâ-ileyhsiz defter-i hâkâni mücibince ze'âmet-i mezbûr mûmâ-ileyh El-Hac İsmail tarafından zabt olunub hilâf-ı defter-i hâkâni mezkûr Ahmed'in inhâsıyla gelen mübâşirin te'âddîsi men' ve def' olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı N sene 1179

[S.105-Hüküm 4]

Budaközü kâdısına hüküm,

Erbâb-ı tımardan Mehmed veled-i El-Hac [Mehmed] nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde Miroğlu nâm karye ve gayriden on beş bin dördyüz yirmi akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil Budaközü nâhiyesine tâbi' Veled-i Kaşıkçı nâm-ı diğer Ağçaşehîr karyesinde mütemekkîn Mamalu Türkmânı'ndan Nefsi Cemâ'ati âhâlilerinin karye-i Veled-i Kaşıkçı nâm-ı diğer Ağçaşehîr el-mezbûre toprağında zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden beşte bir öşrlerin taleb ve müşterekiyle ahz ve kabz etmek murâd eyledikde dürlü ağrâz ve ahen? irâdiyla ile vermekte te'allül ve muhâlefet ve ol-vecîhle tımarı mahsûlünün külli küsr-ü noksan tertîbine bâ'is oldukların bildirüb cemâ'at-i mezbûre âhâlilerinin karye-i mezbûre toprağında zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden beşte bir öşrlerin müşterekiyle kendüye aliverilüb hilâf-ı kânûn âhâli-i mezkûru bir dürlü te'allül ve nizâ'a etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Budaközü nâhiyesine tâbi' yüz seksen dokuz nefer re'âyâ ile karye-i Veled-i Kaşıkçı nâm-ı diğer Ağçaşehîr ve hâsılı tahtında bennâk ve şa'ir yekûn ma'a gayruhû yedi bin sekizyüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma'a gayruhâ birikdirilüb sekiz bin yediyüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin akçesi merkûm Mehmed veled-i El-Hac Mehmed bâkîsi müştereki kaydlarında olduğu mastûr ve mukayyed ve divân-ı

hümâyûnumdan kânûnu su'âl olundukda defter-i hâkânide mastûr karye-i Veled-i Kaşıkçı nâm-ı diğeri Ağcaşehîr toprağında zirâ'at edenler hâsıl eyledikleri terekelerinden beşte bir öşrlerin karye-i mezbûre sipâhîlerine edâ etmeleri muktezâ-i defter-i hâkânî ve kânûndur deyü der-kenâr olunmağla karye-i mezbûre toprağında zirâ'at ve hırâset eden gerek cemâ'at-i mezbûre âhâlileri ve gerek gayridir her kim olur ise olsun zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinin beşte bir öşrleri alıverilüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânûn bir dürlü te'allül ve nizâ'a ve inât ve muhâlefet etdirilmemek iktizâ etmekle hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânûn öşrlerin edâda muhâlefet etdirilmemek için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i N sene [1]179

[S.106-Hüküm 3]

Geldigelen kazâsı nâibine hüküm ki,

Erbâb-ı tıardan İbrahim nâm sipâhî gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı aklâmından kazâ-i mezbûre tâbi' Karlık ve tevâbi'i karyeleri bin yüz yetmiş sekiz senesine mahsûben Hacı İbrahim nâm kimesnenin ber-mûceb-i temessük taht-ı iltizâmında olmağla mezbûr Hacı İbrahim sene-i mezbûrede sâlifü'z-zikr tımarı karyelerini bunun tarafından zabt ve ta'sîr ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmu ahz ve kabz edüb makbuzât-ı bedel-i iltizâmına bâliğ olmuşken bu tımarı karyelerinin yetmiş dokuz senesi zabtın âhâra verdiğiçün mezkûr Hacı İbrahim zuhûr ve benim makbûzâtım bedel-i iltizâmı bâliğ olmadı zarar eyledim deyü iddi'âya tasaddî ve gadr murâd eylediğün bildirüb mezbûrun makbuzâtı ma'rîfet-i şer'le be-her karye âhâlisinden başka başka tefahhus vâki' hâl arz ve i'lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim [ricâ] etmeğün mahallinde şer'le görölüp sıhhat ve hakikati arz ve i'lâm olunmak için emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı N sene 1179

[S.108-Hüküm 1]

Ber-vech-i arpalık Amasya sancağına mutasarrıf olan [Boş] dâme ikbâlehû ve Simre-i Lâdik kâdisına hüküm ki,

Erbâb-ı tıardan Mehmed nâm mütekâ'id südde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb Amasya sancağında Gedegra nâhiyesinde Süleyman nâm karye ve gayriden sekiz bin sekizyüz akçe tımarı ber-vech-i tekâ'üd berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub Simre-i Lâdik nâhiyesine tâbi' elli dört nefer re'âyâ ve beş zemîn ile Mekrir nâm karyenin mâlikânesi mülk-i vakf ve hâsıl-ı divâni bennâk ve nim ve caba ve hinta ve şa'ir ve gayruhû altı bin ikiyüz akçe divâni yazusunun üç bin akçesi bunun kayd ve berâtına dâhil olduğu ve defter-i hâkânide mukayyed ve hîn-i tahrirde defter-i hâkânide divâni tarafına nîm hâsıl yazılmak hasebiyle bi-hasbî'd defter-i hâkânî resm-i çift alınmak lâzım gelüb ve karye-i mezbûre toprağında vâki' kadîmi re'âyâ yerleri şimdi âher re'âyâ ve askerî tasarruflarında olub ve resm-i çift her vilâyetin defterhâne-i 'amîremde mahfûz defter-i mufassal zahrında ne vecihle yazılmış ise ana göre resm-i çift alınmak kânûn

olduğuna binâen karye-i mezbûre toprağında kadîmi re'âyâ yerleri tasarrûf edenlerden kânûn üzere icâb eden resm-i çiftlerin taleb eyledikte biz resm-i çift nâmıyla bir akçe verdiğimiz yokdur deyü hilâf-ı kânûn ve defter edâda te'âllül ve muhâlefet ve tımarı mahsûlüne gadr murâd eylediklerin bildirüb karye-i mezbûre toprağında vâki' kadîmi re'âyâ yerleri tasarrûf eden askerî ve re'âyâdan kânûn üzere icâb eden resm-i çiftleri alıverilüb bizde resm-i çift verdiğimiz yokdur deyü hilâf-ı kânûn ve defter te'âllül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassal ve eyâlet-i Sivas'ın kânûnnâmesine mürâca'at olundukda Simre-i Lâdik nâhiyesine tâbi' elli dört nefer re'âyâ ve beş zemîn ile karye-i Kemrer' mâlîkâne ba'zı mülk-i mebi'-i İlyas Ağa 'ankıbel-i Mahmud bin Ahmed ber-mûceb-i hüccet-i şer'îye der-tasarruf Mevlânâ Mirim Çelebi kazaskeri Vilâyet-i Anadolu ve ba'zı mülk-i Mahmud bin Ahmed divânî tımar hâliyâ zıkr olunan mâlîkânenin nısfı vakf-ı mülkiyet İlyas Ağa der-karye-i Yazıcı ve hâsıl-ı divânî ve tahtında bennâk ve nim ve caba ve hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhû altı bin ikiyüz akçe ve niyâbet ve tahtında ani'r-rüsûm ve 'adet-i ağnâm ve bâd-ı hevâ ve 'arûsâne altıyüz yirmi akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde üç bin yüz akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin akçesi mezkûr Mehmed ve bâkisi müştereki kaydındadır ve yine niyâbet ve nısf bâd-ı hevâ ve nısf resm-i 'arûsâne ve nısf 'adet-i ağnâm-ı tımarhâ-i sipâhîyân ve merdân-ı kal'a gayri-ez havâs-ı hümâyûn ve zü'amâ ve tımarhâ-i serbest der-nâhiye-i Simre-i Lâdik deyü senede on dokuz bin yediyüz on yedi akçe yazı ile ol-dahî defter-i mufassalda tahrîr ve defter-i icmâlde mîr-i mirân-ı vilâyet-i Rum hassı mülhakâtından olmak üzere tahrîr ve defter olunub ve eyâlet-i Sivas'ın kânûnnâmesi tahrîr olunduğu mahalde resm-i çift tamam çiftlik üzerine kayd olunan ze'âmetden elli yedi akçe ve nim çiftten nısf resm ve bir mikdâr yer tasarruf eden ekinlü bennâkdan on sekiz akçe ve caba kayd olunan bennâkdan on üç akçe alınur ve mücerred olan nâ-ehîl ise ve caba resmi alınur ve caba ekinlü olsa ekinlü resmi alınur caba resmi ref' olunur ve çift kayd olunmayanlar çifte ve çiftliğe mâlik olsalar resm-i çift alınur bu bâbda i'tibâr çiftlikleri mikdârınadır ve çiftlikden ziyâde yer tutsa ziyâdeçün dönüm akçesi alınur cabadan beş akçe alır ve niyâbet deyü kayd olub ani'r-rüsûm tâbi'lerinden serbest kayd olunmayan tımarlardan beğlerbeği tamam çiftten on beş akçe yarımından yedi buçuk akçe ve bennâkdan beş akçe ve cabadan beş akçe alır ve nısf-ı bâd-ı hevâ ve arûsiyeden nısf alır deyü ol-dahî muharrir kalemiyle tahrîr ve defter olunmuşdur bu takdîrce ber-mûceb-i defter-i hâkâni karye-i mezbûrede arâzi tasarruf edenler hesâb-ı mezkûr üzere resm-i çiftlerin edâ etmeleri iktizâ eylediğün iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fi'il defter emîni olan Abdullah dâme mecdihû arz etmeğın arz-ı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı N sene 1179

[S.110-Hüküm 3]

Sivas vâlisine Arapkir kâdısına hüküm ki,

Yusuf nâm sipâhî sÛdde-i sa‘adetime arz-ı hâl edüb Arapkir sancağında kazâ-i mezbûre tâbi‘ berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğı ve tevâbi‘i tımarı karyelerini yüz yetmiş sekiz senesinde Arapkir sâkinlerinden Sadullah ve Receb nâm kimesneler bunun tarafından vekâleten zabt ve ta‘şîr etmeleriyle ecr-i misillerin ihrâc ve mâ‘adâ mahsûlü taleb eyledikde edâda te‘allül ve gadr murâd eylediklerin ve bu bâbda davâsına muvâfık Şeyhü’l-İslâm’dan fetvâ-yı şerîfesi olduğı bildirüb mÛcibince şer‘le görölüb ber mÛceb-i fetvâ-yı şerîfe ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğın mahallinde şer‘le görölmeğ için yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i L sene 1179

[S.111-Hüküm 3]

Sivas kâdısına hüküm,

Erbâb-ı tıardan Osman nâm sipâhî gelüb bunun berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğı tımarı karyelerinden kazâ-i mezbûr muzâfâtından Hafik nâhiyesine tâbi‘ Beşdepe ve Cezile ve Ahurcuk nâm karyeler topraklarında arâzi tasarruf edenlerden Hacı oğlu Mehmed ve Abbas oğlu Bekir ve Hacı oğlu Ömer ve Süleyman ve Selim nâm kimesneler kurâ-i mezbûre toprağında tasarruflarında olan yüz keyl tohum isti‘ab eder ma‘lûmetü’l-hudûd yerlerin zirâ‘at etmeyüb bunun zamanında beş seneden mütecâviz boz ve halî kalub kânûn üzere tapuya müstehâk oldukda bu minvâl yerleri resm-i tapu ile âhâra vermek murâd eyledikde mezbûrlar müteğallibeden olmalarıyla hilâf-ı kânûn mÛmâni‘at ve ol-vecîhle tımarı mahsûlüne küsr olunduğın ve bu bâbda müte‘addid fetvâ-yı şerîfesi olduğı bildirüb mÛcibince amel olunub ol-yerleri kânûn üzere resm-i tapu ile âhâra verilüb mezbûrlara hilâf-ı kânûn ol-vecîhle mÛmâni‘at etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğın kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i L sene 1179

[S.111-Hüküm 5]

Niksar ve Hüseyinabâd ve Zile ve Gelmu‘âd kâdularına hüküm ki,

Erbâb-ı tıardan Ali nâm sipâhî arz-ı hâl edüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğı tımar karyelerinden Niksar kazâsına tâbi‘ İlmidü nâm karyenin defterde mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyeti oğullarından Kasım oğlu Muhammed ve Ali ve Osman ve Mustafa ve Nasuh ve dâhî ba‘zıları kadîmi karyelerinden kalkub varub taht-ı kazâlarınızda vâki‘ kurâ ve kasabât ve askerî çiftliklerinde sâkin ve mütemekkîn olmalarıyla ol-makûle defterlü re‘âyâlarını karyeleri subaşısı m‘arîfetiyle buldukları mahallerden kaldırılıb kadîmi karyelerine nakl ve iskân etdirmek murâd eyledikde içlerinden ba‘zıları hilâf-ı kânûn te‘âllül ve muhâlefet ve ol-vecîhle tımarı mahsûlünün küsr-i noksan tertîbine bâ‘is oldukların bildirüb karye-i mezbûrenin ol-makûle defterlü re‘âyâları buldukları mahallerden karyelerin subaşısı ma‘rîfetiyle kaldırılıb kadîmi karyelerine nakl ve iskân etdirilüb hilâf-ı kânûn te‘âllül ve nizâ‘a etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğın kânûn üzere iskân etdirilmek için yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i L sene 1179

[S.112-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Sorgun ve Budaközü ve Tozanlı ve Artukabâd kâdularına ve Kâfirni nâhiyesi nâibine hüküm,

Erbâb-ı tımardan Mustafa nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında Sorgun nâhiyesinde Karakır Kavağı nâm karye ve gayriden on yedi bin yedi yüz dört akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarının başkalemi olan müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil sâlifü'z-zikr karye-i Karakır Kavağı ma'a mezra'a-i Gülyeri ve tımarı mülhakâtından yine müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil yine nâhiye-i mezbûrede mezra'a-i Gülyeri der-nezd-i karye-i Karakır Kavağı ve karye-i Muslu-yı Büzürk ma'a mezra'a-i Turhasun oğlu Meşhedî ve mezra'a-i Çardak ve karye-i Mihmadlu ve mezra'a-i Karacaviran ve Mahsûl Çayır der-kurb-ı karye-i Karacaviran ve mezra'a-yı Sulu Çukuru ve mezra'a-yı Düğcek Birun nezd-i karye-i Mihmadlu ve mezra'a-i Musa Pınarı nâm-ı diğer Berât-ı Dolanlı der-nezd-i karye-i Karakoçviran ve karye-i Haydar Viranı ma'a Kayacık mezra'a-i Ağtam ve mezra'a-i Koç Ali Deresi der-nezd-i Haydar Viranı ve mezra'a-i Sarukaya ve Kanlı ve Kavakoluğu ve karye-i Kara Fatma ve mezra'a-yı Ortapınar der-nezd-i Kara Fatma ve Budaközü nâhiyesine tâbi' karye-i Yılduz ve hâsıl-ı divâni dört bin altıyüz akçe yazar karye-i Sarukoç ve Kâfirni nâhiyesine tâbi' hâsıl-ı divâni iki bin akçe yazar karye-i Akdoğan ve Tozanlı nâhiyesine tâbi' hâsıl-ı divâni sekizyüz yetmiş akçe yazar karye-i Evsan ve hâsıl-ı mâlikâne altıyüz elli akçe yazar karye-i Şeyh Mecid ve Artukabâd nâhiyesine tâbi' hâsıl-ı divâni beş bin akçe yazar karye-i Kunduzlu ve yine Budaközü nâhiyesine tâbi' karye-i Buğad ve karye-i İncirlü deyü defter-i hâkânide mukayyed kurâ ve mezâri' bermûceb-i defter-i hâkâni müşterekleriyle zabt ve karye-i Sarukoç ve karye-i Akdoğan ve karye-i Evsan ve karye-i Kunduzlu el-mezbûrelerin divânileri tarafına aid mahsûl ve rûsûm ile karye-i Şeyh Mecid el-mezbûrenin mâlikânesi cânibine aid mahsûl ve mezâri'-i sâlifü'l-beyânın dâhî bi'l-cümle vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtından berâtı yazusuna göre hissesine isâbet eden mahsûlât ve rûsûmâtı ahz ve kabz etmek murâd eyledikde müşterekleri olanlar ve ecânibden olan kimesneler ahz ve kabzına muhâlefet ve gadr sevdâsında oldukların bildiklerin kurâ ve mezâri'-i sâlifü'l-beyân ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekleriyle kendüye zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtından ber-mûceb-i taksim herkesin yedlerinde olan berâtları mantûkunca hisselerine isâbet edeni kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb müştereklerini hilâf-ı defter-i hâkâni ve yedlerinde olan berâtları yazularına ve taksime mugâyir ziyâdeye tecâvüz ile ber-mûceb-i taksim bunun berâtı yazusuna göre hissesine isâbet eden mahsûlât ve rûsûmâta bir dürlü dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Sorgun nâhiyesine tâbi' defter-i icmâlde on üç bin akçe yazar karye-i Karakır Kavağı ma'a mezra'-i Gülyeri nâm karyenin altı bin yediyüz akçesi ifrâz ve yine nâhiyesine tâbi' bin üçyüz akçe yazar mezra'a-i Gülyeri der-nezd-i karye-i Karakır Kavağı ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' dokuz bin akçe yazar Muslu-yı Büzürk ma'a mezra'a-i Turhasun oğlu Meşhedî nâm karyenin dahî iki bin

ikiyüz akçesi ifrâz ve birikdirilüb on bin ikiyüz kırk akçe ber-icmâl ve karye-i Karakır Kavağı el-mezbûrenin iki bin altıyüz akçesi ifrâz ve yine nâhiyesinde bin akçe yazar Çardak nâm mezra'anın dâhî sekizyüz akçesi ifrâz ve birikdirilüb üç bin ikiyüz akçe ol-dâhî ber-icmâl ve yine nâhiyesinde üç bin beşyüz akçe yazar karye-i Mihmadlu ve bin akçe yazar mezra'a-i Karacaviran ve yüz akçe yazar Mahsûl Çayır der-kurb-ı karye-i Karacaviran ve beşyüz akçe yazar mezra'a-i Sulu Çukuru ve bin akçe yazar mezra'a-i Küçük Birun ve üçyüz akçe yazar mezra'a-i Musa Pınarı nâm-ı diğêr Berât-ı Dolanlı? ve dört bin yediyüz akçe yazar karye-i Haydar Viranı ve yediyüz akçe yazar mezra'a-i Koç Ali Deresi ve ber-vech-i maktu'u altıyüz akçe yazar mezra'a-i Sarukaya ve Kanlu ve Kavakoluğu birikdirilüb on iki bin dörtyüz akçe ber-icmâl ve Budaközü nâhiyesine tâbi' iki bin yediyüz akçe yazar karye-i Yılduz ve yine nâhiye-i mezbûrede hâsıl-ı divâni dört bin altıyüz akçe yazar karye-i Sarukoç birikdirilüb yedi bin üçyüz akçe ol-dâhî ber-icmâl ve Kafirni nâhiyesine tâbi' hâsıl-ı divâni iki bin akçe yazar Akdoğan nâm karyenin bin akçesi ifrâz ve Tozanlu nâhiyesine tâbi' kezâlik hâsıl-ı divâni sekizyüz yetmiş akçe yazar karye-i Evsan ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' hâsıl-ı mâlikâne altıyüz elli akçe yazar karye-i Şeyh Mecîd birikdirilüb ol-dâhî iki bin beşyüz elli akçe ber-icmâl ve Artukabâd nâhiyesine tâbi' hâsıl-ı divâni beş bin akçe yazar Kunduzlu nâm karyenin üç bin beşyüz akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve yine Sorgun nâhiyesine tâbi' dört bin yediyüz akçe yazar Kara Fatma nâm karyenin üç bin yüz akçesi ifrâz ve ikiyüz akçe yazar mezra'a-i Ortapınar ile birikdirilüb üç bin üçyüz akçe ber-icmâl ve yine Budaközü nâhiyesine tâbi' bin üçyüz akçe yazar Buğad nâm karyenin bin ikiyüz ve iki bin sekizyüz akçe yazar İncirlü nâm karyenin dâhî iki bin ikiyüz akçeleri ifrâz ve birikdirilüb üç bin dörtyüz akçe ol-dâhî ber-icmâl ve icmâl-i evvelin iki bin üçyüz otuz üç ve sâninin dâhî ol-mikdâr ve sâlisin altıyüz otuz sekiz ve râbi'inin bin ve hâmisin iki bin ve sâdisin üç bin ve sâbi'in dâhî ol-mikdâr ve sâmin dâhî tamamen defter-i hâkânide mastûr olduğu üzere merkûm Mustafa ve bâkileri müşterekleri kaydlarında olub bu takdîrce ber-mûceb-i taksim sâlifü'z-zikr Karakır Kavağı karyesinde üç bin ikiyüz seksen üç ve Gülyeri mezra'asından ikiyüz doksan yedi ve Muslu-yı Büzürk karyesinden beşyüz üç ve Çardak mezra'asından beşyüz seksen üç ve Mihmadlu karyesinden yüz seksen bir ve Karacaviran mezra'asından elli bir ve Mahsûl Çayır'dan beş ve Sulu Çukuru mezra'asından yirmi beş ve Dügcek Birun mezra'asından dâhî elli bir ve Musa Pınarı mezra'sından on beş ve Haydar Viranı karyesinden iki yüz kırk iki ve Koç Ali Deresi mezra'asından otuz yedi ve Sarukaya mezra'asından otuz bir Belendor? karyesinden üçyüz yetmiş ve Sarukoç karyesinden altıyüz altmış ve Akdoğan karyesinden yediyüz doksan dört ve Evsan karyesinden altıyüz doksan ve Şeyh Mecîd karyesinden beşyüz on altı ve Kunduzlu karyesinden üç bin ve Kara Fatma karyesinden iki bin sekizyüz on dokuz ve Ortapınar mezra'asından yüz seksen bir ve Buğad karyesinden bin ikiyüz ve İncirlü karyesinden iki bin ikiyüz akçeleri merkûm Mustafa'nın hissesine isâbet iktizâ eylediğün bi'l-fi'il defter emîni Abdullah dâme mecdihû arz etmeğın arzı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

[S.113-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Tokad kazâsı nâibine hüküm ki,

Erbâb-ı tımardan İsa nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında Kuştaş nâhiyesinde Ağcaviran nâm karye ve gayriden on yedi bin ikiyüz elli dokuz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından kazâ-i mezbûr muzâfâtından Venk nâhiyesine tabi' Difye karyesinin tamam mâlikânesi Kabilü zâviyesi vakfı ve divânisi müştereki olan karye-i Ağcaviran el-mezbûre ve gayriden yirmi üç bin dört yüz otuz iki akçe ze'âmete mutasarrıf Süleyman veled-i Ahmed ve sâ'ir müşterekiyle merkûm İsa'nın kayd ve berâtına dâhil olmağla merkûm İsa'nın tarafından subaşısı karye-i Difye el-mezbûrenin mümtâz ve mu'ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden öşr ve resmin müşterekiyle tımarı tarafından ahz ve kabz olmagelen yerlerden Hanyazusu dimekle ma'rûf mahalde zirâ'at eden civârında vâki' Şarkpare nâhiyesine tâbi' Sıraç nâm karye âhâlisinin zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinin beşte bir öşrlerinden divâni cânibine aid olanı taleb ve müşterekiyle ahz ve kabz etmek murâd eyledikde karye-i Sıraç el-mezbûre âhâlisi bizler ol-yerlerde zirâ'atimizle hâsıl eylediğimiz terekeden beher sene bedel-i öşr mukâbili on beş guruşu vermek üzere sâhib-i arzdan temessük ve kâdı tarafından yedimizde hüccet vardur deyü iddi'a ve karye-i Difye el-mezbûreden hîn-i tahrîrde defter-i hâkânide bedel-i öşr nâmıyla bir nesne kayd ve tahrîr olunmayub öşr tahrîr olunmuşiken bizler ol- yerlerde hâsıl eylediğimiz terekeden öşr vermezüz bedel-i öşr olmak üzere ol-mikdâr guruşu verirüz deyü hilâf-ı kânûn bedel-i öşr nâmıyla nesne teklîfi ile te'âllül ve muhâlefet ve tımarı mahsûlüne gadr eylediklerin bildirüb karye-i Difye el-mezbûrenin mümtâz ve mu'ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden öşr ve resmi almagelen yerlerde zirâ'at eden karye-i Sıraç el-mezbûre âhâlisinin zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinin beşte bir öşrlerinden divâni cânibine aid olan tamamen tahsîl ve bî-kusûr müşterekiyle merkûm İsa'nın tarafından subaşısına aliverilüb âhâli-i mezbûru hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânûn bedel-i öşr nâmıyla nesne teklîfi ile te'âllül ve nizâ'a etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Venk nâhiyesine tâbi' yetmiş altı nefer re'âyâ ve on beş zemîn ve bir hassa çiftlik ile karye-i Difye mâlikâne tamam vakf-ı zâviye-i Kabilü hâsıl-ı divâni ma'a niyâbet nim ve hinta ve şa'ir ve resm-i dönüm yekûn ma'a gayruhû beş bin akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde beş bin akçe divâni yazusunun iki bin akçesi ifrâz ve Kuştaş nâhiyesinde Ağcaviran nâm karye ve gayruhâ birikdirilüb yirmi iki bin iki yüz akçe ze'âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun on bin akçesi kayd-ı meşrûh merkûm İsa ve on bin akçesi dahî zâ'im-i mezkûr Süleyman veled-i Ahmed bâkisi müşterekleri kaydlarında olduğu mastûr ve mukayyed ve divân-ı hümâyûnumdan kânûnu su'âl olundukda defter-i hâkânide mastûr Difye nâm karyenin mâlikânesi Kabilü Zâviyesi Vakfı divânisi müşterekleriyle merkûm İsa'nın tımarı mülhakâtından olub karye-i mezbûrelerde hîn-i tahrîrde öşr yazılmağla karye-i mezbûre toprağında zirâ'at edenlerin hâsıl terekelerinin beşte bir öşrlerinden karye-i mezbûrenin divânisi tarafına aid olan mahsûlü ze'âmet ve tımarı mutasarrıflarına edâ etdirilmemek

defter-i hâkâni ve kânûna muvâfık olub tahrîrden sonra kâdı hüccetiyle ve sâhib-i arz temessüküyle bedel-i öşr vermek teklîfi hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i kânûndur deyü der-kenar olunmağla defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i N sene [1]179

[S.115-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Gedikçubuk kâdısına hüküm ki,

Zü'amâdan Osman veled-i Ömer zîde kadrihû südde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb Bozok sancağında Gedik nâhiyesinde Yünbeğ nâm karye ve gayriden yirmi dört bin altıyüz yetmiş akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakâtından yine Gedik nâhiyesine tâbi' karye-i İpselü der-Bayundur an-cemâ'at-i Şam Bayadı ve mezra'a-i Hukviran nezd-i karye-i Pınar karye-i İpselü zirâ'at eder ve mezra'a-i Kâdı Yurdu İpselü zirâ'at eder ve mezra'a-i Kanlıkuyu İpselü zirâ'at eder deyü mukayyed karye ve mezra'alar müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil olub âhârdan bir dürlü dahl ve ta'arrûz olunmak iktizâ etmez iken Yeniil kazâsına tâbi' Büyük Köy'de sâkin Hacı Ali ve Babası Hacı Ebubekir Efendi dimekle ma'rûf kimesneler zuhûr ve birbirleriyle yekdîl ve zikr olunan karye ve mezra'alar için Haremeyn-i Şerîfeyn evkâfindandır ze'âmet mülhakâtından değildir deyü hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûlî müdâhale ve tegallüben zabt ve gadr etmeleriyle mezbûrların hilâf-ı defter-i hâkâni müdâhale ve te'âddîleri men' ve ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekiyle ze'âmeti tarafından zabtıçün yüz elli dokuz senesinde emr-i 'alî sâdır olmuşken bu esnâda yine mezbûrlar ve taraflarından adamları hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûlî müdâhale ve nizâ'adan halî olmadıkların bildirüb sâlifü'z-zikr karye ve mezra'alar ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekiyle tarafından subaşısına zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rüsûmâtı kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb mezkûrları ve âhârı hilâf-ı defter-i hâkâni bir dürlü dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb ol-vecîhle zâhir olan müdâhale ve te'âddîleri men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Gedik nâhiyesine tâbi' yüz otuz nefer re'âyâ ve iki zemîn ile karye-i İpselü der-Bayundur an-cemâ'at-i Şam Bayadı ve hâsılı tahtında nim ve hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhâ altı bin akçe ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' mezra'a-i Hukviran nezd-i karye-i Kırkpınar İpselü zirâ'at eder hâsıl sekiz yüz akçe ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' mezra'a-i Kâdı Yurdu İpselü zirâ'at eder hâsıl altıyüz akçe ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' mezra'a-i Kanlıkuyu İpselü zirâ'at eder hâsıl altıyüz akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde birikdirilüb sekiz bin akçe yekûnundan iki bin akçesi ifrâz ve Süleymanlu nâhiyesine tâbi' karye-i Bardakçı ve ma'a gayruhâ birikdirilüb on dokuz bin dokuzyüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun iki bin beşyüz kırk bir akçesi mûmâ-ileyh Osman veled-i Ömer'in ze'âmeti mülhakâtı ve bâkîsi müştereki kaydında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

[S.115-Hüküm 3]**Sivas vâlisine İnallu Ballu kâdısına hüküm ki,**

Seyfullah nâm kimesne südde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb bunun bin yüz yetmiş yedi senesinde iltizâmında olan tımar karyelerinden kazâ-i mezbûre tâbi' Orta Alagöz nâm karyeden ta'sîr ve der-anbâr olunmuş ikiyüz kile hınta ve yüz elli kile hınta mikdârı şâ'iri karye-i mezbûre ahâlisinden Dirlik oğlu Halil ve Aşçı Mustafa ve Kara Hasan oğlu Mustafa ve Yazıcı oğlu Mahmud ve Kova Hasan ve Kadın Ali oğlu dimekle ma'rûf kimesneler Sungurlu Sorun Osman nâm kimesne ile müddefikan hilâf-ı şer'-i şerîf ve fuzûlî ahz ve kabz edüb gadr eylediklerin bildirüb mezbûrların hilâf-ı şer'-i şerîf fuzûlî kabz eyledikleri mahsûl alıverilib ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecîlden mahallinde şer'le görölmek için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1179

[S.116-Hüküm 2]**Sivas vâlisine ve Budaközü kâdısına ve Karadere nâhiyesi nâibine hüküm ki,**

Zü'amâdan Mehmed veled-i İbrahim zîde kadrihû gelüb Bozok ve Sivas sancaklarında Gedik ve gayri nâhiyelerde Faik nâm karye ve gayriden yirmi iki bin sekiz yüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakâtından Bozok sancağında Karadere nâhiyesine tâbi' karye-i Çaykış ve hâsılı mahsûb mezra'a-i Bucakkaya ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' mezra'a-i Diğer Sofuağıl nâm-ı diğer Zakir Hacılı ve Sivas sancağında Budaközü nâhiyesine tâbi' karye-i Behrüközü Kışlası deyü mukayyed karyeler ve mezra'a müşterekleriyle kayd ve berâtına dâhil olub âhârdan bir dürlü dahl ve ta'arrûz olunmak iktizâ etmez iken ecânibden Bozok sâkinlerinden Mustafa nâm kimesne zikr olunan karye ve mezra'a için ze'âmetin dâhilinde değildir deyü hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûlî zabt ve gadr-ı külli eylediğün bildirüb sâlifü'z-zikr karyeler ve mezra'a ber-mûceb-i defter-i hâkânî müşterekiyle tarafından subaşısına zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rüsûmâtı kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb mezkûr Mustafa ve âhârı hilâf-ı defter-i hâkânî bir dürlü dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Bozok sancağında Karadere nâhiyesine tâbi' yetmiş üç nefer re'âyâ ve bir zemîn ile karye-i Çaykış an-cemâ't-i mezbûre ve tahtında mezra'a-i Bucakkaya der-sınur-ı karye-i mezbûre ve hâsıl ma'a Bucakkaya nim ve hınta ve şâ'ir yekûn ma'a gayruhâ üç bin akçe ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' mezra'a-i Diğer Sofuağıl nâm-ı diğer Zakir Hacılı ma'a Kör Halil Çardağı nezd-i mezra'a-i Sofuağıl Kalmuk arasından bir yol geçer garb tarafından olan Diğer Sofuağıldır bu karye ahâlisi zirâ'at eder deyü hâsıl iki bin akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Çaykışla ma'a Bucakkaya deyü iki bin akçe ve mezra'a-i Diğer Sofuağıl nâm-ı diğer Zakir Hacılı deyü iki bin akçe yazusuyla tahrîr ve karye-i Kalmuk ve ma'a gayruhâ birikdirilüb yirmi beş bin akçe ze'âmet ber-icmâl ve Sivas sancağında Budaközü

nâhiyesine tâbi‘ kırk dokuz nefer re‘âyâ ve bir zemîn ile karye-i Behrûkoğlu Kışlası Kavak Kışla ve Bervirani nâm-ı diğer Berağıl sınuru ile nizâ‘a olub mukaddemâ üzerine kâdı varub hüccet olunmuş hâliyâ hâsılları ol-hüccet mûcibince hesâb olunub yazılmışdır min ba‘d dâhî ol-hüccet mûcibince amel oluna ve hâsılı tahtında bennâk ve hinta ve şa‘ir yekûn ma‘a gayruhâ iki bin sekiz yüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yedi yüz akçesi ifrâz ve ol dâhî başka ber-icmâl ve icmâl-i evvelin yirmi bin akçesi ile icmâl-i sâni tamamen sâbık Çıldır Vâlisi vezirim El-Hac İbrahim Paşa’nın hizmetinde oldukça ze‘âmetine zarar gelmemek üzere kaydı meşrûh mûmâ-ileyh Mehmed veled-i İbrahim ze‘âmeti mülhakâtı ve icmâl-i evvelin ve karye-i Behrûkoğlu Kışlası el-mezbûre yazusunu bâkileri müştereki kaydında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı L sene [1]179

[S.117-Hüküm 3]

Amasya kâdisına hüküm ki,

Seyyîd İbrahim ve Seyyîd Mehmed ve Seyyîd Mustafa zîde şerefêhûm gelüb Amasya sancağında ve kazâsı muzâfâtından Argoma nâhiyesine tâbi‘ Çamsaray nâm karye ve gayriden üç bin yüz yetmiş akçe sefer vâki‘ oldukda bir eşkinci eşdirir tımardan hisseye mutasarrıf olan Osman veled-i Mustafa’nın fevtinden hissesi oğlu Muhammed’e tevcîh ve yetmiş iki senesinde berât ve ba‘dehû Mehmed’in bilâ-veled fevtinden dahî hissesi karye-i mezbûreden hisseye mutasarrıflar olan Osman ve Ömer veledân-ı Abdurrahman ve ammîleri Hasan erşed evlâddan olmalarıyla mukâta‘a emîni Ahmed’in i‘lâmıyla yetmiş sekiz Rebiü’l-evveli’nde ber-vech-i ilhâk iştirâken tevcîh ve berât olmuş iken bunların babaları Ömer nâm kimesne bu ana dek erşed evlâda verilür iken evlâdiyete alâkası olmayan sadr-ı sâbık Mustafa Paşa’nın beygircisi diğer Ömer için tımar-ı mezbûru kendüye ve karındaşı Osman ve ammisi Hasan’ın üzerlerine berât etdirib ben erşed evlâddan müteveffâ-i mezbûr Mehmed’in ammîsi olub fakîrül-hâl ve kesîrül-ıyal ve arz akçesi tedârikine iktidârım olmayub bana gadr eyledi ve bundan âkdem rikâb-ı kâmyâbıma bâ-arz-ı hâl tazallüm ve istidâ‘asına binâen karındaşı oğlu müteveffâ-i mezbûr Mehmed’in ammîsi olduğunu müş‘îr yedinde senedi olmadığundan bu makûle münâza‘aün fih olan tımarı husûsu mahallinde hasmısıyla terâfu‘-ı şer‘ ve hakîkât-i hâl âhâli-i vilâyetden mevsûkûl-keîm kimesnelerden şer‘le su‘âl ve hak kangı tarafının olduğunu ihbârlarıyla arz ve i‘lâm olunmak için sâbıkan reisül-küttâbım i‘lâmıyla yetmiş sekiz senesi evâ’il-i Zilhiccesi’nde babaları mezbûrun yedine emr-i şerîfim itâ‘a olunduktan sonra henüz mahalline gitmezden mukaddem babaları mezbûr Ömer Âsıtâne’de fevt olub hisse-i mezbûre kendülere intikâl eylediğün bildirüb babaları müteveffâ-yı mezbûrun yedine verilen emr-i şerîfim mûcibince müceddeden yedlerine hükm-i hümayûnum ricâ ve divân-ı hümayûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda ber-vech-i muharrerr tarih-i mezbûrda babaları mezbûrun yedine emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın babaları yedine i‘tâ olunan

emr-i şerîfim mûcibince hasımlarıyla mahallinde terâfû'-ı şer' ve i'lâm olunmak için emr-i 'alişânım sūduru iktizâ etmeğin mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince amel olunmak için emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1179

[S.118-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Budaközü kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tıardan Ahmed nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında Budaközü nâhiyesinde Yıldız nâm karye ve gayriden on yedi bin dokuz yüz akçe berât-ı 'alişân mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından yine nâhiye-i mezbûre tâbi' Karayar nâm karye müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil olub karye-i mezbûre mürûr-ı eyyâm ile halî ve harâbe kaldığından civârında vâki' Beşpınar karyesi âhâlisinden ba'zıları mezkûr Karayar karyesine gelüb tavattûn ve Çiftlik ismiyle tesmîye ve karye-i mezbûrenin mümtâz ve mu'ayyen hudûdu dâhilinde ve hâsılı mahsûb beş aded zeminlerde zirâ'at ve hırâset etmeleriyle bu dâhî zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânûn üzere beşte bir öşlerin taleb ve müşterekiyle ahz ve kabz murâd eyledikde hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i kânûn vermekte te'âllül ve muhâlefet ve ol-vecîhle tımarı mahsûlünün külli küsr-ü noksan tertîbine bâ'is ve bâdî oldukların bildirüb sâlifü'z-zikr Karayar karyesi ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekiyle kendüye zabt ve mümtâz ve mu'ayyen hudûdu dâhilinde zirâ'at edenler her kim olur ise olsun zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânûn üzere beşte bir öşleri ahz ve kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i kânûn bir ferdi te'âllül ve muhâlefet ve nizâ'a etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Budaközü nâhiyesine tâbi' elli dört nefer re'âyâ ve beş zemîn ile karye-i Karayar ve hâsılı tahtında bennâk ve hinta ve şa'ir ve resm-i penbe ve resm-i asiyâb yekûn ma'a gayruhû üç bin akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde bin akçesi ifrâz ve yine nâhiyesinde Behrûkoğlu Kışlası nâm karye ile birikdirilüb üç bin dokuz yüz akçe yekûnundan bin dokuz yüz elli akçesi ifrâz ve ber-icmâl ol-mikdârı dâhî ifrâz olunub ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrlar tamamen mezkûr Ahmed ve bâkîsi müştereki kaydlarında olduğun bi'l-fi'il defter emîni olan El-Hac Mehmed Rakın dâme mecdihû arz ve divân-ı hümâyûnum kaleminden kânûnu su'âl olundukda zikr olunan Karayar karyesinin mümtâz ve mu'ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden öşr ve resmi müşterekiyle merkûm Ahmed'in tımarı tarafından alınagelen yerleri zirâ'at edenlerin hâsıl eyledikleri terekelerinden beşte bir öşleri alıverilmek defter-i hâkâni ve kânûna muvafık olduğu dahî der-kenar olmağla defter emîni mûmâ-ileyhin arzı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı L sene [1]179

[S.118-Hüküm 2]

Erim kâdısına ve Canik muhâssılı [Boş] zîde mecdihûya hüküm ki,

Nişân-ı hümayûnum verilen dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından İbrahim Çavuş zîde kadrihû gelüb Sivas ve Canik Sancaklarında Taşabâd ve gayri nâhiyelerde Hilal nâm karye ve gayriden otuz dört bin dokuz yüz doksan dokuz akçe berât-ı 'alışân mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakâtından Canik sancağında Erim nâhiyesine tâbi' Belçik ve Ereçlü ve Kabaklu nâm-ı diğer Kabakçı nâm karyeler ile niyâbet-i karye-i Belçik müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil olub âhârdan bir dürlü dahl ve ta'arrûz olunmak iktizâ etmez iken ecânib ve mütegalibeden ba'zı kimesneler hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûlî müdâhale ve tegallüben zabt ve ol-vecîhle ze'âmeti mahsûlünün külli küsr-ü noksan tertîbine bâ'is ve bâdî oldukların bildirüb zikr olunan karyeler bermûceb-i defter-i hâkâni müşterekiyle tarafından subaşısına zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rüsûmâtı kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb âhârdan olan mezbûrları hilâf-ı defter-i hâkâni bir dürlü dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümayûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Erim nâhiyesine tâbi' neferân ve re'âyâ ve zemîn ve çiftlik ile karye-i Belçik iki başdan ve hâsılı tahtında nim ve hinta ve resm-i kışlak yekûn ma'a gayruhâ bin yedi yüz akçe ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' neferân re'âyâ ve zemîn ile karye-i Ereçlü iki başdan ve hâsıl ma'a niyâbet nim ve hinta ve resm-i bostan yekûn ma'a gayruhâ bin akçe ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' neferân ve zemîn ile karye-i Kabaklu nâm-ı diğer Kabakçı iki başdan ve hâsıl ma'a rüsûm dört yüz elli beş akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Belçik el-mezbûrenin yazu-yı mezkûresinden dokuz yüz akçesi ifrâz ve karye-i Ereçlü ve karye-i Kabaklu nâm-ı diğer Kabakçı el-mezbûreler ve üç yüz akçe yazar niyâbet-i karye-i Belçik ile birikdirilüb iki bin altı yüz elli beş akçe yekûn karye-i Hilal el-mezbûre ve ma'a gayruhâ birikdirilüb yirmi yedi bin akçe ze'âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun bin akçesi mûmâ-ileyh İbrahim Çavuş ve bâkîsi müştereki kaydlarında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı L sene [1]179

[S.120-Hüküm 1]

İskilib kâdısına hüküm ki,

Zü'amâdan Hüseyin ve Halil zîde kadrihû gelüb İskilib kazâsına tâbi' berât-ı şerîfimle ber-vech-i iştirâk mutasarrıf oldukları ze'âmetleri karyelerinin bin yüz yetmiş yedi senesi Martı ibtidâsından Şubat'ı gâyetine değin İskilib sükkânından Çalikoğlu dimekle ma'rûf Ahmed nâm kimesneye beşyüz elli guruşa derûhte ve iltizâm olunduğu ve iltizâm ve ze'âmet-i mezbûr karyelerinin sene-i mezbûrede hâsıl olan mahsûlât ve rüsûmâtın mezkûr Ahmed ahz ve kabz edüb makbûzâtı bedel-i iltizâmına balığ olmuşken mezbûr hileye sülûk ve tamâh-ı hâmından nâşî zarar iddi'asıyla bunları te'âddî ve rencîdeden hâlî olmadığın bildirüb sene-i mezbûrede ze'âmet-i mezkûrun mahsûlât ve rüsûmâtından mezbûrun makbûzâtı re'âyâ ve zirâ'atçilerinden ve sâ'ir vukûfu olanlardan m'arîfet-i şer'le gereği gibi tefahhûs ve su'âl ve makbûzâtı sıhhat ve

hakikati üzere tefahhus ve mahtum müfredât defter ile Âsıtâne-i Sa'adetime arz ve i'lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecîlden husûs-ı merkûmun hakikat-i halî mahallinde ma'rîfet-i şer'le su'âl ve arz ve i'lâm olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1179

[S.120-Hüküm 4]

Sivas vâlisine İnallu Ballu kâdısına hüküm ki,

Seyfullah nâm kimesne gelüb bunun bin yüz yetmiş senesinde iltizâmında olan tımar karyelerinden kazâ-i mezbûre tâbi' Orta Alagöz nâm karyeden ta'sîr ve der-anbâr olunmuş yüz elli kile mikdârı mahsûlünü karye-i mezbûre âhâlisinden Dirlik oğlu Halil ve Aşçı Mustafa ve Kara Hasan oğlu Mustafa Beğ ve Yazıcıoğlu Mahmud ve kul Hasan ve Kadın Ali oğlu dimekle ma'rûf kimesne Dokuzlu Torun Osman nâm kimesne ile müttefikân hilâf-ı şer'-i şerîf fuzûlî ahz ve kabz edüb gadr eylediklerin bildirüb mezbûrların hilâf-ı şer'-i şerîf fuzûlî kabz eylediği mahsûl aliverilüb ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin mahallinde şer'le görülmek için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1179

[S.121-Hüküm 1]

Sivas vâlisi ve Tire ve Amasya kâdısına hüküm,

Sâdât-ı kirâmdan Es-Seyyîd Mehmed ve Es-Seyyîd Ahmed zîde şerefehûmâ gelüb Amasya sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Bergoma nâhiyesine tâbi' Mihmadlar karyesinin mâlikânesi İskender Çelebi hâliyâ Pîr Mehmed veled-i Hoca Süleyman'ın mülk-i müşterâsı oldukdan sonra mescîd-i vakf-ı Eslemi ber-mûceb-i vakfiye divânî tımar deyü defter-i hâkânide mukayyed ve bunlar vakf-ı mezbûrun iştirâk-ı berât-ı şerîfimle mütevellileri olub karye-i Mihmadlar el-mezbûrenin mümtâz ve mu'ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden öşr ve resmî karye-i mezbûre mutasarrıfları tarafından ahz ve kabz olunagelen Altıpınarı dimekle ma'rûf ma'lûmetü'l-hudûd yerlerine âhârdan dahl olunmak icâb etmez iken Geldigelen nâhiyesine tâbi' Arpaoğlanı karyesinin mâlikâne ve divânisi tımar ve karye-i Arpaoğlanı el-mezbûrenin mâlikânesine mutasarrıf olan Merzifon nâhiyesinde Yaylak-ı Kal'a-i Çukur Alan ve gayriden on beş bin ikiyüz akçe tımara mutasarrıf Es-Seyyîd Mehmed ve Canik ve Amasya sancaklarında Satılmış ve gayri nâhiyelerde Kurgan nâm karye ve gayriden yirmi dört bin altıyüz otuz beş akçe ze'âmete mutasarrıf Hüseyin veled-i Ali ve karye-i Arpaoğlanı el-mezbûrenin divânisine mutasarrıf olan Yavaş nâhiyesinde Efiye nâm karye ve gayriden on bin dokuzyüz akçe tımara mutasarrıf Osman veled-i Süleyman ve yine Bergoma nâhiyesinde Uygur nâm karye ve gayriden on dört bin yüz doksan dokuz akçe tımara mutasarrıf Osman veled-i Ahmed ve yine Bergoma nâhiyesinde Haliki nâm karye ve gayriden dokuz bin altıyüz akçe tımara mutasarrıf Mehmed karye-i Arpaoğlanı el-mezbûreyi zabta kanâ'at etmeyüb ol-yerler için karye-i Arpaoğlanı el-mezbûre arazisinden olmak üzere hilâf-ı defter-i hâkânî ve kânûn ve kadîme mugâyir fuzûlî

müdâhale etmeleriyle bundan akdem mahall-i nizâ'ın üzerinde mürâfa'a-i şer'-i şerîf olduklarında karye-i Mihmadlar el-mezbûrenin bir haddî Tavuk Kıran ve Kuzgunluk ve Karakası oğlu Tarlası ve Ördek Gölü ve Yazılı Taş ve Kıran Kışlası Mescîdi ve Sarıkaya ve Tıska Yakub Tarlası ve Eyü Çukuru ve Yaylak Kaya ve Sarıklı nâm mahalle müntehi ve ol-yerler ikiyüz seneden berü karye-i Mihmadlar el-mezbûre mutasarrıfları taraflarından zabt ve öşr ve resmi ahz ve kabz olunageldiği cem'-i gafîr ve cem'-i kesîr bî-garez kimesnelerin şهادetleriyle şer'ân zâhir ve der-kenâr karye-i Arpaoğlanı el-mezbûre mutasarrıfları za'im ve sipâhî-i mezkûrlar bî-vech-i mu'ârazadan men' birle taraf-ı şer'den hüccet-i şer'iyeye verilmişken sipâhî-i mezkûrlar ve zâ'im-i mezbûr memnû'ü ve mütenebbih ve mücâb olmayub hilâf-ı kânûn ve kadîme ve mu'ârazadan verilen hüccet-i şer'iyeye mugâyir yine ol-vecîhle fuzûlî müdâhale ve ta'arrûzdan hâlî olmadıkların bildirüb ol-yerler kadîmisi üzere karye-i Mihmadlar el-mezbûrenin mâlikâne ve divânisi mutasarrıfları taraflarından zabt ve öşr ve resmi ahz ve kabz etdirilüb zâ'im ve sipâhî-i mezkûrları hilâf-ı kânûn ve kadîme ve hüccet-i şer'iyeye mugâyir ol-yerlere dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhane-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Bergoma nâhiyesine tâbî' seksen iki nefer re'âyâ ve altı zemîn ile karye-i Mihmadlar mâlikâne-i mülk-i İskender Çelebi bu hâliyâ Pîr Mehmed veled-i Hoca Süleyman Beğ mülk-i müşterâsı olduktan sonra mescîd-i vakf-ı Eslemi ber-mûceb-i vakfiye divânî tımar ve hâsılı tahtında nim ve hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhû üç bin akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve Geldigelen nâhiyesine tâbî' on sekiz nefer re'âyâ ve dört zemîn ile karye-i Arpaoğlanı divânî tımar ve mâlikâne ve hâsılı tahtında çift ve hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhû iki bin ikiyüz akçe ve mâlikâne karye-i mezbûre bin akçe yazular ile ol-dâhî defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve icmâlde karye-i Arpaoğlanı el-mezbûrenin mâlikâne yazusu olan bin akçesi ma'a gayruhâ birikdirilüb iki bin ikiyüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun iki bin akçesi mezkûr Es-Seyyîd Mehmed ve ikiyüz akçesi dâhî mezkûr Hüseyin veled-i Ali kaydlarında ve karye-i Arpaoğlanı el-mezbûrenin divânî yazusu olan iki bin ikiyüz akçesinden bin yüz akçesi ifrâz ve yine Geldigelen nâhiyesinde Barlus nâm karye ve ma'a gayruhâ birikdirilüb iki bin beşyüz akçe ber-icmâl ve binyüz akçesi dâhî ifrâz ve karye-i Barlus el-mezbûre ve ma'a gayruhâ birikdirilüb iki bin beşyüz akçe ol-dâhî başka ber-icmâl ve zikr olunan iki aded icmâllerin ikişer bin akçeleri mezbûr Osman veled-i Süleyman ve bir 'aded icmâlin bâkî beşyüz akçesi mezkûr Osman veled-i Ahmed ve bir 'aded icmâlin dâhî bâkî beşyüz akçesi mezbûr Mehmed kaydlarında olduğu mastûr ve hazine-i 'amîremde mahfûz Anadolu Muhâsebesi Defterlerine nazar olundukda Amasya'da vâkî' Hoca El-Hac Pîr Mehmed Çelebi ibn-i El-Hac Süleyman Cami'-i Şerîf Vakfının tevliyeti yevmi bir akçe vazîfe ile evlâd-ı vâkıfdan Es-Seyyîd Mehmed ve Es-Seyyîd Ahmed'in ber-vech-i meşrûta iştirâken mâliye berâtıyla üzerlerinde olduğu mukayyed ve divân-ı hümâyûnumdan kânûnu su'âl olundukda öşr ve resmi nizâ'a olunan yerler defter-i hâkânide mastûr Arpaoğlanı nâm karyenin mümtâz ve mu'ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden öşr ve resmi karye-i mezbûre mutasarrıfları tarafından alınagelen yerlerden

olmayub fi'l-vâki' Mihmadlar karyesi karyesinin mümtâz ve mu'ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden öşr ve resmi karye-i Mihmadlar mutasarrıfları taraflarından alınagelen yerleri olduğu mahall-i nizâ'ın üzerinde hakk-ı muvâcehesinde şer'le sâbit olur ise ol-yerlerin öşr ve resmi kadîmisi üzere karye-i Mihmadlar mutasarrıflarından ahz ve kabz etdirilmek muvâfik-ı kânûndur deyü der-kenâr olunmağla defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i L sene [1]179

[S.126-Hüküm 1]

Sivas vâlisine Niksar kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tımardan Mustafa nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında Niksar nâhiyesinde Evham? nâm karye ve gayriden on dört bin yüzotuz sekiz akçe tımara Yusuf ve Mehmed ve Ali veledân-ı Abdullah ber-vech-i iştirâk mutasarrıflar iken mezbûrân Yusuf ve Ali hisselerine rağbet etmediklerinden me'mûr oldukları Gürcistan Seferi'nde nâ-mevcûd oldukları alaybeğisi i'lâmıyla işbu yetmiş dokuz senesi Muharremi'nin yirmi ikinci günü Çıldır Vâlisi vezîrim Hasan Paşa edâmallahû iclâlehû tarafından kendüye tevcih olunub verilen tezkere mûcibince hâlâ reisülküttabım olan Ömer dâme mecdihûnun i'lâmıyla sene-i mezbûr Şevvâli'nin yirmi birinci gününde Âsîtâne-i sa'adetim tarafından dâhî tevcih ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olub bu Gürcistan Seferi'nde bulunmak hasebiyle berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rûsûm tarafından kabz olunmadığın bildirüb tımar-ı mezbûr kendüye zabt ve tarih-i mezbûrdan berü defter-i hâkâni ve berâtı mûcibince vâki' olan mahsûl ve rûsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda tımar-ı mezbûrdan mezkûrân Yusuf ve Ali'nin hisseleri olan dokuz bin dörtyüz yirmi beş akçe vech-i meşrûh üzere tarih-i mezbûrda merkûm Mustafa'ya tevcih olunub hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed ve divân-ı hümâyûnumdan kânûnu su'âl olundukda tımar-ı mezbûr karyeleri defter-i hâkâni ve berâtı mûcibince zabt ve tarih-i mezbûrdan berü vâki' olan mahsûl ve rûsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilmek defter-i hâkâni ve kânûna muvâfik olduğu tahrîr olunmağla defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i L sene 1179

[S.126-Hüküm 2]

Sivas vâlisine ve Sivas kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tımardan İbrahim nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında Yılduz nâhiyesinde Geçdinhacı nâm karye ve gayriden yedi bin ikiyüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından Sivas nâhiyesine tâbi' defter-i mufassalda mezra'a-i Abdullah ve Turacalı ve ve icmâlde Abdullah ve Turla der-nezd-i Budaklu deyü bin ikiyüz akçe yazı ile mukayyed ve müstakillen kayd ve berâtına dâhil ve kadîmü'l-eyyâmdan berü kendüsü ve etrafı tarafından zabt olunagelüb âhârdan bir vecihle dahl

olunmak icâb etmez iken yine Sivas nâhiyesinde Gürgün Köprüsü nâm karye ve gayriden dokuz bin beşyüz akçe be-nevbet tımara mutasarrıf olan Ebu'l-Kasım nâm sipâhî tımarı mülhakâtından nâhiye-i mezbûre tâbi' bin sekizyüz akçe yazu müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil ve Eskil nâm-ı diğêr Eslim mâlikâne mülk-i verese-i Abdulvehhâb deyü mukayyed karyeyi müşterekleri ve mâlikâne mutasarrıflarıyla zabta kanâ'at etmeyüb senin Budaklu karyesi kurbunda mezra'an yokdur deyü mezra'aya elsine-i nâsda Badıllı dirler ol-dâhî benim kaydıma dâhildir sen mezra'anı âhâr mahalde teccüss eyle deyü hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûli müdâhale ve tegallüben zabt ve gadr murâd eylediğün bildirüb zikr olunan mezra'a ber-müceb-i defter-i hâkâni müstakillen kendüye zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rüsûmâtı kânûn ve defter mücibince ahz ve kabz etdirilüb mezbûr Ebu'l-Kasım ve müştereklerini hilâf-ı defter-i hâkâni ol-vecihle dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Sivas nâhiyesine tâbi' mezra'a-i Abdullah ve Turlahanı der-nezd-i Budaklu hâric-ez defter bin ikiyüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde müstakil ber-icmâl ve tamamen kânûn üzere bir nefer cebelü bedeliyesiyle kaydı meşrûh merkûm İbrahim'in kaydında ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' karye-i Eskil nâm-ı diğêr Eslim mâlikâne-i mülk-i verese-i Abdulvehhâb divâni tımar ve tahtında on bir nefer re'âyâ ve bir hassa çiftlik ve hâsıl-ı gendüm ve hınta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhâ bin sekizyüz akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde bin akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve tamamen merkûm Ebu'l-Kasım ve bâkisi müşterekleri kaydlarında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mücibince amel olunmak için emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i L sene 1179

[S.127-Hüküm 1]

Sivas vâlisine Amasya ve Simre-i Lâdik ve Gedegra kâdılarına hüküm ki,

Nişân-ı hümâyûnum verilen divân-ı 'alışânım kâtiblerinden İbrahim bin Abdullah zîde kadrihû arz-ı hâl edüb Kastamonu ve Amasya Sancaklarında Sinob ve gayri nâhiyelerde Sarıca nâm karye ve gayriden kırk dört bin ikiyüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakâtından Amasya sancağında Amasya kazâsi muzâfâtından Argoma nâhiyesine tâbi' hâsıl-ı divâni ve mâlikâne on sekiz bin akçe yazar karye-i Gürünler ma'a mezra'a-i Hamana ve Simre-i Ladik nahiyesine tâbi' hâsıl-ı üç bin akçe yazar karye-i Soşur ve Gedegra nâhiyesine tâbi' hâsıl-ı divâni beş bin üçyüz doksan dokuz akçe yazar karye-i İldin ve yine Gedegra nâhiyesine tâbi' hâsıl iki başdan üç bin beşyüz akçe yazar karye-i Meslek müşterekleriyle ve yine Argoma nâhiyesine tâbi' Aliyyeler karyesinin hâsıl-ı divâni iki bin akçe müstakillen mûmâ-ileyh İbrahim bin Abdullah'ın kayd ve berâtına dâhil olmağla bin yüz yetmiş dört ve yetmiş beş senelerine mahsûben mültezimi olan Halil nâm kimesne seneteyn-i mezbûreteynde karye-i Gürünler ma'a mezra'a-i Hamana el-mezbûrenin mâlikâne ve divânisi ile karye-i Soşur ve karye-i İldin el-mezbûrelerin divânileri tarafına aid olan ve karye-i Meslek el-mezbûrenin iki başdan vâki' olan mahsûlât ve rüsûmâtın ve karye-i Aliyyeler el-

mezbûrenin divânisi canibine aid mahsûl ve rûsûmun yazusuna göre hissesine isâbet eden mahsûlât ve rûsûmâtın ve karye-i Aliyyeler el-mezbûrenin divânisi cânibine aid mahsûl ve rûsûmun dâhî ahz ve kabz etmeyüb re'âyâ zimmetlerinde kaldığı bildirüb zikr olunan ber-mûceb-i defer-i hâkâni müşterekleriyle mûmâ-ileyh İbrahim bin Abdullah'ın tarafından vekîline zabt ve seneteyn-i mezkûreteynde karye-i Gürünler ma'a mezra'a-i Hamana el-mezbûrenin mâlikâne ve divânisi ile karye-i Soşur ve karye-i İldin el-mezbûrelerin divânileri tarafına aid olan ve karye-i Meslek el-mezbûrenin iki başdan vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtından berâtı yazusuna göre hissesine isâbet eden mahsûlât ve rûsûmâtı ve karye-i Aliyyeler el-mezbûrenin divânisi cânibine aid mahsûl ve rûsûmu tevcîh edenlerden tahsîl ve bî-kusûr tarafından kabzına me'mûr vekîline alıverilüb hilâf-ı defter-i hâkâni te'allül ve nizâ'a etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Argoma nâhiyesine tâbi' hâsıl-ı mâlikâne ve divâni on sekiz bin akçe yazar karye-i Gürünler ma'a mezra'a-i Hamana iki bin akçesi ifrâz ve ma'a gayruhâ birikdirilüb üç bin ikiyüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin akçesi merkûm İbrahim bin Abdullah bâkîsi müştereki kaydlarında ve Simre-i Lâdik nâhiyesine tâbi' hâsıl-ı divâni üç bin akçe yazar Soşur karyesinin ifrâz olunan bin akçesi ma'a gayruhâ birikdirilüb iki bin yediyüz akçe ber-icmâl ve iki bin akçesi mûmâ-ileyh İbrahim bin Abdullah bâkîsi müştereki kaydlarında ve Gedegra nâhiyesine tâbi' hâsıl-ı divâni beş bin üçyüz doksan dokuz akçe yazar İldin karyesi ma'a gayruhâ birikdirilüb on dört bin altıyüz akçe yekûnundan yedi bin akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve üç bin akçesi mûmâ-ileyh İbrahim bin Abdullah bâkîsi müştereki kaydlarında ve yine Gedegra nâhiyesine tâbi' hâsıl iki başdan üç bin beşyüz akçe yazar Meslek karyesi ma'a gayruhâ birikdirilüb on bin akçe ber-icmâl ve üç bin akçesi merkûm İbrahim bin Abdullah bâkîsi müştereki kaydlarında ve yine Argoma nâhiyesine tâbi' hâsıl-ı divâni iki bin akçe yazar karye-i Aliyyeler müstakil ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamamen merkûm İbrahim bin Abdullah kaydında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i L sene 1179

[S.128-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Akdağ kâdisına hüküm,

Zü'amâdan Ömer zîde kadrihû gelüb Bozok sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Baltı nâhiyesinde Sarıhaslı nâm karye ve gayriden yirmi bin ikiyüz yirmi dört akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakâtından yine Baltı nâhiyesine tâbi' bin üçyüz akçe yazar karye-i Kızıildepe ile Erkeklü nâm-ı diğer Başdayayla nâm karyenin sınırı mümtâz olmayub müşâ' olunmağın herkes ze'âmetin ta'şir eder deyü defter-i hâkânide mukayyed ve müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil ve karye-i Kızıildepe el-mezbûre re'âyâsı mürûr-ı eyyâm ile diyâr-ı âhârda perâkende ve perişân olub şenliği kalmayub hîn-i tahrîrde re'âyâsı elinde bulunub üzerine kayd olunan yerleri sonradan karye-i Erkeklü nâm-ı diğer Başdayayla el-mezbûre re'âyâsı

yedlerine düşüb zirâ'at etmekle hâsil eyledikleri terekelerinin öşrü müşterekleriyle mûmâ-ileyh Ömer'in ze'âmeti tarafından ahz ve kabz olunmak iktizâ eder iken karye-i Erkeklü nâm-ı diğer Başdayayla el-mezbûre Gedik nâhiyesinde Büyükbeğ nâm karye ve gayriden yirmi dört bin altıyüz yetmiş akçe ze'âmete mutasarrıf Osman veled-i Ömer ve Karadere nâhiyesinde Beğkışlası nâm karye ve gayriden on üç bin akçe tımara mutasarrıf Ali veled-i Abdullah'ın müşterekleriyle kaydlarına dâhil olmağla mezkûr Osman veled-i Ömer ve Ali veled-i Abdullah karye-i Erkeklü nâm-ı diğer Başdayayla el-mezbûrenin hîn-i tahrîrde re'âyâsı elinde bulunub üzerine kayd olunan yerlerin öşrünü ahz ve kabzına kanâ'at etmeyüb hîn-i tahrirde karye-i Kızıldağ el-mezbûrenin re'âyâsı elinde bulunub üzerine kayd olunub sonradan karye-i Erkeklü nâm-ı diğer Başdayayla el-mezbûre re'âyâsı yedlerine düşen yerler için bizim re'âyâmız tasarrufunda ve zirâ'at eder öşrünü bizler alıruz deyü hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûli müdâhale ve tegallüben zabt ve öşrünü ahz ve kabz edüb gadr eylediklerin bildirüb karye-i Kızıldağ el-mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkâni ve müşterekleriyle kendüye zabt ve hîn-i tahrirde re'âyâsı elinde bulunub üzerine kayd olunub sonradan karye-i Erkeklü nâm-ı diğer Başdayayla el-mezbûre re'âyâsı yedlerine düşen yerlerin öşrü müşterekleriyle ahz ve kabz etdirilüb zâ'im ve sipâhî-i mezkûrları ve müştereklerini ol- yerler bizim re'âyâmız tasarrufunda ve zirâ'at ederler deyü dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Baltı nâhiyesine tâbi' kırk bir nefer re'âyâ ile karye-i Kızıldağ ile Erkeklü nâm-ı diğer Başdayayla nâm karyenin sınuru mümtâz olmayub müşâ' olmağın herkes ra'iyetin ta'sîr eder hâsılı tahtında nim ve hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhû bin üçyüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrir ve defter-i icmâlde ma'a gayruhû bin yediyüz akçesi ifrâz ve yine nâhiyesinde Saruhaslu nâm karye ile birikdirilüb on dört bin akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun beş bin sekizyüz kırk akçesi mûmâ-ileyh Ömer ve bâkîsi müştereki kaydlarında ve yine nâhiyesine tâbi' yüz seksen altı nefer re'âyâ ve dört zemîn ile karye-i Erkeklü nâm-ı diğer Başdayayla Kızıldağ nâm karye ile müşâ'a olmağın herkes ra'iyetin ta'sîr eder hâsılı tahtında nim ve hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhû beş bin akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle ol-dâhî tahrîr ve defter-i icmâlde üç bin ikiyüz akçesi ifrâz ve yine nâhiyesinde Timur Han Kışlası nâm karye ve gayruhû ile birikdirilüb yedi bin akçe ol-dâhî ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin sekizyüz akçesi Osman veled-i Ömer ve üç bin akçesi Ali veled-i Abdullah ve bâkîsi müştereki kaydlarında olub bu takdirce ber-mûceb-i defter-i hâkâni tarafının icmâl ve mufassal ve arazileri başka başka olub yerlerinde alâkaları olmamak iktizâ eylediğün bi'l-fi'il defter emîni olan El-Hac Mehmed Rakım dâme mecdihû arz ve divân-ı hümâyûnumdan kânûnu su'âl olundukda defter emîni mûmâ-ileyhin arz-ı mantuku üzere toprakları müşâ'a olan karyede herkes hîn-i tahrîrde re'âyâsı elinde bulunub üzerine kayd olunan yerleri ta'sîr eder sonradan kimin re'âyâsı eline düşer ise düşsün itibâr hîn-i tahrirde re'âyâsı elinde bulunmağadır hâlâ benim re'âyâm tasarrufunda ve zirâ'at eder deyü dahl olunmak mugâyir-i kânûndur deyü der-kenâr olunmağla defter emîni mûmâ-ileyhin arz-ı mûcibince amel olunmak

içün yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i L sene 1179

[S.129-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Divriği sancağında vâki‘ Ovacık nâhiyesi nâibine hüküm ki,

Darende Kal‘ası mustahfizlarından Mehmed veled-i Abdullah nâm mustahfiz gelüb Divriği sancağında Ovacık nâhiyesinde Mevri nâm karye ve gayriden bin beşyüz akçe gedik tımar ile Darende Kal‘ası mustahfızlığı diğêr Mehmed fevtinden yüz yetmiş sekiz senesi Zilhiccesi'nin on beşinci gününde kendüye tevcih ve berât-ı şerîfim üzerinde olmağla gedik tımar-ı mezbûru defter-i hâkâni ve yedinde olan berât-ı ‘alışânım mûcibince zabt ve berâtı mûcibince hizmeti mukâbilesinde müstehak olduğu mahsûl ve rûsûmu ahz ve kabz etmek murâd eyledikde ecânibden ba‘zı kimesneler hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûlî müdâhale ve zabtına mûmani‘at ve gadr sevdeğinde oldukların bildirüb gedik tımar-ı mezbûr defter-i hâkâni ve yedinde olan berât-ı ‘alışânım mûcibince kendüye zabt ve berâtı mûcibince ve hizmeti mukâbilesi müstehak olduğu mahsûl ve rûsûmu ahz ve kabz etdirilüb ecânibden olan ve mezkûrlar hilâf-ı defter-i hâkâni bir dürlü dahl ve ta‘arrûz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda zıkr olunan bin beşyüz akçe gedik tımar ile kal‘a-yı mezbûre mustahfızlığı vech-i meşrûh üzere tarih-i merkûmda mezkûr Mehmed veled-i Abdullah’a tevcih ve berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak içün yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i Za sene 1179

[S.131-Hüküm 1]

Turhal ve Zile ve Lâdik kâdılarına hüküm,

Nişân-ı hümâyûnum verilen dergâh-ı mu‘allâm müteferrikalarından kıdvetü’l-emâcid ve’l-ekârim müteferrika Mustafa zîde mecdihû südde-i sa‘adetime arz-ı hâl edüb mûmâ-ileyhin Sivas sancağında Turhal nâhiyesinde Gülüd nâm karye ve gayriden kırk altı bin berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu icmâller ze‘âmeti karyelerinden taht-ı kazâlarınızda vâki‘ sâlifü’z-zıkr Gülüd ve tevâbi‘i karyelerinin vâki‘ olan rûsûm-ı serbestiyesine hâricden dahl olunmak icâb etmez iken âhârdan dahl olunduğın bildirüb kânûn üzere hüküm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecîlden imdi icmâllü ze‘âmeti serbest olmak kânûn-ı mukarrerdir bu babda kânûn üzere amel olunmak içün yazılmıştır.

Fî [Evâ‘il-i] Za sene 1179

[S.131-Hüküm 2]

Geldigelen kâdısına hüküm,

Amasya sancağında Geldigelen nâhiyesine tâbi‘ karye-i Yenikoca ve karye-i Suretioğlanı ve karye-i Doğmuş ve karye-i Hızır ve karye-i Alagöcek ve karye-i Saray

Sekbân Timur re'âyâları arz-ı hâl edüb karye-i Yeni Koca el-mezbûrenin mâlikânesi mülk-i mezbûr sâlifü'l-beyânın dâhî mâlikâneleri vakf ve divânileri tımar ve hâsılları tahtlarında resm-i çift ve bâd-ı hevâ ve resm-i 'arûsiye ve nisf-ı deştâni hâsıl yazılıb ve Geldigelen nâhiyesine tâbi' niyâbet ve nisf-ı bâd-ı hevâ ve resm-i 'arusâne ve nisf-ı deştâni tımarhâ-i sipâhîyân ve merdân-ı kal'a gayr-i ez-havâs-ı hümâyûn ve tımarhâ-i serbest ve karye-i Balaban? tâbi' Geldigelenabâd deyü mirlivâ-i Amasya hassı mülhakâtı olmağla bunlar karyeleri topraklarında tasarruflarında olan resm-i çift alınmak icâb eder kadîmi re'âyâ yerlerinin kânûn üzere icâb eden çift resmlerin karyeleri sipâhîlerine tamamen ve karyeleri topraklarında içlerinden birinin üzerine bir def'a sâbit oldukda kânûn üzere icâb eden cerîmelerinin nisfina ve re'âyâ tâifesinden biri bîkr kızın ere verdikde er cânibinden icâb eden resm-i 'arusânelerinin nisfina ve topraklarında davarları ziyânlıkda dutulub ziyânlığı sâbit olan re'âyâ tâifesi kânûn üzere icâb eden nisf deştânilerin karyeleri sipâhîlerine ve nisfî âhârî dâhî Amasya sancağı mutasarrıfı tarafına tamamen edâ edüb kusurları olmayub hilâf-ı kânûn ziyâde mütâlebesi ve sâ'ir bed'-i mezâlim ile te'âddî ve rencîde olunmaları icâb itmez iken birkaç seneden berü Amasya sancağı mutasarrıfları taraflarından mir-livâ-i Amasya hassı tarafına aid olan nisf cürm-ü cinâyet ve nisf resm-i 'arusâne ve nisf resm-i deştâni ber-mûceb-i defter-i hâkâni ahz ve kabzına kanâ'at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i kânûn nisfından ziyâde mütâlebesi ve sâ'ir bed'-i mezâlim ile te'âddî ve rencîde ve ahvâl-i fukarâ ziyâdesiyle diğergûn olduğun bildirüb bunlar tasarruflarında olan kadîmi re'âyâ yerlerinin kânûn üzere icâb eden çift resimlerin sipâhîlerine ve içlerinden birinin üzerine cerîme sâbit oldukda kânûn üzere icâb eden cerîmelerinin nisfina ve re'âyâ tâifesinden biri bîkr kızın ere verdikde er cânibinden icâb eden resm-i 'arusânelerinin nisfina ve davarları ziyânlıkda dutulub ziyânlığı sâbit olan re'âyâ tâifesi kânûn üzere icâb-ı deştânilerinin nisfina karyeleri sipâhîlerine ve nisf-ı âhârların dâhî mir-livâ-i Amasya hassı tarafına edâ eylediklerinden sonra Amasya sancağı mutasarrıfı tarafından mir-livâ-i Amasya tarafına aid ve râci' olan nisf cürm-ü cinâyet ve nisf resm-i 'arûsâne ve nisf deştâni ziyâde mütâlebesi ve sâ'ir bed'-i mezâlim ile fukarâyı dâhî te'âddî ve rencîde etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Geldigelenabâd nâhiyesine tâbi' hâsılları tahtında cerîme ve nim ve bennâk ve caba ve hinta ve bâd-ı hevâ ve 'arûsiye ve resm-i tapu-yu zemîn ve nisfî deştâni ve elli yedi nefer ve bir çiftlik ve iki bin sekizyüz akçe yazı ile karye-i Yenikoca mâlikâne-i tamam mülk-i Molla Sadullah divâni tımar ve yüz yetmiş beş nefer re'âyâ ve on bir zemîn ve bir çiftlik ve beş bin akçe yazı ile karye-i Suretioğlanı mâlikâne tamam Vakf-ı Câmî'-i Çat divâni tımar ve altmış bir nefer re'âyâ ve on zemîn ve beş bin sekizyüz akçe yazular ile karye-i Doğmuş mâlikâne dört bahşinden üç bahşi Vakf-ı Cami' karye-i mezbûre ez-kıbel-i Devlet Hatun ve bir bahşi mâlikâne vakf-ı zâviye-i Şeyh Osman divâni tımar ve altmış iki nefer re'âyâ ve üç zemîn ve iki çiftlik ve iki bin sekizyüz akçe yazı ile karye-i Hızır mâlikânenin beş sehmi nden dört sehmi vakf-ı 'imâret-i Hatûniyye der-Tokad divâni tımar ve yüz bir nefer re'âyâ ve on zemîn ve üç bin beşyüz akçe yazı ile karye-i Alagöcek mâlikâne

tamamı vakf-ı evlâd-ı Emîn Çelebi hâliyâ Mihriban Hatun tasarrufunda be-tarîk-i sümün? divâni tımar ve yine yüz iki nefer re'âyâ ve on bir zemîn ve bir çiftlik ile karye-i Saray Sekban Timur mâlikâne kırk sehmi nden yirmi üç sehmi ve rub' sehmi vakf-ı 'imâret-i Yörgüç Paşa tamam mâlikâne evlâd-ı Sekban Timur tasarrufunda divâni tımar deyü defter-i mufassalda muharrir kalemiyle başka başka tahrîr ve icmâlde karye-i Yenikoca bin beşyüz akçesi ifrâz ve Amasya kal'ası mustahfızlığına mahsûs ber-icmâl ve karye-i Suretioğlanı el-mezbûrenin dâhî beş bin akçesi ifrâz ve yekûn ma'a gayruhû on iki bin akçe ol-dahî ber-icmâl ve karye-i Doğmuş'da dâhî ma'a gayruhû on beş bin altıyüz akçe yekûnundan iki bin yüz akçesi ifrâz ol-dâhî ber-icmâl ve karye-i Hızır el-mezbûrenin dahî bin dörtyüz akçesi ifrâz ve ber-icmâl Alagöcek nâm karyenin dâhî bin sekizyüz akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve Saray Sekbân Timur nâm karyenin dâhî üç bin ikiyüz akçesi ifrâz ve yine nâhiye-i Geldigelen nâm karye ve gayruhû ile birikdirilüb beş bin beşyüz akçe ol-dahî ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrlar mutasarrıfları kaydarında defter-i mufassalda niyâbet ve 'ani'r-rüsûm ve bâd-ı hevâ ve ba'zen deştbâni deyü karye-i Yenikoca tahtında üçyüz yetmiş akçe ve karye-i Suretioğlanı tahtında ikiyüz kırk iki akçe ve karye-i Doğmuş tahtında dokuzyüz yirmi yedi akçe ve karye-i Hızır tahtında dörtyüz seksen bir akçe ve Alagöcek karyesi tahtında beşyüz elli beş akçe ve karye-i Saray Sekbân Timur tahtında yediyüz elli iki akçe yazular ile anlar dâhî tahrîr ve yine nâhiye-i mezbûrenin sâ'ir serbest olmayan kurâ niyâbetleri ile birikdirilüb otuz bin dokuzyüz seksen beş akçe yazu ile niyâbet ve nısf bâd-ı hevâ ve nısf resm-i 'arûsâne ve nısf deştbâni tımarhâ-i sipâhiyân ve merdân-ı kal'a gayr-i ez-havâs-ı hümâyûnumdan ve tımarhâ-i serbest deştbâni haneden haneye alınur der-nâhiye-i Geldigelenabâd deyü mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr olundukda mîr-livâ-i Amasya hassı mülhakâtından olmak üzere tahrîr olunub bu takdîrce kurâ-i sâlifü'l-beyânın âhâli ve re'âyaları ...²⁷⁵ ve tasarruf edenleri resm-i çift ve nim ve bennâk ve caba ve deştbâni ve bâd-ı hevâ ve 'arûsiyeleri mîr-livâ ve tımar mutasarrıfları taraflarına edâ etmeleri iktizâ eylediğün bi'l-fi'el defter emîni olan El-Hac Mehmed Rakım dâme mecdihû arz etmeğın arzı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Za sene 1179

[S.134-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Turhal kazâsı nâibine hüküm,

Erbâb-ı tıardan Mehmed veled-i İsmail ve Mehmed ve Halil nâm sipâhîler gelüb Sivas sancağında Zile nâhiyesinde Azarya nâm karye ve gayriden dokuz bin beşyüz akçe tımara berât-ı şerîfimle merkûm Mehmed veled-i İsmail ve yine karye-i Azarya el-mezbûre ve gayriden dokuz bin beşyüz akçe tımara merkûm Halil ve Turhal nâhiyesinde nefsi-i Turhal ve gayriden on üç bin akçe tımara mezkûr Mehmed başka başka berevât-ı şerîfemle mutasarrıflar olub ve mezbûrân Mehmed veled-i İsmail ve Halil'in tımarları mülhakâtından ve mezkûr Mehmed'in tımarının başkalemi olan nefsi-i Turhal el-mezbûrenin rub' mâlikânesi vakf-ı zâviye-i Ahî Yusuf yedinde ber-mûceb-i

²⁷⁵ Bir kelime okunamamıştır.

defter-i evkâf ve sülûs-i erbâ'ı ve divânisi müşterekleriyle sipâhî-i mezkûrların kayd ve berâtlarına dâhil ve hâsılı tahtında bâd-ı hevâ ve arusâne kayd olunmağla nefis-i Turhal el-mezbûrenin defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından biri bikr kızların ere verdikleri er canibinden kânûn üzere icâb eden resm-i 'arûsânelerin taleb ve müşterekleriyle ahz ve kabz murâd eylediklerinde içlerinden ba'zıları sadât ve sipâh ve silahdâr ve yeniçerilik daiyesi ile hilâf-ı kânûn ve defter te'âllül ve muhâlefet ve hevâlarına tâbi' kimesnelere istinâden gadr murâd eylediklerin bildirüb kânun üzere icâb eden resm-i 'arûsâneleri müşterekleriyle kendülere alıverilüb hilâf-ı kânun ve defter sadât ve sipâh ve silahdâr ve yeniçerilik daiyesi ile bir ferdî te'âllül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Turhal nâhiyesine tâbi' altı aded mahallât ve dörtyüz onüç nefer re'âyâ ile nefis-i Turhal rub' mâlikâne vakf-ı zâviye-i Ahî Yusuf yedinde ber-mûceb-i defter-i evkâf ve sülûs-i erbâ'a ve divâni tımar ve hâsılı tahtında çift ve nim ve caba ve bâd-ı hevâ ve 'arûsiye yekûn ma'a gayruhû yirmi sekiz bin beşyüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde hâsıl-ı divâni yirmi sekiz bin beşyüz akçesi ma'a gayruhû kırk iki bin üçyüz elli akçe yekûnundan otuz altı bin üçyüz altı akçesi ifrâz ve ma'a gayruhâ birikdirilüb otuz yedi bin akçe ze'âmetber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun dört bin ikiyüz doksan dört akçesi merkûm Mehmed veled-i İsmail ve dört bin ikiyüz doksan üç akçesi dâhî mezkûr Halil kaydlarında ve on üç bin akçesi dâhî Mehmed'in tımarı bâkîsi müşterekleri kaydlarında olduğu mastûr ve mukayyed ve divân-ı hümâyûnumdan kânûna su'âl olundukda nefis-i Turhal'ın ve divânisi defter-i hâkânide tımar tarafına hâsıl yazılmağla resm-i 'arûsânelerin edâda te'âllül edenler sahîhü'n-neseb sadât-ı kirâm ve sahih dirliğe mutasarrıf bi'l-fi'il sefer eşer yeniçeri ve sahîhü'l-esâmî sefer eşer sipâhî ve silahdarândan olmayub nefis-i Turhal'da defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından iseler nefis-i Turhal toprağında sâkin ve defterlü re'âyâsının ere varan bikr kızlarından ve seyyibelerinden kânûn üzere icâb eden resm-i 'arûsâneleri er-cânâbinden tımar sipâhîlerine alıverilmek kânûndur deyü der-kenâr olunmağla defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunmak için fermân-ı 'alişân yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Za sene 1179

[S.134-Hüküm 2]

Sivas vâlisine ve Turhal kâdısına hüküm,

Erbâb-ı tımar dan Mehmed veled-i İsmail ve Mehmed nâm sipâhîler gelüb Sivas sancağında Zile nâhiyesinde Erarne nâm karye ve gayriden dokuz bin beşyüz akçe tımara merkûm Mehmed veled-i İsmail ve yine livâ-i mezbûrda Turhal nâhiyesinde nefis-i Turhal ve gayriden on üç bin akçe tımara dahî mezkûr Mehmed başka başka berevât-ı şerîfemle mutasarrıflar olub müşterekleriyle kayd ve berâtlarına dâhil merkûm Mehmed veled-i İsmail'in tımarı mülhakâtı ve mezkûr Mehmed'in tımarının başkalemi olan nefis-i Turhal el-mezbûrenin rub' mâlikânesi vakf-ı zâviye-i Ahî Yusuf Perende ve

sülüs-i erbâ'ı ve divânisi tımar ve hâsıl tahtında resm-i meyve ve resm-i bostan ve resm-i piyaz ve resm-i penbe hâsıl yazılmağla ber-mûceb-i defter-i hâkâni nefsi-i Turhal elmezbûre toprağında vâki' resim yazılan kadîmi bağçe ve bostanların hâsıl olan meyve ve sebzelerinden ve piyaz ve penbe zirâ' edenlerin dahî hâsıl eyledikleri piyaz ve penbelerinden öşre mu'adil resmlerin taleb ve müşterekleriyle ahz murâd eylediklerinden ashâbı hilâf-ı kânûn ve defter noksan teklîf ve ol-vecîhle gadr-ı külli eylediklerin bildirüb defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere 'amel olunub hilâf-ı kânûn ve defter noksan teklîfi ile te'âllül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Turhal nâhiyesine tâbi' mahallât ve neferât ve zemînler ve hasa çiftlik ile nefsi-i Turhal rub' mâlikâne vakf-ı zâviye-i Ahî Yusuf Perende ve sülüs-i erbâ'a divâni yazı ve hâsıl tahtında çift ve hinta ve resm-i meyve ve bostan ve resm-i piyaz ve küvvâre ve penbe yekûn ma'a gayruhû yirmi sekiz beşyüz akçe yazı ile defter-i mufassalda tahrîr ve defter-i icmâlde ma'a gayruhû kırk iki bin üçyüz elli iki akçe yekûnundan otuz altı bin üçyüz elli akçesi ifrâz ma'a gayruhû otuz yedi bin akçe ze'âmet deyü ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun dört bin ikiyüz doksan dört akçesi Mehmed veled-i İsmail ve on üç bin akçesi Mehmed ve bâkisi müştereki kaydında olmağın karye-i mezbûrenin kânûn üzere iktizâ eden aşâr ve rûsûmâtı müşterekleriyle mezbûrân tarafından zabt olunmak iktizâ eylediğün bi'l-fi'il defter emîni olan El-Hac Mehmed Rakım dâme mecdihû arz etmeğın arz-ı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Za sene 1179

[S.137-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Sivas kâdisına hüküm,

Rum vilâyeti'nin defter kethüdâsı olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İbrahim veled-i Halil ser-gügüm-i hazîne zîde kadrihû gelüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde Ağangi? nâm karye ve gayriden seksen bin ikiyüz akçe ze'âmete berât-ı 'alişânımla mutasarrıf olub ze'âmeti mülhakâtından müstakillen kayd ve berâtına dâhil Çayır-ı Mera ki defter kethüdâları tasarruf edegelmiş deyü hâsıl beşyüz akçe yazı ile defter-i hâkânide mukayyed olub âhârdan bir vecîhle dahl olunmak icâb etmez iken âhârdan hilâf-ı defter-i hâkâni müdâhale olduğun bildirüb zikr olunan çayır ber-mûceb-i defter-i hâkâni müstakillen ze'âmeti tarafından zabt ve vâki' olan öşrü ahz ve kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkâni âhârı dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâlde mürâca'at olundukda Çayır-ı Mera ki defter kethüdâları tasarruf edegelmiş hâsıl beşyüz akçe yazı ile defter-i icmâlde tahrîr ve Sivas nâhiyesine tâbi' Ağangi? nâm karye ve ma'a gayruhâ birikdirilüb seksen bin ikiyüz akçe ze'âmete ber-icmâl ve tamamen eyâlet-i Rum'un defter kethüdâsı mûmâ-ileyh İbrahim veled-i Halil ser-gügüm-i hazîne zîde kadrihûnun ze'âmeti olduğun mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Za sene 1179

[S.138-Hüküm 2]**Bozok sancağı mutasarrıfına ve Süleymanlı kazâsı kâdısına hüküm,**

Mora muhâssılı olub hâlâ tuğra-i şerîfimle hizmet-i celîlesiyle müstehak olan vezîrim El-Hac Mehmed Emîn Paşa kapucular kethüdâlığı hizmetinde olan zü'amâdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ömer zîde kadrihû gelüb buna Bozok sancağında Süleymanlı nâhiyesinde Ilıcak nâm karye ve gayriden yirmi bin dokuz yüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakâtından müstakillen kayd ve berâtına dâhil nâhiye-i mezbûre tâbi' mezra'a-i Çabak Meşed ve karye-i Kara Hamza nâm-ı diğer Akçaagıl ve mezra'a-i Küçük Kuyulu deyü mukayyed karye ve mezra'alar topraklarında Mamalu Türkmanı'ndan Kâfirkıran Cemâ'ati zirâ'at ve hırâset etmeleriyle hâsil eyledikleri terekelerinden mûmâ-ileyhin subâşısı kânûn ve defter mûcibince oşrlerin taleb ve ahz ve kabz murâd eyledikte hilâf-ı kânûn ve defter te'allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümayûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Süleymanlı nâhiyesine tâbi' mezra'a-i Çabak Meşed nezd-i karye-i İvaz Hacılı zirâ'at eder hâsil iki bin beşyüz akçe ve yine Süleymanlı nâhiyesine tâbi' altmış beş nefer re'âyâ ile karye-i Kara Hamza nâm-ı diğer Akçaagıl İvaz Hacılı zirâ'at eder hâsil-ı nim ve hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhû iki bin yediyüz akçe ve yine Süleymanlı nâhiyesine tâbi' mezra'a-i Küçük Kuyulu nezd-i karye-i İvaz Haculu zirâ'at eder hâsil iki bin akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Ilıcak el-mezbûre ve ma'a gayruhâ birikdirilüb yirmi bin dokuzyüz akçe ze'âmet ber-icmâl ve tamamen vezîr-i müşârün-ileyhin kapucular kethüdâlığı hizmetinde olmağla defterlüsünden olmak üzere bâ-emr-i 'alî kaydı meşrûh mezbûr Ömer zîde kadrihûnun ze'âmeti olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Za sene 1179

[S.138-Hüküm 3]**Bozok sancağı mutasarrıfına ve Bozok kâdısına hüküm ki,**

Kıdvetü'n-nüvvâb'il müteşerri'in İnallu Ballu kazâsı nâibi Mevlânâ Hüseyin südde-i sa'adetime mektub gönderüb dergâh-ı mu'allâm müteferrikalarından El-Hac Mustafa zîde mecdihûnun subâşısı olan Seyyîd Halil nâm kimesne meclis-i şer'e varub mûmâ-ileyhin ze'âmeti karyelerinden bunun subâşısı olduğu Budaközü kazâsına tâbi' Kuşir nâm karyeden hâsil ve der-ambar olmuş Sivas kilesiyle dokuzyüz kile hintada âhârın alâkası yoğuken Bozok sâkinlerinden Cerid ve Göcekli eşkiyasından Akbıyık oğulları ve Necmoğulları ve Hallac oğlu Süleyman ve Kör Ömer ve sâ'ir kırk neferden mütecâviz eşkiya ba'zı kimesnelerin tahrîkiyle karye-i mezbûre âhâlisi yaylada bulunmaları takrîbi ile bin yüz yetmiş dokuz senesinde eşkiya-i mezbûre karye-i mezkûrede olan iki aded anbârı hedm ve zikr olunan buğdayı yağma ve garet edüb zâ'im-i mûmâ-ileyhe gadr-ı külli olmağla vâki' halî arz ve i'lâm ediver deyü i'lâm

etmeğin keyfiyet-i hâl vukûf-ı tâmmı olanlardan su'âl olundukda merkûmun takrîri vâki' muvâfik olduğuna mevlânâ-yı mûmâ-ileyhin dahî i'lmen-muhîd olmağın ol-bâbda vâki' hâlî hükûm-i hümâyûnum verilmek ricâsıyla bi'l-iltimâs arz eylediği ecîlden sen ki mîr-i mirân-ı mûmâ-ileyhsin ma'rîfetin ve âhâr husûsa ta'yîn olunan mübâşir ma'rîfetiyle mahallinde şer'le görülüb ihkâk-ı hak olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Za sene 1179

[S.138-Hüküm 4]

Bafra kâdısına hüküm,

Erbâb-ı tımardan Seyyîd Mustafa [nâm] sipâhî gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımar karyelerinden kazâ-i mezbûr muzâfâtından Kavak nâhiyesine tâbi' Katır Ser Ulu Tarik? nâm karyenin mümtâz ve mu'ayyen hudûdu dâhilinde olub kadîmden berü öşr ve resmi tımarı tarafından alınagelen ma'lûmetü'l-hudûd yerlerine dahl icâb etmez iken civârında vâki' Aslanice nâm karye sipâhîsi zuhûr ve kendü karyesi toprağına kanâ'at etmeyüb hilâf-ı kânûn bunun sâlifü'z-zikr yerlerine müdâhale ve tımarı mahsûlüne gadr olunduğun bildirüb ol-yerlerin öşr ve resmi kadîmisi üzere kendüye ahz ve kabz etdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Za sene 1179

[S.139-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Gedegra kâdısına hüküm,

Hacegân-ı divân-ı hümâyûnumdan hâlâ hazîne muhâsebecisi olan Mehmed Nuri zîde mecdihû gelüb Amasya ve Kastamonu ve Trabzon ve Niğde sancaklarında Gedegra ve gayri nâhiyelerde nefis-i Köprü ve gayriden yetmiş üç bin yüz elli yedi akçe bâ-berât-ı 'alışân mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakâtından Amasya sancağında Gedegra nâhiyesine tâbi' İncesu nâm karye mâlikânesinin on bahşından dokuz bahşı vakf-ı ebnâ-i Hamid Beğ ve bir bahşı mülk-i Kaya veled-i Abdülmelik ve divânisi müşterekleriyle mûmâ-ileyhin kaydına dâhil olmağla karye-i mezbûre toprağında zirâ'at edenlerin zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri tereke ve sâ'ir mahsûlleri aşârından divâni tarafına aid mahsûl ile defter re'âyâsının üzerlerine edâsı lâzım gelen rûsûmun berâtı yazusuna göre hissesine isâbet eden kânûn ve defter mûcibince tarafından subaşısı ahz ve kabz murâd eyledikde müştereklerinden nefis-i Köprü el-mezbûre ve gayriden beş bin yediyüz elli akçe tımara mutasarrıf Mustafa nâm sipâhî divâni tarafına aid mahsûl ve rûsûmun berâtı yazusuna göre hissesine isâbet edeni almağla kanâ'at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkâni berâtı yazusundan ziyâdeye tecâvüz eylediğinden ma'adâ mezbûrun sâlifü'z-zikr İncesu karyesinde sonradan çiftlik ihdâs ve arâzisinde zirâ'atle hâsıl eylediği terekenin öşründen dâhî bir nesne vermeyüb ol-vecihle ze'âmeti mahsûlünün küllî küsr-ü noksan tertîbine bâis olduğun bildirüb ol-bâbda defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere emr-i şerîfim südürünü istidâ'a ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Gedegra nâhiyesine tâbi' neferât ve

zemîn ve bir hassa çiftlik ile karye-i İncesu mâlikânenin on bahşından dokuzu mülk-i Hamid Beğ ve bir bahşı mülk-i Kaya veled-i Abdülmelik divâni tımar hâlâ mâlikânenin dokuz bahşı Hamid Beğ ber-mûceb-i vakfiye sâbit ve hâsıl-ı divâni ma'a niyâbet ve asiyâb-hâ ve tahtında nim ve hınta yekûn ma'a gayruhâ dört bin akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve icmâlde nefsi-i Köprü ve gayruhû ile birikdirilüb yirmi altı bin akçe yekûnundan yirmi iki bin akçesi ifrâz ve ze'âmet ber-icmâl ve on altı bin beşyüz akçesi bâ-hatt-ı hümâyûn divân kaleminin kırk nefer gediksiz şerhlilerinden mûmâ-ileyh Mehmed Nurî hacegân-ı divân-ı hümâyûn ve beş bin akçesi Mustafa ve bâkîsi müşterekleri kaydlarında olduğun bi'l-fi'l defter emîni olan El-Hac Mehmed Rakım dâme mecdihû arz ve divân-ı hümâyûnum kaleminden kânûnu su'âl olundukda sâlifü'z-zikr İncesu karyesi toprağında zirâ'at edenler her kim olur ise olsun hâsıl eyledikleri tereke ve sâ'ir mahsûlleri aşârından karye-i mezbûrenin divânisi tarafına aid olan mahsûl ile defterlü re'âyânın üzerlerine edâsı lâzım gelen rûsûmundan mûmâ-ileyh ve müştereklerinin berâtları yazularına göre hisselerine isâbet edeni edâ etdirilmek muktezâ-i defter-i hâkâni ve kânûn olduğun der-kenâr olunmağla defter emîni mûmâ-ileyhin arzı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Za sene[1]179

[S.139-Hüküm 2]

Sivas vâlisine Hüseyinabâd kâdısına hüküm ki,

Zü'amâdan Es-Seyyîd Hasan bin Mehmed zîde kadrihû gelüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde Küçük nâm karye ve gayriden yirmi altı bin yüz elli üç akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğun ze'âmeti mülhakâtından Hüseyinabâd nâhiyesine tâbi' Balıcak mezra'ası ber-mûceb-i defter-i hâkâni mâlikânesi mutasarrıflarıyla zabt ve vâki' olan [mahsûl ve rûsûmu] kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etmek murâd eyledikte dahl olunmak icâb etmez iken Koçhisâr nâhiyesinde Alim nâm karye ve gayriden otuz bin dörtyüz otuz üç akçe ze'âmete mutasarrıf Mustafa veled-i Süleyman nâm zâ'im zuhûr ve ze'âmeti mülhakâtından Hüseyinabâd nâhiyesine tâbi' müşterekiyle kaydına dâhil Koçhisâr karyesini mâlikânesi mutasarrıfları ve müşterekiyle zabta kanâ'at etmeyüb bunun kaydına dâhil sâlifü'z-zikr Balıcak mezra'asına dahî fuzûlî müdâhale öşr ve resmin tegallüben ahz ve gadr eylediğün bildirüb mezra'a-i Balıcak el-mezbûre mâlikânesi mutasarrıflarıyla ber-mûceb-i defter-i hâkâni kendüye zabt ve divâni tarafına aid mahsûl ve rûsûm kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb za'im-i mezbûr Mustafa veled-i Süleyman'ı mezra'a-i Balıcak el-mezbûreye bir dürlü dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında hüküm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Hüseyinabâd nâhiyesine tâbi' hâsıl-ı divâni ma'ar-rûsûm bin akçe yazar mezra'a-i Balıcak iki başdan tımar mâlikâne-i mezra'a-i mezbûre mülk-i Hacı Beğ ki der-hisse bâ-kalemi tevki' mülkiyet üzere mukayyed hâlâ mâlikâne mezra'a-i mezbûr ber-mûceb-i hüccet ve mülknâme-i hümâyûn mülk-i evlâd-ı Sinan Paşa deyü mufassalda muharrir ve icmâlde yekûn ma'a gayruhû iki bin akçe ber-icmâl ve

tamamen merkûm Hasan bin Mehmed kaydında ve yine nâhiyesine tâbi‘ altmış iki nefer re‘âyâ ve üç zemîn ve Etrâkiyye-i Uluyörüklerden on dokuz nefer ve beş zemîn ile karye-i Koçhisâr mâlikânenin sekiz sehminden yedi sehmi mülk-i verese-i Bâkî Beğ ve bir sehmi mülk-i verese-i Pir Mehmed bin İvaz hâlâ Hacı Beğ hissesi ki yedi sehmdir mülk-i mebi‘-i Sinan ve Pir Mehmed hissesi vakf-ı eczâhân ‘an-kabl Hacı Mehmed der-nefs-i Çorum divâni tımar ve hasıl-ı divâni tahtında nim bennak ve caba ve hinta ve şâ‘ir ve resm-i asiyâb yedi bin akçe yazı ile mufassalda ol-dâhî tahrîr ve icmâlde karye-i Koçhisar ma‘a mezra‘a-i Güllücek nâm-ı diğer Gürcepınar yazı-yı mezkûresiyle tahrîr ve üç bin beşyüz akçesi ifrâz ve dokuz bin akçesi ber-icmâl ve iki bin yüz akçesi dâhî ifrâz yekûn ma‘a gayruhû iki bin sekizyüz akçe ol-dâhî ber-icmâl ve icmâl-i evvelin altı bin ve sâni tamamen Mustafa veled-i Süleyman bâkîsi müştereki kaydında olup bu sûrette tarafının icmâl ve mufassalları başka başka olup birbirlerinde alâkası olmamak iktizâ eylediğün bi’l-fi‘il defter emîni olan El-Hac Mehmed Rakım dâme mecdihû arz etmeğün arz-ı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Zâ sene 1179

[S.140-Hüküm 2]

Bozok sancağı mutasarrıfına Kızılkoca kâdısına hüküm,

Zü‘amâdan Osman veled-i Ebubekir zîde kadrihû ile erbâb-ı tıardan Ömer ve Süleyman nâm sipâhîler gelüb Bozok sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Baltı nâhiyesinde Asi nâm karye ve gayriden yirmi dokuz bin dörtyüz otuz sekiz akçe ze‘âmete mûmâ-ileyh Osman veled-i Ebubekir ve yine Baltı nâhiyesinde Baltıyağı nâm karye ve gayriden üç bin üçyüz akçe tımara merkûm Ömer ve yine karye-i Baltıyağı el-mezbûre ve gayriden dört bin yüz yirmi beş akçe tımara merkûm Süleyman başka başka berevât-ı şerîfemle mutasarrıflar olup mûmâ-ileyh Osman veled-i Ebubekir’in ze‘âmet-i mülhakâtından ve sipâhîyân-ı mezkûrlar Ömer ve Süleyman’ın tımarlarının başkalemi olan müşterekleriyle kayd ve berâtına dâhil karye-i Baltıyağı el-mezbûre toprağında Mamalı Türkmânı sâkin ve mütemekkîn ve zirâ‘at etmeleriyle zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden beşte bir öşrlerin taleb ve müşterekleriyle ahz ve kabz murâd eylediklerinde yine Mamalı Türkmânı’ndan Mehmed ve Ömer ve Bekir nâm kimesneler terekeleri öşrlerin vermediklerinden mâ‘adâ sâ‘ir Türkmân tâ‘ifesine dahî bir nesne verdirmeyüb tegallüben ahz ve kabz daiyesinde oldukların bildirüb karye-i Baltıyağı el-mezbûre toprağında zirâ‘at edenlerin hâsıl eyledikleri terekelerinden beşte bir öşrlerin bi’t-tamam tahsîl ve müşterekleriyle kendülere alıverilüb mezkûrları hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i kânûn dahl ve ta‘arrûz etdirilmeyüb men‘ ve def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Baltıyağı nâhiyesine tâbi‘ yüz seksen altı nefer re‘âyâ ve yedi zemîn ile karye-i Baltıyağı ‘an-cemâ‘at-i Davudbeğlü ‘an-kabile-i Süleymanlı ve mezra‘a-i Maça Kırır? der-sınır-ı karye-i mezbûre ve hâsıl ma‘a mezra‘a-i Maça Kırır? ve tahtında nim ve hinta ve şâ‘ir ve burçak yekûn ma‘a gayruhû sekiz bin üçyüz akçe yazı ile defter-i

mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma'a gayruhû on üç bin üçyüz akçe yekûnundan beş bin akçesi ifrâz ve ma'a gayruhâ birikdirilüb sekiz bin akçe ber-icmâl ve bin sekizyüz akçesi dâhî ifrâz ve ma'a gayruhâ birikdirilüb dört bin akçe olduğu başka ber-icmâl ve bin akçesi dâhî ifrâz ve ma'a gayruhâ birikdirilüb dört bin beşyüz akçe olduğu başka ber-icmâl ve icmâl-i evvel ve icmâl-i sâni tamamen mezkûr Ömer fevtinden dört bin beşyüz akçe yazar icmâl-i sâlisin dört bin yüz yirmi beş akçesi merkûm Süleyman ve yüz seksen yedi akçesi dahî mûmâ-ileyh Osman veled-i Ebubekir bâkisi müştarekleri kaydlarında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Za sene 1179

[S.140-Hüküm 3]

Bozok kâdisına hüküm,

Bozok sancağında Akdağ nâhiyesinde Kurucaöz nâm karye ve gayriden dokuz bin akçe timara mutasarrıf Seyyîd Süleymân bâ-fermân-ı 'ali me'mûr olduğu Gürcistan Seferi'nde bayrağı altında mevcûd hıdemât-ı 'aliyyemde bezl-i vücûd seferber edüb dahl icâb etmez iken ashâb-ı ağrâzdan Mehmed Emîn nâm kimesne ba'zı kimesnelere istinâdı hasebiyle livâ-i mezbûr alaybeğisini tamâh-ı hâma düşürüb garaza mebni bayrağı altında nâ-mevcûd ve terk-i hizmetdir deyü tımarını mîr-i mirânına tezkere etdirib mezkûr Seyyîd Süleyman gadr eyledi deyü ref'inden sahib-i evvel-i mezkûr Seyyîd Süleyman ibkâ olunması bâbında eyâlet-i Sivas'ın defter kethüdâsı İbrahim ve çavuşlar kethüdâsı İsmail ve hâlâ Sivas Alaybeğisi Mehmed Emîn zîde kadrihûm ile zü'amâ ve erbâb-ı tımarı mahzar etmeleriçün tımar-ı mezbûr Bozok sancağında ve hâliya mezkûr Süleyman'ın üzerinde olmağla hasm-ı mezbûr Mehmed Emîn ile sancağı zü'amâ ve erbâb-ı tımarı ve çeribaşları muvacehelerinde terâfu'u şer' ve mezbûr Seyyîd Süleyman sefer-i mezbûrdan avfları tarihi gelinceye bayrağı altında mevcûd idiğü vâki' ise Sancaklusu ihbârlarıyla sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin has ve zü'amâ ve erbâb-ı tımar ve çeribaşısı ve sâbık alaybeğleri dâhî mühürleri mutâbık mahzar etmeleriçün iftiharü'l-emâcid ve'l-ekarim bi'l-fi'il reisü'l-küttâb olan Mehmed dâme mecdihû i'lâm etmeğın i'lâmı mûcibince amel olunmak içüne yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Za sene 1179

[S.144-Hüküm 2]

Sivas vâlisine ve Divriği kâdisına hüküm,

El-Hac İbrahim nâm kimesne gelüb Divriği sancağında Eyne Ali? nâhiyesine tâbi' Mübâdur nâm karye ve gayriden bin beşyüz yetmiş iki akçe gedik tımar ile Divriği Kal'ası'nın ser-bölüğüne berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub gedik tımarının başkalemi olan sâlifü'l-beyân karye-i Mübâdur ve on bir nefer re'âyâ ve hâsıl-ı kısm ani'l-hums hinta ve şâ'ir ve resm-i bennâk ve nısf-ı bâd-ı hevâ yekûn ma'a gayruhâ iki bin beşyüz altmış altı akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde bin akçesi ifrâz ve Divriği Kal'ası'nın ser-bölüklüğüne mahsûs bir gedik tımar

ve hâlâ berâtıyla mezkûr El-Hac İbrahim üzerinde olduğu defter-i hâkânide mukayyed olub dahl icâb etmez iken yine kal'a-yı mezbûre sükkânından Osman nâm kimesne hevâsına tâbi' kimesnelere istinâdı sebebi ile selefin zamanında tımar-ı mezbûrun hâsılâtını nisfîyet üzere alır idim yine alırum deyü te'addîden hâlî olmadığın bildirüb mugâyir-i defter-i hâkâni zahir olan te'addîsi men' olunmasın istidâ'a ve defterhane-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere gedik tımar-ı mezbûr ile kal'a-yı mezbûre tâbi' serbölüklüğü merkûmun üzerinde olmağla karye-i mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekiyle merkûma zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmundan berâtı mûcibince hizmeti mukâbilesinde müstehâk olduğu mahsûl ve rûsûm kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i berât âhârın dahl ve ta'arrûzu men'-içün muktezâ'-i defter-i hâkâni ve kânûn üzere emr-i şerîfim sūduru bâbında bi'l-fi'îl reisü'l-küttâbım olan Ömer dâme mecdihû i'lâm etmeğin i'lâmı mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Za sene 1179

[S.146-Hüküm 5]

Sivas vâlisine Gelmu'âd kâdisına hüküm,

Vilâyet-i Rum'un tımar defter kethüdâsı İbrahim veled-i Halil ser-güğüm-i hazîne zîde mecdihû gelüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde Ağangi? nâm karye ve gayriden seksen bin ikiyüz akçe ze'âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub Gelmu'âd nâhiyesinde niyâbet ve nisf bâd-ı hevâ ve nisf resm-i arûsâne tımarhâ-i sipâhîyân ve merdân-ı kal'a gayri-ez havâs-ı hümâyûn ve tımarhâ-i serbest ve zü'amâ ve dizdâr der-nâhiye-i Gelmu'âd deyü on bin akçe yazı ile kayd ve berâtına dâhil olmağla nâhiye-i mezbûrede vâki' serbest olmayan tımarı karyelerinin vâki' nisf cürm-ü cinâyet ve sâ'ir nisf bad-ı heva ve nisf resm-i 'arusanesini ahz ve kabz etmek murâd eyledikde hilâf-ı defter-i hâkâni mûmâni'at olunmak icâb etmez iken zikr olunan tımar ashâbından ba'zılarının karye-i mezbûrede alâkan yokdur deyü hilâf-ı defter-i hâkâni te'allül ve mu'araza ve ol-vecîhle ze'âmeti mahsûlüne noksan tertîb eylediğün bildirüb nâhiye-i mezbûrede vâki' serbest olmayan tımarlar ve kal'a merdânı tımarları karyelerinde vâki' nisf cürm-ü cinâyet ve sâ'ir nisf bâd-ı hevâ ve nisf arûsâne mûmâ-ileyhin tarafından ahz ve kabz etdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Gelmu'âd nâhiyesine tâbi' niyâbet ve nisf bâd-ı hevâ ve nisf resm-i arûsâne tımarhâ-i sipâhîyân ve merdân-ı kal'a gayri-ez havâs-ı hümâyûn ve tımarhâ-i serbest ve dizdâr der-nâhiye-i Gelmu'âd hâsıl on bin akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrîr kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Sivas nâhiyesinde Ağangi? nâm karye ve ma'a gayruhâ birikdirilüb seksen bin ikiyüz akçe ze'âmet kethüdâ-i tımarhâ-i vilâyet-i Rum mahsûs ber-icmâl ve tamamen mûmâ-ileyh İbrahim veled-i Halil ser-güğüm-i hazîne'nin berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed ve kânûnu su'âl olundukda bu sûretde nâhiye-i mezbûrede vâki' olan rûsûmât-ı mezkûre serbest olmayan tımar karyeleri re'âyâsından

kânûn ve defter mûcibince icâb edenlerden mûmâ-ileyhin ze'âmeti tarafından ahz ve kabz etdirilmek muktezâ-i defter-i hâkâni kânûn idiğü divân-ı hümâyûnum kaleminde tahrîr olunmağın defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Za sene 1179

[S.147-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Artukabâd kâdisına hüküm,

Vilâyet-i Rum'un tımar defter kethüdâsı İbrahim veled-i Halil ser-gügüm-i hazîne zîde mecdihû gelüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde Ağangi? nâm karye ve gayriden seksen bin ikiyüz akçe ze'âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub Artukabâd nâhiyesinde niyâbet ve nısf bâd-ı hevâ ve nısf resm-i arûsâne-i tımarhâ-i sipâhîyân ve merdân-ı kal'a gayri-ez havâs-ı hümâyûn ve züemâ ve tımarhâ-i serbest der-kazâ-i Artukabâd deyü yedi bin akçe yazı ile kayd ve berâtına dâhil olmağla nâhiye-i mezbûrede vâki' serbest olmayan tımar karyelerinin vâki' nısf cürm-ü cinâyet ve sâ'ir nısf bâd-ı hevâ ve resm-i arûsânesini ahz ve kabz murâd eyledikde erbâb-ı tıardan ba'zıları senin karyemizde alâkan yokdur deyü hilâf-ı defter-i hâkâni mûmâni'at ve olvecîhle ze'âmeti mahsûlüne noksan tertîb eyledüb nâhiye-i mezbûrede vâki' serbest olmayan tımarlar ve kal'a merdân tımarları karyelerinin vâki' nısf cürm-ü cinâyet ve sâ'ir nısf bâd-ı hevâ ve nısf resm-i arûsâne mûmâ-ileyhin tarafından ahz ve kabz etdirilmek bâbında hüküm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Artukabâd nâhiyesine tâbi' niyâbet ve nısf bâd-ı hevâ ve nısf resm-i 'arûsâne-i tımarhâ-i sipâhîyân ve merdân-ı kal'a gayri-ez havâs-ı hümâyûn ve tımarhâ-i serbest der-kazâ-i Artukabâd hâsıl yedi bin akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Sivas nâhiyesinde karye-i Ağangi? el-mezbûre ve ma'a gayruhâ birikdirilüb seksen bin ikiyüz akçe ze'âmet kethüdâ-i defter tımarhâ-i vilâyet-i Rum mahsûs bericmâl ve tamamen eyâlet-i Rum'un defter kethüdâsı mûmâ-ileyh İbrahim veled-i Halil ser-gügüm-i hazîne'nin üzerinde olduğı mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Za sene 1179

[S.148-Hüküm 2]

Amasya kâdisına Amasya sancağı alaybeğisi [Boş] zîde kadrihûya hüküm ki,

Amasya sancağında Argoma nâhiyesinde Ayvalu nâm karye ve gayriden sekiz bin akçe tımara mutasarrıf Mehmed tımarına rağbet etmeyüb me'mûr olduğı Gürcistan Seferi'nde bayrağı altında nâ-mevcûd olduğundan hâlâ Çıldır Vâlisi vezîrim Hasan Paşa edemallahû te'âlâ iclâlehû tarafından Ahmed'e tevcîh ve tezkere verilüb defterhânesi görüldükde Ayvalı nâm karyeler ve gayriden yirmi iki bin ikiyüz akçenin beş bin altıyüz akçesi yine Argoma nâhiyesinde Keçi nâm karye ve gayrihû ile birikdirilüb on yedi bin yediyüz akçe üzere berâtıyla Hacı Mehmed veled-i Mustafa üzerinde olmağla tımar-ı mezbûrun topundan sekiz bin akçesi vezîrim müşârün-ileyhin tezkeresi mûcibince

yetmiş dokuz Muharremi'nin yirmi birinci gününde merkûm Ahmed'e tevcîh ve berât olunduğu ve yine karye-i mezbûrenin bin beşyüz akçesi dâhî livâ-i mezbûrdan yediyüz akçe ile birikdirilüb Kilis sancağında Ağrâz? nâhiyesinde mezra'a-i Kasyeili ma'an on sekiz bin yüzaltmış akçe üzere leyl-ü nehhâr umûr-ı mühimme tahrîrâtı ile avdet-güzâr olub alaybeğisi bayrağı altında mevcûd değıldir deyü tımarına zarar gelmemek üzere kaydı meşrûh olan Es-Seyyîd Ali Sukutî üzerinde idiğı defter-i hâkânî ve tahvîlden derkenâr ve mezkûr Hacı Mehmed veled-i Mustafa Gürcistan Seferi'nde bayrağı altında mevcûd ve edâ-yı hizmetinde kusuru olmayub ve yine nâhiye-i mezbûrede Ayvalu nâm karye ve gayriden sekiz bin akçe tımarı mutasarrıf diğere Mehmed nâ-mevcûd olduğundan mezkûr diğere Mehmed'in tımarı verilecek iken sehven merkûm Mehmed veled-i Mustafa'nın tımarının topundan sekiz bin akçesi mezbûr icmâlde tevcîh ve berât olunub gadr olduğunu zü'amâ ve erbâb-ı tımar şehâdet edüb benim gallem zabt olundu deyü Merzifon kazâsı nâibi Mevlânâ Mehmed zîde i'lmihû arz ve merkûm Hacı Mehmed veled-i Mustafa dâhî nâib-i mezbûrun arzı mûcibince tımarının sıhhati üzere kendüye ibkâsını başka arz-ı hâl birle istircâ ve zıkr olunan Ayvalu nâm karye ve gayriden yedi bin ikiyüz akçe tımar Kilis sancağında tımarı mutasarrıf ve divân-ı hümâyûnum kaleminin kırk nefer mülâzımlarından birinin şerhi mahlûl olundukda birine ithâl oluncaya değın tımarına zarar gelmemek üzere kaydı meşrûh olunan Es-Seyyîd Ali Sukutî'nin tımarı dâhilinde olub merkûm Seyyîd Ali Sukutî'nin terk-i hizmeti iktizâ etmemegiyle bu sûretde mezbûr Es-Seyyîd Ali Sukutî'nin kaydı meşrûh olduğundan kaydı dâhilinde olan mâruz-zıkr Ayvalu nâm karye ve gayriden yedi bin ikiyüz akçesinin terk-i hizmetinden âhâra tevcîhi iktizâ etmeyüb ve merkûm Hacı Mehmed veled-i Mustafa'nın tımarı dâhî Keçi nâm karye ile birikdirilmiş on bir bin yediyüz elli akçe üzere olub hakikat-i halde iştibâh vâki' olmağla merkûm Hacı Mehmed hasmı Ahmed ile mahallinde bi'l-muvâcehe terâfu'-ı şer' zü'amâ ve erbâb-ı tımarlardan gereğı gibi su'âl ve mezbûr Hacı Mehmed Gürcistan Seferi'nde mevcûd ve cümle ile avdet edinceye değın bayrağı altında mevcûd idiğı vâki' midir değıl midir siz ki mevlânâ ve mir-alay-ı mûmâ-ileyhimâsız başka başka siz arz ve zü'amâ ve erbâb-ı tımar ve çeribaşısı ve sâbık alaybeğleri dâhî mühürleri mutâbık mahzar eylemeleri için emr-i şerîfim sūduru bâbında bi'l-fi'il reisü'l-küttâbım olan Ömer dâme mecdihû i'lâm etmeğın i'lâmı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Z sene 1179

[S.149-Hüküm 1]

Çorum kâdisına hüküm ki,

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Ahmed zîde i'lmihûsun sūdude-i sa'adetime mektub gönderüb mirlivâ-i Çorum havâsından nefsi-i Çorum'da sâkin ulemâ ve sülehâ ve re'âyâ be-reâyâ bî-ecmâhim şer'e varub Çorum sancağında ve nâhiyesinde nefsi-i Çorum ve tahtında neferât ve zemîn hâsılı iki başdan gayr-i ez-yazar Pazar-ı Esb ve Pazar-ı Kır çift ve hınta yüz otuz bin altıyüz altmış üç akçe niyâbet ve nisf-ı bâd-ı hevâ ve nisf-ı resm-i arûsâne tımarhâ-i sipâhîyân ve tımarhâ-i merdân-ı kal'a ve resm-i

'arûsâne-i sipâhîyân ve sipâhî-i zâdegân ve bâd-ı hevâ ve resm-i arûsâne-i dizdarân ve dizdârzâdegân gayr-i ez-havâs-ı hümâyûn ve zü'amâ ve tımarhâ-i serbest der kaza-i Çorum hassı otuz beş bin akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde mir-livâ-i Çorum havâsından olduğu defter-i hâkânide mukayyed olmağla nefsi-i Çorum el-mezbûre toprağında kadîmi re'âyâ yerleri tasarruf edenler kânûn üzere icâb eden resm-i çiftlerin ve kasaba-i mezbûrenin defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğullarının evlü olanları resm-i bennâk ve erişüb kâr-u kisbe kâdir mücerredleri resm-i mücerredlerin kânûn ve defter mûcibince Çorum sancağı mutasarrıfları taraflarına edâya râzılar iken livâ-i mezbûr mutasarrıfları kanâ'at etmeyüb hilâf-ı kânûn ve defter ziyâde mütâlebesiyle te'addî ve rencîdeden hâlî olmamalarıyla hilâf-ı kânûn ve defter ol-vecîhle te'addîleri men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına arz ediver deyü ve ilhâc? ve hâl-i minvâl-i muharrer üzere olduğuna senin dahî ilmen muhît olmağla vâki' hâlî bi'l-iltimâs arz ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyed ve divân-ı hümâyûnumda kânûnu su'âl olundukda Mart rûsûmu resm-i çift ve bennâk ve resm-i mücerred olmağla nefsi-i Çorum toprağında kadîmisi re'âyâ yerleri tasarruf edenler kânûn üzere icâb eden resm-i çiftlerin ve kasaba-i mezbûrenin defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğullarının evlü olanları resm-i bennâk ve erişüb kâr-ı kisbe kâdir mücerredleri resm-i mücerredlerin kânûn ve defter mûcibince mir-livâ-i hassa tarafına edâ eylediklerinden sonra kânûn ve defterden ziyâde talebiyle te'addî etdirilmemek muvâfık-ı kânûn idiğu tahrîr olunmağla defter-i hâkânide mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Z sene 1179

[S.152-Hüküm 2]

Sivas vâlisine ve Eğin kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tımarıdan Yusuf veled-i Mehmed nâm sipâhî gelüb Arapkir sancağında Dağabâd nâhiyesinde Dillü nâm karye ve gayriden on dört bin ikiyüz akçe tımarı berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub tımarı mülhakâtından Eğin kazâsına tâbi' yetmiş dört nefer re'âyâ ile karye-i Eğrek ve hâsıl ani'l-hums ve resm-i zemîn ve hinta ve şa'ir ve kürûm yekûn ma'a gayruhâ sekiz bin sekiz yüz doksan altı akçe yekûnundan hisse-i vakf rub' hububat bin ikiyüz doksan altı ve hisse-i divâni yedi bin altıyüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yedi bin altıyüz akçe divâni yazusu karye-i Dillü el-mezbûre ve ma'a gayruhâ birikdirilüb dokuz bin ikiyüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamamen merkûm Yusuf veled-i Mehmed'in kaydında olduğu defter-i hâkânide mukayyed ve karye-i Eğrek el-mezbûre toprağında zirâ'at ve hırâset edenlerden Mahmud ve sâ'ir kimesnelerden zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinin beşte bir öşrûn divâni tarafına aid olanı taleb eyledikte mezkûrlar birbirleriyle yekdîl ve yekcihed ve bizim zirâ'at eylediğimiz arazi mukaddemâ bağ iken maktû'u veregelmiş idik şimdi yine öşr vermezüz maktû'u veririz deyü iddi'â ve karye-i mezbûre arazisinden defter-i hâkânide maktû'u kayd olunmuş arazi yoğuken hilâf-ı

defter-i hâkâni ve mugâyir-i kânûn maktû'ü teklîfiyle te'allül ve muhâlefet ve tımar-ı mahsûlüne gadr eylediklerin bildirüb karye-i mezbûre toprağında zirâ'at edenlerin hâsıl eyledikleri terekelerinin beşte bir öşründen divâni tarafına aid olanı alıverilüb hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i kânûn maktû'ü teklîfi ile te'allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Z sene 1179

[S.153-Hüküm 1]

Sivas kâdısına hüküm,

Erbâb-ı tımandan Derviş Mehmed veled-i Mehmed Çavuş ve Süleyman ve diğer Süleyman veled-i Mehmed Emîn nâm sipâhîler gelüb Sivas sancağında Artukabâd nâhiyesinde Madas nâm karye ve gayriden on üç bin üçyüz seksen altı akçe tımara mezkûr Derviş Mehmed veled-i Mehmed Çavuş ve karye-i Madas el-mezbûre ve gayriden altı bin sekizyüz kırk iki akçe tımara dahî merkûm Süleyman ve karye-i Madas el-mezbûre ve gayriden ol-mikdâr akçe tımar dâhî mezbûr Süleyman veled-i Mehmed Emîn başka başka berevât-ı şerîfemle mutasarrıflar olub tımarları mülhakâtından Sivas nâhiyesine tâbi' kayd ve berâtlarına dâhil karye-i Kamış mâlikâne tamam der-tasarruf-ı Tatar Çelebi ve Şükrullah Çelebi ve evlâd-ı Emrullah divâni tımar hâliyâ mâlikâneye batn-ı evvelden Sefer Hatun mutasarrıfedir deyü mukayyed karyenin defterlü re'âyâları karye-i mezbûre toprağında tasarruflarında zirâ'ate sâlih hâsıl verir yerlerin bi't-tamam zirâ'at etmeden varub ve yine Sivas nâhiyesinde Kalındeğirmen nâm karye ve gayriden dokuz bin yediyüz doksan dokuz akçe tımara mutasarrıf Abdullah nâm sipâhînin müşterekleriyle kaydına dâhil yine nâhiyesinde mezra'a-i Salurd mâlikânenin mülk-i Üveys ve Ömer ve Ebu'l-Hayr ve nısf-ı âher mülk-i verese aid divâni tımar deyü mukayyed mezra'a toprağında zirâ'at edüb ol-vecîhle tımarları mahsûlünün küsrüne bâdî oldukların bildirüb kânûn üzere amel olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Sivas nâhiyesinde Kavak ve el-mevkûf re'âyâ ile karye-i Hasan mâlikâne tamam der-tasarruf-ı Tatar Çelebi ve Şükrullah Çelebi ve evlâd-ı Emrullah divâni tımar hâliyâ batn-ı evvelden Sefer Hatun mutasarrıfedir hâsıl-ı ispençe ve hınta ve şa'ir ve deştânî ve tapu-yı zemîn yekûn on bir bin dördyüz yetmiş bir akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Artukabâd nâhiyesinde Madas nâm karye ve gayruhâ birikdirilüb yirmi altı bin yetmiş bir akçe ze'âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun on üç bin otuz altı akçesi merkûm Derviş Mehmed veled-i Mehmed Çavuş ve altı bin beşyüz on sekiz akçesi dâhî mûcibince 'amel oluna deyü berât-ı unvân-ı hatt-ı hümâyûnumla tevşîh merkûm Süleyman ve altı bin beşyüz on yedi akçesi dâhî mezbûr Süleyman veled-i Mehmed Emîn'in tımarı mülhakâtı ve yine Sivas

nâhiyesinde mezra‘a-i Salurd mâlikânenin nısf-ı mülk-ü verese-i ...²⁷⁶ divâni tımar otuz müdlük yerdir Kamış halkı zirâ‘at ederler hâsıl-ı ma‘ar-rüsûm iki bin akçe yazu ile oldâhî defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde hâsıl-ı divâni deyü yazu-yı mezkûresiyle tahrîr ve Sivas nâhiyesinde Kalın Değirmen nâm karye ve ma‘a gayruhâ birikdirilüb sekiz bin akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin akçesi merkûm Abdullah’ın tımarı mülhakâtı bâkîsi müştereki kaydında olduğu mastûr ve mukayyed ve divân-ı hümâyûnum kaleminden kânûnu su‘âl olundukda sâlifü’z-zikr Kamış nâm karyenin defterlü re‘âyâları karye-i mezbûre toprağında tasarruflarında olan zirâ‘ate sâlih hâsıl verir yerlerde bi’t-tamam zirâ‘at etmeden âhârın toprağında zirâ‘at etmemek üzere hükm tenbîh ve tekîd olunmak için kânûn üzere emr-i şerîf yazılagelmişdir deyü tahrîr olunmağla defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i Z sene [1]179

[S.154-Hüküm 3]

Budaközü kâdısına hüküm ki,

Halil bin Köse Ömer nâm kimesne gelüb bu an-asl ebâ‘an-ced kazâ-i mezbûre tâbi‘ tımar karyelerinden Mihmadlu nâm karyenin defterlü re‘âyâsından olub bundan akdem kalkub varub yine kazâ-i mezbûre tâbi‘ Sungurlu nâm karyede yirmi seneden mütecâviz sâkin ve üzerine edâsı lâzım gelen resm-i ra‘iyyet asl ra‘iyyet kayd olduğu mezkûr Mihmadlu karyesi sipâhîsine edâ edüb dahl olunmak icâb etmeyüb Avcı karyesinin defterde mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyeti oğullarından değil iken mezkûr Avcı karyesi zâbiti Yusuf nâm kimesne zuhûr ve şirrete sülûk ve sen benim uhdemde olan mezkûr Avcı karyesinin defterde mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyet-i oğullarından olmanla senden rüsûm-ı ra‘iyyet alırım deyü hilâf-ı kânûn ve defter fuzûlî iddi‘â ve mürâfa‘a-i şer‘-i şerîf oldukların ber-vech-i muharrir Mihmadlu karyesi re‘âyâsından olduğunu karyesi âhâlisinin ihbâr ve şehâdetleriyle şer‘an sabit ve mu‘ârazadan men‘ birle kibel-i şer‘den bunun yedine hüccet-i şer‘iye verilüb ve tekrâr mürâfa‘adan evvel hüccet-i şer‘iyenin bilâ-sene imzâ olunmuşken mezbûr Yusuf memnû‘u ve mündefi‘ olmayub mugâyir-i kânûn ve defter ve hüccet-i şer‘iye müdâhale ve te‘âddiden halî olmadığın bildirüb hüccet-i şer‘iye mûcibince amel olunub mezbûrun hilâf-ı kânûn ve defter ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iye zâhir olan müdâhale ve te‘âddîsi men‘ ve def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğün ecîlden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Z sene 1179

[S.158-Hüküm 3]

Sivas vâlisine Sivas kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tımandan Mahmud nâm sipâhî gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu

²⁷⁶ Bir kelime okunamamıştır.

tımarı aklâmından Akdağ kazâsında Haliçe nâm karyesinin bin yüz yetmiş beş senesinden berü hâsıl olan oşr mahsûlâtından müctemi' der-keyl ve der-anbâr olmuş yüz kile mahsûlatında âhârın alâka ve medhâli yoğuken Sivas sâkinlerinden Ömer Efendi dimekle ma'rûf kimesne benimdir deyü ma'rûz-zikr mahsûlâtını bilâ-sened fuzûlî zabt ve ahz ve kabz ve gadr etmekle mürâfa'a-i şer' olduklarında kat'â mezbûrun alâkası olmayub fuzûlî zabt eylediği bâ-muvacehe şer'an sâbit ve buna hüküm ve edâya tenbîh birle hüccet-i şer'îye dâhî verilmişken mücerred adem-i itâ'atinden nâşî vermeyüb zimmetinde kaldığın bildirüb hüccet-i şer'îye mûcibince şer'le görülüb fuzûlî zabt ve ahz ve kabz eylediği mahsûlâtı tamamen tahsîl ve bî-kusur kendüye alıverilüb bermûceb-i hüccet-i şer'îye icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Z sene 1179

[S.158-Hüküm 4]

Sivas vâlisine Sorgun kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tıardan Mahmud [nâm] sipâhî gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı karyelerinden Mehmedlü karyesinde vâki' der-anbâr olmuş on iki müd mahsûl-ı şa'irinde âhârın alâkası yoğuken kazâ-i mezbûrda sâkin Polad oğlu Osman nâm kimesne bin yüz yetmiş sekiz senesinde anbârını açub mâruz-zikr mahsûlünü âher kazâyâ nakl ve kendü anbarına vaz' ve zabt etmekle taleb eyledikde mezbûr vermemek için mukaddemâ karye-i mezbûre re'âyâsından Habib nâm kimesneyi vâli tarafından gelen mübâşir ahz eyledikde mezbûr Habib bana emr eylediğine binâen ol-cümle mahsûl-i mezbûru merkûm Habib'den taleb eyle deyü bî-vech-i şer'-i şerîf vermekte te'allül ve gadr murâd eylediğün bildirüb şer'le görülüb fuzûlî zabt eylediği ol-mikdâr mahsûlü tahsîl ve gerüye bî-kusur alıverilüb ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin mahallinde şer'le görülmek için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Z sene 1179

[S.160-Hüküm 1]

Ber-vech-i arpalık Bozok sancağı mutasarrıfına Akdağ nâibine hüküm ki,

Hâlâ sadrazâm kapucular kethüdâsı olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-'ayân Süleyman zîde mecdihû südde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb Bozok sancağında Akdağ nâhiyesinde İsağlü nâm karye ve gayriden otuz dört bin on iki akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerinin işbu bin yüz yetmiş dokuz senesinde vâki' olan mahsûl ve rüsûmu berât-ı mûcibince tahvîli tarihine düşmüşken âhârdan müdâhale ve tarafından ahz ve kabzına muhâlefet olunduğun bildirüb berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rüsûm tevcih edenlerden tahsîl ve tarafından kabzına me'mûra alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum südürünü istidâ'a etmeğin kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Z sene 1179

[S.160-Hüküm 2]

Sivas vâlisine ve Amasya sancağında vâki‘ Argoma nâhiyesi nâibine hüküm ki,

Erbâb-ı tımardan Seyyîd Mehmed nâm sipâhî arz-ı hâl edüb Sivas sancağında Komanat nâhiyesinde Kızıl nâm karye ve gayriden dokuz yüz akçe bâ-berât-ı ‘alişân mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından Amasya sancağında Argoma nâhiyesine tâbi‘ Giray nâm karyenin tamam mâlikânesi vakf-ı Ahmed Beğ ve divânisi müşterekiyle bunun kayd ve berâtına dâhil olmağla ber-mûceb-i defter-i hâkâni karye-i mezbûre mâlikânesi mutasarrıfı ve müşterekiyle zabt ve divânisi tarafına aid mahsûl ve rûsûmdan berâtı yazusuna göre hissesine isâbet edeni kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz murâd eyledikte âhârdan dahl ve ta‘arrûz olunmak icâb etmez iken ecânib ve mütegalibeden ba‘zı kimesneler zuhûr ve karye-i mezbûrede senin hisse ve alâkan yokdur deyü hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûlî müdâhale ve zabtına muhâlefet ve gadr sevdasında oldukların bildirüb zikr olunan Giray karyesi ber-mûceb-i defter-i hâkâni mâlikânesi mutasarrıfı ve müşterekiyle kendüye zabt ve divânisi tarafına aid mahsûl ve rûsûmdan berâtı yazusuna göre hissesine isâbet eden kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb ecânibden olan mezkûrların hilâf-ı defter-i hâkâni ol-vecîhle olan müdâhale ve te‘âddîleri men‘ ve def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Amasya sancağında Argoma nâhiyesine tâbi‘ yetmiş altı nefer re‘âyâ ve on yedi aded zemîn ve iki hassa çiftlik ve iki mâlikâne çiftlik ile karye-i Giray ve hâsılı tahtında nim ve hinta ve şa‘ir yekûn ma‘a gayruhâ yedi bin iki yüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde iki bin akçesi ifrâz ve Sivas sancağında Turhal nâhiyesinde Karaevlû nâm karye ve ma‘a gayruhâ birikdirilüb on bin beş yüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun dört bin akçesi merkûm Seyyîd Mehmed ve bâkîsi müştereki kaydlarında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Z sene [1]179

[S.161]

Bozok sancağı mutasarrıfına Bozok ve Kızılkoca ve Süleymanlı ve Akdağ ve Boğazlıyan kâdıları ve Atiki nâhiyesi nâibine hüküm ki,

Erbâb-ı tımardan Mustafa veled-i İbrahim nâm sipâhî arz-ı hâl edüb Bozok sancağında Bozok kazâsı muzâfâtında Kabak-ı Bâlâ nâhiyesinde Örüce nâm karye ve gayriden dokuz bin beş yüz doksan akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarının başkalemi olub müşterekleriyle kayd ve berâtına dâhil sâlifü’z-zikr karye-i Örüce ve tımarı mülhakâtından yine nâhiyesinde mezra‘a-i Yarımca Kilise nâm-ı diğêr Altın Pınarı nezd-i karye-i mezbûr ve karye-i Görüce ve karye-i Çatalviran ve karye-i Ramazan Halîfe ve karye-i Evsar nâm-ı diğêr Şehirlü Kethüdâ ve mezra‘a-i Ahuztaş nezd-i karye-i mezbûrede müşterekleri olan karye-i Örüce el-mezbûre ve gayriden dokuz bin beş yüz doksan sekiz akçe tımara mutasarrıf Hasan veled-i tekâ‘üd Hüseyin ve Akdağ nâhiyesinde İsabeğlü nâm karye ve gayriden elli iki bin elli dört akçe ze‘âmete ber-vech-i iştirâk mutasarrıf Ali ve Fazlullah ve Bekir ve Mahmud veledân-ı

müteferrika Mahmud ve yine karye-i İsabeğlü el-mezbûre ve gayriden otuz dört bin on üç akçe ze'âmete mutasarrıf El-Hac İsmail ve ancak karye-i Evsar ve mezra'a-i Ahuztaş el-mezbûrelerde âhâr müşterekleri olan karye-i Evsar el-mezbûre ve gayriden bin altı yüz elli akçe tımara der-dest tezkeresiyle mutasarrıf Osman ve karye-i Evsar el-mezbûre ve gayriden dört bin yedişer yüz akçe tımarlara mutasarrıf Seyyîd Mustafa ve Mahmud veled-i Ömer ve yine Kabak-ı Bâlâ nâhiyesinde Kapucu Kethüdâ nâm karye ve gayriden on iki bin dokuz yüz akçe tımara ber-vech-i tekâ'üd mutasarrıf Ömer ve Kızılkoca kazâsı muzâfâtından Baltı nâhiyesinde Kalekişla nâm karye ve gayriden on iki bin ikiyüz yirmi akçe tımara mutasarrıf Mustafa ve Maraş ve Bozok sancaklarında Aynû'l-arûs ve gayri nâhiyelerde Mîr-i Sagir nâm karye ve gayriden altmış beş bin yüz yetmiş sekiz akçe ze'âmete mutasarrıf Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Ali Çavuş ve yine Kabak-ı Bâlâ nâhiyesinde Veled Köse ve mezra'a-i Kuyucak nezd-i karye-i mezbûre ve karye-i Demürcü Pınarı ve Boğazlıyan nâhiyesinde zemin der-karye-i Karadiken der-tasarruf-ı İsa sipâhî altı kilelik ber-vech-i tımar müşterek olan mezkûr Hasan veled-i tekâ'üd Hüseyin ve ancak karye-i Demürcü Pınarı el-mezbûrede âhâr müşterekleri olan mezkûrân Ali ve Fazlullah ve Bekir ve Mahmud veledân-ı müteferrika Mahmud ve El-Hac İsmail ve karye-i Veled Köse ve mezra'a-i Kuyucak el-mezbûrelerde âhâr müşterekleri olan karye-i Veled Köse el-mezbûre ve gayriden iki bin dokuzyüz elli akçe tımara mutasarrıf Osman veled-i Ahmed ve Atiki nâhiyesinde Başkişla nâm karye ve gayriden sekiz bin beşyüz akçe tımara mutasarrıf Mehmed veled-i İvaz ve yine Atiki nâhiyesine tâbi' mezra'a-i Ağcasu nezd-i karye-i Gayri Köy ve mezra'a-i Ocaktaş nezd-i karye-i mezbûre ve 'an-mahsûl-ü çayır ve sâ'ir der-nefs-i Martabâd? ve Kara Yakutlu ve yine Baltı nâhiyesine tâbi' karye-i Ağcasaz nâm-ı diğer Göklü'de müşterek olan Hasan veled-i tekâ'üd Hüseyin ve ancak karye-i Ağcasaz el-mezbûrelere âhâr müşterekleri olan Emlak nâhiyesine Çepni nâm karye ve gayriden on sekiz bin üçyüz akçe tımara mutasarrıf Mehmed ve Kabâk-ı Zir nâhiyesinde Tolay? nâm karye ve gayriden altı bin ikiyüz altmış dört akçe tımara mutasarrıf Ali veled-i Yusuf ve yine Baltı nâhiyesinde mezra'a-i Sorguncuk ve gayriden üç bin dörtyüz akçe tımara mutasarrıf Ebubekir ve yine karye-i Ağcasaz el-mezbûreden bin akçe tımara der-dest tezkeresiyle mutasarrıf Ahmed ve Karadere nâhiyesinde Beğ Kışlası nâm karye ve gayriden on sekiz bin beşyüz akçe tımara mutasarrıf Mahmud veled-i İsa ve karye-i Ağcasaz el-mezbûre ve gayriden tımara tahrîr ve tezkere ile mutasarrıf Mehmed veled-i Abdi ve yine Kabâk-ı Balâ nâhiyesinde karye-i Gökoğlu ve mezra'a-i Hanepınarı nezd-i karye-i mezbûre ve mezra'a-i Eküle? der-nezd-i karye-i mezbûrede müşterekleri olan mezkûr Hasan veled-i tekâ'üd Hüseyin ve Mehmed veled-i 'İvaz ile yine Boğazlıyan nâhiyesinde Eğrice nâm karye ve gayriden beş bin yüz altmış dört akçe tımara mutasarrıf İsmail veled-i Mustafa ve yine Boğazlıyan nâhiyesinde Akviran ve mezra'a-i Çelebiler ...²⁷⁷ müşterekleri olan mezkûr Hasan veled-i tekâ'üd Hüseyin ile yine Boğazlıyan nâhiyesinde Bac-ı Bazar? nâm karye ve gayriden on sekiz bin yediyüz yetmiş bir akçe tımara mutasarrıf Mehmed ve karye-i Kapucu Kethüdâ el-mezbûre ve

²⁷⁷ Bir kelime okunamamıştır.

gayriden on iki bin dokuzyüz akçe tımara mutasarrıf Ömer ve yine Kabâk-ı Bâlâ nâhiyesine tâbi‘ mezra‘a-i Kaya Pınarı nezd-i karye ile suda müşterekleri olan mezkûr Hasan veled-i tekâ‘üd Hüseyin ile mezra‘a-i Kaya Pınarı el-mezbûre ve gayriden on bin ikiyüz akçe tımara mutasarrıf Ahmed ve yine Kabâk-ı Bâlâ nâhiyesine tâbi‘ karye-i Depenallıyan? ve mezra‘a-i Gölboğazında müşterekleri olan mezkûrûn Hasan veled-i tekâ‘üd Hüseyin ve İsmail veled-i Mustafa ve tekâ‘üd Ömer ve yine Kabâk-ı Bâlâ nâhiyesinde karye-i Akpınar ve Süleymanlu nâhiyesine tâbi‘ karye-i Kurd ve yine Akdağ nâhiyesine tâbi‘ mezra‘a-i Altıpınar nezd-i karye-i Kozluca’da müşterekleri olan mezkûr Hasan veled-i tekâ‘üd Hüseyin ve ancak karye-i Akpınar el-mezbûrede âhâr müşterekleri olan karye-i Akpınar el-mezbûreden bin yüz akçe tımara mutasarrıf Yakub ve ancak mezra‘a-i Altıpınar el-mezbûrede âhâr müşterekleri olan yine Akdağ nâhiyesinde Elinpınar nâm karye ve gayriden on bin yüz akçe tımara mutasarrıf Mehmed ve vâki‘ olan mahsûlât ve rûsûmâtın berâtları mûcibince hisselerine aid ve raci‘ olanı ahz ve kabzına kanâ‘at etmeyüb her biri hilâf-ı defter-i hâkâni ziyâdeye tecâvüz ile bunun hissesine aid ve râci‘ olan mahsûlât ve rûsûmâta fuzûlî müdâhale ve te‘âddîden hâli olmadıkların bildirüb kurâ ve mezârî‘i sâlifü’l-beyân ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekleriyle kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rûsûmâtından ber-mûceb-i taksim herkese hisselerine aid ve râci‘ olan mahsûlât ve rûsûmâtı kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb müştereklerine hilâf-ı defter-i hâkâni ve taksime mugâyir ziyâdeye tecâvüz ile ber-mûceb-i taksim bunun hissesine aid ve râci‘ olan mahsûlât ve rûsûmâta bir dürlü dahl ve ta‘arrûz etdirilmeyüb men‘ ve def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve der-deste mürâca‘at olundukda Kabâk-ı Bâlâ nâhiyesine tâbi‘ iki bin beşyüz akçe yazar karye-i Örüce dörtyüz akçe ile mezra‘a-i Yarımca Kilise nâm-ı diğer Altın Pınarı birikdirilüb iki bin dokuzyüz akçe yekûnundan bin akçesi ifrâz ve yine nâhiyesine tâbi‘ bin beşyüz akçe yazar Görüce nâm karyenin dahî bin yüz akçesi ifrâz ve birikdirilüb iki bin yüz akçe ber-icmâl ve bin elli akçesi yine nâhiyesinde dört bin altıyüz akçe yazar karye-i Evsar ve yediyüz akçe yazar mezra‘a-i Ahuztaş birikdirüb bin üçyüz akçe yekûnundan bin altıyüz elli akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve sekizyüz yirmi beş akçesi ve yine nâhiyesinde dört bin ikiyüz akçe yazar Catal Viran nâm karyenin bin akçesi ifraz ve üç bin beşyüz akçe yazar Ramazan Halife nâm karyenin bin yüz akçesi ifrâz birikdirilüb iki bin yüz akçe ber-icmâl ve bin elli akçesi ve yine nâhiyesinde üç bin ikiyüz akçe yazar karye-i Veled Köse ve dörtyüz akçe yazar mezra‘a-i Kuyucak birikdirilüb üç bin altıyüz akçe yekûnundan ikiyüz akçesi ifrâz ve bin akçe yazar Demürcü nâm karyenin dâhî dörtyüz akçesi ifrâz ve Boğazlıyan nâhiyesine tâbi‘ üçyüz akçe yazar nısfı der-karye-i Diken birikdirilüb dokuz bin yüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun dörtyüz elli akçesi Atiki nâhiyesine tâbi‘ altıyüz akçe yazar mezra‘a-i Akcasu ve sekizyüz akçe yazar mezra‘a-i Batmantaş ve bin ikiyüz akçe yazar mahsûl-ü çayır ve sâ’ir Baltı nâhiyesine tâbi‘ dokuz bin altıyüz akçe yazar Ağcasaz nâm karyenin bin akçesi ifrâz ve birikdirilüb üç bin altıyüz akçe ber-icmâl ve bin sekizyüz akçesi Kabâk-ı Bâlâ nâhiyesine tâbi‘ iki bin yediyüz akçe ile karye-i Gökoğlu ve beşyüz akçe ile Hanepınarı mezra‘asının üçyüz akçesi ifrâz ve dörtyüz akçe ile mezra‘a-i Alçular

birikdirilüb üç bin dörtyüz akçe yekûnundan beşyüz akçesi ifrâz ve Boğazlıyan nâhiyesine tâbi' dört bin beşyüz akçe yazar karye-i Akviran ve beşyüz akçe ile mezra'a-i Halil Oğlu birikdirilüb beş bin akçe yekûnundan iki bin akçesi ifrâz yine Kabâk-ı Bâlâ nâhiyesine tâbi' bin beşyüz akçe ile Kabakpınarı mezra'asının dâhî beşyüz akçesi ifrâz ve birikdirilüb üç bin akçe ber-icmâl ve bin beşyüz akçesi ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' bin beşyüz akçe ile Akpınar karyesinin dörtyüz ve Süleymanlu nâhiyesine tâbi' üç bin altıyüz akçe yazar Kurd karyesinin bin altıyüz ve Akdağ nâhiyesine tâbi' bin yediyüz yetmiş dokuz akçe yazar Altıpınar mezra'asının beşyüz yetmiş dokuz akçeleri ifrâz ve birikdirilüb iki bin beşyüz yetmiş dokuz akçe ber-icmâl ve bin ikiyüz seksen dokuz akçesi ve yine karye-i Gökoğlu ile birikdirilüb yekûn-u mezkûresinden beşyüz akçesi dâhî ifrâz ve üç bin akçe ile karye-i Ekin-i Mu'allâyân? ve bin akçe ile mezra'a-i Gökoğlanı dâhî birikdirilüb on bin akçe yekûnundan bin elli akçesi ifrâz ve birikdirilüb bin beşyüz elli akçe ber-icmâl ve yediyüz yetmiş beş akçesi yine Gökoğlu nâm karyenin yekûnundan dokuzyüz ve Ekin-i Mu'allâyân nâm karyenin yekûnundan beşyüz akçeleri dahî ifrâz ve birikdirilüb bin dörtyüz akçe ber-icmâl ve yediyüz akçesi ve mezra'a-i Hanepınarı'nın dâhî ikiyüz akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve yüz akçesi merkûm Mustafa veled-i İbrahim icmâl-i mezbûrların kezâlik ol-mikdâr akçeleri dâhî Hasan veled-i tekâ'üd Hüseyin kaydlarında ve yine Catal Viran karyesinin üç bin ikiyüz ve Ramazan Halife karyesinin iki bin dörtyüz ve Örüce karyesinin yekûn-u mezkûresinden bin dokuzyüz akçeleri ifrâz ve birikdirilüb dokuz bin beşyüz akçe ber-icmâl ve yedi bin altıyüz akçesi Ali ve Fazlullah ve Bekir ve Mahmud veledân-ı müteferrika Mahmud ve bin dokuzyüz akçesi Hacı İsmail kaydlarında ve Evsar karyesi yekûnundan bin altıyüz elli akçesi dâhî ifrâz ve ber-icmâl ve der-dest tezkeresiyle Osman üzerinde ikiyüz akçesi dahî ifrâz ve ber-icmâl ve yüz akçesi Seyyid Mustafa ve ol-mikdârı Mahmud veled-i Ömer kaydlarında ve yediyüz akçesi dâhî ifrâz ve Kabâk-ı Bâlâ nâhiyesinde Kapucu Kethüdâ karyesiyle birikdirilüb dokuz bin ikiyüz akçe ber-icmâl ve on bin dokuzyüz altmış akçesi mezkûrûn Ali ve Fazlullah ve Ebubekir ve Mahmud veledân-ı müteferrika Mahmud ve bin ikiyüz akçesi dâhî El-Hac İsmail ve üç bin akçesi tekâ'üd Ömer kaydlarında ve sekizyüz akçesi ifrâz ve nâhiyesinde Sulusaray nâm karye ile birikdirilüb iki bin beşyüz akçe ber-icmâl ve Mustafa kaydında ve üçyüz akçesi dahî Boğazlıyan nâhiyesinde Pınarbaşı nâm karye ile birikdirilüb on bin akçe ber-icmâl ve üç bin akçesi gediklü çavuşlardan Ali ve bin akçesi der-dest tezkeresiyle Yusuf kaydlarında ve yine Veled Köse karyesi yekûnundan iki bin sekizyüz akçesi ifrâz ve iki bin dokuzyüz elli akçe ber-icmâl ve Osman veled-i Ahmed kaydında ve Demürcü karyesinin altıyüz akçesi dahî ifrâz ve ber-icmâl ve dörtyüz seksen akçesi mezkûrûn Ali ve Fazlullah ve Bekir ve Mahmud ve yüz yirmi akçesi Hacı İsmail ve Ağcasaz nâm karyenin bir def'a beşyüz ve bir def'a bin ve iki def'a altışar yüz ve bir def'a dahî bin ve bir def'a yediyüz ve bir def'a üçyüz ve bir def'a beşyüz akçeleri ifrâz ve sekiz 'aded icmâl ve Mehmed kaydında ve bin dörtyüz akçesi dâhî ifrâz ve ber-icmâl ve Ali veled-i Yusuf kaydında ve ikiyüz akçesi dahî ifrâz ve Baltı nâhiyesine tâbi' mezra'a-i Sorguncuk ile birikdirilüb bin yediyüz akçe ber-icmâl ve Ebubekir kaydında ve bin akçesi dâhî ifrâz ve der-dest tezkeresiyle Ahmed kaydında ve altıyüz akçesi ifrâz ve birikdirilüb sekizyüz akçe ber-

icmâl ve Mehmed veled-i Ali kaydında ve ikiyüz akçesi dâhî ifrâz ve Baltı nâhiyesine tâbi‘ Anbarluca nâm karye ve gayruhû ile birikdirilüb iki bin ikiyüz akçe ber-icmâl Mahmud veled-i İsa kaydında ve yine Gökoğlu karyesi yekûnundan beşyüz ve Veled Köse nâm karye yekûnundan altıyüz akçeleri ifrâz ve birikdirilüb iki bin akçe ber-icmâl ve Mehmed veled-i İvaz kaydında ve yine Gökoğlu karyesi yekûnundan beşyüz ve Ekin-i Mu‘allayân karyesi yekûnundan bin üç akçeleri ifrâz ve birikdirilüb bin beşyüz elli akçe ber-icmâl ve İsmail veled-i Mustafa kaydında ve yine Gökoğlu karyesi yekûnundan beşyüz akçesi dahî ifrâz Atiki nâhiyesine tâbi‘ Başkışla nâm karye ile birikdirilüb bin dokuzyüz akçe ber-icmâl ve Mehmed veled-i ‘İvaz kaydında ve Akviran karyesi yekûnundan iki bin üçyüz akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve Mehmed kaydında ve yediyüz akçesi dahî ifrâz ma‘a gayruhû dört bin yüz akçe ber-icmâl ve tamamen tekâ‘üd Ömer kaydında Altı Pınarı mezra‘asının dâhî bin akçesi ifrâz ve ma‘a gayruhû iki bin yüz akçe ber-icmâl ve Ahmed kaydında ve Akpınar mezra‘asının yüz akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve Yakub kaydında ve Kurd karyesinin iki bin akçesi ifrâz ve ma‘a gayruhû iki bin yüz akçe ber-icmâl ve kimesneye der-dest olmamıştır ve Altı Pınar mezra‘asının altıyüz akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve Mehmed kaydında ve yine Diken-i Mu‘allayân nâm karyenin yekûnundan bin dörtyüz akçesi ifrâz ve ma‘a gayruhû iki bin yediyüz akçe ber-icmâl ve tekâ‘üd Ömer kaydında olub bu takdîrce ber-mûceb-i taksim Örüce nâm karyeden dörtyüz otuz bir akçesi Mustafa veled-i İbrahim ve ol-mikdârı Hasan veled-i tekâ‘üd Hüseyin ve bin üçyüz on bir akçe Ali ve Fazlullah ve Bekir ve Mahmud ve üçyüz yirmi yedi akçesi El-Hac İsmail ve Yarımca Kilise mezra‘asında altmış dokuz akçesi Mustafa ve ol-mikdâr Hasan ve ikiyüz dokuz akçe Ali ve Fazlullah ve Bekir ve Mahmud ve elli üç akçesi Hacı İsmail ve Görüce karyesinde beşyüz elli akçe Mustafa ve ol-mikdâr Hasan ve üçyüz yirmi akçe Ali ve Fazlullah ve Bekir ve Mahmud ve seksen akçe dahî İsmail ve Çatal Viran karyesinde beşyüz akçe Mustafa ve ol-mikdâr Hasan ve iki bin beşyüz altmış akçe Ali ve Fazlullah ve Bekir ve Mahmud ve altıyüz kırk akçe Hacı İsmail Ramazan Halîfe karyesinde beşyüz elli akçe Mustafa ve ol-mikdâr Hasan ve bin dokuzyüz yirmi akçe Ali ve Fazlullah ve Bekir ve Mahmud ve dörtyüz seksen akçe Hacı İsmail ve Evsar karyesinde yediyüz on altı akçe Mustafa ve ol-mikdâr Hasan ve bin dörtyüz otuz iki akçe Osman ve seksen yedi akçe Seyyîd Mustafa ve ol-mikdâr Mahmud ve üçyüz yirmi yedi akçe Ali ve Fazlullah ve Bekir ve Mahmud ve seksen iki akçe Hacı İsmail ve yüz doksan iki akçe tekâ‘üd Ömer ve altıyüz doksan dört akçe diğer Mustafa ve yüz doksan beş akçe ve altmış dört akçe Yusuf ve Ahuztaş mezra‘asında yüz dokuz akçe Mustafa ve ol-mikdâr Hasan ve ikiyüz on sekiz akçe Osman ve on üç akçe Seyyîd Mustafa ve ol-mikdâr Mehmed ve kırk dokuz akçesi Ali ve Fazlullah ve Bekir ve Mahmud ve on iki akçesi Hacı İsmail ve otuz akçesi tekâ‘üd Ömer ve yüz otuz akçesi diğer Mustafa ve otuz bir akçesi Osman Çavuş ve on akçesi Yusuf ve Veledköse karyesinde seksen dokuz akçe Mustafa ve ol-mikdâr Hasan ve iki bin dörtyüz seksen dokuz akçe Osman ve beşyüz otuz üç akçe Mehmed ve Kuyucak mezra‘asından on bir akçe Mustafa ve ol-mikdâr Hasan ve üçyüz on bir akçe Osman ve altmış yedi akçe Mehmed ve Demürcü Pınarı karyesinden ikiyüz akçe Mustafa ve ol-mikdâr Hasan ve dörtyüz seksen akçe Ali ve Fazlullah ve Bekir ve

Mahmud ve yüz yirmi akçe Hacı İsmail ve zemin-i der-karye-i Karadiken ve yüz elli akçe Mustafa ve ol-mikdâr Hasan ve Ağcasu nâm mezra'adan üçyüz akçe Mustafa ve ol-mikdâr Hasan ve Ocaktaş mezra'asında dörtyüz akçe Mustafa ve ol-mikdâr Hasan ve mahsûl-ü çayırdan altıyüz akçe Mustafa ve ol-mikdâr Hasan ve Ağcasaz karyesinde beşyüz akçe Mustafa ve ol-mikdâr Hasan ve beş bin ikiyüz akçe Mehmed ve bin altıyüz akçe Ali veled-i Yusuf ve ikiyüz akçe Ebubekir ve bin akçe Ahmed ve altıyüz akçe Mehmed veled-i Ali ve iki yüz akçe Mahmud Gökoğlu karyesinde yediyüz elli beş akçe Mustafa ve ol-mikdâr Hasan ve yediyüz doksan dört akçe Mehmed ve üçyüz seksen yedi akçe İsmail ve Hane Pınarı mezra'asında seksen dört akçe Mustafa ve ol-mikdâr Hasan ve seksen sekiz akçe Mehmed veled-i 'İvaz ve kırk dört akçe İsmail ve Hane Pınarı mezra'asında yüz on bir akçe Mustafa ve ol-mikdâr Hasan ve yüz on sekiz akçe Mehmed ve elli dokuz akçe İsmail ve Akviran karyesinde dokuzyüz akçe Mustafa ve ol-mikdâr Hasan ve iki bin yetmiş akçe Mehmed ve altıyüz otuz akçe tekâ'üd Ömer ve Çelebi mezra'asında yüz akçe Mustafa ve ol-mikdâr Hasan ve ikiyüz otuz akçe Mehmed ve yetmiş akçe tekâ'üd Ömer ve Kayapınarı mezra'asında ikiyüz elli akçe Mustafa ve ol-mikdâr Hasan ve bin akçe Ahmed ve Akviran karyesinde ikiyüz akçe Mustafa ve ol-mikdâr Hasan ve bin yüz akçe Yakub ve Kurd karyesinde sekizyüz akçe Mustafa ve ol-mikdâr Hasan ve iki bin akçe dahî Altı Pınarı mezra'asında ikiyüz seksen dokuz akçe Mustafa ve ol-mikdâr Hasan ve altıyüz akçe Mehmed ve Diken-i Mu'allayân nâm karyeden seksen bir akçe Mustafa ve ol-mikdâr Hasan ve yediyüz seksen sekiz akçe İsmail ve bin elli akçe tekâ'üd Ömer ve Gökoğlan mezra'asından yüz doksan altı akçe Mustafa ve ol-mikdâr Hasan ve ikiyüz altmış iki akçe İsmail ve üçyüz elli akçe tekâ'üd Ömer hisselerine isâbet ve iktizâ eylediğün bi'l-fi'il defter emîni olan El-Hac Mehmed Rakım dâme mecdihû arz etmeğın arzı mûcibince 'amel olunmak emrim olmuştur.

Fî Evâ'il-i Z sene 1179

[S.164-Hüküm 1]

Bozok sancağı mutasarrıfına ve Budaközü kâdısına hüküm ki,

Budaközü kazâsına tâbi' Beşpınar nâm karye sâkinlerinden Hacı oğlu İbrahim nâm kimesne südde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb bu karye-i mezbûrenin defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından olub üzerlerine edâsı lâzım gelen rüsûm-ı ra'iyet-i karye-i mezbûre sipâhîsine edâ ve yine kazâ-i mezbûre tâbi' Vesi nâm karyenin sipâhîsi Küçük Mehmed zuhûr ve sen otuz sene mukaddem benim sipâhîsi olduğum mâruz-zikr Vesi karyesinde sâkin olmakla re'âyâm olmuş olursun deyü hilâf-ı kânûn rüsûm-ı ra'iyet ve iskân teklîfi ile te'âddî ve rencîdeden hâlî olmadığın bildirüb sipâhî-i mezkûre hilâf-ı kânûn ve defter rüsûm-ı ra'iyet ve iskân teklîfi ile te'âddî etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecîlden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Z sene 1179

[S.167-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Alaçam kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tımdan Ali veled-i Mustafa nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında [Venk] nâhiyesinde Kirkiros nâm karye ve gayriden on bin altıyüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından Sonisa kazâsı muzâfâtından Kûh-ı Karakuş nâhiyesine tâbi' müşterekleriyle kayd ve berâtına dâhil Sorunlu nâm karyesinin defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından ba'zıları kadîmi karyelerinden kalkub varub hâlâ Alaçam kazâsında mukâta'a karyelerinde on seneden mütecâviz sâkin olmalarıyla üzerlerine edâsı lâzım gelen rüsûm-ı ra'iyetlerin taleb ve müşterekleriyle ahz ve kabz etmek murâd eyledikde bizler rüsûm-ı ra'iyetimizi müşterekiyle sana vermeyüz bedeli mukâta'ası tarafına verirüz deyü hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânûn vermekte te'âllül ve muhâlefet ve gadr sevdâsında oldukların bildirüb defter-i hâkânî mûcibince kânûn üzere amel olunub hilâf-ı kânûn te'âllül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Kûh-ı Karakuş nâhiyesinde yüz dokuz nefer re'âyâ ve beş zemîn ve mezra'a-i Çayıralan ve mezra'a-i Kıran ve mezra'a-i Turak ve on nefer mevkûf re'âyâ ile karye-i Sorunlu iki başdan tımar hâsıl nim ve bennâk ve caba ve hinta yekûn ma'a gayruhâ altı bin dörtyüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde hâsıl-ı divânî deyü yazı-yı mezkûresiyle tahrîr ve üç bin ikiyüz akçesi ifrâz ve Tozanlu nâhiyesinde İpsile nâm karye ve ma'a gayruhâ birikdirilüb dokuz bin ikiyüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun altı bin ikiyüz akçesi merkûm Ali veled-i Mustafa'nın tımarı mülhakâtı ve bâkîsi müşterekleri kaydında olduğu mastûr ve mukayyed ve divân-ı hümâyûnum kaleminde kânûnu su'âl olundukda rüsûm-ı ra'iyetlerin edâda te'âllül eden kimesneler defter-i hâkânîde mukayyed Sorunlu karyesinin defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından iseler üzerlerine edâsı lâzım gelen rüsûm-ı ra'iyetleri karye-i mezbûrun divânisine mutasarrıf olanlara kânûn ve defter mûcibince edâ etdirilmek defter-i hâkânî ve kânûna muvâfıkdır deyü tahrîr olunmağla defter-i hâkânî mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Z sene 1179

[S.168-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Sivas kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tımdan Osman nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında Artukabâd nâhiyesinde Arab nâm karye ve gayriden on altı bin ikiyüz otuz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı âklâmından olub müşterekiyle kaydına dâhil Sivas nâhiyesine tâbi' karye-i Saral/Sarrafi? hâsıl-ı divânî ma'a mezra'a-i Bitirli? deyü altı bin akçe yazı ile defter-i icmâlde muharrir kalemiyle tahrîr ve ma'a gayruhâ birikdirilüb yirmi iki bin dörtyüz doksan altı akçe ze'âmet deyü ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun altı bin ikiyüz seksen akçesi merkûm Osman'ın ve sekizyüz altmış dokuz akçesi dâhî Nıksar nâhiyesinde Geyran nâm karye ve gayriden dört bin altıyüz doksan sekiz akçe tımara mutasarrıf Seyyîd Süleyman veled-i Halil ve dört bin beşyüz akçesi dahî Sivas ve

Karesi ve Hüdavendiğar sancaklarında Kazâbad ve gayri nâhiyelerde Çay nâm karye ve gayriden altmış yedi bin altıyüz sekiz akçe ze'âmete mutasarrıf dergâh-ı mu'allâm müteferrikalarından müteferrika Ali kilâr-ı enderûn-ı hümâyûn ve altı bin beşyüz akçesi dâhî Sivas nâhiyesinde Birancık? nâm karye ve gayriden yirmi altı bin yediyüz elli akçe ze'âmete mutasarrıf Muhammed Esad ve üç bin üçyüz kırk yedi akçesi dâhî yine Sivas nâhiyesinde Venk nâm karye ve gayriden on üç bin üçyüz yetmiş iki akçe tımara mutasarrıf Seyyîd İsmail veled-i Seyyîd Derviş Muhammed ve bin akçesi dâhî yine nâhiye-i mezbûrede mezra'a-i Yenice ve gayriden on bir bin sekizyüz otuz iki akçe tımara mutasarrıf Halil'in ze'âmet ve tımarları mülhakâtından olduğu defter-i hâkânide mukayyed olmağla mezbûr Osman zikr olunan Saral/Sarraf? karyesini ber-mûceb-i defter-i hâkânî müşterekleri mezbûrlar ile zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmundan berâtı yazusuna göre hissesine isâbet edenî ahz ve kabz murâd eyledikde müşterekleri mezbûrlar berâtları yazularına göre hisselerine isâbet edenî almağa kanâ'at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî ziyâdeye tecâvüz ile bunun berâtı yazusuna göre hissesine isâbet eden mahsûl ve rüsûmu fuzûlî müdâhale ve tegallüben ahz ve kabz edüb ziyâde gadr ve te'âddî eylediklerin bildirüb karye-i Saral/Sarraf? el-mezbûreyi ber-mûceb-i defter-i hâkânî müşterekleri mezbûrlar ile kendüye zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmundan herkese yedlerinde olan berâtları yazularına göre hisselerine isâbet eden ahz ve kabz etdirilüb müşterekleri mezbûrları berâtları yazularından ziyâdeye tecâvüz ile dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Z sene 1179

[S.169-Hüküm 1]

Sivas vâlisine İskilib kâdısına hüküm ki,

Sen ki mevlânâ-i mûmâ-ileyh Seyyîd El-Hac İbrahim zîde fazlıhû südde-i sa'adetime mektub gönderüb Mürsel nâm kimesne meclîs-i şer'e varub kazâ-i mezbûr muzâfâtından Bayat nâhiyesine tâbi' Şeyhler nâm karyenin mâlikânesi Şeyh Mehmed evlâdına ve ba'dehû akrabasına vakf ve divânî tımar olduğu defter-i hâkânide mukayyed olub ve bu evlâd-ı Şeyh Mehmed'den olmağla karye-i mezbûreyi ber-mûceb-i defter-i hâkânî divânisi mutasarrıflarıyla evlâdlık üzere zabt ve mâlikânesi tarafına aid olan mahsûlünden hissesine aid olanî kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz edegelmişken karye-i mezbûrenin divânisi mutasarrıfları divânî tarafına aid olan mahsûl ve rüsûmâtı ahz ve kabzına kanâ'at etmeyüb mâlikânesi tarafına aid olan mahsûle fuzûlî müdâhale etmeleriyle men' ve def' olunmak için emr-i şerîfim verilmek ricâsına arz ediver deyü El-Hac Vefa nefis-il-emr hâl-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu vukûf-ı tâmmı olanlar dâhî haber vermeleriyle ol-bâbda vâki' hâlî hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsıyla bi'l-iltimâs arz ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan defter-i mufassala mürâca'at olundukda Çorum sancağında İskilib nâhiyesinde karye-i Şeyhler tâbi'-i tımar işbu karyenin meskûnun'ânî olan mâlikânesi Kılıç Arslan Beğ Şeyh Mehmed bin Hızır El-

Kürdî nâm kimesneye andan sonra evlâdına vakf etmişdir anlardan sonra irs-i şer'le muktezâsınca akrabasına şart eylemişdir deyü şehâdet edüb Anadolu Kazaskerî Cafer Efendî huzûrunda sâbit olub hüccet-i şer'îye verilmişken tevkî' kalemiyle defterde kayd olunmuş olmağın kezâlik vakfiyesi ibrâz olunub vech-i meşrûh üzere mezbûr karyenin mâlikânesi mezbûr Şeyh Mehmed evlâdına ba'dehû irs-i şer'le intikâl eden akrabasına olmak üzere defter-i cedîde kayd olundu deyü divâni tımar neferât tahrîr olunduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i M sene 1180

[S.170-Hüküm 1]

Sivas vâlisine Mecidözü kazâsı nâibine hüküm ki,

Sen ki mevlânâ-i mûmâ-leyh Hasan zîde ilmihûsun sütte-i sa'adetime mektub gönderüb müteveffâ Şeyh Kutluca Zâviyesi'nin ber-vech-i meşrûta berât-ı şerîfimle zâviyedârı ve vakfının mütevellisi olan kıdvetü's-sülehâ'is-sâlikîn Mehmed Halîfe veled-i Şeyh Ali 'an-evlâd-ı vâkif zîde salâhû meclise varub Sivas sancağında Mecidözü nâhiyesinde Yayanlu nâm karyenin mâlikânesi vakf-ı zâviye-i Şeyh Kutluca divanisiyle karye-i mezbûrede zâviye-i Şeyh Kutluca ki zâviyeliği emr-i şerîf ile ref' olunub tımara verilmişdir deyü mukayyed iki çiftlik yer tımar olub divânisi Sivas nâhiyesinde Karındar nâm karye ve gayriden on dört bin ikiyüz akçe tımara mutasarrıf Veli veled-i Ali'nin müstakillen ve iki çiftlik yer dahî yine Sivas sancağında İcacı nâhiyesinde Kapulu nâm karye ve gayriden üç bin akçe tımara mutasarrıf Abdullah'ın müşterekleriyle kayd ve berâtlarına dâhil olduğu defter-i hâkânide mukayyed ve mezkûr Mehmed Halîfe zâviye-i mezbûrenin ber-vech-i meşrût zâviyedârı olmağla karye-i Yayanlu el-mezbûrenin iki çiftlik yerden ma'âda arazi-i sâ'iresinden mâlikâne tarafına aid olan mahsûl ikiyüz seneden berü zâviyedâr olanlar taraflarından ahz ve kabz olunagelmışken mezbûrun karye-i mezbûrenin divânisini ve merkûm Abdullah dâhî zikr olunan iki çiftlik yeri zabta kanâ'at etmeyüb karye-i mezbûrenin zâviye-i mezbûreye tahrîr ve tahsîs kılınan mâlikânesinin nisfına dâhî hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûlî müdâhale ve birkaç seneden berü taraf-ı vakfa aid olan mahsûlü tegallüben ahz ve kabz edüb vakf-ı şerîfe gadr etmeleriyle karye-i Yayanlu el-mezbûrenin iki çiftlik yerden ma'âda arazi-i sâ'iresinden mâlikânesi tarafına aid olan zâviye-i mezbûre vakfi tarafından ahz ve kabz etdirilüb sipâhî-i mezbûrun karye-i mezbûre divânisinden mezbûr Abdullah'ı dâhî mâru'z-zikr iki çiftlik yerin mâlikâne tarafına aid mahsûlden ma'âda karye-i mezbûre arazi-i sâ'iresinde mâlikâne tarafına aid mahsûl hilâf-ı defter-i hâkâni bir dürlü dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına vâki' hâlî bi'l-iltimâs arz ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Mecidözü nâhiyesine tâbi' re'âyâ ile karye-i Yayanlu mâlikâne vakf-ı zâviye-i Şeyh Kutluca ve divâni tımar ve hâsıl-ı divâni ma'a niyâbet ve tahtında hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhâ iki bin ikiyüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve tamamen ber-icmâl ve Veli veled-i Ali kaydında ve iki

nefer re‘âyâ ve iki çiftlik ile zâviye-i Şeyh Kutluca zâviyeliği ref‘ olunub tımara verilmişdir hisse-i mâlikâne beşyüz akçe ile ol-dâhî mufassalda tahrîr İcacı nâhiyesine tâbi‘ Kapulu nâm karye ve gayruhû ile birikdirilüb beş bin dokuzyüz akçe ber-icmâl ve üç bin akçesi Abdullah ve bâkîsi müştereki kaydında olub bu takdîrce karye-i mezbûrenin divâni tarafına aid aşâr ve rüsûm-ı örfîyesi Veli veled-i Ali tarafından vakf için iki çiftlik arazisinin mâlikâne tarafına aid olan ancak aşâr-ı merkûm Abdullah tarafından ve arazi-i sâ‘iresinin dâhî mâlikânesi tarafına aid olan aşârı Şeyh Kutluca Zâviyesi tarafından zabt iktizâ eylediğün iftihârü’l-emâcid ve’l-ekârim bi’l-fi‘il defter emîni olan El-Hac Mehmed dâme mecdihû arz etmeğin arzı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i M sene 1180

[S.171-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Sivas kâdısına hüküm,

Seyyîd Osman veled-i tekâ‘üd Mehmed gelüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde Kelikid nâm karye ve gayriden on altı bin üçyüz elli akçe tımara tahvîl ve tezkere ve yine Sivas nâhiyesinde Yatak nâm karye ve gayriden beş bin beşyüz akçe tımar [ve] dahî Amasya ve Konya ve Canik sancaklarından Gedegra ve gayri nâhiyelerde Uyumağaç ze‘âmetine mutasarrıf Seyyîd Mustafa dâmad-ı telhîsî kasr-ı yedinden ber-vech-i el-Hâc tahvîl hükmüyle mutasarrıf olan Seyyîd Osman veled-i tekâ‘üd Mehmed tımarına râğbet etmeyüb me‘mûr olduğu Gürcistan Seferi’nde alaybeğisi bayrağı altında nâ-mevcûd olub Sivas Alaybeğisi i‘lâmıyla bin yüz yetmiş dokuz senesi Muharremi’nin yirmi yedinci gününde Çıldır Vâlisi olub Gürcistan Seferi’ne me‘mûr askere başbuğ olan vezîrim Hasan Paşa edemallâhû te‘âlâ iclâlehû tarafından Mustafa’ya tevcîh olunub mühürlü tezkere verilmekle mûcibince tarih-i mezkûreden mülâzım-ı merkûm Mustafa’ya bi’l-fi‘il reisü’l-küttâbım olan Ömer dâme mecdihû i‘lâmıyla yetmiş dokuz Şevvâli’nin dördüncü günü müceddeden tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu defter-i hâkânide mukayyed ve tımar-ı mezbûr karyelerinin bin yüz yetmiş senesinin mahsûlü bunun berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşüb tarafından mültezîmi olan Hüseyin nâm kimesne ahz ve der-anbâr edüb dahl olunmak icâb etmez iken mezbûr Mustafa hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i kânûn fuzûli zabt edüb gadr eylediğün bildirüb berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşüb subaşısı merkûmun ahz ve kabz ve der-anbâr edüb mezkûrun fuzûlî zabt eylediği mahsûl alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere tımar-ı mezbûr merkûm Seyyîd Osman veled-i tekâ‘üd Mehmed’in terk-i hizmetinden mezbûr Mustafa’ya tarih-i merkûmda tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve divân-ı hümâyûnum kaleminden kânûnu su‘âl olundukda tımarı mahsûlü nizâ‘ında bi’hisâbi’l-kânûn tahvîl tarihi mu‘teber olmağla nizâ‘a olunan mahsûl ve defter-i hâkânide mastûr ve tımara mutasarrıf Mustafa’nın berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşmüş olmayub fi’l-vâki‘ merkûm Seyyîd Osman’ın berâtı mûcibince tahvîli tarihine düştüğüne binâen tarafından

ahz ve kabz olmuşken mezbûr Mustafa fuzûlî zabt etmiş ise fuzûlî zabt mahsûl ba‘de’s-sübût merkûm Seyyid Osman aliverilmek muvâfık-ı kânûndur deyü tahrîr ve sâdır olan fermân-ı ‘alîye iktisâlen ve defter-i hâkâni kuyudâtına nazar olundukda Sivas sancağında ve nâhiyesinde Kelikid nâm karye ve gayriden on altı bin üçyüz elli akçe timara mutasarrıf Es-Seyyîd Osman sipâhî Gürcistan Seferi’nde nâ-mevcûddur deyü Çıldır Vâlisi vezir-i müşârün-ileyh ve Sivas Alaybeğisi arzıyla bin yüz yetmiş dokuz senesi Şevvâli’nin sekizinci günü Mustafa’ya tevcîh olmağla mezkûr mahsûlâtı bâlâda zikr olunan kânûn üzere mezbûr Es-Seyyîd Osman Sipâhî tarafından zabt ve ta‘şîr olunmak iktizâ eylediğün bi’l-fî‘il Rumili kazâskerî olan Mevlânâ-i Pîrîzâde Osman edemallâhû te‘âlâ fezâ‘ilihû i‘lâm etmeğın i‘lâmı mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i M sene 1180

[S.172-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Sivas kâdısına hüküm ki,

Vilâyet-i Rum’un defter kethüdâsı İbrahim veled-i Halil ser-gügüm-i hazîne zîde kadrihû gelüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde Ağangi? nâm karye ve gayriden seksen bin ikiyüz akçe berât-ı ‘alişânımla mutasarrıf olduğı ze‘âmet-i mülhakâtından Sivas nâhiyesine tâbi‘ hâsıl beşyüz akçe yazar Çiftlik-i Emirze deyü defter-i hâkânide mukayyed çiftliğe ol-diyârda elsine-i nâsda Aca Mahallesi deyü tesmîye ve müstakil kayd ve berâtına dâhil olub çiftlik-i mezkûr arâzisinde kadîmden berü zirâ‘at ve öşr ve resmi ze‘âmeti tarafından alınagelen yerlerin mutasarrıfları tasarrûflarında olan ol-yerlerin üzerine sonradan bilâ-izn-i sâhib-i arz biz kaç seneden berü evler ve damlar binâ [ve] ihdâs ve ol-yerleri zirâ‘atden tâdil ve ze‘âmeti mahsûlüne gadr olunduğın bildirüb ol-bâbda kânûn üzere hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Sivas nâhiyesine tâbi‘ Çiftlik-i Emirze veledân-ı Arslan hâliyâ der-yed-i defter kethüdâsı ber-vech-i timar resp ve hâsıl-ı beşyüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrîr kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Çiftlik-i Emirze veled-i Hubyar deyü yazı-yı mezkûresiyle tahrîr ve yine nâhiyesinde karye-i Ağangi? el-mezbûre ve gayriden ile birikdirilüb seksen bin ikiyüz akçe ze‘âmet-i kethüdâ-i defter-i timarhâ-i vilâyet-i Rum deyü ber-icmâl ve hâlâ berât-ı şerîfimle mûmâ-ileyh İbrahim veled-i Halil ser-gügüm-i hazîne zîde mecdihûnun üzerinde olduğı mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i M sene 1180

[S.175-Hüküm 2]

Sivas vâlisine ve Sivas kâdısına hüküm ki,

Vilâyet-i Rum’un defter kethüdâsı olan İbrahim veled-i Halil sergügüm-i hazîne zîde mecdihû gelüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde Ağanki? nâm karye ve gayriden seksen bin ikiyüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğı ze‘âmeti mülhakâtından Sivas

nâhiyesine tâbî' karye-i Hasdar mâlikâne-i vakf-ı evlâd-ı Ahmed Beğ ve karye-i Sofiler mâlikâne ve Sofiler karyesinin dahî Amasya'da vâki' Hayreddin Paşa evkâfi mülhakâtından olmak üzere tashîh ve divânileri olduğu defter-i hâkânide mukayyed ve mûmâ-ileyhin kayd ve berâtına dâhil olmağla karyeteyn-i mezbûreteyni tarafından subaşısı mâlikâneleri mutasarrıfları ile ber-mûceb-i defter-i hâkâni zabt ve divânileri taraflarına aid mahsûl ve rûsûmun kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz murâd eyledikte hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i kânûn bir vecîhle dahl ve ta'arrûz ve re'âyâsına te'âddî ve rencîde olunmak icâb etmez iken vakf-ı mezkûrun mütevellîsi olan Mahmud Beğ dimekle ma'rûf kimesne be-her sene birer zalemeye iltizâm ve mültezîm olanlar karyeteyn-i mezbûretynin mâlikâneleri câniblerine râci' olan mahsûlü kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabzına kanâ'at etmeyüb fukarâ-yı ra'yyetden müft ve meccânen yem ve yemek talep ve cebren alub sâ'ir bedâ'i-i mezâlîm ile dahî re'âyânın üzerlerine musallat ve perâkende ve perişanlıklarına bâ'is ve bâdî oldukların bildirüb mültezîm-i mezkûrun hilâf-ı kânûn ol-vecîhle zâhir olan zulm ve te'addîsi men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Sivas nâhiyesine tâbî' neferât ve zemîn ve çiftlik ile karye-i Hasdar mâlikâne-i vakf-ı evlâd-ı Ahmed Beğ divâni tımar ve hâsıl-ı ma'a mezra'a-i Toplu Han ma'a niyâbet divâni ispenç ve hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhû on yedi bin akçe ve yine Sivas nâhiyesine tâbî' neferât ile karye-i Sofiler mâlikâne hâsıl ma'a niyâbet bennâk ve hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhû üç bin akçe yazı ile defter-i mufassalda tahrîr ve mezkûr Hasdar ve Sofiler karyelerinin mâlikâneleri Amasya'da vâki' Hayreddin Paşa evkâfi mülhakâtından olmak üzere bâ-hatt-ı tevki' yüz kırk senesinde tashîh ve defter-i icmâlde hâsıl-ı divâni ma'a niyâbet deyü yazı-yı mezkûresiyle tahrîr ve karye-i Ağanki? el-mezbûre ve ma'a gayruhâ birikdirilüb seksen bin ikiyüz akçe ze'âmet ve vilâyet-i Rum'un tımarhâ-i defter kethüdâsına mahsûs ber-icmâl ve tamamen mûmâ-ileyh İbrahim veled-i Halil sergügüm-i hazîne'nin berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve kânûnu su'âl olundukda zikr olunan Hasdar ve Sofiler nâm karyeler mâlikâneleri ve divânileri mutasarrıflarına zabt ve mâlikâneleri tarafına aid olan mahsûl Hayreddin Paşa Vakfı tarafından ve divânileri cânibine râci' olan mahsûl ve rûsûm dahî mûmâ-ileyhin ze'âmeti cânibinden ahz ve kabz etdirilmek muktezâ-i defter-i hâkâni olub ve vakf-ı mezbûr mültezîmleri karyeteyn-i mezbûreteynde mekûlât kısmından her ne lâzım olub alurlar ise rızâlarıyla satanlardan narh-ı cârî üzere akçeleriyle alıb fukarâ-yı ra'yyet müft ve meccânen mekûlât mütâlebesi ve sâ'ir mezâlîm ile te'âddî etdirilmeyüb men' olunmak kânûna muvâfık idiğü divân-ı hümâyûnum kaleminden tahrîr olunmağla defter-i hâkâni ve kânûn üzere amel olunub hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i kânûn kurâ re'âyâları te'âddî ve rencîde olunmamaları için muktezâ-i defter-i hâkâni ve kânûn üzere emr-i şerîfim ihsân olunmak iktizâ etmeğın muktezâ-i defter-i hâkâni ve kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i M sene 1180

[S.177-Hüküm 1]

Lâdik kâdısına hüküm ki,

Zü'amâdan kıdvetü'l-emâsil Ahmed zîde kadrihû gelüb Amasya sancağında Simre-i Lâdik nâhiyesinde Mısmılağaç nâm karye ve gayriden yirmi bin sekizyüz akçe ze'âmet mûmâ-ileyh Ahmed'in berât-ı şerîfimle üzerinde ve me'mûr olduğu Gürcistan cânibine giderken esnâ-i râhda Trabzon'da hasta olub orduya vakitli varmadığından terk-i hizmetden miralay Mustafa arzıyla yetmiş dokuz Muharremi'nin yirmi dördüncü gününde mülâzım Mustafa'ya tevcîh ve tezkereden sonra mezkûr Ahmed orduya gelüb mağduriyetin istidâ'a ve mahall-i mezbûrda hasta olduğu es-subût Ordu kâdısı Mevlânâ İsmail zîde fazlıhû ile hâlâ miralây Mehmed zîde kadrihû i'lâm etmeleriyle ref'inden sene-i mezbûre Rebi'ül-evveli'nin yirmi sekizinci gününde serasker düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-'âlem vezirim Hasan Paşa edemallâhû iclâlehû tarafından ibkâ olunan mühürlü tezkere verilmekle tarih-i mezbûrda Âsıtâne-i Sa'adetim'den dahî tevcîh berât-ı şerîfimle üzerinde olub mugâyir-i berât dahl icâb etmez iken mezbûr Mustafa hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i berât fuzûlî müdâhale ve zabt ve mahsûl ve rüsûmunun ahz ve kabzına mûmâni'at ve te'âddî eylediğün bildirüb ze'âmet-i mezbûr yedinde olan berât-ı şerîfimle mûcibince kendüye zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu ahz ve kabz etdirilüb mezkûr Mustafa ve âherden bir ferdi hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i berât dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda ze'âmet-i mezbûr vech-i meşrûh üzere tarih-i mezbûrda merkûm Ahmed'e tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı M sene 1180

[S.178-Hüküm 1] [Der-kenârı mûcibince tekrar yazılmıştır. Fî Evâ'il-i S [1]180]

Sivas vâlisine ve Sorgun kâdısına hüküm ki,

Nişân-ı hümâyûnum verilen dergâh-ı mu'allâm müteferrikalarından Müteferrika Ali Kilârî-i Enderûn-ı Hassa zîde mecdihû gelüb Sivas ve Karasi ve Hüdâvendigâr sancaklarında Kâzâbâd ve gayri nâhiyelerde Çay nâm karye ve gayriden altmış yedi bin altıyüz altmış sekiz akçe berât-ı alişânımla mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakâtından Sorgun nâhiyesine tâbi' karye-i Alakilise nâm-ı diğêr Daruboğazı mezbûr karyenin tamam mâlikânesi mülk-i mebi'-i Mustafa Beğ veled-i Mirza Beğ mezkûr şîrâ-i şer'le aldıktan sonra vakfi ebnâdır ber-mûceb-i vakfiye divâni tumar deyü mukayyed karyenin divânisi müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil olmağla tarafından subaşısı karye-i mezbûreyi mâlikânesi mutasarrıfları müştereğiyle ber-mûceb-i defter-i hâkâni zabt ve divânisi tarafına aid olan mahsûl ve rüsûmundan berâtı yazusuna göre hissesine isâbet edeni kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz murâd eyledikde karye-i mezbûrenin mâlikânesine ebnâlık üzere mutasarrıf oldukları mâlikânesi tarafına râci' olan mahsûlü ahz ve kabzına kanâ'at etmeyüb senin karye-i mezbûrede hisse ve alâkan yokdur deyü bi'l-cümle mahsûl ve rüsûmâtını hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûlî ahz ve kabz edüb ze'âmeti mahsûlüne gadr olunduğün bildirüb karye-i sâlifü'l-beyân ber-mûceb-i defter-i hâkâni

mâlikânesi mutasarrıfları ve müşterekiyle tarafından subaşıasına zabt ve divâni tarafına aid olan mahsûl ve rûsûmundan berât-ı yazusuna göre hissesine düşen kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb karye-i mezbûrenin mâlikânesi tarafına mutasarrıf olanları ve âhârdan bir ferdi senin karye-i mezbûrede hisse ve alâkan yokdur deyü bir dürlü dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Sorgun nâhiyesine tâbi' altmış iki nefer re'âyâ ve üç zemîn ile karye-i Alakilise nâm-ı diğêr Daruboğazı mezbûr karyenin tamamen mâlikânesi mülk-i meb'-i Mustafa Beğ veled-i Mirza Beğ mezkûr şırâ-i şer'le aldıkdan sonra vakf-ı ebnâdır bermûceb-i vakfiye divâni tımar hâsıl-ı divâni bennâk ve hinta yekûn ma'a gayruhû dört bin akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde üç bin akçe yazu ile tahrîr ve Sivas nâhiyesinde Saral nâm karye ve ma'a gayruhâ birikdirilüb yirmi iki bin dörtyüz doksan altı akçe an-ze'âmetdeyü ber-icmâl ve icmâl-i mezkûrun dört bin beşyüz akçesi mûmâ-ileyh mutasarrıf Ali Kilârî-i Enderûn-ı Hassa ve bâkîsi müştereki kaydlarında olduğı mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı M sene 1180

[S.178-Hüküm 2]

Canik sancağında vâki' Arım nâhiyesi nâibine hüküm,

Zü'amâdan Feyzullah veled-i müteveffâ Mehmed zîde kadrihû gelüb Trabzon ve Canik sancaklarında Kürtün ve gayri nâhiyelerde Ohlu nâm karye ve gayriden kırk bin sekizyüz seksen akçe ze'âmet mûmâ-ileyhin berât-ı alî üzerinde iken ze'âmeti mülhakâtından Canik sancağında Bayram nâhiyesinde Eyne'arif nâm karye ve gayriden on dört bin beşyüz akçe hissesiçün mîr-i mirân tezkeresiyle mutasarrıf Mustafa rağbet etmeyüb me'mûr olduğı Gürcistan Seferi'nde nâ-mevcûdundan olmak üzere karye-i mezbûreden tımara mutasarrıf Mehmed veled-i El-Hac Ali'ye yüz yetmiş dokuz senesi Rebiü'l-ahîri'nin altıncı gününde Çıldır Vâlisi vezirim Hasan Paşa edemallâhû te'âlâ iclâlehû tarafından tefrîk şartıyla ber-vech-i ilhâk tevcîh ve tezkere olunmağla şerefyafte-i sūdûr olan emr-i hümâyûn-ı 'inâyet makrûnum üzere seferde olmayan sancaklara sirâyet eylememek ve tefrîk şartıyla sene-i mezbûre Cemâzi'el-evvelî'nin üçüncü günü tarihiyle Âsîtâne-i sa'adetimde dahî tevcîh ve berâtıyla üzerinde olduğı bundan akdem defter-i hâkâniden ba'de'l-ihrac zikr olunan on dört bin beşyüz akçe tımar tarih-i mezkûra gelince mûmâ-ileyh Feyzullah veled-i müteveffâ Mehmed'in berâtla üzerinde olduğına binâen tımar-ı mezbûr karyelerinin yetmiş sekiz senesinde vâki' olan mahsûl ve rûsûmundan berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rûsûmun sene-i mezkûre mahsûben mûmâ-ileyhin tarafından ze'âmeti mültezîmi olan Trabzonlu El-Hac İsmail'e verilmesini hâvî yüz yetmiş dokuz senesi Recebi tarihiyle bâ-i'lâm mufassal ve meşrûh sâdır olan emr-i şerîfim ve mektûbu mahalline irsâl olundukda nâhiye-i mezbûre sâkinlerinden El-Hac Ali Beğ dimekle ma'rûf kimesne emr-i şerîfi ve mektûbu götüren âdemleri yirmi beş gün zarfında habs ve yüz elli guruş tecrîm ve mültezîmî gücüyle tahlîs edüb bu tarafa gelüb mûmâ-ileyhin üçyüz elli

guruşunu talep edüb lâkin bir dürlü vermek kudreti ve liyâkati olmadıĝun bildirüb ol-bâbda istidâ'a-yı i'nâyet ve divân-ı hümâyûnumda mahfûz kuyud-ı ahkâma mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere tarih-i mezkûrda emr-i şerîfim verildiĝi mastûr ve mukayyed ve yüz yetmiş dokuz senesinde tımar-ı mezbûr karyelerinin vâki' olan mahsûl ve rüsûmunun mecmû'u halef-i mezkûr Mehmed'in berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşmüş olmayub fi-mâba'd vâki' olan bir mikdârı mûmâ-ileyhin berât-ı mûcibince tahvîli tarihine düşmüşken mûmâ-ileyhin dâhî berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rüsûmu dahî tegallüben ahz ve kabz olunduĝu vâki' ise tımar-ı mezbûr karyelerinin tarih-i mezkûre gelince mûmâ-ileyhin berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rüsûmu dahî inhâsı üzere El-Hac Ali fuzûlî almış ise ba'de's-sübût hükm olunub aliverilmesi muvâfik-ı defter-i hâkâni ve kânûn idüĝü iftihârü'l-emâcid ve'l-akrân bi'l-fi'il reisü'l-küttâbım olan Ömer dâme mecdihû i'lâm etmeĝin i'lâmı ve defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i M sene [1]180

[S.184-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Erim kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tıardan Mehmed nâm sipâhî gelüb Canik sancaĝında Erim nâhiyesinde Necmeddin nâm karye ve gayriden dokuz bin akçe tımar mutasarrıfı Derviş Mustafa'nın bilâ-veled fevtinden Sivas Alaybeĝisi Mehmed Emîn'in arz-ı ve şerefyaft-e-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket makrûnum mûcibince bin yüz yetmiş sekiz senesi Cemâziye'l-evveli'nin on beşinci gününde Mehmed'e tevcîh ve berât olunub tımar-ı mezbûrun zabtına ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmunun ahz ve kabzına âhârdan dahl ve ta'arrûz olunmak icâb etmez iken ashâb-ı aĝrâzdan ba'zıları tımar-ı mezbûrun zabtına ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmunun ahz ve kabzına mûmâni'at ve gadr sevdâsında oldukların bildirüb tımar-ı mezbûr berâtı mûcibince tarafından vekîline zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb âshâb-ı aĝrâzdan olanları hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i berât dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda tımar-ı mezbûr ber-vech-i meşrûh tarih-i mezbûrda tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde ve mezkûr Mehmed tuĝrâ-i şerîfem hizmetinde olub Mora Muhâssılı olan vezîrim El-Hac Mehmed Emîn Paşa edemallâhû iclâlehûnun enderûn aĝalığı hizmetinde olmaĝla hizmetinde oldukça bayraĝı altında mevcûd deĝildir deyü tımarına zarar gelmemek için defterlülârdan olmak üzere arzıyla iltimâsına binâen ve bâ-emr-i 'alî bin yüz yetmiş dokuz senesi Muharremi'nin yedinci gününde kaydına şerh verildiĝi mastûr ve mukayyed bulunmaĝın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı M sene [1]180

[S.190-Hüküm 2]

Sivas vâlisine ve Sivas kâdısına hüküm,

Zü'mâdan Mehmed Esad zîde kadrihû gelüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde Birancık nâm karye ve gayriden yirmi altı bin yediyüz elli akçe ze'âmete mukaddemâ mutasarrıfı Ali veled-i Ahmed rağbet etmeyüb me'mûr olduğu Gürcistan Seferi'nde bayrağı altında nâ-mevcûdundan alaybeğisi i'lâmıyla bin yüz yetmiş dokuz senesi Muharremi'nin yirminci gününde Çıldır Vâlisi vezîrim tarafından Ahmed'e tevcîh ve tezkereden sonra mezbûr Ahmed dâhî rağbet etmeyüb bayrağı altından firâr ve terk-i hizmetinden alaybeğisi Mehmed Emîn i'lâmıyla yetmiş dokuz Cemâzie'l-evvelisi'nin sekizinci gününde yine müşârün-ileyhin tarafından mûmâ-ileyh Mehmed Esad'a tevcîh olunub verilen tezkere reisü'l-küttabım olan Ömer dâme mecdihû i'lâmıyla sene-i mezbûr Recebi'nin on beşinci gününde berât verildiği defter-i hâkânide mukayyed olmağla ze'âmet-i mezbûru tarafından mültezîmi ve ber-mûceb-i defter-i hâkâni zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtın kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz murâd eyledikde âhârdan bir vecîhle dahl ve ta'arrûz olunmak icâb etmez iken mezkûrân Ali ve Ahmed zuhûr edüb mücerred ta'cîz için hilâf-ı defter-i hâkâni bilâ-sened mûmâni'at ve gadr sevdâsında oldukların bildirüb ze'âmet-i mezkûr defter-i hâkâni ve berâtı mûcibince mültezîmine zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtın kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb mezkûrânı hilâf-ı defter-i hâkâni bir dürlü dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümayûnuma mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere ze'âmet-i mezkûr tarih-i mezbûrda merkûm Mehmed Esad'a tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i M sene 1180

[S.192-Hüküm 3]

Sivas vâlisine Amasya kâdisına hüküm,

Erbâb-ı tıardan Mahmud nâm sipâhî gelüb Amasya sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Bergoma nâhiyesinde Girift nâm karye ve gayriden on bin akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı başkalemi olub hâsıl-ı divâni yedi [bin] ikiyüz akçe yazar sâlifü'z-zikr karye-i Girift ve tımarı mülhakâtından yine kazâ-i mezbûr muzâfâtından Yavaş nâhiyesine tâbi' hâsıl-ı divâni bin dokuzyüz akçe yazar Kara İbrahim karyesi müşterekleri ile kayd ve berâtına dâhil olmağla zikr olunan karyeleri ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekleriyle zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmun divâni tarafına aid mahsûlât ve rûsûmâtından berâtı yazusuna göre hissesine isâbet edeni kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz murâd eyledikde karyeteyn-i mezbûreteynin divanilerinden müşterekeleri olan Geldigelen nâhiyesinde Gürünler nâm karye ve gayriden on dört bin üçyüz akçe tımarı mutasarrıf Hüseyin veled-i Mehmed ve Argoma nâhiyesinde Busakil nâm karye ve gayriden otuz üç bin yüz doksan altı akçe ze'âmete mutasarrıf Ali ve karye-i Girift el-mezbûre ve gayriden altı bin üçyüz akçe tımarı mutasarrıf Ömer ve yine Geldigelen nâhiyesinde Girye nâm karye ve gayriden on sekiz bin sekizyüz akçe tımarı mutasarrıf Hüseyin veled-i Ömer ve yine Yavaş nâhiyesinde

Dolkos nâm karye ve gayriden beş bin akçe tımara mutasarrıf Osman ve yine Geldigelen nâhiyesinde Kasalı nâm karye ve gayriden kırk dört bin otuz sekiz akçe ze‘âmete mutasarrıf Ahmed ve ancak karye-i Girift el-mezbûrede âher müşterekleri olan kazâbad nâhiyesinde Erkilet nâm karye ve gayriden yirmi beş bin dörtyüz on sekiz akçe ze‘âmete mutasarrıf Ali ve yine Sorgun nâhiyesinde Gülöyük nâm karye ve gayriden yirmi yedi bin dokuzyüz yirmi üç akçe ze‘âmete mutasarrıf Ahmed veled-i Murteza ve Komanat nâhiyesinde Kızıl nâm karye ve gayriden yedi bin dokuzyüz akçe tımara mutasarrıf Seyyîd Mehmed ve Konya ve Canik ve Kütahya ve Hüdavendigâr ve Sivas ve Amasya ve sancaklarında Konya ve gayri nâhiyelerde Eyrikolu nâm karye ve gayriden seksen dört bin dokuzyüz otuz akçe ze‘âmete mutasarrıf dergâh-ı mu‘allâm müteferrikalarından müteferrika Hasan silahdâr-ı sadr-ı ‘alînin tarafından subaşı berâtları yazularına göre hisselerine isâbet edeni ahz ve kabza kanâ‘at etmeyüb herbiri hilâf-ı defter-i hâkâni berâtları yazularına mugâyir ziyâdeye tecâvüz ile bunun berâtı yazusuna göre hissesine isâbet eden mahsûl ve rûsûma fuzuli müdâhale ve ta‘arrûzdan halî olmadıkların bildirüb karyeteyn-i mezbûretyni ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekleriyle kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rûsûmun divâni cânibine aid mahsûl ve rûsûmundan herkesin yedlerinde olan berâtları yazularına göre hisselerine isâbet edeni kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb müştereklerini hilâf-ı defter-i hâkâni ve berâtları yazularına mugâyir ziyâdeye tecâvüz ile bunun berâtı yazusuna göre hissesine isâbet eden mahsûlât ve rûsûmâta dahl ve ta‘arrûz etdirilmeyüb men‘ ve def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Bergoma nâhiyesine tâbi‘ defter-i icmâlde hâsıl-ı divâni yedi bin ikiyüz akçe yazar Girift nâm karyenin beş bin ikiyüz akçesi ifrâz ve Yavaş nâhiyesine tâbi‘ kezâlik bin dokuzyüz akçe ile Kara İbrahim nâm karye ile birikdirilüb yedi bin yüz akçe yekûnundan iki bin akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve tamamen mezkûr Mahmud kaydında ve iki bin yüz akçesi dâhî ifrâz ve ber-icmâl ve iki bin akçesi Hüseyin ve yüz akçesi Halil kaydlarında ve iki bin dokuzyüz akçesi dahî ifrâz ve ber-icmâl ve iki bin akçesi Ömer ve dokuzyüz akçesi Hüseyin veled-i Ömer kaydlarında ve üçyüz akçesi dahî ifrâz ve yine nâhiyesine tâbi‘ Dolkos nâm karye ile birikdirilüb iki bin yüz akçe ber-icmâl ve iki bin akçesi Osman ve yüz akçesi Ahmed kaydlarında ve yine karye-i Girift el-mezbûrenin iki bin akçesi dâhî ifrâz ve Turhal nâhiyesine tâbi‘ Karaevlû nâm karye ile birikdirilüb on bin beşyüz akçe ber-icmâl ve üç bin akçesi Ali ve bin ikiyüz elli akçesi Ahmed veled-i Murteza ve dört bin akçesi Seyyîd Ahmed ve iki bin ikiyüz elli akçesi gedikli müteferrikalardan Hasan silahdâr-ı sadr-ı alî kaydlarında olmağın ber-mûceb-i tevez‘i icmâl herkesi berâtları yazularına göre hisselerin zabt eylemek iktizâ eylediğün bi’l-fi‘il defter emîni Hacı Mehmed Rakım dâme mecdihû arz etmeğın arzı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i M sene 1180

[S.193-Hüküm 1]

Sivas kâdısına hüküm,

Sivas kal'asının kal'a-i a'tik mustahfizlarından Seyyîd Mehmed ve Osman nâm mustahfizlar gelüb başka başka berevât-ı şerîfemle mutasarrıf oldukları gedik tımarları karyelerinden Sivas nâhiyesine tâbi' Arıkdoğan nâm karyesinin mümtâz ve mu'ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden öşr ve resmî gedik tımarları tarafından ahz ve kabz olunagelen Dügün Deresi dimekle ma'rûf ma'lûmetü'l-hudûd yerlerine âhârdan dahl ve ta'arrûz olunmak icâb etmez iken civârında vâki' tımar karyelerinden Savhun nâm karyenin subaşısı Mehmed Kethüdâ dimekle ma'rûf kimesne zuhûr ve ol-yerler için benim subaşısı olduğum mezkûr Savhun karyesi arâzisindedir öşr ve resmin ben alırum deyü hilâf-ı kânûn ve mugâyir-i kadîm fuzûli müdâhale ve bundan akdem mürâfa'a-ı şer' olduklarında ol-yerler sâlifü'z-zıkr Arıkdoğan karyesi arâzisinden olduğu bi-garez kimesnelerin şehâdetleriyle şer'ân zâhir ve bi-vech-i şer' mu'arâzadan men' birle cânib-i şer'den hüccet-i şer'îye verilmişken mugâyir-i hüccet-i şer'îye yine ol-vecîhle müdâhale ve ta'arrûzdan hâlî olmadığın bildirüb hüccet-i şer'îye mûcibince amel olunub mezbûrun hilâf-ı kânûn ve mugâyir-i hüccet-i şer'îye ol-vecîhle zâhir olan müdâhale ve te'âddîsi men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecîlden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i M sene [1]180

[S.196-Hüküm 1]

Bozok sancağı mutasarrıfına ve Kızılkoca kâdisına hüküm ki,

Erbâb-ı tıyardan Şabân veled-i İbrahim nâm sipâhî gelüb Çorum sancağında Karahisâr-ı Demürlü nâhiyesinde Ayardı nâm karye ve gayriden yedi bin dörtyüz altmış yedi akçe tımara berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub tımar-ı mezbûrun mukaddemâ altı bin dörtyüz on yedi akçelik olmak üzere mutasarrıfı babası mezbûr İbrahim veled-i tekâ'üd Şabân tımar-ı mezkûru yetmiş altı senesinde kazâ-i mezbûre tâbi' Yozgat nâm karye sâkinlerinden maktûlen fevt olan Cebanzâde'nin kethüdâsı Şahin nâm kimesneye ihrâc eyledikten sonra babası mezkûr rızasıyla berâtın verüb bunâ ferâğ ve kasr-ı yed ve sene-i mezbûre Rebiü'l-ahîri selhinde tevcîh ve berât olunub sene-i mezbûrede hâsıl olan penbe mahsûl babası mezkûrun tahvîli tarihine düşmüş değil iken mültezîm-i mezkûr hâsıl baban zamanına düşdü deyü hilâf-ı kânûn fuzûlî dörtyüz vukıyye penbe öşrünü ahz ve kabz edüb gadr ve te'âddî eylediğün bildirüb berâtı mûcibince sene-i mezbûrede tahvîli tarihine düşüb mezkûrun tegallüben fuzûlî ahz ve kabz eylediği ol-mikdâr kıyye penbe mahsûlü kendüye aliverilüb hilâf-ı kânûn ol-vecîhle te'âllül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda Karahisâr-ı Demürlü nâhiyesinde Ayardı nâm karye ve gayriden gayr-i ez bozundu deyü altı bin dörtyüz on yedi akçe tımara mutasarrıf babası İbrahim veled-i tekâ'üd Şabân'ın rızasıyla kasr-ı yedinden mîralay Hacı Mustafa arzıyla Sulbî oğlu Şabân'a bin yüz yetmiş altı senesi Rebiü'l-âhîri'nin selhî gününde tevcîh olunub berât ve mezra'a-i Çarduklu ve gayriden yediyüz elli akçe tımar derdest üzere sene-i mezbûre Recebi'nin yirmi yedinci gününde ilhâk eylediği mastûr ve mukayyed kânûnu su'âl olundukda tımarı mahsûlü zirâ'atde hâsıl

itibâr olunmayub mûcebi'l-kânûn tahvîli tarihi mukayyed olmağla yetmiş altı senesinde nizâ'a olunan penbe mahsûlü merkûm Şabân'ın berâtı selefinin berât-ı mûcibince tahvîli tarihine düşmüş olmayub fi'l-vâki' merkûm Şabân veled-i İbrahim'in berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşmüş iken selefinin mültezîmi fuzûli zabt eylediği vâki' ise men' ve sene-i mezbûrede mültezîm-i merkûmun fuzûli kabz eylediği öşr mahsûlü ba'de's-sübût gerü aliverilmek muvâfık olduğu divân-ı hümâyûnum kaleminden tahrîr olunmağın defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i M sene 1180

[S.199-Hüküm 1]

Zile ve Budaközü ve Tokad kazâları nâiblerine hüküm ki,

Zü'amâdan kıdvetü'l-emâsil vel'l-akrân Süleyman veled-i Ahmed zîde kadrihû südde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb Sivas sancağında Zile kazâsı muzâfâtından Kuştaş nâhiyesinde Ağcaviran nâm karye ve gayriden yirmi üç bin dört yüz otuz iki akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmetin başkalemi olub defter-i icmâlde hâsıl-ı divâni yedi bin akçe yazar Ağcaviran karyesinin iki bin dokuz yüz yüz doksan dokuz akçesi ifrâz ve Budaközü nâhiyesine tâbi' yedi bin akçe yazulu karye-i Saraycıklı nâm-ı diğer Dulkadir ve Kethüdâ Obası ve yedi bin akçe yazar karye-i Karacanehir ma'a Boyahane ve bac-ı bazar ve iki bin akçe yazar karye-i İsabeğlü ve iki bin akçe yazar karye-i Kalayeni ve yüz akçe yazar Çayır Nedim Deresi der-nezd-i Kurd Beli? ve yüz bir akçe yazar Çiftlik-i Abbas Ağa ve Mustafa veled-i Fahreddin ve Emir Ali veled-i Mustafa resmin ve behresin verir ve Tokad kazâsı muzâfâtından Venk nâhiyesine tâbi' hâsıl-ı divâni ma'a niyâbet beş bin akçe yazar Difye karyesinin ifrâz olunan iki bin akçesiyle birikdirilüb yirmi üç bin iki yüz akçe ze'âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun yirmi bin akçesinden icmâl bozulmamak üzere on bin akçesi mûmâ-ileyh Süleyman veled-i Ahmed ve bâkîsi müşterekleri kaydlarında olduğu defter-i hâkânide mukayyed ve kurâ-i sâlifü'l-beyân icmâllü ze'âmet dâhilinde olub ve bu makûle icmâllü ze'âmet karyeleri serbest olmak kânûn-ı mukarrer olub vâki' olan mahsûlâtın resm-i cürm-ü cinâyet ve resm-i arûsâne ve kul ve câriye menzil haneleri sâ'ir bâd-ı hevâlarına âhârdan dahl olunmak icâb etmez iken mîr-i mirân ve mîr-livâ ve mütesellîm ve voyvoda ve serdâr ve subâşı ve sâ'ir ashâb-ı örf tâ'ifesi taraflarından rüsûm-ı serbestiyesine hilâf-ı kânûn fuzûli müdâhale olunduğın bildirüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın imdi icmâllü ze'âmet karyeleri serbest olmak kânûn-ı mukarrer olub rüsûm-ı serbestiyesine hâricden dahl olunmaz defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i M sene 1180

[S.204-Hüküm 1]

Sivas vâlisine Sorgun kâdısına hüküm ki,

Zü'amâdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Süleyman zîde kadrihû sütte-i sa'adetime arz-ı hâl edüb Sivas sancağında Venk nâhiyesinde Karsus/Marsus? nâm karye ve gayriden yirmi bin altıyüz dokuz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakâtından müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil Sorgun nâhiyesine tâbi' Karacayeri karyesi toprağında Mamalu aşireti âhâlisi zirâ'at etmeleriyle zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden beşte bir öşrlerin taleb ve müşterekiyle ahz ve kabz murâd eyledikde zikr olunan aşiret âhâlisi hilâf-ı kânûn edâda imtinâ'a ve ze'âmeti mahsûlünün küsr-ü noksan tertîbine bâ'is ve bâdî oldukların bildirüb karye-i Karacayeri el-mezbûre toprağında zirâ'at eden aşiret-i mezbûre re'âyâlarının zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden beşte bir öşrlerin müşterekiyle kendüye aliverilüb hilâf-ı kânûn ol-vecîhle te'âllül ve nizâ'a etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve mufassala mürâca'at olundukda Sorgun nâhiyesine tâbi' yüz kırk nefere re'âyâ ve bir zemîn ile karye-i Karacayeri ve hâsılı tahtında bennâk ve hinta ve şa'ir ve asiyâb yekûn ma'a gayruhû beş bin ikiyüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve an-mahlûl tefvîz olunmak üzere bin yediyüz akçesini mûmâ-ileyh Süleyman bâkîsi müştereki kaydlarında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i S sene 1180

[S.204-Hüküm 2]

Tokad kazası nâibine Tokad hassa voyvodasına hüküm ki,

Zü'amâdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Süleyman veled-i Ahmed zîde kadrihû sütte-i sa'adetime arz-ı hâl edüb Sivas sancağında Kuştaş nâhiyesinde Ağcaviran nâm karye ve gayriden yirmi üç bin dörtyüz otuz iki akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakâtından kazâ-i mezbûr muzâfâtından Venk nâhiyesine tâbi' Difye karyesinin tamam mâlikânesi vakf-ı zâviye-i Kabilü divânisi hâlâ müşterekleriyle kendüsünün senedâtı olmağla karye-i Difye el-mezbûre toprağında tahrîrden sonra bağ garz olunmağla ol-makûle tahrîrden sonra garz olunan bağların hâsıl olan üzümünün şer'le müteveccîh olan öşrlerinden divâni tarafına aid olanı taleb ve müşterekleriyle ahz ve kabz murâd eyledikde bağ ashabı birer takrîb ile maktû'u vermek üzere mültezimlerinden peydâ eyledikleri temessükleri sened etmeleriyle tasarruflarında olan bağlarının öşrlerin vermeyüb hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i kânûn maktû'u nâmıyla cüz'i nesne teklîf ve bu vecîhle ze'âmeti mahsûlüne gadr eylediklerin bildirüb karye-i Difye el-mezbûre toprağında vâki' bağların hâsıl olan üzümünün şer'le müteveccîh olan öşrlerinden divâni tarafına aid olan müşterekiyle kendüye aliverilüb ashabına hilâf-ı kânûn maktû'u teklîfi ile te'âllül ve nizâ'a etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Venk nâhiyesine tâbi' yetmiş yedi nefere re'âyâ ve on beş zemîn ile karye-i Difye mâlikâne tamamen vakf-ı zâviye-i Kabilü divâni ma'a niyâbet nim ve resm-i dönüm hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhû beş bin akçe yazı ile defter-i mufassala muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Kuştaş nâhiyesinde

Ağcaviran nâm karye ve ma'a gayruhû yirmi üç bin ikiyüz akçe ze'âmet ber-icmâl-i mezbûrun yirmi bin akçesinden üç bin akçesini mûmâ-ileyh Süleyman veled-i Ahmed bâkîsi müştereki kaydlarında olduğu mastûr ve mukayyed ve [bu] makûle tahrîrden sonra garz olunan bağlardan mutlaka oşr alınmak kânûn olmamağla karye-i mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkâni mâlikâne mutasarrıfı ve müşterekiyle mûmâ-ileyh Süleyman veled-i Ahmed zabt ve mâlikâne tarafına aid olan mahsûl zâviye-i mezbûre vakfı tarafından ve divâni cânibine aid olan mahsûl ve rûsûm dahî müşterekiyle mûmâ-ileyh Süleyman'ın ze'âmeti tarafından ahz ve kabz etdirilmesi muvâfık-ı defter-i hâkâni ve kânûn ve bağ ashabının maktû'u teklîf etmeleri mugâyir-i defter-i hâkâni ve kânûn olmağla hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i kânûn te'allül ve nizâ'a etdirilmemek için emr-i şerîfim sūdûrunu iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fi'il reisü'l-küttâbım olan Ömer dâme mecdihû i'lâm etmeğın i'lâmı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i S sene 1180

[S.205-Hüküm 2]

Sivas vâlisine Tokad kazâsı nâibine hüküm ki,

Zü'amâdan kıdvetü'l-emâsil vel'l-akrân Süleyman veled-i Ahmed zîde kadrihû sūdde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb Sivas sancağında Kuştaş nâhiyesinde Akçaviran nâm karye ve gayriden yirmi üç bin dörtyüz otuz iki akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakâtından Tokad kazâsı muzâfâtından Venk nâhiyesine tâbi' Difye karyesinin tamam mâlikânesini Vakf-ı Zâviye-i Kâbilü ve divânisi tımar ve müşterekleriyle kayd ve berâtına dâhil ve karye-i Difye el-mezbûre icmâllü ze'âmet karyelerinden ve serbest olub ve hâsılı tahtında ve senedâta hâsıl kayd olunmağla karye-i mezbûre toprağında sâhib-i arza oşrü icâb eder bağların üzüm ve meyvesi erişüb kemâlin bulub ashâb-ı şer'le müteveccih olan oşrlerin edâ edinceye dek müşterekiyle mûmâ-ileyhin ma'rifetiyle bekçi nasb ve hâsıl olan mahsûllerinden şer'le müteveccih olan oşrlerin ahz ve kabz murâd eyledikde karye-i mezbûre sâkinlerinden Debbâğcı oğlu Hasan ve Yahya oğlu Mehmed nâm kimesneler kuvvet-i irtişâ ile hevâlarına tâbi' kimesnelerin i'aneti ile karye-i mezbûre toprağında vâki' bağlara bekçi nasb olunub üzüm ve meyve vaktinde hahîş makûlesi avretleri cem' ve meclis kurub şürb-u hamr sekran oldukları halde envâ'-ı fesâdâta cesaret ve ehl-i ı'rz olan kimesneler bağlarına varamayub bu vecihle bağlarının harabına ve mûmâ-ileyhin ze'âmeti mahsûlünün küsrü noksan tertîbine bâ'is ve bâdî oldukların bildirüb karye-i mezbûre toprağında sâhib-i arza oşrü icâb eder bağların üzüm ve meyvelerin erişüb kemâli bulub ashâb-ı şer'le müteveccih olan oşrlerin edâ edinceye dek müşterekiyle mûmâ-ileyhin ma'rifetiyle bekçi konulub hâsıl olan mahsûllerinden şer'le müteveccih olan oşrleri müşterekiyle kendüye ahz ve kabz etdirilüb mezkûrları karye-i mezbûre toprağında vâki' bağlara bekçilik dâ'iyesiyle bir dürlü dahl ve ta'arrüz etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala müraca'at olundukda Venk Nâhiysine tâbi' neferât ve zemîn ile karye-i Difye mâlikâne tamam vakf-ı zâviye-i Kâbilü divâni tımar

ve hâsıl-ı divâni ma'a niyâbet nim ve hinta ve şa'ir ve deştâni ve tapu-yı zemîn yekûn ma'a gayruhû beş bin akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde iki bin akçesi ifrâz ve Kuştaş nâhiyesinde Akçavirân nâm karye ve ma'a gayruhâ birikdirilüb yirmi üç bin ikiyüz akçe ze'âmet ber-icmâl ve mezbûr icmâlin on bin akçesi mûmâ-ileyh Süleyman veled-i Ahmed bâkîsi müşterekleriyle kaydlarında olduğu mastûr ve mukayyed ve divân-ı hümâyûnumdan kânûnu su'âl olundukda defter-i hâkânide deştâni hâsıl yazılan karye toprağında sâhib-i arz öşrleri icâb eder bağların üzüm ve meyveleri erişüb kemâlin bulub ashâb-ı şer'le müteveccih olan öşrlerin edâ edinceye dek sâhib-i arz ma'rîfetiyle bekçi konulub hâsıl olan mahsûllerinden müteveccih olan öşrlerin edâ etmedikçe bağların bozmamalarıçün kanun üzere emr-i şerîf yazılagelmişdir deyü cevâb tahrîr olunmağla defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i S sene 1180

[S.210-Hüküm 3]

Bozok sancağı mutasarrıfına Bozok kâdısına hüküm,

Nişân-ı hümâyûnum verilen dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından olub sâbıkan gedikliler kâtibi olan El-Hac Hüseyin zîde mecdihû arz-ı hâl edüb Amid ve Karesi ve Kilis ve Bozok sancaklarında Göksu ve gayri nâhiyelerde Sefergidi? nâm karye ve gayriden altmış beş bin yüz yirmi üç akçe bâ-berât-ı 'alî mutasarrıf olduğu ze'âmeti aklâmından Bozok sancağında Bozok kazası muzâfâtından Alici nâhiyesinde karye-i Orak ve El-Müsellemiye der-karye-i mezbûre ve mezra'a-i Hoşbudak nezd-i karye-i Orak karye-i mezbûre âhâlisi zirâ'at eder ve mezra'a-i Kurucaöz nezd-i karye-i Orak âhâli-i karye-i mezbûre ve karye-i Kurucaklu zirâ'at ederler deyü mukayyed karye ve mezra'a ve müşterekleriyle mûmâ-ileyhin kaydına dâhil olub âhârdan dahl ve ta'arrûz olunmak iktizâ etmez iken Sivas sancağında Sorgun nâhiyesinde Cuma nâm karye ve gayriden yirmi bin üçyüz akçe ze'âmete mutasarrıf Osman nâm zâ'im'in tarafından mültezîmi olan Bozok sâkinlerinden Karamağralı oğlu Hacı Bekir nâm kimesne zuhûr ve zâ'im-i merkûmun ze'âmet-i mülhakâtından yine Sorgun nâhiyesine tâbi' karye-i Urucaöz der-nezd-i Alakilise Oranlı Cemâ'ati zirâ'at eder deyü mukayyed karyeyi bermûceb-i defter-i hâkâni zabta kanâ'at etmeyüb tarafının sancak ve nâhiye icmâl ve mufassalları başka başka olub zâ'im-i merkûm Osman'ın bir dürlü alâkası yoğiken mûmâ-ileyhin kaydına dâhil sâlifü'z-zikr Kurucaöz mezrasıçün zâ'im-i merkûm Kâzâbâd'da bir karye ile mübadele eylemiş deyü hilâf-ı defter-i hâkâni mezra'a-i mezbûreyi fuzûli zabt ve da'vet-i şer' olundukda mürâfâ'adan nükûl ve mezbûr Bekir fi-maba'd bu misillü zü'amâ ve erbâb-ı tımar karyelerine karışur ise kal'a bend olunmasıçün hakkında mukaddemâ emr-i şerîf sâdır olmuşken yine mütenebbih olmayub kemâfi'l-evvel adet-i müstemiresi olan hile ve tezvîrâta salık ve ol-vecihle mûmâ-ileyhin ze'âmeti mahsûlünün külli küsr-ü noksanına bâdî olmağla mûmâ-ileyhin müşterekleriyle kaydına dâhil sâlifü'z-zikr karye-i Orak ve el-müsellemiye der-karye-i Orak ve mezra'a-i Hoşbudak der-nezd-i karye-i Orak ve mezra'a-i Kurucaöz nezd-i

karye-i Orak deyü mukayyed karye ve mezra'alar ber-müceb-i defter-i hâkâni müşterekleriyle mûmâ-ileyhin tarafından subaşısına zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb zâ'im-i merkûm Osman ve tarafından mültezîmi mezbûr Bekir'i hilâf-ı defter-i hâkâni bir dürlü dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb ve fuzûlî aldığı mahsûl ve rûsûm geriye aliverilüb zâhir olan te'âddîsi men' ve memnû'u olmaz ise keyfiyeti arz ve i'lâm olunmak bâbında bundan akdem istidâ'a ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Bozok sancağında Alici nâhiyesinde yüz yetmiş dört nefer re'âyâ ile karye-i Orak ve hâsılı tahtında nim ve hintayekun ma'a gayruhu altı bin sekiz yüz akçe ve yine iki nefer re'aya ile ve elmüsellemiye der-karye-i orak hâsıl ma'ar-rûsûm ikiyüz akçe ve yine mezra'a-i Hoşbudak nezd-i karye-i Orak karye-i mezbûre âhâlisi zirâ'at ederler hâsıl bin dörtyüz akçe ve yine mezra'a-i Kurucaöz nezd-i karye-i Orak ahali-i karye-i mezbûre ve karye-i Kurucalu zirâ'at ederler hâsıl bin akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle başka başka tahrîr ve icmâlde Deliceözü nâhiyesine tâbi' Göçeri Hacılı ve gayruhû ile birikdirilüb yirmi altı bin akçe ze'âmete ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun yirmi bin akçesi gedikli çavuşlardan mûmâ-ileyh El-Hac Hüseyin Çavuş bâkîsi müşterekleri kaydlarında ve Sivas sancağında Sorgun nâhiyesinde dört nefer re'âyâ ile karye-i Kurucaöz nezd-i karye-i Alakilise ve hâsılı tahtında bennâk ve hinta ve yekûn ma'a gayruhû dörtyüz akçe yazular ile olduğu defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve icmâlde karye-i Kurucaöz der-nezd-i karye-i Alakilise Oranlı Cemâ'ati zirâ'at eder deyü yazu-yı mezkûresiyle tahrîr ve yine Sorgun nâhiyesine tâbi' Cuma nâm karye ve gayruhû ile birikdirilüb üç bin üçyüz akçe ber-icmâl ve tamamen Osman kaydında olub bu sûretde tarafının sancak ve nâhiye ve icmâl ve mufassalları başka başka olub birbirlerinin alâkaları olmayub karye-i Orak ve el-müsellemiye karye-i mezbûre ve Hoşbudak ve Kurucaöz nezd-i Orak mezra'alarının aşârı merkûm El-Hac Hüseyin Çavuş ile müşterekleri berâtları yazularına göre hisselerin zabt etmeleri iktizâ eylediğün sâbık defter emîni arz ve arzı mûcibince amel olunmak için yüz yetmiş bir senesi evâ'il-i Recebi'nde emr-i şerîfim sâdır olmuşken zâ'im-i merkûm Osman ve tarafından mültezîmi mezbûr 'adem-i itâ'atlerinden nâşî yine mugâyir-i emr-i 'alî fuzûlî müdâhale ve tegallüben zabt ve mahsûl ve rûsûmu ahz ve gadr-ı külli eylediklerin bildirüb mukaddemâ sâdır olan emr-i 'alî mûcibince müceddeden emr-i şerîfim ricâ ve divân-ı hümâyûnumda mahfûz ahkâm-ı kuyudâtına mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i S sene [1]180

[S.211-Hüküm 2]

Sivas vâlisine ve Tozanlu kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tımardan Es-Seyyîd Süleyman veled-i tekâ'üd Osman nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında Tozanlu nâhiyesinde Abdurrahman nâm karye ve gayriden iki bin

[S.212-Hüküm 1]**Bozok sancağı mutasarrıfına ve Budaközü kâdisına hüküm,**

Erbâb-ı tımardan Osman [nâm] sipâhî gelüb Sivas sancağında Artukabâd nâhiyesinde Arab nâm karye ve gayriden on altı bin ikiyüz otuz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğı tımarı mülhakâtından müşterekleriyle kayd ve berâtına dâhil Budaközü nâhiyesine tâbi' Tamnaslu ve Köser Eliği nâm-ı diğêr Köser karyelerini ber-mûceb-i defter-i hâkânî müşterekleriyle zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtından berâtı mûcibince hissesine aid olanı kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz murâd eyledikde müşterekleri olan Sivas ve Karesi ve Hüdâvendigâr sancaklarında Kâzâbâd ve gayri nâhiyelerde Çay nâm karye ve gayriden altmış yedi bin altıyüz altmış sekiz akçe ze'âmete mutasarrıf dergâh-ı mu'allâm müteferrikalarından müteferrika Ali kilârî-i enderûn-ı hassa ve Sivas nâhiyesinde Biricik nâm karye ve gayriden yirmi altı bin yediyüz elli akçe ze'âmete mutasarrıf Mehmed Esad ve Kızılkümbet nâhiyesinde Eymür nâm karye ve gayriden on dokuz bin dörtyüz doksan altı akçe tımara mutasarrıf Mehmed ve karye-i Tamnaslu el-mezbûre ve gayriden üç bin elli akçe tımara mutasarrıf Mahmud ve ancak karye-i Tamnaslu el-mezbûrede âher müşterekleri olan karye-i Tamnaslu el-mezbûre ve gayriden üç bin yediyüz akçe tımara mutasarrıf Mustafa ve karye-i Tamnaslu el-mezbûreden iki bin akçe tımara mutasarrıf diğêr Osman berâtları mûcibince hisselerine aid olan mahsûlât ve rûsûmâtı ahz ve kabzına kanâ'at etmeyüb her biri hilâf-ı defter-i hâkânî ziyâdeye tecâvüz ile bunun hissesine aid olan mahsûlât ve rûsûmâtına fuzûli müdâhale ve ta'arrûzdan hâlî olmadıkların bildirüb zikr olunan karyeler ber-mûceb-i defter-i hâkânî müşterekleriyle kendüye zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtından ber-mûceb-i kassam herkesin hissesine aid olan mahsûlât ve rûsûmât kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb müştereklerini hilâf-ı defter-i hâkânî ziyâdeye tecâvüz ile ber-mûceb-i kassam bunun berâtı mûcibince hissesine aid olan mahsûlât ve rûsûmâta bir dürlü dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümayûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Budaközü nâhiyesine tâbi' dört bin altıyüz akçe yazar Tamnaslu nâm karyenin bin dörtyüz akçesi ifrâz ve dört bin yüz akçe yazar Köser Eleği nâm karye ile birikdirilüb beş bin beşyüz akçe ber-icmâl ve dörtyüz seksen akçesi merkûm Osman ve yetmiş akçesi gediklü müteferrikalardan Ali Kilârî ve sekizyüz akçesi Mehmed Esad ve bin yüz akçesi Mehmed ve üç bin elli akçesi Mahmud kaydlarında ve yine Tamnaslu karyesinin ikiyüz akçesi dahî ifrâz ve yekûn ma'a gayruhû bin yediyüz akçe ber-icmâl ve Mustafa kaydında ve iki bin akçesi dahî ifrâz ve ber-icmâl ve Osman kaydında olub bu takdîrce ber-mûceb-i kassam Tamnaslu karyesinden yüz yirmi iki akçe merkûm Osman ve on sekiz akçe müteferrika Ali ve ikiyüz üç akçe Mehmed Esad ve ikiyüz seksen akçe Mehmed ve yediyüz yetmiş yedi akçe Mahmud ve bin ikiyüz akçe Mustafa ve iki bin akçe diğêr Osman ve Köser Eliği karyesinden üçyüz elli sekiz akçe Osman ve elli iki akçe müteferrika Ali ve beşyüz doksan yedi akçe Mehmed Esad ve sekizyüz yirmi akçe Mehmed ve iki bin

ikiyüz yetmiş üç akçe Mahmud'un hisselerine isâbet ve iktizâ eylediğün bi'l-fi'il defter emîni El-Hac Mehmed Rakım dâme mecdihû arz etmeğın arzı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı S sene [1]180

[S.213-Hüküm 1]

Ber-vech-i arpalık Bozok sancağı mutasarrıfına ve Budaközü kâdısına hüküm,

Erbâb-ı tımardan Mustafa nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında Budaközü nâhiyesinde Tambasan nâm karye ve gayriden üç bin yediyüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından yine nâhiye-i mezbûre tâbi' karye-i Eğrioğluları ma'a mezra'a-i Karaağıl karye-i Görpelü re'âyâsı zirâ'at eder deyü on üç re'âyâ ile mufassala tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Eğrioğlu Viranı ma'a mezra'a-i Karaağıl ve Üçpınar Cemâ'ati Görpelü zirâ'at eder deyü mukayyed ve müstakillen kayd ve berâtına dâhil olub âhârın kat'â alâka ve medhâli olmayub bir vecîhle dahl ve ta'arrûz olunmak icâb etmez iken ecânib ve ashâb-ı ağrazdan olan kimesneler karye-i mezbûrede senin alâkan yokdur deyü hilâf-ı defter-i hâkâni ve fuzûlî müdâhale ve tegallüben zabt ve mahsûl ve rüsûmun ahz ve kabz edüb gadr eylediklerin bildirüb karye-i mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkâni müstakillen kendüye zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkâni ecânibden bir ferdî dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Budaközü nâhiyesine tâbi' on üç nefer re'âyâ ile karye-i Eğrioğluları ma'a mezra'a-i Karaağıl karye-i Görpelü re'âyâsı zirâ'at eder ve hâsılı tahtında bennâk ve hınta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhû iki bin beşyüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrir ve defter-i icmâlde karye-i Eğrioğlu Viranı ma'a mezra'a-i Karaağıl Üçpınar Cemâ'ati Görpelü zirâ'at eder deyü yazı-yu mezkûresiyle tahrîr ve beşyüz akçesi ifrâz ve yine nâhiyesinde Tambasan nâm karye ve ma'a gayruhâ birikdirüb bin yediyüz akçe ber-icmâl ve iki bin akçesi dahî ifrâz ve olduğu başka ber-icmâl ve zikr olunan iki aded icmâller tamamen merkûm Mustafa'nın tımarı olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı S sene 1180

[S.213-Hüküm 2]

Sivas vâlisine ve Bozok kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tımardan Ömer ve Ebubekir? nâm sipâhîler gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf oldukları tımarları karyelerinden Boğazlıyan kazâsına tâbi' Boron Kışla nâm karyenin bin yüz yetmiş üç senesinde ta'sîr ve devr-i keyl ve der-anbâr olunmuş üçyüz müd mikdârı mahsûlünü Bozok kazâsında sâkin Osman Ağa dimekle ma'rûf kimesne fuzûlî ve tegallüben ahz ve kabz edüb gadr eylediğün bildirüb mezbûrun hilâf-ı şer'-i şerîf ahz ve kabz eylediği ol-mikdâr mahsûl sâhiblerine tamamen alıverilüb ihkâk-ı hak

olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecîlden mahallinde şer‘le görölmek için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı S sene 1180

[S.214-Hüküm 1]

Arapkir kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tımardan Hasan nâm sipâhî gelüb bâ-berât-ı ‘alişân mutasarrıf olduğu tımarı karyelerinden Arapkir kazâsına tâbi‘ Enderi nâm karye sükkânından Receb oğlu Mustafa dimekle ma‘rûf kimesnenin karye-i mezbûre toprağında tasarrûfunda olan bağ ve bağçenin hâsıl olub bey‘ ve intifa‘a eylediği mahsûllerinden ve yine karye-i mezbûre toprağında zirâ‘a eylediği penbenin hâsıl olan penbesinden şer‘le müteveccih olan öşrlerini taleb eyledikde hilâf-ı kânûn vermekte te‘allül ve muhâlefet ve ol-vecihle tımarı mahsûlünün külli küsr-ü noksan tertîbine bâ‘is olduğun bildirüb şer‘le müteveccih olan öşrleri alıverilüb hilâf-ı kânûn te‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğün ecîlden kânûn üzere amel olunmak için emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı S sene 1180

[S.216-Hüküm 3]

Sivas vâlisine ve Lâdik kazâsı nâibine hüküm ki,

Erbâb-ı tımardan Hüseyin nâm sipâhî gelüb Amasya sancağında Simre-i Lâdik nâhiyesinde Karınca? nâm karye ve gayriden dokuz yüz doksan dokuz akçe tımara mutasarrıf Mustafa veled-i El-Hac Veli’nin Gürcistan Seferi’nde nâ-mevcûdundan bin yüz yetmiş dokuz senesi Zilka‘desinin üçüncü gününde buna tevcih ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde ve sene-i mezbûrede vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı bunun berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşmüşken âhârdan ba‘zı kimesneler fuzûlî müdâhale ve ahz ve kabzına mûmâni‘at ve gadr-ı külli sevdâsında oldukların bildirüb alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümayûnuma mürâca‘at oldukda tımar-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere tarih-i mezkûrda buna tevcih ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı S sene [1]180

[S.217-Hüküm 2]

Sivas vâlisine Budaközü kâdısına hüküm,

Erbâb-ı tımardan Hasan nâm sipâhî südde-i sa‘adetime arz-ı hâl edüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde Nasır Direklü nâm karye ve gayriden yedi bin elli bir akçe bâ-berât-ı ‘alî mutasarrıf olub tımarı mülhakâtından Budaközü nâhiyesine tâbi‘ karye-i Kılıçlar Kışlası an-tâife-i Bostanlı mu‘ayyen sınırları olmamağla herkes ra‘iyyeti ta‘şîr eder deyü iki bin akçe yazı ile müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil olmağla yine Budaközü nâhiyesine tâbi‘ tımar karyelerinden karye-i Veled Kaşığı nâm-ı diğer

Ağcaşehir deyü mukayyed karyede sâkin Mamalu aşireti âhâlileri zikr olunan Kılıçlar Kışlası karyesi toprağında hîn-i tahrîrde re'âyâsı üzere elinde bulunan yerleri zirâ'at etmeleriyle zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden beşte bir öşrleri taleb ve müşterekleriyle ahz ve kabz murâd eyledikde aşiret-i mezbûre âhâlileri hevâlarına tâbi' kâdından bezl-i irtişâ ile aldıkları hüccet ibrâzıyla hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyîr-i kânûn öşrlerin vermekte te'âllül ve muhâlefet ve gadr-ı küllî sevdâsında oldukların bildirüb defter-i hâkâni mûcibince emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Budaközü nâhiyesine tâbi' on altı nefer re'âyâ ve bir zemîn ile karye-i Kılıçlar Kışlası 'an-tâife-i Bostanlu mu'ayyen sınırları olmamağla herkes ra'iyet ta'sîr eder ve hâsılı tahtında bennâk ve hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhâ iki bin akçe ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' on beş nefer re'âyâ ile cemâ'at-i Müslüman der-karye-i Kılıçlar Kışlası ve hâsılı bennâk ve hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhâ bin akçe yazı ile defteri mufassalda muharrir kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde ma'a gayruhâ birikdirilüb altı bin akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin akçesi merkûm Hasan ve bâkîsi müştereki kaydlarında ve yine Budaközü nâhiyesine tâbi' yüz seksen dokuz nefer re'âyâ ile karye-i Veled Kaşığı nâm-ı diğêr Ağcaşehir ve hâsılı tahtında bennâk ve hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhâ birikdirilüb yedi bin sekizyüz akçe yazı ile ol-dahî defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve tımar karyelerinden olub mastûr ve mukayyed ve divân-ı hümâyûnum kaleminden kânûna su'âl olundukda sâlifü'z-zikr karye-i Kılıçlar Kışlası an-tâife-i Bostanlu mu'ayyen sınırları olmamağla herkes ra'iyetin ta'sîr ederler deyü iki bin akçe yazı ile mukayyed karye ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekleri sipâhî-i merkûm Hasan'a zabt ve hîn-i tahrirde re'âyâsı üzere olunan yerleri zirâ'at edenlerin zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden beşte bir öşrleri alıverilmek muktezâ-i defter-i hâkâni ve kânûn olmalarıyla der-kenâr olunmağla defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunmak içün yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı S sene 1180

[S.218-Hüküm 1]

Sivas vâlisine Boğazlıyan kâdısına hüküm,

Zü'amâdan İbrahim zîde kadrihû südde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb Bozok sancağında Akdağ nâhiyesinde Yassıöyük nâm karye ve gayriden yirmi üç bin dört yüz on dört akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze'âmeti mülhakâtından Boğazlıyan nâhiyesine tâbi' karye-i Darulu ma'a mezra'a-i Kilisecik ve karye-i Karacail iki bölük oturur ve mezra'a-i Boludirik mukayyed karye ve mezra'alar müşterekiyle nâhiye-i mezbûre tâbi' Safiye Pınarı karyesinin dahî mâlikânesi Sırçalı Zâviyesi vakfı divânisi müşterekiyle mukayyed ve berâtına dâhil olub âhârdan dahl ve ta'arrûz olunmak icâb etmez iken mütegalibe ve cebâireden Boğazlıyanlıoğlu Ahmed Beğ dimekle ma'rûf kimesne zuhûr ve zikr olunan kurâ ve mezra'aları ben maktû'u alırım deyü hilâf-ı defter-i hâkâni birkaç seneden berü fuzûli zabt ve mahsûlât ve rüsûmâtını tegallüben ahz ve kabz edüb gadr-ı küllî eylediğün bildirüb zikr olunan kurâ ve mezra'alar ber-

mûceb-i defter-i hâkâni müştereki ve karye-i Safiye Pınarı el-mezbûrenin mâlikânesi mutasarrıfıyla kendüye zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmları kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb mezkûr Ahmed'i ve âhârî hilâf-ı defter-i hâkâni bir dürlü dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb ve fuzûli aldığı mahsûl ve rûsûmu gerü alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Boğazlıyan nâhiyesine tâbi' yüz elli iki nefer re'âyâ ve bir çayır ve iki zemîn ile karye-i Darulu ve hâsıl ma'a mezra'a-i Kilisecik nim ve hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhâ yedi bin beşyüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Darulu ma'a mezra'a-i Kilisecik deyü yazı-yu mezkûresiyle tahrîr ve ma'a gayruhâ birikdirilüb yedi bin altıyüz akçe yekûnundan bin dokuzyüz akçesi ifrâz ve ma'a gayruhâ birikdirilüb dört bin akçe ber-icmâl ve yekûn-ı mezbûrun bir def'a dâhî bin dokuzyüz akçesi ifrâz ve ma'a gayruhâ birikdirilüb iki bin ikiyüz altmış beş akçe ol-dâhî başka ber-icmâl ve icmâl-i evvelin üç bin akçesiyle icmâl-i sâni tamamen mûmâ-ileyh İbrahim ve bâkîsi müştereki kaydlarında ve yine Boğazlıyan nâhiyesine tâbi' kırk beş nefer re'âyâ ile karye-i Karacail iki bölük oturlar ve hâsılı tahtında nim ve hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhâ iki bin dörtyüz akçe ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' mezra'a-i Boludirik Boğazlıyan'da Keçeli iki su kuşdepe ...²⁷⁸ Boğazlıyanlar ve Baharlar? ve Çomaklar? tarla ve güzle konağı edüb otun yedirüb zirâ'atine mâni' olurlar imiş hâliyâ resm-i otlak kayd olunub ve hâsıl 'ani'r-rûsûm-ı otlak yediyüz akçe ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' altmış bir nefer re'âyâ ile karye-i Safiye Pınarı an-cemâ'at-i ...²⁷⁹ an-kabîle-i Süleymanlu mâlikâne-i vakf-ı zâviye-i Sırçalı divâni tımar ve hâsıl-ı divâni nim ve hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhâ iki bin akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde ma'a gayruhâ birikdirilüb on altı bin üçyüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun sekiz bin yüz kırk dokuz akçesi mûmâ-ileyh İbrahim ve bâkîsi müştereki kaydlarında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak içün yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı S sene 1180

[S.217(M)-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Sivas sancağında vâki' Yeni Müslüman nâhiyesi nâibine hüküm,

Erbâb-ı tıardan Hasan nâm sipâhî südde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde Nasır Direklü nâm karye ve gayriden yedi bin elli bir akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından Yeni Müslüman nâhiyesine tâbi' Çakırbükü mezra'asının altı sehîm mâlikânesinden beş sehîm vakf-ı 'imâret-i Hacı İvaz Paşa ve bir sehîm mâlikâne ve divânisi tımar ve müşterekiyle bunun kaydına dâhil olub âhârdan dahl olunmak icâb etmez iken yine nâhiye-i mezbûrede Erteği? karyesinde Şeyh Dede Zâviyesi'nin zâviyedârları zuhûr ve mezkûr Erteği karyesinde defter-i hâkânide zâviye-i mezbûreye tahrîr ve tahsîs kılınan çiftliği zâviye-i merkûm tarafından

²⁷⁸ Bir kelime okunamamıştır.

²⁷⁹ Bir kelime okunamamıştır.

zabta kanâ'at etmeyüb hevâlarına tâbi' kâdı ile yekdîl ve peydâ eylediği müzevver hüccet ile bunun müşterekiyle kaydına dâhil sâlifü'z-zikr Çakırbükü mezra'asını zâviye-i mezbûrenin çiftliği arâzisinden olmak üzere hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûlî zabt ve gadr-ı külli eylediklerin bildirüb zikr olunan Çakırbükü mezra'ası ber-mûceb-i defter-i hâkâni mezkûr Hacı İvaz Paşa i'mâreti vakfî mütevellisi ve müşterekiyle kendüye zabt ve altı sehîm mâlikânesinde bir sehîm mâlikânesiyle divânisi tarafına aid mahsûl ve rûsûm kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb mezkûr Şeyh Dede Zâviyesi'nin zâviyedârlarını mezra'a-yı mezbûreye hilâf-ı defter-i hâkâni bir dürlü dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb zahir olan müdâhaleleri men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Yeni Müslüman nâhiyesine tâbi' mezra'a-i Çakırbükü mâlikâne altı sehîmden beş sehîmi vakf-ı i'mâret-i Hacı İvaz Paşa ve bir sehîm mâlikâne ve divânî tımar ve hâsıl-ı divânî ve altı sehîmden bir sehîmi mâlikâne ma'a'r-rûsûm beşyüz akçe yazı ile mufassalda tahrîr ve icmâlde kazâbad nâhiyesine tâbi' Aşiyavba? nâm karye ve gayruhû ile birikdirilüb altı bin yediyüz akçe ber-icmâl ve üç bin akçesi merkûm Hasan ve bâkîsi müştereki kaydında ve yine nâhiyesine tâbi' karye-i Ertedi tahtında zâviye-i Şeyh Dede meşihât der-tasarruf-ı Muzaffer Seydî hâlâ der-tasarruf-ı Pîrî ve Seydî Han bâ-berât-ı hümâyûn ber-vech-i iştirâk ve tahtında çiftlik-i zâviyede hâsıl üçyüz seksen akçe yazı ile ol-dâhî defter-i mufassalda tahrîr olunmağla bu tevzî ile zâviye-i mezbûre tahsîs kılınan çiftlik-i mezbûr Ertedi karyesinde olub mezra'a-i Çakırbükü el-mezbûrede zâviyedârların alâkaları olmamak iktizâ eylediğün bi'l-fi'l defter emîni olan El-Hac Mehmed Rakım dâme mecdihû arz etmeğün arz-ı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı S sene 1180

[S.218(M)-Hüküm 1]

Bozok sancağı mutasarrıfına ve Budaközü kâdısına hüküm,

Zü'amâdan Süleyman veled-i Ahmed zîde kadrihû gelüb Sivas sancağında Kuşabâd nâhiyesinde Ağcavîrân nâm karye ve gayriden yirmi üç bin dördyüz otuz iki akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakâtından defter-i mufassalda Kal'a-i Yeni ve icmâlde Budaközü nâhiyesinde iki bin akçe yazar karye-i Kal'a-i Yeni ve yine Budaközü nâhiyesine tâbi' yüz akçe yazar Çayır benâm-ı Beğderesi der-nezd-i Kurddili deyü mukayyed ve müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil olmağla mûmâ-ileyh karye-i Kal'a-i Yeni el-mezbûreyi ber-mûceb-i defter-i hâkâni mümtâz ve mu'ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden öşr ve resmî alınagelen yerleriyle müşterekiyle zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmun kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz murâd eyledikde âhârdan dahl olunmak icâb etmez iken ecânibden Kızıllı Cemâ'ati'nin kethüdâsı Mirim oğlu Ömer dimekle ma'rûf kimesne karye-i Kal'a-i Yeni el-mezbûreyi ve çayır-ı mezkûru hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûlî zabt ve karye-i mezbûrede mütemekkin Duraçlı Cemâ'ati âhâlilerinin karye-i mezbûre toprağında zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerin öşrü ve otu biçilür kâdimi çayır-ı mezkûrun dâhî hâsıl olan otluğundan müteveccih olan öşrün ahz ve kabz edüb gadr eyledüğün bildirüb karye-i Kal'a-i Yeni

el-mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkâni mümtâz ve mu'ayyen hudûdu dâhilinde öşr ve resmi alınagelen yerleriyle müşterekiyle kendüye zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince otu biçilir kadîmi çayır-ı mezkûrun dâhî hâsıl olan otluğundan müteveccîh olan öşrü ahz ve kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkâni mezkûrû dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Kal'a-i Yeni nâhiyesine tâbi' doksan nefer re'âyâ ve üç zemîn ile karye-i Kal'a-i Yeni ve hâsılı tahtında bennâk ve hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhû iki bin akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrir kalemîyle tahrîr ve defter-i icmâlde ve Budaközü nâhiyesinde deyü tahrîr ve yine nâhiyesinde yüz akçe yazar Çayır benâm-ı Beğderesi der-nezd-i Kurddili ve Kuştaş nâhiyesinde Ağcavirân nâm karye ve ma'a gayruhâ birikdirilüb yirmi üç bin ikiyüz akçe ze'âmete ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun yirmi bin akçesinden on bin akçesi mûmâ-ileyh Süleyman veled-i Ahmed bâkîsi müşterekiyle kaydlarında olduğu mastûr ve mukayyed ve divân-ı hümâyûnumdan kânûnu su'âl olundukda defter-i hâkânide mastûr Kal'a-i Yeni nâm karyeleriyle Çayır benâm-ı Beğderesi der-nezd-i Kurddili deyü mukayyed olan çayır müşterekiyle mûmâ-ileyh Süleyman veled-i Ahmed'in ze'âmeti mülhakâtından olmağla karye-i mezbûre mümtâz ve mu'ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden öşr ve resmi karye-i mezbûre mutasarrıfı tarafından alınagelen yerleriyle ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekiyle zâ'im-i mûmâ-ileyh zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb otu biçilir kadîmi çayır-ı mezbûrun dâhî hâsıl olan otluğundan müteveccîh olan öşrü alıverilmek ve defter-i hâkâni ve kânûna muvâfıkdır deyü derkenâr olmağla defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı S sene 1180

[S.219-Hüküm 3]

Divriği kâdısına hüküm,

Divriği kal'ası mustahfizlarından İbrahim veled-i Mahmud nâm mustahfiz gelüb Divriği sancağında ve kazası muzâfâtından Kesme nâhiyesinde Gürünler nâm karye ve gayriden bin dörtyüz akçe gedik tımar ile Divriği kal'asının mustahfizlığına Eyneabad nâhiyesinde Üçpınar nâm karye ve gayriden dört bin beşyüz yetmiş akçe gedik tımar ile dizdâr başka başka berât ile Osman bin İbrahim mutasarrıf olub lâkin başka başka iki tımar tasarrufu hilâf-ı kânûn olduğundan gedik tımar-ı mezbûr merkûm Osman bin İbrahim'in ref'inden arz-ı hâl bi'l-fi'il reisü'l-küttâbım olan Ömer dâme mecdihûnun i'lâmıyla işbu sene-i mübâreke Saferi'nin birinci gününde merkûm İbrahim veled-i Mahmud'a tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olub lâkin mezkûr Osman bin İbrahim hevâdâr olan mütegalibeler ile yekdîl ve tımar-ı mezbûr ile mustahfizliğinin zâbtına mûmâni'at edeceği aşikâr olduğun bildirüb zikr olunan gedik tımar ile kal'a-i mezbûr mustahfizlığı defter-i hâkâni ve yedinde olan berâtı mûcibince kendüye zabt ve berâtı mûcibince hizmeti mukâbilesinde müstehâk olduğun mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb ref' olunan mezkûru ve âhârı hilâf-ı defter-i hâkâni bir dürlü dahl ve ta'arrûz ve zabtına mûmâni'at etdirilmemek bâbında hükm-i

hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda sâlifü’z-zikr tımar ile kal‘a-i mezbûr mustahfizlığı vech-i meşrûh üzere merkûm Osman bin İbrahim’in ref‘inden tarih-i merkûmda mezbûr İbrahim veled-i Mahmud’a tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı S sene 1180

[S.224-Hüküm 1]

Sivas vâlisine Divân-ı Bayır nâhiyesi nâibine hüküm,

Ahmed zîde kadrihû gelüb Çorum sancağında Divân-ı Bayır nâhiyesinde karye-i Ardiç mâlikâne tamamen Vakf-ı Hacı Ali Beğ bin Hacı Mehmed be-cihet-i mescîd-i karye-i mezkûre ve ale’l-mesâlihi’l-fukarâ ve ale’l mütevellî deyü mukayyed ve bu bi’l-fi‘il berât-ı şerîfimle vakf-ı mezbûrun mütevellisi olub karye-i mezbûreyi divâni mutasarrıfıyla zabt ve vâki‘ olan mahsûlün mâlikâne tarafına aid olanı kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz murâd eyledikde dahl icâb etmez iken karye-i mezbûrenin divâni tımar mutasarrıfı olan Divân-ı Sakız nâhiyesinde Urbah nâm karye ve gayriden dokuz bin akçe tımara mutasarrıf İsmail nâm sipâhî karye-i mezbûrenin divânisiyle tımarı mülhakâtından Pelidyükü nâhiyesinde Arduç nâm karyenin divâni mâlikânesini müşterekiyle zabta kanâ‘at etmeyüb mescîd-i mezbûr vakfı olan mâruz-zikr Ardiç karyesinin mâlikânesi dâhî benimdir deyü hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûli müdâhale ve zabt ve vakfa gadr-ı küllî eylediğün bildirüb karye-i Ardiç el-mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkâni divâni mutasarrıfıyla taraf-ı vakfdan zabt ve vâki‘ olan mahsûlden mâlikâne tarafına aid olanı kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb sipâhî-i mezbûru ve âhârı dahl ve ta‘arrûz etdirilmeyüb men‘ ve def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Divân-ı Bayır nâhiyesinde tâbi‘ neferât ve zemîn ve hâsılı tahtında nim ve hinta yekûn yedi bin beşyüz akçe yazar karye-i Ardiç mâlikâne tamam vakf-ı Hacı Ali Beğ bin Hacı Mehmed be-cihet-i mescîd ve ‘ale’l-masarifi’l-fukara ve ale’l mütevellî divâni tımar deyü defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr Divân-ı Pelidyükü nâhiyesine tâbi‘ neferât ve zemîn ve hâsıl-ı nim ve hinta ve şa‘ir yekûn beşbin akçe ve mâlikâne-i karye-i mezbûre iki bin altıyüz akçe yazı ile ol-dâhî defter-i mufassalda başka başka tahrîr ve icmâlde divâni yazusu Divân-ı Sakız nâhiyesinde Urbah nâm karye ile birikdirilüb on dört bin akçe yekûnundan altı bin akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve mâlikâne yazusu dâhî tâbi‘ Divân-ı Bayır deyü tahrîr ve yekûn-ı mezbûrun altıyüz akçe ifrâz ile birikdirilüb üç bin ikiyüz akçe ol-dahî ber-icmâl ve icmâl-i evvel tamamen ve sâninin üç bin akçeleri İsmail ve bâkîsi müştereki kaydında olmağla bu takdîrce Divân-ı Bayır nâhiyesine tâbi‘ karye-i Ardiç’in mâlikânesinde İsmail’in alâkası olmayub mescîd-i merkûm vakfı tarafından ve Divân-ı Pelidyükü nâhiyesine tâbi‘ Arduç’un dâhî divâni ve mâlikânesi İsmail tarafından zabtı iktizâ eylediğün bi’l-fi‘il defter emîni El-Hac Mehmed Râkım dâme mecdihû arz etmeğın arz-ı mûcibince amel oluna deyü emr-i şerîf yazılmıştır.

[S.225-Hüküm 2]**Sivas vâlisine ve Gedikçubuk kâdısına hüküm,**

Zü'amâdan Mehmed veled-i İbrahim gelüb Bozok ve Sivas Sancaklarında Gedik ve gayri nâhiyelerde Kaymak nâm karye ve gayriden yirmi iki bin sekizyüz akçe ze'âmete berât-ı şerîfîle mutasarrıf ve sâlifü'z-zikr Kaymak karyesi müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil olub ve Gedik nâhiyesine tâbi' Karapınar nâm-ı diğerk Yakub Abdal Bostanı nâm mezra'a dahî hass-ı hümâyûnum mülhakâtından olduğu defter-i hâkânide mukayyed olmağla sâlifü'z-zikr Kaymak karyesinin mümtâz ve mu'ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden öşr ve resmî müşterekiyle ze'âmeti tarafından alınagelen elli kilelik mikdârı yerlere dahl icâb etmez iken karye-i mezbûre sâkinlerinden Ali nâm kimesne hass-ı hümâyûn mülhakâtından olan mezra'a-i mezbûre için ceddîm Yakub Abdal nâm kimesneye ihsân olunmuş deyü iddi'â ve Hasan ve Yusuf nâm kimesnelerin evlâdiyet iddi'asıyla bir takrîb ile defterhânede hıfz etdirdikleri hücceti sened ittihâz ve mezra'a-i mezbûre kendünün olmak üzere mârû'z-zikr elli kilelik arazi dahî mezra'a-i mezbûre toprağındandır deyü nizâ'a şurû' eylediğün ve mezra'a-i mezbûrede bi-hisâbi'd- defter-i hâkânî alâkası olmadığu zâhir olduğün bildirüb karye-i Kaymak el-mezbûrenin mümtâz ve mu'ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden öşr ve resmî alınagelen yerlerin öşr ve resmî müşterekiyle ze'âmeti tarafından ahz ve kabz etdirilüb hass-ı hümâyûn tarafından mezra'a-i mezbûre mutasarrıfını ol-yerlerin öşr ve resmine hilâf-ı kânûn ve mugâyir-i kadîm dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Gedik nâhiyesine tâbi' altmış iki nefer re'âyâ ve bir zemîn ile karye-i Kaymak ve hâsılı tahtında nim ve hinta ve şa'ir yekûn üç bin akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâl ma'a gayruhû yirmi beş bin akçe ber-icmâl ve yirmi bin akçesi Mehmed veled-i İbrahim ve bâkîsi müştereki kaydında ve yine nâhiyesine tâbi' mezra'a-i Kara Pınar nâm-ı diğerk Yakub Abdal Bostanı hâsıl bin sekizyüz akçe ile ol-dâhî defter-i mufassalda tahrîr ve defter-i icmâlde tımar icmâlî dâhilinde iken mezra'a-i mezbûre eski icmâlde Bozok Beğî'nin icmâllüsü olmağla mir-livâ hassı olmak üzere dokuzyüz seksen üç senesinde sancaklıktan ref' ve mîrî mukâta'a olmak üzere hass-ı hümâyûna yüz yirmi iki senesinde bâ-kalem-i tevki' tashîh olunub ba'dehû Hasan ve Yusuf nâm kimesneler mezra'a-i merkûma evlâdiyet üzere selâtin-i mâziyeden ceddîmiz Yakub Abdal nâm kimesneye ihsân ve yedîmize berât verilmekle hudûdu ba'de's-su'âl terkîm olunması iltimaslarına binâen hudûdu beyânıyla yirmi dokuz tarihiyle bir kıt'a ihbâr hücceti otuz üç senesinde bâ-fermân-ı 'alî defterhaneye hıfz olunmağla bu sûretde mezra'a-i mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkânî hass-ı hümâyûn olub hüccet dâhî mugâyir-i defter-i hâkânî olmağla zâ'im-i mûmâ-ileyhin nizâ'ı arâzi nizâ'ı olduğundan mahallinde mezra'a-i mezbûre mutasarrıfı ile mahall-i nizâ'ın üzerinde ma'rîfet-i şer'le fasl verilecek mevâddan olduğun bi'l-fi'il defter emîni El-Hac Mehmed Rakım dâme mecdihû arz etmeğün arzı mûcibince mahallinde şer'le görölmek için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ra sene [1]180

[S.225-Hüküm 3]**Divriği kâdısına hüküm ki,**

Divriği kal'ası mustahfizlarından Seyyîd Abdülhamid ve Sinan Mehmed ve Seyyîd Ali Yusuf nâm mustahfizlar gelüb Divriği sancağında ve nâhiyesinde Hergül nâm karye ve gayriden ber-vech-i iştirâk berevât-ı şerîfemle mutasarrıf oldukları tımarları karyelerinden kazâ-i mezbûre tâbi' Ovacık nâm karyelerinin hâsılı tahtında resm-i yaylak defter-i hâkânide tımarlarına hâsıl yazılmağla karye-i mezbûre toprağında vâki' kadîmi yaylakda yine kazâ-i mezbûre tâbi' Veşkene? nâm karye âhâlisi zamanında koyun ve sâ'ir davarlarıyla çıkub yaylayub otundan suyunda intifâ'a etmeleriyle bunlar dâhî tahammüllerine göre yaylak resimlerin taleb eylediklerinde vermediklerinden ma'âdâ yine karye-i mezbûre toprağında vâki' kadîmden zirâ'at ve hırâset olunub öşr ve resmi alınagelen yerleri üzerine dahî bin yüz yetmiş senesinde bunların ruhânlarında bilâ-izn-i sâhib-i arz ağıl ve binâ ihdâs edüb zarar-ı şer'ileri olduğun bildirüb mezbûrların tahammüllerine göre yaylak resimleri alıverilüb ve bilâ-izn-i sâhib-i arz peydâ eyledikleri ağıllarının dâhî zarar-ı şer'-i men' ve def' ve kadîmisi üzere zirâ'at etdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve divân-ı hümâyûnum kaleminden kânûnu su'âl olundukda resmi defter-i hâkânide tımara hâsıl yazılan kadîmi yaylağa zamanında koyun ve sâ'ir davarlarıyla çıkub yaylayub otundan ve suyundan intifâ'a edenlerin tahammüllerine göre resm-i yaylakları alıverilmek kânun olub ve kadîmden zirâ'at olunub öşr ve resmi alınagelen yerler üzerine sahib-i arzın ruhâniyetinde bilâ-izn-i sahib-i arz fuzûlî ağıl ihdâs olunmak hilâf-ı kânun olduğuna binâen muhdes ağılın zarar-ı şer'isi ba'de's-subût şer'le men' ve kadîmisi üzere zirâ'at etdirilmek kânündür deyü der-kenâr olmağla kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ra sene 1180

[S.228-Hüküm 3]**Sivas vâlisine ve Sivas kâdısına hüküm ki,**

Erbâb-ı tımardan İbrahim nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında Yıldız nâhiyesinde Geçdin nâm karye ve gayriden yedi bin ikiyüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından Sivas nâhiyesine tâbi' mezra'a-i Abdullah ve Tuzlahanı nezd-i Budaklu hâric ez-defter deyü mukayyed ve müstakillen kayd ve berâtına dâhil olub âhârdan bir vecîhle dahl ve ta'arrûz olunmak icâb etmez iken yine Sivas nâhiyesinde Büyüköyük nâm-ı diğêr Büyüklü nâm karye ve gayriden beş bin üçyüz akçe altı be-nevbet tımara ber-vech-i tekâ'üd mutasarrıf Seyyîd Ebubekir tımarı mülhakâtından yine nâhiyesine tâbi' Yardabaş karyesini müşterekiyle zabta kanâ'at etmeyüb mezra'a-i Abdullah ve Tuzlahanı el-mezbûreye benim be-nevbet tımarım mülhakâtından olan karye-i Yardabaş el-mezbûre olmak üzere hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûlî müdâhale ve tagallüben zabt edüb gadr eylediğün bildirüb mezra'a-i mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkânî müstakillen kendüye zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb mezbûr Seyyîd Ebubekir'i ve müştereklerini mezra'a-yı

mezbûreye hilâf-ı defter-i hâkâni bir dürlü dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Sivas nâhiyesine tâbi' bin ikiyüz akçe yazar mezra'a-i Abdullah ve Tuzlahanı nezd-i Budaklu hâric ez-defter deyü defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ber-icmâl ve tamamen merkûm İbrahim kaydında ve yine nâhiyesine tâbi' yirmi altı nefer re'âyâ ve bir çayır ile karye-i Yardabaş hâsıl iki başdan ve tahtında bennâk ve hinta ve şâ'ir yekûn iki bin beşyüz akçe yazı ile ol-dâhi defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve icmâlde yine nâhiyesinde Büyüköyük nâm karye ile birikdirilüb yedi bin akçe yekûnundan üç bin sekizyüz akçesi ifrâz ve be-nevbet ber-icmâl ve tamamen tekâ'üd Seyyîd Ebubekir kaydında olub bu takdîrce tarafeynin icmâl ve mufassalları başka başka olub mezra'a-i Abdullah ve Tuzlahanı nezd-i Budaklu'da tekâ'üd Seyyîd Ebubekir'in alâkası olmayub müstakil merkûm İbrahim tarafından zabtı iktizâ eylediğün bi'l-fi'il defter emîni El-Hac Mehmed Rakım dâme mecdihû arz etmeğın arz-ı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1180

[S.229-Hüküm 2]

Sivas vâlisine hüküm ki,

Dergâh-ı mu'allâm gediklilerinden kıdvetü'l-emâcid ve'l-ayân Mehmed Emin zîde mecdihû südde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğü ze'âmeti karyelerinden Sivas kazâsına tâbi' Kuzvirân nâm karye toprağında zirâ'at eden defterlü re'âyâsı yerlerin zirâ'at eden hâric re'âyâ taifesinin zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekeleri öşrlerin evvelen karyelerinde olan anbara ba'dehû her hafta durulur tereke satılır akreb bazara nakl etdirilmek murâd eyledikde ba'zıları sipâhî ve ba'zıları dâhî yeniçerilik iddi'âsıyla te'allül ve muhâlefet üzere oldukların bildirüb kânûn üzere akreb bazara nakl etdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğü ecîlden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1180

[S.229-Hüküm 3]

Sivas kâdısına hüküm ki,

Dergâh-ı mu'allâm gediklilerinden kıdvetü'l-emâcid ve'l-ayân Mehmed Emîn zîde mecdihû südde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğü ze'âmeti karyelerinden Sivas kazâsına tâbi' Kuzvirân nâm karye ve toprağında zirâ'at eden defterlü re'âyâ ve defterlü re'âyâsı yerlerin zirâ'at eden hâric re'âyâ tâ'ifesinin zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden evvelen karyelerinde olan anbara ba'dehû her hafta durur tereke satılır akreb bazara nakl etmek murâd eyledikde içlerinden ba'zıları siyâdet iddi'âsıyla hilâf-ı kânûn te'allül ve muhâlefet üzere oldukların bildirüb kânûn üzere akreb bazara nakl etdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecîlden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1180

[S.230-Hüküm 1]**Amasya kâdısına hüküm,**

Sen ki mevlânâ-i mûmâ-ileyh Mehmed zîde fazlıhûsun südde-i sa'adetime mektûb gönderüb Amasya'da sâkin olub ber-vech-i tekâ'üd mutasarrıf olan Ahmed teberdâr-ı saray-ı a'tık meclis-i şer'e varub Amasya sancağı Geldigelen nâhiyesinde Çalak nâm karye ve gayriden oniki bin sekiz yüz yirmi beş akçe tımara ber-vech-i tekâ'üd mutasarrıf olan Ahmed teberdâr-ı saray-ı a'tık meclis-i şer'e varub Amasya sancağı alaybeğisi Mehmed nâm alaybeğ derûnunda muzammar olan adâvetini izhâr ve icrâ kasdıyla eşkinci erbâb-ı tımar misillü hizmet teklîfi ile tekdîr kasdıyla hilâf-ı şürût-ı berât rencîdeden hâlî olmamağla hilâf-ı şürût-ı berât hizmet teklîfi ile rencîde etdirilmemek bâbında vâki' halî bi'l-iltimâs hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına arz ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda tımar-ı mezbûr kânûn üzere iki nefer cebelü bedeliyesin vermek şartıyla ber-vech-i tekâ'üd hâlâ berât-ı şerîfime mezbûr Ahmed teberdâr-ı saray-ı a'tık üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed olub ve divân-ı hümâyûnumdan kânûnu su'âl oldukda mütekâ'id erbâb-ı tımar üzere cebelü bedeliye vermek ve tımarına ber-vech-i tekâ'üd mutasarrıf olmak berâtı şürûtundan olmağla cebelü bedeliyesin edâ eyledikten sonra mugâyir-i şürût-ı berât ve bilâ-emr-i şerîf hizmet teklîfi ile te'addî etdirilmemek kânûna muvâfıkdır deyü tahrîr olunmağla kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ra sene 1180

[S.233-Hüküm 1]**Sivas vâlisine ve kâdısına hüküm ki,**

Zü'amâdan Ahmed zîde kadrihû gelüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde Biricik nâm karye ve gayriden yirmi altı bin yediyüz elli akçe ze'âmete mutasarrıf Ali veled-i Ahmed'in Gürcistan Seferi nâ-mevcûdundan miralay Mehmed'in arzıyla bin yüz yetmiş dokuz senesi Muharremi'nin yirminci gününde Çıldır Vâlisi vezîrim Hasan Paşa edemallâhû iclâlehû tarafından kendüye tevcîh ve tezkere ve Âsîtâne'den berât olunduktan sonra sene-i mezbûre Cemâziye'l-evveli'nin öşr-i evvelinde mezûnen Âsîtâne-i sa'adetime rahî oldukda firâr ve terk-i hizmetden olmak üzere miralay-ı merkûm Mehmed arz ve mâh-ı merkûmun sekizinci gününde Mehmed Esad ismine tevcîh ve tezkere ve Âsîtâne'den berât ve gadr etmekle Çıldır Vâlisi vezîr-i müşârün-ileyhin arzıyla seksen senesi Saferi'nin yirmi sekizinci gününde sâhib-i evveli mûmâ-ileyh merkûm Ahmed'e ibkâ ve tevcîh ve berât ve hâlâ üzerinde olduğun bildirüb ze'âmet-i mezbûr defter-i hâkâni ve yedinde olan berât-ı 'alişânım mûcibince kendüye zabt ve tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i berât ref' olunan mezkûru ve âhârdan bir ferdi dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda ze'âmet-i mezbûr vech-i meşrûh üzere tarih-i mezbûrda mûmâ-ileyh

Ahmed'e ibkâ ve tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene [1]180

[S.233-Hüküm 2]

Sivas vâlisine ve kâdısına hüküm ki,

Zü'amâdan Ahmed zîde kadrihû gelüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde Biricik? nâm karye ve gayriden yirmi altı bin yediyüz elli akçe ze'âmet mutasarrıfı Ali veled-i Ahmed'in Gürcistan Seferi nâ-mevcûdundan mirlalay Mehmed'in arzıyla bin yüz yetmiş dokuz senesi Muharrem'ül-haramının yirminci gününde Çıldır Vâlisi vezîrim Hasan Paşa edemallâhû iclâlehû tarafından kendüye tevcîh ve tezkere ve Âsîtâne tarafından berât olunduktan sonra sene-i mezbûre mâh-ı Cemâziye'l-evvelisi'nin öşr-i evvelinde mezûnen Âsîtâne-i sa'adetime râhî oldukda firâr ve terk-i hizmetden olmak üzere miralay-ı merkûm Mehmed arz ve mâh-ı merkûmun sekizinci gününde Mehmed Esad ismine tevcîh ve tezkere ve Âsîtâne'den berât ve gadr etmekle Çıldır Vâlisi vezîr-i müşârün-ileyhin arzıyla seksen senesi Saferi'nin yirmi sekizinci gününde mûmâ-ileyh sâhib-i evvel Ahmed'e ibkâ ve tevcîh ve berât ve hâlâ üzerinde olduğu defter-i hâkâni mukayyed ve ze'âmet-i mezbûr karyelerinin yetmiş dokuz senesinde vâki' olan mahsûlü mûmâ-ileyh Ahmed'in berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşüb hâricden dahl olunmak icâb etmez iken Sivas sâkinlerinden Kara Mustafa oğlu Mustafa ve müştereki El-Hac Halil Ağa dimekle ma'rûf kimesneler zuhûr ve ze'âmet-i mezbûru biz mezbûr Mehmed Esad'dan iltizâm eyledik deyü yetmiş dokuz senesinde berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûlâtı tegallüben ahz ve kabz edüb gadr eylediklerin bildirüb ze'âmet-i mezbûr karyelerinin sene-i mezbûrede berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûlü ahz ve kabz eden mezkûrlardan tamamen tahsîl ve bi-kusur gerüye aliverilüb mezkûrları hilâf-ı kânûn te'allül ve nizâ'a etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olunduktan olunduktan ze'âmet-i mezbûr vech-i meşrûh üzere tarih-i mezbûrda mûmâ-ileyh Ahmed'e tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin ve defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için emr-i 'alî yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene [1]180

[S.234-Hüküm 1]

Sivas vâlisine Tokad kazâsı nâibine hüküm ki,

Kıdvetü's-sikât ve'l mustahfızı'nın Tokad kal'ası dizdârı Mehmed zîde hıfzihû südde-i sa'adetime mektûb gönderüb Sivas sancağında ve kazâ-i mezbûr muzâfâtından Venk nâhiyesinde Biskincik nâm karye ve gayriden yedi bin yüz akçe gedik tımar ile Tokad kal'ası mustahfızlığına berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub gedik tımarının başkalemi olan sâlifü'z-zikr Biskincik karyesinin tamam mâlikânesi Vakf-ı Hangâh-ı Ahi Muhyiddin ve divânisi müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil olmağla zikr olunan

Hangâh Vakfî mütevellisi Seyyîd Hasan nâm kimesne karye-i mezbûrenin mâlikânesi tarafına aid mâlikâne mahsûlüne ber-mûceb-i defter-i hâkâni cânib-i vakfdan ahz ve kabza kanâ'at etmeyüb karye-i mezbûrenin rûsûmâtında vakfın alâkası olmayub cümle rûsûm divâni tarafına aid iken rûsûmâtından dahi hisse alırum deyü hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûli müdâhale ve gadr-ı külli sevdâsında olmağla men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına arz ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufâssala mürâca'at olundukda Venk nâhiyesine tâbi' yüz otuz üç nefer re'âyâ ve sekiz zemîn ve hassa çiftlik ve çiftlik-i hassa-i mâlikâne ve hâsıl-ı divâni ma'a niyâbet ve ispençe ve hinta ve şa'ir ve 'an hisse-i bin üç yüz kırk akçe ve hinta ve şâ'ir deştibâni ve tapu-yı zemîn ve resm-i küvvâre ve resm-i otlak an-cemâ'at-i Karadoğni? ber-mûceb-i hüccet ve mazmûn-ı emr-i şerîf zirâ'at etmeyenlerden alınur yekûn ma'a gayruhâ on iki bin akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma'a niyâbet hâsıl-ı divâni deyü on iki bin akçe yazusundan yedi bin akçesi ifrâz ma'a gayruhâ birikdirilüb yedi bin yüz akçe Tokad kal'ası dizdarına mahsûs bir gedik tımar ve hâlâ berât ile mûmâ-ileyh Mehmed'in üzerinde ve karye-i mezbûrenin yazı-yı mezkûresinde bâkîsi müştereki kaydında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın karye-i mezbûrenin mâlikânesi tarafına aid mâlikâne mahsûlü cânib-i vakfında ve divâni tarafına aid mahsûl ve rûsûm dâhî müşterekiyle dizdâr-ı merkûmun tımarı tarafından ahz ve kabz etdirilmek muvâfik defter-i hâkâni ve kânûn olmağla ve divâni tarafına aid olub müşterekiyle dizdâr-ı mezbûrun gedik tımarına isâbet eden mahsûl ve rûsûm hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i kânûn dahl ve ta'arrûz etdirilmemek için muktezâ-i defter-i hâkâni ve kânûn üzerinde emr-i şerîfim sūduru emrim verilmekle defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel oluna için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1180

[S.235-Hüküm 4]

Sivas vâlisine ve kâdisına hüküm,

Sâdât-ı kirâmdan Seyyîd Mehmed zîde şerefehû gelüb Sivas sancağında ve nâhiyesine tâbi' Karacahisar karyesinin mâlikânesi Emir Ahmed Çelebi mülkü ve divânisi tımar olduğu defter-i hâkânide mukayyed ve bu Emir Ahmed Çelebi evlâdından ve karye-i mezbûrenin mâlikânesine mülkiyet üzere mutasarrıf olub karye-i mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkâni divâni mutasarrıflarıyla Emir Ahmed Çelebi evlâdı tarafından zabt ve mâlikâne tarafına aid mahsûl mülkiyet üzere mutasarrıfı tarafından ahz ve kabz olunagelüb mâlikâne mahsûlüne divâni mutasarrıfları taraflarından bir vecîhle dahl ve ta'arrûz olunmak icâb etmez iken karye-i mezbûrenin divânisine mutasarrıf olan yine Sivas nâhiyesinde Kızılcaviran nâm karye ve gayriden on üç bin yediyüz elli akçe tımara mutasarrıf Mehmed veled-i Ahmed ve yine Sivas nâhiyesinde Hafik nâm karye ve gayriden dokuz bin altıyüz elli akçe tımara mutasarrıf Ebubekir nâm sipâhî karye-i Karacahisar el-mezbûreden divâni cânibine aid mahsûl ve rûsûmu ahz ve kabzına kanâ'at etmeyüb ziyâdeye tecâvüz ile karye-i mezbûrenin mâlikânesinde Emir Ahmed Çelebi evlâdının alâkası yokdur deyü hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûli

müdâhale ve mülk-i mâlikâne tarafına aid mahsûlü tegallüben ahz ve kabz edüb gadr eylediklerin bildirüb karye-i Karacahisar el-mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkâni divâni mutasarrıflarıyla mülk mâlikâne mutasarrıfı olan Emir Ahmed Çelebi evlâdı tarafından zabt ve mâlikâne cânibine aid mahsûl mülkiyet üzere mutasarrıfına ahz ve kabz etdirilüb divâni mutasarrıfları olan sipâhî-i mezkûrları ziyâdeye tecâvüz ile Emir Ahmed Çelebi evlâdı tarafına aid mâlikâne mahsûlüne bir dürlü dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufasssala mürâca'at olundukda Sivas nâhiyesine tâbi' neferât ve bir hassa çiftlik ile karye-i Karacahisar mâlikâne mülk-i Emir Ahmed Çelebi bin Hacı İbrahim Paşa hâliyâ kezâlik mülk-i evlâd-ı Emir Ahmed Çelebi divâni tımar ve hâsılı tahtında bennâk ve hınta ve şa'ir ve an-hassa-i hınta ve şa'ir yekûn gayruhû iki bin dokuzyüz akçe yazı ile defter-i mufasssaldaki muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde bin ikiyüz akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve bin yediyüz akçesi dâhî ifrâz ve yine Sivas nâhiyesinde Kızılcavirân nâm karye ve ma'a gayruhâ birikdirilüb üç bin yüz elli akçe ber-icmâl ve bin ikiyüz akçe yazar icmâl-i evvel tamamen merkûm Ebubekir kaydında ve üç bin yüz elli akçe yazar icmâl-i sâni tamamen mezkûr Mehmed veled-i Ahmed kaydında olduğu mastûr ve mukayyed ve divân-ı hümâyûnumdan kânûnu su'âl olundukda Sivas nâhiyesine tâbi' Karacahisar nâm karyenin mâlikânesi Emir Ahmed Çelebi mülkü divânisi tımar olmağla karye-i mezbûre mülk ve tımar mutasarrıflarına zabt ve mâlikânesi tarafına aid mahsûl mülk mutasarrıfına ve divânisi tarafına râci' olan mahsûl ve rüsûm dâhî tımar mutasarrıflarına kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilmek muktezâ-i defter-i hâkâni ve kânûndur deyü cevâb tahrîr olunmağla karye-i mezbûre mülk ve tımar mutasarrıflarına zabt ve mâlikânesi tarafına aid olan mahsûl mülk mutasarrıfına ve divânisi tarafına râci' olan mahsûl ve rüsûm dâhî tımar mutasarrıfları mezkûrâna kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkâni tımar mutasarrıfları mezkûrân mâlikâne tarafına aid olan mahsûlü mülk mutasarrıflarının ahz ve kabzına müdâhale ve muhâlefet etdirilmemek muktezâ'a-i defter-i hâkâni ve kânûn üzere emr-i şerîfim sūduru iktizâ etmekle defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunmak için emr-i 'alî yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Ra sene [1]180

[S.236-Hüküm 1]

Amasya kâdisına hüküm ki,

Gedik tımar karyelerinden kazâ-i mezbûr muzâfâtından Akdağ nâhiyesine tâbi' Kışlacık nâm karye âhâlisinden Kara Şabân oğlu Halil ve Çilingir Ali dimekle ma'rûf kimesneler sūdde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb bunlar karye-i mezbûre toprağında zirâ'atleri [ile] hâsıl eyledikleri terekelerinden şer'le müteveccîh olan öşrlerin karyeleri sipâhîsi olan Amasya kal'ası mustahfizlarından Hasan nâm mustahfıza edâda kusurları olmayub bir vecîhle müdâhale olunmak icâb etmez iken mustahfiz-ı mezbûr kanâ'at etmeyüb beşte bir alırum deyü hilâf-ı kânûn fuzûlî müdâhale ve gadr-ı külli murâd eylediğün ve bu bâbda da'vâlarına muvâfık Şeyhü'l-İslâm'dan fetvâ-yı şerîfeleri

olduğın bildirüb fetvâ-yı şerîfeleri mûcibince kânûn üzere amel olunub mustahfiz-ı mezbûra bunları ol-vecîhle te'âddî ve rencîde etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecîlden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Ra sene 1180

[S.237-Hüküm 3]

Sivas kâdısına hüküm ki,

Tımar karyelerinden kazâ-i mezbûre tâbi' Kuzvirân nâm karyenin mültezîmi olan Ahmed zîde kadrihû arz-ı hâl edüb tımar-ı mezbûr işbu sene-i mübâreke de bunun uhde ve iltizâmında olmağla karye-i mezbûre toprağında defterlü re'âyâ ve defterlü re'âyâ yerlerin zirâ'at eden hâric re'âyâ tâ'ifesinin zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekeleri öşlerin evvelâ karyelerinde olan anbara ba'dehû her hafta durur tereke satılır akreb bazara nakl etdirmek istedikde içlerinden ba'zıları hilâf-ı kânûn te'allül ve muhâlefet eylediklerin bildirüb kânûn üzere akreb bazara nakl etdirilüb hilâf-ı kânûn bir dürlü te'allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğın kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Ra sene 1180

[S.237-Hüküm 4]

Sivas vâlisine ve Bafra kâdısına ve Canik muhâssılına ve sâbık ve lâhık alaybeğlerine hüküm,

Canik sancağında Bafra nâhiyesinde Yağlıbasan nâm karye ve gayriden dokuz bin yüz kırk altı akçe tımara mutasarrıf Ömer vukû'u bulan seferlerde alaybeği bayrağı altında hıdemât-ı 'aliyyede mevcûd iken miralây-ı sâbık Seyyîd Salih tamâhından nâşî bir takrîb berâtını ahz ve İbrahim ismine tevcîh ve İbrahim'in dâhî kasr-ı yedinden Osman'a tevcîh ve berât etdirüb merkûm Ömer'e gadr eylediğini livâ-i mezbûrun müsîn ve ihtiyarları haber verüb tımar-ı mezbûr mezbûr Ömer'e ibkâ olmak üzere iken Ömer dâhî fevt olmağla tımar-ı mezbûr mezbûr Ömer'in fevtinden ve merkûmân İbrahim ve Osman'ın ref'lerinden Alaybeğisi Ömer arzıyla yetmiş dokuz senesi Rebi'ül-evveli'nin yirmi beşinci gününde hâlâ Çıldır Vâlisi olub Gürcistan Seferi'ne me'mûr askere başbuğ olan Hasan Paşa edemallâhû te'âlâ iclâlehû tarafından müteveffâ-i merkûm Ömer'in sahîh sülbi oğlu Mehmed'e tevcîh olub mühürlü tezkere verilmişken defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümayûnuma mürâca'at olundukda tımar-ı mezbûr mutasarrıfı Ömer'in rızâsıyla kasr-ı yedinden miralây Seyyîd Sâlih arzıyla berât talep olunmamak üzere yetmiş beş Rebi'ül-evveli'nde İbrahim'e tevcîh ve berât ve İbrahim'in dahî berâtın verüb kasr-ı yedinden miralây-ı mezbûr Seyyîd Sâlih'in arzıyla yetmiş sekiz Ramazanı'nda Osman'a tevcîh ve berât olunduğu mukayyed olduğu için tımar-ı mezbûr Mehmed'in babası Ömer'in üzerinden âhâra tevcîh olunalı beş sene zaman mürûr edüb ve tımar-ı mezbûr mezbûr Ömer'in üzerine ibkâ olmaksızın fevt olmağla mezkûr Mehmed merkûmân Osman ve İbrahim ile mahallinde terâfû'u şer' ve

mezbûrân Osman ve İbrahim merkûm Ömer'in kasr-ı yedi rızasıyla olduğu sancaklu ve nâhiyelü ve çeribaşı şehâdetleriyle isbâta kâdir olamazlar ise tımar-ı mezbûr babası fevtinden ve mezbûrânın ref'lerinden arz ve i'lâm ve mühürleri mutâbık mahzar olunmasıçün siz ki vezîr-i müşârün-ileyh ve mevlânâ ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz size hitâben emr-i şerîfim südürünü bi'l-fi'il reisü'l-küttâbım olan Ömer dâme mecdihû i'lâm etmeğin i'lâmı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Ra sene 1180

[S.238-Hüküm 1]

Sivas vâlisine Amasya kâdisına ve Zile kazâsı nâibine hüküm ki,

Sadât-ı kirâmdan Yusuf Ağa zâde Seyyîd Ömer zîde şerefihû gelüb Sivas ve Amasya sancaklarında Zile kazâsı muzâfâtından Meşetabâd ve gayri nâhiyelerde nefsi Meşetabâd ve gayriden ze'âmete divân-ı hümayûnum kitâbeti gediğü ilhakıyla bâ-berât-ı şerîf-i 'alişân mutasarrıf olan Hüseyin Hatem zîde kadrihû mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerini bin yüz yetmiş dokuz senesi Martı ibtidâsından sene-i mezbûre Şubatı gâyetine gelince bir sene zabt etmek üzere bin yüz guruşa buna iltizâm ve bu dahî iltizâm ve kabul ve bedel-i iltizâmı olan meblâğ-ı merkûmu tamamen mûmâ-ileyhe edâ ve teslîm etmekle ze'âmet-i mezbûr karyelerini sene-i merkûmede zabt ve vâki' olan cüz'i ve külli bi'l-cümle mahsûlât ve rûsûmâtın kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz edüb taraf-ı âherden dahl ve ta'rrûz olunmamak için yedine memhûr ve ma'mülü'n-bihâ zabt temessükü verildiğün bildirüb ze'âmet-i mezbûr karyelerin yedinde olan memhûr temessük mûcibince kendüye zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb mugâyir-i temessük âhârı dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında i'nâyet ricâ ve za'im-i merkûm Hüseyin ber-minvâl-i muharrer ze'âmet-i mezbûr karyelerini sene-i merkûmede mezkûr Seyyîd Ömer iltizâm ve yedine memhûr zabt temessükü verüb âhâli-i kurâ kendüsünden hoşnûd ve râzılar olub azl icâb eder hâlî yoğuken mezkûr Hüseyin tekrâr merkûm Seyyîd Ömer'in ref'inden Sivas sâkinlerinden Kömerli oğlu Seyyîd Ömer Ağa dimekle ma'rûf kimesneye dahî temessük verüb gadr etmekle ze'âmet-i mezbûr mültezîm-i evvel merkûm Seyyîd Ömer'e zabt etdirilmek bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına sen ki Zile kazâsı Nâibi Mevlânâ Es-Seyyîd Mehmed Sâlih zîde ilmihûsun sen dahî bi'l-iltimâs arz eylediğün ecîlden mu'ahhar verdiği temessüke amel ve i'tibâr olunmayub mukaddem verilen temessük mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Ra sene 1180

[S.238-Hüküm 2]

Amasya kâdisına hüküm ki,

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l müteşerri'in Merzifon kazâsı nâibi mevlânâ Mehmed Emin zîde ilmihû mektub gönderüb Merzifon sükkânından Osman ve Ömer veledân-ı Abdurrahman ve ammîleri Hasan nâm kimesne Merzifon mahkemesinde meclîs-i şer'e varub müteveffâ El-Hac Mustafa Beğ ibn-i El-Hac Mirzâ Beğ Amasya kazâsına tâbi'

Kuşcu ve Hakala nâm karyelerde vâki' vakfının bâ-hums mahsûl ve tevliyeti ile Amasya sancağında ve kazâsı muzâfâtından Argoma nâhiyesinde Çamsuy nâm karye ve gayriden üç bin yüz yetmiş akçe eşkincilü mülk tımar vâkif-ı mezbûrun evlâd-ı evlâdının batn-ı evvelde olanlarına meşrût ve mezbûrlar evlâd-ı vâkifdan batn-ı evvelde emr olmağla ba'de'l-müstehâk-ı tevliyet ve tımar-ı mezbûre berâtıyla mutasarrıflar iken evlâd-ı vâkifdan batn-ı esfelde olan Mehmed ile İbrahim nâm kimesne batn-ı evvelde mezbûrlara sebkat zu'umuyla tevliyet ve tımar-ı mezbûru bir takrîb üzerlerinden ref' ve merkûm Mehmed üzerine berât etdirmekle ref'inden ba'de-ma ve ibkâ sâdır olan emr-i 'alışân mûcibince mürâfa'a olduklarında mezbûrun evlâd-ı vâkifdan batn-ı evvelde tevliyet ve tımar-ı mezbûre istihkâkları şühûd-ı udul ile sâbit ve mezbûr batn-ı esfelde ve adem-i istihkâklarından nâşî bi'l-muvâcehe mu'arazadan men' birle yedlerine hüccet-i şer'îye verilmişken mezbûrân mütenebbih olmayub mücerred mezbûrun ısrâr-ı te'âddîsi ile da'vâ-yı mezkûrede ısrâr ve vakfın ihtilâline bâ'is olmalarıyla vâki' hâlî bi'l-iltimâs arz ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda vâkif-ı mezbûr vakfının bâ-hums mahsûl ve tevliyeti ve zikr olunan eşkincilü mülk tımar-ı mezbûru ebnâ-i ebnâsına şart ve vakf eylediği vakfiye-i ma'mûlün-bihâsında mukayyed ve tevliyet tasarrufu mezbûrân Osman ve Ömer ve ammîleri Hasan'ın iken batn-ı esfelde olan sagîr Mehmed'in vasîsi zuhûr ve merkûm sabî Mehmed batn-ı evvelde deyü Amasya kâdisından rüşvet ile aldığı arz ile tımar-ı mezbûru üzerlerinden ref' etdirmek murâd eylediklerin ba'de'l-inhâ mezbûr sabî Mehmed batn-ı esfelde müdde'âsı hilâf-ı şer' ve mugâyir-i şart-ı vâkif olduğu Merzifon kazâsının ulemâ ve sülehâ ve sadât-ı kirâm ve eimme ve hütebâ ve fukarâ ve zu'afâ cem'-i gafîr ve cem'-i kesîr ve Amasya sancağının bi'l-cümle mevcûd bulunan zü'amâ ve erbâb-ı tımar şehâdet ve ihbârlarıyla tımar-ı mezbûr kemâkân kendülere ibkâ olunmak için Merzifon kazâsı Nâibi Eş-Şeyh Ahmed ve Merzifonabâd kazâsı nâibi Hüseyin ve sâbıkân Merzifon Kâdısı Es-Seyyîd Ahmed ve livâ-i mezbûr alaybeğisi Mustafa başka başka arz ve zikr olunan eşkincilü mülk tımarından hisse-i evlâddan Mustafa Beğ'in kızı Hacı Hatun'un sadrî oğlu mezkûr Hasan'a Ahî Hüseyin ref'inden yüz altmış iki senesinde tevcîh ve berât ve şühûd olunduğuna binâen tımar-ı mezbûrdan karındaşları Abdurrahman ile Halil'in hisselerin dâhî ref'inden başka berât ve ba'dehû mezbûr Halil'in fevtinden hissesi merkûm Hasan'a altmış sekiz senesinde ilhaken berât olunduktan sonra mezbûr Abdurrahman dahî fevt olub hissesi sulbî oğulları Osman ve Ömer'e intikâl ve her vecîhle tımar-ı mezbûrdan hissesi müstehâk olmalarıyla tevliyet tasarrufu merkûm Hüseyin ile müteveffâ-i mezbûr Abdurrahman'ın oğulları mezbûrun Osman ve Ömer'in iken hilâf-ı şart-ı vâkif müteveffâ Halil'in hissesi Hasan'ın ref'inden oğlu İbrahim Emîn'e berât ve ba'de'l-evlâddan olmayub Emin sekiz yaşında Muhammed'e merkûmun Hüseyin ve Abdurrahman ve İbrahim veled-i Halil'in ref'lerinden evlâdır deyü bir takrîb Amasya kâdisından arz ile yetmiş senesinde tevcîh ve berât ve gadr ve kâdî-yı mezbûrun arzı hilâf-ı inhâ olduğu husûs-ı mezbûra vukûf-ı tâmmı olan medîne-i Merzifon'da sâkin ulemâ ve sülehâ-i müsîn ve ihtiyâr cem'-i gafîr ve cem'-i kesîr alâ-tarîki'ş-şehâde huzûr-ı şer'de haber verile deyü sagîr-i mezbûrun ref'inden Hasan'a hissesi ibkâ ve müteveffâ-i mezbûr Abdurrahman'ın

hissesi dahî oğulları merkûmân Osman ve Ömer'e ber-vech-i iştirâk yetmiş senesinde tevcîh ve berât Merzifon Kâdısı Es-Seyyîd Ahmed evkâf ve emlâk mukâta'ası emîni olan Ahmed başka başka arzları mûciblerince bin yüz yetmiş yedi senesi Şevvâli'nin onuncu gününde başka başka tevcîh ve berât olunduğu defter-i hâkânide ba'de'l-ihrac fi'l-hakîka eşkincilü mülk tımar-ı mezbûr ısdârları ve vakfiye-i ma'mûlün-bihâsında tevlîyeti misillü ebnâ-i ebnâsından batn-ı evvelde olanlara meşrût idiğü vâki' ise şart-ı miralay-ı mezbûr ve kadı ve nâibler arzları mûciblerince batn-ı esfelde olan sabî Mehmed'in mu'ârazası men' için hâlâ berâtıyla üzerlerinde ve batn-ı evvelde olan mezkûrân Osman ve Ömer veledân-ı Abdurrahman ile ammîleri Hasan'a ber-berât olmak üzere reisü'l-küttâb-ı esbak i'lâmıyla istihkâken yetmiş sekiz Muharremi'nin sekizinci gününde ibkâ ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerlerinde olduğu defter-i hâkâniden ve tevlîyeti mezbûre dâhî mezbûr Mehmed'in ref'inden mezbûrân Hasan ve Osman ve Ömer veledân-ı Abdurrahman üzerlerinde olduğu Anadolu Muhasebesine der-kenâr ve tevlîyet ve tımar-ı mezbûrunun üzerlerinde olduğu defter-i hakâni ve Anadolu Muhasebesi kuyudâtı nâtik olmağla sâlifü'z-zikr eşkincilü mülk tımar ile tevlîyet-i mezbûre yedlerinde olan berâtları mûciblerince mezkûrûna zabt etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i berât âhârı dahl ve ta'arrûz etdirilmemek için emr-i şerîfim sūduru bâbında iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fi'il reisü'l-küttâbım olan Ömer dâme mecdihû i'lâm etmeğın i'lâmı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Ra sene 1180

[S.241-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Hüseyinabâd kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tıyardan Hacı Ahmed nâm sipâhî arz-ı hâl edüb Sivas sancağında Hüseyinabâd nâhiyesinde Ali Fakih Irakiyye nâm karye ve gayriden yedi bin yüz on altı akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarının başkalemi olan karye-i Ali Fakih Irakiyye el-mezbûrenin nısf mâlikânesi vakf-ı ebnâ-i Muhyiddin veled-i Ayas ve nısf-ı âhârı mülk-i evlâdı Hacı İlyas ve divânisiyle yine nâhiye-i mezbûre tâbi' Kışlak-ı Beğobası deyü mukayyed kışlak müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil olub âhârdan dahl ve ta'arrûz olunmak icâb etmez iken ecânib ve mütegalibeden Mihâl oğlu İsmail Beğ dimekle ma'rûf kimesne zuhûr ve zikr olunan karye ve kışlağa hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûli müdâhale ve tegallüben zabt ve mahsûl ve rüsûmunu ahz ve kabz edüb gadr-ı külli eylediğün bildirüb sâlifü'z-zikr Ali Fakih Irakiyye karyesi mâlikânesi mutasarrıflarına ve müştereki ve mezkûr Beğobası Kışlağı dâhî müşterekiyle bermûceb-i defter-i hâkâni kendüye zabt ve tımarı tarafına aid mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb ecânibden olan mezkûr İsmail'i hilâf-ı defter-i hâkâni bir dürlü dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb zahir olan müdâhale ve te'âddîsi men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Hüseyinabâd nâhiyesine tâbi' otuz sekiz nefer re'âyâ ile karye-i Ali Fakih Irakiyye nısf mâlikâne vakf-ı ebnâ-i Muhyiddin veled-i Ayas ve nısf-ı âher mülk-i evlâd-ı Hacı İlyas divânî tımar ve hâsıl-ı

divâni nim ve hınta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhâ üç bin üçyüz akçe ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' Kışlak-ı Beğobası cemâ'at-i İnallu temekkün edüb resm ve behresin ve sâ'ir rüsûm-ı adiyelerin tamamen sipâhîlerine edâ ederler hâsıl dört bin akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde Kışlak-ı Beğobası el-mezbûrenin iki bin akçesi ifrâz ve karye-i Ali Fakih Irakiyye el-mezbûrenin yazu-yı mezkûresiyle ma'a gayruhâ birikdirilüb on beş bin yüz altı akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin yüz on altı akçesi merkûm Hacı Ahmed ve bâkisi müştereki kaydarında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için emir yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Ra sene [1]180

[S.242-Hüküm 2]

Sivas vâlisine ve Arapkir kâdısına hüküm,

Arapkir kazâsına tâbi' tımar karyelerinden Dindar nâm karye âhâlileri südde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb kadîmden harkla karyelerine cereyân edüb bağ ve bağçelerin sakâ ve hayvanatları şürb intifâ'a edegeldikleri kadîmi sularına dahl icâb etmez iken yine nâhiye-i mezbûreye tâbi' tımar karyelerinden Etme nâm karye sipâhîleri Abdullah ve Yahya nâm sipâhîler mültezîmleri Yusuf nâm kimesne ile yekdîl ve hilâf-ı şer'-i şerîf ve kadîme mugâyir ol-suyu karye-i mezbûreye icrâ'dan men' ve kadîmi harkını bozub zarûret ve müzâyakalarına bâ'is olduklarından gayri beşyüz guruşdan mütecâviz tecrîm eylediklerin bildirüb mezkûrların hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i kadîm zâhir olan müdâhale ve te'âddîleri men' ve def' olunmak bâbında sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin sana hitaben emr-i şerîfim südürünü istidâ'a ve bu makûle su nizâ'ında kadîme itibar olunmağla münâza'un fihâ olan su âhâli-i mezkûrenin karyelerine kadîmden berü ne mahalden ve ne vecîhle cereyân edüb bağ ve bağçelerin sakâ ve hayvanatların şürb ve intifâ'a edegelmüşler ise yine kadîmisi üzere icrâ ve bağ ve bağçelerin sakâ ve hayvanatlarını şürb ve intifâ'a etdirüb hilâf-ı şer'-i şerîf ve kadîme mugâyir mezkûrların zâhir olan olan tasallût ve te'âddîleri men'-içün emr-i şerîfim südürünü bi'l-fi'il reisü'l-küttâbım olan Ömer dâme mecdihû i'lâm etmeğın i'lâmı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i R sene 1180

[S.242-Hüküm 3]

Sivas vâlisine Arapkir kâdısına hüküm,

Kazâ-i mezbûre tâbi' Dikizdâr? nâm karye âhâlisi südde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb bundan akdem hayvanâtları kazâen tımar karyesinden Etme nâm karye toprağında Şahin nâm kimesnenin tarlasına girüb ziyân vâki' oldukda mezbûrun Arapkir tarafından gönderdiği mübâşir ma'rîfetiyle şer'le icâb eden zarar yirmi dört kile-i İstanbul hınta ve şa'iri mezbûr Şahin'e edâ ve ücret-i mübâşiriye dâhî yüz guruş verdiklerinden sonra mezbûr Şahin bunlardan zimmetini ibrâ edüb bir vecîhle dahl olunmak icâb etmez iken karye-i mezbûrenin sipâhîleri Hacı İvaz oğlu Ali ve Yakub oğlu diğer Ali ve kul-ı Afât

Ömer ve Abdullah nâm sipâhîler zuhûr ve mahsûl-ı mezkûrdan biz öşr alacak idik deyü tekrâr Arapkir hassa zâbiti tarafından hilâf-ı inhâ mübâşir ta'yîn ve üzerlerine şer'ân bir nesne sâbit olmuş değil iken kırk neferden mütecâviz kimesneyi der-zincir ve darb-ı şedîd ile darb ve kar-ı kisblerinden ib'at ve ehl-i ı'yâlları âhvalleri diğergûn olduğundan gayri mezbûrlar ile mukâvemet edemeyüb mağdûrî'l-hâl oldukların bildirüb şer'le görölüb mezbûrların hilâf-ı şer'-i şerîf ve bî-gayr-i hak ol-vecîhle zâhir olan tasallût ve te'âddîleri men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecîlden mahallinde şer'le görölüb hilâf-ı şer'-i şerîf ve bilâ-sened vâki' olan te'âddîleri men' olunmak emrim olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R sene 1180

[S.243-Hüküm 1]

Bafra kâdısına Canik sancağı mütesellimine hüküm ki,

Osman nâm kimesne südde-i sa'adetime [arz-ı hâl] edüb Canik sancağında Bafra nâhiyesinde Allâm nâm karye ve gayriden on dört bin yüz yedi akçe tımarının bin yüz yetmiş bir tarihi ve berât-ı şerîfimle bunun üzerinde iken bunun me'mûr olduğu Gürcistan Seferi'nde nâ-mevcûd olduğundan livâ-i mezbûr alaybeğisi i'lâmıyla yüz yetmiş dokuz senesi Rebi'ül-evveli'nin beşinci gününde Çıldır Vâlisi düstûr-u mükerrerem müşir-i mufahham nizâmü'l-alem vezîrim Hasan Paşa edemallâhû te'alâ iclâlâlâlehû tarafından Ferruh'a tevcîh olunub verilen tezkere ve reisü'l-küttâbım i'lâmı mûcibince sene-i mezbûre mâh-ı Şevvâli'nin onuncu gününde berât ve hâlâ mezkûr Ferruh'un üzerinde olduğu defter-i hâkânide mukayyed ve tımar-ı mezbûr karyelerinin yetmiş dokuz senesinde vâki' olan mahsûlü mezkûr Osman'ın berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşüb tarafından ahz ve kabz olunmuşken mezkûr Ferruh'a bunun berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşüb ahz ve kabz eylediği mahsûlü mütâlebe ve cebren almak sevdâsında olduğun bildirüb berât-ı mûcibince tahvîli tarihine düşüb makbûzu olan mahsûlüne mezkûr Ferruh'u hilâf-ı kânûn bir dürlü dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda tımar-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere tarih-i mezbûrda mezbûr Ferruh'a tevcîh ve berât ve hâlâ üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed ve divân-ı hümâyûnumdan kânûnu su'âl olundukda tımar mahsûlünde tahvîl tarihi mu'teber olmağla herkes berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûlü ahz ve kabz eylemek muktezâ-yı kânûndur deyü cevâb tahrîr olunmağla defter-i hâkânî mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i R sene 1180

[S.244-Hüküm 4]

Bozok mutasarrıfına ve Bozok kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tıardan Ömer nâm sipâhî gelüb Bozok sancağında ve kazâsı muzâfâtından Baltı nâhiyesinde Baltıayağı nâm karye ve gayriden üç bin üçyüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından yine nâhiye-i mezbûre tâbi' karye-i Kavacık Kışla nâm-ı diğerk Azırlı ma'a Hanubeğlü cemâ'at-i Azırlı zirâ'at eder

deyü mukayyed karye ve mezra‘a müşterekleriyle kayd ve berâtına dâhil olub âhârdan bir dürlü müdâhale olunmak icâb etmez iken yine Baltı nâhiyesinde Baltıyağı nâm karye ve gayriden dört bin yüz yirmi beş akçe tımara mutasarrıf olan Süleyman nâm sipâhî tımarı mülhakâtından yine nâhiye-i mezbûre tâbi‘ karye-i Karakuşcu cemâ‘at-i Karakuşcu’dan ayrılıb bu mevzîde mütemekkîn olmuşlardır deyü mukayyed karyeyi müşterekiyle zabta kanâ‘at etmeyüb karye-i Kavacık Kışla nâm-ı diğer Azirlü ma‘a mezra‘a-i Hanbeğlü el-mezbûreye hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûlî müdâhale ve tegallüben zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmun ahz ve kabz ve tımarı mahsûlünün küsr-ü noksan tertîbine bâ‘is ve bâdî olduğun bildirüb karye-i Kavacık Kışla nâm-ı diğer Azirlü ma‘a mezra‘a-i Hanbeğlü el-mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekiyle kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûm kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb sipâhî-i mezkûr Süleyman hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûli dahl ve ta‘rrûz etdirilmeyüb fuzûlî aldığı mahsûl ve rüsûm alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Baltı nâhiyesine tâbi‘ yüz altmış dokuz nefer re‘âyâ ile karye-i Kavacık Kışla nâm-ı diğer Azirlü ma‘a mezra‘a-i Hanbeğlü cemâ‘at-i Azirlü zirâ‘at eder ve hâsılı tahtında nim ve hinta ve şa‘ir yekûn altı bin akçe yazı ile defter-i mufassalda tahrîr ve defter-i icmâlde iki bin ikiyüz akçesi ifrâz ve yine nâhiyesinde Baltıyağı nâm karye ile birikdirilüb sekiz bin akçe ber-icmâl ve bin beşyüz akçesi dâhî ifrâz ve yine karye-i Baltıyağı el-mezbûre ile birikdirilüb dört bin akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrlar tamamen merkûm Ömer ve bâkisi müştereki kaydında ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi‘ yetmiş dört nefere re‘âyâ ile karye-i Karakuşcu cemâ‘at-i Karakuşcu’dan ayrılıb bu mevzîde mütemekkîn olmuşlar ve mezra‘a-i Kilisecik der-sınur-ı karye-i merkûme ve mezra‘a-i Yassibeğ der-sınur-ı karye-i mezbûre ve hâsılları tahtlarında nim ve hinta ve şa‘ir yekûn üç bin akçe yazı ile defter-i mufassalda ol-dâhî tahrir ve defter-i icmâlde karye-i Baltıyağı ve gayruhû ile birikdirilüb dört bin beşyüz akçe ber-icmâl ve dört bin yüz yirmi beş akçesi Süleyman ve bâkisi müştereki kaydında olub bu takdirce tarafeynin icmâl ve mufassalları başka başka olub birbirlerinde alâkaları olmamak iktizâ eylediğün bi‘l-fi‘il defter emîni El-Hac Mehmed Rakım dâme mecdihû arz etmeğın arzı mûcibince amel olunmak için fermân-ı ‘alî yazılmışdır.

Fî Evâ‘il-i R sene 1180

[S.246-Hüküm 2]

Amasya kâdisına hüküm ki,

Erbâb-ı tıardan Yunus veled-i İsa nâm sipâhî südde-i sa‘adetime arz-ı hâl edüb Amasya sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Argoma nâhiyesinde Uygur nâm karye ve gayriden dokuz bin ikiyüz akçe tımar mutasarrıfı Ali’nin fevtinden bin yüz yetmiş dokuz senesi Recebi’nin beşinci gününde kendüye tevcîh ve berât ile üzerinde iken Çıldır Vâlisi düstûr-ı mükerrrem müşîr-i mufahham nizâmü’l-‘âlem vezîrim Hasan Paşa edemallâhû te‘âlâ iclâlehû tarafından henüz fevt olmaksızın Kozviran nâm karye ve gayriden on üçer bin akçe tımara mutasarrıf Mehmed İspir’e ilhâken tevcîh ve tezkere ve berât ve gadr etmekle ref‘inden yüz yetmiş dokuz senesi Zilhiccesi’nin selhinde

kendiye ibkâ ve berât ve hâlâ üzerinde olduğu defter-i hâkânide mukayyed ve tımar-ı mezbûr karyelerinin bin yetmiş dokuz senesi Zilhiccesi'nin selhinden sonra vâki' olan mahsûl merkûm Yunus veled-i İsa'nın berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşüb âhârdan bir vecîhle dahl olunmak icâb etmez iken ref' olunan mezkûr Mehmed hasâd zamanında vâki' olmuştur deyü hasâd i'tibarıyla ile berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûlüne hilâf-ı kânûn fuzûlî müdâhale ve bu makûle ze'âmet ve tımarı hasâda i'tibar olunmayub tahvîl tarihi mu'teber iken ahz ve kabzına mûmânî'at ve gadr sevâsında olduğun bildirüb berâtı mûcibince tahvîl tarihine düşen mahsûl ve rûsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb ref' olunan mezkûr Mehmed İspir'i hilâf-ı kânûn ol-vecîhle dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda tımar-ı mezbûr vech-i meşruh üzere tarih-i mezbûrda Yunus veled-i İsa'ya tevcih ve berât ve hâlâ üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı R sene 1180

[S.249-Hüküm 4]

Sivas vâlisine ve Sorgun kâdisına hüküm ki,

Seyyîd Ahmed veled-i Seyyîd Ali zîde kadrihû südde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde Yenice nâm karye ve gayriden yirmi iki bin üçyüz yirmi beş akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakâtından Sorgun nâhiyesine tâbi' mezra'a-i Yaylak-ı Göközü der-nezd-i Altın Pınarı ma'a Depeüstü ve Akpınar deyü defter-i hâkânide mukayyed ve hîn-i tahrirden yetmiş bir senesine gelinceye değin müşterekiyle ze'âmeti tarafından zabt olunub âhârın alâkası ve medhâli olmayub bir vecîhle dahl olunmak icâb etmez iken yine Sorgun nâhiyesine tâbi' Söğüd nâm-ı diğer Ortaöyük nâm karye ve gayriden yirmi üç bin yüz doksan sekiz akçe ze'âmete mutasarrıf dergâh-ı mu'allâm müteferrikalarından El-Hac Hüseyin ser-haseki-i kâtib-i dârü's-sa'adenin tarafından subaşısı olanlar karye-i Söğüd nâm-ı diğer Ortaöyük el-mezbûrenin hâsılıyla mahsûb Yaylak-ı Göközü deyü mukayyed yaylağı zabtına kanâ'at etmeyüb mezra'a-i Yaylak-ı Göközü der-nezd-i Altınpınarı ve ma'a Depeüstü ve Akpınar el-mezbûre için sâlifü'z-zikr Söğüdü nâm-ı diğer Ortaöyük karyesinin hâsılıyla mahsûb Yaylak-ı Göközü el-mezbûredir deyü hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûlî müdâhale ve yetmiş bir senesinden berü tegallüben zabt ve kâbil-i zirâ'at olunan arâzisinde zirâ'at edenlerin hâsil eyledikleri terekeleri öşrlerin ve kâbil-i zirâ'at olmayan kadîmi yaylak yerlerine dâhî zamanında koyun ve sâ'ir davarlarıyla çıkub yaylayub otundan ve suyundan intifâ'a edenlerin tahammüllerine göre yaylak resimlerin ahz ve kabz edüb gadr etmekle bundan akdem mutasarrıf-ı mezbûrun tarafından subaşısı Abdullah nâm kimesne ile Sorgun Kâdisı huzurunda nizâ'-ı şer' ve tarafeynin yedlerinde olan senedâta nazar olundukda mezra'a-i Yaylak-ı Göközü der-nezd-i Altın Pınarı ma'a Depeüstü ve Akpınar el-mezbûre müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil olduğu şer'ân sabit ve defter-i hâkânide zâhir ve eşikâr ve hüküm birle zabtıçün taraf-ı

şer' den hüccet ve mürâsele itâ olunmuşken mücâb olmayub ısdâr etdirmediği emir ile tarafından subaşları sekiz on seneden berü hilâf-ı defter-i hâkâni yine ol-vecihle fuzûlî zabt ve mahsûl ve rüsûmun ahz ve kabz edüb gadr eylediklerin bildirüb hüccet-i şer' iye ve defter-i hâkâni mücibince amel olunub mezra'a-i Gököz der nezd-i Altın Pınarı ma'a Depeüstü ve Akpınar el-mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekiyle kendüye zabt ve mahsûl ve rüsûmun ahz ve kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i hüccet-i şer' iye müteferrika-i mezbûrun tarafından subaşlarını mezra'a-i Gököz der-nezd-i Altın Pınarı ma'a Depeüstü ve Akpınar el-mezbûreye dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Sorgun nâhiyesine tâbi' mezra'a-i Yaylak-ı Gököz der-nezd-i Altın Pınarı ve ma'a Depeüstü ve Akpınar hâsıl-ı revgân-ı sa'ade ber-mûceb-i 'adet-i kadîm bin yüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde beşyüz akçesi ifrâz ve yine nâhiyesinde Gököyük nâm karye ve gayruhû birikdirilüb iki bin üçyüz akçe ber-icmâl ve tamamen mûmâ-ileyh Seyyîd Ahmed veled-i Seyyîd Ali kaydında ve yine neferât ve zemîn ile karye-i Söğüdü nâm-ı diğerk Ortaöyük ve hâsılı tahtında bennâk ve hinta ve şa'ir ve Yaylak-ı Gököz ma'a bac-ı bazar yaylak-ı mezbûr yekûn ma'a gayruhû sekiz bin akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve icmâlde karye-i Söğüdü nâm-ı diğerk Ortaöyük ma'a ihtisâb ve ihzariye deyü tahrîr ve an-ze'âmet deyü ber-icmâl ve tamamen dergâh-ı muallâm müteferrikalarından El-Hac Hüseyin ser-haseki-i kâtib-i dârû's-sa'ade kaydında olub bu sûretde mezra'a-i Yaylak-ı Gököz der-nezd-i Altınpınarı ve ma'a Depeüstü ve Akpınar Seyyîd Ahmed veled-i Seyyîd Ali tarafından ve karye-i Söğüdü nâm-ı diğerk Ortaöyük hâsılıyla mahsûb Yaylak-ı Gököz bâc-ı bazar dâhî mûmâ-ileyh müteferrika Hacı Hüseyin tarafından zabt olunub birbirlerinde alâka olmamak iktizâ eylediğün bi'l-fi' il defter emîni olan El-Hac Mehmed Rakım dâme mecdihû arz etmeğın arzı mücibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i R sene 1180

[S.250-Hüküm 1]

Sivas ve Amasya ve Sorgun kâdisına hüküm ki,

Zü'amâ Seyyîd Ahmed veled-i Seyyîd Ali zîde kadrihû gelüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde Yenice nâm karye ve gayriden yirmi iki bin üçyüz yirmi beş akçe mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakâtından Sorgun nâhiyesine tâbi' mezra'a-i Yaylak-ı Gököz der-nezd-i Altın Pınarı ve ma'a Depeüstü ve Akpınar deyü defter-i hâkânide mukayyed ve müştereki olan yine Sorgun nâhiyesinde Gököz nâm karye ve gayriden yirmi yedi bin dokuzyüz yirmi üç akçe ze'âmete mutasarrıf Ahmed veled-i Murtezâ ile mûmâ-ileyhin kayd ve berâtına dâhil ve hîn-i tahrîrden yetmiş bir senesine gelince müşterekiyle mûmâ-ileyhin ze'âmeti tarafından zabt olunagelüb âhârın alâkası olmayub bir vecihle dahl ve ta'arrûz olunmak icâb etmez iken yine Sorgun nâhiyesinde Söğüdü nâm-ı diğerk Ortaöyük nâm karye ve gayriden yirmi üç bin yüz doksan sekiz akçe ze'âmete mutasarrıf dergâh-ı mu'allâm müteferrikalarından El-Hac Hüseyin ser-haseki-i

kâtib-i dârü's-sa'adenin tarafından subaşısı olanlar karye-i Söğüdü nâm-ı diğer Ortaöyük el-mezbûrenin hâsılıyla mahsûb Yaylak-ı Gököz deyü mukayyed yaylağı zabta kanâ'at etmeyüb sâbık Bozok sancağı mutasarrıfı Cabbarzâde müteferrika Ahmed Paşa'nın mûmâ-ileyhin müştereki olan Ahmed veled-i Murtezâ'ya gazez ve 'adâveti olduğundan mezra'a-i Göközü der-nezd-i Altın Pınarı ma'a Depeüstü ve Akpınar el-mezbûre için iltizâmen benim uhdemde olan karye-i Söğüd nâm-ı diğer Ortaöyük el-pınarı ve ma'a Depeüstü ve Akpınar mezbûrenin hâsılıyla mahsûb Yaylak-ı Göközü el-mezbûre deyü hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûli müdâhale ve yetmiş bir senesinden berü tegallûben zabt ve mahsûlâtın ahz ve kabz edüb gadr eylediğün bildirüb mezra'a-i Yaylak-ı Göközü der-nezd-i Altın Pınarı ve ma'a Depeüstü ve Akpınar el-mezbûre bermûceb-i defter-i hâkâni müştereki olan mezkûr Ahmed veled-i Murtezâ ile kendüye zabt ve mahsûlâtın ahz ve kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkâni müteferrika mezkûr El-Hac Hüseyin'in tarafından mültezîmi mezra'a-i Yaylak-ı Göközü der-nezd-i Altın Pınarı ve ma'a Depeüstü ve Akpınar el-mezbûreye bir dürlü dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Sorgun nâhiyesine tâbi' mezra'a-i Yaylak-ı Göközü der-nezd-i Altın Pınarı ve ma'a Depeüstü ve Akpınar ber-mûceb-i 'adet-i kadîm bin yüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve icmâlde beşyüz akçesi ifrâz ve yine nâhiyesinde Gököyük nâm karye ve gayrûhû ile birikdirilüb iki bin üçyüz akçe ber-icmâl ve altıyüz akçesi dâhî ifrâz ve karye-i Gököyük el-mezbûre ve gayruhû ile birikdirilüb beş bin akçe ber-icmâl ve icmâl-i evvel tamamen mûmâ-ileyh Seyyîd Ahmed veled-i Ali ve sâni tamamen Ahmed veled-i Murtezâ kaydlarında ve yine nâhiyesine tâbi' neferât ve zemîn ile karye-i Söğüdü nâm-ı diğer Ortaöyük ve hâsılı tahtında bennâk ve hinta ve şa'ir ve Yaylak-ı Gököz ma'a bâc-ı bazar ve yaylak-ı mezkûr yekûn ma'a gayruhû sekiz bin akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve icmâlde karye-i Söğüdü nâm-ı diğer Ortaöyük ma'a ihtisab ve ihzârîye deyü tahrîr ve 'an ze'âmet deyü ber-icmâl ve tamamen Dergâh-ı Mu'allâm müteferrikalarından El-Hac Hüseyin ser-haseki-i kâtib-i dârü's-sa'ade kaydlarında olub bu takdirce mezra'a-i Yaylak-ı Göközü der-nezd-i Altın Pınarı ve ma'a Depeüstü ve Akpınar Seyyîd Ahmed veled-i Seyyîd Ali ve Ahmed veled-i Murtezâ tarafından ve karye-i Söğüdü nâm-ı diğer Ortaöyük hâsılıyla mahsûb Yaylak-ı Göközü ma'a bâc-ı bazar dâhî merkûm El-Hac Hüseyin tarafından zabt olunub birbirlerinde alâkaları yokdur deyü bi'l-fi'il defter emîni olan El-Hac Mehmed Rakım dâme mecdihû arz etmeğın arz-ı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i R sene 1180

[S.251-Hüküm 1]

Mevlânâ Budaközü kâdisına hüküm ki,

Timar karyelerinden kazâ-i mezbûre tâbi' Alacaatlu nâm karye âhâlilerinden Hüseyin ve Yakub ve Osman ve Mustafa nâm kimesneler gelüb bunların karyeleri toprağında tasarrûflarında olan tarlalarından defterde maktû'u yazılmağla zirâ'atleriyle

hâsıl eyledikleri terekelerinden öşre mu'âdil maktû'uların karyeleri sipâhîsi Süleyman nâm sipâhîye edâda kusûrları yoğuken sipâhî-i mezbûr kanâ'at etmeyüb maktû'u almam öşr alırım deyü hilâf-ı kânûn te'âddî ve rencîdeden halî olmadıgün ve bu bâbda Şeyhü'l-İslâm'dan fetvâ-yı şerîfe verildiğün bildirüb fetvâ-yı şerîfe mûcibince amel olunub hilâf-ı kânûn ve defter ol-vecîhle olan te'âddîsi men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğın kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i R sene 1180

[S.253-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Budaközü kâdısına hüküm,

Erbâb-ı tımardan Ahmed nâm sipâhî arz-ı hâl edüb Sivas sancağında Budaközü nâhiyesinde Yılduz nâm karye ve gayriden on yedi bin dokuzyüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğı tımarı mülhakâtından müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil yine Budaközü nâhiyesine tâbi' Karayar nâm karyenin mümtâz ve mu'ayyen hudûdu dâhilinden zirâ'at edenlerin zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden öşrünü talep eyledikde zirâ'atçileri şirrete sülûk ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' havâs-ı hümayûnum karyelerinden Aksu Fakih nâm karye zâbiti ile yekdîl ve biz öşrümüzü hass tarafına edâ ederüz deyü hilâf-ı defter-i hâkâni vermekte muhâlefet ve bundan akdem mürâfa'a-ı şer' olduklarında sâlifü'z-zıkr Karayar karyesinin hudûdunu mübeyyin cânib-i şer'den hüccet-i şer'îye verilmişken yine hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i hüccet-i şer'îye nizâ'adan hâlî olmadıkların bildirüb zıkr olunan Karayar karyesi mümtâz ve mu'ayyen hudûdu dâhilinde olan yerleriyle ber-muceb-i defter-i hâkâni müşterekiyle kendüye zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb hass mutasarrıflarını hilâf-ı defter-i hâkâni dahl ve ta'arrûz ve zirâ'atçileri dahî te'allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümayûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Budaközü nâhiyesine tâbi' elli dört nefer re'âyâ ve beş zemîn ile karye-i Karayar ve hâsılı tahtında bennâk ve hinta ve şâ'ir yekûn ma'a gayruhâ üç bin akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde bin dörtyüz akçesi ifrâz ve yine nâhiyesine tâbi' karye-i Bahadırın oğlu Kışlası ve ma'a gayruhâ birikdirilüb üç bin dokuzyüz akçe yekûnundan iki def'a bin dokuzar yüz ellişer akçeleri ifrâz ve başka başka iki aded icmâlleri olub ve icmâl-i mezbûrlar tamamen merkûm Ahmed'in tımarı mülhakâtı ve karye-i Karayar el-mezbûrenin yazı-yı mezkûresinden bâkîsi müştereki kaydında ve yine Budaközü nâhiyesine tâbi' yüz kırk dokuz nefer re'âyâ ve iki zemîn ile karye-i Aksu Fakih ve hâsılı tahtında bennâk ve hinta ve şâ'ir yekûn ma'a gayruhâ dört bin beşyüz akçe yazı ile olduğı defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ve yine nâhiyesine tâbi' karye-i Çalıksar ve ma'a gayruhâ birikdirilüb havâs-ı hümayûnumdan olduğı mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i R sene [1]180

[S.253-Hüküm 2]

Amasya kâdisına hüküm,

Erbâb-ı tımardan Ömer nâm sipâhî südde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb Amasya sancağında Akdağ nâhiyesinde Güyos? ve Geldigelen nâhiyesinde Bolaman nâm karye ve gayriden on dokuz bin sekizyüz akçe tımara mutasarrıf diğer Ömer veled-i Ahmed'in fevtinden tımar-ı merkûmun zıkr olunan karye-i Bolaman ve gayriden üç bin akçe bir kılıcı arz-ı hâli ve şerefyaft-e südürü olan emr-i hümâyûnum şevket-makrûnum mûcibince bin yüz yetmiş sekiz senesi Rebi'ül-âhiri'nin dördüncü gününde kendüye tevcih ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olub tımar-ı mezbûr karyeleri tevcihi tarihinden berü tarafından zabt olunmayub alâ-hâlihi kaldıgün bildirüb tımar-ı mezbûr defter-i hâkâni ve berâtı mûcibince tarafından vekîli Kitabcı El-Hac Ali dimekle ma'rûf kimesneye zabt ve tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rûsûmu ahz ve kabz etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i R sene [1]180

[S.254-Hüküm 1]

Merzifon kâdisına ve Amasya sancağı mütesellimine hüküm ki,

Hacegân-ı divân-ı hümâyûnumdan olub hâlâ cenâb-ı emâret-me'âb-ı eyâlet nisâb-ı sa'adet iktisâb Kırım Hanı Selim Giray Han dâmet me'aliyehûnun divân kâtibi olan Hamid zîde mecdihû südde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb Amasya sancağında Merzifon nâhiyesinde Saru nâm karye ve gayriden dokuz bin yüz akçe tımar mutasarrıfı hân-ı esbak Arslan Giray Han'ın defterlülerinden olmak üzere kaydı meşrûh Mahmud'un bilâ-veled fevtinden karındaşı olduğuna binâen mûmâ-ileyh Hamid hân-ı sâbık Kırım Giray Han arz etmekle fevtinden mîralay Mustafa arzıyla Mehmed'e tevcih olunmuş bulunmağla karındaşı fevtinden ve mezkûr Mehmed'in ref'inden hân-ı müşârün-ileyhin arzı mûcibince tevcih olunub defterlülerden olmak üzere kaydına şerh verilüb dahl icâb etmez iken geçen sene müşârün-ileyh Selim Giray Han Âsîtâne-i Sa'adetim'den avdeti esnâsında mîralay gazez-i nefsanîyesi ile gazez ve ref'inden merkûm Mehmed'e ibkâ ve berât ve lâkin mûmâ-ileyh Hamid hâliyâ hân-ı müşârün-ileyhin divân kâtibi olub ebâ-'an-ceddin hânedân ve emekdâr ve etbâğ mahsûsalarından olmağla ref'inden hân-ı müşârün-ileyhin iltimâsı mûcibince bin yüz seksen senesi Rebi'ül-âhîrinin on üçüncü gününde kendüye tevcih ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğun bildirüb tımar-ı mezbûr karyeleri defter-i hâkâni ve berâtı mûcibince tarafından mültezîmine zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb ref' olunan mezkûr Mehmed'i ve âhârî hilâf-ı defter-i hâkâni dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim südürünü istidâ'a ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda tımar-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere tarih-i merkûmda mezbûr Mehmed'in ref'inden mûmâ-ileyh Hamid'e tevcih ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu ve hân-ı müşârün-ileyhin defterlülerinden olmak üzere bâ-emr-i 'alî kaydına şerh verildiği mastûr ve mukayyed

bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i R sene 1180

[S.256-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Lâdik kazâsı nâibine hüküm,

Erbâb-ı tımardan Osman nâm sipâhî südde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb Amasya sancağında Simre-i Lâdik nâhiyesinde Dereköy nâm karye ve gayriden on sekiz bin üçyüz ber-vech-i tekâmîl yirmi bin akçe ze'âmete mutasarrıf Ali veled-i Ali yedi sekiz seneden berü ze'âmete rağbet etmeyüb me'mûr olduğu hizmet-i aliyemde nâ-mevcûddan ze'âmeti mezbûrun toplamdan on iki bin akçesi Çıldır Vâlisi olub Gürcistan Seferi'ne me'mûr düstûr-u mükerrem müşîr-i mufahham nizâm-ı alem vezîrim Hasan Paşa edemallâhû te'âlâ iclâlehû tarafından âhâra tevcîh ve Âsîtâne'den berât ve mezbûr Ali'nin kaydında kalan altı bin üçyüz akçesi bî-hâsıl olduğundan kimesne rağbet etmeyüb bilâ-sâhib olduğundan mezkûr Osman serasker vezîr-i müşârün-ileyh tarafından henüz kimesne[ye] verilmedi ise şartıyla bin yüz yetmiş dokuz senesi Zilhiccesi'nin yirmi üçüncü gününde tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olmağla tımar-ı mezbûru yedinde olan berât-ı şerîfim mûcibince zabt ve mahsûl ve rûsûmun ahz ve kabz murâd eyledikde âhârdan olan kimesneler zuhûr ve tımar-ı mezbûrun sâhibi Gürcistan Seferi'ndedir deyü fuzûlî müdâhale ve zabt ve mahsûl ve rûsûmunun ahz ve kabzına mümânî'at ve gadr-ı külli sevdâsında oldukların bildirüb tımâr-ı mezbûr yedinde olan berât-ı şerîfim mûcibince zabt ve vâkî' olan mahsûl ve rûsûmun kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb mugâyir-i berât âhârdan bir ferdi dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûna mürâca'at olundukda tımar-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere tarîh-i merkûmda mezkûr Osman'a tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ca sene 1180

[S.256-Hüküm 3]

Merzifon kâdısına ve Amasya sancağı mütesellimine hüküm,

Hacegân-ı divân-ı hümâyûnumdan olub cenâb-ı emâret-me'âb-ı eyâlet nisâb-ı sa'adet iktisâb bi'l-fi'il Kırım Hânı Selim Giray Hân dâmet me'âliyahûnun divân kâtibi olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-'ayân Hamid zîde mecdihû südde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb Amasya sancağında Merzifon nâhiyesinde Saru nâm karye ve gayriden dokuz bin yüz akçe tımar mutasarrıfı Mahmud'un bilâ-veled fevtinden mîralay Mustafa arzıyla yüz yetmiş yedi senesi Rebi'ül-âhîri'nin üçüncü gününde mülâzım Mehmed'e tevcîh ve berât ve ba'dehû mezbûr Mahmud'un fevtinden ve Mehmed ref'inden karındaşı mûmâ-ileyh Hamid'e sâbık Kırım Hânı Kırım Giray Hân'ın arzı mûcibince yine sene-i mezkûre Cemâzi'el-evvelisi'nin on birinci gününde tevcîh ve berât olunduktan sonra ref'inden sâhib-i evveli Mehmed'e yetmiş sekiz senesi Şabânı'nın on ikinci günü tarihiyle ba'de'l-ibkâ ref'inden seksen senesi Rebi'ül-âhîrinin on üçüncü gününde mûmâ-ileyh Hamid'e ibkâ ve tevcîh ve hâlâ berâtıyla üzerinde hâlâ Kırım Hânı

müşârün-ileyhin divân kâtibi olub emekdâr-zâde ve etbâ'-ı mahsûsalardan olmağla defterlülerinden olmak üzere bâ-emr-i 'alî kaydına şerh verildiği defter-i hâkânide mukayyed ve Merzifon sâkinlerinden merkûm Mehmed tımar-ı mezbûru defter-i hâkânide mastûr olduğu üzere yetmiş sekiz Şabanı'nın on ikinci günü tarihiyle mûmâ-ileyhin üzerinden ref' etdirüb kendü üzerine berât etdirdiğünden ma'âda berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rûsûmu dahî ahz ve kabz eylediğün inhâ ve alıverilmesiçün emr-i 'alî sūdûrunu istidâ'a ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda tımar-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere tarih-i mezkûrda merkûm Mehmed'in ref'inden mûmâ-ileyh Hamid'e ibkâ ve tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed ve bu makûle ze'âmet ve tımar mahsûlünde bi-hisâbi'l-kânûn tahvîl tarihi mu'teber olmağla tımar-ı mezbûrun vech-i meşrûh üzere mûmâ-ileyhe ibtidâ tevcîhi tarihi olan yetmiş yedi Cemâzi'el-evvelisinin on birinci gününden ref'î tarihi olan yetmiş sekiz Şabanı'nın on ikinci gününe gelince mûmâ-ileyhin berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rûsûmun inhâsı üzere mezkûr Mehmed'in bir sene ahz ve kabz eylediği mezbûrun muvâcehesinde sâbit ve müstehâk olur ise alıverilmek için muktezâ-i defter-i hâkâni ve kânûn üzere emr-i 'alî sūdûru lâzım gelmeğle vech-i meşrûh üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ca sene 1180

[S.258-Hüküm 1]

Sivas vâlisine Gedegra nâibine hüküm,

Erbâb-ı tımarıdan Ali nâm sipâhî gelüb Amasya sancağında Gedegra nâhiyesinde Cemâ'at-i Kılıç veled-i Halil ve gayriden altı bin akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarının başkalemi olub müştereki ile kaydına dâhil olan Cemâ'at-i Kılıç veled-i Halil el-mezbûreyi ber-mûceb-i defter-i hâkâni müştereki ile zabt ve vâki' olan rûsûmâtıçün berâtı yazusuna göre hissesine isâbet edeni kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz murâd eyledikde hilâf-ı defter-i hâkâni dahl ve ta'arrûz icâb etmez iken cemâ'at-i mezbûrda müşterekleri olan Geldigelen nâhiyesinde Yeni Köy nâm karye ve gayriden dokuz bin ikiyüz on akçe tımara mutasarrıf Ali ve Lâdik nâhiyesinde Mehmedlü nâm karye ve gayriden yirmi bin doksan dokuz akçe ze'âmete mutasarrıf Baba Ahmed nâm zâ'im ve sipâhî berâtları yazularına göre hisselerine düşeni ahz ve kabzına kanâ'at etmeyüb berâtları yazusundan ziyâdeye tecâvüz ile bunun berâtı hissesine isâbet eden rûsûmuna gadr murâd eylediklerin bildirüb cemâ'at-i mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekleri mezkûrân ile kendüye zabt ve vâki' olan rûsûmâtından herkes yedinde olan berâtı yazusuna göre hissesine isâbet edeni kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb müşterekleri mezkûrân ve taraflarından subaşılarını berâtları yazusundan ziyâdeye tecâvüz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Gedegra nâhiyesine tâbi' dört bin ikiyüz akçesi merkûm Ali ve ol-mikdârı dahî Baba Ahmed kaydlarında olmağın berâtları yazularına

göre herkes hisselerin zabt etmeleri iktizâ eylediğün bi'l-fi'il defter emîni El-Hac Mehmed Rakım dâme mecdihû arz etmeğın arz-ı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ca sene 1180

[S.260-Hüküm 1]

Gelmu'âd ve Artukabâd kâdılarına hüküm,

Eyâlet-i Rum'un defter kethüdâsı olan İbrahim gelüb berât-ı şerîf-i alişânımla mutasarrıf olduğı ze'âmeti karyelerinden taht-ı kazânızda vâki' Çavuşlu ve Akmusa ve Çardigin ve Saz nâm karyelerden defterde resm-i kışlak ze'âmete hâsıl yazılmağla kurâ-i mezbûre topraklarında vâki' kadîmi yerlerine zamanında davarlarıyla varub kışlayub otundan ve suyundan intifâ'a edenlerden tahammüllerine göre kışlak resimlerin mûmâ-ileyhin tarafından subaşısı taleb ve ahz murâd eyledikde ba'zıları biz âhâli-i kurâ olub ve sâdât ve askerî tâ'ifesindeleriz deyü hilâf-ı kânûn te'âllül ve ze'âmeti mahsûlüne gadr olunduğın bildirüb kurâ-i mezbûre topraklarında vâki' kadîmi kışlak yerlerine zamanında davarlarıyla varub kışlayub otundan ve suyundan intifâ'a edenler gerek âhâli ve gerek gayridir her kimler olursa olsun tahammüllerine göre resm-i kışlakları subaşısına alıverilüb hilâf-ı kânûn ol-vecîhle te'âllül ve nizâ'a etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğın kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ca sene 1180

[S.262-Hüküm 4]

Sivas vâlisine ve Niksar kâdısına hüküm ki,

Veli nâm kimesne gelüb bunun iltizâmen uhdesinde olan erbâb-ı tımandan Mehmed nâm sipâhînin Niksar kazâsında vâki' tımarı karyelerinden ta'sîr ve devr-i keyl olunmuş mahsûlünde kimesnenin alâkası yoğuken Niksar sükkânından Dalpala Kassab Süleyman dimekle ma'rûf kimesne zuhûr ve benim sipâhî-i mezbûrda alacağım vardır deyü hilâf-ı şer'-i şerîf ve bî-gayri hak işbu sene-i mübârekede yüz yirmi sekiz keyl hinta ve kırk keyl şâ'irini ahz ve gadr eylediğün bildirüb mezbûrun hilâf-ı şer'-i şerîf aldığı ol-mikdâr keyl hinta ve şa'iri tahsîl ve kendüye alıverilüb ihkâk-ı hak olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğın mahallinde şer'le görölmek için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ca sene 1180

[S.265-Hüküm 4]

Sivas vâlisine ve Gedegra kâdısına hüküm ki,

Zü'amâdan Mehmed Emîn veled-i Hüseyin Çavuş zîde kadrihû gelüb Amasya ve Ankara sancaklarında Gedegra ve gayri nâhiyelerde Kuyucak nâm karye ve gayriden otuz iki bin ikiyüz altmış akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğı Gedegra nâhiyesinde olan ze'âmeti karyelerini defter-i hâkâni ve berât-ı şerîfimle zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz murâd eyledikde âhârdan dahl icâb

etmez iken ecânibden Kantar Ali dimekle ma'rûf kimesne zuhûr ve sen ze'âmet-i mezbûre karyelerini seksen senesine mahsûben bana iltizâm edüb ba'dehû râzı olmayub temessükü gerü aldun sana zabt etdirmem deyü bilâ-sened ve bilâ-temessük fuzûlî müdâhale ve tarafından zabtına mümâni'at ve te'âddî üzere olduğun ve bu bâbda Şeyhü'l-İslâm'dan fetvâ-yı şerîfe verildiğün bildirüb fetvâ-yı şerîfesi ve defter-i hâkâni ve berâtı mûciblerince ze'âmet-i mezbûr karyeleri zâ'im-i merkûm tarafından zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb mezkûr Ali'ye bilâ-sened ve bilâ-temessük dahl ve ta'arrûz ve zabtına mümâni'at ve te'âddî etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümayûnuma mürâca'at olundukda ze'âmet-i merkûm ber-vech-i meşrûh mezkûr Mehmed Emîn veled-i Hüseyin Çavuş'un hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Ca sene [1]180

[S.268-Hüküm 3]

[Der-kenârı mûcibince hasmının huzûr-ı şer'e ihzârı için emr-i şerîf yazılmıştır.]

Merzifon kâdısına hüküm ki,

Osman nâm kimesne arz-ı hâl edüb Amasya sancağında Argoma nâhiyesinde Cameşuy nâm karye ve gayriden üç bin yüz yetmiş beş akçe sefer vâki' oldukça bir eşkin eşdirir mülk tımandan hisseye karındaşı Ömer ve ammisi Hasan ile iştirâken bâberât mutasarrıfken yine karye-i mezbûreden hisseye mutasarrıf Mehmed veled-i Osman bilâ-veled fevt oldukda anın dahî hissesi bunun ile müşterekleri mezbûrâna ilhâken tevcîh ve berâtıyla üzerinde iken ecânibden Amasya sâkinlerinden Es-Seyyîd İbrahim ve Es-Seyyîd Mehmed ve Es-Seyyîd Mustafa veledân-ı Ömer zuhûr ve hisse-i mezbûru bunun ile karındaşı Ömer ve ammisi Hasan'ın ref'lerinden bir takrîb üzerlerine berât etdirüb gadr-ı külli eylediklerin bildirüb ol-bâbda istidâ'a-yı i'nâyet ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümayûnuma mürâca'at olundukda zikr olunan eşkincülü mülk tımandan hisseye mutasarrıf Mehmed veled-i Osman'ın bilâ-veled fevtinden hissesi evlâd-ı vâkıfdan ammisi Ömer'e intikâl etmişken bundan âkdem Merzifon âhâlisinden olup evlâd-ı vâkıf olmayub hilâf-ı şart-ı vâkıf hisseye mutasarrıf sadr-ı sâbık Mustafa Paşa'nın peşkircisi diğer Ömer kendü ve karındaşı Osman ve ammisi Hasan üzerlerine ber-vech-i ilhâk berât etdirüb ve merkûm Ömer erşed evlâddan müteveffâ-i mezbûr Ömer'in ammisi olup fakirü'l-hâl ve kesîrü'l-'ıyâl ve örfiye akçe tedârikine iktidârın olmayub bana gadr eyledi deyü iddi'â birle arz-ı hâl eyledikde müteveffâ-i mezbûr Mehmed'in ammisi olduğunı müşir yedinde senedi olmamağla bu makûle münâza'a-ün fih olan tımar husûsu mahallinde husemâsıyla terâfû'u şer' ve hakikât-i hâlî ahâli-i vilâyetden mevsûkü'l-kefîm kimesnelerden şer'le su'âl ve hak kangı tarafın olduğu ihbârlarıyla arz ve i'lâm olunmasıçün emr-i şerîf sâdır olduktan sonra henüz mahalline gitmezden mukaddem mezbûr Ömer Âsıtâne'de fevt olup hisse-i mezbûre bizlere intikâl eyledi deyü müteveffâ-i mezkûr diğer Ömer'in oğulları Seyyîd

İbrahim ve Seyyîd Mehmed ve Seyyîd Mustafa istidâ'a etmeleriyle hasımlarıyla mahallinde terâfu'-ı şer' ve i'lâm olunmasıçün tekrâr sâdır olan emr-i 'alîye mezbûrûn Osman ve Ömer ve Hasan terâfu'ularıçün şer'-i şerîfe da'vet olunduklarında her biri mürâfa'adan ebâ ve imtinâ'a etmeleriyle keyfiyet-i vukû'-u tâmı olan Amasya âhâlisinden bî-garez ve mevsûkû'l-kelîm kimesnelere ba'de's-su'âl mezbûrûn Es-Seyyîd İbrahim ve Es-Seyyîd Mehmed ve Es-Seyyîd Mustafa evlâd-ı vâkıfdan olup mezkûrun Ömer ve Osman ve Hasan evlâd-ı vâkıfdan olmayub ecânibden olduklarını sıhhati üzere alâ-tarîki's-şehâde haber verdiler deyü tımar-ı mezbûrdan müteveffâ-i mezkûr Mehmed'in hissesi mahlûlünden ve merkûmûn Ömer ve Osman ve Hasan'ın ref'lerinden müteveffâ-i mezbûr Mehmed'in ammîzâdeleri evlâd-ı vâkıfdan merkûmûn Seyyîd İbrahim ve Seyyîd Mehmed ve Seyyîd Mustafa veledân-ı Ömer'e iştirâken tevcîh olunması bâbında Amasya Kâdısı Mehmed arz ve arz-ı mûcibince mezbûr Mehmed veled-i Osman'ın fevtinden hissesini berât etdirüb mezkûrûn Osman ve Ömer veledân-ı Abdurrahman ve ammîleri Hasan terâfu'u şer' için da'vet olundukda mürâfa'adan ebâ ve imtinâ'a ve evlâd-ı vâkıfdan olmayub ecâbından oldukları takrîrleri alâ-tarîki's-şehâde haber vermeleriyle hisse-i mahlûl-ı mezkûre mezbûr Mehmed veled-i Osman'ın fevtinden ve evlâd-ı vâkıfdan olmayan merkûmûn ref'lerinden âshâb-ı garez evlâd-ı vâkıfdan İbrahim ve Seyyîd Mehmed ve Seyyîd Mustafa'ya ber-vech-i iştirâk tevcîhi için bi'l-fi'il reisü'l-küttâb olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Ömer dâme mecdihû dâhî i'lâm ve husûs-ı mezbûru bi't-tahrîr rü'yet ve müteveffâ-i mezbûrun oğullarına mesâ-ı şer'isi var deyü tekrâr sâdır olan fermân-ı 'alişâna iktisâlen merkûm Ömer tımar-ı mezbûrdan hissesine isâbet eden mikdârı ecnebi olan mezbûrunun ref'lerinden üzerlerine tevcîh etdirilmek arzusıyla Âsîtâne-i Sa'adetime gelür iken fevt oldukda mezbûr Ömer'in sülbî oğulları olduğunu Âsîtâne'de misâfireten sâkinler Mehmed Çelebi ibn-i Ahmed ve Osman bin Sadî ve Mustafa bin Hüseyin nâm kimesneler ihbârlarıyla müstehâk olan Seyyîd Mustafa ve Seyyîd Mehmed ve Seyyîd İbrahim ebnâ-i Ömer'e intikâl etmekle ammîzâdeleri müteveffâ-i mezkûr Mehmed'in ancak hissesinden bâlâda mastûr Osman veled-i Abdurrahman ve ammîsi mezbûr Hasan'ın hisseleri ifrâz ve ta'yîn olunduktan sonra bâkî kalan hisse müteveffâların mahlûllerinden ve üzerlerine tevcîh ve berât etdiren ecânibden mezbûrûn peşkircisi diğere Ömer ve karındaşı Osman ve ammîsi Hasan'ın ref'lerinden mezbûrûn Ömer'in oğulları Es-Seyyîd Mustafa ve Es-Seyyîd Mehmed ve Es-Seyyîd İbrahim'e iştirâken tevcîh ve yedlerine berât-ı 'alişân inayet ve ihsân buyrulmak ricâsında oldukların Rumeli kazâsker-i sâbık mevlânâ Osman edemâllâhû te'âlâ fezâ'ilihû dahî i'lâm etmeğın i'lâmı mûcibince ref'lerinden mezbûruna ber-vech-i iştirâk yüz seksen senesi Rebi'ül-evveli'nin yirmi üçüncü gününde tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerlerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın sâdır olan fermân-ı 'alişâna iktisâlen arz-ı hâl ve kuyudât olundukda mezkûr Osman'ın Amasya sancağında Argoma nâhiyesinde Cameşuy nâm karye ve gayriden tımara müte'allik sabî Mehmed ve vasîsi ile da'vası olup ve merkûm Osman'ın şerîkleri Ömer ve Hasan vâsî-i merkûm ve vasîsi Âsîtâne'de mevcûd olmayub terâfu'u mümkün olmamağla mahallinde ihzâr-ı hüsemâ ve tarafının yedlerinde olan a'tık ve cedîd senedlere nazar ve da'vâlarını istimâ'a ve vech-i şer'-i

üzere fasl ve hükm olunub vukû'u üzere der-devlet medârıma arz ve i'lâm olunmak için sen ki Merzifon kâdısı mevlânâ-i mûmâ-ileyhsin sana hitâben emr-i 'alî istidâ'a etmekle müsâ'ade olunmak bâbında bi'l-fi'il Rumeli kazâskeri olan Mevlânâ İbrahim edemallâhû te'âlâ fezâ'ilihû i'lâm etmeğin i'lâmı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i C sene 1180

[S.271-Hüküm 1]

Sivas kâdısına hüküm ki,

Ali veled-i Ahmed nâm kimesne gelüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde Birincekşe nâm karye ve gayriden yirmi altı bin yediyüz elli akçe ze'âmet yetmiş altıdan yetmiş dokuz senesi Muharremi'nin yirminci gününe gelince berât-ı şerîfimle bunun üzerinde ve berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûlü tarafından subaşısı ahz ve kabz ve der-anbâr eyledikten sonra yevm-i mezbûrda ze'âmet-i mezkûr bunun Gürcistan Seferi nâ-mevcûdundan Ahmed'e tevcîh ve tezkere ve berât-ı şerîfimle bunun berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşüb tarafından ta'şîr ve der-anbâr olunmuş mahsûlünü Sivas'da sâkin merkûm Ahmed'in subaşısı tegallüben ahz ve gadr-ı külli eylediğün ve bu bâbda da'vâsına muvâfık Şeyhü'l-İslâm'dan fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb bunun berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşüb merkûm Ahmed'in subaşısının fuzûlî ahz eylediği mahsûl alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda ze'âmet-i mezkûr merkûm Ali veled-i Ahmed'in Gürcistan Seferi nâ-mevcûdundan yüz yetmiş dokuz senesi Muharremi'nin yirminci gününde Çıldır Vâlisi vezirim Hasan Paşa edemallâhû te'âlâ iclâlehû tarafından merkûm Ahmed'e tevcîh ve verilen tezkere mûcibince berât ve merkûm Ahmed'in dâhî rağbet etmeyüb bayrağı altından firâr ve terk-i hizmetinden sene-i mezkûre Cemâziye'l-evvelisi'nin yirminci gününde Mehmed Esad'a müşârün-ileyh tarafından tevcîh verilen tezkere mûcibince berâtdan sonra ref'inden iş bu seksen senesi Saferi'nin yirmi sekizinci gününde yine merkûm Ahmed'e ibkâ ve berât ve hasm-ı mezbûrân Ali veled-i Ahmed ve Mehmed Esad zuhûr ederler ise huzûr-ı âsâfide mürâfa'a olmadıkça kaydı der-kenâr olunmamak üzere kaydına şerh verildiği mastûr ve mukayyed ve divân-ı hümâyûnum kaleminden kânûnu su'âl olundukda bu misillü ze'âmet mahsûlü nizâ'ında bi-hisâbi'l-kanun tahvîl tarihi mukayyed olmağla yetmiş dokuz senesi Muharremi'nin yirminci gününe gelince mezkûr Ali'nin berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûl tarafından ahz ve kabz olunmuşken fuzûli zabt olunmuş ise ba'de's-subût alıverilmek muvâfık-ı kânûndur deyü tahrîr olunmağla muktezâ-yı defter-i hâkânide kânun üzere amel olunmak bâbında fermân-ı 'alişânım yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı C sene 1180

[S.277-Hüküm 3]

Eğin kâdısına hüküm ki,

Dergâh-ı mu‘allâm müteferrikalarından kıdvetü’l-emâcid ve’l-ekârim Arapkîri-zâde El-Hac Hüseyin hâne-i seferli zîde mecdihû südde-i sa‘adetime arz-ı hâl edüb Arapkir ve Sivas sancaklarında Eğin kazâsı muzâfâtından Boşadı ve gayri nâhiyelerde Akras? nâm karye ve gayriden otuz üç bin beşyüz otuz bir akçe berât-ı ‘alişânımla mutasarrıf olduğu ze‘âmeti mülhakâtından Boşadı nâhiyesine tâbi‘ karye-i Sürek ma‘a mezra‘a-i Hus ve tevâbi‘ karyeleri icmâllü olub bu makûle icmâllü ze‘âmet karyeleri serbest olmak kânûn-ı mukarrer olmağla rüsûm-ı serbestiyesine hâricden dahl icâb etmez iken Arapkir ve Eğin voyvodaları ve sâ’ir ehl-i örf tâifesi taraflarından hilâf-ı kânûn ve müdâhale ve re‘âyâsını ahz ve habs ve tecrîm ile ze‘âmeti mahsûlüne gadr eylediklerin bildirüb hilâf-ı kânûn ol-vecîhle müdâhaleleri men‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğın imdi icmâllü ze‘âmet karyeleri serbest olmak kânûn-ı mukarrer olub rüsûm-ı serbestiyesine hâricden dahl olunmak câiz olmamağla kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i C sene 1180

[S.280-Hüküm 2]

Ber-vech-i arpalık Bozok sancağı mutasarrıfına ve Akdağ kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tımardan El-Hac Hasan nâm sipâhî arz-ı hâl edüb Bozok sancağında Akdağ kazâsına tâbi‘ Çayşancı nâm karye ve gayriden bâ-berât-ı ‘alişân mutasarrıf olduğu tımarı karyelerinin öşr mahsûlü der-anbâr olunmuşken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden sâbık livâ-i mezbûr mutasarrıfı Abaza Mehmed Paşa’nın bölükbaşılardan Kadıoğlu Mehmed nâm kimesne yüz yetmiş dokuz senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayri hak cebren anbarını açub on müd hintasını za‘yi edüb gadr-ı külli eylediğün bildirüb şer‘le görülüb mezbûrun hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayri hak bunun anbarından za‘yi eylediği ol-mikdâr müd hintası tamamen tahsîl ve kendüye aliverilüb icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecîlden mahallinde şer‘le görülmek için yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i B sene 1180

[S.284-Hüküm 1]

Arapkir kâdısına hüküm ki,

Zü‘mâdan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Ali bin Ömer zîde kadrihû südde-i sa‘adetime arz-ı hâl edüb Arapkir sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Abâd nâhiyesinde Bertemur nâm karye ve gayriden yirmi bir bin altıyüz doksan sekiz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyeleri icmâllü olub ve bu makûle icmâllü ze‘âmet karyeleri serbest olmak kânûn-ı mukarrer olub vâki‘ olan resm-i cürm-ü cinâyet ve resm-i ‘arûsâne ve kul ve câriye müjdegânesi ve sâ’ir bâd-ı hevâsına mîr-i mirân ve mîr-livâ ve kassam ve voyvoda ve sâ’ir ehl-i ‘örf taifesi taraflarından bir vecîhle dahl ve ta‘arrûz olunmak icâb etmez iken ehl-i ‘örf taifesi resm-i serbestiyesine hilâf-ı kânûn fuzûlî müdâhale olduğun bildirüb men‘ ve def‘ olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ etmeğın imdi icmâllü ze‘âmet karyeleri serbest olmak kânûn-ı

mukarrerdir hâricden dahl ve ta'arrûz olunmaz kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Evâ'il-i B sene 1180

[S.286-Hüküm 1]

Arapkir kâdısına ve Arapkir voyvodası [Boş] zîde kadrihûya hüküm ki,

Arapkir kazâsına tâbi' tımar karyelerinden Gürüne nâm karyenin âhâli ve re'âyâları arz-ı hâl edüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen aşâr ve sâ'ir hukûk ve rüsûmlarını kânûn ve defter mûcibince sipâhîlerine edâda kusûrları olmayub ziyâde talebi ve sâ'ir bida' ve mezâlîm ile te'âddî olunmaları icâb etmez iken karye-i mezbûrenin müşterek sipâhîlerinden Selim oğlu İbrahim nâm sipâhî aşâr ve rüsûmdan berâtı yazusuna göre hissesine isâbet edeni almağa kanâ'at etmeyüb kânûn ve defterden ziyâde alıb te'âddîden mâ'adâ vakitlü vakitsüz ziyâde atlu adem ile karyelerine gelüb müft ve meccânen yem ve yemek aldığından gayri ev başına birer yük saman alub bunun emsâli bid'a ve mezâlîm ile zulm ve te'âddîsinin nihâyeti olmadığı bildirüb sipâhî-i mezbûrun hilâf-ı kânûn zâhir olan zulm ve te'âddîsi men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecîlden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı B sene 1180

[S.286-Hüküm 3]

Lâdik kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tıardan Ahmed nâm sipâhî gelüb Amasya sancağında Lâdik nâhiyesinde Huki ve Çavundur? nâm karyeler ve gayriden tımar on üç bin yediyüz akçelik üzere berâtıyla Abdurrahman bin Hüseyin üzerinde iken fevtinden tımar-ı mezbûrun Çavundur nâm karyeden on bir bin yediyüz akçesi âhâra verilüb Huki nâm karyeden iki bin akçesi bilâ-hâsıl olduğundan mezbûr Ahmed'e arz-ı hâli bi'l-fi'il reisü'l-küttâbım olan Ömer dâme mecdihû i'lâmı mûcibince bin yüz yetmiş dokuz senesi Şabânı'nın onuncu gününde tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olub âhârdan bir vecîhle dahl ve ta'arrûz olunmak icâb etmez iken ecânibden Ömer bin El-Hac Osman nâm kimesne zuhûr ve tımar-ı mezbûru ben alırum deyü hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i berât fuzûlî müdâhale ve zabt ve mahsûl ve rüsûmun ahz ve kabzına mûmâni'at ve gadr-ı külli sevdasında olduğun bildirüb tımar-ı mezbûr yedinde olan berât-ı şerîfim mûcibince tarafından subaşısına zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb mezkûr Ömer'i ve âhârdan bir ferdi hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i berât bir dürlü dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at oldukda tımar-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere tarih-i merkûmda merkûm Ahmed tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın hilâf-ı defter-i hâkâni ve hilâf-ı kânûn vâki' olan te'âddîsi men' olunmak için yazılmıştır.

[S.288-Hüküm 1]**Sivas vâlisine ve Çorum kazâsı nâibine hüküm ki,**

Erbâb-ı tımdan Yusuf veled-i Süleyman nâm sipâhî gelüb Çorum sancağında ve nâhiyesinde Çiftlik nâm karye ve gayriden on bin yediyüz akçe berât-ı şerîfime mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından Çorum nâhiyesine tâbi‘ karye-i Ulupınar nısf mâlikâne Vakf-ı Zâviye-i Ethem Çelebi ve nısf-ı âher vakf-ı evlâd-ı Ethem Çelebi el-mezbûr divâni tımar ve tahtında seksen dört nefer re‘âyâ ve on aded zemîn ve bir asiyâb ve çiftlik der-dest-i zâviyedâr iki başdan tasarruf olunur ber-mûceb-i hüccet-i şer‘iye ve hâsıl-ı çift ve hinta ve şa‘ir yekûn ma‘a gayruhû yedi bin akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde hâsıl-ı divâni deyü yazı-yı mezkûresiyle tahrîr ve bin beşyüz akçesi ifrâz ve Divân-ı Sakız nâhiyesinde Usul-i Küçük nâm karye ve ma‘a gayruhâ birikdirilüb beş bin beşyüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin akçesi merkûm Yusuf veled-i Süleyman’ın tımarı mülhakâtı ve bâkîsi müştereki kaydında olduğu defter-i hâkânide mukayyed ve bu sâlifü’z-zikr Ulupınar karyesi kadîmden öşr ve resmi alınagelen yerleriyle ber-mûceb-i defter-i hâkâni müştereki ve mâlikânesi mutasarrıflarıyla zabt ve divâni tarafına aid mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince müşterekiyle ahz ve kabz etmek murâd eyledikde dahl olunmak icâb etmez iken zâviye-i mezbûrun zâviyedârı olan mâruz-zikr çiftlik ve derdest-i zâviyedâr iki başdan tasarruf olunur deyü mukayyed çiftlikden ber-mûceb-i defter-i hâkâni zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmuyla karye-i Ulupınar el-mezbûrenin arazi-i sâ‘iresinden hâsıl-ı nısf mâlikânesi tarafına aid mahsûlü ahz ve kabza kanâ‘at etmeyüb ziyâdeye tecâvüz ile divâni tarafına aid mahsûl ve rüsûma dahî hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûlî müdâhale ve te‘âddiden hâlî olmadığın bildirüb sâlifü’z-zikr çiftlik der-dest-i zâviyedâr iki başdan tasarruf olunur deyü mukayyed çiftlikden mâ‘adâ mâruz-zikr Ulupınar karyesi kadîmden öşr ve resim alınagelen yerleriyle ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekiyle mâlikânesi mutasarrıflarıyla kendüye zabt ve divâni tarafına aid olan mahsûl ve rüsûm kânûn ve defter mûcibince müşterekiyle ahz ve kabz etdirilüb zâviyedâr-ı mezbûru zikr olunan çiftlik der-dest-i zâviyedâr iki başdan tasarruf olunur deyü mukayyed çiftlikin mahsûl ve rüsûmuyla karye-i Ulupınar el-mezbûrenin arâzi-i sâ‘iresinden hâsıl-ı nısf mâlikânesi tarafına aid olan mahsûlden mâ‘adâ divânisi tarafına aid olan mahsûl ve rüsûm hilâf-ı defter-i hâkâni bir dürlü dahl ve ta‘arrûz etdirilmemek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümayûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için fermân-ı ‘alışân yazılmışır.

[S.288-Hüküm 2]**Erak kâdısına hüküm,**

Tımar karyelerinden Erak kazâsı âhâlisi gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım

gelen aşâr ve sâ'ir hukûk ve rüsûmların kânûn ve defter mûcibince karyeleri sipâhîlerine edâda kusurları yoğuken sipâhî-i mezbûrlar karyelerine vakitli vakitsüz ziyâde atlu âdem ile varub ehl ve ırzlarıyla sâkin oldukları evleri üzerlerine konub müft ve meccânen yem ve yemek ve koyun ve kuzu ve arpa ve saman ve sâ'ir mekûlâtların ahz ve bunun emsâlî nizâ'a ve mezâlim ile te'âddî ve ol-vecîhle ahvalleri diğergûn olduğun bildirüb men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecîlden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı B sene [1]180

[S.288-Hüküm 3]

Erak kâdısına hüküm,

Tımar karyelerinden Erak kazâsı âhâlisi gelüb kaza-i mezbûrenin tahtında resm-i çift defter-i hâkânide tımara hâsıl yazılmağla bunlar dahî kaza-i mezbûrede vâki' kadîmi re'âyâların zirâ'at ve hırâset edüb kânûn üzere icâb eden resm-i çiftten sipâhîlerine edâda kusurları yoğuken mezbûrlar kanâ'at etmeyüb hilâf-ı kânûndan ziyâde mütâlebesiyle te'âddîden hâlî olmadıkların bildirüb men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecîlden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı B sene [1]180

[S.291-Hüküm 1]

Bozok kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tımandan Bekir ve Ömer nâm sipâhîler gelüb berevât-ı şerîfemle ber-vech-i iştirâk mutasarrıf oldukları tımar karyelerinden kazâ-i mezbûr muzâfâtından Baltı nâhiyesine tâbi' Sulu ve Berkulu nâm karyelerin mümtâz ve mu'ayyen hudûdları dâhilinde kadîmden berü oşr ve resmi tımarları tarafına alınagelen ma'lûmü'l-hudûd yerlerin oşründe âhârın alâkası olmayub dahl olunmak icâb etmez iken Mahmud nâm sipâhî zuhûr ve zikr olunan yerler benim mutasarrıf olduğum tımarım karyelerinden Kuşcu nâm karye toprağındandır oşr ve resmin alırım deyü hilâf-ı kânûn fuzûlî müdâhale ve bundan akdem mahall-i nizâ'ın mürâfa'a-ı şer'-i şerîf olduklarında münâzâ'ün-fihâ olan yerler bunların mutasarrıf oldukları tımarları karyelerinden zikr olunan karyelerinin mümtâz ve mu'ayyen hudûdları dâhilinde kadîmden berü oşr ve resmi tımarları tarafından ahz ve kabz olub bu ana gelince kat'a müdâhale olmadığı nice müsîn ve ihtiyâr ve ehl-i vukûf ve bî-garez ve mevsûk'ül-kelim kimesnelerin şehâdetleriyle şer'ân zahir ve mu'ârazadan men' ve kat'-i nizâ'a ve fasl-ı husûmet ve keff-i yedine tenbîh birle taraf-ı şer'den hüccet-i şer'îye verilmişken mezbûr memnû'u olmayub mugâyir-i hüccet-i şer'îye müdâhaleden hâlî olmadığı bildirüb zikr olunan yerlerin oşr ve resmi kadimisi üzere ahz ve kabz etdirilüb mezbûrun kadime ve hüccet-i şer'îyeye mugâyir müdâhalesi men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecîlden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i B sene 1180

[S.293-Hüküm 4]

Tokad nâibine hüküm ki,

Erbâb-1 tımardan Mustafa nâm sipâhî gelüb berât-1 şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından Tokad kazâsına tâbi‘ Üçgöl ve Kurusekü nâm karyeler topraklarında defterlü re‘âyâ ve defterlü re‘âyâsı yerlerin zirâ‘at eden hâric re‘âyâ tâ‘ifesi zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekeleri öşrlerin evvelen karyelerinde olan anbâra ba‘dehû her hafta durur tereke satulur akreb bazara nakl etdirilmek bâbında murâd eyledikde hilâf-1 kânûn te‘âllül ve muhâlefet üzere oldukların bildirüb kânûn üzere amel olunub hilâf-1 kânûn te‘âllül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükmi hümayûnum ricâ eylediği ecîlden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i Ş sene 1180

[S.294-Hüküm 1]**Geldigelen kâdısına hüküm,**

Zü‘amâdan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Mehmed zîde kadrihû gelüb mûmâ-ileyhin berât-1 şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti aklâmından kazâ-i mezbûre tâbi‘ Ulus nâm karyesinin mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden öşr ve resmi ze‘âmeti tarafından alınagelen ma‘lûmetü’l-hudûd yerlerin öşr ve resminde âhârın alâkası yoğuken civârında tımar karyelerinden kazâ-i mezbûre tâbi‘ Doğan karyesi sipâhîsi Mahmud ve müşterekleri birbirleriyle yekdîl ve ol-yerler için bizim sâlifü’z-zikr Doğan karyemiz arâzisinde de deyi hilâf-1 kânûn ve kadîme mugâyir fuzûli müdâhale ve tegallüben öşr ve resmin ahz ve kabz ve ol-vecîhle ze‘âmeti mahsûlüne gadr eylediklerin bildürüb ol-yerlerin öşr ve resmin kadîmisi üzere ze‘âmeti tarafından ahz ve kabz etdirilüb mezbûrların mugâyir-i kadîm ol-vecîhle zâhir olan te‘âddîleri men‘ ve def‘ olunmak bâbında emri şerîfim ricâ eylediği ecîlden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i Ş sene 1180

[S.295-Hüküm 1]**Sivas kâdısına hüküm ki,**

Tımar karyelerinden kazâ-i mezbûre tâbi‘ Karacahisar nâm karyeden sadât-1 kirâmdan Seyyîd Mehmed ve Seyyîd Osman ve Seyyîd İbrahim zîde şerefihû ile ebnâ-i sipâhîyândan İbrahim nâm sipâhî gelüb bunlar karye-i mezbûre toprağında zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri tereke öşrleri karye-i mezbûrede öşrü hıfz olunagelen anbâra nakl edüb bu makûle sahîh-i esâmî sadât-1 kirâm ve sahîh’ül-esâmî sipâhîyândan olanlara akreb bazara ve mahall-i âhâra nakl teklîfi hilâf-1 kânûn iken sipâhîleri olan Bekir ve Mehmed nâm sipâhîler kendü karyesinde olan menzîle ve mesâfe-i ba‘ideye nakl teklîfi ile te‘âddî ve rencîdeden hâlî olmadığı bildirüb men‘ ve def‘ olunmak bâbında emri şerîfim ricâ ve divân-1 hümayûnumdan kânûnu su‘âl olundukda sahîh esâmî-i sadât-1 kirâm ve sahîh dirlik mutasarrıfı eşer dergâh-1 mu‘allâm yeniçerileri ve sahîh esâmî-i sefer-eşer sipâh ve silahdarlarından olanlar tımar karyesi toprağında zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekeleri öşrlerin karyemizde öşr hinta alınagelen anbâra nakl

eylediklerinden sonra akreb bazara ve gayri mahalle nakl teklîfi hilâf-ı kânûn olduğu tahrîr olmağla kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ş sene 1180

[S.295-Hüküm 4]

Sivas vâlisine Arapkir kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tımardan İsmail veled-i Ahmed nâm sipâhî gelüb Arapkir sancağında ve kazâsı muzâfâtından Abâd nâhiyesinde Dindar nâm karye ve gayriden dört bin akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarını Arapkir sükkânından Osman nâm kimesneye bundan mukaddem sipârîş eyledikde mezkûr tımar-ı mezkûr karyelerini zabt ve beşyüz guruşdan ziyâde aşâr ve rüsûmâtı ahz ve kabz etmişken cüz'î nesne teklîfi ile hilâf-ı defter-i hâkânî nizâ'adan hâlî olmadığı bildirüb tımar-ı mezbûr karyeleri bermûceb-i defter-i hâkânî kendüye zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşüb mezbûrun fuzûlî ahz eylediğü mahsûl ve rüsûm alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda tımar-ı mezkûr hâlâ berât-ı şerîfimle merkûm İsmail veled-i Ahmed üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Ş sene 1180

[S.297-Hüküm 2]

Samsun kâdısına ve Canik muhâssılı [Boş] zîde mecdihûya hüküm ki,

Nişân-ı hümâyûnum verilen divân-ı 'alişânım kâtiblerinden El-Hac Seyyîd Mustafa Kâmili Damad telhîsî ve zü'amâdan Seyyîd Mehmed Emîn veled-i Süleyman telhîsî zîde kadrihûmâ arz-ı hâl edüb Amasya ve Konya ve Canik sancaklarında Gedegra ve gayri nâhiyelerde Aluçagaç nâm karye ve gayriden yirmi sekiz bin dört yüz doksan dört akçe ze'âmete mûmâ-ileyh El-Hac Seyyîd Mustafa Kâmili ve yine karye-i Aluçagaç el-mezbûre ve gayriden otuz dört bin kırk dört akçe ze'âmete dahî mûmâ-ileyh Seyyîd Mehmed Emîn veled-i Süleyman telhîsî başka başka berevât-ı şerîfemle mutasarrıflar olub ze'âmetleri mülhakâtından Canik sancağında Samsun nâhiyesine tâbi' on dört nefer re'âyâ ve üç zemîn ve'l-mevkûf zemînhâ yirmi üç nefer re'âyâ ve bir çiftlik ve bir zemîn ve yedi nefer Şeyhzâdegân ile karye-i Gazi mâlikâne vakf-ı zâviye-i Gazi Baba divânî tımar ve hâsıl-ı divânî nim ve hınta ve şa'ir ve bâd-ı hevâ ve arûsâne ve yekûn ma'a gayruhâ ikibin beşyüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Gazi hâsıl-ı divânî deyü yazı-yı mezkûresiyle tahrîr ve Bayram nâhiyesine tâbi' karye-i Ağanisa ve ma'a gayruhâ birikdirilüb üçbin ikiyüz akçe ber-icmâl ve yine Samsun nahiyesine tâbi' karye-i Bozcaemrut tahtında üç zemîn ile hisse-i sâni an karye-i Bozcaemrut ve hâsıl ma'a niyâbet nim ve hınta ve şa'ir ve bâd-ı hevâ ve arûsâne yekûn ma'a gayruhâ dört yüz akçe yazı ile olduğu defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Bozcaemrut hisse-i sâni ma'a niyâbet deyü yazı-yı mezkûresiyle tahrîr ve yine nâhiyesine tâbi' karye-i Sarımsak ve ma'a gayruhâ birikdirilüb kırk bin akçe ze'âmet

olduğu dahi ber-icmâl ve icmâl-i evvelinin yüzer ve icmâl-i sâninin dokuz bin dokuz yüz doksan dokuzar akçeleri mûmâ-ileyhümâ El-Hac Seyyîd Mustafa Kâmil ve Seyyid Mehmed Emîn veled-i Süleyman Telhîsî ze'âmetleri mülhakâtı ve bâkîleri müşterekleri kaydlarında olduğu defteri hâkânide mukayyed olmağla mûmâ-ileyhümânın taraflarından subaşıları ber-mûceb-i defter-i hâkânî sâlifü'z-zikr Gazi karyesi toprağında zirâ'at edenlerden Hacı Mahmud oğlu Osman kethüdâ ve Garib Ali'nin oğlu Ahmed ve karındaşları Süleyman ve Yusuf nâm kimesnelerin zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinin beşte bir öşrlerinden divâni tarafına aid olandan ve karye-i Bozcaemrut hisse-i sani el-mezbûre toprağında zirâ'at edenlerden Nuridî oğlu ve Köle oğlu ve Ak Mehmed oğlu ve Kara Mustafa'nın oğlu Ahmed ve karındaşı Hasan nâm kimesnelerin dahî zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinin beşte bir öşrlerinden berâtları yazularına göre hisselerine isâbet eden öşr mahsûlünü talep eyledikte tasarrufumuzda olan yerlerin ormanın kırub biz açtık sana öşr vermezüz deyü yüz yetmiş senesinden berü hilâf-ı kânûn öşrlerin edâda te'âllül ve muhâlefet ve ol-vecîhle ze'âmetleri mahsûlünün külli küsr-ü noksan tertîbine bâ'is oldukların bildirüb ber-mûceb-i defter-i hâkânî sâlifü'z-zikr Gazi karyesi toprağında zirâ'at edenler gerek mezkûrlardır ve gerek gayridir her kim olur ise olsun zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinin beşte bir öşrlerinden divâni tarafına aid olandan ve karye-i Bozcaemrut hisse-i sâni el-mezbûre toprağında dahî zirâ'at edenlerin zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinin beşte bir öşrlerinden divâni yazularına göre hisselerine isâbet eden öşr mahsûlü güzeşesiyle taraflarından subaşılara aliverilüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânûn bir ferd te'âllül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istidâ'a ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcibince istidâ'aları ve kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ş sene [1]180

[S.298-Hüküm 6]

Geligras kâdısına [hüküm ki],

Şorbacı oğlu Osman nâm sipâhî gelüb bu kazâ-i mezbûre [tâbi'] Küçük Hard? nâm karyede yirmi otuz seneden berü mutavattın olub kimesnenin defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından değil iken Bozok kazâsına tâbi' tımar karyelerinden Musabeğlü nâm karye sipâhîsi zuhûr ve senin ceddin yüz sene mukaddem sâlifü'z-zikr tımarım karyesinde imiş ol-takdîrce sen dahî benim re'âyâm olursun deyü hilâf-ı kânûn ve defter başharcı ve resm-i ra'iyet talebiyle te'âddîden hâlî olmadığın bildirüb hilâf-ı kânûn zâhir olan müdâhale ve te'âddîsi men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğın kânun üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ş sene 1180

[S.299-Hüküm 1]

Sorgun kâdısına hüküm ki,

Zü'amâdan Hasan zîde kadrihû gelüb berât-ı 'alişânımla mutasarıf olduğu ze'âmeti karyelerinden Sorgun kazâsına tâbi' Erikli nâm karyenin defterlü re'âyâlarından Mehmed ve karındaşı Hüseyin ve mü'ezzîn oğulları Ömer ve Osman ve Rıfki oğulları ve Ömer ve Ahmed ve Osman ve Bekir ve Yörük Osman oğulları Halil ve Mustafa ile sâ'irleri karyeleri toprağında zirâ'ate sâlim hâsıl verir tasarruflarında yerleri var iken bi't-tamam zirâ'at etmeden bırakub varub âherin karyesi toprağında zirâ'at ve hırâset etmeleriyle ol-vecîhle ze'âmeti mahsûlünün kesrine bâdî oldukların bildürüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecîlden kânûn üzere amel olunmak için emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ş sene 1180

[S.299-Hüküm 3]

Sivas vâlisine Niksar kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tımdardan Ali veled-i İsa nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında Sonisa nâhiyesinde Feriki nâm karye ve gayriden üç bin dokuzyüz elli akçe berât-ı şerîfimle mutasarıf olduğu tımarı mülhakâtından Niksar nâhiyesine tâbi' yirmi nefer re'âyâ ve dokuz zemîn ile karye-i Alpoğuz tamam mâlikâne vakf-ı türbe-i Taceddin ve divâni tımar ve hâsıl-ı divâni nim ve hınta ve şâ'ir yekûn ma'a gayruhû iki bin akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde hâsıl-ı divâni iki bin akçe yazı-yı mezkûresinden bin akçesi ifrâz ve ma'a gayruhâ birikdirilüb bin beşyüz akçe ber-icmâl ve tamamı merkûm Ali veled-i İsa kaydında ve bin akçesi dahî ifrâz ve ma'a gayruhâ birikdirilüb üç bin akçe yekûnundan bin beşyüz akçeleri ifrâz ve başka başka iki aded icmâl ve zikr olunan iki aded icmâller tamamen İbrahim'in tımarı olduğu defter-i hâkânide mukayyed ve merkûm Ali veled-i İsa karye-i Alpoğuz el-mezbûreyi ber-mûceb-i defter-i hâkânî mâlikâne mutasarıfı ve müştereki olan sipâhî-i mezkûr İbrahim ile zabt ve divâni tarafına aid mahsûl ve rüsûmundan bin akçe berâtı yazusuna göre hissesine isâbet eden mahsûl ve rüsûmun kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz murâd eyledikte müştereki mezkûr İbrahim bin akçe berâtı yazusuna göre hissesine isâbet eden mahsûl ve rüsûmu ahz ve kabzına kanâ'at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve berâtı yazusuna mugâyir ziyâdeye tecâvüz ile bunun berâtı yazusuna göre hissesine isâbet eden mahsûl ve rüsûma fuzûlî müdâhale ve ta'arrûzdan hâlî olmadığın bildirüb karye-i mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkânî müştereki ve mâlikâne mutasarıfıyla kendüye zabt ve divâni tarafına aid mahsûl ve rüsûmundan herkesin yedlerinde olan berâtları yazularına göre hisselerine isâbet edeni kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb müştereki mezkûr İbrahim'i hilâf-ı defter-i hâkânî ve berâtı yazusuna mugâyir ziyâdeye tecâvüz ile bunun berâtı yazusuna göre hissesine isâbet eden mahsûl ve rüsûma dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümayûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ş sene 1180

[S.300-Hüküm 4]**Sivas vâlisine Gedegra kâdısına hüküm ki,**

Çakır getirücüyândan Süleyman veled-i Abdullah nâm çakır getirücü gelüb Amasya sancağında Gedegra nâhiyesinde mezra'a-i benâm-ı Ser-Çakırciyân der-karye-i Saraycık ve gayriden beş bin dokuzyüz kırk altı akçe timara mutasarrıf Ahmed veled-i Hacı Mehmed'in kasr-ı yedinden işbu sene-i mübâreke Receb-i şerîfinin dördüncü gününde kendüye tevcih ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğun bildirüb tımar-ı mezbûr defter-i hâkâni ve berâtı mücibince kendüye zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmu kânûn ve defter mücibince ahz ve kabz etdirilüb âhârın hilâfi defter-i hâkâni müdâhale ve te'âddîleri men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda tımar-ı mezkûr tarih-i mezbûrda ber-vech-i meşrûh merkûm Çakır getirücü Süleyman veled-i Abdullah'a tevcih ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mücibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ş sene 1180

[S.305-Hüküm 2]**Sivas vâlisine Arapkir kâdısına hüküm,**

Erbâb-ı tıardan İsmail nâm sipâhî sütte-i sa'adetime arz-ı hâl edüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı karyelerinden kazâ-i mezbûre tâbi' Dindar nâm karyesinin bin yüz altmış sekiz senesinden berü vâki' olan mahsûlünden devr-i keyl ve der-anbâr olmuş beşyüz guruşdan mütecâviz mahsûlünü hilâf-ı şer'-i şerîf tegallüben ahz ve kabz edüb defe'atle taleb eyledikde edâda te'allül ve muhâlefet ve gadr-ı külli eylediğün bildirüb mahallinde şer'le görülüb mezbûrun zimmetinde olan ol-mikdâr guruşluk mahsûlü tamamen kendüye alıverilüb ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğın mahallinde şer'le görülmek için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Ş sene 1180

[S.306-Hüküm 2]**Geldigelen kâdısına hüküm ki,**

Erbâb-ı tıardan Hacı Muhammed nâm sipâhî sütte-i sa'adetime arz-ı hâl edüb Amasya sancağında Geldigelen nâhiyesinde Elkib? nâm karye ve gayriden on iki bin dokuzyüz üç akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından kazâ-i mezbûr muzâfâtından Yavaş nahiyesine tâbi' yüz yirmişer nefer ve altı zemîn ile karye-i Sarualan mâlikâne vakf-ı Ahmed Beğ veled-i Muhammed Beğ divânî tımar ve hâsılı tahtında nim ve hinta ve şâ'ir ve båd-ı hevâ ve arûsâne yekûn ma'a gayruhû on bin dörtyüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemîyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Sarualan el-mezbûrenin hâsıl-ı divânî deyü on bin dörtyüz akçe yazı-yı mezkûresinden beşer bin yüz akçesi ifrâz ve ma'a gayruhâ birikdirilüb sekiz bin yüz akçe ber-icmâl ve iki bin yüz akçesi dahî ifrâz olduğu başka ber-icmâl ve sekiz bin yüz akçe yazar icmâl-i evvelin üç bin akçesiyle iki bin yüz akçe yazar icmâl-i sâni tamamen

merkûm Hacı Muhammed ve icmâl-i evvelin bâkisi müşterek kaydlarında ve karye-i Sarualan el-mezbûrenin divâni yazusundan ber-mûceb-i taksîm Muhammed Ali'nin hissesine isâbet eden üç bin yüz kırk sekiz akçesi sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn mûcibince anın ber-vech-i temlîk Şahine Hatice Hatun itâ olunub yedine mülknâme-i hümâyûn verilmekle mezbûrenin evlâdı mutasarrıf oldukda vakfı mu'attal ve müzmahîl olmamak için Sadrazâm-ı esbâk Ali Paşa'nın mahmiye-i İstanbul'da Altımermer kurbunda vâki' binâ eylediği câm'ı-i şerîf ve ...²⁸⁰ ve tekyesinin zâviyedâr ve tevhihânlarının ve mürtezikalılarının vazifeleri mesâriflerine sarf olunmak üzere yüz kırk altı senesi evâhîr-i Ramazanı'nda bâ-hatt-ı tevki' vakfa tashîh olduğu defter-i hâkânide mukayyed ve sâlifü'z-zikr Sarualan karyesi toprağında hîn-i tahrîrde yaylak ve kışlak olmadığından resm-i yaylak ve kışlak hâsıl yazılmayub ve yaylak ve kışlak olmak üzere resmi defter-i hâkânide mukayyed olmayan yerlerde sonradan yaylak ve kışlak ittihâz olunmak hilâf-ı kânûn iken karye-i Sarualan el-mezbûre âhâlisinden Ömer oğlu İbrahim ve karındaşı Halil ve Hamid oğlu Seyyîd Halil ve Kara Ali ve Tahsin nâm kimesneler herbirleri karye-i mezbûre arâzisinden birer mikdâr yerleri hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânûn-ı kadîm sonradan yaylak ve kışlak etmeleriyle bizim yaylak ve kışlağımızdır deyü mâlik oldukları beşer altışar yüz koyunlarını götürüb yayladub ve kışlayub karye-i mezbûre toprağında zirâ'at edenlerin tarlaları derûnuna girüb mahsûllerin itlâf ve izâ'at edüb bu vecîhle zirâ'atçilerini zirâ'atden keff-i yed edüb tımar-ı mahsûlüne gadr eylediklerin bildirüb karye-i mezbûre toprağında hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânûn sonradan yaylak ve kışlak etmeleriyle mezkûrların davarları ra'y etdirilmekten men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at oldukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i N sene 1180

[S.307-Hüküm 4]

Sivas vâlisine ve Çorum kâdisına hüküm,

Erbâb-ı tımar mütekâ'idlerinden Mehmed nâm mütekâ'id gelüb Çorum sancağında ve kazası muzâfâtından Divân-ı Karabörk nâhiyesinde nısf mâlikâne karye-i Hatun ve gayriden sekiz bin yediyüz akçe tımar mutasarrıfı Mehmed'in altmış bir tarihi ve berâtla üzerinde iken yetmiş dört senesi Zilka'desi'nin on dördüncü gününde ber-vech-i tekâ'üd tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olub âhârdan dahl olunmak icâb etmez iken Çorum sâkinlerinden mütegalibe ve cebâireden Virâne oğlu Mehmed dimekle ma'rûf kimesne hilâf-ı kânûn ve mugâyir-i berât fuzûlî müdâhale ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu ahz ve kabz edüb külli gadr eylediğün bildirüb tımar-ı mezbûr kendüye zabt ve mahsûl ve rüsûmun ahz ve kabz etdirilüb ve mezbûrun fuzûlî ahz ve kabz eylediği mahsûl ve rüsûmu aliverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at oldukda vech-i meşrûh

²⁸⁰ Bir kelime okunamamıştır.

üzere olduğu mastûr ve mukayyed olmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i N sene [1]180

[S.309-Hüküm 4]

Arapkir kazâsı nâibine hüküm,

Sen ki mevlânâ-i mûmâ-ileyh Mustafa zîde ilmihû sütte-i sa'adetime mektûb gönderüb Arapkir sancağında ve kazâsı muzâfâtından Meşed nâhiyesine tâbi' tımar karyelerinden Şinik karyesinin zirâ'atçileri meclîs-i şer'e varub karye-i mezbûrenin hâsılı tahtında ani'l-hums deyü defter-i hâkânide mukayyed olmağla mezkûrlar dâhî karye-i mezbûre toprağında zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden beşte bir öşrlerini karyeleri sipâhîlerine edâda kusûrları yoğuken karye-i mezbûre sipâhîlerinden Abâd nâhiyesinde Kara Mağara nâm karye ve gayriden dört bin dokuzyüz doksan dokuz akçe ber-vech-i tekâ'üd tımara mutasarrıf Osman veled-i tekâ'üd Ömer karye-i mezbûrenin aşârından berâtı yazusuna göre hissesine isâbet beşte bir almağa kanâ'at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i kânûn ziyâde talebiyle te'âddî ve rencîdeden hâlî olmadığundan ahvâlleri diğergûn olmağla karye-i mezbûre toprağında zirâ'atleriyle hâsıl eylediklerinden beşte bir öşrlerini karyeleri sipâhîlerine edâ eylediklerinden sonra mezkûr Osman ve müşterekini hilâf-ı defter-i hâkâni ziyâde talebiyle te'âddî ve rencîde etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükmi hümayûnum ricâsına vâki' hâlî bi'l-iltimâs arz ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümayûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Meşed nâhiyesine tâbi' on dört nefer re'âyâ ile hâsıl-ı ispençe ve hınta ve şâ'ir yekûn ma'a gayruhû üç bin kırk dört akçe yazar karye-i Şinik ve defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde iki bin ikiyüz akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve icmâl-i mezkûrun iki akçesi merkûm tekâ'üd Osman veled-i tekâ'üd Ömer ve bâkîsi müştereki kaydında olduğu mastûr ve mukayyed ve kânûnu su'âl olundukda zikr olunan Şinik karyesinin defter-i hâkânide hâsılı tahtında ani'l-hums hâsıl yazıldığına binâen karye-i mezbûre toprağında zirâ'at edenler hâsıl eyledikleri terekelerinden beşte bir öşrlerin verdiklerinden sonra ziyâde talebiyle te'âddî etdirilmemek defter-i hâkâni ve kânûna muvâfık idiğü divân-ı hümayûnum kaleminden tahrîr olunmağla defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i N sene [1]180

[S.310-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Sivas kâdisına hüküm ki,

Erbâb-ı tıardan Mustafa nâm sipâhî arz-ı hâl edüb Sivas sancağında Karakuş nâhiyesinde Ahi nâm karye ve gayriden on iki bin yediyüz elli akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil Sivas kazâsı muzâfâtından Silis nâhiyesinden Bayramalanı nâm karyeye âhârdan dahl olunmak icâb [etmez] iken defter-i hâkânide karye-i mezbûrede mu'âfiyet ile kayd olunan üç öküzlük ve bir ekinlü vakf yerlere mutasarrıf olanlar defterde kayd olunan

yerleri zabta kanâ'at etmeyüb karye-i mezbûre tamamen vakfdır deyü hilâf-ı defter-i hâkâni müdâhale ve tımarı mahsûlüne gadr murâd etmeleriyle karye-i mezbûre bermûceb-i defter-i hâkâni müşterekleriyle kendüye zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb mezkûrları defterde kayd olunan sâlifü'z-zikr üç öküzlük ve ekinlü yerden ziyâdeye tecâvüz etdirilmemek için bundan akdem emr-i 'alî sâdır olmuşken yine mugâyir-i emr-i 'alî müdâhaleden hâli olmadıkların bildirüb defter-i hâkâni ve mukaddemâ sâdır olan emr-i 'alî mûcibince amel olunmak bâbında müceddeden emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Silis nâhiyesine tâbi' elli dokuz nefer re'âyâ ve dört zemîn ve on yedi mevkûf re'âyâ ile karye-i Bayramalanı ile başdan ve tahtında zimmethûn Yusuf ve Mustafa ve Hızır ve Yunus ve Hasan der-dest-i Şeyh Abdullâtif ve Şeyh Mustafa ve Musa ve Hasan ve Mahmud ebnâ-i Şeyh Abdal Mehmed ve Hamza ve Ali ve Ahmed ve Ömer ve Abdurrahman ebnâ-i Şeyh Abdullâtif ve Ramazân ve Hızır veled-i Şeyh Mustafa beş öküzlük ve bir ekinlü yere mutasarrıf olub behresin verirler ber-mûceb-i defter-i atık hâliyâ der-tasarruf-ı Hamza ve Ahmed ve Ömer ve Abdurrahman ve Abdülhalim ve Ahî Mehmed ebnâ-i Abdullâtif el-mezbûre ve Mehmed bin Ali el-mezbûr ve Ramazan ve Hızır veled-i Şeyh Mustafa el-mezbûr ve Musa ve Hasan ve Mahmud ebnâ-i Şeyh Abdal Mehmed el-mezbûr hâliyâ der-tasarruf Ömer ve Ahmed ve Abdülhalim veledân-ı Abdullâtif ve Mustafa veled-i Ahî Mehmed ve Şeyh vâ'iz Mehmed veled-i Ali bin Şeyh Abdullâtif el-mezbûr Abdülkerîm ve Mehmed ve Osman ve Abdülcabbâr veledân-ı Hamza ve Ramazân ve Hüseyin veledân zikr olunan beş öküzlük yerin açub üç öküzlüğü kalub mezbûr vâ'iz Ahî Ali ve ma'adâsı sülehâdan olub hıdemât-ı padişahiye müstehaklar oldukların a'yân-ı vilâyetden cem'-i gafîr bildirdikleri ecîlden mezbûrlar yedlerinde kalan üç öküzlük yer ekinlü yerin yedlerine verilen hükm-i Sultân Bayezid Hân ve Hükm-i Sultân Selim Hân mûcibince rüsûm ve behre alınagelmiş olmadığı zâhir olmağın alâ mâkâne 'aliyye defterde mukarrer kılındığı tasrîh olundu ve hâsıl iki başdan nim ve hinta ve şâ'ir yekûn ma'a gayruhâ iki bin akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde mezra'a-i Bayramalanı deyü iki bin akçe yazı-yu mezkûresiyle tahrîr ve karye-i Ahi el-mezbûre ve gayruhû ile birikdirilüb sekiz bin üçyüz akçe yekûnundan bin akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin akçesi mezkûr Mustafa ve bâkîsi müşterekleri kaydlarında olduğu mastûr ve divân-ı hümâyûnumda mahfûz ahkâm-ı kuyudâtı tettebbû'u olundukda bermûceb-i defter-i hâkâni sâlifü'z-zikr Bayramalanı karyesini vakf için üç öküzlük ve bir ekinlü yer kayd olunduğun defter emîni Esbak arz etmeğın arz-ı mûcibince amel olunmak için yüz elli üç senesi âher-i Şabânî'nda mufassal ve meşrûh emr-i şerîf verildiği mukayyed olunmağın husus-ı mezbûr defter-i hâkâni ve kânûna muvâfık mevâddan olmağla hilâf-ı defter-i hâkâni ve kânûn ve mukaddemâ sâdır olan emr-i 'alîye mugâyir sipâhî-i merkûm Mustafa te'addî ve rencîde etdirilmemek için muktezâ-i defter-i hâkâni kânûn üzere müceddeden emr-i 'alî sūduru lâzım gelmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim yazılmıştır.

[S.312-Hüküm 2]**Sivas vâlisine Budaközü kâdısına hüküm ki,**

Erbâb-ı tımardan Hacı Osman nâm sipâhî südde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb Sivas sancağında Budaközü nâhiyesinde Karalar nâm karye ve gayriden üç bin yediyüz beş akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından yine nâhiye-i mezbûre tâbi' hâsıl beşyüz akçe yazusu olan mezra'a-i Bayram Pınarı nezd-i karye-i Akpınar hâric ez-defter deyü defter-i hâkânide mukayyed ve müşterekiyle kendü berâtına dâhil olub âhârın kat'â alâka ve medhâli olmayub bir vecîhle dahl ve ta'arrûz olunmak icâb etmez iken ecânib ve ashâb-ı ağrazdan olan kimesneler birbirleriyle yekdîl ve Akpınar karyesi ahâlileriyle ittifâk ve mezra'a-i mezbûre defter-i mufassalda mezra'a-i Bayram Pınarı ve defter-i icmâlde mezra'a-i Kadim Pınarı deyü zıkr olunmakdan nâşî Akpınar karyesi nezdinde ismi ile mezkûr karyeyi yokdur deyü inkâr birle ketm ve kendüleri tegallüben zabt ve mahsûl ve rüsûmun ahz ve kabz edüb gadr eylediklerin bildirüb Budaközü nâhiyesine tâbi' defter-i mufassalda mezra'a-i Bayram Pınarı nezd-i karye-i Akpınar ve defter-i icmâlde mezra'a-i Kadim Pınarı el-mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekiyle kendüye zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb ecânibden olan kimesneleri mezra'a-i mezbûreye hilâf-ı defter-i hâkâni bir dürlü dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb ber-minvâl-i meşrûh zâhir olan müdâhale ve te'âddîleri men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Budaközü nâhiyesine tâbi' mezra'a-i Bayram Pınarı nezd-i karye-i Akpınar hâric ez-defter hâsıl-ı beşyüz akçe yazusu ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde mezra'a-i Kadim Pınarı deyü dörtyüz akçe yazusu ile tahrîr ve yine nâhiyesinde Derbed Ovacığı nâm karye ve ma'a gayruhâ birikdirilüb sekiz bin yüz akçe ber-icmâl ve dört bin yüz akçesi merkûm Hacı Osman bâkîsi müştereki kaydında olub bu sûretde mezra'a-i merkûm müşterekiyle mezbûr Hacı Osman tarafından zabt iktizâ eylediğün iftihârul-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fi'il defter emîni El-Hac Muhammed Rakım dâme mecdihû arz etmeğın arzı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i N sene 1180

[S.313-Hüküm 1]**Sivas vâlisine ve Budaközü kâdısına hüküm ki,**

Erbâb-ı tımardan Hacı Osman nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında Budaközü nâhiyesinde Karalar nâm karye ve gayriden on üç bin yediyüz beş akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı yine nâhiye-i mezbûre tâbi' hâsıl altıyüz akçe yazar mezra'a-i Yaru Hasan Çardağı nezd-i karye-i Kaşukçu hâric ez-defter deyü defter-i hâkânide mukayyed ve müşterekiyle kuyudâtına dâhil olub âhârın alâkası olmayub bir vecîhle dahl ve ta'arrûz olunmak icâb etmez iken Bozok sancağında Baltı nâhiyesinde Baltı Sarayı nâm karye ve gayriden on bir bin ikiyüz akçe tımara mutasarrıf Ebubekir veled-i Cafer nâm sipâhî tımarı mülhakâtından yine Baltı nâhiyesine tâbi' sekiz yüz akçe

yazusu olan Güdük İsa karyesi müşterekleriyle zabta kanâ'at etmeyüb mezra'a-i Yaru Hasan Çardağı nezd-i karye-i Kaşukçu el-mezbûre için zıkr olunan Güdük İsa karyesi mülhakâtındandır deyü hilâf-ı defter-i hâkâni fuzlî müdâhale ve tegallben zabt etmekle bundan akdem selefi mahall-i niza'ın üzerinde ba'de'l-mürâfa'a ma'a mezra'a-i mezbûrenin hudd ve sınuru mümtâz ve mu'ayyen olduğu Şer'ân zâhir ve aşikâr ve bî-vech müdâhale ve mu'âraza etmemek üzere tenbîh ve zabtıçün emr-i Şerîf sâdir olmuşken memn'u ve mütenebbîh olmayub yine ol-vecîhle fuzlî zabt ve mahsl ve rsmun ahz ve kabz edüb gadr eylediğün bildirüb mezra'a-i mezbûre ber-mceb-i defter-i hâkâni müşterekiyle kendüye zabt ve vâki' olan mahsl ve rsmu kânn ve defter mcibince ahz ve kabz etdirilüb mezkr Ebubekir veled-i Caferi ve müştereklerini mezra'a-i mezbûreye bir dürlü dahl ve ta'arrz etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hmâynum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfz ruznâmçe-i hmâyn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Sivas sancağında Budaközü nâhiyesinde tâbi' altıyüz akçe yazar mezra'a-i Çarnâhî nezd-i karye-i Kaşukçu hâric ez-defter deyü defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yine nâhiyesinde Derbet Ovacığı nâm karye ve gayri ile birikdirilüb sekiz bin yüz akçe ber-icmâl ve dört bin yüz akçesi merkm Hacı Osman bâkîsi müştereki kaydlarında ve Bozok sancağında Baltı nâhiyesine tâbi' altmış üç nefer re'âyâ ve bir zemîn ile karye-i Güdük İsa ve hâsılı tahtında nim ve hinta ve Şâ'ir yekn ma'a gayruh bin sekizyüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle ol-dâhî tahrîr ve defter-i icmâlde bin akçesi ifrâz ve yine nâhiyesinde El-Hasanlı-yu Bâlâ nâm karye ve gayruh ile birikdirilüb iki bin dokuzyüz akçe ber-icmâl ve bin dört yüz elli akçesi Ebubekir veled-i Cafer ve bâkîsi müştereki kaydında olub bu takdîrce tarafeynin icmâl ve mufassalı ve nâhiyeleri başka başka olub birbirlerinde alâkaları olmamak iktizâ eylediğün iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fi'il defter emîni olan El-Hac Muhammed Rakım dâme mecdih arz etmeğin arz-ı mcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı N sene 1180

[S.313-Hüküm 3]

Budaközü kâdisına hüküm ki,

Erbâb-ı tımardan Osman nâm sipâhî gelüb berât-ı Şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı aklâmından kazâ-i mezbûre tâbi' Kal'a-i Çırakaya nâm karyesinin mümtâz ve mu'ayyen huddu dâhilinde Halil Abdalpınarı dimekle ma'rf mahalde kadîmden tımarı tarafından zabt ve oşr ve resmi alınagelen ma'lmet'l-hudd yerlerin oşr ve resminde âhârın alâkası yoğuken civârında vâki' Ran? nâm karye sipâhîleri Ahmed ve Mehmed nâm sipâhîler birbirleriyle yekdîl ve ol-yerler bizim sâlifü'z-zıkr tımarımız karyesinin toprağındandır deyü hilâf-ı kânn fuzlî müdâhale ve oşr ve resmin tegallben ahz ve kabz ve mugâyir-i kadîm ve gadr ve te'âddîf etmeleriyle beş sene mukaddem mürâfa'a-i Şer' olduklarında ol-yerler bunun ma'rz-zıkr Kal'a-i Çırakaya karyesi arâzisinden olduğu Şer'ân sâbit buna hüküm ve mezbûrânın kadîme mugâyir te'addîleri men' birle hcjet-i Şer'îye verilmişken memn'u olmayub sonradan peydâ eyledikleri müzevver

hüccet ibrazıyla mugâyir-i kadîm ve yedinde olan hüccet-i şer'iyeye mugâyir fuzûlî müdâhale ve te'addî eylediklerin ve bu bâbda Şeyhü'l-İslâm'dan fetvâ-yı şerîfe verildiğün bildirüb fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer'iyeye mûciblerince amel olunub mezbûrların kadîme mugâyir ol-vecîhle zâhir olan te'addîleri men' ve def' ve ol-yerlerin öşr ve resm-i kadîmisi üzere tımarı tarafından kendüye zabt ve ahz ve kabz etdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğün kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i N sene [1]180

[S.315-Hüküm 1]

Eğîn kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tımarıdan Mehmed veled-i Hamza ve Ali veled-i Mehmed nâm sipâhîler gelüb Arapkir sancağında Eğîn nâhiyesinde Karuşar nâm karye ve gayriden dokuz bin akçe tımarı mezkûr Mehmed veled-i Hamza ve Dağabâd nâhiyesinde Suhad nâm karye ve gayriden on bir bin altıyüz seksen akçe tımarı dahî mezkûr Ali veled-i Mehmed başka başka berevât-ı şerîfemle mutasarrıf olub mezkûr Mehmed veled-i Hamza'nın tımarı başkalemi olub ve mezkûr Ali veled-i Mehmed'in tımarı mülhakâtından sâlifü'z-zikr Karuşar ma'a mezra'a-i Kat'iyeye deyü mukayyed karye ve mezra'anın rub' hububatı vakf ve divânisi müşterekleriyle kayd ve berâtına dâhil olmağla karye-i Karuşar ma'a mezra'a-i Kat'iyeye el-mezbûre toprağında zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinin beşte bir ve bağ ve bağçelerinin hâsıl olan mahsûllerinden müteveccih olan öşrlerinden divânî tarafına aid mahsûlü müşterekleriyle ahz ve kabz murâd eylediklerinde ashâbı maktû'an verirüz deyü hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânûn vermekde te'âllül ve muhâlefet ve tımarları mahsûlüne gadr olunduğün bildirüb defter-i hâkânî mûcibince amel olunub hilâf-ı kânûn maktû'u teklîfiyle te'âllül ve nizâ'a etdirilememek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümayûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Eğîn nâhiyesine tâbî' iki nefer müslümân ve seksen dokuz nefer gebrân ile karye-i Karuşar ma'a mezra'a-i Kat'iyeye hâsıl ani'l-hums nim ve ispençe ve hınta ve an-mahsûl-ı bağât yekûn ma'a gayruhû on bin ikiyüz altmış sekiz akçe hisse-i vakf rub' hububat bin elli iki ve hisse-i divânî dokuz bin ikiyüz on altı akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde hâsıl-ı divânî ma'ar-rüsûmât deyü dokuz bin ikiyüz on altı akçe yazusundan altı bin ikiyüz akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve üç bin on altı akçesi dahî ifrâz ve yine nâhiyesinde Sorun nâm karye ve ma'a gayruhâ birikdirilüb yirmi bir bin akçe yekûnundan altı bin akçesi ifrâz olduğu ber-icmâl ve icmâl-i evvelin üç bin akçesi merkûm Mehmed veled-i Hamza ve icmâl-i sâninin iki bin akçesi merkûm Ali veled-i Mehmed ve bâkîsi müşterekleri kaydlarında olduğu mastûr ve mukayyed ve kânûnu su'âl olundukda karye-i mezbûre ile mezra'a-i merkûm toprağında zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden beşte bir ve bağ ve bağçelerinin hâsıl olan mahsûllerinden müteveccih olan öşrlerinden divânî tarafına aid olan mahsûl ve müşterekleriyle sipâhî-i mezbûrâna aliverilmek ve defter-i hâkânî ve kânûna muvâfık olub öşrlerini maktû'an

vermek teklîfi hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i kânûn idiğü divân-ı hümâyûnum kaleminde tahrîr olunmağla defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı N sene [1]180

[S.318-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Sivas kâdisına hüküm ki,

Erbâb-ı tımardan Seyyîd Dervîş Mehmed nâm sipâhî arz-ı hâl edüb Sivas sancağında Budaközü nâhiyesinde Ulvibeğlü nâm karye ve gayriden bin beşyüz elli akçe bâ-berât-ı ‘alişân mutasarrıf olduğı tımarı mülhakâtından Sivas nâhiyesine tâbi‘ on iki nefer re‘âyâ ile karye-i Söğütlü-yü Diğber ber-mûceb-i defter-i icmâl mâlikânesinin beş sehminden üç buçuk sehmi mülk-i meb‘-i Emîr Ahmed veled-i Emir Koç ve bir buçuk sehmi Vakf-ı Zâviye-i Şeyh Mirziyân an-kıbel-i Korkut veled-i Mehmed Beğ el-meşhûr Yasin? Beğ ve tahtında mezra‘a-i Ahîpınar ve İğdelü tâbi‘-i karye-i mezbûre karye-i mezbûrenin hudûdunda re‘âyâsı kûhiden açtıkları yerlerin mahsûl ve rûsûmu ve sonradan gelüb tavattûn edüb hâric re‘âyânın rûsûmu karye-i mezbûre hâsılı ile mahsûbdur ve hâsıl-ı divâni caba ve hinta ve şâ‘ir yekûn ma‘a gayruhâ bin elli akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde mezra‘a-i Söğütlü-yü Diğber ma‘a mezra‘a deyü yazı-yı mezkûresiyle tahrîr ve yine nâhiyesine tâbi‘ mezra‘a-i Tay hâsıl-ı Hacıviranı ve ma‘a gayruhâ birikdirilüb bin beşyüz elli akçe ber-icmâl ve tamâmen merkûm Seyyîd Dervîş Mehmed’in tımarı ve yine Sivas nâhiyesine tâbi‘ otuz bir nefer re‘âyâ ile karye-i Yassı Direklü ma‘a mezra‘a-i Gümüş Diken iki başdan ve hâsıl-ı divâni bennâk ve hinta ve şâ‘ir yekûn ma‘a gayruhâ dört bin ikiyüz akçe yazı ile ol-dâhî defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-icmâlde karye-i Yassı Direklü deyü yazı-yı mezkûresiyle tahrîr ve iki bin yüz akçesi ifrâz ve yine nâhiyesine tâbi‘ karye-i Orarır? ma‘a mezra‘a ve gayruhâ ile birikdirilüb yirmi üç bin dörtyüz beş akçe ze‘âmetber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun on üç bin dörtyüz beş akçesi ma‘a gayruhâ birikdirilüb otuz beş bin dörtyüz beş akçenin topundan altı bin akçesi Ali veled-i Ali Çavuş’un tımarı ve bâkîsi müştereki kaydında olduğı defter-i hâkânide mukayyed olmağla mezkûr Seyyîd Dervîş Muhammed sâlifü’z-zikr karye-i Söğütlü-yü Diğber ve hâsılıyla mahsûb mezra‘a-i Ahîpınar ve İğdelü ber-mûceb-i defter-i hâkâni mâlikânesi mutasarrıflarıyla zabt ve divânisi tarafına aid mahsûl ve rûsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz murâd eyledikde âhârdan dahl ve ta‘arrûz olunmak iktizâ etmez iken mezkûr Ali veled-i Ali Çavuş zuhûr ve tımarı mülhakâtından karye-i Yassı Direklü ma‘a mezra‘a-i Gümüş Diken el-mezbûreyi ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekiyle zabta kanâ‘at etmeyüb sâlifü’z-zikr Söğütlü-yü Diğber karyesinin hâsılıyla mahsûb Ahîpınar ve İğdelü mezra‘alarına hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûlî müdâhale ve tegallüben bir müddet zabt etmekle bundan akdem mahall-i nizâ‘a üzerinde ba‘de’l-mürâfa‘a zikr olunan mezra‘alar hudûd-ı erbâ‘ası beyânıyla ber-mûceb-i defter-i hâkâni tımarı tarafından zabtıçün kat‘-ı nizâ‘a birle kibel-i şer‘den yedine hüccet-i şer‘iye verilmişken mezkûr Ali veled-i Ali Çavuş mucâb olmayub yine

hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i hüccet-i şer'îye ve fuzûlî müdâhale ve te'adîden hâlî olmadığın bildirüb zıkr olunan Söğütlü-yü Diğer karyesi hâsılıyla mahsûb mezra'a-i Ahîpınar ve İğdelü ber-mûceb-i defter-i hâkâni mâlikânesi mutasarrıflarıyla kendüye zabt ve divânisi tarafına aid mahsûl ve rüsûm kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb mezkûr Ali veled-i Ali Çavuşu ve âhârî hilâf-ı defter-i hâkâni ve mürâfa'adan verilen hüccet-i şer'îyeye mugâyir bir dürlü dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için emrim yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i N sene 1180

[S.321-Hüküm 2]

Sivas kâdısına hüküm ki,

Sivas kazâsı muzâfâtından Boşadı nâhiyesine tâbi' tımar karyelerinden Rabat nâm karyeden Seyyîd Süleyman zîde şerefêhû gelüb bunun karye-i mezbûre toprağında be-her sene zabt ve zirâ'at ve oşr ve resmin sâhib-i arzı olan karye-i mezbûre sipâhîsi Mustafa nâm sipâhîye edâ edegeldiği ma'lûmetü'l-hudûd arazisine bi-hisâbî'l-kânûn dahl icâb etmez iken sipâhî-i mezbûr Mustafa zuhûr ve celb-i mâl sevdâsıyla ol-yerleri bir güne alub âhâra tapu ile verirüm deyü hilâf-ı kânûn te'addîden hâlî olmadığın bildirüb sipâhî-i mezbûrun hilâf-ı kânûn ol-vecîhle zâhir olan müdâhale ve te'addîsi men' ve def' ve yerleri kemâkân kendüye zabt etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğın kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı L sene [1]180

[S.322-Hüküm 1]

Sivas vâlisine Karakuş kâdısına hüküm,

Erbâb-ı tıardan Seyyîd İbrahim nâm sipâhî südde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde Kınık nâm karye ve gayriden dokuz bin altıyüz akçe üç be-nevbet berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından Kuhî-Karakuş nâhiyesine tâbi' müstakillen kayd ve berâtına dâhil Alan-ı Öskel? mezra'ası mümtâz ve mu'ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden oşr ve resmi alınagelen yerleriyle müstakillen tımarı tarafından zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz olunagelüb âhârın alâkası olmayub bir vecîhle dahl ve ta'arrûz olunmak icâb etmez iken erbâb-ı tıardan Mustafa bin Abdurrahman ve Osman bin Hasan ve Mehmed bin Yusuf nâm sipâhîler zuhûr ve mezra'a-i mezbûrede senin alâkan yokdur bizler zabt ederüz deyü hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûlî müdâhale ve tegallüben zabt ve mübâşeret etmeleriyle bundan akdem mahall-i niz'â üzerinde ba'de'l-mürâfa'a mezra'a-i mezbûre müstakillen kayd ve berâtına dâhil olub âhârın alâkası olmadığı bi-garez kimesneler şehâdetleriyle zahir ve aşikâr ve mu'ârazadan men' birle cânib-i şer'den hüccet-i şer'îye verilmişken mezkûrlar mücâb olmayub hilâf-ı kânûn ve mugâyir-i hüccet-i şer'îye yine ol-vecîhle nizâ'aya te'addî ve gadr murâd eylediklerin bildirüb

mezra‘a-i mezbûre mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden öşr ve resmi alınagelen yerleriyle ber-mûceb-i defter-i hâkâni müstakillen kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rûsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb sipâhî-i mezkûrları hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iye dahl ve ta‘arrûz etdirilmeyüb men‘ ve def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Kuhî-Karakuş nâhiyesine tâbi‘ hâsıl üçyüz akçe yazar mezra‘a-i Alan-ı Öskel? ve defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrir ve defter-i icmâlde Karakuş nâhiyesinde Abalu nâm karye ve ma‘a gayruhâ birikdirilüb bin beşyüz akçe be-nevbet ber-icmâl ve tamamen merkûm Seyyîd İbrahim kaydında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı L sene [1]180

[S.322-Hüküm 2]

Sivas vâlisine ve Sivas kâdısına hüküm,

Erbâb-ı tımardan Seyyîd İbrahim nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde Kınık nâm karye ve gayriden dokuz bin dörtyüz akçe be-nevbet berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından yine Sivas nâhiyesine tâbi‘ mezra‘a-i Sakoy mâlikâne ve divâni tımar deyü hâsıl-ı ma‘ar-rûsûm bin akçe yazı ile defter-i hâkânide mukayyed ve müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil ve mezra‘a-i mezbûrun mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden öşr ve resmi alınagelen yerleriyle hîn-i tahrirden berü müşterekiyle tımarı tarafından zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rûsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz olunagelüb âhârdan bir vecîhle dahl ve ta‘arrûz olunmak icâb etmez iken yine Sivas nâhiyesinde hâsıl-ı divâni bin yediyüz akçe yazar Ömercik karyesinin divânisi yine Sivas nâhiyesinde Güloğlu nâm karye ve gayriden sekiz bin yüz akçe tımara mutasarrıf Ömer ve yine karye-i Ömercik el-mezbûre ve gayriden bin dokuzyüz akçe gedîk tımar ile Sivas kal‘asının bevvâblığına mutasarrıf Hüseyin ve karye-i Ömercik el-mezbûre hâsıl beşyüz akçe yazı ile mukayyed mâlikânesi yine Sivas nâhiyesinde Güldede nâm karye ve gayriden on altı bin üçyüz elli akçe tımara mutasarrıf Mustafa’nın müşterekiyle kaydına dâhil olmağla mezkûrân Ömer ve Hüseyin ve Mustafa karye-i Ömercik el-mezbûreyi zabta kanâ‘at etmeyüb merkûm Seyyîd İbrahim’in tımarı mülhakâtından olan mezra‘a-i Sakoy el-mezbûre için bizim tımarımız aklâmından olmak üzere zabt edegelmiş idik yine zabt ederiz deyü hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûlî müdâhale ve tegallüben zabt ve mahsûl ve rûsûmun ahz ve kabz edüb gadr etmeleriyle bundan akdem mahall-i niz‘â üzerinde ba‘de’l-mürâfa‘a zıkr olunan Sakoy mezra‘ası mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden öşr ve resmi alınagelen yerleriyle müşterekiyle merkûm Seyyîd İbrahim’in tımarı tarafından zabt etdirilmek için cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iye verilmişken sipâhî-i mezkûrlar mûcâb olmayub hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iye yine ol-vecîhle fuzûlî zabt ve mahsûl ve rûsûmun ahz ve kabz edüb gadr eylediklerin bildirüb mezra‘a-i Sakoy el-mezbûre mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden öşr ve resmi alınagelen yerleri ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekiyle kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve

rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb sipâhî-i mezkûrları hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i hüccet-i şer'îye mezra'a-i mezbûreye bir dürlü dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Sivas nâhiyesine tâbi' mezra'a-i Sakoy mâlikâne ve divâni tımar ve hâsıl ma'ar-rüsûm bin yüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yine nâhiyesinde Kızılcapınar nâm karye ve ma'a gayruhâ birikdirilüb iki bin ikiyüz akçe be-nevbet ber-icmâl ve bin yüz akçesi merkûm Seyyîd İbrahim bâkîsi müştereki kaydlarında ve yine Sivas nâhiyesine tâbi' yirmi nefer re'âyâ ile karye-i Ömercik ve hâsılı tahtında bennâk ve hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhû bin yediyüz akçe ve mâlikâne karye-i Ömercik el-mezbûre hâsıl beşyüz akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle anlar dâhî başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Ömercik hâsıl-ı divâni bin yediyüz akçe yazı-yı mezkûresinden yediyüz akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve bin akçesi dâhî ifrâz ve ma'a gayruhâ birikdirilüb bin dokuzyüz akçe Sivas kal'ası bevvâblığına mahsûs bir gedik tımar ve hâsıl beşyüz yazar karye-i Ömercik el-mezbûrenin mâlikânesi yine Sivas nâhiyesinde Güldede nâm karye ve ma'a gayruhâ birikdirilüb on bin akçe ol-dahî başka ber-icmâl ve yediyüz akçe yazar icmâl tamamen merkûm Ömer kaydında ve bin dokuzyüz akçe gedik tımar dâhî Hüseyin üzerinde ve on bin akçe yazar icmâlin üç bin akçesi mezbûr Mustafa bâkîsi müştereki kaydlarında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1180

[S.324-Hüküm 2]

Sivas vâlisine ve Budaközü kazâsı nâibine hüküm,

Zü'amâdan Seyyîd Yusuf zîde kadrihû gelüb Sivas sancağında Hüseyinabâd nâhiyesinde Sinân-ı Etrâkiyye nâm karye ve gayriden yirmi beş bin yediyüz yirmi sekiz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakâtından Budaközü nâhiyesine tâbi' defter-i mufassalda mezra'a-i Balçık Yurdu der-nezd-i karye-i Akçayır ve defter-i icmâlde karye-i Balçık Yurdu der-nezd-i Akçayır ve mezra'a-i Buğcu Kapısı der-nezd-i karye-i Mihmadlu ve karye-i Akçayır müşterekleriyle mûmâ-ileyh Seyyid Yusuf'un kayd ve berâtına dâhil olub âherin dahî alâka ve medhâli olmayub bir vecîhle dahl ve ta'arrûz olunmak icâb etmez iken ecânibden ve mütegalibe ve cebâireden Sungur oğlu Ahmed Ağa dimekle ma'rûf kimesne zikr olunan karye ve mezra'ada senin hisse ve alâkan yokdur deyü zirâ'atçilerine bir nesne verdirmeyüb tegallüben kendüsü zabt ve mahsûl ve rüsûmu ahz ve kabz edüb gadr-ı azîm etdiğün bildirüb zikr olunan karye ve mezra'alar ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekleriyle kendüye zabt ve vâkî' olan mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkâni ecânibden olan mezkûru zikr olunan karye ve mezra'alara bir dürlü dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala

mürâca'at olundukda Budaközü nâhiyesine tâbi' üç nefer re'âyâ ile mezra'a-i Balçık Yurdu der-nezd-i karye-i Akçayır hâsıl ma'ar-rüsûm bin beşyüz akçe ve yine nahiyesine tâbi' mezra'a-i Buğcu Kapısı der-nezd-i karye-i Mihmadlu hâsıl bin beşyüz akçe ve yine nâhiyesine tâbi' altmış bir nefer re'âyâ ile karye-i Akçayır ve hâsılı tahtında bennâk ve hinta ve yekûn ma'a gayruhû dört bin beşyüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Balçık Yurdu ve mezra'a-i Buğcu Kapısı deyü tahrîr ve birikdirilüb üç bin akçe yekûnundan bin üçyüz elli akçesi ifrâz ve karye-i Akçayır el-mezbûrenin dahî bin akçesi ifrâz ve birikdirilüb iki bin üçyüz elli akçe ber-icmâl ve yine karye-i Akçayır el-mezbûrenin dahî bin akçesi ifrâz ve yine mezra'a-i Balçık Yurdu ve mezra'a-i Buğcu Kapısı el-mezbûrenin yekûn-ı mezkûresinden dahî bin akçesi ifrâz ve birikdirilüb bin dörtyüz akçe ol-dahî ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrlar tamamen defter-i hâkânide mastûr olduğu üzere Seyyid Yusuf ve bâkîsi müştereki kaydında olub bu takdîrce karye ve mezra'alardan mûmâ-ileyh Seyyid Yusuf berâtı yazusuna göre hissesin zabt eylemesi iktizâ eylediğün bi'l-defter emîni olan Ebubekir dâme mecdihû arz etmeğın arzı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1180

[S.328-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Budaközü kâdısına hüküm ki,

Zü'amâdan Yusuf zîde kadrihûnun Sivas sancağında Hüseyinabâd nâhiyesinde Benân-ı Etrâkiyye nâm karye ve gayriden yirmi beş bin yediyüz yirmi sekiz akçe bâ-berât-ı 'alişân mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakâtından müstakillen kaydına dâhil Budaközü nâhiyesine tâbi' Sui Beğ Kışlası nâm karye toprağında Mamalu aşîretinden Sarıklı cemâ'atından Aydoğan oğlu ve Topal oğlu Yakub ve Yazıhan oğlu Mehmed Kethüda ve Sofu ve Bektaş oğlu Veli ve sâ'irleri zirâ'at etmeleriyle zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden beşte bir öşrleri taleb olundukda biz öşr vermezüz deyü maktû'u nâmıyla cüz'i nesne teklîfi ile iki seneden berü öşrlerin edâda te'allül ve muhâlefet etmeleriyle karye-i mezbûre toprağında zirâ'at eden gerek mezbûrlardır ve gerek gayridir her kim olursa olsun zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden beşte bir öşrleri güzeştesiyle tahsîl ve aliverilüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânûn noksan ve maktû'u teklîfi ile te'allül ve nizâ'a etdirilmemek için bundan akdem sâdir olan emr-i şerîfimle ta'yîn olunan mübâşir yediyle mahalline lede'l-vürûd ber-mûceb-i emr-i 'alî mezbûrlar li-ecli'l-mürâfa'a ba-mürâsele da'vet-i şer' olunduklarında âdem-i itâ'atlerinden nâşî huzur-ı şer'e gelmeyüb zimmetlerinde müctemî olan iki senelik aşârı vermeyüb inadlarında ızrâr ve gadrları nümâyân olduğun Süleymanlı kazâsı nâibi Mevlânâ Es-Seyyîd İbrahim zîde 'ilmihû bi'l-iltimâs arz ve mezbûrların karye-i merkûme toprağında zirâ'atlarıyla hâsıl eyledikleri terekelerinden beşte bir öşrleri güzeştesiyle tamamen tahsîl ve kendüye aliverilüb fi-maba'd te'allül ve nizâ'a etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim sūdûrunu zâ'im-i mûmâ-ileyh dahî başka bir kıt'a arz-ı hâliyle istidâ'a ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i

icmâl ve mufassal ve defter-i mufassal-ı yörükâna mürâca‘at olundukda Budaközü nâhiyesine tâbi‘ ikiyüz kırk dokuz nefer re‘âyâ ve iki zemîn ile karye-i Suhi Beğ Kışlası ve hâsılı tahtında bennak ve hınta ve şa‘ir yekûn ma‘a gayruhâ dokuz bin beşyüz akçe yazuyla defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde bir def‘a yedi bin beşyüz ve bir def‘a iki bin akçeleri ifrâz ve başka başka iki aded icmâlleri olub ve icmâl-i mezbûrlar tamamen mûmâ-ileyh Yusuf’un kaydında ve Maraş sancağında elli altı nefer ile cemâ‘at-i Mamalu tâbi‘-i tâife-i Cerid Birecik’de kışlayub Beydağı’nda yayladırılar hâsıl-ı resm-i bennak yekûn ma‘a gayruhâ iki bin akçe yazuyla havâs-ı hümâyûn olmak üzere ol-dâhî defter-i mufassal-ı yörükân tahrîr olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Evâsıt-ı L sene 1180

[S.328-Hüküm 3]

Divriği kazâsı muzâfâtından Ovacık nâhiyesi nâibine hüküm,

Zü‘amâdan Ali zîde kadrihû gelüb bunun berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinden nâhiye-i mezbûre tâbi‘ Aşudi nâm karyenin defterde mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyet-i oğullarının üzerlerine edâsı lâzım gelen rüsûm-ı ra‘iyyeti kânûn ve defter mûcibince almak istedikde içlerinden ba‘zıları yeniçeri ve kuloğulları değiller iken yeniçeri ve kuloğlu iddi‘âsıyla resm-i ra‘iyyet virmeüz deyü hilâf-ı kânûn te‘âllül ve ze‘âmeti mahsûlüne gadr olunduğun bildirüb üzerlerine edâsı lâzım gelen rüsûm-ı ra‘iyyetleri kânûn ve defter mûcibince kendüye alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğın kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı L sene [1]180

[S.329-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Gelmu‘âd kâdısına hüküm ki,

Nişân-ı hümâyûnum verilen divân-ı hümâyûnum kâtiblerinden Osman Hâfiz zîde kadrihû arz-ı hâl edüb Sivas sancağında Gelmu‘âd nâhiyesinde Yâvî nâm karye ve gayriden yirmi dört bin akçe bâ-berât-ı ‘alışân mutasarrıf olduğu ze‘âmeti mülhakâtından yine nâhiye-i mezbûre tâbi‘ mezra‘a-i Avşar ma‘a mezra‘a-i Karayâvî ve Karagöz deyü hâsıl ma‘ar-rüsûm üçyüz akçe yazular ile mukayyed mezra‘alar ile yaylak-ı Akdağ Cemâ‘at-i Zakirlü ve Gelmu‘âdlu yayaladur deyü hâsıl altıyüz akçe yazı ile mukayyed yaylak müşterekiyle bâ-berât müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil mezra‘a-i mezbûreler ber-mûceb-i defter-i hâkâni hîn-i tahrîrden berü müşterekiyle ze‘âmeti tarafından zabt ve ta‘şîr ve yaylak-ı mezkûrun dahî resmi ahz ve kabz olunagelüb âhârdan bir dürlü dahl ve ta‘ârrûz olunmak iktizâ etmez iken Budaközü nâhiyesinde Gelinbükü nâm karye ve gayriden on iki bin yediyüz elli akçe tımara mutasarrıf Bektaş nâm sipâhî zuhûr ve tımarı mülhakâtından müstakillen kaydına dâhil Gelmu‘âd nâhiyesine tâbi‘ mezra‘a-i Küçük Dilkülü ve Akpınar ve Sahanluca ve Afşar Konağı deyü hâsıl ma‘ar-rüsûm bin beşyüz akçe yazı ile mukayyed mezra‘aları ber-

mûceb-i defter-i hâkâni zabta kanâ'at etmeyüb bunun müşterekiyle kaydına dâhil sâlifü'z-zikr mezra'a-i Avşar ma'a mezra'a-i Karayâvî ve Karagöz deyü mukayyed mezra'alara hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûlî müdâhale ve nizâ'a eylediğünden ma'adâ yaylak-ı Akdağ el-mezbûrede dahî bir dürlü alâkası yoğuken yaylak rüsûmunu ben alırum deyü te'addîden hâlî olmadığın bildirüb defter-i hâkâni mûcibince amel olunub sipâhî-i mezkûrun hilâf-ı defter-i hâkâni zahir olan müdâhale ve te'addîsi men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Gelmu'âd nâhiyesine tâbi' mezra'a-i Avşar ma'a mezra'a-i Karayâvî ve Karagöz ve hâsıl ma'ar-rüsûm üçyüz akçe ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' yaylak-ı Akdağ Cemâ'ati Zakirlü ve Gelmu'âdlu yayladurlar hâsıl altıyüz akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Yâvî el-mezbûre ve ma'a gayruhâ birikdirülüb yirmi sekiz bin akçe ze'âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun yirmi iki bin beşyüz akçesi mûmâ-ileyh Osman Hâfız ve bâkîsi müştereki kaydlarında ve yine Gelmu'âd nâhiyesine tâbi' mezra'a-i Küçük Dilkülü ve Akpınar ve Sahanluca ve Afşar Konağı hâsıl ma'ar-rüsûm bin beşyüz akçe yazular ile ol-dâhî defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve an-mahlûl-ı mufassal deyü sipâhî-i mezkûr Bektaş'ın kaydında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için emr-i şerîfim yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1180

[S.329-Hüküm 2][der-kenar mucîbince emr-i şerîf yazılmıştır.]

Sivas vâlisine ve Gelmu'âd kâdisına hüküm,

Nişân-ı hümâyûnum verilen divân-ı 'alışânım kâtiblerinden Osman Hâfız zîde kadrihû arz-ı hâl edüb Sivas sancağında Gelmu'âd nâhiyesinde Yâvî nâm karye ve gayriden yirmi dört bin akçe bâ-berât-ı 'alışân mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakâtından yine nâhiye-i mezbûre tâbi' defter-i hâkânide karye-i Başalan ve mahallinde elsine-i nâsda Başköy ismiyle müsemmâ olan karye müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil ber-mûceb-i defter-i hâkâni hîn-i tahrîrden berü müşterekiyle ze'âmeti tarafından zabt ve ta'sîr olunagelüb âhârdan bir dürlü dahl ve ta'arrûz olunmak icâb etmez iken yine Gelmu'âd nâhiyesinde mezra'a-i Başvirân ve gayriden iki bin ikiyüz akçe tımara mutasarrıf Kâsım veled-i Mustafa ve Sorgun nâhiyesinde Gököyük nâm karye ve gayriden yirmi yedi bin dokuzyüz yirmi üç akçe ze'âmete mutasarrıf Ahmed veled-i Murtezâ ve Gelmu'âd nâhiyesinde Yağmur nâm karye ve gayriden yedi bin akçe tımara mutasarrıf Mehmed nâm zâ'im ve sipâhîlerin taraflarından mültezîmleri zuhûr ve mezkûr Kâsım veled-i Mustafa'nın tımarının başkalemi ve merkûmân Ahmed veled-i Murtezâ ve Mehmed'in ze'âmeti ve tımarı mülhakâtı olan sâlifü'z-zikr mezra'a-i Başpınar der-nezd-i karye-i Kayı Kayı Cemâ'ati zirâ'at eder deyü mukayyed mezra'ayı ber-mûceb-i defter-i hâkâni zabta kanâ'at etmeyüb bunun müşterekiyle kaydına dâhil ma'rû'z-zikr Başalan karyesine hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûlî müdâhale ve te'addîden hâlî olmadıkların bildirüb zikr olunan Başalan karyesi ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekiyle tarafından subaşısına zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter

mûcibince ahz ve kabz etdirilüb zâ'im ve sipâhî-i mezkûrları ve taraflarından mültezîmlerini hilâf-ı defter-i hâkânî bir dürlü dahl ve ta'ârrûz etdirilmeyüb zâhir olan müdâhale ve te'âddîleri men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Gelmu'âd nâhiyesine tâbi' otuz iki nefer re'âyâ ile karye-i Başalan ve mezbûr karyenin hudûdunda re'âyâsı kûhîden açdıkları yerlerinin rüsûmu ve mahsûlü ve sonradan gelüb tavattûn eden re'âyânın rüsûmu karye-i mezbûre mahsûlüyle mahsûbdur ve hâsıl ma'a niyâbet ve bennâk ve hınta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhâ bin akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Başalan iki başdan ma'a niyâbet deyü yazı-yı mezkûresiyle tahrîr ve karye-i Yâvî el-mezbûre ve ma'a gayruhâ birikdirilüb yirmi sekiz bin akçe ze'âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun yirmi iki bin beşyüz akçesi mûmâ-ileyh Osman Hâfız ve bâkîsi müştarekleri kaydında ve yine Gelmu'âd nâhiyesine tâbi' mezra'a-i Başvirân iki başdan tımar der-nezd-i karye-i Kayı Kayı cemâ'ati zirâ'at eder behresin verirler mezbûr karyenin hudûdunda kûhîden açdıkları yerlerin rüsûmu ile mahsûlü mezra'a-i mezbûre hâsılıyla mahsûbdur ve hâsıl-ı ma'a'r-rüsûm bin üçyüz akçe yazı ile ol-dahî defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde mezra'a-i Başvirân der-nezd-i karye-i Kayı Kayı cemâ'ati zirâ'at ederler iki başdan ma'a niyâbet deyü bin ikiyüz elli akçe yazı ile tahrîr ve bin akçesi ifrâz ve ma'a gayruhâ birikdirilüb iki bin ikiyüz akçe ber-icmâl ve bir def'a dâhî ikiyüz elli akçesi ifrâz ve Artukabâd nâhiyesinde Yağmur nâm karye ve ma'a gayruhâ birikdirilüb üç bin ikiyüz elli akçe ol-dahî başka ber-icmâl ve icmâl-i evvel tamamen merkûm Kâsım veled-i Mustafa'nın tımarı ve icmâl-i sâninin ikiyüz elli akçesi mezkûr Ahmed veled-i Murtezâ ve üç bin akçesi merkûm Mehmed'in kaydlarında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcibince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene [1]180

[S.331-Hüküm 1]

Artukabâd kazâsı nâibine hüküm ki,

Defterhâne-i 'amîrem kâtiblerinden El-Hac Süleyman zîde kadrihû gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakâtından Artukabâd nâhiyesine tâbi' Yibis ve Karalar nâm karyelerinin defterde mukayyed müslîm ra'iiyet ve ra'iyeti oğullarından ba'zıları kadîmi karyelerinden kalkub varub yine kazâ-i mezbûrede vâki' kasabât ve kurâ ve askeri çiftliklerinde sâkin ve mütemekkîn ve ze'âmeti mahsûlüne gadr olduğun bildirüb tarafından subaşısı ma'rîfetiyle buldukları mahallerden kaldırılıb kadîmi karyelerine nakl ve iskân etdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecîlden kânûn üzere amel olunmak için emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i L sene [1]180

[S.331-Hüküm 3]

Sivas vâlisine ve Geldigelen kâdısına hüküm,

Erbâb-ı tımardan Mustafa nâm sipâhî gelüb Amasya sancağında Geldigelen nâhiyesinde Haklar nâm karye ve gayriden dört bin dörtyüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarının başkalemi olan sâlifü'z-zıkr Haklar karyesinin mâlikânesinin beş sehminden dört sehmi vakf-ı i'âmâret-i Hatuniyye hâsıl-ı divâni iki bin sekizyüz akçesi müşterekiyle bunun kayd ve berâtına dâhil olmağla karye-i Haklar el-mezbûre toprağında yine nâhiye-i mezbûre tâbi' Hacıköy nâm karye âhâlisi zirâ'at etmeleriyle zirâ'atleriyle hâsıl eylediklerinin beşte bir öşründen divâni tarafına aid olanı taleb ve müşterekiyle ahz ve kabz murâd eyledikde karye-i Haklar el-mezbûre toprağında defter-i hâkânide maktû'u kayd olunmuş arâzi yoğuken karye-i Hacıköy el-mezbûre âhâlisi bizler Haklar karyesi toprağında zirâ'atımız ile hâsıl eylediğimiz terekeden öşr vermezüz maktû'u verirüz deyü maktû'u nâmıyla cüz'i nesne teklif ve olvecîhle tımarı mahsûlüne gadr eylediklerin bildirüb karye-i Haklar el-mezbûre toprağında zirâ'at eden Hacıköy karyesi âhâlisinin zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinin beşte bir öşründen divâni tarafına aid olanı müşterekiyle kendüye alıverilüb hilâf-ı kânûn maktû'u teklîfi ile te'âllül ve nizâ'a etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Geldigelen nâhiyesine tâbi' altmış bir nefer re'âyâ ve üç zemîn ve bir nefer mevkûf ve bir çiftlik ile karye-i Haklar mâlikânesinin beş sehminden dört sehmi vakf-ı i'âmâret-i Hatuniyye ve hâsıl-ı divâni çift ve hınta ve şâ'ir yekûn ma'a gayruhû iki bin sekizyüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde hâsıl-ı divâni iki bin sekizyüz akçe yazu-yı mezkûresinden bin dörtyüz akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve tamamen merkûm Mustafa ve karye-i mezbûrenin bâkîsi müştereki kaydlarında ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' yüz on dört nefere re'âyâ ve on iki zemîn ve bir hassa çiftlik ile karye-i Hacıköy mâlikânesinin nısfı ve nısf-ı âherin dahî sülûsü vakf-ı i'âmâret-i Hatuniyye der-Tokad divâni dâhi vakf-ı mezbûr ve sülûsân ve nısf mâlikâne ve hâsıl ma'a niyâbet çift ve hınta ve şâ'ir yekûn ma'a gayruhû dokuz bin altıyüz altmışaltı akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i L sene [1]180

[S.334-Hüküm 3]

[der-kenar mûcibince emr-i şerîf yazılmıştır. Evâ'il-i Ra sene [1]182]

Amasya sancağı mutasarrıfına ve Geldigelen kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tımardan Mustafa nâm sipâhî südde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb Amasya sancağında Geldigelen nâhiyesinde Saray nâm karye ve gayriden üç bin beşyüz akçe tımar mutasarrıfı Abdurrahman'ın fevtinden bin yüz yetmiş sekiz senesi Rebi'ül-ahîri'nin on dokuzuncu gününde kendüye tevcîh ve berât ve hâlâ üzerinde olduğu defter-i hâkânide mukayyed ve tımarına âhârdan bir vecîhle dahl ve ta'arrûz olunmak icâb etmez iken ecânib ve ashâb-ı ağrazdan olan kimesneler tımar-ı mezbûru zabtına muhâlefet birle tevcîhi tarihinden berü vâki' olan mahsûl ve rûsûmu tarafından ahz ve

kabz olunmayub alâ-hâlihi kaldığıun bildirüb tımar-ı mezbûr defter-i hâkâni ve yedinde olan berât-ı ‘alişânım mûcibince kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkâni ve muğâyir-i berât ecânibden bir ferdî dahl ve ta‘ârrûz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda tımar-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere tarih-i mezkûrda merkûm Mustafa’ya tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i L sene [1]180

[S.336-Hüküm 3]

Satılmış ve Alaçam kâdılarına ve Canik sancağı mütesellimine hüküm,

Erbâb-ı tıardan Ali nâm sipâhî gelüb Dernekabâd kazâsına tâbi‘ Kirkoros nâm karye ve gayriden berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı karyelerinden ve Çatma Alanı ve Kızılelma ve Tuzak nâm karyelerinin defterde mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyeti oğullarından ba‘zıları kadîmi karyelerinden kalkub varub taht-ı kazânızda vâki‘ ze‘âmet karyelerinden Fezan nâm karye ile ba‘zı kasabât ve kurâ ve ve askerî çiftliklerinde sâkin ve mütemekkîn olmalarıyla bu dahî ol-makûle defterlü re‘âyâlarının üzerlerine edâsı lâzım gelen rüsûm-ı ra‘iyyetlerin taleb eyledikde zikr olunan Fezan karyesinin ber-vech-i iştirâk zâ‘imleri Hasan ve Salih ve Ali nâm zâ‘imler zuhûr ve mezkûrlar bizim ze‘âmetimiz karyelerinde bir müddet sâkin olmağla ol-takdîrce bizim re‘âyâmız olmuş olur deyü hilâf-ı kânûn te‘âllül ve tımarı mahsûlüne gadr olunduğın bildirüb defterlü re‘âyâ ile buldukları mahallerde üzerlerine edâsı lâzım gelen rüsûm-ı ra‘iyyetleri kânûn ve defter mûcibince alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğın kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i Za sene 1180

[S.339-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Bozok sancağında vâki‘ Karadere nâhiyesi nâibine hüküm ki,

Erbâb-ı tıardan Mahmud veled-i İsa nâm sipâhî gelüb Bozok sancağında Karadere nâhiyesinde Beğkışlası nâm-ı diğeri Ma‘rîflü nâm karye ve gayriden on sekiz bin beşyüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarının başkalemi olub müşterekiyle kaydına dâhil sâlifü’z-zikr Beğkışlası nâm-ı diğeri Ma‘rîflü karyesini bermûceb-i defter-i hâkâni müşterekiyle zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmundan berât-ı yazusuna göre hissesine isâbet edeni kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etmek murâd eyledikde dahl olunmak icâb etmez iken müştereki olan karye-i Beğkışlası nâm-ı diğeri Ma‘rîflü el-mezbûre ve gayriden on üç bin akçelik tımarı mutasarrıf Ali veled-i Abdullah vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmdan berâtı yazusuna göre hissesine düşeni kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabzına kanâ‘at etmeyüb berâtı yazusundan ziyâdeye tecâvüz ile bunun berâtı yazusuna göre hissesine isâbet [eden] mahsûl ve rüsûma müdâhale eylediğünden gayri Baltı nâhiyesinde Saruhaslu nâm karye ve gayriden yirmi

bin ikiyüz yirmi dört akçe ze‘âmete mutasarrıf Ömer nâm zâ‘im dahî karye-i Beğkışlası nâm-ı diğer Ma‘rîflü el-mezbûrede benim dahî hisse ve alâkam vardır deyü hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûlî müdâhale ve te‘addîden hâlî olmadığı bildirüb karye-i Beğkışlası nâm-ı diğer Ma‘rîflü el-mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkâni müştereki mezkûr Ali veled-i Abdullah ile kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmdan herkes yedlerinde olan berâtları yazularına göre hisselerine düşeni kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb müştereki mezkûru berâtı yazusundan ziyâdeye tecâvüz ile bunun berâtı yazusuna göre hissesine isâbet eden mahsûl ve rüsûmu ve mezkûr Ömer’i dahî Beğkışlası nâm-ı diğer Ma‘rîflü el-mezbûrede benim dahî hisse ve alâkam vardır deyü hilâf-ı defter-i hâkâni bir dürlü dahl ve ta‘arrûz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Bozok sancağında Karadere nâhiyesinde bin dokuzyüz yetmiş akçe yazar karye-i Beğkışlası nâm-ı diğer Ma‘rîflü ma‘a gayruhâ birikdirilüb iki bin üçyüz akçe yekûnundan üçyüz akçesi ifrâz ve ma‘a gayruhâ birikdirilüb sekizyüz elli akçe ber-icmâl ve bir def‘a dahî üçyüz akçesi ifrâz ve ma‘a gayruhâ birikdirilüb yediyüz elli akçe ber-icmâl ve yekûn-ı mezbûrun bir def‘a dahî üçyüz akçesi ifrâz ve ma‘a gayruhâ birikdirilüb yediyüz elli akçe ol-dahi ber-icmâl ve bir def‘a dahî altıyüz akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve yekûn-u mezbûrun bir def‘a dâhî üçyüz akçesi ifrâz ve ma‘a gayruhâ birikdirilüb altıyüz elli akçe ber-icmâl ve bir def‘a dahî ikiyüz akçesi ifrâz olduğu başka ber-icmâl ve yekûn-ı mezbûrun yazu-yı mezkûresinden bir def‘a dahî üçyüz akçesi ifrâz ve ma‘a gayruhâ birikdirilüb sekizyüz akçe olduğu başka ber-icmâl ve icmâl-i evvel ve sâni ve sâlis ve râbi‘i ve hâmis ve sâdis tamamen merkûm Mahmud veled-i İsa’nın tımarı mülhakâtı ve icmâl-i sâbi‘ tamamen mezbûr Ali veled-i Abdullah’ın tımarı mülhakâtından ve Baltı nâhiyesinden Saruhaslu nâm karye ve gayriden yirmi bin ikiyüz yirmi dört akçe ze‘âmet dahî merkûm Ömer’in üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ‘il-i Za sene 1180

[S.340-Hüküm 3]

Sivas vâlisine ve Budaközü kazâsı nâibine hüküm ki,

Erbâb-ı tıardan Osman nâm sipâhî südde-i sa‘adetime arz-ı hâl edüb Sivas sancağında Artukabâd nâhiyesinde Arab nâm karye ve gayriden on altı bin ikiyüz otuz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından Budaközü nâhiyesine tâbi‘ mahsûl-ı yaylak-ı Ilgar müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil olmağla ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekiyle zabt ve ol-yaylağa zamanında koyun ve sâ’ir davarlarıyla çıkub yaylayub otundan ve suyundan intifâ‘ edenlerin tahammüllerine göre yaylak resimlerin taleb ve müşterekiyle ahz ve kabz murâd eyledikde Türkmen tâ’ifesi hevâlarına tâbi‘ kimesnelere istinâden zikr olunan yaylakda senin hisse ve alâkan yokdur deyü resm-i yaylakların vermekte te‘âllül ve muhâlefet ve tımarı mahsûlüne gadr eylediklerin bildirüb mahsûl-ı yaylak-ı Ilgar el-mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekleriyle kendüye zabt ve zamanında koyun ve sâ’ir davarlarıyla çıkub

yaylayub otundan ve suyundan intifâ'a edenlerin tahammüllerine göre yaylak resimleri alıverilüb Türkmen tâ'ifesinden olan kimesneleri hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i kânûn ol-vecîhle te'âllül ve nizâ'a etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Budaközü nâhiyesine tâbi' mahsûl-ı yaylak-ı Ilgar fîsene sekiz bin akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Sivas nâhiyesinde Saral nâm karye ve ma'a gayruhâ birikdirilüb yirmi iki bin dörtyüz doksan altı akçe ze'âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun altı bin ikiyüz seksen iki akçesi merkûm Osman bâkîsi müştereki kaydlarında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Za sene 1180

[S.342-Hüküm 1]

Sivas vâlisine Divriği kâdısına hüküm,

Darende kal'ası mustahfızânından Halil veled-i Zeynelabidin nâm mustahfız gelüb Divriği sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Ovacık nâhiyesinde Kızılkilise nâm karye ve gayriden bin beşyüz akçe gedik tımar ile Darende kal'ası mustahfızlığına berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub gedik tımarı mülhakâtından yine kazâ-i mezbûr muzâfâtından Gürün nâhiyesinde Çernik nâm-ı diğêr Hamilik ve Ovacık nâhiyesinde Dört Koyunlubaş der-karye-i Kömür nâm mezra'alar müşterekleriyle kayd ve berâtına dâhil olub hâricden dahl icâb etmez iken ecânib ve ashâb-ı ağrazdan olan kimesneler hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûlî müdâhale ve ta'arrûzdan hâlî olmadukların bildirüb zikr olunan mezra'alar ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekleriyle kendüye zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rüsûmâtın kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkâni ecânib ve ashâb-ı ağrazdan olan kimesneleri zikr olunan mezra'alara dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Gürün nâhiyesine tâbi' hâsıl yediyüz akçe yazar mezra'a-yı Çernik nâm-ı diğêr Hamilik ve Ovacık nâhiyesine tâbi' hâsıl beşyüz akçe yazar mezra'a-i Dört Koyunlubaş der-karye-i Kömür defter-i mufassalda muharrir kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde Çernik nâm-ı diğêr Hamilik mezra'ası yine Ovacık nâhiyesinde Kızılkilise nâm karye ve ma'a gayruhû dört bin ikiyüz akçe yekûnundan bin dörtyüz akçesi ifrâz ve Dört Koyunlubaş mezra'asının yazı-yı mezkûresinden ifrâz olunan yüz akçesiyle birikdirilüb bin beşyüz akçe Darende kal'ası mustahfızlığına mahsûs bir gedik tımar ve berâtıyla merkûm Halil veled-i Zeynelabidin üzerinde ve zikr olunan mezra'aların bâkîleri müştereki kaydlarında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak emrim olmuşdur.

Fî Evâsıt-ı Za sene 1180

[S.343-Hüküm 1]

Bozok sancağı mutasarrıfına ve Bozok kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tımandan Süleyman nâm sipâhî gelüb Bozok sancağında ve kazâsı

muzâfâtından Baltı nâhiyesinde Baltıayağı nâm karye ve gayriden dört bin yüz yirmi beş akçe tımar mutasarrıfı diğer Süleyman'ın Gürcüstan Seferi nâ-mevcûdundan yetmiş dokuz Muharremi'nin yirmi ikinci gününde Çıldır vâlisi vezîr Hasan Paşa tarafından merkûm Süleyman'a tevcîh olunub verilen tezkere mûcibince işbu sene-i mübâreke Zilka'desi'nin dokuzuncu günü tarihine berât-ı şerîfim verilmekle tımarı mülhakâtından müşterekiyle kaydına dâhil Baltı nâhiyesine tâbi' defter-i mufassalda seksen altı re'âyâ ile karye-i Derekuşcu cemâ'at-i Karakuşcu'dan ayrılıb gayr mevzîde mütemekkîn olmuşlar ve mezra'a-i Kilisecik der-sınur-ı karye-i mezbûr ve mezra'a-i Yassıpınar der-sınur-ı karye-i mezbûr ve hâsıl ma'a mezra'a-i Kilise ve Yassıpınar nim ve hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhû üç bin akçe yazı ile muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Baltıayağı el-mezbûre ve ma'a gayruhâ birikdirilüb dört bin beşyüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun dört bin yüz yirmi beş akçesi merkûm Süleyman'ın tımarı ve bâkîsi müştereki kaydında ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' yüz altmış dört nefer re'âyâ ile karye-i Kavakkışla nâm-ı diğer Ararlu ma'a mezra'a-i cemâ'at-i Ararlu zirâ'at eder ve hâsıl-ı nim ve hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhû altı bin akçe yazı ile ol-dahi defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde iki bin ikiyüz akçesi karye-i Baltıayağı el-mezbûre ve ma'a gayruhâ birikdirilüb sekiz bin akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamamen karye-i Baltıayağı el-mezbûre ve gayriden on üç bin üçyüz akçe tımara mutasarrıf Ömer'in bâkîsi müştereki kaydında ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' Saruhaslu nâm karye ve gayriden üç bin ikiyüz yirmi dört akçe ze'âmet dahî Ömer üzerinde olduğu defter-i hâkânide mukayyed ve sipâhî-i mezbûr Ömer tımarı mülhakâtı olan mâruz-zikr Kavakkışla nâm-ı diğer Ararlu ma'a mezra'a-i Suhadlû cemâ'at-i Ararlu zirâ'at eder deyü mukayyed karyeyi zabta kanâ'at etmeyüb bunun müşterekiyle kaydına dâhil mârû'z-zikr Derekuşcu karyesiyle Kilisecik ve Yassıpınar mezra'alarıçün benimdir deyü hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûlî müdâhale ve hevâlarına Ömer ve Mehmed nâm kimesneleri tahrîk ve nâibi itmâ ve şâhid-i zor ikametiyle peydâ eylediği hüccet-i müzevvere ile zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmun ahz ve kabz edüb gadr-ı külli eylediğün bildirüb sâlifü'z-zikr Kilisecik ve Yassıvıran mezra'aları müşterekiyle kendüye zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûm kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb sipâhî-i mezbûr Ömer'i ve âhârdan bir ferdî hilâf-ı defter-i hâkânî bir vecîhle dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâ-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcibince amel olunmak için fermân-ı 'alışân yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Za sene 1180

[S.343-Hüküm 2]

Bozok kâdısına hüküm,

Erbâb-ı tımardan Hasan nâm sipâhî gelüb Bozok sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Baltı nâhiyesinde Öyük nâm karye ve gayriden on beş bin dörtyüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından müterekiyle kayd ve berâtına dâhil nâhiye-i mezbûre tâbi' Salihkişla nâm karyesine hilâf-ı defter-i hâkânî âhârdan bir

vecîhle dahl olunmak icâb etmez iken ecânibden ba‘zı kimesneler karye-i Salihkişla el-mezbûreçün cihâtınız Halife vakfıdır deyü hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûlî müdâhaleden hâlî olmayub tımarı mahsûlüne gadr olunduğun bildirüb karye-i mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekiyle kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkâni âhârdan bir vecîhle dahl ve ta‘arrûz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Baltı nâhiyesine tâbi‘ altmış beş nefer re‘âyâ ile karye-i Salihkişla hâsıl nim ve hınta ve şâ‘ir yekûn ma‘a gayruhû iki bin üçyüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yine nâhiye Karlı Büyük? nâm karye ve gayruhâ birikdirilüb dört bin akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun iki bin akçesi merkûm Hasan ve bâkîsi müştereki kaydlarında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Za sene 1180

[S.344-Hüküm 4]

Sivas vâlisine ve Darende kâdisına hüküm ki,

Erbâb-ı tıardan Mehmed nâm sipâhî gelüb bunun berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı karyelerinden kazâ-i mezbûre tâbi‘ Esenhor? nâm karye toprağında yetmiş sekiz ve yetmiş dokuz senelerinde hâsıl ve ta‘şîr ve devr-i keyl ve der-anbâr olunmuş iki bin keyl buğday ve arpa ve darusunu kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Yenicelü oğlu Hacı Ömer nâm kimesne hilâfî şer‘ ve fuzûlî zabt edüb gadr ve te‘âddî eylediğün bildirüb şer‘le alıverilüb icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecîlden mahallinde şer‘le görölmek için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Za sene 1180

[S.345-Hüküm 2]

Sivas vâlisine İskilib nâibine hüküm,

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Es-Seyyîd Mustafa zîde i‘lmihûsun mektûb gönderüb Çorum kal‘ası mustahfızânından Seyyîd Yakub veled-i Mehmed nâm mustahfız meclîs-i şer‘e varub Çorum sancağında Divân-ı Berk nâhiyesinde Han nâm karye ve gayriden bin yediyüz akçe gedik tımar ile Çorum kal‘ası mustahfızlığına berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub gedik tımarı mülhakâtından İskilib nâhiyesine tâbi‘ mahsûl-ı kapan-ı şehir-i İskilib ikiyüz akçe yazı ile mukayyed ve merkûmun kayd ve berâtına dâhil olmağla mahsûl-ı kapan-ı mezbûr kadîmden berü ber-mûceb-i defter-i hâkâni gedik tımarı tarafından zabt ve aid ve râci‘ olanı kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz olunagelmış iken İskilib âhâlisinden debbağ tâ‘ifesinden ba‘zıları mugâyir-i kadîm kapan-ı mezkûr mahsûlünün küsr-ü noksan tertîbine bâ‘is ve gedik tımarı mahsûlüne gadr olmağla defter-i hâkâni mûcibince kadîmisi üzere amel ve hareket olunub hilâf-ı kânûn te‘âllül ve nizâ‘a etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsında olduğun bi‘l-iltimâs arz ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i

icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda İskilib nâhiyesine tâbi' hâsıl ikiyüz akçe yazu ile kapan-ı şehir-i İskilib defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâl mahsûl-ı kapan-ı şehir-i İskilib deyü yazu-yı mezkûresiyle tahrîr ve karye-i Han el-mezbûre ve ma'a gayruhâ birikdirilüb bin yediyüz akçe Çorum kal'ası dizdârına mahsûs bir gedik tımar ve berâtıyla merkûm Seyyîd Yakub veled-i Mehmed'in üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcibince amel olunmak için emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Za sene 1180

[S.346-Hüküm 3]

Divriği kâdısına ve voyvodasına hüküm ki,

İbrahim veled-i Mahmud nâm kimesne arz-ı hâl edüb Divriği sancağında Kesme nâhiyesinde Gürünler nâm karye ve gayriden bin dörtyüz akçe gedik tımar ile Divriği kal'ası mustahfızlarından Osman bin İbrahim Eyneabâd nâhiyesinde Üçpınar nâm karye ve gayriden dört bin beşyüz altmış akçe gedik tımar ile kal'a dizdarlığını dahî alub başka başka berâtla iki tımar tasarrûfu hilâf-ı kânûndur deyü zikr olunan Gürünler tımarı bâ-arz-ı hâl seksen Saferi'nde merkûm İbrahim veled-i Mahmud'a tevcîh ve berât ve ba'dehû gedik tımar-ı mezbûrda dizdâr-ı merkûmun alâkası olmayub isimleri müşâbih olduğundan gedik tımar-ı mezbûru mezkûr İbrahim alub gadr eylediğini kal'a-i merkûmenin kethüdâ ve serbölük ve sâ'ir neferânı bi'l-muvâcehe şehâdet etmeleriyle ref'inden sâhib-i evveli mezkûr Osman bin İbrahim Divriği nâibi Es-Seyyîd Abdü'l-mecîd ile kal'a-i mezbûr dizdârı Osman'ın başka başka arzları mûciblerince ibkâ ve berât olduğu defter-i hâkâniden ihrâc olunmağla şimdi mezbûr İbrahim veled-i Mahmud gedik tımar-ı mezbûru ber-minvâl-i muharrer bana tevcîh ve hizmetimde kusûrum yoğuken hasm-ı dizdâr olmak takribiyle hilâf-ı inhâ arz ve gıyâbımda i'lâm etdirüb bana gadr eyledi deyü tımar-ı mezbûr ibkâ olunan dizdâr-ı merkûm Osman mıdır yoksa başka Osman mıdır mahallinde kal'a-yı mezkûr neferânından ve âhâli-i kazâ ve vukûf-ı tâmmı olan bî-garez kimesnelerden gereği gibi tefahhus ve su'âl ve hakikat-i hâl âlâ vech-i sıhhâ arz ve i'lâm olunmasıçün sen ki Divriği kâdısı mevlânâ-i mûmâ-ileyhsin sana hitâben emr-i şerîf sūdûrunu istircâ ve şimdi mezbûr İbrahim veled-i Mahmud mahallinde dizdârı merkûm ile terâfû'u şer' ve gedik tımar-ı mezbûrun mutasarrıfı başka Osman olmayub dizdâr-ı merkûm Osman olduğu neferân-ı kal'a ve zâbitân ve sâ'ir vukûf-ı tâmmı olan âhâli şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe sabit ve mütehakkık olur ise arz ve i'lâm ve mahzar eylemeniz için siz ki mevlânâ ve voyvoda-i mûmâ-ileyhümâsız size hitâben emr-i şerîf sūdûrunu bi'l-fi'l reisü'l-küttâbım olan Ömer zîde mecdihû i'lâm etmeğın i'lâmı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Za sene [1]180

[S.348-Hüküm 3]

Sivas vâlisine ve Karakuş kâdısına hüküm,

Erbâb-ı tımardan Ali veled-i Mustafa nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında Venk

nâhiyesinde Kirkoros nâm karye ve gayriden on bin altıyüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından Kuhî-Karakuş nâhiyesine tâbi' karye-i Sorunlu iki başdan tımar ve tahtında mezra'a-i Çayıralan tâbi' karye-i mezbûre ve mezra'a-i Kızılelma tâbi' karye-i mezbûre ve mezra'a-i Sorak tâbi' karye-i mezbûre deyü defter-i hâkânide mukayyed ve müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil olmağla karye-i Sorunlu el-mezbûre ve hâsılı mahsûb mezra'a-i sâlifü'l-beyân ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekiyle zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmun kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz murâd eyledikde âhârdan bir vecîhle dahl ve ta'arrûz olunmak icâb etmez iken karye-i mezbûreden eşirrà ve eşkiyâdan Çanakçı Hasan nâm kimesne hevâsına tâbi' kırk elli nefer eşkiyâ ile yekdîl ve karye-i Sorunlu el-mezbûre ve hâsılı tahtında sâlifü'z-zikr mezra'alarda senin hisse alâkan yokdur seni vaz'-ı yed etdirmem deyü hilâf-ı defter-i hâkâni fuzûlî müdâhale ve zabtına muhâlefet ve gadr sevdasında olduğun bildirüb karye-i Sorunlu el-mezbûre ve hâsılıyla mahsûb mezra'a-i sâlifü'l-beyân ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekiyle kendüye zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkâni ecânibden olan mezbûrları zikr olunan karye ve mezra'alara bir dürlü dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Kuhî-Karakuş nâhiyesine tâbi' yüz dokuz nefer re'âyâ ve beş zemîn ve on mevkûf re'âyâlar ile karye-i Sorunlu iki başdan tımar ve tahtında mezra'a-i Çayıralan tâbi' karye-i mezbûre ve mezra'a-i Kızılelma tâbi' karye-i mezbûre ve mezra'a-i Durak tâbi'-i karye-i mezbûre ve hâsılı tahtında nim ve hinta ve şâ'ir yekûn ma'a gayruhû altı bin akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde üç bin ikiyüz akçesi ifrâz ve Tozanlu nâhiyesinde İpsile nâm karye ve ma'a gayruhâ birikdirilüb dokuz bin ikiyüz akçe ber-icmâl ve altı bin altıyüz akçesi merkûm Ali veled-i Mustafa bâkîsi müştereki kaydlarında olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak içün yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Za sene [1]180

[S.349-Hüküm 1]

Karakuş kâdısına hüküm,

Erbâb-ı tıardan Ali veled-i Mustafa nâm sipâhî südde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb Sivas sancağında Venk nâhiyesinde Kirkoros nâm karye ve gayriden on bin altıyüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından Kuhî-Karakuş nâhiyesine tâbi' karye-i Sorunlu ve tahtında mezra'a-i Çayıralan tâbi'-i karye-i mezbûre ve mezra'a-i Kızılelma tâbi'-i karye-i mezbûre ve mezra'a-i Durak tâbi'-i karye-i mezbûre deyü defter-i hâkânide mukayyed ve müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil olmağla karye-i Sorunlu el-mezbûrenin defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğullarının üzerlerine edâsı lâzım gelen resm-i ra'iyetlerin kânûn ve defter mûcibince taleb ve müşterekiyle ahz ve kabz eyledikde içlerinden ba'zıları bizler Âsıtâne'ye varub yeniçeri olduk deyü yeniçerilik iddi'asıyla resm-i ra'iyetlerin vermekte te'allül ve

muhâlefet ve tımar-ı mahsûlüne gadr sevdasında oldukların bildirüb ol-makûle defterde mukayyed ra'yyet ve ra'yyeti oğullarının üzerlerine edâsı lâzım gelen resm-i ra'yyetleri müşterekiyle kendüye kânûn ve defter mûcibince alıverilüb hilâf-ı kânûn ve defter yeniçerilik iddi'asıyla te'âllül ve nizâ'a etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Kuh-i Karakuş nâhiyesine tâbi' yüz dokuz nefer re'âyâ ve beş zemîn ve on nefer mevkûf re'âyâ ile karye-i Sorunlu iki başdan tımar ve tahtında mezra'a-i Çayıralan tâbi'-i karye-i mezbûre ve mezra'a-i Kızılelma tâbi'-i karye-i mezbûre ve mezra'a-i Durak tâbi'-i karye-i mezbûre ve hâsılı tahtında nim ve hinta ve şâ'ir yekûn ma'a gayruhû altı bin altıyüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Sorunlu tâbi'-i Karakuş hâsıl-ı divânî deyü altı bin dörtyüz akçe yazı-yı mezkûresiyle tahrîr ve üç bin ikiyüz akçesi ifrâz ve Tozanlu nâhiyesinde İpsile nâm karye ve ma'a gayruhâ birikdirilüb dokuz bin ikiyüz akçe ber-icmâl ve altı bin ikiyüz akçesi merkûm Ali veled-i Mustafa bâkîsi müştereki kaydlarında ve divân-ı hümâyûnumdan kânûnu su'âl olundukda rüsûm-ı ra'yyetlerin edâda te'âllül edenler sahîh dirliğe mutasarrıf bi'l-fi'il sefer-eşer dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerinden olmayub defter-i hâkânide mastûr Sorunlu karyesinin defterde mukayyed ra'yyet ve ra'yyeti oğullarından iseler üzerlerine edâsı lâzım gelen rüsûm-ı ra'yyetlerin kânûn ve defter mûcibince alıverilmek muvâfık-ı kânûndur deyü der-kenâr olmağla defter-i hâkânî mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Za sene [1]180

[S.350-Hüküm 1]

Bafra ve Alaçam kâdılarına Canik sancağı mütesellimine hüküm ki,

Erbâb-ı tıardan Ali veled-i Mustafa nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında Venk nâhiyesinde Kirkoros nâm karye ve gayriden on bin altıyüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından Kuhî-Karakuş nâhiyesine tâbi' karye-i Sorunlu ve tahtında mezra'a-i Kızılelma tâbi' karye-i mezbûre ve mezra'a-i Durak tâbi'-i karye-i mezbûre ve mezra'a-i Övük tâbi'-i karye-i mezbûre deyü defter-i hâkânide mukayyed ve müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil olmağla karye-i Sorunlu el-mezbûrenin defterde mukayyed ra'yyet ve ra'yyeti oğullarından ba'zıları kadîmi karyelerinden kalkub varub Canik sancağında Satılmış nâhiyesinde Kazma? nâm karye ve gayriden otuz dört bin akçe ze'âmete ber-vech-i iştirâk mutasarrıflar olan Hasan ve Salih ve Mehmed ve İbrahim ve Ali nâm zâ'imlerin ze'âmetleri karyelerinden Bafra ve Alaçam kazâlarına tâbi' kurâda sâkin ve mütemekkin olmalarıyla ol-makûle defterlü re'âyâlarının oturdukları yerlerde üzerlerine edâsı lâzım gelen resm-i ra'yyetlerin kânûn ve defter mûcibince taleb eyledikde zâ'im-i mezkûrlara istinâden bizler senin karyende sâkin değilleriz deyü resm-i ra'yyetlerin vermekte te'âllül ve muhâlefet üzere oldukların bildirüb ol-makûle defterlü re'âyâlarının oturdukları yerlerde üzerlerine edâsı lâzım gelen resm-i ra'yyetleri kânûn ve defter mûcibince kendüye alıverilüb hilâf-ı kânûn ve

defter ol-vecîhle te‘âllül ve nizâ‘a etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Kuh-i Karakuş nâhiyesine tâbi‘ yüz dokuz nefere re‘âyâ ve beş zemîn ve on nefer mevkûf re‘âyâ ile karye-i Sorunlu iki başdan tımar ve tahtında mezra‘a-i Çayıralan tâbi‘ karye-i mezbûre ve mezra‘a-i Kızılelma tâbi‘-i karye-i mezbûre ve mezra‘a-i Durak tâbi‘-i karye-i mezbûre ve hâsılı tahtında nim ve hinta ve şa‘ir yekûn ma‘a gayruhû altı bin dört yüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Sorunlu tâbi‘-i Karakuş hâsıl-ı divânî deyü yazı-yı mezkûresiyle tahrîr ve üç bin ikiyüz akçesi ifrâz ve Tozanlu nâhiyesinde İpsile nâm karye ve ma‘a gayruhâ birikdirilüb dokuz bin ikiyüz akçe ber-icmâl ve altı bin ikiyüz akçesi merkûm Ali veled-i Mustafa bâkîsi müştereki kaydlarında olduğu mastûr ve divân-ı hümâyûnum kaleminden kânûnu su‘al olundukda rûsûm-ı ra‘iyyetlerin edâda te‘âllül edenler merkûm Ali veled-i Mustafa’nın tımarı karyesinin defterde mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyeti oğullarından iseler üzerlerine edâsı lâzım gelen rûsûm-ı ra‘iyyetlerin kânûn ve defter mûcibince aliverilmek muvâfık-ı kânûndur deyü cevâb tahrîr olunmağla defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Za sene 1180

[S.351-Hüküm 1]

Tokad kazâsı nâibine hüküm,

Erbâb-ı tıardan Ali veled-i Mustafa nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Venk nâhiyesinde Kirkoros nâm karye ve gayriden on bin altıyüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarının başkalemi olub müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil olan sâlifü’z-zikr Kirkoros nâm karyesinin defterde mukayyed zimmî ra‘iyyet ve ra‘iyyeti oğullarından Sagir oğlu ve Babuk oğlu Posuk ve Azez oğulları Mihail ve Vartan ve Haçık oğlu Artin ve İhtiyar oğlu Agop ve Eşki oğlu Andon ve Taber oğlu Haçador ve Eşki oğlu Simon ve Nikos oğlu Aleksî ve Eşki oğlu Andon ve İhtiyar oğlu Karabet ve Murib oğlu Babuk Kovan oğlu Babuk ve Murat oğlu Kirkor ve Bubyar oğlu Serkis ve Maryem oğlu Simavon nâm zimmîler ile ve dahî ba‘zı zimmîler kadîmi karyelerinden kalkub varub Tokad kasabasında sâkin olmalarıyla ol-makûle defterlü re‘âyâlarını buldukları mahallerden kaldırıb kadîmi karyelerine nakl ve iskân etdirmek murâd eyledikde hilâf-ı kânûn ve defter te‘âllül ve muhâlefet etmeleriyle bundan akdem ba‘de’l-mürâfa‘a zımmî-i mesfûrlar karye-i mezbûrenin defter[de] mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyeti oğullarından olduklarını vech-i meşrûh üzere isbât ve kadîmi karyelerine nakl ve iskân olunmalarıçün taraf-ı şer‘den hüccet ve mürâsele dâhî itâ olunmuşken adem-i itâ‘atlerinde nâşî te‘âllül ve muhâlefet üzere oldukların bildirüb ol-makûle defterlü re‘âyâları oldukları mahallerden kaldırıb kadîmi karyelerine nakl ve iskân etdirilüb hilâf-ı kânûn ve defter ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iye te‘âllül ve nizâ‘a etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Venk nâhiyesine tâbi‘ otuz beş nefere re‘âyâ ile karye-i Kirkoros işbu mâlikâne meskûnun anh

olan mâlikâne vakf-ı zâviye-i Kabili der-nefs-i Tokad zikr olunan mâlikâne vakf-ı zâviye-i mezkûre olduğu tevki' kalemiyle dizdârzâde defterinde tesvîd olan kaydır ki sebt olundu ve hâsıl-ı divânî ispenç yekûn ma'a gayruhû iki bin üçyüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Kirkoros deyü yazı-yı mezkûresiyle muharrer ve ma'a gayruhâ birikdirilüb üç bin üçyüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin akçesi merkûm Ali veled-i Mustafa bâkîsi müştereki kaydında olduğu mastûr ve mukayyed defter-i hâkânî mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Za sene [1]180

[S.353-Hüküm 3]

Eğîn kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tımardan Mehmed nâm sipâhî gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı aklâmından kazâ-i mezbûre tâbî' Karslı nâm karyesinin defterde mukayyed [ra'ıyyet ve] ra'ıyyeti oğullarının üzerlerine edâsı lâzım gelen rûsûm-ı ra'ıyyetleri karye-i mezbûre toprağında zabt ve tasarrûflarında olan yerlerinde zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri öşrlerin taleb eyledikte ba'zıları öşr ve resim vermezüz diyâr-ı âhâra nakl edüb hilâf-ı kânûn te'âllül ve tımarı mahsûlüne gadr murâd eylediklerin bildirüb karyeleri toprağında tasarruflarında olan yerlerin zirâ'at ve hâsıl eyledikleri terekeleri öşrleriyle rûsûm-ı ra'ıyyetleri dâhî edâ etdirilüb diyâr-ı âhâra nakl bahanesiyle men' ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecîlden kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Z sene 1180

[S.356-Hüküm 1]

Sivas vâlisine Hüseyinabâd kâdısına hüküm ki,

Zü'amâdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Seyyîd Hasan bin Mehmed [zîde] kadrihû südde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb Sivas sancağında ve nâhiyesinde Köycek nâm karye ve gayriden yirmi altı bin yüz elli üç akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakâtından Hüseyinabâd nâhiyesinde Yalınca mezra'asının mâlikânese mülk-i evlâd-ı Sinan Paşa ve divânî tımar ve müstakillen bunun ve yine nâhiye-i mezbûre tâbî' Koçhisar karyesinin dâhî mâlikânese mülk-i vakf ve divânise tımar ve zü'amâdan Sivas nâhiyesinde Alem nâm karye ve gayriden otuz bin dörtyüz otuz akçe ze'âmete mutasarrıf Mustafa veled-i Süleyman'ın müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil olub mezra'a-i Yalınca el-mezbûre ol-diyârda elsine-i nâsda İshacılı ismiyle müsemma olmağla mâlikânese mutasarrıflarıyla bunun ze'âmeti zabt olunmak iktizâ eder iken merkûm Mustafa veled-i Süleyman müşterekiyle kaydına dâhil Koçhisar karyesinin tahtında Etrâkiyye-i Uluyörük deyü on dokuz nefer re'âyâ ve beş zemîn ile tahrîr ve karye-i mezbûrenin hâsılıyla mahsûb olmağla merkûm Mustafa veled-i Süleyman karye-i Koçhisar el-mezbûreyi ve hâsılıyla mahsûb Etrâkiyye-i Uluyörük deyü mukayyed re'âyâ ve zemîni ber-mûceb-i defter-i hâkânî zabta kanâ'at etmeyüb

hâsıl-ı divânisi müstakillen bunun ze‘âmetine hâsıl kayd olunub defter-i hâkânide mezra‘a-i Yalıncağ ve mahallinde İsağacılu deyü tesmîye olunan mezra‘ada bir dürlü alâka ve medhâli olmayub ve sâlifü’l-beyân Koçhisar karyesinin tahtında re‘âyâ ve zemîn ile tahrîr olunan Etrâkiyye-i Uluyörük başka karye olmayub karye-i mezbûrenin hâsılıyla mahsûb iken Etrâkiyye-i Uluyörük başka karye ve Yalıncağ mezra‘ası Etrâkiyye-i Uluyörük zemînleri olmak üzere selefi İsmail Çavuş zamanında fuzûli müdâhale ve selefi mezbûrun vekîlinin zabtına ve vâki‘ olan mahsûl ve rûsûmun ahz ve kabzına muhâlefet ve bi‘d-defe‘ât sâdır olan evâmîr-i şerîfe mûcibince mahall-i nizâ‘a üzerinde husûs-ı mezbûr Hasan ve ihtiyâr ve ehl-i vukûfdan ma‘rîfet-i şer‘le su‘âl olundukda on dokuz nefer re‘âyâ ile Etrâkiyye-i Uluyörük deyü tahrîr olunub Koçhisar karyesi hâsılıyla mahsûb olan beş aded zemîn mahallinde karye-i mezbûre hudûdu dâhilinde mevcûd ve merkûm Mustafa’nın zabt ve tasarrufunda olduğu münâza‘ün fihâ olan Yalıncağ mezra‘asında alâka ve medhâli olmadığı tevâtüren şer‘an sâbit olmağla hükm ve ber-mûceb-i defter-i hâkânî ze‘âmeti tarafından zabt ve merkûm Mustafa’nın hilâf-ı defter-i hâkânî zâhir olan müdâhalesi men‘ birle cânib-i şer‘den mürâsele ve Sivas Vâlisi tarafından buyruldu it‘a ve nizâ‘ı kat‘ olunub bu makûle karye ve mezra‘a nizâ‘ında kadîme itibâr olunmayub defter-i hâkânî mu‘teber olduğu ve hilâf-ı defter-i hâkânî vech-i muharrer üzere mu‘ârâza ve müdâhalesinin men‘in hâvî defter emîni arzı ve reisü’l-küttâb i‘lâmı mûciblerince mûte‘addid evâmîr-i şerîfe sūdûrundan sonra mezkûr yine kânî‘ ve mündefi‘ olmayub hilâf-ı defter-i hâkânî ve şeref sūdûr eden evâmîr-i şerîfeye mugâyir kadîm itibârıyla vâki‘ olan müdâhalesi men‘ ve def‘ ve mezra‘a-i mezbûre defter-i hâkânî ve mukaddemâ sâdır olan evâmîr-i şerîfe mûciblerince ze‘âmeti tarafından zabt etdirilüb mezbûr Mustafa’nın hilâf-ı defter-i hâkânî vech-i muharrer üzere olan dahl ve ta‘arrûzunun men‘içün altmış dokuz senesi evâ‘il-i Zilhiccesi’nde tekrâr emr-i şerîfim verilmişken hilâf-ı defter-i hâkânî sâdır olan evâmîr-i şerîfeye mugâyir kadîme itibârı ile fuzûli zabt edüb eylediğün bildirüb mezra‘a-i mezbûre defter-i hâkânî ve mukaddemâ sâdır olan evâmîr-i şerîfe mûciblerince mâlikâne mutasarrıflarıyla ze‘âmeti tarafından kendüye zabt ve mâlikâne tarafına aid mahsûl mâlikâne mutasarrıfı tarafından ve divânî tarafına aid mahsûl ve rûsûm müstakillen ze‘âmeti tarafından kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb mezra‘a-i mezbûreye merkûm Mustafa’yı hilâf-ı defter-i hâkânî ve mukaddemâ sâdır olan evâmîr-i şerîfeye mugâyir ol-vecîhle dahl ve ta‘arrûz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘amiremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Hüseyinabâd nâhiyesine tâbi‘ mezra‘a-i Yalıncağ hâric-ez defter iki başdan tımar mâlikâne-i mezra‘a-i mezbûre mülk-i Yahya Beğ ki derhassa bâ-kalem-i tevkî‘ mülkîyet ...²⁸¹ hâliyâ mâlikâne-i mezra‘a-i mezbûre mülk-i evlâd-ı Sinan Paşa ber-mûceb-i hüccet ve mülknâme-i hümâyûn hâsıl-ı divânî ma‘ar-rûsûm bin akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma‘a gayruhâ iki bin akçe ber-icmâl ve tamamen defter-i hâkânide mastûr olduğu üzere mezkûr Es-Seyyîd Hasan bin Mehmed fevtinden ve yine nâhiye-i mezbûre

²⁸¹ Bir kelime okunamamıştır.

tâbi' altmış iki nefer re'âyâ ve üç zemîn ile karye-i Koçhisar mâlikânenin sekiz sehminden yedi sehmi mülk-i verese-i Yahya Beğ ve bir sehmi mâlikâne-i mülk-i verese-i Pir Mehmed bin 'İvaz hâliyâ hisse-i Yahya Beğ ki yedi sehmdir mülk-i mebi'-i Sinan Paşa ve Pir Mehmed hissesi vakf-ı eczâhânân 'an-kabl Hacı Mehmed der-nefs-i Çorum ve divâni timar ve tahtında on dokuz nefer re'âyâ ve beş zemîn ile Etrâkiyye-i Uluçörük ve hâsıl-ı divâni ve tahtında nim ve hinta ve şa'ir ve asi'yâb yekûn ma'a gayruhâ yedi bin akçe yazu ile ol-dâhî defter-i mufassalda tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Koçhisar ma'a mezra'a-i Güllücek nâmı-ı diğer Gürcüpınar ve hâsıl-ı divâni yazu-yı mezkûresinden üç bin beşyüz akçesi ifrâz ve ma'a gayruhâ dokuz bin akçe ber-icmâl ve iki bin yüz akçesi dâhî ifrâz ve ma'a gayruhû iki bin sekiz yüz akçe olduğu ber-icmâl ve icmâl-i evvel altı bin akçesi ve sâni tamamen Mustafa veled-i Süleyman ve bâkisi müşterekleri kaydlarında olub bu takdîrce ber-mûceb-i defter-i hâkânî tarafeynin icmâl ve mufassalları başka başka olmağla mezra'a-i Yalınca el-mezbûrenin hâsıl-ı divânisi müstakîl mûmâ-ileyh Es-Seyyîd Hasan bin Muhammed tarafından zabt olunmak iktizâ eylediğün iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fi'il defter emîni olan Ebubekir dâme mecdihû arz etmeğün arz-ı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Z sene 1180

[S.359-Hüküm 2]

Boğazlıyan kâdisına hüküm ki,

Zü'mâdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Osman zîde kadrihû gelüb Bozok sancağında Karadere nâhiyesinde Firuz beğlü nâm karye ve gayriden yirmi üç bin yüz elli akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakâtından müstakîl kaydına dâhil Boğazlıyan nâhiyesine tâbi' Kırıklı karyesiyle yine nâhiyesinde müşterekleriyle kaydına dâhil karye-i Sarnıç an-cemâ'at-i Ayasu deyü defter-i hâkânide mukayyed karyeler topraklarında civârlarında vâki' karye-i Beğpınar an-cemâ'at-i Üçbeğlü nâm-ı diğer Menteşelü âhâlileri zirâ'at ve hırâset etmeleriyle zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekeleri öşrlerin taleb eyledikde hilâf-ı kânûn on seneden berü vermekte te'allül ve muhâlefet ve ze'âmeti mahsûlünün küsr-ü noksanına bâdî oldukların bildirüb sâlifü'z-zikr Kırıklı ve Sarnıç karyeleri topraklarında zirâ'at eden mezkûrların zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekeleri öşrleri güzeştesiyle alıverilüb hilâf-ı kânûn te'allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Boğazlıyan nâhiyesinde altı nefer re'âyâ ile karye-i Kırıklı ve hâsıl-ı ani'r-rüsûm nim ve bennâk ve caba yekûn ma'a gayruhû beşyüz akçe yazu ve yine Boğazlıyan nâhiyesinde elli üç nefer re'âyâ ile karye-i Sarnıç an-cemâ'at-i Ayasu ve hâsıl-ı nim ve hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhû üç bin beşyüz akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Sarnıç tâbi' Kayak-ı Zir deyü yazu-yı mezkûresiyle tahrîr ve bin akçesi ifrâz ve Karadere nâhiyesinde Firuzbeğlü nâm karye ma'a gayruhâ birikdirilüb dokuz bin üçyüz elli akçe ber-icmâl ve tamamen mûmâ-ileyh Osman'ın ze'âmeti mülhakâtı ve karye-i Sarnıç el-mezbûrenin

bâkî yazusu müştereki kaydında ve yine Boğazlıyan nâhiyesinde yirmi beş nefer re'âyâ ve bir zemîn ile karye-i Beğpınar an-cemâ'at-i Firuzbeğlü nâm-ı diğer Menteşeli mâlikâne vakf-ı zâviye-i Yolkolı defter-i a'tıkde cümleten vakf kayd olmuş iken mutasarrıfları ellerinde temessükleri olmadığı ecîlden mâlikânesi vakfa ve divânisi tımara kayd olunmak fermânım olmağın kayd olundu deyü vech-i meşrûh olmağın defter-i cedîde dâhî ol-minvâl üzere sebt olundu hâliya meşihât der-tasarruf Derviş Ferdi bâ-berât-ı sultâni hâsıl-ı divâni nim ve hınta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhû bin üçyüz on bir akçe yazı ile ol-dâhî defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Z sene 1180

[S.360-Hüküm 3]

Sivas vâlisine Budaközü kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tımardan Ebubekir veled-i Ömer nâm sipâhî gelüb Sivas sancağında Budaközü nâhiyesinde mezra'a-i Kaşuhcu nezd-i Bürüncek Kışla ve gayriden üç bin akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından yine Budaközü nâhiyesine tâbi' müstakillen kayd ve berâtına dâhil mezra'a-i Arslanlu Kışlası der-nezd-i Kuz Kışlası hâriz ez-defter deyü mukayyed mezra'asında âhârın alâkası olmayub dahl olunmak icâb etmez iken Sivas nâhiyesinde mezra'a-i Göğdük ve gayriden on iki bin yüz doksan dokuz akçe tımara mutasarrıf Mehmed veled-i Mahmud nâm sipâhî tımarı mülhakâtından yine Budaközü nâhiyesinde müşterekleriyle kaydına dâhil mezra'a-i Karatuz Virânesi ma'a mezra'a-i Örenli Gediğü Esen Gazilü zirâ'at eder hâric ez-defter deyü mukayyed mezra'ayı müşterekleri ile tarafından mültezîmi olan cebâireden Hatib oğlu Osman dimekle ma'rûf kimesne zabta kanâ'at etmeyüb mezra'a-i Arslanlu Kışlası der-nezd-i karye-i Kuz Kışlası el-mezbûreçün benim mültezîm olduğum merkûm Mehmed veled-i Mahmud'un tımarı mülhakâtındandır deyü hilâf-ı defter-i hâkâni bir takrîb ile Süleymanlu nâibinden aldığı masmû'u ve müzevver hüccet ibrazıyla fuzûlî müdâhale ve oşr ve resmin tegallüben ahz ve kabz edüb gadr eylediğün bildirüb mezra'a-i Arslanlu Kışlası der-nezd-i karye-i Kuzkışlası el-mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkâni müstakillen kendüye zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb sipâhî-i mezkûru ve tarafından mültezîm-i merkûmu hilâf-ı defter-i hâkâni bir dürlü dahl ve ta'arrûz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Budaközü nâhiyesine tâbi' mezra'a-i Arslanlu Kışlası der-nezd-i karye-i Kuz Kışlası hâric ez-defter hâsıl bin ikiyüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yine nâhiyesinde mezra'a-i Kaşuhcu nezd-i Bürüncek Kışla ve gayruhû ile birikdirilüb üç bin akçe ber-icmâl ve tamam ve defter-i hâkânide mastûr olduğu üzere merkûm Ebubekir veled-i Ömer kaydında ve yine nâhiyesine tâbi' mezra'a-i Karatuz Virânesi ma'a mezra'a-i Örenli Gediğü Esen Gazilü zirâ'at eder hâric ez-defter hâsıl ikiyüz akçe yazı ile ol-dahî defter-i mufassalda tahrîr ve defter-i icmâlde yine nâhiyesinde Mihail Ergan? nâm karye

ve gayruhû ile birikdirilüb dokuz bin akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun dahî üç bin akçesi Mehmed veled-i Mahmud ve bâkîsi müştereki kaydında olmağla bu takdîrce tarafeynin icmâl ve mufassalları başka başka olduğun iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fi'îl defter emîni olan Ebubekir dâme mecdihû arz etmeğın arzı mûcibince 'amel olunmak içün yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Z sene 1180

[S.361-Hüküm 1]

Sivas vâlisine ve Karakuş kâdısına hüküm ki,

Sivas Kâdısı mevlânâ Es-Seyyîd Muhammed zîde fazlıhû mektûb gönderüb Sivas sancağında Venk nâhiyesinde Kirkoros nâm karye ve gayriden on bin altıyüz akçe tımara berât-ı şerîfimle mutasarrıf Ali veled-i Mustafa ve Tozanlu nâhiyesinde İpsile nâm karye ve gayriden üç bin akçe tımar ber-vech-i iştirâk berât-ı şerîfimle mutasarrıf Mustafa ve Abdurrahman veledân-ı Mehmed meclis-i şer' de Sivas Alaybeğisi Mehmed Emîn zîde kadrihû tarafından ta'yîn olunan çeribaşı ma'rîfetiyle ihzâr-ı şer' olunan Kûh-i Karakuş nâhiyesinde Sorunlu nâm karye ve gayri on sekiz bin elli beş akçe tımara mutasarrıf İbrahim veled-i Mehmed nâm sipâhî mahzarında üzerine da'vâ edüb müdde'i-i mezbûrlar tımarları mülhakâtından ve sipâhî-i mezbûr İbrahim veled-i Mehmed'in tımarının başkalemi olan müşterekleriyle kayd ve berâtlarına dâhil sâlifü'z-zikr Sorunlu karyesini ve hâsılıyla mahsûb mezra'a-i Çayıralan ve mezra'a-i Kızılelma ve mezra'a-i Durak deyü mukayyed mezra'aları ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekleriyle zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmundan berâtları yazularına göre hisselerine isâbet edeni kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz murâd eylediklerinde müşterekleri mezkûr İbrahim veled-i Mehmed berâtı yazusuna göre hissesine isâbet edeni ahz ve kabzına kanâ'at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkâni ziyâdeye tecâvüz ile karye-i Sorunlu el-mezbûrenin hâsılıyla mahsûb mezra'a-i Kızılelma el-mezbûre âher müşterekleriyle kaydına dâhil Karakuş nâhiyesinde Kışlak ve Kışlacık ma'a Cemal Gölü karyeleri mülhakâtından olmak üzere nice zamandan berü fuzûli zabt edüb gadr-ı külli etmekle bundan akdem su'âl olundukda münâza'ün fi'hâ olan karye-i Sorunlu el-mezbûrenin hâsılıyla mahsûb mezra'a-i Kızılelma el-mezbûreçün müdde'i-i mezbûrûn Ali veled-i Mustafa ve Mustafa ve Abdurrahman veledân-ı Mehmed'in sipâhî-i mezbûr İbrahim veled-i Mehmed ile beyinlerinde münâza'ât-ı kesîre vâki' olub Sivas Alaybeği vekîli Abdizâde Ömer huzûrunda mezra'a-i Çayıralan ve mezra'a-i Kızılelma ve mezra'a-i Durak el-mezbûreler karye-i Sorunlu el-mezbûrenin hâsılıyla mahsûbdur deyü mezkûr İbrahim hakkı ve güzeşte olmak üzere otuz gurus dâhî bunlara def' ve teslim ve birkaç sene kendü ile iştirâken zabt ve ta'sîr ve mahall-i nizâ'a üzerinde dahî mezra'a-i Kızılelma el-mezbûre hudûd-ı mu'ayyenesiyle karye-i Sorunlu el-mezbûrenin hâsılıyla mahsûbdur deyü ikrar ve itiraf etmişken mezbûr İbrahim ikrar ve itirafını inkâr eyledikte müdde'i-i mezbûrlardan yine talep olundukda sikât-i sâhîhâtü'l-kelimât kimesneler mezra'a-i Kızılelma el-mezbûre hudûd-ı mu'ayyenesiyle karye-i Sorunlu el-mezbûrenin hâsılıyla mahsûbdur deyü mezbûr İbrahim'in muvâcehesinde alâ-tarîki'sh şehâde haber vermeleriyle mezra'a-i Kızılelma el-mezbûre mezkûr İbrahim ve sâ'ir

müşterekleriyle müdde‘i-i mezbûrlara zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmundan herkesin yedlerinde olan berâtları yazularına göre hisselerine isâbet eden ahz ve kabz etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına vâki‘ halî bi‘l-iltimâs arz ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufasssala mürâca‘at olundukda Kuh-i Karakuş nâhiyesine tâbi‘ yüz on dokuz nefer re‘âyâ ve beş zemîn ile karye-i Sorunlu iki başdan tımar ve tahtında mezra‘a-i Çayıralan tâbi‘ karye-i mezbûre ve mezra‘a-i Kızılelma tâbi‘ karye-i mezbûre ve mezra‘a-i Durak tâbi‘ karye-i mezbûre ve hâsılı tahtında nim ve hinta ve şâ‘ir yekûn ma‘a gayruhû altı bin dörtyüz akçe yazı ile defter-i mufasssaldaki muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde üç bin ikiyüz akçesi ifrâz ve Tozanlu nâhiyesine tâbi‘ İpsile nâm karye ve gayruhû ile birikdirilüb dokuz bin ikiyüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun altı bin ikiyüz akçesi Ali veled-i Mustafa ve üç bin akçesi Mustafa ve Abdurrahman veledân-ı Mehmed kaydlarında ve yine nâhiyesine tâbi‘ karye-i Kışlak hâsılı ikiyüz akçe ve karye-i Kışlacık ma‘a Cemal Gölü hâric ez-defter hâsıl bin sekizyüz akçe yazı ile defter-i mufasssaldaki muharrir kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Kışlacık ma‘a Cemal Gölü el-mezbûrenin bin altıyüz doksan dokuz akçe ve karye-i Kışlak dahî Kışlacık deyü yazı-yı mezkûresiyle tahrîr ve karye-i Sorunlu el-mezbûrenin dahî üç bin ikiyüz akçesi ifrâz ve birikdirilüb ma‘a gayruhû altı bin doksan dokuz akçe yekûnundan iki bin dokuz yüz doksan akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve yekûn-ı mezbûrun üç bin yüz akçesi dahî ifrâz bu dâhî ber-icmâl ve iki bin dokuz yüz doksan dokuz akçe yazar icmâlin bin dörtyüz doksan dokuz ve üç bin yüz akçe yazar icmâlin üç bin akçeleri defter-i hâkânide mastûr olduğu üzere İbrahim veled-i Mehmed ve bâkîsi müştereki kaydında olub bu takdirce ber-mûceb-i defter-i hâkânî Sorunlu nâm karyenin icmâl ve mufasssali başka ve Kışlak ve Kışlacık ma‘a Cemal Gölü nâm karyelerin dâhî başka olub ve sâlifü’z-zikr Kızılelma ve Çayıralan ve Durak nâm mezra‘alar Sorunlu nâm karye ve hâsılıyla mahsûb karye-i mezbûre ile me‘an zabt olunmak iktizâ eylediğün bi‘l-fi‘il defter emîni Ebubekir dâme mecdihû arz etmeğün arz-ı mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Z sene 1180

[S.367-Hüküm 1]

Sivas vâlisine Akdağ kâdısına hüküm ki,

Erbâb-ı tıardan Muhammed veled-i Hamza nâm sipâhî gelüb Bozok sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Emlâk nâhiyesinde Yassıkışla nâm karye ve gayriden on üç bin yediyüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından yine Emlâk nâhiyesine tâbi‘ karye-i Beğlubaşak der-nezd-i karye-i Balaklu deyü mukayyed karyeden defter-i hâkânide zâviye vakfına tahrîr ve tahsîs kılınan bir çiftlik ve arâzisinden mâ‘adâ arâzi-i sâ‘iresi müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil olub âhârdan bir vecîhle dahl ve ta‘arrûz olunmak icâb etmez iken zâviye-i mezbûre zâviyedârı olan Şah Veli dimekle ma‘rûf kimesne zâviye vakfına tahrîr ve tahsîs kılınan çiftlik arâzisini kadîmisi üzere zâviye-i mezbûre vakfı tarafından zabta

kanâ'at etmeyüb ziyâdeye tecâvüz ile karye-i mezbûrenin arâzi-i sâ'iresinde tımar mutasarrıflarının alâkası yokdur deyü zâviye vakfı olmak üzere bi'l-küllüye arâzisi tegallüben zabt ve mahsûl ve rüsûmun ahz ve kabz edüb gadr eylediğün bildirüb karye-i mezbûreden zâviye vakfına tahrîr ve tahsîs kılınan bir çiftlik arâzisinden mâ'adâ arâzi-i sâ'iresi ber-mûceb-i defter-i hâkâni müşterekiyle kendüye zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz etdirilüb zâviye-i mezbûre zâviyedârını hilâf-ı defter-i hâkâni ziyâdeye tecâvüz ile karye-i mezbûrenin arâzi-i sâ'iresine bir dürlü dahl ve ta'arrûz etdirilmeyüb men' ve def olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Emlâk nâhiyesine tâbi' altı nefer re'âyâ ve iki zemîn ile karye-i Beğlûbaşak der-nezd-i karye-i Balaklu ve hâsıl ani'l-gallât ve ve'r-rüsûmât yediyüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yine nâhiye-i mezbûrede Yassıkışla nâm karye ve ma'a gayruhâ birikdirilüb on iki bin akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin akçesi merkûm Mehmed veled-i Hamza bâkisi müştereki kaydlarında ve yine Emlâk nâhiyesine tâbi' çiftlik ve karye-i Beğlûbaşak der-dest-i Derviş Şah Veli Akdağ Kâdısı Muhsin mektub gönderüb Kayseriye ve Sivas ve Tokad cânibinde Beğlûbaşak nâm derbent mahûf ve muhatara mahal olub ayende ve revende on beş yirmi nefer kimesne olmayınca yaz faslında gitmeğe kâbiliyet olmayub nice fesâdlar olub ihyâ ve şenlik olması lâzım olmağın Hacı Bektaş fukarâsından Derviş Şah Velî mahall-i mezbûrun üzerine varub ihyâ etmeği kabul edüb mahall-i mezbûr zâviye olub kendü zâviyedâr olmak üzere defterde kayd olunmuş arz etmeğın mahall-i mezbûr mahûf ve muhatara yerler olub derbentlik üzere şenlemek lâzım ise ve bu zâviye binâ edüb ma'mûr eder ise vech-i görüldüğü üzere defter-i cedîd-i hâkâniye derbent kayd eylesin deyü sekizyüz on iki Rebi'ül-âhîri'nin evâhîri tarihiyle emr-i şerîf ibrâz edüb zikr olunan mahalli i'nâyet ile şenlenmesi mühimdir deyü çiftliğin aşârının emîn olmak üzere bina olunmasını ayende ve revendenin istirahatine bâ'istir deyü Bozok Sancak Beği ve Akdağ Kâdısı i'lâm eyledikleri sebepten mezbûr karye-i Beğlûbaşak'dan bir çiftlik yerleriyle mahall-i mezbûrda zâviye binâ edüb zikr olunan çiftliğin aşârı ve resmin vâridine sarf eylemek üzere defter-i cedîde kayd olundu deyü ol-dahî defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr olunduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâhîr-i Z sene 1180

[S.369-Hüküm 2]

Divriği kâdısına hüküm,

Nişân-ı hümâyûnum verilen divân-ı hümâyûnum kâtiblerinden İsmail Süleyman veled-i Şakird İbrahim dâhil-i tezkere-i evvel zîde kadrihû ile zü'amâdan Yaya Ali veled-i Şakird İbrahim dâhil zîde kadrihû gelüb Divriği ve Tarsus ve Saruhan sancaklarında Kesme ve gayri nâhiyelerde Zabara nâm karye ve gayriden yirmi beş bin yüz altışar akçe ze'âmete mûmâ-ileyhimâ başka başka berevât-ı şerîfemle mutasarrıf olub ze'âmetleri mülhakâtından Divriği kazâsı muzâfâtından Eski nâhiyesinde kırk

dokuz nefer re'âyâ ile karye-i Purşip ve hâsıl-ı kısm mine'l-hums hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhû dört bin dokuzyüz yetmiş akçe yekûnundan hisse-i divâni iki bin dörtyüz seksen beş akçe ve resp-i gerdek ve ma'a gayruhû birikdirilüb divâni ma'ar-rüsûm-ı sâ'ire üç bin altıyüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Bağdişi? ma'a zemîn-i Söğüdyazı hâsıl-ı divâni ma'ar-rüsûm deyü yazu-yu mezkûresiyle tahrîr ve Kesme nâhiyesinde Zabara nâm karye ve ma'a gayruhâ birikdirilüb yirmi iki bin dörtyüz akçe ze'âmet deyü ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun on bir bin ikiyüz akçesi Kâtib-i mûmâ-ileyh İsmail Süleyman veled-i Şakird İbrahim dâhil-i tezkere-i evvel ve ol-mikdâr akçesi dâhî merkûm Yaya Ali veled-i Şakird İbrahim dâhil-i tezkere-i evvelin ze'âmetleri mülhakâtı ve yine Eski nâhiyesinde yüz elli dört nefer re'âyâ ile karye-i Eski ve hâsıl-ı kısm mine'l-hums hinta ve şa'ir yekûn ma'a gayruhû dokuz bin dokuzyüz doksan yedi akçe yazu ile ol-dahî defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde havâs-ı hümâyûnum mülhakâtından olduğu defter-i hâkânide mukayyed ve mûmâ-ileyhimânın sâlifü'z-zikr Purşip karyesi toprağında havâs-ı hümâyûnum mülhakâtından olan mâruz-zikr Eski karyesi âhâlileri zirâ'at ve hırâset etmeleriyle zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden zirâ'at eyledikleri karye-i mezbûre toprağında harman edüb ve öşrlerin vermedin karye mutasarrıflarıyla müttefiken terekelerin kaldırub kendü karyeleri olan sâlifü'l-beyân Eski karyesine nakl ve karye-i mezbûre toprağında hâsıl eyledikleri terekeye halt ile gadr eylediklerin bildirüb karye-i Purşip el-mezbûre toprağında zirâ'at eden karye-i mezbûre âhâlilerinin zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekeleri zirâ'at eyledikleri Purşip karyesi toprağında harman etdirilüb öşrlerin vermeden terekeleri kaldırılmamak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyed ve divân-ı hümâyûnum kaleminden kânûnu su'âl olundukda defter-i hâkânide mukayyed sâlifü'z-zikr Purşip nâm karye toprağında zirâ'at eyledikleri terekelerin karye-i mezbûre toprağında harman edüb ve öşrlerin vermedin terekelerin kaldırmamak ve hîn-i ta'sîrde sâhib-i arzı onlar ve yahûd vekîlleri dâhî hâzır ve mevcûd bulunmak üzere tarafeyne tenbîh olunmak için bu makûlelere kânûn üzere emr-i şerîf yazılagelmişdir deyü tahrîr olunmağla defter-i hâkânî mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i M sene 1181

[S.369-Hüküm 3]

Sivas vâlisine ve Tokad kazâsı nâibine hüküm,

Tokad kal'ası mustahfızânından Abdullah ve Mehmed veled-i El-Hac Mustafa ve Es-Seyyid Ebubekir veled-i Seyyîd Mehmed ve Yusuf ve Seyyîd El-Hac İbrahim ve Ali ve Sadık ve El-Hac İbrahim nâm mustahfızlar gelüb Sivas sancağında Venk nâhiyesinde Kızılöz nâm karye ve gayriden bin dörtyüz akçe gedik tımar ile merkûm Abdullah ve yine karye-i Kızılöz el-mezbûre ve gayriden bin ikiyüz akçe gedik tımar ile mezkûr Ali ve yine karye-i Kızılöz el-mezbûre ve gayriden biner akçe gedik tımarlar

mezkûrûn Mehmed veled-i El-Hac Mustafa ve Es-Seyyîd Ebubekir veled-i Seyyîd Mehmed ve Yusuf ve Seyyîd El-Hac İbrahim ve Sadık ve El-Hac İbrahim kal'a-i mezbûre mustahfızlığına başka başka berevât-ı şerîfemle mutasarrıflar olub gedik tımarlarının başkalemi olub Tokad kazâsı muzâfâtından Venk nâhiyesine tâbi' yüz yirmi nefer re'âyâ ve on bir zemîn ve bir çiftlik mâlikâne ve iki hassa çiftlik ile karye-i Kızılöz el-mezbûre mâlikâne tamam vakf-ı zâviye-i Veled Kabilü hâsıl-ı divâni çift ve hinta ve şâ'ir ve bâd-ı hevâ ve 'arûsiye yekûn ma'a gayruhû altı bin akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde hâsıl-ı divâni yazı-yı mezkûresiyle tahrîr ve ma'a gayruhâ birikdirilüb sekiz bin altıyüz akçe yekûnundan bir def'a bin dörtyüz akçesi ifrâz ve Tokad kal'ası merdânına mahsûs bir gedik tımar ve berâtıyla merkûm Abdullah ve bir def'a dahî bin ikiyüz akçesi ifrâz olduğu kal'a-i mezbûre merdânına mahsûs bir gedik tımar ve berâtıyla mezkûr Ali ve yekûn-ı mezbûrun altı def'a biner akçeleri dahî ifrâz ve anlar dahî kal'a-i mezbûre mustahfızlığına mahsûs altı aded gedik tımarlar olub başka başka berevât-ı şerîfemle mezbûrun Mehmed veled-i El-Hac Mustafa ve Seyyîd Ebubekir veled-i Seyyîd Mehmed ve Yusuf ve Seyyîd El-Hac İbrahim ve Sadık ve El-Hac İbrahim üzerlerinde olduğu defter-i hâkânide mukayyed olmağla karye-i Kızılöz el-mezbûre toprağında vâki' kadîmî otlak yerlerine hâricden Kars ve Erzurum taraflarından zamanında koyunlarıyla gelüb durub otundan ve suyundan intifâ'a edüb öşr ve resm gibi nesne vermeyenlerden kânûn üzere otlak resimlerin bunlar taleb eylediklerinden mezbûrlar birbirleriyle yekdîl olub biz otlak resmi dâhî vermezüz deyü hilâf-ı kânûn te'allül ve gedik tımarı mahsûlüne gadr olunduğın bildirüb karye-i sâlifü'l-beyân toprağında vâki' kadîmî otlak yerlerine hâricden zamanında koyunlarıyla gelüb durub oturub otundan suyundan intifâ'a edüb öşr ve resim gibi nesne vermeyenlerden kânûn üzere otlak resimleri kendülere alıverilüb hilâf-ı kânûn ve yedlerinde olan fetvâ-yı şerîfeye mugâyir te'allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere oduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i M sene 1181

[S.370-Hüküm 3]

Sivas vâlisine hüküm ki,

Bozok sancağında Gedik nâhiyesinde Üstekbel nâm karye ve gayriden yirmi dört bin altıyüz yetmiş akçe ze'âmet mutasarrıfı Osman veled-i Ömer'in berâtın verüb rızasıyla kasr-ı yedinden sülbî oğlu Hasan Mîralay Seyyîd Derviş El-Hac Mehmed ve Zile Kâdısı Mehmed'in arzlarıyla seksen Recebi'nin yirmi beşinci gününde tevcih ve berâtıyla üzerinde olduğu defter-i hâkâniden ihrâc olunub lâkin ze'âmet-i mezbûre mutasarrıfı Osman veled-i Ömer marzâ halinde sülbî oğlu Hasan'a kasr-ı yed ve kâdisından arz alub alaybeğisinden arz almadan birgün sonra fevt olub sülbî oğlu Ömer var iken yedinde olan kâdı arzıyla alaybeğisinden dâhî itma'en fevtinden altı gün sonra kasr-ı yedinden arz alub mezbûr Osman veled-i Ömer'in kasr-ı yedinden büyük oğlu

Hasan tamamen kendü üzerine berât etdirib sagîr oğlu Ömer'e gadr oldu deyü ze'âmet-i mezbûrun nısfı babası fevtinden ve karındaşı Hasan'ın ref'inden sagîr oğlu Ömer'e tevcîh olması için Sivas alaybeğisi Mehmed Emîn ile zü'amâ ve erbâb-ı tımar mahzâr ve Gedikçubuk kazâsı nâibi Mustafa dâhî bilâ-tatbik-i arz ve mezbûr Ömer dâhî arz-ı hâliyle istircâ eylediğün bi'l-fi'il reisü'l-küttâbım olan Ömer dâme mecdihû i'lâm etmeğın sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin mezbûr Ömer müteveffâ-i mezbûrun sahîh sülbî oğlu mudur ve büyük oğlu Hasan mukaddemâ kasr-ı yedi i'lâm olunmuş olmağla kasr-ı yedi halet-i ihtizârında ve yahûd âkib-i fevtinde olmak maznun olub bu takdîrce kânûndan ziyâde olan tevcîhden küçük oğlu hissedâr olmamak özrü mûcib bir keyfiyet olduğı münfehîm olduğuna binâen müteveffânın ze'âmet-i mezbûreyi kasr-ı yedi kânûna muvâfakâtı üzere mâlik nisâb-ı sıhhat olduğı halde midir yoksa hâlet-i ihtizârında ve yahûd âkib-i fevtinde sûret bulmuş keyfiyetlerden midir sancaklusunun bi-garezlerinden ve sâkin olduğı belde âhâlilerinin sâhib-i vukûf ve mevsûk'ül-kefîmlerinden gereğı gibi tahkîk olunub hakîkat halde der-aliyyeme arz ve mahzar olunmak bâbında fermân-ı 'alışân yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i M sene 1181

[S.371-Hüküm 1]

Bozok sancağı mutasarrıfına ve Gedikçubuk kazâsı nâibine hüküm ki,

Bozok sancağında Çubuk nâhiyesinde Yenice nâm-ı diğêr Dokuzlar nâm karye ve gayriden otuz dokuz bin yediyüz elli dokuz akçe ze'âmet Hacı Ahmed'in kasr-ı yedinden bin yüz yetmiş beş senesinde Mahmud zîde kadrihûya tevcîh ve berât ve mûmâ-ileyh Mahmud Ağrıboz muhâfızı düstûr-ı mûkerrem vezîrim El-Hac Hasan Paşa edemallâhû iclâlehûnun enderun çukadarlığı hizmetinde olduğundan ze'âmete zarar gelmemek üzere müşârün-leyhin arzı mûcibince bin yüz yetmiş altı senesi Muharremi'nde emr-i 'alî kaydına şerh verilüb vezîr-i müşârün-ileyh hâlâ Kandiye muhâfızı olub ve mûmâ-ileyh dahî silahdarlığı hizmetinde olmağla ze'âmet-i mezbûrun iltizâmı husûsunu müşârün-ileyhin kapu kethüdâsı tarafına eğêrçi ihâle edüb anın ba'zı mevâki'i sebebiyle yetmiş dokuz senesinde mûmâ-ileyhin berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rûsûm ahz ve kabz olunmayub re'âyâ zimmetlerinde kaldığın sâbıkân İstanbul baruthânesi nâzırı olub hâlâ vezîr-i müşârün-ileyhin kapu kethüdâsı olan El-Hac Mustafa zîde mecdihû arz-ı hâliyle inhâ ve ze'âmet-i mezbûr Receb Efendi dimekle ma'rûf kimesneye zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmu kânûn ve defter mûcibince ahz ve kabz ve berât-ı mûcibince mûmâ-ileyhin tahvîli tarihine düşüb ahz ve kabz olunmayan sene-i mezbûrenin mahsûl ve rûsûmu dâhî tevcîh edenlerden aliverilüb hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i kânûn te'allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hüküm-i hümayûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümayûnuma mürâca'at olundukda ze'âmet-i mezbûr vech-i meşrûh üzere hâlâ mûmâ-ileyh Mahmud'un berât-ı şerîfime üzerinde olduğı mastûr ve mukayyed bulunmağın berâtı mûcibince şer' ve kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i M sene 1181

[S.372-Hüküm 1]

Ber-vech-i arpalık Çorum sancağı mutasarrıfı [Boş] dâme ikbâlehû ve livâ-i mezbûrda vâki‘ Divân-ı Karaberk nâhiyesi nâibi mevlânâ [Boş] zîde ilmihûya hüküm,

Fütfullah zîde kadrihû arz-ı hâl edüb Çorum sancağında Divân-ı Karaberk nâhiyesinde Eynük nâm karye ve gayriden sekiz bin altıyüz akçe bâ-berât-ı ‘alî mutasarrıf olduğu tımarının başkalemi olan sâlifü’z-zikr karye-i Eynük mâlikâne ve çiftliklerine Abdî veled-i Hüseyin ve Yusuf ve İsmail veled-i Ali ve Şeyhî veled-i Mahmud bin Maksûd ve Pir Ali veled-i Şeyh Ali ve Halil ve Hüseyin veledân-ı Ekvân kadîmden mâlikâne hisselerine ve çiftliklerine hisseli hisselerine mutasarrıf olub sefer-i hümâyûna eşer hâliyâ mâlikâne Abdi-i mezbûr ve Yusuf’un oğlu Mustafa ve İsmail’in oğlu Mehmed ve Mahmud ve Halil’in oğlu Bayezid ve Hüseyin veledân-ı Ekvân ve Cafer veled-i İskender tasarruf eder ve tahtında neferât hâliyâ ve zemîn ve asiyâb ile hisse-i evvel an-karye-i mezkûre divâninin selâse erbâ‘ı tımarı mevlânâ-i Bedrettin birâderi Şeyh Muhyiddîn bi-emr-i hakk bilâ-hizmet ve rub‘-ı âher tımareş ma‘a birâder-i diğher bilâ-hizmet tamamca işbu hisse-i mezkûr Bedreddin eşkinci eşdirmek için buyrulduğu sebepten sebt-i defter olundu ve hâsıl-ı divâni nim ve hinta ve resm-i bâğât ve meyve yekûn ma‘a gayruhâ yedi bin akçe ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi‘ neferât ve re‘âyâ ve zemîn ve asiyâb ile hisse-i sâni an-karye-i mezkûre divâni tımar Mevlânâ Bedreddin birâder-i Şeyh Muhiddîn bilâ-hizmet eşkinci eşdirürelere deyü buyrulduğu sebepten sebt-i defter olundu ve hâsıl-ı divâni nim ve hinta ve resm-i bâğât ve meyve yekûn ma‘a gayruhâ beşbin dörtyüz akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde birikdirilüb on iki bin dörtyüz akçe yekûnundan üç bin altıyüz akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve tamamen sâbıkan Van Muhafızı Said Numan Paşa’nın hizmetinde olmağla bâ-emr-i ‘alî kaydı meşrûh mûmâ-ileyh Lütfullah ve yekûn-ı mezbûrun bâkîsi müştereki kaydlarında olduğu defter-i hâkânide mukayyed olmağla ber-mûceb-i defter-i hâkâni zikr olunan Eynük karyesi toprağında hîn-i tahrîrde defter-i hâkânide resm yazılan kadîmi bağların hâsıl olan mahsûllerinden öşre mu‘adil resimlerin müşterekiyle ve tahrîrden sonra garz olunan bağlardan dahî hâsıl olan mahsûllerinden müteveccîh olan öşrlerin müştereki ve karye-i mezbûrenin mâlikânesi mutasarrıflarıyla mûmâ-ileyhin tarafından subaşısı taleb ve ahz ve kabz murâd eyledikde bâğât ashâbı bizler tahrîr sonra garz olunan bağlardan dahî resm vermezüz deyü bağlardan resm nâmiyla cüz‘i şey teklîfi ile tımar-ı mahsûlünün küsr-ü noksan tertîbine bâ‘is oldukların bildirüb defter-i hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunmak bâbında emr-i şerîfim sūdûrunu istidâ‘a ve defterhâne-i ‘amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyed ve divân-ı hümâyûnum kaleminden kânûnu su‘âl olundukda sâlifü’z-zikr Eynük karyesi toprağında hîn-i tahrirde defter-i hâkânide resm yazılan kadîmi bağların hâsıl olan mahsûllerinden öşre mu‘adil resimleri ve tahrirden sonra garz olunan bağların hâsıl olan mahsûllerinden müteveccîh olan öşrleri alıverilmek defter-i hâkâni ve kânûna muvâfik olduğu der-kenâr olunmağla defter-i

hâkâni mûcibince kânûn üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i M sene [1]181

[S.374-Hüküm 1]

Sivas vâlisine Kazâbad kâdısına hüküm,

Seyyîd Mustafa nâm kimesne südde-i sa'adetime arz-ı hâl edüb Sivas sancağında kazâbad nâhiyesinde Erkilet nâm karye ve gayriden yirmi beş bin dörtyüz on sekiz akçe ze'âmete Çavuşzâde Ahmed nâm kimesne mutasarrıf iken rağbet etmeyüb me'mûr olduğu Gürcistan Seferi'nde bayrağı altında nâ-mevcûdundan alaybeğisi arzıyla yetmiş dokuz senesi Muharremi'nin yirmi birinci gününde ze'âmet-i mezbûre sâbikan Çıldır Vâlisi düstûr-ı mükerrerem müşir-i mufahham nizâmü'l-'alem vezîrim Hasan Paşa edemallâhû iclâlehû tarafından Hüseyin'e tevcîh ve verilen tezkere mûcibince sene-i mezkûre Recebi'nin on altıncı günü tarihiyle Âsîâne'den dahî tevcîh olunub berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu defter-i hâkânide mukayyed ve ze'âmet-i mezbûre yüz yetmiş sekiz senesinde mutasarrıf sâbık-ı mezkûr Çavuşzâde Ahmed'in tarafından bâ-temessük bunun iltizâmında olmağla sene-i mezbûrede vâki' olan mahsûl ve rûsûmu mezbûr Ahmed'in tarafından ahz ve kabz edüb dahl olunmak icâb etmez iken ze'âmet-i mezkûr Gürcistan Seferi'nde nâ-mevcûdundan Hüseyin'e tevcîh olundukda mezbûr Hüseyin zuhûr ve ze'âmet-i mezbûr yetmiş dokuz senesinde bana tevcîh olundu ve mahsûlât-ı mezbûreden sene-i mezbûre mahsûbdur yetmiş dokuz senesinin vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtından mezbûr Ahmed'in berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşüb bunun ahz ve kabz eylediği ma'lûmü'l-mikdâr guruşluk mahsûlü fuzûlî ahz ve gadr etmekle ve yetmiş sekiz senesinin vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtından berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşüb bunun ahz eylediği mahsûlâtından mezbûr Hüseyin'in fuzûlî aldığı mahsûl gerü alıverilmek bâbında emr-i şerîfim sūdûrunu merkûm Ahmed bundan akdem istida'â ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz ruznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve divân-ı hümâyûnum kaleminden kânûnu su'âl olundukda bu misüllü ze'âmet mahsûlü nizâ'ında itibâr tahvîl tarihine olduğuna binâen herkes berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşen mahsûl ve rûsûmu ahz ve kabz eylemek muktezâ-i defter-i hâkâni ve kânûndur deyü tahrîr olunmağla bu sûretde münâzâ'ün-fihâ olan sene-i mezbûre mahsûl ve rûsûmu hâlâ ze'âmet-i mezbûre bâ-berât-ı 'alışân mutasarrıf Hüseyin'in berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşmekle ol-vecîhle almuş olmayub fi'l-vâki' sâbık-ı mezbûr Ahmed'in berâtı mûcibince tahvîli tarihine düşüb bu ahz ve kabz etmişken mezbûr Hüseyin'in hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugâyir-i kânûn fuzûlî aldığı vâki' ise ba'de's-sübût hükm olunub gerü alıverilmesiçün muktezâ-i defter-i hâkâni ve kânûn üzere emr-i şerîfim tahrîri bâbında iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fi'il reisü'l-küttâbım olan Ömer dâme mecdihû i'lâm ve i'lâmı mûcibince kânûn üzere 'amel olunmak için yüz yetmiş dokuz senesi evâhir-i Şabânî'nda emr-i şerîfim sâdir olmuşken tenfiz ve icrâ olunmadığun bildirüb ol-bâbda müceddeden hükm-i hümâyûnum ricâ ve divân-ı hümâyûnumda mahfûz ahkâm-ı kuyudâta tetebbû'u olundukda vech-i meşrûh üzere tarih-i mezbûrda merkûm Ahmed'in istidâ'asıyla emr-i

şerîfim verildiği mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i M sene 1181

EK:3. 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri Kapak Sayfası

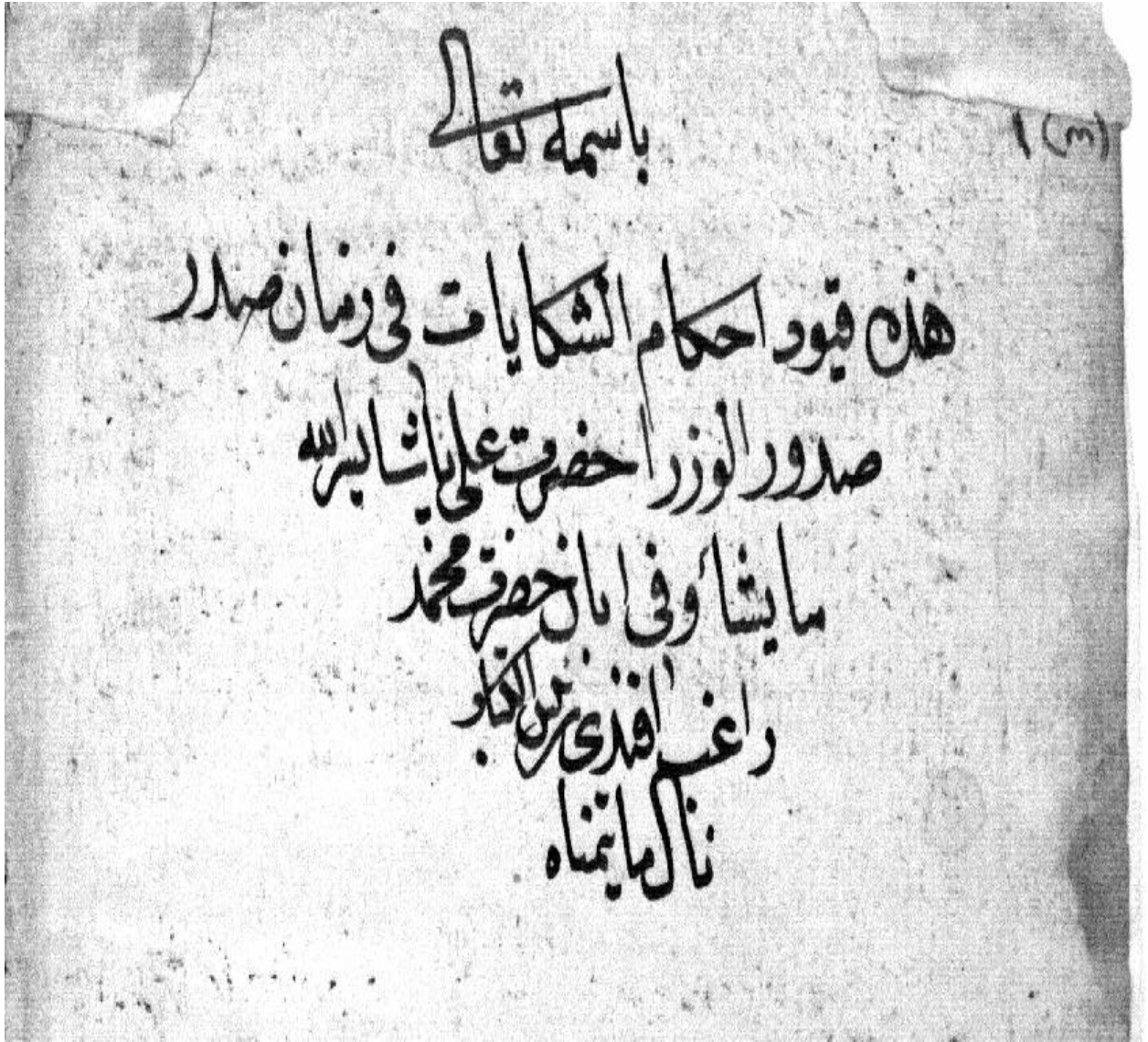
BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI© (BOA)

A.{DVNS.AHK.SS.d.00001}

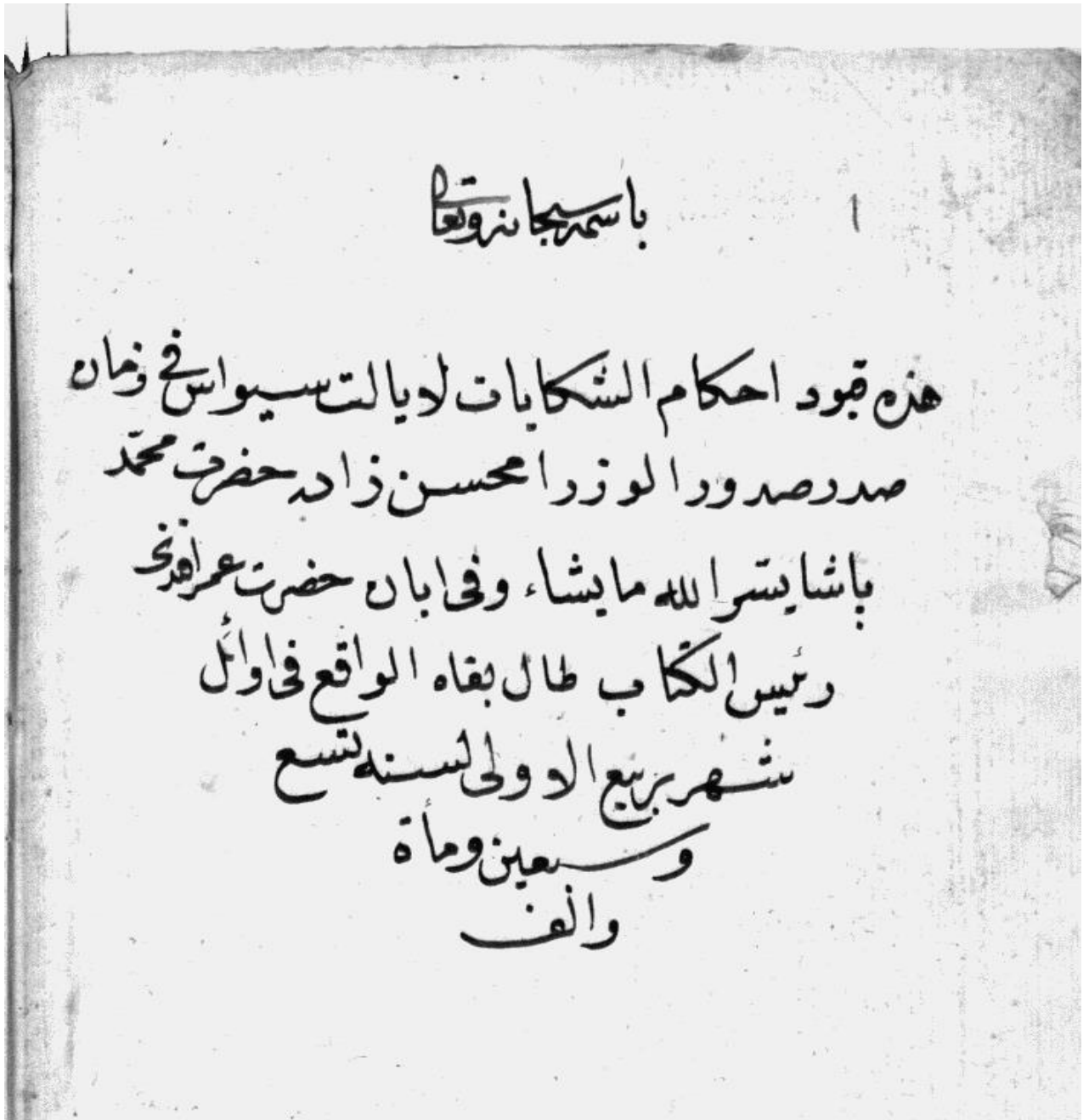
EK:4. 1 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri Künyesi

EK:5. 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri Kapak Sayfası

EK: 6. 11 Numaralı Sivas Ahkâm Defteri Künyesi

ÖZGEÇMİŞ

Yılmaz Kılıç, 1993 yılında Tokat'ın Artova ilçesinde doğdu. İlköğrenimini Tokat/Merkez'de, ortaöğrenimini Tokat/Erbaa'da tamamladı. 2011 yılında başladığı Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü'ndeki öğrenimini 2015 yılında tamamladı. 2016 yılında yine Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Ana Bilim Dalı, Yeniçağ Bilim Dalı'nda tezli yüksek lisans öğrenimine başladı.

